Borgholms kommun

KALLELSE

Kommunstyrelsen

Plats och tid för sammanträdet: Stadshuset, KS-rummet, Borgholm, 2022-05-03, klockan 09:00

Ilko Corkovic
Ordförande

/

Jonatan Wassberg
Sekreterare
0485-88 354

Förslag på justerare: Justerare med Ersättare som ersättare

Förslag på plats och tid för justeringen: Digitalt 2022-05-10 i Borgholm

---

	ÄRENDEN		Sid
1	**Budgetuppföljning, mars**	**2022/8042**	**2 - 15**
2	**Efterskänkning av tillsynstaxa för lantbruksföretag**	**2022/98142**	**16 - 17**
3	**Översiktsplan för Borgholms kommun**	**2019/117212**	**18 - 254**
4	**Antagande av detaljplan Rosenfors - Borgholm 8:63**	**2017/33214**	**255 - 435**
5	**Ny badbrygga i Klinta**	**2022/88822**	**436 - 450**
6	**Byggnation av brygga vid Sjöstugan**	**2020/195330**	**451 - 455**
7	**Färdigställande av allaktivitetsområde Mejeriviken**	**2019/192048**	**456 - 469**
8	**Försäljning av fastigheten Plogen 1, Rosenfors**	**2022/90253**	**470 - 471**
9	**E-Förslag: Parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun**	**2021/70008**	**472 - 479**
10	**Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet**	**2022/82000**	**480 - 487**
11	**Årsredovisning 2021 Samordningsförbundets verksamhet**	**2021/41041**	**488 - 532**
12	**För kännedom: Beslut om samråd av ändring av detaljplan för Stugan 1 m.fl. SJÖSTUGEOMRÅDET**	**2017/211253**	**533 - 550**
13	**Meddelande och delegationsbeslut**	**2022/10002**	**551 - 561**

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum	Beteckning	1 (1) 2
2022-04-26	2022/8 042	
Ert datum	Er beteckning	

Handläggare
Mattias Sundman
Controller

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Budgetuppföljning mars

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att lägga budgetuppföljningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

I sammanställningen nedan följer kommunens ekonomiska ställning efter mars.

- Resultatet för kommunen är +23,9 miljoner kronor. (Årsprognos +52,9 miljoner kronor)
- Driftredovisningen visar budgetavvikelsen +16,7 miljoner kronor. (Årsprognos +36,5 miljoner kronor)
- Likvida medel 34,7 miljoner kronor. (Årsprognos 40,3 miljoner kronor)
- Investeringar 15,6 miljoner kronor. (Årsprognos 97,0 miljoner kronor)

Beslutsunderlag

Uppföljning mars (Kommun), 2022-04-26

Uppföljning mars (Kommunstyrelse), 2022-04-26

Ekonomiavdelningen

Linda Kjellin
Ekonomichef

Mattias Sundman
Controller

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon

Telefax

e-mail / www
mattias.sundman@borgholm.se
http://www.borgholm.se

Borgholms kommun

Kommunstyrelse

Uppföljning mars

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Händelser av väsentlig betydelse

Stor påverkan på grund av Ukraina-krisen och förvaltningen har påbörjat åtgärder för att minimera påverkan på kommunens verksamheter samt satt i gång organisation för flyktingmottagning.

- Arbete pågår med införande av beslutsstödsystem.
- Budgetberedningar med samtliga nämnder har genomförts under mars.
- Rekrytering av HR-specialist pågår, förväntas börja i juni 2022.
- Det finns numera möjlighet att arbeta på distans. Ett distansarbetsavtal finns förberett för chef och medarbetare.
- Pandemi och Ukraina-krisen har lett fram till kraftigt höjda kostnader på livsmedel.
- Inom Borgholms slott fortgår förberedelser inför säsongen 2022. Inför säsongsöppning har en ny aktivitet för barn tagits fram, jakten på slottsskatten. Aktiviteten innebär att barnen skall hitta bokstäver på slottet.

1.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Sammanfattning

Förvaltningen visar en avvikelse om +2,4 mkr efter mars. Avvikelsen beror främst på att redovisning av överskott för Borgholms slott har förändrats från och med bokslut 2021. Det beror även på positiv avvikelse inom gata, park och hamnar vilket förväntas vara enligt budget under året.

Kommunstyrelsens årsprognos är +0,2 mkr. Avvikelser inom ekonomiavdelning och kostenhet beror på vakanta tjänster delar av året. Kommunledning belastas av personalkostnader avseende "SKAL" som är beslutade men ej budgeterade.

Kommunens verksamheter

Ekonomisk analys

Analys av avvikelse för perioden

Kommunstyrelsen uppvisar ett överskott på +2,4 mkr.

Kommunledning och politik

- Under perioden är det lägre kostnader avseende utbetalning av projekt och bidrag.
- Kommunstab och servicecenter uppvisar mindre överskott beroende på lägre driftkostnader under perioden.

Verksamhetsstöd

- HR-avdelningen och ekonomiavdelningen uppvisar ett överskott för perioden vilket beror på vakanta tjänster och lägre driftkostnader under perioden.

Tillväxt

- Tillväxtenheten uppvisar ett underskott som beror på högre personalkostnader vilket till viss del kompenseras med högre intäkter inom mark- och exploatering.
- Kultur- och näringsliv belastas av kostnader för julgåvan som delades ut i slutet

av föregående år. Resultatet kompenseras dock av att bidrag inte har betalats ut enligt budgeterad nivå under perioden.

Teknisk verksamhet

- Fastighetsavdelningens negativa avvikelse beror på felperiodiserade intäkter för hyror och arrenden. Dessa skapar en avvikelse under årets första månader men kommer reduceras under året och matcha budget. Utebliven intäkt för hyra av polisgaraget bidrar också till den negativa avvikelsen eftersom byggnationen är försenad. Avvikelsen reduceras av vakant tjänst och för perioden ej utnyttjad budget för fastighetsunderhåll.
- Gata och park och hamnar visar en positiv avvikelse vilket härleds till låga kostnader för vinterväghållning, låga underhållskostnader och låga el- och värmekostnader till följd av en mild vinter.
- Kostverksamheten har haft ett stort semesteruttag under perioden samt höga livsmedelskostnader vilket förklarar verksamhetens negativa avvikelse.
- Transport och lokalvård visar en negativ avvikelse vilket beror på nytt transportavtal som är mer kostsamt än vad som budgeterats. Högre intäkter för storstädning av äldreomsorgens lokaler reducerar avvikelsen.

Analys av årsprognos

Kommunstyrelsen uppvisar ett överskott på +0,2 mkr.

Kommunledning och politik

- Projekt och bidrag förväntas vara enligt budget vilket förklarar skillnaden mellan utfall och prognos.

Verksamhetsstöd

- Tjänster inom ekonomi- och HR-avdelning är delvis vakanta under året vilket bidrar till ett överskott. Driftkostnaderna förväntas vara något högre inom HR-avdelningen vilket medför att överskottet reduceras till budgeterad nivå.

Tillväxt

- Tillväxt- och planenhetens personalkostnader förväntas vara enligt budgeterad nivå under året. kompenseras med högre intäkter inom mark- och exploatering.
- Inom kultur- och näringsliv förväntas bidrag betalas ut enligt budgeterad nivå. Enheten belastas av del av kostnad för de presentkort som delades ut som julgåva till personalen.

Teknisk verksamhet

- Prognosen för fastighetsavdelningen baseras på att debitering av hyra för polisgaraget uteblir då byggnationen ännu inte kommit i gång. Även högre kostnader för drivmedel påverkar prognosen negativt.
- Gata och park och hamnverksamheten förväntas ha en negativ avvikelse vid årets slut vilket beror på ökade drivmedelskostnader.
- Transport och lokalvård förväntas visa en negativ prognos vilket förklaras av det nya transportavtalet och ökade drivmedelskostnader. Ökade intäkter för extra städ och nytillkommen verksamhetsfastighet där städavtal ska upprättas reducerar avvikelsen.
- Kostenheten förväntas ha en tjänst delvis vakant under året. Överskottet kommer dock reduceras av ökade kostnader för livsmedel.

Ekonomisk sammanställning ansvar

		Årsbudget	Budget jan-mar	Utfall jan-mar	Avvikelse jan-mar	Årsprognos
	Total					
1010	Kommunstyrelse	87 748	21 575	20 276	1 299	1 000
1100	Kommunstab	6 182	1 516	1 448	67	-400
1102	Servicecenter	4 495	1 096	936	161	0
1110	Ekonomiavdelning	8 563	2 088	1 778	310	300
1112	IT- avdelning	0	0	6	-6	0
1120	HR-avdelning	9 420	2 308	2 036	272	50
1201	Tillväxtavdelning	-8	-25	435	-459	-300
1202	Kultur och näringsliv	9 104	2 266	2 084	182	0
1203	Miljöprojekt	969	238	155	83	0
1204	Planenhet	2 476	597	832	-235	300
1300	Teknisk centralt	1 145	279	293	-14	0
1310	Fastighet	4 540	1 763	2 616	-854	-350
1311	Fastighetsfunktion	9 114	2 250	2 032	218	0
1320	Gata och park	19 926	4 771	4 067	703	-200
1330	Hamnar	4 186	1 975	1 230	746	-50
1340	Kostenhet	0	-58	34	-92	200
1350	Lokalvård	0	-103	-217	114	200
1351	Transport	0	-3	120	-123	-550
1352	Omlastning	0	-4	-13	9	0
	Summa	**167 860**	**42 529**	**40 146**	**2 383**	**200**

Borgholms kommun

Kommunfullmäktige

Uppföljning mars

1 Förvaltningsberättelse

1.1 Händelser av väsentlig betydelse

Stor påverkan på grund av Ukraina-krisen och kommunen har påbörjat åtgärder för att minimera påverkan på kommunens verksamheter samt satt i gång en organisation för flyktingmottagning. I dagsläget har vi cirka 20 elever som påbörjat sin skolgång.

- Återbruket har startats upp genom att insamling på återvinningsstationerna har öppnats. Butiken Återbruket öppnades 1 mars.
- Uppstartsmöte för Hemsjukhuset 3.0 samt vidare planering tillsammans med hälsocentralen Borgholm. Projektet kommer att starta i mitten av maj i Löttorp och omfatta hela norra området.
- Sommarrekrytering pågår och stor oro finns över ett få antal sökande.
- Omorganisation inom IFO trädde i kraft 1 mars vilket i stora drag innebär att en vuxenenhet har bildats. I och med denna förändring har även myndighetsenheten renodlats till att arbeta med myndighetsutövning inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg.
- Budgetberedningar med samtliga nämnder har genomförts under mars.
- Inom Borgholms slott pågår förberedelser inför turistsäsongen 2022. Inför säsongsöppning har en ny aktivitet för barn tagits fram, jakten på slottsskatten. Aktiviteten innebär att barnen skall hitta bokstäver på slottet.

1.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Sammanfattning

Kommunens resultat uppgår till +23,9 miljoner kronor och den totala budgetavvikelsen är +16,7 miljoner kronor. Samtliga nämnder förutom miljö- och byggnadsnämnden visar en positiv budgetavvikelse för perioden.

Prognosen för kommunens resultat är +52,9 miljoner kronor och den består av det budgeterade resultatet +16,4 miljoner kronor och budgetavvikelsen +36,5 miljoner kronor. Samtliga nämnder förutom utbildningsnämnden visar en positiv budgetavvikelse för året.

Likviditet

- Utgående saldo för månaden är 34,7 miljoner kronor.
- Årets största utbetalning, förutom löner, görs i mars när 4,5 procent av alla lönesummor betalas till "Individuella pensions valet", dvs varje medarbetares val av pensionsplacering. Summan uppgick till cirka 14,5 miljoner kronor.
- Likviditetsprognosen bygger på den budgeterade investeringsnivån 97,0 miljoner kronor och det prognostiserade resultatet 53,0 miljoner kronor. Samt att kommunen amorterar enligt antagen budget 3,9 miljoner kronor.
- För att ytterligare säkerställa kommunens kortsiktiga betalningsberedskap har kommunen en checkkredit motsvarande 25 miljoner kronor.

Tabellen nedan visar medelsaldot för respektive månad och år. Medelsaldot för mars uppgick till 47,0 miljoner kronor och de faktiska likvida medlen var 34,7 miljoner kronor. Prognosen för helåret är 40,3 miljoner kronor.

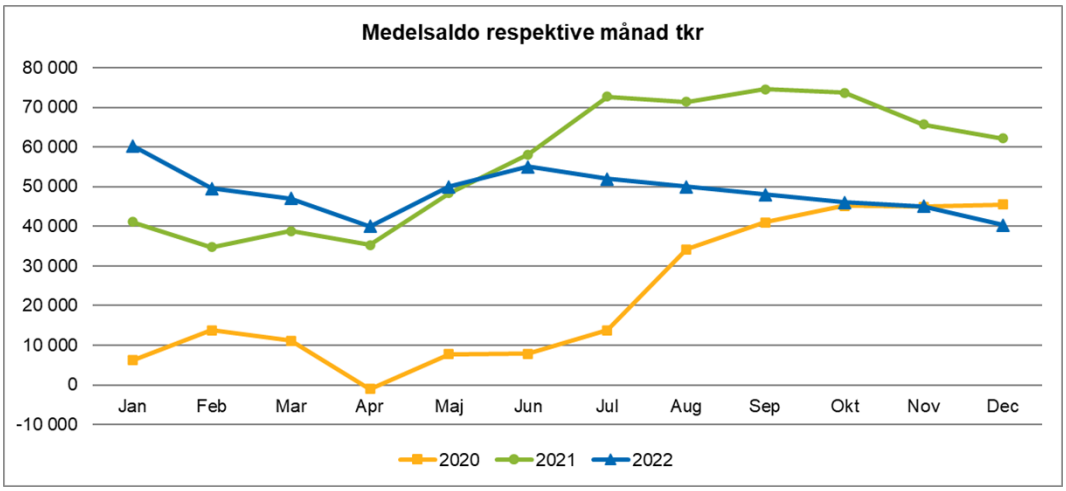

Kommunens verksamheter

Ekonomisk analys

Analys av avvikelse för perioden

Kommunstyrelsens budgetavvikelse efter mars är +2,4 mkr. Avvikelsen beror främst på att redovisningen för Borgholms slott har förändrats från och med bokslut 2021. Det beror även på en positiv avvikelse inom gata, park och hamnar samt lägre kostnader avseende utbetalning av projekt och bidrag.

Utbildningsnämndens budgetavvikelse är +1,9 mkr. Avvikelsen beror till viss del av att det är svårt att rekrytera vikarier vid sjukfrånvaro. Sedan har ersättning för sjuklönekostnaderna januari och februari inkommit under månaden 0,6 mkr.

Socialnämndens budgetavvikelse efter mars månad är +3,0 mkr. De bidragande faktorerna till budgetavvikelsen är att nämnden har erhållit 1,2 mkr från staten gällande ersättning för sjuklönekostnader för januari och februari månad. En annan bidragande orsak är budgetavvikelsen inom individ- och familjeomsorgen vilket främst förklaras av lägre kostnader än budgeterat för externa placeringar. Den positiva budgetavvikelsen inom omsorgen om funktionsnedsatta förklaras av vakanta tjänster och lägre bemanning än budgeterat inom vissa av enheterna. Det positiva överskottet centralt härleds till lägre personalkostnader i samband med vakanta tjänster.

Miljö- och byggnadsnämndens budgetavvikelse är -0,1 mkr. Detta förklaras främst av att budgeten för livsmedelstillsyn till stor del ligger i mars och att debiteringen sker per ärende i stället.

Finansförvaltningens budgetavvikelse är +7,9 mkr. Enligt senast kända cirkulär 22:06 har budgetavvikelsen förbättrats under året med +6,4 mkr.

Analys av årsprognos

Kommunstyrelsens prognos för året är +0,2 mkr. Det som främst reducerar överskottet jämfört med utfallet är utbetalning av beslutade bidrag inom kommunstyrelsen, kultur och näringsliv och HR-avdelningen. Överskott inom kommunledning, ekonomi och fastighetsfunktionen beror på att tjänster är vakanta delar av året.

Utbildningsnämndens årsprognos är -1,4 mkr. Till stor del förklaras denna med högre kostnader än budgeterat centralt, bland annat för pedagogiska satsningar efter pandemin. Områdena väntas sammantaget att ha en positiv avvikelse, till stor del på grund av att personalkostnaderna för perioden varit lägre än budgeterat samt att ersättning för

sjuklönekostnader har betalats ut. Osäkerheter finns i ersättningsnivå för skolgången för de ukrainska barn som kommit till Borgholms kommun.

Socialnämndens årsprognos är +6,2 mkr. Årsprognosen har sänkts jämfört med föregående månad och förändringen härleds främst till en ändrad prognos inom arbetsmarknadsenheten. Prognosen för ekonomiskt bistånd har sänkts jämfört med förra månaden på grund av att bistånd kommer att utbetalas till flyktingar från Ukraina som inte har erhållit bistånd till boende från Migrationsverket. Prognosen kan komma att ändras om Migrationsverket kommer att ersätta kommunen för denna kostnad. En annan anledning till förändringen är att på grund av att anställningsstödet extratjänster har tagits bort så kommer kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder att stiga för att försätta bedriva bland annat återbruket och fritidsbanken. Även en minskning av prognosen för externa placeringar har skett och baseras på de placeringar som verksamheten känner till i dagsläget samt att det beräknas tillkomma ytterligare två placeringar under andra halvan av 2022.

Miljö- och byggnadsnämndens prognos är +0,2 mkr. Denna prognos baseras främst på de vakanser som finns i början av året.

Finansförvaltningens totala budgetavvikelse och prognos för året är +31,3 mkr. Senast kända cirkulär bidrar med ett överskott motsvarande +19,9 mkr. Prognosen inkluderar en utdelning från bolaget 8 mkr och en utdelning från Kommuninvest 0,7 mkr.

Driftredovisning (tkr)

		Årsbudget	Budget jan-mar	Utfall jan-mar	Avvikelse jan-mar	Årsprognos
	Total					
0	Kommunfullmäktige	846	216	111	105	100
1	Kommunstyrelsen	167 860	42 529	40 146	2 383	200
2	Övriga nämnder	1 198	279	-275	553	0
3	Borgholms Slott	0	1 721	684	1 037	0
4	Miljö- och byggnadsnämnd	9 288	2 118	2 233	-115	240
6	Utbildningsnämnd	191 722	47 888	45 985	1 903	-1 400
7	Socialnämnd	336 214	80 357	77 381	2 976	6 150
8	Finansförvaltning	10 020	1 397	804	593	1 000
9	Finansförvaltning	-733 544	-183 704	-190 993	7 288	30 300
	Summa	**-16 396**	**-7 200**	**-23 924**	**16 723**	**36 590**

Åtgärder och konsekvensanalys

Utbildningsnämnden arbetar med bemanning och identifiering av kostnader och intäkter som kommer att påverka prognosen. Ersättning för sjuklönekostnader för mars kommer att redovisas, dock är denna summa osäker och innefattas inte i prognosen. Ytterligare osäkerhet finns i ersättningsnivå för den organisation som är satt för skolgång för barnen från Ukraina.

Socialnämndens pågående eller planerade åtgärder återberättas nedan i sin korthet och för mer utförlig information se månadsuppföljningen för Socialnämnden.

- Genom att delta i Samordningsförbundets projekt FSLA, är målsättningen att antalet individer som kan närma sig arbetsmarknaden och bli självförsörjande ska öka.
- En satsning på att utöka antalet socialsekreterare som arbetar med ekonomiskt bistånd bedöms ge en gynnsam effekt genom en högre kvalitet i arbetet. Målsättningen är att handläggarna ska hinna med att arbeta intensivt med varje individ och därigenom korta ner tiden som ett ärende är aktuellt för ekonomiskt bistånd.
- En bevakning görs mot Migrationsverket om möjligheten att ansöka om återbetalning av bistånd som har beviljats för flyktingar från Ukraina.
- För att nå en budget i balans kommer enheten Stöd och Insatser inte att tillsätta vikarier fullt ut för de tjänstledigheter som flera medarbetare är beviljade, med syftet att då gå jämnt ut med den tillfälliga utökningen av Förebyggande Teamet.

2 Kommunens räkenskaper

2.1 Investeringsredovisning

Årets färdigställda och pågående investeringar för året uppgår till 15,6 miljoner kronor.

Kommunfullmäktiges investeringsbudget har under året förändrats från 95,9 miljoner kronor till 97,0 miljoner kronor. Överföring av budget för pågående investeringar för 2021 är ännu ej beslutat.

- Utbyggnad Runstens förskola (KS §172) 1,15 mkr.

Investeringsredovisning (tkr),		**Totalutgift**		**Varav: årets investeringar**		
Färdigställda investeringar	**Total budget**	**Ack. Utfall**	**Avvikelse**	**Budget**	**Utfall**	**Avvikelse**
Infrastruktur, skydd	0	0	0	0	0	0
Fritid- och kultur	0	0	0	0	0	0
Pedagogisk verksamhet	500	500	0	500	500	0
Köping skola - belysning	500	500	0	500	500	0
Vård omsorg	0	0	0	0	0	0
Affärsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Övrig verksamhet	0	0	0	0	0	0
Finansiell leasing, fordon	0	0	0	0	0	0
S:a färdigställda investeringar	**500**	**500**	**0**	**500**	**500**	**0**
Varav finansiell leasing	0	0	0	0	0	0
Varav gåvor	0	0	0	0	0	0
Pågående projekt	**Total budget**	**Beräknad totalutgift**	**Prognos avvikelse**	**Budget**	**Utfall**	**Avvikelse**
Infrastruktur, skydd	**23 816**	**16 705**	**7 111**	**7 825**	**1 924**	**5 901**

Investeringsredovisning (tkr),		Totalutgift			Varav: årets investeringar	
Gata/Park	475	0	475	475	0	475
Utveckling GC-Vägar	850	0	850	850	0	850
Elljusspår	1 200	1 323	-123	0	449	-449
Gatubelysning	4 891	6 659	-1 768	1 000	41	959
Beläggningsarbeten	10 300	5 405	4 895	2 500	0	2 500
Badbrygga Sjöstugan	3 100	3 310	-210	0	1 433	-1 433
Parkering Sjöstugan	200	0	200	200	0	200
Toalett sjöstugan	500	8	492	500	0	500
Rekreation Sjöstugan	150	0	150	150	0	150
Badbrygga Klinta	0	0	0	0	0	0
Bryggor	1 500	0	1 500	1 500	0	1 500
Badbrygga - Bjärby	150	0	150	150	0	150
Kay Wieståls park	300	0	300	300	0	300
Omklädningshytter - Sjöstugan	200	0	200	200	0	200
Fritid- och kultur	**8 285**	**1 150**	**7 136**	**8 285**	**1 138**	**7 147**
Fritidsanläggningar	785	0	785	785	0	785
Konstgräsplan	2 000	0	2 000	2 000	0	2 000
Rälla sporthall - värme	500	0	500	500	0	500
Rälla sporthall - ventilation	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000
Gärdslösa - sporthall	400	0	400	400	0	400
Kallbadhuset - målning	150	0	150	150	0	150
Runstens sporthall - fasad	1 400	1	1 399	1 400	1	1 399
Tennishallen - tak	1 200	0	1 200	1 200	0	1 200
Tennishallen - värme	35	0	35	35	0	35
Tennishallen - belysning	250	0	250	250	0	250
Åkerbobadet	350	0	350	350	0	350
Folketshus	0	1 000	-1 000	0	1 000	-1 000
Meröppet Rälla	215	148	67	215	137	78
Pedagogisk verksamhet	**115 025**	**30 470**	**84 555**	**60 075**	**7 847**	**52 228**
Åkerboskolan	100 000	26 034	73 966	50 000	7 637	42 363
Åkerboskolan - inventarier	0	72	-72	0	72	-72
Gärdslösa nybyggnation	5 900	8	5 892	5 900	8	5 892
Runsten Utbyggnad	1 450	184	1 266	1 150	3	1 147
Köping skola - ljudarsobenter	75	0	75	75	0	75
Pärlan - tak	400	0	400	400	0	400
Pärlan - invändigt	300	0	300	300	0	300

Investeringsredovisning (tkr),	Totalutgift			Varav: årets investeringar		
Viktoria - målning	100	0	100	100	0	100
Runsten - målning	625	0	625	625	0	625
Runsten - dörrbyte	25	0	25	25	0	25
Rälla förskola - målning	100	0	100	100	0	100
Rälla skola - belysning	300	0	300	300	0	300
Slottsskolan - dränering	500	0	500	500	0	500
A-huset -hiss	100	0	100	100	0	100
Skolor - utemiljö	100	0	100	100	0	100
Björkviken underhållsplan	100	103	-3	0	35	-35
Köping underhållsplan	1 100	785	316	0	16	-16
Rälla underhållsplan	2 700	2 651	49	0	1	-1
Viktoriaskolan underhållsplan	750	633	117	0	75	-75
Slottsskolan inventarier	57	0	57	57	0	57
Rälla inventarier	80	0	80	80	0	80
Runstens förskola	60	0	60	60	0	60
Viktoriaskolan inventarier	59	0	59	59	0	59
Gärdslösa förskola	64	0	64	64	0	64
Köping Skola	80	0	80	80	0	80
Vård omsorg	**18 967**	**7 184**	**11 783**	**11 935**	**934**	**11 002**
Ekbacka HUS 6 plan 3	4 118	2 441	1 677	2 150	588	1 562
Bostäder Äldreboenden	500	0	500	500	0	500
Näktergalen - målning	100	0	100	100	0	100
Klockaregården - målning	200	0	200	200	0	200
Åkerbohemmet - belysning	100	0	100	100	0	100
Åkerbohemmet - passersystem	200	0	200	200	0	200
Höken - parkering	1 400	0	1 400	1 400	0	1 400
Åkerbohemmet - invändigt	1 000	0	1 000	1 000	0	1 000
Åkerbohemmet - kök	250	0	250	250	0	250
Ekbacka - miljöhus	350	0	350	350	0	350
Ekbacka hus 6	1 570	0	1 570	1 570	0	1 570
Ekbacka - tilläggsisolering	100	0	100	100	0	100
Ekbacka - dränering	380	0	380	380	0	380

Investeringsredovisning (tkr),		Totalutgift			Varav: årets investeringar	
Ekbacka - utemiljö	400	0	400	400	0	400
Ekbacka - entré	75	0	75	75	0	75
Ekbacka - golv & målning	350	15	335	350	15	335
Ekbacka hus 1 och 2	600	0	600	600	0	600
Ekbacka - ventilation	350	0	350	350	0	350
Ekbacka - cyckelgarage	250	0	250	250	0	250
Ekbacka - fasad	100	0	100	100	0	100
Ekbacka hus 5 och 12	80	0	80	80	0	80
Ekbacka - passersystem	50	0	50	50	0	50
Ekbacka - solceller	500	0	500	500	0	500
Ekbacka kulvert	380	0	380	380	0	380
Ekbacka underhållsplan	4 914	4 504	410	0	330	-330
Ekbacka 2 inventarier	75	0	75	75	0	75
Säbo inventarier	235	0	235	235	0	235
Hemtjänst inventarier	90	0	90	90	0	90
Madrasser SÄBO	150	143	7	50	0	50
Cyklar hemtjänst	100	80	20	50	0	50
Affärsverksamhet	**63 037**	**47 950**	**15 088**	**6 720**	**468**	**6 252**
Hamnar	2 000	0	2 000	2 000	0	2 000
Yttre hamn Borgholm	2 725	0	2 725	2 725	0	2 725
Sandvik servicehus	2 500	2 188	312	0	4	-4
Byxelkroks hamn	45 000	43 861	1 139	0	71	-71
Sandvik hamn, Pirhuvud	1 000	301	699	0	29	-29
Garage Ekbacka	6 000	132	5 868	0	68	-68
HSB Underhållsplan	250	287	-37	250	287	-37
Kungsgården - hyreshuset	320	0	320	320	0	320
Grindstugan - tak	500	0	500	500	0	500
Kungsgården - loftgolv	500	0	500	500	0	500
Lötgården - värmesystem	75	0	75	75	0	75
Lötgården - målning	200	0	200	200	0	200
Överläkarvillan	150	0	150	150	0	150
Kungsgården underhållsplan	1 817	1 181	636	0	10	-10
Övrig verksamhet	**2 495**	**2 769**	**-274**	**1 695**	**2 748**	**-1 053**
Akut	45	0	45	45	0	45
Fiberdokumentation	500	0	500	500	0	500

Investeringsredovisning (tkr),		Totalutgift			Varav: årets investeringar	
Trådlöst	500	0	500	500	0	500
IT VDI	250	0	250	250	0	250
IT UPS	200	21	179	100	0	100
IT Server	700	2 251	-1 551	0	2 251	-2 251
Kommunstyrelsens inventarier	300	497	-197	300	497	-197
S:a pågående investeringar	**231 625**	**106 227**	**125 398**	**96 535**	**15 058**	**81 477**
S:a investeringar	**232 125**	**106 727**	**125 398**	**97 035**	**15 558**	**81 477**
Varav finansiell leasing	0	0	0	0	0	0
Varav gåvor	0	0	0	0	0	0
S:a investeringar, exkl finansiell leasing och gåvor	**232 125**	**106 727**	**125 398**	**97 035**	**15 558**	**81 477**

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-04-04

Beteckning
.

Ert datum

Er beteckning

Handläggare
Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Efterskänkning av tillsynstaxa för lantbruksföretag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige

att efterskänka (inte fakturera för) tillsyn av lantbruksföretag för år 2022, i enlighet med avgifter för tillsyn enligt miljöbalken, samt timavgifter för handläggning av ärenden utifrån miljöbalkens ansvarsområde rörande lantbruk.

att miljö- och byggnadsnämnden anslås 600 000 kronor som kompensation för uteblivna intäkter för tillsyn av lantbruksföretag.

Ärendebeskrivning

Kommunen har deltagit på ett möte med Borgholms Lantbrukarnas riksförbunds kommungrupp där frågan om kommunens tillsynstaxa tillsammans med de ökande kostnaderna för lantbruket lyftes. Kostnaderna för diesel, elektricitet, kostfoder och gödsel har ökat i snabbare takt än livsmedelpriserna.

Kommunen har under COVID-19-pandemin valt att efterskänka vissa avgifter för att underlätta för näringslivet som särskilt berördes av rekommendationerna och restriktionerna. Nu, med pågående kraftiga inflationstakt, delvis beroende av det pågående kriget i Ukraina, kan det vara aktuellt att se över om kommunen kan vidta åtgärder för att stödja kommunens lantbruk.

Ett förslag om att kommunen efterskänker tillsynsavgiften för lantbruket har lyfts. Detta skulle påverka cirka 275 lantbruk.

Förslaget har presenterats gruppledarna för fullmäktiges partier och där fått ett initialt stöd.

Bedömning

Som en av kommunens största och viktigaste näringar är det viktigt att kommunen stödjer livsmedelnäringen i den utsträckning den kan. Kriget i Ukraina, sanktioner mot Ryssland och den internationella marknaden för energi och livsmedel har drabbat lantbruket hårt. Med särskild hänvisning till detta anser kommunledningen att stödet är befogat.

Konsekvensanalys

Kostnaden för att efterskänkta tillsynsavgiften enligt förslag kommer att bli ett inkomstbortfall på cirka 550 000 - 600 000 kronor. För att miljö- och byggnadsnämndens verksamhet inte ska påverkas i för stor utsträckning krävs att kommunfullmäktige ersätter detta belopp med ett nytt anslag.

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon
0485-88 354

Telefax

e-mail / www
Jonatan.Wassberg@borgholm.se
http://www.borgholm.se

Jens Odevall
Kommunchef

Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige för avgörande
Ekonomiavdelningen
Miljö- och byggnadsnämnden

§ 78 Dnr 2019/117 212 KS

Översiktsplan för Borgholms kommun på samråd

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen

att godkänna översiktsplan 2040 för samråd.

att vatten- och avloppsplanen ska vara ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Den nya vatten- och avloppsplanen kommer föreslås godkännas för samråd vid ett senare tillfälle.

Ärendebeskrivning

Borgholms kommun har en översiktsplan från 2002 samt fördjupade översiktsplaner för Rälla-Ekerum, Borgholm- Köpingsvik, Djupvik, Löttorp och Byxelkrok.

Kommunstyrelsens fattade 2014-06-10 § 94 beslut om att ta fram en ny översiktsplan. Då flera fördjupade översiktsplaner antagits sedan dess samt att lagstiftningen förändrats fattades ett nytt beslut av kommunfullmäktige 2021-03-15 § 23 att påbörja arbetet med ny översiktsplan.

Det samrådsförslag som nu finns framtaget har arbetats fram av kommunledningsförvaltningen i dialog med berörda kommuner, myndigheter och näringsliv. Under 2021 har därtill digitala medborgardialoger genomförts.

Översiktsplan 2040 har miljöbedömts av externa konsulter och bedömning finns beskriven i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. En uppdaterad version av bedömning är under framtagande och kommer komplettera handlingarna inför kommunstyrelsen sammaträde.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att den reviderade vatten- och avloppsplanen utformas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Beslutsunderlag

Översiktsplan 2040, samrådsversion 2022-03-29.

Miljökonsekvensbeskrivning översiktsplan 2040, utkast samrådsversion 2022-03-29.

Bilaga kulturmiljö Borgholm-Köpingsvik - översiktsplan 2040 2022-03-29.

Vatten- och avloppsplan 2022, samrådsversion 2022-03-28.

Bedömning

Förslaget till översiktsplan 2040 är uppbyggt i tre delar, en utvecklingsstrategi, ett mark- och vattenanvändningsavsnitt, samt en del som samlar relevanta planeringsförutsättningar. I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för be-

byggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer med ställningstagande för hur dessa strukturer bör utvecklas. I mark- och vattenanvändningskartan redovisas de geografiska ställningstagande i kartor och text. I planeringsförutsättningar redovisas förutsättningar, hänsyn och intressen som har utgjort underlag för arbetet med översiktsplanen och som även ligger till grund för efterföljande planering i kommunen.

Planen har utformats för att vara tillgänglig och att det tydligt ska framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Som utgångspunkt för planförslaget ligger gällande översiktsplan med tillhörande fördjupningar samt relevant planeringsunderlag. Övergripande inventeringar avseende natur- och kulturmiljö samt en riskanalys avseende stigande havsnivåer har genomförts och använts som underlag.

I och med en anpassning till gällande lagstiftning har klimatanpassning, miljökvalitetsnormer för vatten och jordbruksmark givits större utrymme i planen. Planen följer också Boverkets ÖP-modell i upplägg och benämning på markanvändning, detta bedöms underlätta en kommande digitalisering.

Genom att kommunens vatten- och avloppsplanen kopplas till översiktsplanen i form av ett tematiskt tillägg bedöms en tydligare koppling mellan den fysiska planeringen och planeringen av vatten- och avlopp uppnås. Samhällsnyttan av planerade investeringar bedöms genom detta kunna öka.

Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka planens utformning

Konsekvensanalys
Översiktsplan 2040 föreslås ersätta nu gällande översiktsplan 2002 med tillhörande fördjupningar. Detta bedöms ge förbättrad överblick och tydlighet för hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen bedöms skapa utveckling och möjlighet för fler bostäder och verksamheter i hela kommunen. Översiktsplanen identifierar även aspekter inom vilket fördjupade strategier eller planer krävs, strategi för klimatanpassning, dagvattenstrategi, strategi för att minska risken för översvämning till följd av skyfall samt kulturmiljöprogram.

Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet för kommunens medlemmar, myndigheter, bransch- och intresseorganisationer samt lokala föreningar, grupper och enskilda i övrigt att påverka planens utformning

Dagens sammanträde
Samhällsplaneraren och VA-planeraren redogör för förslaget till samrådsversion av Översiktsplan 2040. Av presentationen framgår bland annat:

- De fördjupade översiksplanerna till Översiktsplan 2002 är reviderade och inarbetade i samrådsförslaget som *fokusområden*.

- De områden som samrådsförslaget lyfter fram som att ha särskild potential för utveckling.
- Att VA-planen föreslås utgöra tematiskt tillägg till översiktsplan 2040.

Några ändringar förväntas göras i underlaget till översiktisplan och VA-plan tills kommunstyrelsen ska godkänna förslaget för samråd. Detta omfattar:

- Markanvändningskartorna uppdateras med vatten, vattendrag och våtmarker.
- Tydligare beskrivningar om VA och vatten för varje fokusområde.
- Förtydligande gällande skyddsavstånd till luftledningar i kapitlet ”Hälsa, risk och säkerhet”.
- Förtydligande om brukningsvärd jordbruksmark i kapitlet ”Bebyggelseutveckling”.
- Tillagd beskrivning om planbesked i kapitlet ”Bebyggelseutveckling”.
- Ramsättravägen borttagen som bebyggelsestråk i utvecklingsstrategin med hänsyn till vattenskyddsområde

Beslut skickas till
Kommunstyrelsen för avgörande

Översiktsplan 2040
Samrådsversion

Borgholms kommun

Förord

Borgholms kommun är en mycket attraktiv kommun som lockar många människor! Det märks på flera sätt, inte minst på det stora antalet besökare och delårsboende, men även genom att allt fler vill bo permanent i vår kommun. Att bli fler som delar på gemensamma åtaganden och behov är i grunden positivt men innebär samtidigt många utmaningar som måste hanteras på ett bra sätt. Vi har ett ansvar mot alla som redan bor här och mot de som flyttar hit. Det innebär att vi måste växa med kvalitet och säkerställa att förutsättningarna för fortsatt tillväxt är långsiktigt hållbara.

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument och det viktigaste för den fysiska planeringen. Planen visar på viktiga ställningstaganden gällande hur vi ska använda mark- och vattenområden med sikte på 2040. Det är många faktorer som måste beaktas för att nå en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen. Natur- och kulturmiljö, vattenförsörjning, jämställdhet, ekonomi, tillgänglighet, hälsa och trygghet är några av dessa. För den fortsatta utvecklingen är det viktigt att det finns olika typer av bostäder för alla utifrån livets olika behov och skiften samt att näringslivet kan utvecklas och stärkas.

Arbetet med översiktsplanen har varit omfattande, utmanande och intressant. Nu bjuder vi in alla som är intresserade av att bidra till framtagandet av planen att lämna synpunkter och förbättringsförslag under samrådet som pågår under sommaren.

För att översiktsplanens strategier och riktlinjer ska bli framgångsrika är det viktigt att det finns största möjliga samsyn kring dessa hos politiker, näringsliv, medborgare och besökare. Översiktsplanen ska ligga till grund för prioriteringar under många år och kommunens invånare ska känna tillit och förtroende för kommunens långsiktiga vilja att planera mot ett hållbart samhälle och en fortsatt attraktiv kommun.

Den framtida utveckling av Borgholms kommun ska vara till för alla människor som bor och verkar här och översiktsplanen ger oss en bra grund att stå på inför framtiden och det fortsatta arbetet.

Kommunstyrelsens ordförande Kommunchef

Innehållsförteckning

Introduktion 4

Mål och vision 7
- Nationella och regionala mål 8
- Mål för en hållbar utveckling 10
- Målbild Borgholm 2040 14
  - Attraktiv livsmiljö 15
  - Goda kommunikationer 16
  - Levande landsbygd 17
  - Värna vattnet 18

Utvecklingsstrategi 19
- Bebyggelse 21
- Natur och friluftsliv 23
- Kommunikationer 25

Mark- och vattenanvändning 27
- Bebyggelseutveckling 28
- Näringslivsutveckling 34
- Mark- och vattenanvändningskartan 38
  - Norra kommundelen 40
  - Mellersta kommundelen 42
  - Södra kommundelen 44
  - Fokusområde Byxelkrok 46
  - Fokusområde Löttorp 57
  - Fokusområde Djupvik 61
  - Fokusområde Borgholm-Köpingsvik 67
  - Fokusområde Rälla-Stora Rör 84

Planeringsförutsättningar 90
- Kulturmiljövärden 91
- Naturvärden 95
- Vattnet i landskapet 102
- Vatten och avlopp 109
- Klimatanpassning 113
- Friluftsliv och rekreation 119
- Turism 121
- Infrastruktur och kommunikationer 123
- Areella näringar 127
- Hälsa, risk och säkerhet 130
- Riksintressen 136

- Energi 146
- Avfall 148
- Bostäder 149
- Mellankommunala frågor 151
- Havsplanering 154

Referenser 157

Introduktion

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan visar i stora drag kommunens intentioner för hur mark- och vattenområden ska användas samt hur bebyggelsen ska utvecklas och bevaras. Borgholms kommuns tidigare översiktsplan är från 2002 och ersätts för att anpassas till nya lagkrav och uppdaterade förutsättningar.

Översiktsplanens viktigaste funktioner är:

- visa kommunens vision för den framtida utvecklingen
- vara vägledande gällande mark- och vattenanvändningen
- utgöra plattform för dialogen mellan kommunen och staten om de allmänna intressenas innebörd, avgränsning och tillgodoseende

Översiktsplanen är vägledande men inte bindande. Den är därmed inte absolut styrande när planer eller projekt ska genomföras men utgör det viktigaste övergripande dokumentet för efterföljande planering enligt plan- och bygglagen.

Det är i översiktsplanen som de allmänna intressena vägs mot varandra. Dessa avvägningar ligger sedan till grund för större samhällsinvesteringar samt bevarande och utveckling av värdefulla tillgångar, som exempelvis natur- och kulturmiljöer.

Avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen görs först vid prövningen av detaljplaner och bygglov eller andra beslut enligt exempelvis miljöbalken och väglagen.

Planprocessen

Översiktsplanering ska spegla den rådande kommunala politiska majoritetens inställning kring byggande, mark- och vattenanvändning samt hushållning med naturresurser. Planen måste vara aktuell för att fungera som vägledning vid såväl kommunens egna som andra myndigheters beslut om bland annat detaljplaner, bygglov och tillstånd enligt miljöbalken. För en kontinuerlig översiktsplanering måste kommunen senast 24 månader efter varje ordinarie val ta fram en planeringsstrategi för att utvärdera planens aktualitet.

Genom en tidig dialog med många olika parter tas ett planförslag till ny översiktsplan fram. Därefter hålls ett samråd med länsstyrelsen, berörda kommuner, andra myndigheter, medborgare, näringsliv, intresse-organisationer med flera. Resultatet av samrådet och kommunens ställnings-taganden till framförda synpunkter redovisas i en samrådsredogörelse. Planförslaget bearbetas sedan för att därefter ställs ut igen minst två månader

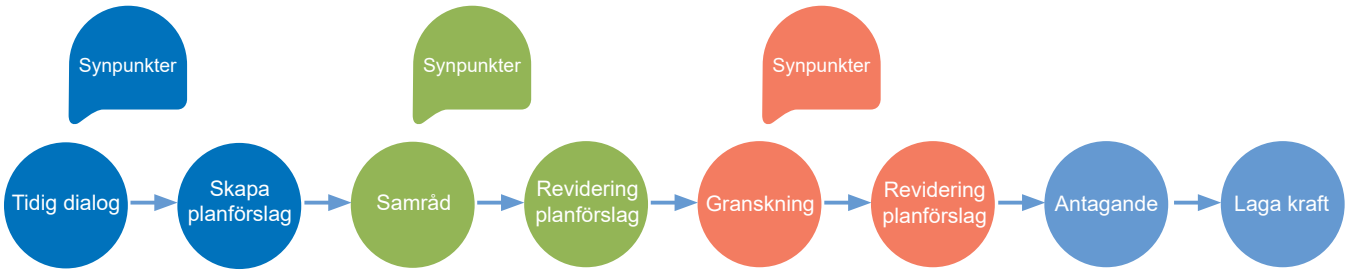

för granskning. Efter utställningen sammanställer kommunen de inkomna synpunkterna i ett särskilt utlåtande. Därefter kan planen antas av kommunfullmäktige. Om planförslaget efter utställningen ändras väsentligt måste det ställas ut på nytt.

Kommunens olika roller

I planprocessen kan kommunen agera i flera olika roller: som fastighetsägare, som uttolkare av allmänna intressen och som beslutande myndighet i avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. De många rollerna kontrolleras av länsstyrelsens, och därigenom statens, betydande roll i processen. Länsstyrelsen samråder, granskar och kan överpröva eller upphäva kommunala beslut att anta detaljplaner utifrån vissa i lagen angivna punkter. Kommuens roll att precisera de allmänna intressena balanseras i planeringsprocessen på två sätt, dels genom en dialog mellan stat och kommun i översiktsplanen, dels i detaljplaneprocessen.

Motstående intressen

Olika allmänna intressen kan i många fall samexistera och stärka varandra. Men samtliga allmänna intressen kan inte tillgodoses fullt ut överallt, utan prioriteringar måste ske i planläggning av mark- och vattenanvändningen. Exempelvis kan tillkomsten av ny infrastruktur, bostadsbebyggelse, besöksanläggningar och arbetsplatser innebära vissa konflikter med bevarandet av jordbruksmark eller befintliga natur- och kulturvärden. Översiktsplanens funktion är att göra en värdering av de motstående intressena som uppstår för att skapa riktlinjer anpassade efter kommunens förutsättningar och behov. På så sätt skapas strategiska vägledande prioriteringar för kommande planeringsskeden.

Översiktsplanens struktur

Översiktsplanen följer Boverkets modell för översiktsplanering med viss anpassning utifrån kommunens förutsättningar. Först presenteras en målbild för översiktsplanen, som grundar sig i nationella och regionala mål samt kommunens vision. Målbilden mynnar ut i fyra utvecklingsteman med tillhörande prioriteringar. Prioriteringarna ligger sedan till grund för översiktsplanens utvecklingsstrategi, som i sin tur vägleder den planerade framtida mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen avslutas med kommunens planerings-förutsättningar och tillhörande riktlinjer. Tanken med strukturen är att skapa en tydlig röd tråd från de övergripande tematiska delarna ner till den konkreta fysiska markanvändningen.

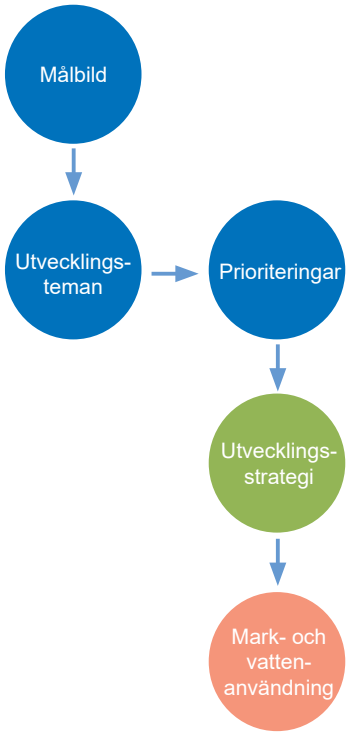

Projektorganisation

Översiktsplanen har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner på kommunens tillväxtavdelning.

Utvecklingsstrategin och den generella dispositionen av översiktsplanen togs fram av Sweco i samverkan med arbetsgruppen.

Kommunens ledningsgrupp var ledningsgrupp även för översiktsplanen och kommunstyrelsens arbetsutskott var politisk styrgrupp. Beställare är kommunstyrelsen.

Tidigare översiktsplaner för Borgholms kommun

Kommunens nu gällande kommuntäckande översiktsplan är från 2002.

Följande fördjupningar har därefter tagits fram:

- Fördjupad översiktsplan för Löttorp, laga kraft 2008-03-06
- Fördjupad översiktsplan för Rälla, Stora rör och Ekerum, laga kraft 2013-02-12
- Fördjupad översiktsplan för Byxelkroksområdet, laga kraft 2017-02-14
- Fördjupad översiktsplan för Djupviksområdet, laga kraft 2018-09-20
- Fördjupad översiktsplan för Borgholm och Köpingsvik, laga kraft 2019-05-15

Den nya kommuntäckande översiktsplanen kommer efter antagande att ersätta både den tidigare översiktsplanen från 2002 och de fördjupningar av översiktsplanen som nämns ovan. Det tematiska tillägget till översiktsplanen om vindkraft kommer att fortsätta gälla.

Mål och vision

Översiktsplanen grundas i de nationella och regionala mål som är relevanta utifrån kommunens förutsättningar. Här ingår även nationella och internationella hållbarhetsmål i form av Agenda 2030 och de svenska miljökvalitetsmålen. Utifrån dessa mål har en målbild för översiktsplanen arbetats fram. Målbilden för översiktsplanen bryts sedan ner i fyra utvecklingsteman: attraktiv livsmiljö, goda kommunikationer, levande landsbygd och värna vattnet. Varje tema sammanfattas i prioriteringar hur målen ska uppfyllas.

Nationella och regionala mål

Det finns en stor mängd nationella och regionala mål som tillsammans utgör viktiga utgångspunkter för den fysiska planeringen. Översiktsplanen hanterar målen strategiskt och redogör för vad efterföljande planeringsprocesser ska beakta för att kommunen ska bidra till måluppfyllelsen nationellt och regionalt. Nedan beskrivs de mål som Borgholms kommun prioriterar utifrån de kommunspecifika förutsättningarna på vägen mot en mer hållbar framtid.

Den regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län, även kallad RUS, lägger grunden för hur länet långsiktigt ska utvecklas. Till den regionala utvecklingen i länet hör flertalet strategier som är relevanta för kommunens planering, exempelvis besöksnäringsstrategin, livsmedelsstrategin och bredbandsstrategin. Region Kalmar län har även ett regionalt serviceprogram där de övergripande analyserna och prioriteringarna utgör en grund för översiktsplanens prioriteringar av landsbygden. Den regionala utvecklingsstrategin i Kalmar län grundar sig i sin tur i den nationella strategin för hållbar utveckling i hela landet som fokuserar på likvärdiga möjligheter, kompetensförsörjning, entreprenörskap, företagande samt tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur.

De nationella målen för sociala frågor vägleder kommunen inom social hållbarhet. De mål som har starka kopplingar till översiktsplanen och kommunens förutsättningar är de jämställdhets- och barnrättspolitiska målen som kan kopplas till fysisk planering. Även de folkhälsopolitiska målen om en god och jämlik hälsa i hela befolkningen har betydelse för kommunens planering och har kopplingar till bland annat tillgänglighet, friluftsliv, besöksnäringen och en äldre befolkning.

För bevarandet och utvecklingen av kulturmiljön vägleder de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Målen har som fokus att främja en mångfald av kulturmiljöer, öka delaktigheten, lyfta fram kulturmiljön som en gemensam resurs och tillvarata kulturmiljön i samhällsutvecklingen. Den nationella politiken för gestaltad livsmiljö verkar vägledande för kommunen bland annat för hur arkitektur och kulturarv tar plats i samhällsplaneringen.

För transportfrågor finns flertalet regionala mål och planer som kompletterar de nationella transportpolitiska målen om en effektiv, hållbar, jämställd, säker och tillgänglig transport. Den regionala transportplanen prioriterar länsvisa investeringar för all typ av transportinfrastruktur medan trafikförsörjningsprogrammet för Kalmar län och den regionala kollektivtrafikstrategin är de viktigaste styrdokumentet för kollektivtrafiken. De regionala dokumenten är i sin tur viktiga för kommunens förbindelser till resten av länet. Cykelstrategin för Kalmar län strävar efter att det ska finnas ett regionalt sammanhängande cykelnät som är attraktivt och trafiksäkert. Cykelstrategin påverkar Borgholms kommun främst genom att skapa attraktiva sammanhängande turistcykelnät och genom ambitionen att

ansluta kollektivtrafikens bytespunkter på landsbygden med trafiksäker cykelväg.

Övergripande för länets och kommunens transportmål finns det regionala handlingsprogrammet för en fossilbränslefri region 2030, under begreppet *nooil*, som grundas i Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategin. Handlingsprogrammet berör också energianvändningen och det fossilbränslefria näringslivet, både regionalt och lokalt. En fossilbränslefri framtid är även ett av delmålen i länsstyrelsens klimat- och energistrategi, tillsammans med minskade utsläpp av växthusgaser och energieffektivisering, och vägleder regionens och kommunens arbete med att minska klimatpåverkan.

Mål för en hållbar utveckling

Översiktsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Dessa tre perspektiv är tätt sammanlänkande. Ekologisk hållbarhet sätter ramarna för det hållbara samhället, medan den sociala hållbarheten säkerställer ett jämställt och rättvist samhälle med god livskvalitet. Dessa två perspektiv är en förutsättning för en hållbar ekonomi, som även kan vara ett medel för att nå ekologisk och social hållbarhet.

Definition av hållbar utveckling

Begreppet hållbarhet kan ha många olika betydelser. Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt dokument för att säkerställa att den fysiska planeringen skapar förutsättningar för en hållbar utveckling och det är därför viktigt att definiera vad hållbar utveckling innebär för Borgholms kommun.

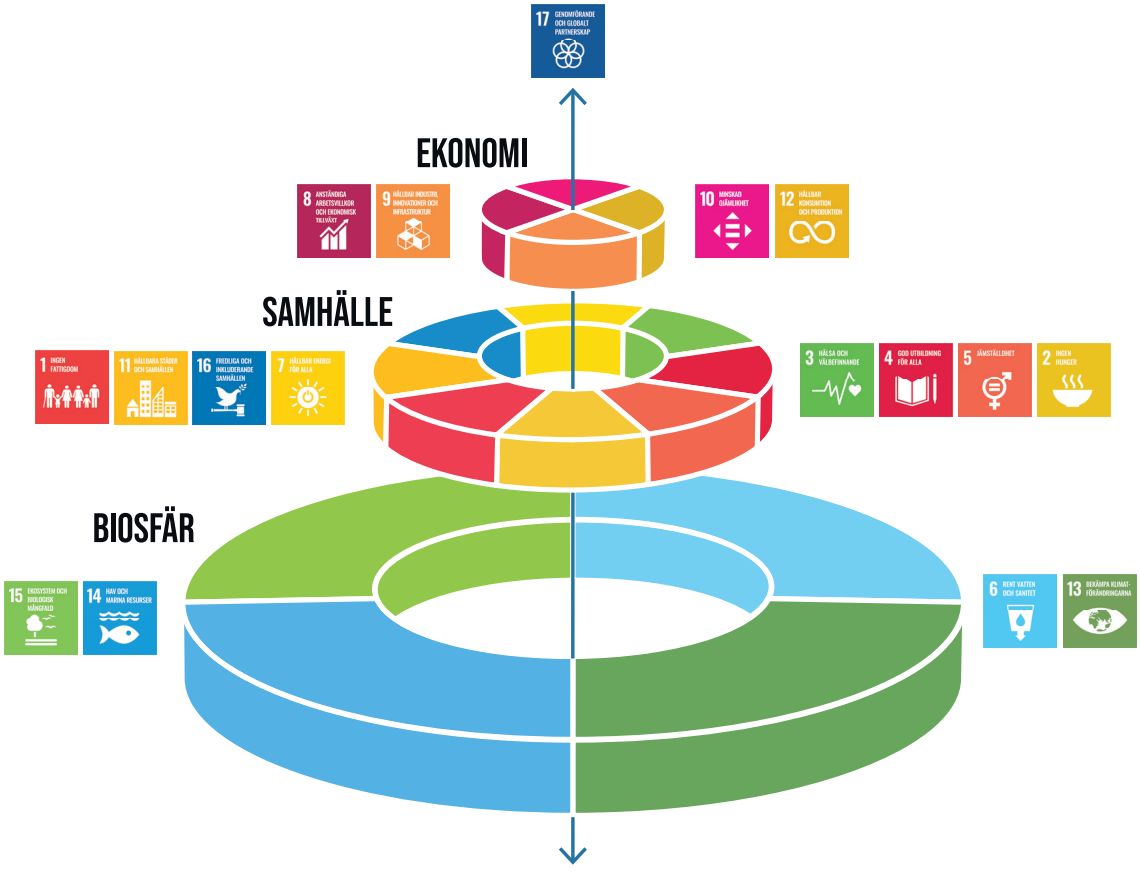

Källa: Azote för Stockholm Resilience Centre vid Stockholms universitet.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet handlar om att nyttja naturens resurser på ett sätt som långsiktigt bevarar fungerande ekosystem och dess ekosystemtjänster såsom biologisk mångfald, matproduktion, rekreation, rent vatten och klimatreglering.

För Borgholms översiktsplan innebär ekologisk hållbarhet:

- Att långsiktigt bevara, stärka och hållbart nyttja naturresurser.
- En hållbar mark- och vattenanvändning som säkerställer och utvecklar naturvärden och ekosystemtjänster.
- Att långsiktigt klimatanpassa samhället och minska dess klimatpåverkan.
- Att göra det enkelt för invånare och besökare att välja hållbara resealternativ.

Social hållbarhet

Social hållbarhet innefattar en möjlighet till en god livsmiljö och livskvalitet, oavsett socioekonomiska förutsättningar, funktionsförmåga, ålder, kön, identitet och bakgrund. Det är viktigt att värna om sociala värden såsom trygghet, tillit, delaktighet, integration och jämlikhet. Hänsyn måste därför tas till vilka konsekvenser mark- och vattenanvändning får för människan utifrån jämlikhets-, jämställdhets- samt barnperspektiv.

För Borgholms översiktsplan innebär social hållbarhet:

- Att i planarbetet prioritera alternativ som minskar sociala skillnader och främjar jämlikhet, jämställdhet, trygghet och en social mångfald.
- Att alla invånare ges möjlighet till delaktighet och inflytande över planering och utformning av sin boende- och närmiljö.
- Att miljöer med unik identitet utifrån kulturvärden ses som en resurs i planarbetet för att tillvarata och utveckla identitetsskapande värden.
- Att skapa förutsättningar för välbefinnande och en god hälsa genom att bevara och utveckla natur- och rekreationsmiljöer och dess tillgänglighet.
- Att verka för en trygg uppväxt och stimulerande utveckling för barn och unga, både i det geografiska närområdet och i det offentliga rummet.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att hushålla med resurser, både materiella och mänskliga. Ekonomisk hållbarhet ska med respekt för ekologiska och sociala värden säkerställa att den planerade mark- och vattenanvändningen främjar ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.

För Borgholms översiktsplan innebär ekonomisk hållbarhet:

- En mark- och vattenanvändning som bevarar och stärker attraktiva boendemiljöer, verksamhetsområden samt areella näringar.
- Goda kommunikationer både inom kommunen och till närliggande kommuner och knutpunkter.
- Goda förutsättningar för företagande som främjar invånarnas möjlighet att utvecklas och försörja sig.
- Att minska kommunens driftkostnader och investeringsbehov.

Globala mål

FN:s 17 globala hållbarhetsmål är vägledande för Borgholms översiktsplan, med syftet att väga in och balansera ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Översiktsplanens utvecklingsstrategi, riktlinjer och mark- och vattenanvändning ska bidra till att uppfylla Agenda 2030. Genom att låta Agenda 2030 vägleda översiktsplanen förverkligas den globala visionen på en lokal nivå.

Till översiktsplanen har kommunen valt att prioritera ett antal globala hållbarhetsmål baserat på dels kommun-specifika förutsättningar, dels vad översiktsplanen har möjlighet att påverka. De berörda Agenda 2030-målen är markerade i figuren nedan.

För var och en av planerings-förutsättningarna i översiktsplanen går att läsa hur riktlinjerna arbetar för att uppfylla de olika målen.

Borgholms kommun arbetar med samtliga mål i Agenda 2030, men har genom beslut i kommunfullmäktige valt att fokusera på fyra mål för hela den kommunala verksamheten. Dessa fyra är:

Agenda 2030-målen som översiktsplanen kan påverka..

Sveriges miljömål

Det nationella generationsmålet ”*att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka miljö- eller hälsoproblem utanför Sveriges gränser*” är tillsammans med Sveriges 16 miljökvalitetsmål grundläggande för Sveriges miljöarbete.

Översiktsplanen berör samtliga miljökvalitetsmål förutom storslagen fjällmiljö och skyddande ozonskikt. Vidare i översiktsplanen kommer endast symbolerna för Agenda 2030-målen att användas, med hänvisning till denna tabell för inkludering av de svenska miljökvalitetsmålen.

	EKOLOGISKT				SOCIALT						EKONOMISKT			
	6	13	14	15	2	3	5	7	11	16	8	9	10	12
1. BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN		13	14	15	2			7	11			9		12
2. FRISK LUFT						3			11					
3. BARA NATURLIG FÖRSURNING			14	15										
4. GIFTFRI MILJÖ	6		14	15		3			11					12
5. SKYDDANDE OZONSKIKT														
6. SÄKER STRÅLMILJÖ						3		7						
7. INGEN ÖVERGÖDNING	6		14	15					11		8	9		12
8. LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG	6		14	15							8			
9. GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET	6					3			11					12
10. HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD		13	14	15		3					8			
11. MYLLRANDE VÅTMARKER	6	13	14	15							8			
12. LEVANDE SKOGAR		13		15					11		8			12
13. ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP		13		15	2				11		8			12
14. STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ														
15. GOD BEBYGGD MILJÖ				15		3	5		11	16		9	10	12
16. ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV		13	14	15	2				11		8			

Beröringspunkter mellan Agenda 2030-målen och Sveriges miljökvalitetsmål.

Målbild Borgholm 2040

Med grund i internationella, nationella och regionala mål samt Borgholms kommunövergripande vision har en målbild skapats för översiktsplanen:

Borgholms kommun är ett inkluderande samhälle där vi värdesätter våra unika förutsättningar och är stolta över den lilla kommunens fördelar. Attraktiva boendemiljöer, goda kommunikationer och en stark besöks- och jordbruksnäring skapar växtkraft och ligger till grund för en robust och hållbar utveckling av kommunen.

Översiktsplanens målbild ska bidra till att uppnå kommunens vision. Visionen lyder:

Borgholms kommuns vision:
”Med gemensamma krafter utvecklar vi hela Borgholms kommun till något vi är stolta över. Nu och för framtiden.”

Den vägledande målbilden för översiktsplanen har resulterat i fyra utvecklingsteman. Dessa beskriver hur kommunen genom samhällsplanering kommer att arbeta mot målen och redogör för prioriteringar för den kommande planeringen. De fyra temana presenteras på följande sidor.

Översiktsplanens fyra utvecklingsteman

Småskaligheten och närheten till natur, kultur, rekreation, kust och hav skapar attraktiva boendemiljöer.

Ett starkt näringsliv skapar växtkraft i en levande landsbygd.

Goda kommunikationer knyter ihop kommunens delar.

Hållbar vattenhantering i landskapet skapar utveckling både genom bebyggelse och för kommunens näringar.

Attraktiv livsmiljö

Natur, kultur och friluftsliv

Det rika natur- och kulturarvet, tillgången till friluftsområden och det stora utbudet av upplevelser lockar många besökare till Öland. Hållbart brukade ekosystem ger tjänster som klimatanpassning, ett levande Östersjön och ett rikt friluftsliv. Att tillgängliggöra, utveckla och bevara dessa värden är viktiga framtidsfrågor för att stärka identiteten och attraktiviteten för såväl besökare som invånare.

Småskalighet

Småskaligheten är ett tydligt karaktärsdrag för Borgholms kommun, såväl i tätorterna som på landsbygden, och något som skapar en närhet mellan människor och till olika viktiga funktioner. Det bidrar till trygga livsmiljöer som skapar möjligheter att bo och verka här, men lockar även till inflyttning.

Kust och hav

Kommunen är omgiven av hav och detta utgör en stor del av upplevelsevärdet och attraktiviteten. Ett friskt hav med fungerande ekosystem, en kustmiljö som är tillgänglig för gång-, cykel- och kollektivtrafik samt ett rikt utbud av attraktiva badplatser bidrar till hög livskvalitet i kommunen.

Barn och ungas livsmiljö

Att planera utifrån barnfamiljers behov är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling i kommunen. Barn ska ges hög livskvalitet i trygga, trivsamma och hälsosamma uppväxtmiljöer. Säkra och trygga gång- och cykelvägar, tillgång till offentliga utemiljöer som gynnar lek och rörelse samt god tillgång till skola och förskola är viktiga faktorer i detta sammanhang.

Boende för alla

Bostadsmarknaden behöver vara öppen och tillgänglig för olika gruppers behov och erbjuda attraktiva alternativ för människor i livets olika skeden. En bostadsförsörjning som har ett långsiktigt perspektiv, följer befolkningsutvecklingen samt erbjuder varierande boendetyper och upplåtelseformer stärker förutsättningarna för att människor med olika bakgrund och förutsättningar ska kunna bo blandat i samma områden. På så sätt gynnas mångfald, integration och en övergripande social hållbarhet.

Digital kommunikation

Möjligheten till en bra uppkoppling är grundläggande för att hela kommunen ska leva och vara attraktiv. Det skapar möjligheter att arbeta och studera mer flexibelt, vilket på sikt kan bidra till fler såväl permanent- som delårsboende.

Prioriteringar:

- Tillvarata kommunens karaktär
- Stärka småorterna
- Skapa ett varierat bostadsutbud
- Skapa trygga och trivsamma uppväxtmiljöer
- Verka för en god servicenivå i hela kommunen

Goda kommunikationer

Kollektivtrafik

En effektiv och väl fungerande kollektivtrafik är en viktig del i ett hållbart transportsystem. Genom en samhällsutveckling i de starka kollektivtrafikstråken förstärks ett effektivt och robust kollektivtrafiknät som fler kan använda i vardagen. Välutformade och strategiskt placerade bytespunkter stärker kollektivtrafikens attraktivitet och förbättrar möjligheterna till samåkning.

Säkra trafikmiljöer

Det är viktigt med effektiva och trafiksäkra transportsträckor för persontrafik, godstrafik och jordbruket, både för att skapa god framkomlighet och tillgänglighet, men också för att säkerställa att viktiga samhällsfunktioner som till exempel vattentäkter skyddas. Säkra trafikmiljöer innefattar även välutformade och trygga korsningspunkter för oskyddade trafikanter och att olika trafikslag kan samutnyttja vägar och gator på ett ändamålsenligt sätt.

Gång- och cykelinfrastruktur

I en attraktiv kommun är det enkelt och säkert att ta sig fram med cykel, såväl inom tätorter som på landsbygden. Ett sammanhängande gång- och cykelnät binder samman bostäder, arbetsplatser och målpunkter på ett sätt som underlättar det dagliga resandet, något som främjar folkhälsan och hälsosamma livsmiljöer. Ett sammanhängande och välutformat gång- och cykelnät är också av betydelse för en attraktiv besöksnäring och för cykling som rekreationsform.

Hållbar och effektiv kommunikation

Det är viktigt med bra kommunikationer, både avseende transporter och digital kommunikation. Ett trafiksäkert vägnät som beaktar de skilda behoven från boende samt jordbruks- och besöksnäringen är av avgörande betydelse för kommunens utveckling. För att nå målen om ett fossilbränslefritt samhälle är det viktigt att tillgången till förnybara drivmedel och laddningsmöjligheter säkerställs över hela kommunen. Samtidigt är digitalisering och robust IT-infrastruktur en viktig del i omställningen med ökade möjligheter för distansarbete, näthandel och ett sätt att möjliggöra permanentboende i hela kommunen.

Prioriteringar:

- Skapa stråk och knutpunkter för kollektivtrafiken
- Verka för säkra trafikmiljöer
- Verka för sammanhängande gång- och cykelnät
- Tydliggör och förstärk regionala och lokala vägstråk
- Skapa en digital infrastruktur som täcker hela kommunen

Levande landsbygd

Bebyggelseutveckling i hela kommunen

En levande landsbygd innebär att hela kommunen, såväl tätorter som landsbygdsområden, behöver ges kraft att växa och utvecklas. Samhällsutvecklingen behöver ta fasta på och utveckla attraktiviteten som skapas av höga natur- och kulturvärden, landskapets småskaliga karaktär och närheten till kust och hav.

Besöksnäring

De många besökare som kommer till Öland och Borgholms kommun genererar såväl arbetstillfällen som underlag för handel och service. En förlängd turistsäsong och en utveckling av naturturismen är viktiga faktorer för att stärka besöksnäringen ytterligare och på så sätt bidra till hela kommunens utveckling. En vidareutveckling av exempelvis campingplatser och landsbygdens bebyggelse, i kombination med ett öppet odlingslandskap, är betydelsefullt för att stärka kommunen som turistmål.

Service och arbetstillfällen

Arbetstillfällen och god service är en förutsättning för att människor ska ha möjlighet att bo permanent i Borgholms kommun. Omvänt är permanent- och delårsboende en förutsättning för att stärka underlaget för befintlig samhällsservice och handel och dess upprätthållande även i framtiden. Det är viktigt att befintliga och nya verksamheter ges möjlighet att utvecklas.

Livsmedelsproduktion

Jordbruket och produktionen av livsmedel är en viktig näring för kommunen som behöver värnas. Lantbruket behöver ha möjlighet att bedriva och utveckla sin verksamhet utan att komma i konflikt med annan bebyggelse och andra intressen. Att värna produktiv jordbruksmark är en viktig del i att hålla landsbygden levande.

Förnybara drivmedel

För att minska utsläpp av växthusgaser och för att hushålla med jordens resurser är omställningen till mer hållbara drivmedel inom transportsektorn avgörande. För att verka för en hållbar tillväxt finns goda möjligheter att tillvarata lokala resurser. I omställningen mot ökad andel förnybara drivmedel är såväl utbyggnaden av produktionsanläggningar som tillgången på laddnings- och drivmedelstationer viktig.

Prioriteringar:

- Verka för ett brett utbud av service, boende och arbetstillfällen i hela kommunen
- Stärk besökspunkter och småorter
- Skapa förutsättningar för ett hållbart jordbruk
- Främja en infrastruktur med förnybara drivmedel i hela kommunen

Värna vattnet

Dricksvattenförsörjningen

Genom skyddsområden, tillsyn och information kan grundvattenkvaliteten skyddas långsiktigt. Att skydda den allmänna dricksvattenförsörjningen i ett förändrat klimat är en viktig framtidsfråga. Vatten med olika kvalitet ska ses som en resurs som styrs mot lämpliga verksamhetsprocesser för att säkra grundvattenkvaliteten och att dricksvattenresursen används rätt.

Vatten i landskapet

Genom att behålla mer vatten i landskapet kan vattenbristen hanteras, grundvattenbildningen öka och dricksvattenkvaliteten säkras. När mossar och våtmarker återskapas ökar motståndskraften mot både översvämningar och torka samtidigt som de tillbakapressade våta livsmiljöerna ökar till nytta för den biologiska mångfalden och för kommunens rekreationsvärden.

Näringsläckage

Främjandet av våtmarker och mindre vattenvårdsåtgärder för att rena dag- och ytvatten innan det når havet kan bidra till att uppfylla målet med renare kust- och havsmiljöer. När hav- och kustplaneringen integreras i översiktsplaneringen kan höjd tas för nya typer av vattenbruk som kan lyfta näring ur havet och skapa arbetstillfällen på landsbygden.

Dagvattenhantering

Med ett förändrat klimat förutspås kraftigare nederbörd och oftare förekommande extremväder. Genom att förebygga och åtgärda problem i dagvattennätet nu och för framtida belastning skapar kommunen en hållbar dagvattenhantering. En dagvattenhantering som är säker, har samhälls- och miljömässig nytta och som ger ett mervärde genom flerfunktionella, estetiskt tilltalande lösningar är en viktig del av en hållbar utveckling. Det kan också bidra till att stärka attraktiviteten i stadsmiljöer och på landsbygden.

Prioriteringar:

- Öka grundvattenbildningen och säkra dricksvatten-försörjningen
- Tillskapa vattenmiljöer i landskapet
- Minska näringsläckaget
- Säkerställ en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i hela kommunen

Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategin för Borgholms kommuns översiktsplan utgår från Boverkets modell. Strategin är vägledande och illustrerar på en övergripande nivå kommunens långsiktiga intentioner för den fysiska strukturen i hela kommunen. Områden, platser och stråk dit olika utvecklingsinsatser prioriteras lyfts fram tillsammans med särskilt viktiga områden och samband som i ett översiktligt perspektiv har de största natur-, kultur- och rekreationsvärdena. Utgångspunkten är de prioriteringar som formuleras under respektive utvecklingstema och som i sin tur är kopplade till målbilden. Alla prioriteringar har dock inte en tydlig geografisk och fysisk koppling, utan vissa fångas istället upp i översiktsplanens planeringsförutsättningar. Strategin visar även hur kommunen bör utvecklas i ett mellankommunalt och regional sammanhang.

Utvecklingsstrategin är uppdelad i kategorierna *Bebyggelse*, *Natur och friluftsliv* samt *Kommunikationer*.

Utvecklingsstrategi

Bebyggelse

Ny bebyggelse av olika slag är väsentlig för att kommunen ska kunna utvecklas långsiktigt, dels för att människor ska kunna bosätta sig i kommunen, dels för att olika funktioner ska kunna stärkas och tillskapas.

Utvecklingsstrategins intention är att stärka såväl tätorter som landsbygdsområden för att möjliggöra en god servicenivå, en gynnsam näringslivsutveckling samt attraktiva boendemiljöer och besöksmål i hela kommunen.

Tätorter och landsbygd behöver komplettera varandra för att skapa en hållbar helhet med närhet och god tillgänglighet till såväl attraktiva boendemiljöer som viktiga servicefunktioner.

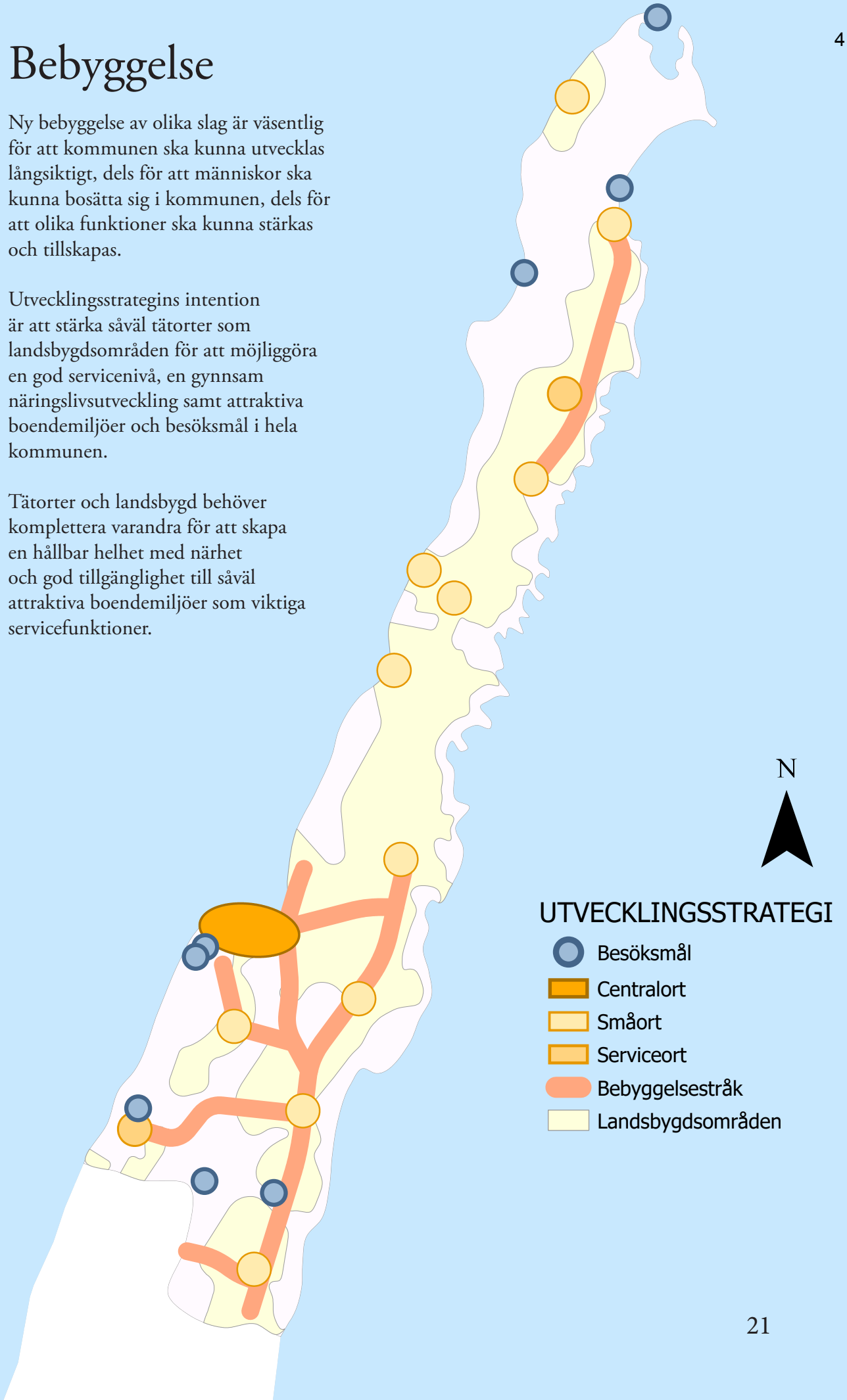

Centralort, serviceorter och småorter

Borgholm-Köpingsvik är kommunens centralort och huvudsakliga centrum för handel och har ett stort utbud av restauranger och evenemang. Hit koncentreras kommunen centrala funktioner och service av både regional och kommunal betydelse. Blandade bebyggelsetyper i en relativt tät struktur skapar ett varierat bostadsutbud i en levande, småskalig stadsmiljö.

Rälla i den södra kommundelen och Löttorp i den norra kommundelen är de två primära serviceorterna utöver centralorten. Dessa fungerar som levande knutpunkter i respektive kommundel. Hit koncentreras olika lokala servicefunktioner, mer småskaliga bostadsområden tillskapas och ett varierat utbud av arbetsplatser främjas.

Utöver dessa orter finns ett antal småorter i form av Runsten och Spjutterum, Gärdslösa, Räpplinge, Bredsättra, Löt, Djupvik, Sandvik och Södvik, Källa, Böda och Byxelkrok. Dessa småorter fungerar som de naturliga mötesplatserna på landsbygden och här stärks och främjas olika lokala funktioner och viss lokal service för upprätthållandet av en levande landsbygd. I småorterna sker bostadsutveckling med stor hänsyn till landskapets värden och jordbrukets behov för att skapa förutsättningar för både inflyttning och näringslivsutveckling.

Bebyggelsestråk

Bebyggelseutvecklingen mellan orter koncentreras till ett antal bebyggelsestråk som redan idag har en viss bebyggelsekoncentration. Dessa är belägna i anslutning till lokala och regionala vägstråk vilket skapar en god tillgänglighet i attraktiva landsbygdsmiljöer. Här främjas utveckling av nya bostadsmiljöer med hänsyn till den befintliga glesa bebyggelsestrukturen.

Landsbygdsområden

Även i landsbygdsområden utanför orter och bebyggelsestråk främjas en utveckling av nya bostäder men i högre grad tillsammans med andra landsbygdsfunktioner som till exempel jordbruk. Att olika typer av utveckling sker även i dessa delar är viktigt för att skapa en helhet där orter och landsbygd kan samverka och stärka varandra, något som är av stor vikt för kommunens identitet och långsiktiga hållbarhet.

Besöksmål

De olika besöksmålen utgör en viktig grundsten för kommunens livaktighet och attraktivitet. De är representativa för kommunens och hela Ölands identitet och lockar stora mängder besökare som både gör kommunen levande, stärker serviceutbudet och genererar arbetstillfällen. Att stärka och synliggöra dessa är grundläggande för kommunens utveckling, såväl under sommaren som under övriga delar av året. De större besöksmålen är koncentrerade till kommunens norra del i form av Långe Erik, Bödabukten och Byrum, samt till den södra delen i form av Borgholms slottsruin, Sollidens slott, Ekerum resort och Ölands museum Himmelsberga.

Natur och friluftsliv

Gröna och blå strukturer samt tillgången till natur- och friluftsområden är av stor betydelse för kommunens långsiktiga hållbarhet och attraktivitet. Det handlar både om attraktiva livsmiljöer för kommunens invånare men också om ekosystemtjänster, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Utvecklingsstrategins intention är att bevara kommunens unika naturmiljöer samt att knyta ihop dem med varandra och med bebyggelsestrukturen. Intentionen är även att stärka de besökspunkter som finns kopplat till natur och friluftsliv.

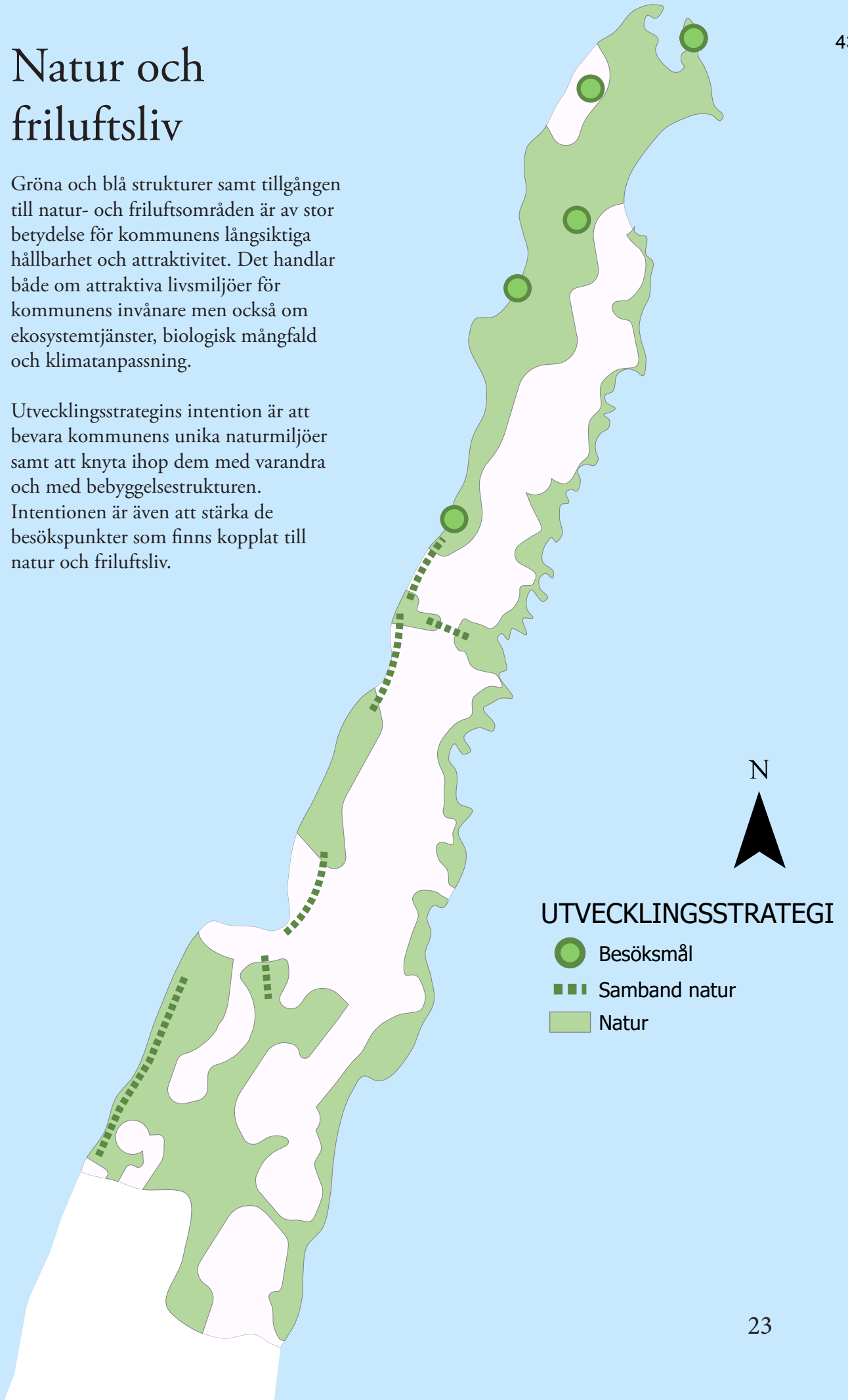

Naturområden

Kommunens sammanhängande grönstruktur innehåller unika miljöer och flertalet höga naturvärden. De utgör tillsammans ett väldigt stort värde som bör främjas och stärkas. De består av både skogsområden, av öländska sjömarker och av alvar samt utgör en väsentlig del av kommunens identitet och attraktivitet. Naturområdena inbjuder till friluftsliv och rekreation samtidigt som de erbjuder goda och långsiktigt hållbara livsmiljöer för växt- och djurlivet. I områdena kan jord- och skogsbruk och andra näringar fortsatt bedrivas men på ett sätt som är förenligt med natur- och kulturmiljövårdens intressen och som inte förstör förutsättningarna att bedriva friluftsliv eller upprätthålla ekosystemtjänster. I många fall är de större naturområdena skyddade i form av naturreservat, Natura 2000 eller fågelskyddsområden.

De större naturområdena kopplat till skogslandskapet är i huvudsak koncentrerade till kommunens västra sida med tyngdpunkt i de norra och södra delarna. Längs med östra kusten finns större sammanhängande naturområden av hävdade gräsmarker. Att på olika sätt knyta ihop dessa områden med varandra och med tätorter, småorter och övrig bebyggelse skapar en grön helhet och gör naturen närvarande i invånarnas livsmiljöer. Genom att bjuda in till rekreation och friluftsliv samtidigt som ekosystemtjänster tillskapas och den biologiska mångfalden stärks så skapas förutsättningar för långsiktigt hållbara naturmiljöer som bidrar till kommunens attraktivitet.

Gröna samband

Verktyget för att stärka de större naturområdena och koppla dem till såväl varandra som till den byggda miljön är de gröna sambanden. Dessa binder ihop den övergripande grönstrukturen och skapar förutsättningar för spridningskorridorer som kan stärka den biologiska mångfalden. De fungerar också som länkar mellan naturområdena och tätorter, småorter och bebyggelseområden, vilket bidrar till att skapa attraktiva boende- och livsmiljöer. I kommunens sydvästra del illustrerar det gröna sambandet också det långsmala naturstråket som följer kusten och som knyter ihop ett samlat naturområde från kommungränsen upp till centralorten.

Besöksmål

Naturmiljöerna i kommunen utgör en stor del av det som lockar besökare till Öland. Besöksmålen kopplade till dessa naturvärden utgör viktiga knutpunkter för besöksnäringen och är i huvudsak koncentrerade till kommunens nordligaste del i form av Trollskogen, Neptuni åkrar, Ekopark Böda och Byrums raukar. Därtill är sjömarkerna med sitt rika fågelliv längs den östra kusten och stenkusten norr om Djupvik populära besöksmål. Dessa besöksmål är tyngdpunkten i naturturismen som gynnar kommunen och bidrar till en levande landsbygd genom att stärkas och tillgängliggöras.

Kommunikationer

Goda kommunikationsmöjligheter är en viktig förutsättning för att hela kommunen ska kunna leva och utvecklas. Det underlättar invånarnas vardag och knyter kommunen närmare den övriga regionen.

Utvecklingsstrategins intention är att skapa starka kommunikationsstråk som ger alla transportslag goda förutsättningar och som ger hela kommunen en god tillgänglighet.

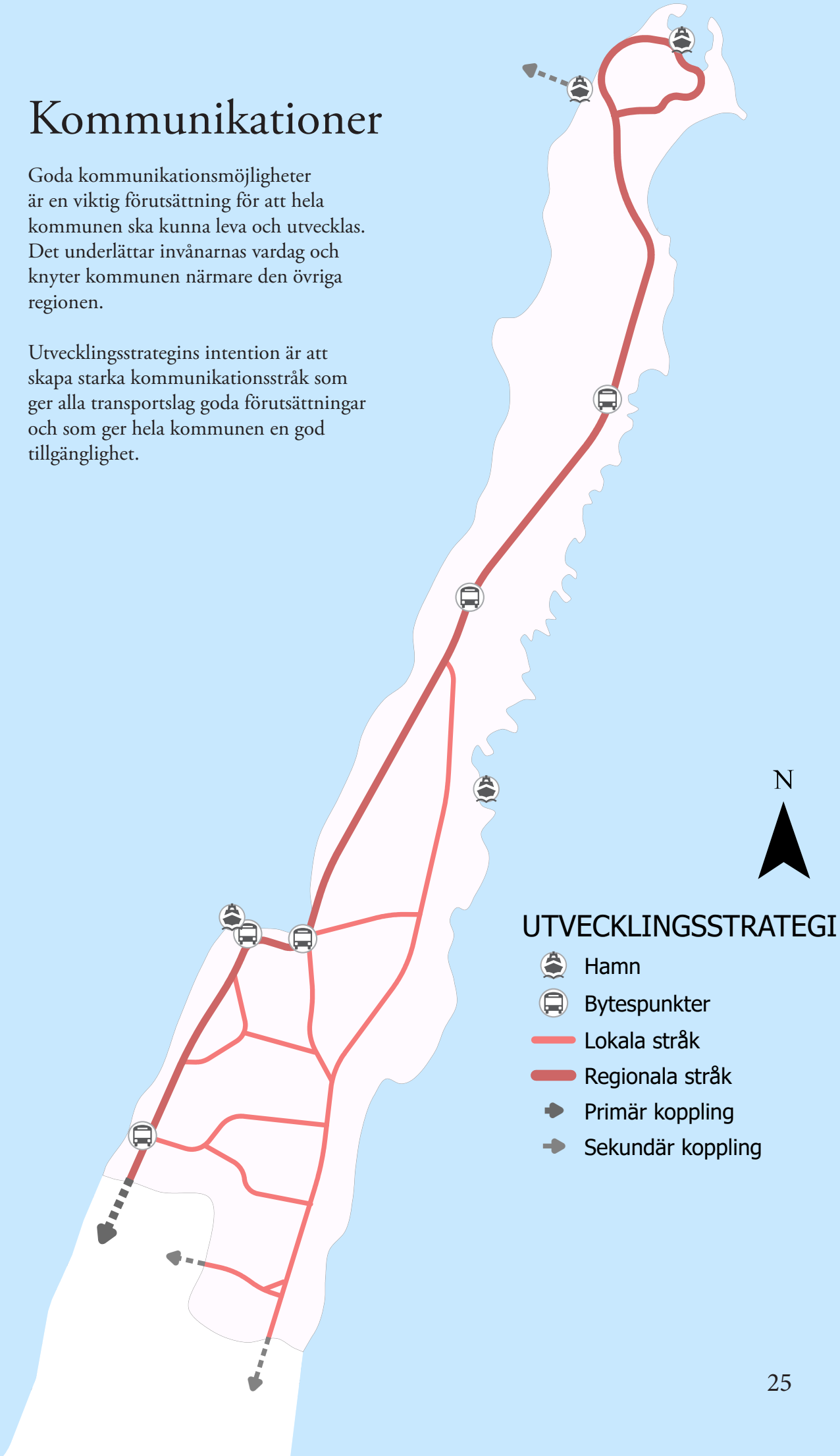

Regionala stråk

Länsväg 136 utgör det huvudsakliga stråket genom kommunen och knyter ihop Ölands norra udde med Ölandsbron. Längs vägen är såväl kommunens centralort som de två serviceorterna belägna. Från väg 136 sträcker sig också ett flertal viktiga mindre vägar som knyter ihop kommunens övriga delar med det regionala stråket. Det är av stor vikt att framkomligheten är god längs detta stråk och att det är utformat på ett sätt som ger trygga och säkra trafikmiljöer samt god tillgänglighet till olika funktioner och områden. På så sätt ges kommunen en stark koppling till det större regionala sammanhanget och kommunens olika delar binds ihop.

Lokala stråk

Väg 136 kompletteras av ett antal lokala stråk som kopplar kommunens alla delar till det regionala stråket och som knyter ihop landsbygdsområden, småorter och tätorter. Det nordsydliga lokala stråket fungerar som en ryggrad längs kommunens östra sida, medan de lokala stråk som går över ön är av stor vikt för att knyta den östra sidan till ett regionalt sammanhang. De lokala stråken är viktiga för att hela kommunen ska kunna leva och utvecklas. Tillgängligheten och trafiksäkerheten för olika trafikslag är en viktig utvecklingsfaktor, både för att kunna ta sig till arbete, service och andra samhällsfunktioner, men också för att hela kommunen ska vara tillgänglig för besöksnäringen.

Bytespunkter

Kollektivtrafiken utgör en betydande del av ett hållbart samhälle och spelar en viktig roll för att hela kommunen ska ha förutsättningar att leva. Även i detta fall utgör det regionala stråket den främsta sträckan för den regionala kollektivtrafiken och kopplingen till bland annat Kalmar. Denna stomme behöver kompletteras med lokala länkar så att en god kollektivtrafik kommer hela kommunen till del. Övergången mellan den lokala och regionala kollektivtrafiken sker i ett antal strategiskt utplacerade bytespunkter längs det regionala stråket. På så sätt binds orter och landsbygdsområden ihop till en helhet. Bytespunkterna är placerade i Rälla, Borgholm, Köpingsvik, Södvik/ Sandvik och Löttorp. Det är av stor vikt att dessa bytespunkter utformas på ett ändamålsenligt sätt och möjliggör samåkning och smidiga byten mellan olika trafikslag.

Hamnar

I egenskap av kustkommun med vatten i tre av fyra väderstreck har båttrafiken historiskt haft en central roll, både för kommunikation med fastlandet och för fiskenäringen. Båda dessa funktioner för idag en annan tillvaro jämfört med tidigare och istället har fritidsbåtarnas andel ökat. Hamnarna spelar en fortsatt viktig roll i sin funktion, men även som mötesplatser och i vissa fall som servicepunkter. Framför allt hamnarna i Borgholm och Byxelkrok utgör viktiga strategiska platser i det sammanhanget. I Byxelkrok förekommer även färjetrafik till Oskarshamn.

Regionala kopplingar

Den klart starkaste regionala kopplingen är väg 136 mot Ölandsbron. Att denna koppling är stark och tillgängligheten är god är avgörande för kommunens utvecklingsmöjligheter. Därutöver är även två kopplingar i den sydöstra delen viktiga i såväl regionalt som lokalt perspektiv, samt färjeförbindelsen från Byxelkrok till Oskarshamn.

Mark- och vattenanvändning

Borgholms kommun ska fortsätta att utvecklas som en attraktiv och hållbar kommun. Utvecklingen ska värna de unika landskapen som med sina höga natur- och kulturvärden utgör öns identitet och den livsmiljö som så många uppskattar. Samtidigt vill kommunen skapa möjligheter för att fler ska kunna bo och verka här. Bebyggelsens och näringslivets utveckling är därför centrala för den strategiska mark- och vattenanvändningen.

I mark- och vattenanvändningskapitlet ges översiktsplanens mål, utvecklingsteman och utvecklingsstrategi en utformning i den fysiska miljön. Kapitlet definierar nutida och framtida mark- och vattenanvändning på en mer detaljerad nivå med utvecklingsstrategin som grund. Områdena är kategoriserade som antingen utvecklade eller ändrade.

Bebyggelseutveckling

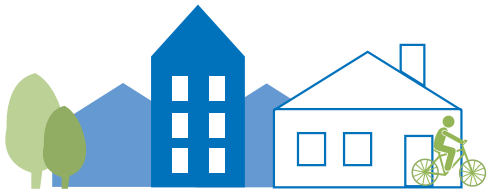

För att värna de karaktäristiska landskapsvärdena och verka för en hållbar bebyggelseutveckling är översiktsplanens övergripande strategi att utveckla bebyggelsen i prioriterade knutpunkter och stråk, i första hand i anslutning till befintlig bebyggelse. Att samla bebyggelsen främjar en effektiv markanvändning och stärker nyttjandet av befintlig infrastruktur. Det minimerar även ianspråktagandet både av jungfrulig mark som prioriteras i miljöbalken 3 kap. 2 § och brukningsvärd jordbruksmark enligt miljöbalken 3 kap. 4 §.

När bebyggelsen samlas skapas ett större underlag för kommunal service, kollektivtrafik och det lokala näringslivet. Närheten bidrar till mervärden för de boende och underlättar för individen att göra hållbara transportval i vardagen. Det skapar även fler möjligheter för barn, unga och personer utan tillgång till bil att friare röra sig i samhället. Dessutom främjas gång och cykel som transportslag när fler funktioner samlas inom ett mindre område, vilket har flera positiva effekter för folkhälsan. Utvecklingen av ett hållbart transportsystem är på så sätt beroende av samverkan med bebyggelseutvecklingen.

En samlad bebyggelse bidrar med sociala och ekonomiska fördelar då det stärker lokalsamhällena och den sociala gemenskapen. För barn och unga skapar närheten en tryggare fysisk miljö att vistas i. Även ett mer hållbart nyttjande av resurser främjas, både i form av transporteffektivitet och en ökad användning av befintliga tekniska försörjningssystem.

Ny bebyggelse ska ingå i ett tydligt socialt, ekonomiskt och ekologiskt sammanhang.

Ölands utmärkande geologiska och hydrologiska förutsättningar gör att vatten är en högt prioriterad fråga idag och för framtiden. Ön har många naturtyper som är känsliga för påverkan samtidigt som de tunna jordlagrena ger en begränsad reningsförmåga mot föroreningar. Periodvis torka riskerar även en omfattande påverkan på dricksvattenförsörjningen. Ett väl fungerande och effektivt vatten- och avloppssystem utgör därför en grundläggande förutsättning för bebyggelseutvecklingen i kommunen.

Sedan 2020 är barnkonventionen lag i Sverige vilket medför ett ökat fokus på barnens perspektiv även i samhällsplaneringen. Barn och unga skiljer sig från vuxna i den fysiska miljön, i deras behov och deras preferenser. De är bland annat känsligare för buller, föroreningar och stress och har egna perspektiv på sin omgivning. Att väga in barnens specifika förutsättningar och deras möjlighet till delaktighet i olika delar av bebyggelseutvecklingen är därför en viktig aspekt för en socialt hållbar planering. Det är även av vikt att inte se till barn som en homogen grupp, utan att de många olika åsikterna och viljorna beaktas.

Sedan den förra kommunövergripande översiktsplanen antogs har fem fördjupade översiktsplaner för områden

med högt bebyggelsetryck arbetats fram, vilket har bidragit till helhetsbilder för bebyggelseutvecklingen. Dessa områden presenteras i översiktsplanen som fokusområden med högre detaljeringsgrad men utgör inte separata planer. I och med den nya översiktsplanen följs dessa planer upp och sätts i ett gemensamt perspektiv så att de kan fortsätta utvecklas som central-, service- och småorter.

Riksintressenas tillgodoseende ligger till grund för hela översiktsplanen och den framtida utveckling som planen förespråkar. Flera av riksintressena, framförallt för obruten kust, friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård utgör stora ytor och vissa utvecklings- och utredningsområden ligger inom dessa. Kommunen ser inte en motsättning i att utveckla dessa områden och samtidigt tillgodose riksintressena så länge tillräcklig hänsyn tas i vidare planering.

Kulturmiljövärden och bebyggelseutveckling

Öland har en utpräglad byggnadsstruktur med lång historia. Exempelvis präglas den öländska landsbygden av sammanhållna bymiljöer i form av radbyar, kyrkbyar och klungbyar. Karakteristiskt för dessa är de olika byggnadstypernas inbördes placering i bymiljöerna, med kringbyggda gårdar och malmboställen. Dessa värden ska även i framtida utveckling bevaras. Även jordbruksmarken utgör en stor del av kulturmiljön.

Hänsyn till kulturmiljön handlar inte om att hindra nya tillägg i bebyggelsen utan att medvetet säkerställa att de nya värdena tillför något till de befintliga värdena på platsen. För att avvägningen mellan intressen ska kunna utföras på ett så utförligt sätt som möjligt finns ett behov av en uppdaterad kulturmiljöinventering med riktlinjer som vägleder vidare planering. Genom att grunda beslut i ett strategiskt underlag kan mer grundade bedömningar göras, vilket är av stor vikt i en kommun med många och höga kulturvärden. På ett strategiskt plan bör även landskapets betydelse som kulturmiljö i samhällsutvecklingen lyftas fram och tydliggöras.

Ett kommunövergripande kulturmiljöprogram behövs för att i ett tidigt strategiskt skede väga in kulturmiljön i planeringen.

Jordbruksmark

Jordbruksmark är och har länge haft en viktig betydelse för matproduktionen både nationellt, regionalt och lokalt. I och med ett varmare klimat ställs ytterligare högre globala förväntningar på jordbruksmarkens framtida användning. Jordbruksmarken har även höga kulturvärden att ta i beaktning, såsom specifikt utpekade kulturmiljöer eller landskapsbilden i sin helhet.

När jordbruksmark ska omprövas för ny markanvändning behöver det utredas om marken i fråga är brukningsvärd jordbruksmark, om den nya markanvändningen tillgodoser väsentliga samhällsintressen och om det finns alternativ mark som istället kan användas för syftet.

För att Borgholms kommun ska kunna växa och samtidigt värna de stora sammanhängande områdena med värdefull natur och kultur behöver delvis ny mark tas i anspråk. De utpekade utvecklingsområdena ligger till viss del på jordbruksmark. I arbetet med översiktsplanen har analyser och avvägningar skett på en övergripande

nivå som resulterat i bedömningen att den föreslagna berörda jordbruksmarken kan exploateras, med hänvisning till väsentliga samhällsintressen och i jämförelse med alternativa placeringar. Genom att samla exploateringen till mindre områden av jordbruksmark som är strategiskt placerade för bebyggelseutveckling så möjliggörs bevarandet av större arealer av jordbruksmark på andra platser. Strategin att förtäta och komplettera befintlig bebyggelse går hand i hand med strategin att värna jordbruksmark.

Kommunens målsättning är att värna jordbruksmarken mot ingrepp som försämrar möjligheterna att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk långsiktigt.

Brukningsvärd jordbruksmark

En av de viktigaste anledningarna till att bevara jordbruksmark är att marken är nästintill omöjlig att återställa när den väl är bebyggd. Kommunens inriktning är att den brukbara jordbruksmarken ska minska så lite som möjligt.

Med brukningsvärd jordbruksmark avses mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion.

Väsentliga samhällsintressen

Kommunen anser att för att exploatering ska räknas som ett väsentligt samhällsintresse krävs att den bidrar till att stärka en strategiskt långsiktig hållbar utveckling av kommunen. En samlad utveckling av tätorter, serviceorter, småorter, bebyggelsestråk och de areella näringarna räknas till ett sådant väsentligt samhällsintresse. Jordbruksmark närmare tät- och småorterna anses ha starkare incitament att utvecklas med bebyggelse.

Behovet och det kommunala ansvaret för bostadsförsörjning samt möjligheten att lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra anses båda vara väsentliga samhällsintressen. Likaså möjligheten att skapa effektiva tekniska försörjningssystem, såsom vatten- och avloppssystem, fiberutbyggnad och transportinfrastruktur.

Alternativ mark

De områden som i översiktsplanen är utpekade för utveckling är utvalda för att de redan har ett tydligt sammanhang och är placerade med goda förutsättningar att knyta an till de funktioner och infrastrukturer som finns etablerade. Hänsyn har även tagits till natur-, kultur- och landskapsvärden, havsnivåhöjningen och vattenskyddsområden. Nedan följer en sammanfattning av avvägningar mellan alternativa ortsnära platser för respektive fokus- och utredningsområde där utveckling delvis på jordbruksmark föreslås.

- I Byxelkrok finns höga naturvärden i utkanten av orten vilket gör möjligheterna till utveckling begränsade annat än inom orten. Att delvis ianspråkta jordbruksmarken inom orten skulle förutom bebyggelseutveckling även förbättra trafiksituationen.
- I Löttorp begränsar vattenskyddsområdet utveckling söderut vilket medför att ortens utveckling behöver ske norröver, delvis på jordbruksmark.
- I Köpingsvik begränsas ortsutvecklingen av vattenskyddsområdet söderut. Söder om Borgholm finns höga natur- och kulturvärden som gör en alternativ

utveckling i den riktningen olämplig.

- I Rälla begränsar vattenskyddsområdet och naturreservat i vilken riktning utvecklingen kan ske. Den mark som är föreslagen för ny bebyggelse i översiktsplanen utgör en naturlig fortsättning av tätorten med hänsyn till dessa.
- Alternativa lokaliseringar av utredningsområdena Högby-Sandby och Kårehamn begränsas av höga naturvärden och havsnivåhöjningen.
- Utredningsområdena i Räpplinge och Spjutterum är utpekade i områden med generellt stor andel jordbruksmark. Utifrån de höga natur-, kultur- och landskapsvärdena har de mest lämpliga områdena för utveckling lokaliserats, delvis på jordbruksmark.
- Utredningsområdet i Böda är lokaliserat i norra delen av den befintliga bebyggelsen då det i söder finns höga naturvärden och havsnivåhöjningen att ta hänsyn till.

Sedan tidigare fördjupade översiktsplaners antagande har även ett antal utpekade utvecklingsområden utgått till förmån för bevarandet av jordbruksmark.

Förlängd besökssäsong

Genom aktiva åtgärder i bebyggelseutvecklingen vill kommunen fortsätta att skapa ett åretruntfokus i besöksnäringen. Med det milda vädret och en väl utbyggd besöksnäring finns stora förutsättningar för besökare att upptäcka ön under fler årstider och inte enbart under intensiva sommarveckor. En aktiv inriktning i bebyggelseutvecklingen kan bidra genom att främja möjligheten till permanentboende med hjälp av ett utbyggt vatten- och avloppsnät och större byggrätter.

Klimatanpassning

Klimatförändringarna bidrar med utmaningar för bebyggelseutvecklingen i kommunen. Dels måste kommunen arbeta för att minska utsläppen, både inom den egna organisationen och genom att göra det lättare för invånare och besökare att göra hållbara val. Dels behöver kommande bebyggelse anpassas till ett förändrat klimat för att skapa en robust fysisk miljö för framtiden. Genom att analysera klimatförändringarnas troliga påverkan på bebyggelsen i kommunen undviks att olämpliga områden bebyggs, även med ett förändrat framtida klimat i åtanke. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv ska bebyggelsen klara av att stå länge vilket kräver att rätt åtgärder genomförs vid rätt tid.

Den stigande havsnivån kommer att påverka delar av kommunens kustbebyggelse och olika typer av kustskydd kommer att behövas i framtiden. Utformning och placering kommer att utredas i ett senare skede, men åtgärder kommer att krävas för att säkra befintlig och framtida bebyggelse.

Som regel kommer ingen ny bebyggelse att tillåtas lägre än 2,8 meter över nollplanet i RH 2000. De områden där tillräckliga skyddsåtgärder med hänsyn till ett förändrat klimat har vidtagits kan dock bebyggas. För att identifiera vilka platser som kräver en klimatanpassningsåtgärd för att vara lämpliga för bebyggelse krävs uppdaterade utredningar i samband med efterföljande planering.

Framöver kan det bli aktuellt att lämna områden obebyggda för att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Dessa kan vara lågpunkter, grönstråk eller kustzoner vars ytor kan fungera som en bufferzon för exempelvis havsnivåhöjningen och ökad nederbörd. Bebyggelseutvecklingen i Borgholms

kommun ska ha ett tydligt fokus på grönområdenas betydelse inom och i närheten av tätorter, vilket är av vikt i klimatanpassningsarbetet. När orterna växer behöver de gröna värdena beaktas för att inte riskera att byggas bort. De gröna områdena bidrar med, förutom att fungera som en bufferzon med klimatanpassningsegenskaper, att ge skugga och sänka temperaturen i gaturummet, ge möjlighet till rekreation och lek samt att skapa naturliga mötesplatser. Läs mer i kapitlet *Klimatanpassning*.

Rekommendationer för detaljplan, bygglov och förhandsbesked

Ny bebyggelse och nya byggnadsverk ska lämplighetsprövas genom detaljplan, förhandsbesked eller bygglov.

Detaljplan

Enligt plan- och bygglagen 4 kap. 2 § måste prövning i vissa fall ske genom detaljplan. Detaljplanekravet gäller vid ny sammanhållen bebyggelse om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, eller om det finns ett större behov av samordning. Kravet gäller även vid bebyggelse som ska förändras eller bevaras om det behöver ske med hänsyn till den fysiska miljön, åtgärdens karaktär eller omfattningen. En detaljplan kan också krävas i områden där det råder stor efterfrågan.

Syftet med detaljplanekravet är att göra en samlad prövning av mark-användningen och för att berörda ska ha möjlighet att delta i processen. När detaljplanekravet råder är kommunen inte skyldig att upprätta en detaljplan, även om dessa ärenden kräver planläggning för att en bygglovsansökan ska beviljas.

Bygglov och förhandbesked

Vid prövning av bygglov inom detaljplan ska byggnadsnämnden pröva om åtgärden överensstämmer med den detaljplan som gäller på platsen. Det ska inte göras någon lokaliseringsprövning eftersom det gjordes när detaljplanen togs fram.

Prövning av bygglov utanför detaljplan och områdesbestämmelser innebär, till skillnad från bygglov inom plan, en fullständig prövning av kraven på lokalisering, placering, utformning och omgivningspåverkan. Om åtgärden är en kompletteringsåtgärd till ett en- och tvåbostadshus är prövningen inte lika omfattande.

Förhandsbesked innebär att byggnadsnämnden prövar om den aktuella åtgärden kan tillåtas på platsen genom en lokaliseringsprövning. Ett positivt förhandsbesked är bindande vid kommande bygglovsprövning, om ansökan om bygglov görs inom två år från den dag då förhandsbeskedet vann laga kraft.

Lov- och anmälningsplikt utanför detaljplan

Vissa åtgärder är undantagna från lov- och anmälningsplikt utanför område med detaljplan. Undantagen gäller dock inte inom sammanhållen bebyggelse där bygglov eller anmälan behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen. En tolkning måste göras i varje specifikt fall.

En bebyggelse är ”sammanhållen bebyggelse där bygglov behövs med hänsyn till omfattningen av byggnadsverk i bebyggelsen” om båda nedanstående kriterier är uppfyllda:

- En bebyggelsegrupp som består av minst 10-20 hus.
- De bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs endast av väg, parkmark och dylikt.

Viktigt att beakta är att det är skillnad mellan fastighet och tomt. Medan en fastighet har fastställda gränser har en tomt inte det. Tomt är istället mark som ligger i anslutning till bebyggelse och kan på så sätt utgöra en del av fastigheten. På mindre fastigheter sammanfaller dock ofta fastighetsgränsen med tomten.

Ordet ”hus” syftar här på bostadshus men inkluderar även andra byggnader såsom butiker och industribyggnader.

Riktlinjer

- För att undvika olämplig spridning ska ny bebyggelse i regel ansluta till befintlig bebyggelse.
- Sammanhållna obebyggda områden ska generellt så långt som det är möjligt bevaras obebyggda.
- All ny bebyggelse förutsätter att det finns en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning. Beslut som möjliggör byggnation ska särskilt beakta vattenskyddsområdena.
- Ny bebyggelse ska förhålla sig till den kringliggande miljön, såsom befintlig bebyggelse och det omgivande landskapet.
- Ny bebyggelse ska utformas för långsiktig hållbarhet, med särskild hänsyn till boendemiljö, hälsa samt barn och äldre.
- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse, för både bostäder och verksamheter, ska jordbrukets intressen särskilt beaktas.
- För att pröva om brukningsvärd jordbruksmark kan exploateras utanför de områden som markeras för bebyggelse enligt översiktsplanen ska en analys av samhällsintresset och alternativa platser ske.
- En balans på bostadsmarknaden vad gäller upplåtelseformer, efterfrågan och en socialt hållbar bostadsutveckling ska eftersträvas. En mångfald av bostadstyper ska främjas.
- Tillgängligheten till kusten får inte försämras.
- Nödvändiga inventeringar ska genomföras för att ta hänsyn till befintliga naturvärden i detaljplane- och bygglovsärenden.
- Nödvändiga dagvattenutredningar ska tas fram inom varje detaljplaneärende.

Berörda miljömål

Näringslivsutveckling

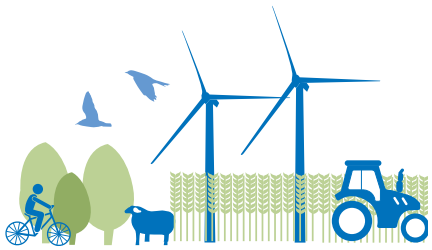

I Borgholms kommun finns sedan länge en stor företagaranda med ett högt antal företag per invånare och många nystartade företag per år. Det finns med andra ord goda förutsättningar för näringslivsutveckling och nya arbetstillfällen i hela kommunen. Genom en god fysisk planering ska översiktsplanen bidra till att stärka attraktions- och konkurrenskraften hos kommunens företag och underlätta möjligheten att starta nya företag och etablera verksamheter. Ett innovativt näringslivsklimat ger förutsättningar för fler arbetstillfällen och ett starkt och varierat näringsliv. Entreprenörskap och företagande bidrar till en ekonomisk hållbarhet som är viktigt för samhällsutvecklingen, inflyttning och välfärdssatsningar.

För en landsbygdskommun som Borgholm är jordbruket, besöksnäringen och landsbygdsutvecklingen en väsentlig del av tillväxtförutsättningarna. Kommunen ska erbjuda utvecklingsmöjligheter för såväl etablerade näringar som för nya företag där idéer kan prövas och utvecklas. Kommunens småskalighet, trygghet, höga natur- och kulturvärden samt närhet till havet bidrar gemensamt till att göra kommunen attraktiv för fler besökare, boende, inflyttare och företag. Ett levande kulturliv ger människor chansen att uttrycka sig kreativt och utveckla nya tankar. Det ger även möjlighet till gränsöverskridande möten och skapar en bra grund för att skapa nya verksamheter och företag.

Att upprätthålla vägnätets funktion är avgörande inte minst för näringslivets fortsatta utveckling. För Borgholms kommun är det viktigt att fortsatt dra fördel av att tillsammans med övriga kommuner i södra Kalmar län utgöra en gemensam arbetsmarknadsregion. Detta breddar den lokala arbetsmarknaden vilket är viktigt för kompetensförsörjningen och sysselsättningen. För att ytterligare stärka den lokala arbetsmarknadsregionen krävs investeringar i såväl väginfrastruktur som digital infrastruktur med tillgång till snabb internetuppkoppling.

Vidare är det av vikt att förbättra förutsättningarna för kombinationsresor med buss, cykel och bil för arbetspendling och skolresor, vilket även är positivt ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv. Detta främjas genom att förbättra trafiksäkerheten vid bytespunkter såsom korsningar, passager och busshållplatser. I utformningen är det särskilt viktigt att beakta jordbrukets behov av transporter som ofta sker med utrymmeskrävande maskiner.

Översiktsplanen ska:

- Bidra till möjligheten att erbjuda mark för utveckling av befintliga företag och etablering av nya.
- Skapa förutsättningar för en utveckling av jordbruks- och besöksnäringarna.
- Bidra till skapandet av en ändamålsenlig infrastruktur för både personresor, godstransporter och jordbrukets transporter.

Areella näringar - jordbruk, skogsbruk och fiske

Borgholm är en kommun med en levande landsbygd och ett livskraftigt jordbruk. Jordbruket och livsmedelsförädlingen utgör tillsammans med besöksnäringen huvudnäringarna inom kommunen. Jordbruket ger en god tillgång till närproducerade livsmedel och är en viktig del av livsmedelsförsörjningen och hållbar tillväxt såväl lokalt som nationellt. Jordbruket har en avgörande betydelse för en levande landsbygd och bibehållandet av det öppna natur- och kulturlandskapet vilket också är av stort värde för turismen. En betydande del av Ölands särskilda natur- och kulturvärden har utvecklats genom ett långvarigt samspel mellan människa och natur vilket fortsatt ska beaktas.

Spridd bebyggelse i jordbruks-landskapet ska undvikas för att inte försvåra jordbruksföretagens brukande av sin mark.

Yrkesfiskare har tidigare varit en betydande yrkesgrupp på Öland. På grund av nationella och internationella restriktioner avseende torsk- och laxfisket har fiskarnas utkomstmöjligheter radikalt förändrats. Idag finns det cirka 15-20 licensierade yrkesfiskare i kommunen och det finns mindre rökerier och fiskhandlare i Borgholm, Kårehamn, Sandvik, Böda och Byxelkrok. Dessa verksamheter är till stor del uppbyggda kring den betydande besöksnäringen i kommunen.

Flertalet hamnar har betydelse för det kustnära fisket, särskilt kan nämnas Byxelkrok, Böda, Kårehamn och Sandvik. Byxelkroks och Kårehamns hamn är utpekade som riksintresse. Därtill är ett trålområde öster om Öland och ett område norr om Ölands norra udde utpekat som riksintresseområden för yrkesfisket.

Även om fisket idag inte är betydande kan såväl utsjöfisket som det mer kustnära fisket utgöra en viktig del av livsmedelsförsörjningen i framtiden. Det är därför viktigt att bevara hamnarnas funktion och att möjligheten att landa fångst inte försämras. Även tillgängligheten till hamnarna, såväl från land som från sjön, ska värnas.

Stenindustri

Stenindustrin utgör av tradition en av Ölands basnäringar. Idag är industrin koncentrerad till ett fåtal företag. Stenen används främst som bygg- och golvmaterial men även konsthantverkare använder kalksten i sin konstutövning. Stenbrottet i Gillberga i Persnäs socken, är ett riksintresse för att säkra tillgången på byggnads- och monumentsten.

Besöksnäring, hållbar turism och naturturism

Översiktsplanen skapar förutsättningar för besöksnäringens utveckling. En utvecklad besöksnäring ställer krav på en förbättrad infrastruktur i form av cykelvägar, vatten och avlopp, vägar, parkeringsplatser, kollektivtrafik och digital kommunikation. En av de främsta utvecklingsfrågorna är hur den rörliga turismen kan utvecklas för att skapa fler gästnätter året om. Kommunen ska därför arbeta för att främja utvecklingen av verksamheter som breddar och diversifierar besöksnäringen på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt, gärna med ett åretruntfokus. De många campingarna måste även utvecklas utifrån dagens krav på standard, utan att för den delen begränsa allmänhetens tillgång till

kust och hav. Under högsäsong finns även ett betydande behov av boende för säsongsanställda inom näringen.

På Öland finns stora möjligheter att ytterligare utveckla natur-, kultur- och landsbygdsturism utifrån ett hållbarhetsperspektiv. En hållbar turism ska vara ekonomiskt bärkraftig och socialt genomförbar, utan att undergräva den naturmiljö och lokala kultur den är uppbyggd kring. Besökare kommer troligen att ställa allt högre krav på genuina upplevelser som bygger på platsens kultur, historia och naturliga förutsättningar. Öland har därmed mycket goda förutsättningar att framöver växa som ett attraktivt besöksmål.

Förvalta och utveckla natur- och kulturmiljöerna långsiktigt och hållbart för Ölands fortsatta attraktivitet och besöksnäringens utveckling.

Kulturella och kreativa näringar

För att stärka kommunens konkurrenskraft krävs goda förutsättningar för nya och växande företag. Här kan kultur vara en viktig resurs. Entreprenörskap och konstnärskap har många beröringspunkter eftersom dessa ytterst handlar om att tänka nytt och skapa. En vanlig form av företagslokalisering i kommunen är mindre företag inom kreativa yrkesområden, där arbete på distans är möjligt. Tillgången till Ölands attraktiva boendemiljö samt digital kommunikation kan vara en avgörande faktor för etableringen. Kultursektorn är samtidigt en viktig del av besöksnäringen i Borgholms kommun och på hela Öland. Omvänt drar kultursektorn fördel av den marknad som de många besökarna ger upphov till.

Energi

Inom Borgholms kommun finns en betydande produktion av förnyelsebar energi i det stora antal vindkraftverk som finns inom kommunen, både på land och till havs. Kommunen är positiv till en fortsatt utbyggnad av havsbaserad vindkraft samt en generationsväxling av de landbaserade vindkraftverken.

Det finns en stor utvecklingspotential vad gäller produktion av förnybar energi i kommunen. Framförallt i produktion av biogas genom rötning av gödsel men också i produktionen av solenergi.

Se även

- Vindkraftsplan, tematiskt tillägg till översiktsplanerna för Mörbylångas och Borgholms kommuner.

Utpekande av ny verksamhetsmark

Kommunen ska arbeta för att ha tillgång till detaljplanelagd kommunal mark med lämplig infrastruktur för snabb nyetablering av industri-, kontors- och annan näringslivsverksamhet. Till detta krävs ett aktivt arbete med privata markägare. Där så är möjligt bör en blandning av verksamheter, handel och bostäder tillåtas för att skapa flexibilitet i markanvändningen för framtida behov.

En blandad bebyggelse med arbetsplatser och service i kombination med bostäder medför att människor rör sig i området under fler av dygnets timmar, vilket skapar en levande miljö och ökar tryggheten. En förutsättning för en blandad bebyggelse är att störande verksamheter med omgivningspåverkan kan lokaliseras till platser som lämpar sig för detta. Därav finns ett behov av att även tillskapa verksamhetsmark i mer avskilda och perifera lägen.

Se även

- Näringslivsstrategi för Borgholms kommun 2018-2022

Berörda miljömål

Mark- och vattenanvändning

På följande sidor presenteras översiktsplanens föreslagna mark- och vattenanvändning. Inledningsvis följer en beskrivning av kategorierna för mark- och vattenanvändningen och därefter presenteras kartor. Kartorna är uppdelade dels geografiskt i tre delar, dels utifrån de fem fokusområdena. På grund av ett högre bebyggelsetryck har dessa fem områden tidigare utretts i fördjupade översiktsplaner, men ersätts nu av översiktsplanens förslag. De fem fokusområdena är från norr till söder Byxelkrok, Löttorp, Djupvik, Borgholm-Köpingsvik och Rälla-Stora Rör.

Förutom vilken typ av kategori som de respektive områdena tillhör anges i kartorna även om området är utvecklat eller ändrat. Utvecklat innebär att den redan etablerade funktionen föreslås fortsätta utvecklas inom området, exemplvis genom förtätning av befintlig bostadsbebyggelse. Ändrad innebär att ny användning föreslås jämfört med dagens.

Kategorier

Mångfunktionell bebyggelse

Områden med tätortsmässig karaktär med flera olika typer av servicefunktioner tillsammans med bostäder. Kategorin inkluderar även mindre orter med offentlig och kommersiell service med betydelse för ett större omland.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Områden som utgörs av småorter, fritidshusområden, bybildningar och bostadsområden som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse. Viss service inkluderas, såsom vård, skola, handel och besöksanläggning, men tyngdpunkten ligger i den höga andelen bostäder.

Landsbygdsområde

Större områden med flera olika användningar. Här gäller generella riktlinjer och planeringsöverväganden snarare än specifika för varje användningsområde.

Natur och friluftsliv

Större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet. Här innefattas även camping för det rörliga friluftslivet.

Grönområde och park

Område av stor betydelse för ett större omland, inom eller i närheten av tätorter. Kategorin innefattar bland annat parker, naturmark i tätortsmiljö, närrekreationsområden, lekplatser och anlagda fritidsaktiviteter utomhus.

Teknisk anläggning

Områden som försörjer samhället, exempelvis med energiförsörjning, energiproduktion, vatten, avlopp, avfall eller telekommunikation. Den tekniska anläggningens funktion har här företräde framför andra användningar.

Transportinfrastruktur

Transportinfrastruktur vars funktion är viktig att upprätthållas. Här inkluderas flygplatser och hamnar.

Utredningsområde

Föreslagna områden som utifrån översiktsplanens strategiska perspektiv lämpar sig för utredning om utveckling. Områdena kan komma att visa sig vara mindre lämpliga för utveckling efter en mer detaljerad analys i ett senare skede.

Verksamheter och industri

Områden med verksamheter som inte bör blandas med bebyggelse för att de är störande för omgivningen, exempelvis genom att ta mycket mark i anspråk, kräva tung trafik eller medföra lukt eller buller.

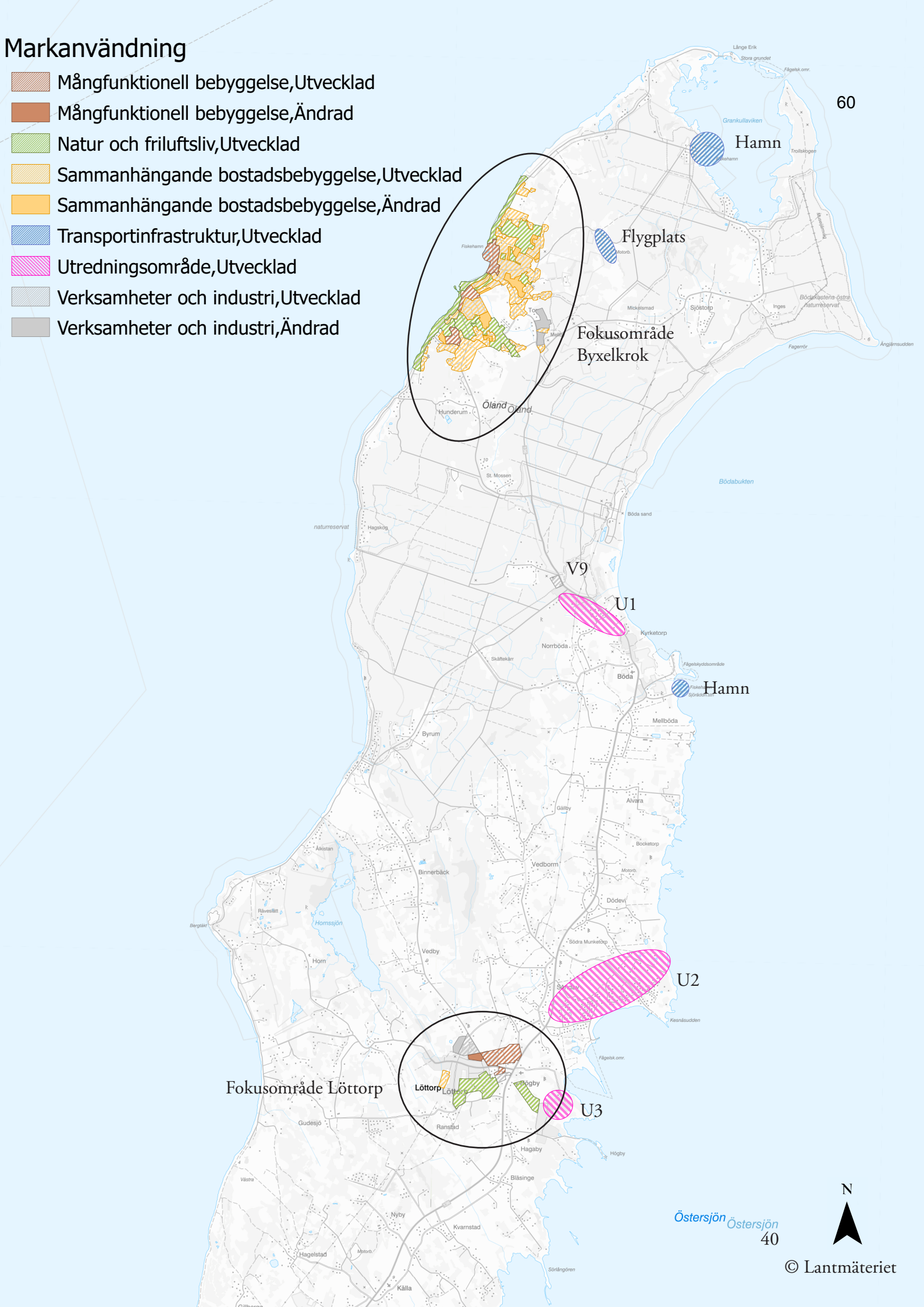
Markanvändning
Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
Mångfunktionell bebyggelse,Ändrad
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Ändrad
Transportinfrastruktur,Utvecklad
Utredningsområde,Utvecklad
Verksamheter och industri,Utvecklad
Verksamheter och industri,Ändrad
60
Hamn
Flygplats
Fokusområde Byxelkrok
Öland
V9
U1
Hamn
U2
Fokusområde Löttorp
U3
Östersjön
40
N
© Lantmäteriet

Norra kommundelen

U1 Böda
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Område som till stora delar är detaljplanelagt. Bör finnas möjlighet att pröva mer bebyggelse genom detaljplan eller ändring av befintliga planer. Området ligger inom vattenförekomst norra Ölands kustvatten. Gång- och cykelmöjligheterna längs väg 136 behöver förbättras. Potentiellt förorenat område i södra delen. En VA-utbyggnad av Norrböda är planerad till åren 2025-2029.

U2 Sandbybaden
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Område som till stora delar är detaljplanelagt. Bör finnas möjlighet att pröva mer bebyggelse genom detaljplan eller ändring av befintliga planer. Påtagligt naturvärde i östra delen. Området ligger inom vattenförekomst norra Ölands kustvatten. Delar av området är låglänt och inte lämpligt beaktat havsnivåhöjningen. Anslutning mot väg 136 behöver åtgärdas för att förbättra trafiksäkerheten.

U3 Hagaby-Högby
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Kommunalt VA är en förutsättning för bebyggelseutveckling. En VA-utbyggnad av området är planerad till åren 2025-2029. Stora delar av området är detaljplanelagda och kan uppdateras. Höga naturvärden och strandskydd måste hanteras i detaljplan. Delvis inom riksintresse naturvård. Havsnivåhöjning riskerar att påverka befintlig bebyggelse vilket ska beaktas vid efterföljande planering.

V9
Befintligt område för lättare industri vid före detta Bödasågen. Fortsatt och utvecklad användning föreslås. Ett för vatten instängt område finns i västra delen av området. Potentiellt förorenat område. Ligger i anslutning till ett Natura 2000-område.

Hamnar
Hamnarnas funktion ska säkerställas och tillgängligheten ska inte påverkas negativt.

Flygplats
Befintlig flygplats med landningsbana av asfalt. Flygplatsens funktion ska säkerställas och tillgängligheten bör inte påverkas negativt.

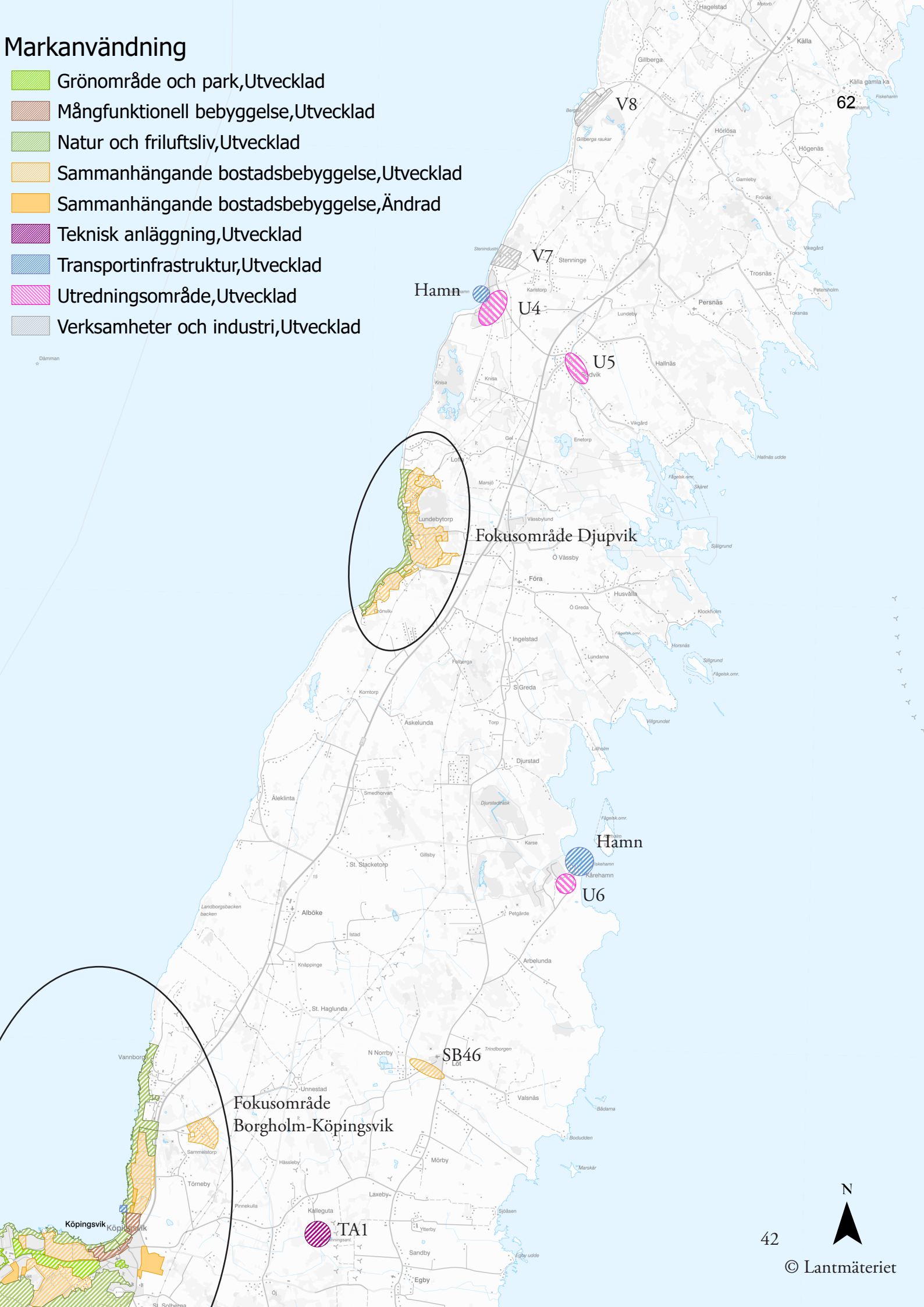
Markanvändning
Grönområde och park,Utvecklad
Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Ändrad
Teknisk anläggning,Utvecklad
Transportinfrastruktur,Utvecklad
Utredningsområde,Utvecklad
Verksamheter och industri,Utvecklad
V8
V7
Hamn
U4
U5
Fokusområde Djupvik
Hamn
U6
SB46
TA1
Fokusområde
Borgholm-Köpingsvik
N
42
© Lantmäteriet

Mellersta kommundelen

U4 Sandvik
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Flygfältets utveckling påverkar möjligheter för bebyggelse i östra delen av området. Fornlämningar i området får inte påverkas negativt av exploatering. Riksintresse kulturmiljövård. Förbättringar av korsningspunkt mot väg 136 behöver genomföras.

U5 Södvik
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Närhet till förskola och kommunikationer. Förbättringar av korsningspunkt mot väg 136 behöver genomföras. Havsnivåhöjning behöver eventuellt beaktas.

U6 Kårehamn
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Inom riksintresse kulturmiljö och delvis riksintresse naturvård. Exploatering får inte inverka negativt på hamnens funktion. Omhändertagande av avloppsvatten kommer att förbättras då området kopplas på en ny överföringsledning, preliminärt år 2023.

V7
Befintlig stenindustri där fortsatt och utvecklad användning föreslås. Ligger inom riksintresse för friluftsliv och kulturmiljövård samt i nära anslutning till ett Natura 2000-område.

V8 Gillberga
Befintligt stenbrott där fortsatt och utvecklad användning föreslås. Riksintresse för värdefulla ämnen eller material. Ligger inom riksintresse för kulturmiljövård, friluftsliv och naturvård samt i anslutning till ett Natura 2000-område.

SB46
Möjlighet till ny bebyggelse. Delvis detaljplanelagt. Ny bebyggelse bör så långt som möjligt anpassas till den befintliga bebyggelsen vad gäller placering, utformning och färgsättning. I befintlig bebyggelse ska det vara möjligt att komplettera med mindre verksamheter som inte är miljöstörande. Omhändertagande av avloppsvatten kommer att förbättras då området kopplas på en ny överföringsledning, preliminärt år 2024.

TA1 Kalleguta
Insamling och hantering av grovavfall och farligt avfall. Deponi.

Hamn
Hamnens funktion ska säkerställas och tillgängligheten inte påverkas negativt.

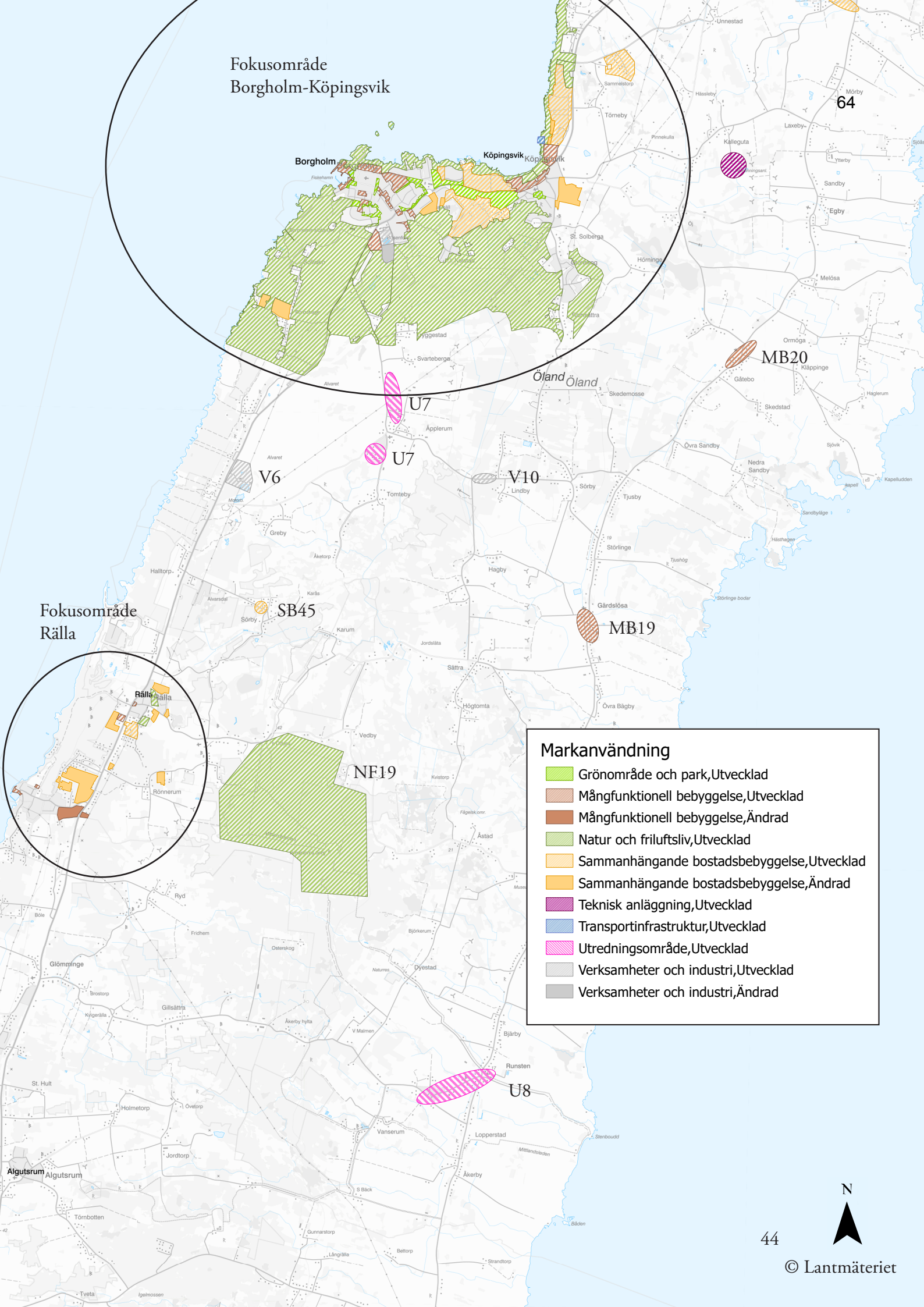

© Lantmäteriet

Södra kommundelen

U7 Räpplinge
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse i två områden. Högt naturvärde norr om området. Jordbruksmark. Kulturmiljövärden i form av stenmurar som omfattas av biotopskydd. Gång- och cykelvägen till Borgholm behöver förbättras. Pendlingsparkering och säkrare busshållplaster vid Greby vägskäl kan främja ett hållbart resande.

U8 Spjutterum - Runsten
Området föreslås för mångfunktionell bebyggelse. I västra delen finns möjlighet till förtätning. Både flerbostadshus och enbostadhus utgör en naturlig vidareutveckling av befintlig bebyggelse och skulle stärka underlaget för service och skola. Här finns även möjlighet att pröva områdets lämplighet för handel och vård. Förskola och bibliotek finns centralt i området. I områdets östra delar kan det eventuellt vara möjligt med komplettering av befintlig bebyggelse. Här behöver särskild hänsyn tas till höga kulturmiljövärden med kyrkomiljö och riksintresse kulturmiljövård. Respektavstånd till befintligt jordbruk måste beaktas. Det finns behov av att förbättra omhändertagandet av avloppsvatten och en ny överföringsledning söderut finns med i VA-planen preliminärt för åren 2030-2039.

V6
Befintlig stenindustri där fortsatt och utvecklad användning föreslås. Ligger i anslutning till riksintresseområde för naturvård.

V10
Lättare industriverksamhet. Tvätteri. Inom vattenskyddsområde vilket särskilt måste beaktas.

MB19 Gärdslösa
Möjlighet till ny bebyggelse i sydöstra delen av området. Skola. Ny bebyggelse bör så långt som möjligt anpassas till den befintliga bebyggelsen vad gäller placering, utformning och färgsättning. I befintlig bebyggelse ska det vara möjligt att komplettera med mindre verksamheter som inte är miljöstörande. Potentiellt förorenad mark. Ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Det finns behov av att förbättra omhändertagandet av avloppsvatten och en ny överföringsledning norrut finns med i VA-planen, för åren 2025-2029.

MB20 Bredsättra
Möjlighet till ny bebyggelse i norra delen öster om vägen. Ny bebyggelse bör så långt som möjligt anpassas till den befintliga bebyggelsen vad gäller placering, utformning och färgsättning. I befintlig bebyggelse ska det vara möjligt att komplettera med mindre verksamheter som inte är miljöstörande. Ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. Potentiellt förorenad mark. Det finns behov av att förbättra omhändertagandet av avloppsvatten och en ny överföringsledning norrut finns med i VA-planen för åren 2030-2039.

SB45
Möjlighet till ny bebyggelse. I befintlig bebyggelse ska det vara möjligt att komplettera med mindre verksamheter som inte är miljöstörande. Inom riksintresse naturvård. Kommunalt VA är en förutsättning för bebyggelseutveckling i området och finns med i VA-planen för utbyggnad för åren 2025-2029.

NF19 Mittlandsskogen
Höga natur-, kultur- och rekreationsvärden. Dessa värden ska stärkas och området ska tillgängligöras genom förbättrade vandringsleder och skyltning.

Fokusområde Byxelkrok

Byxelkrok är ett område med ett högt bebyggelsetryck samtidigt som det finns omfattande bevarandevärden och ett behov av att utreda utmaningarna i den tekniska försörjningen mer ingående. Höga natur- och kulturvärden, attraktiva rekreationsområden och närheten till havet lockar både besökare och boende till orten. I och med det relativt långa avståndet till Borgholm och Kalmar är efterfrågan på fritidshus dominerande.

På sommaren utgör orten ett populärt turistmål med flertalet restauranger, hotell och campingar. Byxelkroks hamn har historiskt haft en stor betydelse för ortens framväxt både som fritidshamn, fiskehamn och med färjeförbindelse till Oskarshamn. I bebyggelseutvecklingen ska besöksnäringens betydelse för orten inte underskattas, men det bör även finnas utrymme för andra näringar, som exempelvis lättare industri och verksamheter.

Det övergripande målet är att Byxelkrok ska växa och utvecklas utan att befintliga värden går förlorade samt att fler ska kunna bosätta sig i Byxelkrok med omnejd. Byxelkrok ska erbjuda något för alla och vara attraktivt att både bo i och besöka. Målet med planförslaget är en väl avvägd samhällsutveckling där lämpliga områden tillåts bebyggas, samtidigt som bevarandevärda områden utvecklas för sitt ändamål och integreras i boendemiljön. Särskild vikt har lagts vid hanteringen av vatten och dricksvatten som prioriterats högst i förslaget.

Utvecklingen i Byxelkrok ska genomsyras av följande fyra strategier:

- **Människan i fokus.** Framtidens Byxelkrok ska tillgodose och tillvarata individens behov i samhället och utvecklingens skala ska vara mänsklig.
- **Ett starkt centrum.** Centrumkaraktären ska stärkas genom ett rikt serviceutbud, många mötesplatser och en tydligt definierad väg- och parkeringsinfrastruktur. Området kring marinan utvecklas till ett välbesökt besöksmål med plats för lokala näringsetableringar och korsningen Enerumsvägen och Byxelkroksvägen utvecklas till en mötespunkt.
- **Områden med egen karaktär.** Byxelkrok ska ha en varierad och mångfaldig bebyggelsestruktur som tar hänsyn till och stärker befintliga kvaliteter och karaktärsdrag. Framtida utveckling låter befintliga unika särdrag vara fortsatt tydliga så att miljöerna är läsbara och förståeliga även för kommande generationer.
- **Länkar mellan områden.** Byxelkroksområdet ska vara tryggt, säkert och gent att ta sig runt i. Områden ska vara sammanlänkade genom bil-, gång- och cykelvägar för att både integrera samtliga områden av samhället och öka framkomligheten. Befintliga stråk ska bevaras för framtida utbyggnad av vägar och gång- och cykelvägar. Ny bebyggelse placeras där det redan finns förbindelser eller där det finns möjlighet att skapa nya länkar till närliggande områden.

Vatten och avlopp

Kommunal dricksvattenförsörjning är högt prioriterat, både på grund av Ölands generella vattenbrist och Byxelkroks vattentäkts höga sårbarhet. Majoriteten av fastigheterna i Byxelkrok är anslutna till kommunalt vatten. Varje bostad, verksamhet och väg inom vattenskyddsområdet ger upphov till en ökad risk att skada täkten.

För att klara ett ökande vattenbehov och för att ge vattentäkten ett bättre skydd beslutades det år 2020 att utvidga skyddsområdet för grundvattentäkten.

I Byxelkrok är avloppsnätet utbyggt och flertalet fastigheter anslutna. Idag är avloppsreningsverkets kapacitet tillräcklig för att ta hand om spillvattnet under större delen av året, men under sommarmånaderna har de maximala utsläppsgränserna ibland överskridits till följd av den höga belastningen. Vid en exploatering inom planområdet behöver en långsiktigt hållbar avloppslösning säkerställas genom utökad kapacitet, alternativt kan avloppsvattnet föras till Böda reningsverk. Om en sådan sammankoppling blir aktuell skulle det ur ett samordningsperspektiv med en planerad cykelled vara fördelaktigt om VA-ledningarna förlades öster om samhället vidare ner mot Böda Sand.

Det finns inget utbyggt dagvattennät i området vilket bör utredas för att minska risken för påverkan på vattenförekomsternas status. Tre platser med utredningsmöjlighet till dagvattenhantering har strategiskt pekats ut sedan tidigare: söder om Spelbomsvägen, längs med väg 136 mellan Torp och Byxelkrok samt väster om Sandbacksvägen.

Klimatförändringar

Byxelkrok omfattas inte av så stor risk för översvämning till följd av framtida havsnivåhöjningar tack vare landborgen. Däremot kan extremflöden orsaka tillfälliga översvämningar som kan leda till skador på byggnader och teknisk försörjning. Kraftiga flöden kan också orsaka erosion, vilket det finns en viss risk för i de centrala delarna av Byxelkrok, längs Enerumsvägen och Neptunivägen. Havsnivåhöjningen behöver särskilt beaktas i hamnområdet som på grund av sin funktion innehåller potentiellt förorenade områden.

Natur- och kulturvärden

Byxelkrok omfattas delvis av riksintressen för kulturmiljö. Viss utveckling föreslås inom dessa områden, dels i anslutning till Lundsbackarna och dels längs delar av Fiskevägen. Stor hänsyn till befintliga värden bör tas vid utvecklingen av dessa områden. Bedömningen är att en utveckling kan bidra till en positiv inverkan på riksintresset om det görs på ett sätt som lyfter fram bebyggelsemönster och håller respektavstånd till kulturvärdesobjekt. Höga kulturvärden finns även kopplat till den sedan länge brukade jordbruksmarken och flertalet fornlämningar. De olika områdenas specifika kulturvärden anges i varje områdesbeskrivning.

Gården i den södra kanten av fokusområdet (söder om område SB13) är mycket väl bevarad. Inga förändringar som inte gynnar de befintliga värdena tillåts.

Strukturen på bebyggelsen i Byxelkrok gör att naturen kommer nära inpå och flera bebyggda områden har endast en liten påverkan på landskapsbilden. Det finns även sparade gröna områden som öar i bebyggelsemönstret som är speciellt värdefulla för rekreation.

Naturområdena i utkanten av Byxelkrok har höga värden och omfattas delvis

av flera riksintressen. De avgränsande naturområdena bidrar till samspelet mellan landskapet, de gamla gårdarna och dess odlingsmark och de öppna vyerna. De bidrar även till att bevara alvarmarken och att binda ihop naturområdena inne i Byxelkrok med det större omlandet.

I mitten av fokusområdet återfinns Torps jordbruksbygd som är ett stort sammanhängande jordbruksområde med en viktig relation till flera av bebyggelsegrupperna i närheten, framförallt kulturvärdena i Torps by. Här ska jordbruksmarken prioriteras. Söder om Byxelkrok finns en ädellövskog som utgör nyckelbiotop och har höga natur- och kulturvärden. Området ska bevaras.

Trafik

Det stora flertalet vägar inom området är enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare. Staten genom Trafikverket är väghållare för väg 136 och Enerumsvägen.

Det finns behov av att förbättra trafiksäkerheten längs väg 136 mellan Mellby och Byxelkrok. Från Torp och söderut är en separerad gång- och cykelväg en lämplig lösning. Denna lösning bedöms inte genomförbar norr om Torp mot Byxelkrok då vägen är för smal. Här bör möjligheten att nyttja parallellt vägnät förbättras genom tydligare skyltning. Vid framtida detaljplanering ska förbättrade gång- och cykelmöjligheter beaktas.

Väg 136 går genom vattenskyddsområdet samtidigt som vägen är rekommenderad för farligt gods. Detta utgör ett potentiellt hot mot grundvattentäkten. Alternativet att flytta farligt gods till väg 994 är dock inte aktuellt då detta skulle kräva breddning och bärighetshöjande åtgärder. Det finns också stora miljö- och boendevärden längs väg 994 som skulle utsättas för ökad risk vid flytt av farligt godstransporter. Skyddet av vattentäkten bör istället säkerställas med insatser som minskar risken för föroreningar från vägtrafiken.

Planlagda områden

Stora delar av Byxelkroksområdet är detaljplanelagt. Detaljplanerna är till stor del inaktuella i förhållande till dagens situation och behöver på sikt göras om för att möjliggöra en vidare utveckling.

Avfall

Kommunen kommer att fortsätta utreda och besluta om en ny lokalisering av återvinningsstationen i Byxelkrok. Även alternativa metoder för att hantera avfallet bör studeras.

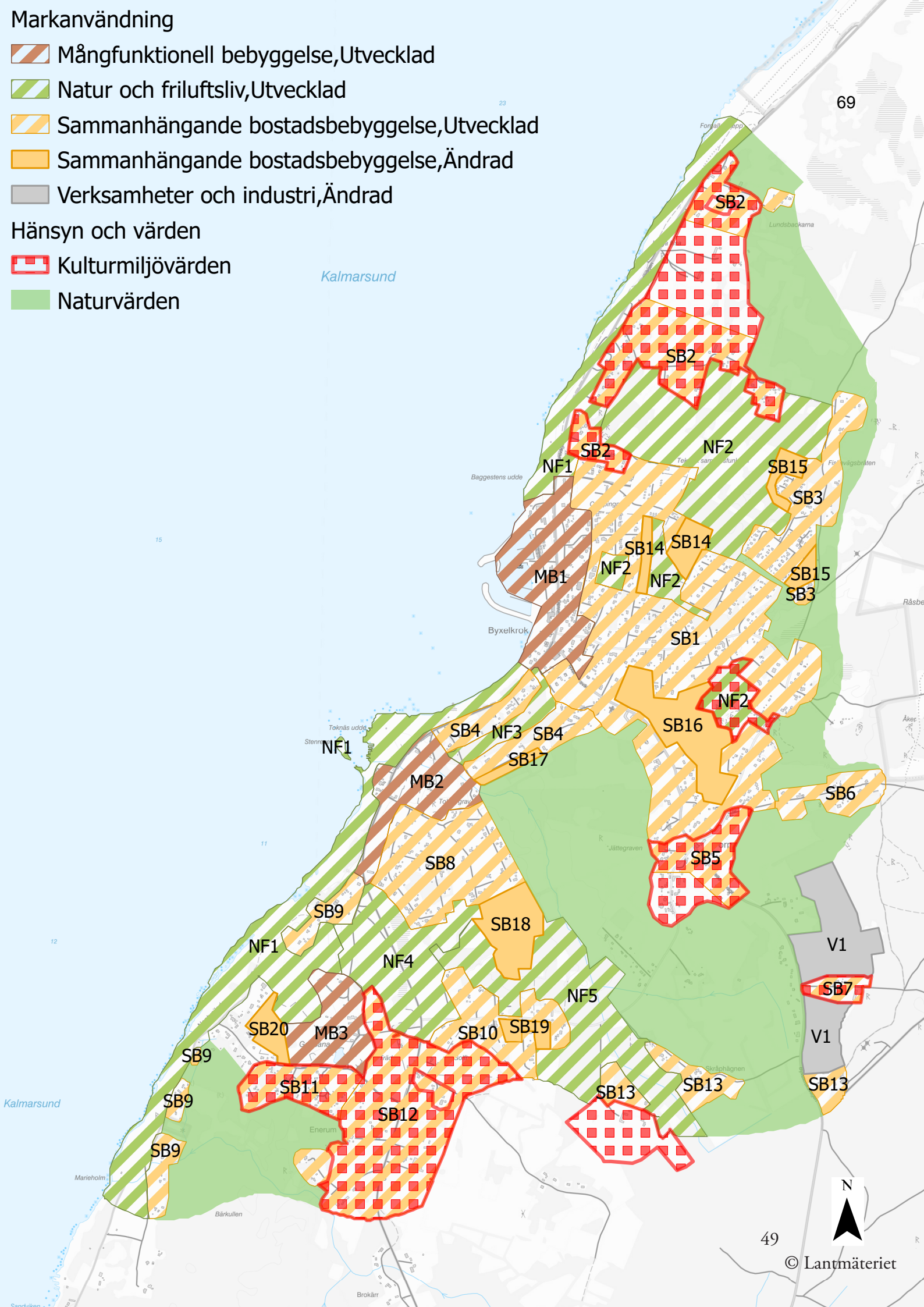
Markanvändning
Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Ändrad
Verksamheter och industri,Ändrad
Hänsyn och värden
Kulturmiljövärden
Naturvärden
69
Kalmarsund
SB2
SB2
SB2
NF2
NF1
SB15
SB3
SB14
SB14
NF2
NF2
MB1
SB15
SB3
SB1
NF2
SB16
SB4
NF3
SB4
SB17
NF1
MB2
SB6
SB5
SB8
SB9
SB18
NF1
NF4
V1
SB7
NF5
SB20
MB3
SB10
SB19
V1
SB9
SB11
SB13
SB13
SB13
SB9
SB12
SB9
Kalmarsund
N
49
© Lantmäteriet

Områdesbeskrivningar Byxelkrok

SB1

Småhusområde och camping där förtätning av befintlig bebyggelse föreslås, men där tillägg och förändringar måste ske med hänsyn till områdets karaktär och kulturvärden. Åtgärder som bidrar till ett mer levande centrum är positivt. Handel och service bör framförallt möjliggöras utmed huvudlederna och i centrumkärnan. Området lämpar sig även för äldreboende, servicebostäder eller förskola.

På ytan längst i nordväst, som idag utgör campingplats, föreslås låg, tät villabebyggelse. Förhoppningen är att området även fortsättningsvis kommer att användas för campingändamål på grund av dess stora betydelse för besöksnäringen, men att området effektiviseras och att bostäder kan inrymmas där det är möjligt.

Nya byggnader ska placeras med hänsyn till befintligt landskap och tomtens förutsättningar. Tomternas bör ha en storlek som behåller delar av den naturliga vegetationen i gränser och mellan byggnader för att kontakten med det ursprungliga kultur- och naturlandskapet ska bevaras. Även relationen mellan hus och väg är viktig att bibehålla och ny bebyggelse utmed vägsträckningarna ska därför placeras indragen från gatan. Större byggrätter kan utredas, eventuellt där möjlighet till någon form av enklare verksamhet kan inrymmas.

I anslutning till kustvägen och Byxelkroksvägen, men även längs Svältergatan, är kulturmiljön särskilt känslig för ytterligare exploatering eller andra förändringar. En varsam förtätning kan vara möjlig längs Byxelkroksvägen och Svältergatan om särskild hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena. Större sammanhängande stugområden ska undvikas i anslutning till Torps bykärna.

SB2

Viss bebyggelseutveckling är möjlig med stor hänsyn till befintliga värden. Området innehåller framförallt höga kulturhistoriska värden, både i form av ålderdomlig gårdsbebyggelse med öppna arealer och områdets åker- och betesmarker. Delar omfattas även av flertalet riksintressen och strandskydd. Samspelet mellan den äldre gårdsbebyggelsen och det omgivande landskapet, med alla ingående detaljer; stenmurar, gamla träd, grindar, bruksvägar och öppna vyer, är viktiga upplevelsevärden. I området samspelar det ålderdomliga landskapet med kusten på ett för platsen karaktäristiskt sätt. Området närmast kustvägen är särskilt känsliga, i synnerhet i anslutning till de gamla gårdsmiljöerna. I de välbevarade gårdsmiljöerna är byggnadernas placering och deras inbördes relationer en viktig del av den kulturhistoriska miljön. Förtätning innebär en risk att dessa kulturvärden försvagas. All eventuellt tillkommande bebyggelse bör ligga utanför gårdsbebyggelsens struktur för att bibehålla läsbarheten. Möjligheten att utveckla rekreativa värden ska beaktas då området angränsar till ett rekreationsområde i söder. Stengärden, odlingsrösen och grövre träd bör genomgående bevaras och omgivande mark, även inne på enskilda tomter, bör behålla en naturmarkskaraktär.

SB3

Området ska fortsättningsvis bestå av tät och småskalig bebyggelse men kompletteringar är möjliga. De kulturhistoriska värdena i området består av det ursprungliga natur- och kulturlandskapet, den försiktiga

inplaceringen av husen och närheten till jordbruksmarker. Möjligheten att skapa välfungerande stråk för rekreation och friluftsliv ska beaktas vid en komplettering av bebyggelsen, särskilt fägatan till Fiskvägen ska värnas. Befintliga murar och större stenar i landskapet är viktiga element som så långt det är möjligt bör bevaras vid en utveckling av området.

SB4

Område av blandad småhusbebyggelse där främst den modernare bebyggelsen bedöms tåla en förtätning. Nya byggnader ska placeras med hänsyn till befintligt landskap och tomtens förutsättningar.

SB5

Torps by utgör den kulturhistoriska kärnan för orten Byxelkroks historiska utveckling. Den gamla bystrukturen är till stora delar bevarad. Hus med tidigare funktioner ligger nära vägen medan gårdarnas huvudbyggnader är indragna från vägen omgärdade av stora trädgårdar. Själva bebyggelsen utgörs till största delen av relativt små trähus, med snickrade verandor, fönster och grindar samt gamla smidesräcken.

Inom området ska bara en utveckling som gynnar det kulturhistoriska värdet vara möjlig, inga förändringar som inte gynnar de befintliga värdena tillåts. Vid eventuell detaljplanering bör det utredas om området ska hanteras som särskilt värdefull miljö, det vill säga att särskilda krav skall ställas vid olika åtgärder som i normala fall är bygglovsbefriade. Att bevara en öppen, obruten utblick från bykärnan mot väster över de sista resterna av den gamla ängsmarken är mycket värdefullt från såväl landskapsbilds- som kulturmiljösynpunkt. Byggnation som bryter kontakten mellan byn och jordbruksmarken tillåts inte.

Gårdsmiljöerna längs Kärrslundsgatan bör bevaras intakta och avstyckningar av tomtmark bör undvikas. I övrigt bedöms en försiktig förtätning och förändring vara möjlig utan att de kulturhistoriska värdena går förlorade. För förståelsen av jordbrukslandskapet är det viktigt att viss åker- och betesmark mellan husen även fortsättningsvis hålls öppen.

SB6

Östra gatan kompletteras med bebyggelse i anslutning till vägen. Norr om vägen finns kulturvärdesobjekt som innebär att kompletteringar kan vara svårare att inpassa här än på södra sidan. Området ingår också i det som i kulturmiljöutredningen för området beskrivits som Torps by. De olika karaktärsdragen i bebyggelseområdena samt gränserna mellan dem är viktigt att bevara och tydliggöra. Områdets största utmaning är att bibehålla möjligheten att kunna utläsa var gränsen går mellan gamla Torp och moderna Byxelkrok går.

SB7

En välbevarad större gårdsstruktur i jordbrukslandskapet där en försiktig förtätning och förändring bedöms vara möjlig utan att de kulturhistoriska värdena går förlorade. En utveckling invid gårdsstrukturen måste ta hänsyn till områdets karaktär och kulturvärden. Vid eventuell framtida detaljplanering av intilliggande föreslaget verksamhetsområde bör det utredas om området ska ingå och i så fall hanteras som särskilt värdefull miljö, med särskilda krav vid olika åtgärder som i normala fall är bygglovsbefriade.

SB8

Området gränsar till öppna marker, Enerums alvar i söder och delar av jordbruksmark i öster. Karaktären präglas av den ursprungliga landskapsbilden eftersom byggnaderna, som är små

och generellt har en enkel utformning, är utplacerade utan att marken på tomten har tagits i anspråk i särskilt stor utsträckning. Viss komplettering kan ske inom befintligt bebyggelseområden. Gröna kilar bör dock bevaras så att områdets luftiga karaktär bevaras. Kopplingar mellan norr och söder bör utvecklas för ökad tillgänglighet och framkomlighet, i första hand för gång och cykel. Avsaknaden av markerade tomtgränser och markbeläggningar är ett viktigt karaktärsdrag. Kontakten med det ursprungliga landskapet är stark och därmed en viktig del av befintligt områdes karaktär.

SB9

Föreslagen utveckling av bebyggelsen öster om befintlig bebyggelserad. För området gäller ett utökat strandskydd om 300 meter. Skäl för upphävande bedöms vara befintlig bebyggelse som skärmar av. Bedömningen blir att det finns ett särskilt skäl för dispens från strandskyddet. Vidare utredning måste visa på att strandskyddets syften inte påverkas. Vissa kulturhistoriska värden är knutna till området genom det gamla kulturlandskapet med alvarmark, jordbruksmark, äldre bebyggelse och vägsträckningar. Kulturvärdena bedöms kunna tillgodoses genom allmänt hänsynskrav enligt PBL 2 kap. 6 § och varsamhetskrav.

SB10

Gårdsmiljöerna längs Kärrslundsgatan bör bevaras intakta och avstyckningar av tomtmark undvikas. Förtätningar och andra förändringar får bara ske på ett sådant sätt att de kulturhistoriska värdena inte går förlorade. För förståelsen av jordbrukslandskapet är det viktigt att viss åker- och betesmark mellan husen även fortsättningsvis hålls öppen. Bedömningen är att åkermarken i möjligaste mån ska finnas kvar inom området och att tillkommande bebyggelse anpassas till ytor där emellan.

SB11

Inom området ska bara en utveckling som gynnar det kulturhistoriska värdet vara möjlig, inga förändringar som inte gynnar de befintliga värdena tillåts. Vid detaljplanering bör det utredas om området ska hanteras som särskilt värdefull miljö, det vill säga att särskilda krav ska ställas vid olika åtgärder som i normala fall är bygglovsbefriade. Området består av konsekvent genomförd fritidshusbebyggelse med kvalitéer som inte enbart är förknippat med material, färgsättning eller andra gestaltningsfrågor, utan också handlar om att se och tolka vilka samhällsförändringar och mentaliteter som burit fram fritidshusen.

SB12

En viss komplettering kan vara aktuell men stor hänsyn ska tas till landskapsbild och gårdsmiljöerna. Det kulturhistoriska värdet består av de äldre gårdsmiljöerna och det karaktärsskapande omlandet som inkluderats i avgränsningen.

SB13

Området bedöms kunna utvecklas genom kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse. I västra området i anslutning till befintlig gård kan en större byggrätt och komplementbyggnader vara aktuellt. Utpekade områden är till stora delar bebyggda och delar av området ingår i ett större jordbrukslandskap. Marken är redan ianspråktagen och en utveckling i form av förtätning är möjlig utan att värden går förlorade. Exploatering måste dock ske med särskild hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden och bebyggelse. Möjligheten att tillåta större enheter ska beaktas.

SB14
Tidigare naturområde som utifrån befintlig infrastruktur lämpar sig för förtätning, främst genom ny bostadsbebyggelse. Vid ny tomtindelning ska den befintliga strukturen vara vägledande. Tomterna bör ha en storlek som gör det möjligt att delar av den naturliga vegetationen bevaras i gränser och mellan byggnader för att kontakten med det ursprungliga kultur- och naturlandskapet ska bevaras. Nya byggnader ska placeras med hänsyn till befintligt landskap och tomtens förutsättningar. Vid planarbete ska förbättringar av de rekreativa värdena vara en utgångspunkt.

SB15
Område som kan komplettera anslutande tät och småskalig bebyggelse. De kulturhistoriska värdena i området består av det ursprungliga natur- och kulturlandskapet, den försiktiga inplaceringen av husen och närheten till jordbruksmarker. Möjligheten att skapa välfungerande stråk för rekreation och friluftsliv ska beaktas vid en komplettering av bebyggelsen, särskilt fågatan till Fiskvägen ska värnas. Befintliga murar och större stenar i landskapet är viktiga element som så långt det är möjligt bör bevaras vid en utveckling av området. Naturvärdena i området behöver utredas vidare.

SB16
Utveckling av nytt område. Delar av området omfattas av jordbruksmark men marken är till viss del redan ianspråktagen för bebyggelse vilket tillsammans med ortens behov av yta för bebyggelseutveckling bedöms utgöra skäl för att fortsätta ta marken i anspråk. Sett till det övergripande förslaget för hela Byxelkrok utgör detta ett område att strategiskt utveckla för ny bebyggelse. Till skäl för detta finns svårigheten att bruka marken effektivt och ändamålsenligt då den gränsar till befintlig bebyggelse samt består av en mosaik av flera mindre brukningsarealer. En följd är också att andra ytor med större arealer jordbruksmark inom Byxelkrok fortsatt markeras som jordbruksmark. Jordbruksmarken tas också i anspråk för andra angelägna intressen då den tilltänkta bebyggelsen ska bidra till att komplettera vägstrukturen i Byxelkrok.

SB17
Möjlighet att komplettera befintlig bebyggelse med ytterligare en rad av bostäder och en ny väg. Vid utbyggnad bör det utredas om området ska sluta som idag med obebyggd mark söder om vägen. Vid ny tomtindelning och placering av byggnaden på tomten bör den befintliga strukturen vara vägledande. Nya byggnader ska placeras med hänsyn till befintligt landskap och tomtens förutsättningar. Tomterna bör ha en storlek som gör det möjligt att delar av den naturliga vegetationen bevaras i gränser och mellan byggnader för att kontakten med det ursprungliga kultur- och naturlandskapet ska bevaras.

SB18
Föreslagen ny bebyggelse i anslutning till befintligt område. Området utgörs idag av jordbruksmark med små åkrar. Jordbruksmarken bedöms vara fragmenterad och svår att bruka, men har ett visst värde som bufferzon till Enerums alvar. Utbyggnaden ska föregås av detaljplan i vilken tillfarter särskilt utreds för både motortrafik, gång och cykel. Det bedöms möjligt att tillkomst ordnas genom förlängning av befintliga gator eller en ny utfart mot Kärrslundsgatan med möjlighet till ytterligare ett fåtal tomter. Ny bebyggelse bör få en arkitektonisk karaktär av hus i natur. Framtida utveckling bör följa befintligt bebyggelsemönster avseende

skala och placering av byggnader, där en dov färgskala eftersträvas. Tomterna bör ha en storlek som gör det möjligt att delar av den naturliga vegetationen bevaras i gränser och mellan byggnader för att kontakten med det ursprungliga kultur- och naturlandskapet ska bevaras. Avsaknaden av markerade tomtgränser och markbeläggningar är ett viktigt karaktärsdrag som bör bibehållas. Gamla stenmurar ska bevaras. Kontakten med det ursprungliga landskapet är stark och därmed en viktig del av befintligt områdes karaktär. Avsaknaden av moderna garage, markbeläggningar och trädgårdsanläggningar, såsom uppfarter och altaner bidrar till karaktären och blir därmed viktigt att beakta i kommande detaljplan.

SB19

Befintligt område som kan utvecklas med fler bostäder. En utveckling innebär i första hand enstaka byggnader där naturmark och öppna ytor bevaras och stor hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena. Ingen tät bebyggelsestruktur är därmed aktuell här. Delar av området behöver inventeras mer ingående avseende naturvärdena då dessa inte ingår i den områdesspecifika naturvärdesinventeringen. Den jordbruksmark som finns inom markerat område består av mindre åkerlappar. Bedömningen är att åkermarken i möjligaste mån ska finnas kvar inom området och att tillkommande bebyggelse anpassas till ytor där emellan.

SB20

Föreslagen utveckling av bebyggelsen öster om befintlig bebyggelserad i riktning mot golfbanan. För området gäller ett utökat strandskydd om 300 meter. Skäl för upphävande bedöms vara befintlig bebyggelse som skärmar av. Bedömningen blir att det finns ett särskilt skäl för upphävande av strandskydd i detaljplan. Vidare utredningar måste visa på att strandskyddets syften inte påverkas. Delar av området är lågt beläget och en risk för översvämning finns på sikt. Därför föreslås ett lokalt omhändertagande av dagvatten och en planering av ytor som kan översvämmas. Det bedöms möjligt att nyttja samlat vatten till bevattning. Den obebyggda marken norr om området där alvarmarken möter kustvägen bevaras så att kopplingen mellan strand och öppet landskap bibehålls.

NF1

Inom området finns mycket höga natur- och kulturhistoriska värden som också har starka rekreationsvärden. Landskapsbilden med utblicken över Kalmarsund har varit oförändrad under mycket lång tid. De verksamheter som har funnits inom platsen och som varit kopplade till havet har ett stort kulturhistoriskt värde. Även kustvägen som slingrar sig genom det gamla jordbrukslandskapet efter stranden har ett stort värde och bör bevaras. Många rödlistade och ovanliga arter finns inom området, liksom flera mycket sällsynta svampar. Den lilla ön utanför Tokenäs udde utgör häckningsplats för fåglar.

NF2

Området har stora möjligheter att utvecklas till ett värdefullt rekreationsområde. Höga natur- och kulturmiljövärden beläget nära bebyggelsen. Området är variationsrikt och vackert, dominerat av öppna betade gräsmarker inramat av stenmurar med träd- och buskridåer samt solitära träd, träddungar och skogspartier. Området skulle kunna få en ökad betydelse för rekreation genom att knyta samman naturområdena i öster med kusten. Framkomligheten mellan Fiskvägen och Lundgatan kan förbättras samt kopplingar mellan Fiskvägen och kusten.

Framkomligheten kan förbättras med uppsättning av stängselövergångar på strategiska platser. Det är viktigt att landskapet fortsättningsvis hålls öppet genom exempelvis bete och röjning av sly för att naturvärdena ska bestå.

Två mindre områden inom bebyggelsen räknas till området och innehåller några kulturvärdesobjekt. Den västra delen används som parkeringsplats vid stora evenemang i Byxelkrok. Platsen skulle även fortsättningsvis kunna användas flexibelt men kan kompletteras med lekutrustning. Området bör dock inte exploateras med permanenta byggnader utan vara tillgänglig för rekreation, friluftsliv och potentiell dagvattenhantering. Det östra av de båda mindre områdena ligger som en grön kil invid bebyggelsen vars tillgänglighet kan förbättras med föreslagen ny bebyggelse. Områdena berörs av skyddsavstånd till reningsverket.

NF3

Den smala remsan har särskild betydelse för rekreation och friluftsliv. Genom större delen av området löper en promenadstig. Det centrala och skyddade läget, den goda framkomligheten och den relativt öppna skogsmiljön gör att området har stort värde för närrekreation. Området består av ekdominerad sluten lövskog med välutvecklat buskskikt som övergår i gles tallskog med öppna gläntor. Inom området finns en mycket grov, gammal, vidkronig ek av stort naturvärde. Skogen kompletterar i detta sammanhang den karga, öppna kusten och gör att boendemiljön berikas genom tillgången till två kontrasterande naturtyper. De värden som finns ska bevaras, skyddas och utvecklas.

NF4

Enerums alvar är ett av de allra minsta småalvaren på norra Öland och är känt för sin rika förekomst av orkidéer. Området har en skyddsvärd flora med inslag av flera sällsynta arter. Tillsammans med kusten och ett öppet tidvis odlat område mellan alvaret och kusten binds de södra delarna av bebyggelsen samman med jordbruksmarkerna i Torp. De sammanhängande naturområdena har potential att bli ett attraktivt friluftsområde då det utgör ett vackert, tätortsnära och varierat naturstråk. Området ska bevaras och skyddas och möjligheten att utveckla ett större sammangängande gång- och cykelstråk bör utredas.

NF5

Området består av mindre partier med stor variation, från små odlingsskiften med betydelsefulla trädridåer till lundartade skogsområden. Flera delar av området har ett värde som buffertzon åt de intilliggande naturområdena eller genom att vara del av ett grönt stråk mellan alvaret och skogsområden i sydost. Fragmentering av områdena ska undvikas då de har ett betydligt högre värde som sammanhängande marker än var och en för sig. Naturvärdet beskrivs sammanfattande som en viktig spridningskorridor.

Ett stort område med ek- och hassellundar på gammal ängsmark har inslag av äldre spärrgreniga lövträd vilket är av stort värde för den biologiska mångfalden. Bitvis finns rikligt med stubbskott från en äldre generation grova alar. Några av ytorna är utpekade som nyckelbiotoper. Även de övriga ytorna är snarlika nyckelbiotoperna till karaktär och naturvärde. Skogsstråket hyser stora estetiska värden, framför allt under vårblomningen. En återinsatt hävd skulle sannolikt öka värdena i området. Det är dessutom viktigt för identiteten hos det småskaliga odlingslandskap som ännu präglar området runt Torps by. Området är även kulturhistoriskt intressant med

flera lämningar.

MB1

Ett planprogram har tagits fram för att samordna utvecklingen av Byxelkroks hamnområde. Området bedöms tåla förändringar, men det måste ske med hänsyn till områdets karaktär och kulturvärden. Övergripande för området är att placera allmänna promenadstråk, platsbildningar och publika byggnader med uteserveringar i det mest attraktiva västerläget mot havet. Väl utformade stråk och målpunkter tydliggörs och kopplingarna stärks såväl inom programområdet som mellan omkringliggande områden i de centrala delarna av Byxelkrok. Generellt föreslås ny bebyggelse ha en småskalig karaktär i enlighet med det befintliga. Dessutom tillskapas utökade och mer strukturerade parkeringsplatser för husbilar och personbilar samt fler båtplatser.

MB2

Befintlig bebyggelse som är möjlig att komplettera och utveckla men med största hänsyn till landskapet och de kulturhistoriska värdena, i huvudsak knutna till det gamla kulturlandskapet med alvarmarken, jordbruksmark, äldre bebyggelse och vägsträckning. Det är viktigt att campingområdet hålls öppet och tillgängligt för allmänheten att röra sig genom. Området söder om campingområdet består av en öppen yta som är utpekad som kulturhistoriskt värdefull. Den bedöms ha betydelse att bevara för upplevelsen av kustvägen och för den kulturhistoriska läsbarheten. Stora delar av området omfattas av strandskydd.

MB3

Golfverksamheten är viktig för det lokala näringslivet, med rekreationsmöjligheter och aktiviteter. På området ges utrymme till utveckling men med stor hänsyn till omgivningen. Det bör vara möjligt att komplettera golfbanan med exempelvis elljusspår eller lokaler för andra verksamheter som båda kan vinna på en samlokalisering. Söder om golfbanan finns höga naturvärden som är viktiga att beakta. I öster breder ett kulturlandskap med jordbruksmarker ut sig. Det sistnämnda området är redan idag till viss del ianspråktaget för byggnation och verksamhet vilket talar för att en utveckling av golfverksamheten.

V1

Område nära väg 136 och befintlig verksamhet med möjlighet till verksamhetsutveckling för att stärka det lokala näringslivet. Utbyggnad i området ska regleras i detaljplan när det råder stor efterfrågan på mark eller då dagvattenlösningar måste hanteras i ett sammanhang. Hänsyn till vattenskyddsområdet måste utredas i detaljplan. Stor vikt ska läggas vid möjligheten att anordna en säker dagvattenhantering, även vad gäller vägdagvatten, för att på så sätt skydda vattentäkten.

Fokusområde Löttorp

Löttorp som tätort är ett ungt samhälle som fram till början av 1900-talet bestod av endast några gårdar och några små stugor. När järnvägen drogs till byn kom Löttorp att bli en central plats och utgjorde mellan 1952 och 1973 centralort i Ölands Åkerbo kommun. Idag är orten den enda serviceorten på norra Öland. Här finns affärer, skola, vårdcentral, bibliotek, badhus samt vård- och omsorgsboende. Löttorp är med sitt centrala läge på norra Öland, även om järnvägen försvann redan 1961, en naturlig knutpunkt och har därmed utvecklingsmöjligheter.

Skillnaden mellan årstiderna är påtaglig vad gäller omfattning på verksamheter. Det lokala näringslivet har utvecklats mot service och handel för den omfattande turismen. Inom tätorten finns inga egentliga turistanläggningar. I området finns också ett fjärrvärmeverk.

Löttorp ligger fyra mil norr om Borgholm inom ett för norra Öland typiskt odlingslandskap. Invånarantalet varierar mycket under året. Bebyggelsen är tidstypisk med stora variationer av byggnadsstil och material. De flesta av husen är villor, ett mindre antal är hyresrätter vid centrum och bostadsrätter söder om Åkerboskolan. Den framtida utvecklingen av samhället är beroende av den allmänna samhällsutvecklingen. De föreslagna utvecklingsområdena för olika ändamål är belägna så att de i så stor grad som möjligt inte påverkar gällande områdesskydd och riksintressen.

Inom området är det endast en liten del av bebyggelsen i Hagabyområdet mot Östersjön som kan anses vara hotad av stigande havsnivåer. I övrigt är bebyggelsen i Löttorp med omnejd inte nämnvärt känslig för översvämning bortsett från eventuella tillfällen med extrema nederbördssituationer. I området finns ett antal potentiellt förorenade och konstaterat förorenade områden.

Trafik

Det stora flertalet vägar inom området är enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare. Staten genom Trafikverket är väghållare för väg 136 samt Löttorpsvägen och Byrumsvägen. Kommunen är väghållare för vägen norr om skolan.

Det finns behov av att förbättra möjligheterna för oskyddade trafikanter att passera väg 136 samt åtgärda de säkerhetsbrister som finns i korsningen mot Sandbybaden. I centrum finns behov av att förbättra busshållplatsernas läge i centrum med möjlighet till rundkörning för bussen.

Ölandsleden ansluter till Löttorp på den före detta banvallen från söder och sträcker sig förbi skolan och idrottsplatsen vidare norrut mot Sandby.

Vatten och avlopp

I princip hela orten omfattas av vattenskyddsområde. Hela Löttorp och ett omfattande område mot norr ligger inom skyddsområde för Hornsjöns ytvattentäkt. Vattentäkten med vattenverket söder om Löttorps centrum har både ett inre och yttre skyddsområde som omfattar större delen av orten.

VA-nätet är utbyggt och omfattar de flesta fastigheterna i Löttorps samhälle. Avloppsvattnet transporteras till Böda reningsverk. Löttrops vattenverk producerar vatten till stora delar av den norra kommundelen.

Dagvattennät finns i en liten del av samhället. Det pågår ett arbete att förbättra dagvattenhanteringen i de centrala delarna av Löttorps samhälle, där bland annat behovet av ett eventuellt verksamhetsområde kommer att utredas. För att skydda vattentäkten bör inte förorenat dagvatten filtreras ner till grundvattnet.

Fritidshusområdet Hagaby-Högby har en egen grundvattentäkt, eget vattenverk samt enskilda avloppslösningar. Området är planerat för kommunal utbyggnad inom en femårsperiod.

Geologi

Berggrunden i markytan består av rödbrun och grå ordovicisk kalksten och överlagras av sandiga och grusiga jordarter. Västligaste delen av Löttorp, ett område efter Skogsvägen och Byrumsvägen liksom några områden ute vid kusten har mer finkorniga jordarter. En flack sandslänt i Löttorp utgjorde fokusområde vid en översiktlig stabilitetskartering för bebyggelse (MSB, 2021) där de ringa till måttliga erosionsindikatorerna i fält bedömdes ha hög säkerhet.

Natur- och kulturvärden

Odlingslandskapet runt Löttorp utgör ett kulturlandskap. Området kring Löttorp är platt och till stora delar uppodlat men det finns även busk- och skogsmark. Inom området finns bland annat hässlen som är en naturtyp som kan hysa många ovanliga arter. Natura 2000-området Högby kyrkoreservat är en lundartad ädellövskog med ek, lind, lönn, alm och ask. I skogen finns flera gamla och vidkroniga ekar. Området har höga naturvärden och hyser en rik lav- och svampflora. Längs kusten finns också riksintresset östra Ölands strandängar.

De högsta kulturhistoriska värdena finns vid kyrkan. Kyrkan är gammal och ombyggd i flera omgångar. De äldsta delarna av dagens kyrka utgörs av tornet och uppfördes redan under medeltiden. Intill kyrkan ligger kyrkstallarna som är de enda som finns kvar på Öland. Kring kyrkan finns även rester av gravfält. Bebyggelsen kring Högby kyrka ligger i ett mycket välbevarat kulturlandskap och har ett högt kulturhistoriskt värde. Högby fyr och Högby kvarn utgör områdets byggnadsminnen. Det finns även ett antal kända fornlämningar i området, i huvudsak gravar och husgrunder samlade runt Högby kyrka och Gaxabacken. Sydväst om Löttorp finns lämningar efter det kulturhistoriska odlingslandskapet i form av husgrunder, stensträngar och röjningsrösen.

Friluftsliv och grönområden

Området söder om bebyggelsen, Selmas Backe och runt vattentäkten är i huvudsak det område som invånarna i Löttorp använder för närrekreation. Närheten till såväl östra som västra kusten och området runt Hornsjön med tillhörande naturområden är av de boende i Löttorp väl utnyttjat för rekreation och friluftsliv.

Planförhållanden

Stora delar av Löttorp är detaljplanelagt. Många av planerna är äldre och har ett visst behov av att uppdateras för att anpassas till efterfrågan och dagens lagstiftning.

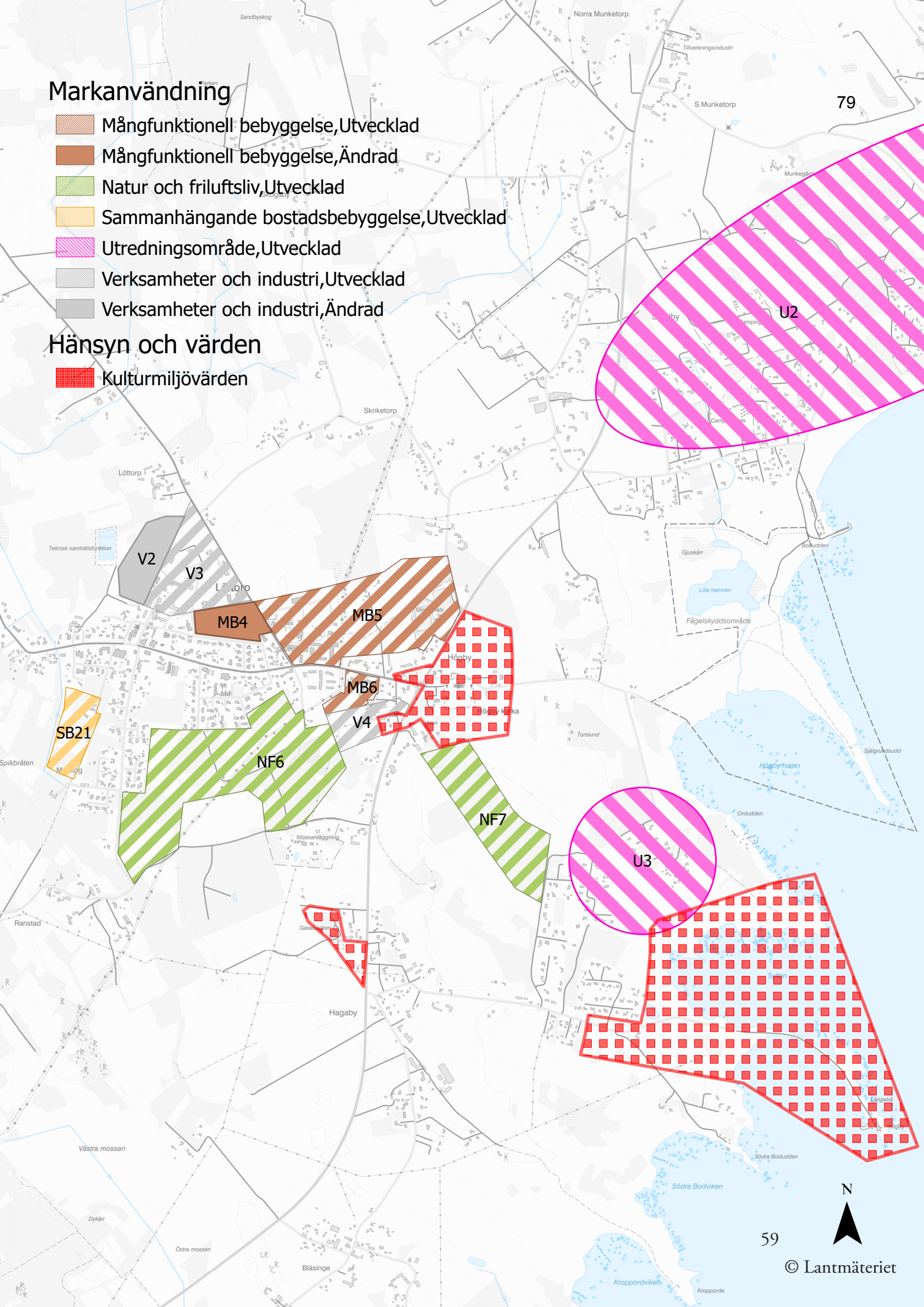
Markanvändning
Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
Mångfunktionell bebyggelse,Ändrad
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Utredningsområde,Utvecklad
Verksamheter och industri,Utvecklad
Verksamheter och industri,Ändrad
Hänsyn och värden
Kulturmiljövärden
79
59
U2
U3
V2
V3
MB4
MB5
MB6
V4
NF6
NF7
SB21
N
© Lantmäteriet

Områdesbeskrivningar Löttorp

SB21
Området ägs av Borgholms kommun och ligger nära centrum. Området har tidigare varit föremål för planläggning där endast en liten del av planen fastställdes. Ett av skälen för att den större delen av planen inte fastställdes var att samhället då saknade en godtagbar avloppshantering. Den del av planområdet som fastställdes saknar planlagd väganslutning. Området bör bli föremål för en ny detaljplan där platsens naturliga förutsättningar tas tillvara i större grad än i tidigare förslag.

MB4
Mellan Idrottsvägen och befintligt industriområde finns ett område avsett för idrottsändamål och en större parkering. Området är för närvarande till största delen outnyttjat. I framtiden kan området prövas lämpligt för annat ändamål som kan inordnas mellan bostäderna utmed Idrottsvägen och industriområdet.

MB5
Mark för expansion av befintlig skola och idrottsplats. Befintligt område omfattas inte av detaljplan. Området avser även en komplettering av den befintliga bebyggelsegruppen mellan skolan och idrottsplatsen. Ny trafikförsörjning av området mot väster bör prövas i samband med planläggningen.

MB6
Mark för utveckling av Åkerbohemmet med tillhörande äldreboende reserveras mot sydväst. Befintligt område för äldreboende omfattas inte av detaljplan.

NF6
Område av betydelse för närrekreation. Används av invånarna och skolan för promenader och motion.

NF7
Högby kyrkoreservat. Natura 2000-område. Ädellövskogsbestånd med stort inslag av rödlistade kryptogamer. Området bör bevaras som det är och skötas så att dess karaktär och värden inte förvanskas. Inga förändringar som påtagligt kan skada dessa intressen föreslås.

V2
I anslutning till befintligt industri- och handelsområde bedöms ett markområde lämpligt för alternativa verksamheter som inte är miljöstörande. Med anledning av närheten till de tidigare avloppsdammarna bedöms inte verksamheter som innebär fasta arbetsplatser möjliga att etablera. Området kan exempelvis användas för upplag, tillfällig parkering, tillfälliga aktiviteter eller tillfällig handel.

V3
Befintligt industri- och handelsområde som kan utökas norrut i enlighet med gällande detaljplan.

V4
Inom området för den före detta handelsträdgården kan alternativt användningssätt vara möjlig. Utgör potentiellt förorenat område vilket ska utredas i samband med vidare planläggning.

U2
Se sida 39.

U3
Se sida 39.

Fokusområde Djupvik

I Djupvik finns kvaliteter som är unika och attraktiva för både besökande turister och fritids- och permanentboende. Det har länge funnits en efterfrågan på bostäder och ett högt byggtryck inom området. De undermåliga vatten- och avloppslösningarna har tidigare begränsat utvecklingsmöjligheterna, men i och med nya kommunala vatten- och avloppsledningar öppnas möjligheterna till utveckling igen. Närheten till tätorterna Borgholm och Löttorp innebär att området har förutsättningar att vara attraktivt för fler framtida permanentboende, vilket är ett av huvudmålen i utvecklingen.

I fördjupningen av Djupviks utveckling ligger fokus på att förstärka redan befintliga kvaliteter. Det görs genom en avvägning mellan att inte påverka jordbruket och andra näringar negativt, att kunna möjliggöra för fler både fritids- och permanentboende samt genom att bibehålla och utveckla värden för friluftsliv och tillfälliga turister.

Den framtida utvecklingen av Djupvik har följande rekommendationer som utgångspunkt:

- **Bevara höga värden och utveckla befintliga kvaliteter.** Tack vare de höga natur- och kulturvärdena är Djupvik ett mycket attraktivt område för besökare och efterfrågan på fritidsbostäder är hög. I framtida utveckling bör målet vara att bevara de områden som omfattas av höga värden genom skydd eller skötsel i detaljplan.
- **Se över bebyggelsestrukturen.** Djupvik bebyggelsestruktur kan beskrivas som gles, en karaktär som även fortsättningsvis bör eftersträvas. Målet med bebyggelseutvecklingen är i huvudsak att underlaget för service förbättras samt att Djupvik blir levande under hela året. Det innebär att bebyggelsestrukturen behöver ses över och att möjligheterna till permanentboenden utvecklas.
- **Förstärk den historiska strukturen.** Djupvik har en lång historia vilket finns att utläsa i bland annat vägstrukturen och en del bebyggelse. Stor hänsyn ska tas till dessa kulturhistoriska spår. En utveckling bör inte ske på bekostnad av dessa värden utan bör om möjligt förtydliga dem.

Natur- och kulturmiljö

Den södra delen av planområdet innehåller delar av de stora betesmarkerna vid Uggletorp, utpekade i länsstyrelsens naturvårdsprogram. I nordöstra delen av planområdet ligger Lofta mosse, även det beskrivet i naturvårdsprogrammet som ett område med höga naturvärden. De rödlistade arter som finns i Djupviksområdet är främst knutna till miljöer med öppen och torr mark som alvar, ängar och naturbetesmarker.

I Djupviksområdet präglas landskapsbilden av den nära kontakten till havet och det öppna landskapet. Det finns naturlig vegetation längs hela kusten, i ägogränser på obebyggda tomter, i gräsmarker bland bebyggelse och i de betes- och alvarmarker som breder ut sig längs de västra och södra gränserna. Vegetationsbilden är öppen

med inslag av skogspartier.

Djupviksområdet är ett kulturlandskap med stora naturvärden, ingen del är opåverkad av människan och människans aktiviteter. Jordbruk och stenhantering har bidragit till områdets stora skönhetsupplevelser och mycket höga naturvärden. Stenkusten samt busk- och betesmarkerna längs östra Djupvik utgör särskilt viktiga spridningsstråk som ska bevaras.

Kulturmiljövärdena i områden är många och inkluderar både jordbruksmarker, kustmarker, stenkusten, alvarmarker, Lofta mosse samt den äldre bebyggelsen i centrala Djupvik. Viss kulturhistoriskt värdefull bebyggelse finns även i södra Djupvik och Grönvik med länge bevarad karaktär. Området innehåller också ett flertal kända fornlämningar.

Bebyggelsen ligger spridd längs ett småskaligt vägnät och består främst av enfamiljshus som används för fritidsboende. Permanentboende förekommer i huvudsak i den centrala delen. Trädridåer reser sig över bebyggelsen vilket bidrar till att bebyggelsen smälter in väl i miljön. Längs med stranden finns välbevarade sjöbodar i form av stenbodar, några med äldre kalkputs. Bebyggelsestrukturen upplevs som gles och luftigt jämfört med typiska öländska radbyar där bebyggelsen ligger mycket tätt. Byggnadsepokerna i Djupvik har resulterat i olika utbyggnadssätt men de gemensamma dragen är tydliga.

Möjligheterna till rekreation och friluftsliv är rik. Många stigar finns inom området och framkomligheten för vandring är god. Besökare är till största delen bilburna sommarbesökare samt naturintresserade som även besöker området under vår och höst. De värdefulla natur- och kulturhistoriska områdena har potential att ytterligare berika friluftslivet och turismen. Djupviksområdet ska även fortsättningsvis ha stor tillgång till naturliga grönområden inom byn. Strukturer som stenmurar, buskmarker och naturliga vägrenar som bidrar lokalt till värdena ska finnas kvar. En servicebyggnad i anslutning till badplatsen med toaletter och duschar kan upprättas. Vid en nyexploatering bör förutsättningarna för en lekplats i området utredas. Behov av skötselplan för grönområde i detaljplaner ska noga övervägas i varje fall.

En liten del av marken inom planområdet består av jordbruksmark. Inom planområdet har den jordbruksmark som pekats ut som utredningsområden för byggnation bedömts vara mindre produktiv än övrig jordbruksmark. Dessa ytor är gränsande till betesmarker med marginell skillnad i brukningsvärde och ligger i närheten av redan tätbebyggt område. Inom några områden har de som idag brukar marken själva utryckt en önskan om att bebygga.

De mest störande anläggningsarbetena som exempelvis sprängning, även utanför skyddszonen till Lofta mosse, förläggs till vinter, sensommar eller höst för att minimera störning på fågelliv.

Trafik och vägar

Samtliga vägar inom planområdet är enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare. Västra kustvägen från Äleklinta till Byrum som passerar Djupvik har mycket höga natur- och kulturvärden och storslagen utsikt över kuststräckan och Kalmarsund. Vägen är ett populärt utflyktsmål samt utgör en sträcka av Ölandsleden vilket innebär att den under sommarsäsongen har hög trafikbelastning, både vad gäller oskyddade trafikanter samt motorfordon. För att förbättra trafiksäkerheten och minimera slitaget på naturmiljön utefter

kuststräckan bör högsta tillåtna hastighet sänkas samtidigt som fler parkeringar iordningsställs.

De säkerhetsbrister som finns i korsningen Djupviksvägen och väg 136 behöver åtgärdas. Både vad gäller motorfordon och oskyddade trafikanters möjlighet att passera vägen och ta sig till busshållplatserna på ett säkert sätt. Även längs Djupviksvägen finns behov av förbättrad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Oskyddade trafikanter bör prioriteras i framtida detaljplanering i området.

Vatten och avlopp

Det finns ett allmänt dricksvattennät i området med vatten från avsaltningsverket i Sandvik. Ledningsnätet för dricksvatten klarar en utökad bebyggelse. Verksamhetsområdet har utökats i Djupviksområdet och ett stort antal fastigheter har kunnat anslutas till kommunalt vatten och avlopp.

Ett allmänt dagvattennät saknas och det finns heller inget verksamhetsområde för dagvatten. I dagsläget finns problem med översvämningar inom området både på grund av brister i omhändertagandet av dagvatten och av markens dåliga infiltrationsmöjlighet. Dagvatten bör omhändertas lokalt inom området.

Erosion, ras och skred

Eftersom kustremsan till största delen består av klappersten och sluttar ca 5 meter på en sträcka av cirka 100 till 200 meter från vattenlinjen, finns risk för erosion. Det finns byggnader och vägar inom 200 meter från erosionsriskområdet vilka hamnar inom riskområde. På sikt kan det behövas åtgärder och nyexploatering inom riskområdet ställer krav på särskilda utredningar och åtgärder. Dessa bör utredas vidare i kommande detaljplaneskeden.

Befintliga bebyggelseområden är huvudsakligen byggda på fast lagrad friktionsjord i form av morän och grus/sand. Även de områden som föreslås för framtida exploatering består huvudsakligen av fast lagrad friktionsjord. Inom vissa områden med föreslagen exploatering i västra delen av området förkommer sand med sämre grundläggningsegenskaper där det kan finnas behov av grundförstärkningar, framförallt vid större belastningar.

Planlagda områden

Gällande detaljplaner är i huvudsak från 60-talet och redovisar endast enplanshus för bostadsändamål. Ett fåtal planer för mindre områden eller enstaka tomter är från början av 90-talet.

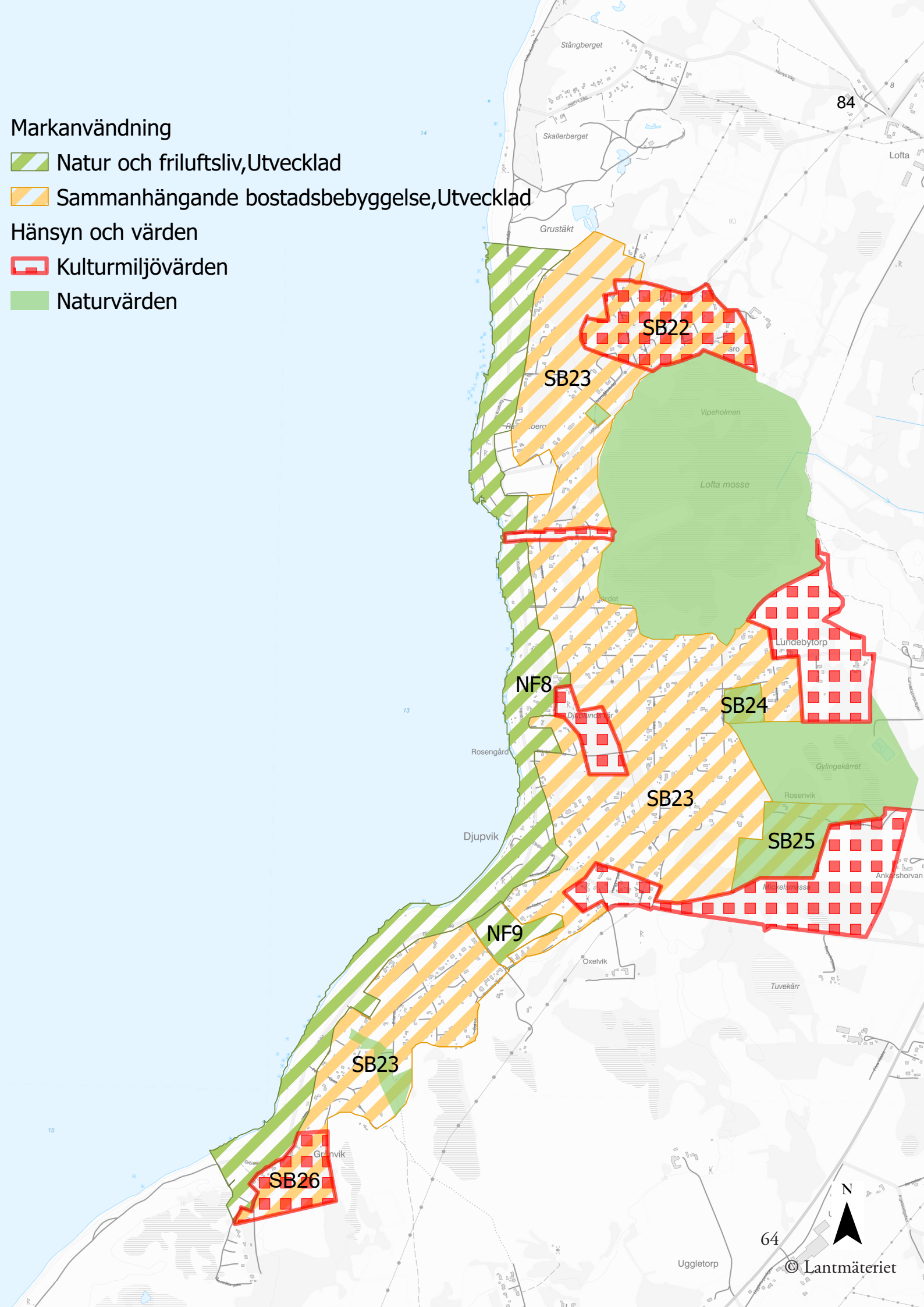
Markanvändning
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Hänsyn och värden
Kulturmiljövärden
Naturvärden
SB22
SB23
NF8
SB24
SB23
SB25
NF9
SB23
SB26
Stångberget
Skallerberget
Grustäkt
Vipeholmen
Lofta mosse
Lundebytorp
Rosengård
Djupvik
Gylingekärret
Rosenvik
Oxelvik
Tuvekärr
Uggletorp
Lofta
84
N
64
© Lantmäteriet

Områdesbeskrivningar Djupvik

SB22
Ny bebyggelse kan tillkomma om utformning sker med stor hänsyn till den angränsande kulturmiljön norr om området. Placering, materialval, byggnadshöjd och utformning får inte påverka de värdefulla kulturmiljöerna negativt. All exploatering som innebär markingrepp bör föregås av en arkeologisk utredning. Östra delen av området är av riksintresse för kulturmiljö vilket ska beaktas i vidare planering.

SB23
Områdena anses vara möjliga utredningsområden för bebyggelse då de inte omfattas av så pass höga natur- och kulturhistoriska värden eller har så stor betydelse för friluftslivet att det måste skyddas från påverkan. Undantaget är längst i norr inom planområdet med mycket höga kulturmiljövärden. De höga kulturvärdena, närhet till störande verksamhet i form av stenbrottsindustri samt geologiska förutsättningar kommer i det området få en given påverkan på det framtida detaljplanearbetet.

Nyexploatering bör i huvudsak vara anpassad för permanentboende. Byggrätterna i gällande detaljplaner är idag anpassade för fritidsboende och ska i nya detaljplaner utökas.

En utbyggnad bör ske genom att i första hand förtäta längs befintliga vägar, i andra han förlänga befintliga vägar och bebygga längs med dessa samt i sista hand exploatera nya områden. Befintlig äldre bebyggelse bör bevaras.

Nya byggnader ska utformas så att de överensstämmer med bebyggelsekaraktären i omgivningarna. Av betydelse är husens fasadmaterial, takbeläggning, utvändiga färgsättning och placering på tomten. Av vikt är även husens proportioner, skala och utformning så att stora byggrätter som kraftigt avviker från den småskaliga bebyggelsen undviks. Nya byggnader bör förläggas i anslutning till befintliga tomter eller i skogsbryn på liknande sätt som nuvarande bebyggelse.

Vid ny bebyggelse inom 400 meter från kusten på annan grund än berg kan det finnas risk för erosion. Därför ska samråd med länsstyrelsen angående behov av riskanalys ske tidigt i processen.

SB24
Området bedömdes ha naturvärde i den områdesspecifika naturvärdesinventeringen. Kommunen bedömer att det kan ske bebyggelseutveckling om det inte visar sig i detaljplaneskedet att det finns värden som kan påverkas negativt.

SB25
Området bedömdes ha naturvärde i den områdesspecifika naturvärdesinventeringen. Kommunen bedömer att det kan ske bebyggelseutveckling om det inte visar sig i detaljplaneskedet att det finns värden som kan påverkas negativt.

SB26
I södra Grönvik finns kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Den befintliga bebyggelsen har till stor del kvar sin karaktär och ny bebyggelse innebär ett direkt hot mot dessa värden. Ny bebyggelse och förändring av befintlig bebyggelse i den känsliga kulturmiljön ska noggrant prövas. En försiktig förtätning med småskaliga byggnader bedöms möjlig.

NF8

Stenkusten bedöms ha mycket höga kulturhistoriska värden. Fornlämningar finns på flera platser och området ingår i riksintresse för friluftslivet. Kustvägen är utpekad som en väg med särskilt höga värden och högsta bevarandevärde. Vägen beskrivs som kanske den vackraste vägen på Öland med storslagen utsikt och höga kultur- och naturvärden. Området öster om kustvägen omfattas av strandskydd och bedöms ha stor betydelse för bevarandet av den öppna bebyggelsestrukturen som är karaktäristisk för Djupvik. Ingen påverkan i form av ny exploatering är möjlig. Endast enstaka åtgärder och byggnader som gynnar det rörliga friluftslivet och inte påverkar befintliga värden negativt bör tillåtas.

NF9

Området består av typisk öländsk alvarmark och bedömdes ha naturvärde i den områdesspecifika naturvärdesinventeringen. Grusalvaret är känsligt för körskador och ska skyddas från motortrafik. Området utgör en viktig utblick och ett värdefullt område för landskapsbilden. Endast enstaka åtgärder och byggnader som gynnar det rörliga friluftslivet och inte påverkar befintliga värden negativt bör tillåtas.

Fokusområde Borgholm-Köpingsvik

Borgholm och Köpingsvik har med tiden växt samman till en gemensam tätort och utgör kommunens centralort. Deras respektive ursprung skiljer sig åt där Borgholm är en stad med 200-åriga anor och Köpingsvik ett samhälle med en lång historia och rikt med fornlämningar. Planeringsstrategierna skiljer sig därmed också åt. I Borgholm riktas fokus på att hitta strategier för hur den befintliga stadskaraktären kan bevaras och utvecklas på bästa sätt. I Köpingsvik utgör de kulturhistoriska lämningarna, kyrkan, stranden, campingarna och vägen viktiga utgångspunkter för utvecklingen. Det är av stor vikt att en framtida utveckling av området sker med stor hänsyn till de många värden som finns.

Borgholm-Köpingsviksområdet har olika framtoning beroende på säsong. Under vintern hålls orternas folkliv levande av de åretruntöppna butikerna, restaurangerna och verksamheterna, medan det under högsäsong är tätt mellan evenemang, aktiviteter och besökare. Området har ett brett serviceutbud året runt. För att upprätthålla detta finns ett behov av ett ökat underlag till befintliga verksamheter i stadskärnan.

Visionen för Borgholm och Köpingsvik är att genom en naturlig utveckling av strand- och kustområdet koppla samman orterna med bostäder, badplatser, grönytor och en strandpromenad. Störningar från sommarverksamheter minimeras genom lämpliga åtgärder och det finns en ökad förståelse för de aktiviteter som ändå måste finnas. Planeringen syftar till att skapa attraktiva bostäder med olika upplåtelseformer, tillgång till lämplig mark för näringslivets behov, samt möjligheter för en stärkt offentlig och kommersiell service.

Trafikfrågorna har stor prioritet för att skapa säkra vägar med god framkomlighet för såväl motorfordon, kollektivtrafik och oskyddade trafikanter.

De pågående klimatförändringarna ställer ökade krav på dagvattensystem och skydd av befintlig bebyggelse. Det är därför viktigt att gröna genomsläppliga ytor behålls samt att lågpunkter planeras för att vara översvämningsbara.

Efterfrågan på fritidsboende är stor i Borgholm-Köpingsviksområdet. Fritidshusområdena byggdes perifert men har när staden vuxit kommit att bli centralt belägna och därmed viktiga omvandlingsområden till åretruntbostäder. Kommunen har sett ett ökat behov av att ändra dessa områdens detaljplaner för att möjliggöra permanent boendestandard.

Borgholm

När Borgholms stad växte fram lades störande verksamheter och industrier i stadens ytterkanter. Efterhand som staden växte har även dessa områden kommit att hamna centralt. Under de senaste decennierna har en trend iakttagits där tillverkningsindustrin minskar samtidigt som andelen tjänsteföretag ökar. Hamnverksamheten och järnvägen har försvunnit och ersatts av vägtrafik. För Borgholm innebär denna utveckling att det som tidigare var stadens ytterområden nu står inför omvandlingen att införlivas i stadens centrum. Eftersom dessa områden redan är ianspråktagna

kan bostäder och ytor för handel och verksamheter tillkomma utan att inkräkta på natur- och jordbruksmark.

Köpingsvik

I Köpingsvik finns förutsättningar att tillskapa bostäder i attraktiva lägen nära skola, service och kommunikationer. Den rörliga campingen i Köpingsvik ska värnas och tillåtas utvecklas för att värna de öppna ytorna mot stranden. Det är viktigt att hitta trafiklösningar för väg 136 som kan hantera den stora variationen i trafikbelastning mellan hög- och lågsäsong. Det är även viktigt att tillskapa fler säkra passager och förbättrade gång- och cykelmöjligheter längs vägen.

Vatten och avlopp

Solberga vattentäkt försörjer större delen av kommunen med vatten. Stora delar av Borgholm-Köpingsvik har redan kommunalt vatten och avlopp. Det kommunala avloppsnätet i området är kopplat till reningsverket i Borgholm som har god kapacitet för ökade mängder. För att skydda vattentäkten ska ingen exploatering tillåtas inom primär skyddszon för Solberga vattentäkt. För att minska risken för förorening av Strömmen från länsväg 136 behöver åtgärder genomföras. Förbud mot genomfartstrafik för farligt gods ska utredas för Ramsättravägen samt del av Räpplingevägen. Åtgärder har genomförts för att öka olycksberedskapen vid flygfältet. Ny bebyggelse ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp, befintlig bebyggelse ska anslutas i enlighet med VA-plan. Fastigheter inom vattenskyddsområdet har prioriterats för utbyggnad. Ett fåtal fastigheter med enskilda avlopp som inte omfattas av VA-utbyggnad kommer att tillsynas för att uppnå dagens krav.

Ledningssystemet för dagvatten i Borgholm är delvis ett slutet system och vid kraftiga regn uppstår kapacitetsproblem. Liknande problem finns även i Köpingsvik. Stora mängder tillskottsvatten från omgivande marker leds in i dagvattennätet och kapaciteten behöver förbättras. Åtgärder behöver genomföras både uppströms samt i det befintliga ledningsnätet. Grönytor för åtgärder har identifierats för magasinering och fördröjning för att vattnet som leds ut i Kalmarsund ska hålla en bättre kvalitet. Hörninge mosse och Källingemöre ligger utanför området men är av värde för vattenhanteringen inom orterna.

Genom att de stora förtätningsområdena som föreslås i Borgholms stad pekas ut på redan hårdgjorda ytor, som exempelvis hamnområdet, stationsområdet och industriområdet, så bedöms inte belastningen på dagvattennätet i staden påtagligt öka för dessa ytor. Belastingen och förhindrad påverkan på vattenförekomsternas kvalitet kommer dock att utredas vidare i detaljplanearbetet. Ett helhetgrepp för hantering av dagvatten i Borgholm och Köpingsvik är högt prioriterat i kommunens planering.

Klimatanpassning

I Borgholm-Köpingsviksområdet bedöms högvattensituationer med en stigande havsnivå på 30 års sikt inte ha några påtagliga konsekvenser för samhällsviktig verksamhet och kulturvärden, men enskilda kustnära byggnader kan komma att påverkas. Bedömningen är dock att det innan 2040 inte kommer att krävas några permanenta åtgärder för att skydda befintlig bebyggelse. På 100 års sikt leder högvattensituationer till att stora delar av Borgholms tätort riskerar att översvämmas. Detta påverkar både ett flertal samhällsviktiga funktioner samt samhället i stort. Den befintliga

bebyggelse och infrastruktur som ligger lågt i Borgholm-Köpingsviksområdet bör till så stor del som möjligt skyddas. Innan dessa områden har utretts och möjlighet att finansiera skyddsåtgärder har konstaterats ska dessa områden inte få tillskott i form av nya tomter. Bedömningen är att det på 100 års sikt kommer att krävas permanenta skyddsåtgärder.

En analys kring ett framtida 100-årsregn har utförts (DHI, 2014) och visar att över hälften av Borgholm-Köpingsviksområdets samhällsviktiga byggnader skulle löpa risk att bli översvämmade. Även flertalet gator samt privata fastigheter riskerar att stå under vatten. Detta ger ytterligare anledning till att redan idag spara ytor för att möjliggöra framtida åtgärder för hantering av dagvattnet. Ökad hårdgjord yta från exempelvis vägar, tak, gårdsytor och parkeringar med asfalt ökar behovet av dagvattenhantering. Avskärande diken vid Borgholms tätorts utkant bör prioriteras, för att hindra avrinning från högre belägna naturområden runtomkring att översvämma bebyggelsen. Mark i framförallt lågpunkter, grönstråk och kustzoner ska lämnas obebyggda.

I risk- och sårbarhetsanalysen för området beskrivs Köpingsviks strand och utfyllnadsområden som ökat känsliga för strandlinjereträtt till följd av stigande havsnivåer. Erosionen som orsakas av en stigande havsnivå kan motverkas något av den långsamma tillsandningen som sker idag. Det kan vara nödvändigt att vidta korrigerande åtgärder för att förhindra förlust av byggnader eller egendom på lång sikt.

Naturvärden, grönstruktur och friluftsliv

Inom området ryms ett rikt växt- och djurliv samt många arter av sällsynta slag. Det är av stor vikt för den biologiska mångfalden att dessa arter ges möjlighet att sprida sig över större områden. De större sammanhängande ytor som pekas ut i kartan för grönområden är en viktig del av grönstukturen och där bevarandet av och tillgången till respektive område ska värnas. Se även *Grönstrukturplan för Borgholm-Köpingsvik* (2018).

Borgholm-Köpingsvik har en stor tillgång till friluftsliv, rekreation och turism i sina olika grönområden och närhet till havet. Det finns åkrar, skogar, våtmarker, strandområden, parker och privata trädgårdar. Inom området är Borga Hage/Slottsskogen, Slottsalvaret, Köping tall och strandområdena exempel på flitigt använda tätortsnära rekreationsområden som även har stora sociala värden.

Det finns även många cykel- och vandringsstråk. Genom att förbättra skyltningen finns det stora möjligheter för ökad användning. En risk med en ökad mängd bebyggelse är att minska upplevelsevärdena av de rekreationsområden som finns idag. Ett promenadstråk längs kusten mellan Köpingsvik och Borgholm är nästan helt utbyggt, men framkomligheten hindras fortfarande på några platser. Även inne i Borgholm är det svårt att röra sig längs stranden. I Köpingsvik är det enklare att ta sig fram, ibland på mindre vägar och stigar och ibland direkt på stranden. Här saknas dock tydliga kopplingar från strandremsan upp till väg 136.

Strandskydd

Inom Borgholm-Köpingsviksområdet finns flera områden som bedöms uppfylla de särskilda skälen för upphävande av strandskydd. Både yttre hamnen och gamla stationsområdet är platser som trots sin närhet till strandlinjen kan tåla mer bebyggelse utan att inkräkta på

allmänhetens tillgång till stranden eller goda livsvillkor för växter och djur. Inom Borgholm-Köpingsvik gäller att inget ytterligare ianspråktagande av mark som minskar allmänhetens tillgång till kusten ska tillåtas. Tillgången till stranden ska även förbättras, genom strandpromenad och anslutande gångvägar till och från målpunkter.

Jordbruksmark

En stor del av marken inom planområdet består av jordbruksmark. Inom området har den jordbruksmark som pekats ut som utredningsområden för byggnation bedömts vara mindre produktiv än övrig jordbruksmark. Dessa ytor angränsar till betesmarker med marginell skillnad i brukningsvärde och på några områden har de som idag brukar marken själva utryckt en önskan om att bebygga. För att nyttan med att bebygga odlingsmark ska överväga befintlig användning ska marken utnyttjas effektivt. Endast tät bebyggelse med samhällsstöttande verksamheter i direkt anslutning till utbyggd infrastruktur bedömts ge fler vinster än förluster.

Borgholm och Köpingsvik har en historik av att jordbruk och djurhållning är en integrerad del i samhället. Upplevelsevärdet och landskapsbilden som är en följd av betesdjuren framför exempelvis Borgholms Slott är ytterligare ett starkt argument för att bevara djurhållningen även tätortsnära.

Kulturmiljö

I Borgholm-Köpingsviksområdet finns många höga kulturvärden, både i form av fornlämningar, byggnadsminnen och särskilt värdefulla byggnader och byggnadsmiljöer. På många platser inom fördjupningsområdet kan förekomsten av olika kulturvärdesaspekter betyda att det genom utredningar måste tas fram ett fördjupat kunskapsunderlag om vad som faktiskt finns, göra avvägningar utifrån detta och anpassa bebyggelseområdena efter förutsättningarna.

Borgholms slott, Köpingsviks historia, kallmurade kalkstensmurar och byggnader, fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar är några exempel på kulturmiljöer som är viktiga för besökare.

Kulturmiljövärdena för Borgholm-Köpingsvik presenteras i en karta i översiktsplanen och de tillhörande beskrivningarna till områdena finns som bilaga.

Fornlämningar

Hela området är rikt på fornlämningar från samtliga förhistoriska tidsperioder. Till stor del syns lämningarna idag inte ovan mark. De förhistoriska lämningarna i och runt Köpingsvik har varit kända länge. I hela samhället finns rester efter boplatser från stenåldern, bronsåldern samt vikingatid/tidig medeltid. Till dessa stora boplatser hör ett stort antal gravfält, gravar och monument som exempelvis Slottsruinen, Ölands nu största gravröse Blå Rör, Ölands förmodligen dåtida största röse Sote hög samt den kända runstenen Tings flisa i Köpingsvik. Området runt Vasahuset är ett område med lämningar från stenålder till nutid och föreslås som kulturcentrum där kulturhistorian med fördel kan framhävas.

Byggnadsminnen

Ett flertal byggnadsminnen finns inom planområdet. Exempel på byggnadsminnen är Borgholms bio, Vasahuset, Kronomagasinet, Borgholms slott samt Gerlofssonska, Wollinska och Ekströmska villan som är karaktäristiska sommarvillor från förra sekelskiftet.

Särskilt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer
För Borgholm-Köpingsviksområdet har särskilt värdefulla byggnader eller bebyggelsemiljöer pekats, se sida 74. Dessa byggnader och miljöer beskrivs utifrån sina respektive förutsättningar, kvaliteter och karaktärer. Vid om-, till-, eller nybyggnation inom de markerade områdena krävs att både de övergripande och de områdesspecifika riktlinjerna följs. Angivna övergripande riktlinjer och områdesspecifika varsamhetskrav gäller även lovbefriade åtgärder enligt 9 kap. PBL. Bedömning av varsamhetskraven sker av kommunens arkitekt i samband med kommunens bygglovsprövning och rådgivning i särskilt värdefulla kulturmiljöer. Utöver angivna övergripande riktlinjer och områdesspecifika varsamhetskrav gäller även åtgärder angivna i PBL 9 kap. 4-6§§.

Övergripande riktlinjer för Borgholm-Köpingsviksområdet:

- Vid nybyggnation förordas att den avspeglar och uttrycker vår tids arkitektur hellre än att imitera äldre bebyggelse. Tillägg i en befintlig miljö kan göras på olika sätt med anpassning till det befintliga, utan att en otydlighet gentemot den äldre autentiska bebyggelsen uppkommer.
- Vid ändringar i områden av särskilt kulturhistoriskt värde ska detta ske varsamt så att stadsbilden kan bibehålla sitt tidstypiska uttryck.
- Nytillkommande bebyggelse ska beakta den befintliga miljön. Exempelvis avseende volym, placering, färgsättning och/eller detaljeringsgrad.
- Olika byggnader och byggnadsmiljöer har olika toleransnivåer för hur stor ändringen kan vara för att den ska betraktas som väsentlig. Ändringar som syftar till att återställa byggnaden till ursprunglig utformning eller om ändringen stämmer överens med traditionell utformning enligt aktuell tidsepok ses som positivt.
- Nedan listade åtgärder ska hanteras varsamt:
    - Tillbyggnad av huvudbyggnad
    - Komplementbyggnader eller andra åtgärder.
    - Tak, byte av material som exempelvis tegel, betong eller plåt. Byte av matt till blankt eller väsentligt byte av kulör. Ändra storlek på vindskivor, tjocklek på tak eller andra ändringar i byggnadens proportioner. Framträdande tillägg exempelvis taksäkerhet eller takkupor.
    - Fasad, byte av material som exempelvis puts, liggande eller stående panel eller tegel. Väsentligt byte av kulör. Vid ny färgsättning eftersträvas i första hand originalutförandet. I andra hand kan annan färg från samma tidsperiod och stil användas.
    - Fönster, ändra karm och båges mått. Även byte av kulör eller indelning av fönstret kan vara avgörande för byggnadens utseende. Lägga till, ändra eller ta bort takkupor.

Trafik

Det stora flertalet vägar inom centrala delarna av Borgholm är kommunen väghållare för. I Köpingsvik och Kolstad är samtliga vägar enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare. Staten genom Trafikverket är väghållare för väg 136.

Väg 136 går genom tätorten och förbinder den norra delen av ön med den södra och utgör förbindelsen

till fastlandet via Ölandsbron. Det finns två anslutningar från väg 136 som leder in till de centrala delarna av Borgholm, korsningen med trafiksignaler vid Storgatan samt rondellen vid norra infarten. Vid höga trafikflöden sommartid skapas långa köer som kan sträcka sig förbi korsningen vid Sollidenvägen i söder och genom Köpingsvik vidare norrut. I Köpingsvik uppstår under denna tid ofta köer och problem med att ta sig ut från tillfarter. Framförallt är det vid infarterna till campingarna från väg 136 där problem uppstår då ett stort antal vänstersvängande fordon snabbt bildar köer. Väg 136 innebär stor barriär för gång- och cykeltrafiken och gör det svårt att röra sig mellan områden på olika sidor om vägen. Det finns därför ett stort behov av säkra passager och tillgänglighetsanpassning av busshållplaster.

Beaktat de höga natur- och kulturvärden i området samt att köer främst uppstår under begränsade perioder under sommaren bör trafiksituationen så lång som möjligt lösas inom befintligt vägområde. Nya direktutfarter mot väg 136 bör undvikas. Det är viktigt att gaturummet utformas med hänsyn till både gående, cyklande och motortrafikanter. En åtgärdsvalsstudie behöver genomföras som ett första steg för att förbättra trafiksituationen genom Köpingsvik. Där cykelvägen på gamla banvallen korsar väg 136 i Köpingsviks västra del bör en gång- och cykeltunnel anläggas.

Borgholms hamn nyttjas främst av fritidsbåtar men även en del fiskebåtar. Tidigare färjetrafik liksom möjlighet att i beredskapssyfte angöra hamnen innebär att plats för färjeläge, ytor för uppställningsplatser för köande bilar och transporter till hamnen via buss ska finnas med i arbetet med utveckling av yttre hamnen. Vidare ska hamnen kunna erbjuda bunkringsmöjlighet för fiskefartyg och fritidsbåtar.

Förorenade områden

Inom området ryms havskust, ett flertal mindre vattendrag och ett stort vattenskyddsområde. Vid ett tillbud kan dessa vatten på kort tid påverka en stor mängd människor och djur, varför det är viktigt att vara aktsam med utsläpp. Markföroreningar inom området bör saneras efter de krav som bostäder ställer. Området är så pass tätbebyggt att det kan bli en realitet på alla platser där föroreningar förekommer.

Planförhållanden

Huvuddelen av planområdets bebyggda delar är planlagda med stadsplan, byggnadsplan eller detaljplan. Borgholms stadsplan har många kvaliteter samtidigt som framtida förändrade förutsättningar kommer att innebära att en ny plan alternativt en ändring av planen kan behövas. Huvudsakligen ska stigande havsnivåer och ökade dagvattenmängder vid extremregn arbetas in. Inom området finns ett antal inaktuella planer som antingen bör upphävas, ersättas eller ändras.

Markanvändning

- Grönområde och park,Utvecklad
- Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
- Natur och friluftsliv,Utvecklad
- Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
- Sammanhängande bostadsbebyggelse,Ändrad
- Transportinfrastruktur,Utvecklad
- Utredningsområde,Utvecklad
- Verksamheter och industri,Utvecklad
- Verksamheter och industri,Ändrad

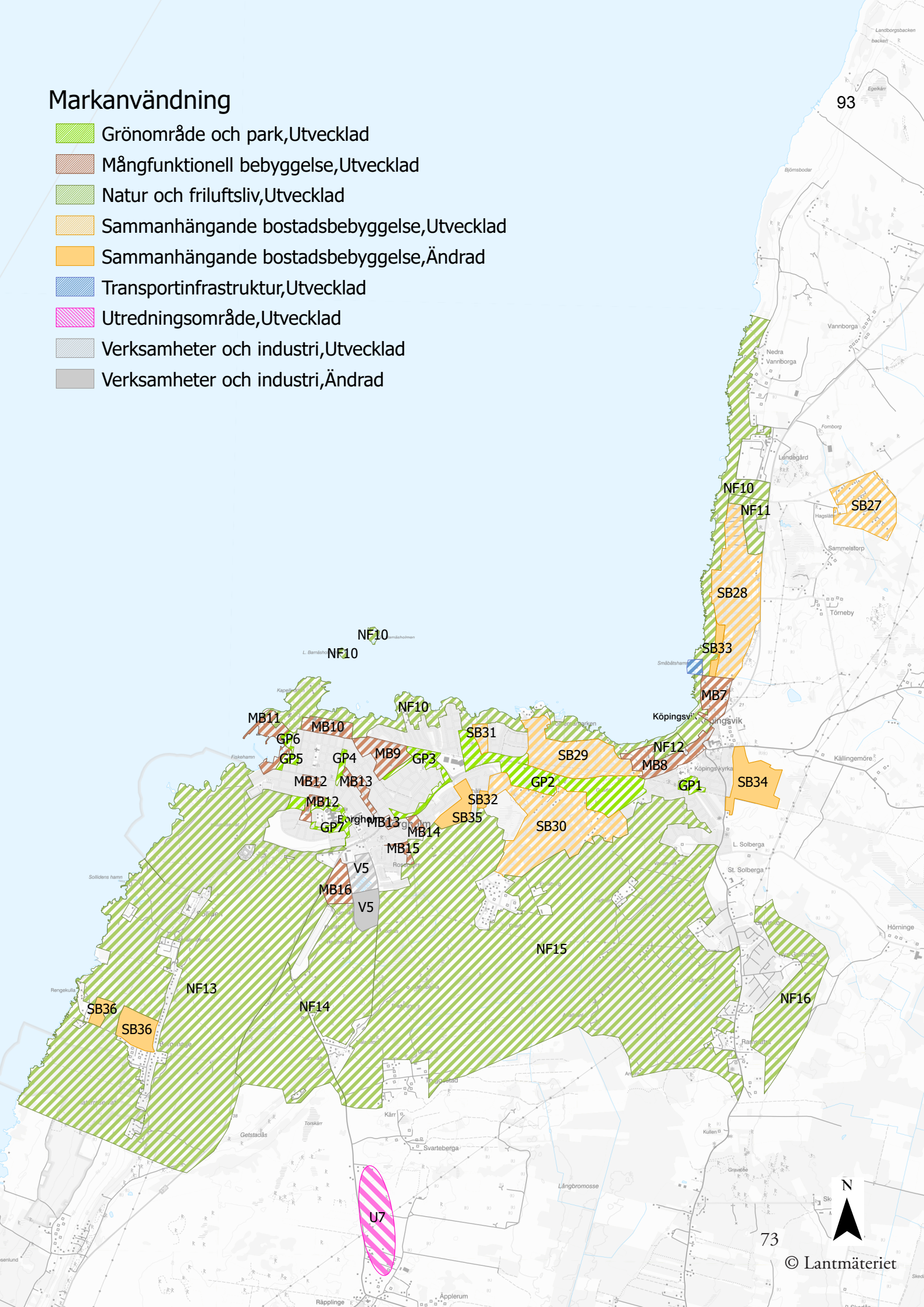

Hänsyn och värden

Kulturmiljövärden

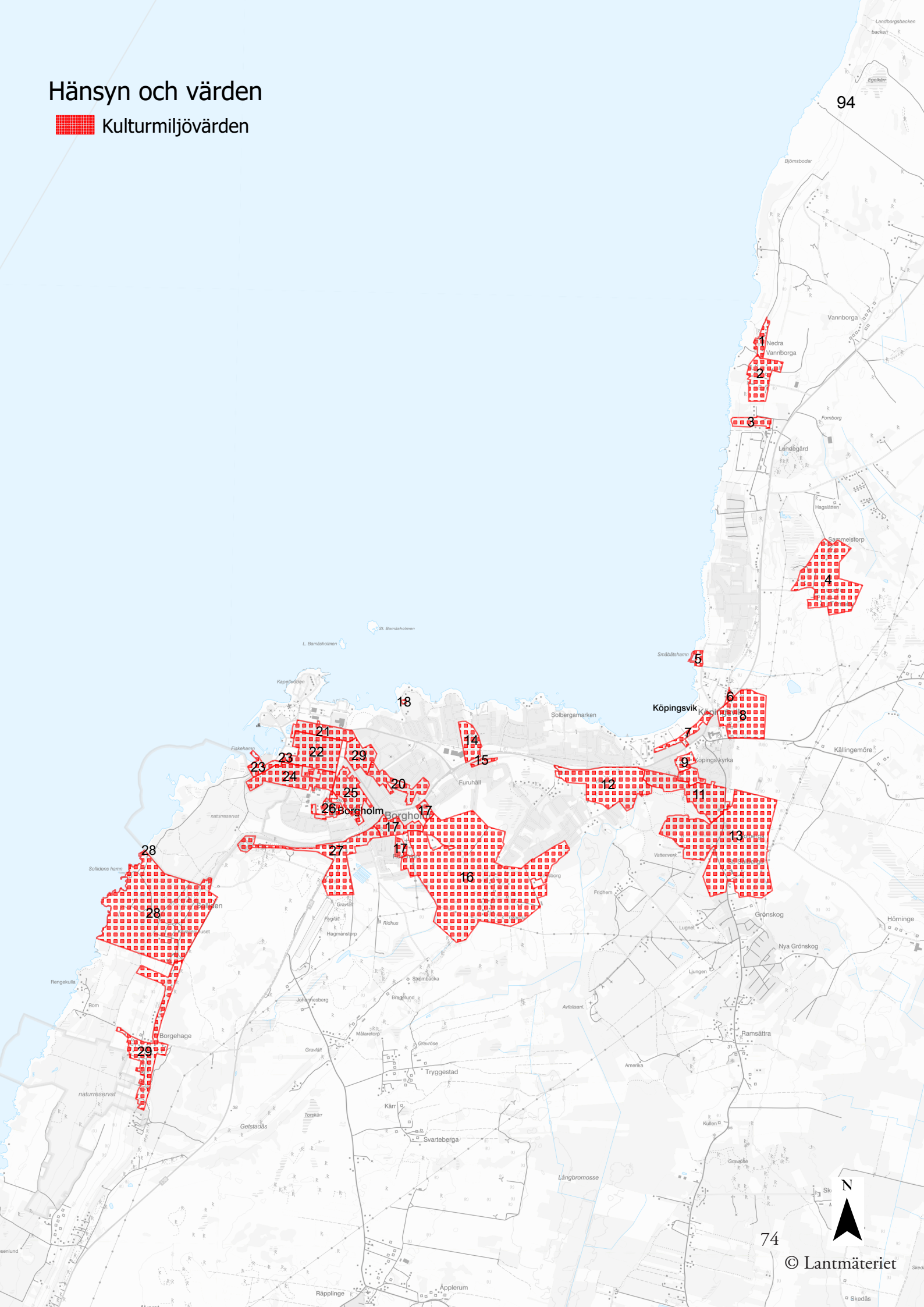

© Lantmäteriet

Områdesbeskrivningar Borgholm - Köpingsvik

SB27
Området sydöst om bäcken som korsar Dalbyvägen ska i en framtida detaljplan utredas för fler och utökade byggrätter. De gröna kilarna mellan de befintliga bostäderna ger platsen sitt eget uttryck och tillför värden till området och ska till största del alternativt helt bevaras. Lämpligheten att ta viss del av grönkilarna i anspråk och eventuell utökning av tomtmark till befintliga tomter ska undersökas. Området innefattar till viss del jordbruksmark. Nya tomter ska prövas för en bebyggelsestruktur med större tomtstorlekar. Detta för att ge möjlighet till självhushållning med egen odling och/eller egen djurhållning. Det är viktigt att området utformas så att värdena i kulturlandskapet tas tillvara. Potentiellt förorenad mark. Avgränsning, lokalt omhändertagande av dagvatten och markanvändning ska utredas i inledande detaljplaneskede.

SB28
Bebyggt utredningsområde för fler och utökade byggrätter. Området har utformats i ett öppet landskap men bostäderna ligger idag inbäddade i vegetation. Bland husen tillför grönskan en kvalitet till området. I de gemensamma ytorna var den ursprungliga tanken att bevara havsutsikten från respektive tomt men har förlorat sin funktion och i ändrad plan ska ansvaret för skötseln utredas. Alternativt att ett mindre antal tomter kan tillkomma eller att befintliga tomter kan ges möjlighet att utvidgas. Det är viktigt att vidare byggnation i området sker med hänsyn till områdets kvaliteter. Hänsyn till Klinta bodar ska tas.

SB29
Mestadels bebyggt område som ska utredas för fler och utökade byggrätter där bostäder prioriteras. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder bör utredas i samband med ny detaljplan. Viktigt att mark säkerställs för att ge plats åt åtgärder för att skydda bebyggelse vid stigande havsnivå samt dagvattenhantering. Särskilt viktigt är att spara mark vid lågpunkter, längs kusten samt längs vägar. Stranden mellan strandpromenaden och vattnet ska hållas öppen för allmänhetens rekreation och det är viktigt att enskilda intressen inte inkräktar på allmänhetens fysiska eller visuella tillgång till området.

SB30
Prioriterat utredningsområde för fler och utökade byggrätter för bostäder inom eller i anslutning till bebyggda områden. Ett behov av uppdaterad detaljplan har konstaterats inom stora delar av området och en ändring av detaljplanen föreslås. Gång- och cykelvägar genom naturmark mellan målpunkter bör förbättras. Potentiellt förorenad mark i sydost.

SB31
Utredningsområde för fler tomter på befintlig kvartersmark. Framkomligheten till och längs stranden ska prioriteras. Stranden mellan strandpromenaden och vattnet ska hållas öppen för allmänhetens rekreation och det är viktigt att enskilda intressen inte inkräktar på allmänhetens fysiska eller visuella tillgång till området. Idag upplevs bitvis strandsträckan som en barriär och en ny utformning av strandpromenaden för att tillgängliggöra passagen är därför viktig att genomföra. Bronsåldersröset är viktigt att framhäva som den betydelsefulla plats för området som den är och historiskt sett har varit.

SB32
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse. Brukas som jordbruksmark. Området delvis planlagt som natur/park. Trafikanslutning bör kunna lösas från öster. Inom riksintresse för kulturmiljövård.

SB33
Obebyggt utredningsområde för fler byggrätter. Det är viktigt att vidare byggnation i området sker med hänsyn till områdets kvaliteter. Hänsyn till Klinta bodar ska tas.

SB34
Utredningsområde för natur/park i kombination med små grupper av nya bostäder och verksamheter. Flera höga värden finns och en kulturinventering och naturinventering krävs för att avgränsa var ny bebyggelse kan placeras. Idag består området av jordbruksmark. Tills behov av fler tomter uppkommit samt att områdets lämplighet för byggnation har konstaterats ska användningen inte ändras.

SB35
Nytt område för bostäder föreslås. Säker anslutning till väg 136 ska ske via rondellen. Ny bebyggelse ska placeras och utformas för att minimera påverkan på landskapsbilden kring Kolstad radby. Tillkommande byggnader, staket och andra tillbehör ska ges en dov färgsättning och bebyggelsen ska hållas låg. Respektavstånd till pågående jordbruk. Potentiellt förorenad mark. Framtida översvämningsrisk, föroreningar samt fornlämningar ska beaktas, inventeras och/eller åtgärdas. Ett första steg är att pröva områdets förenlighet med kraven i PBL 2 kap. 2§ att följa MB 3 kap. 4§. Hela eller delar av området ska fortsätta vara jordbruksmark tills områdets lämplighet för byggnation utretts färdigt. Visar utredningarna att delar eller hela området är olämpligt för byggnation ska befintlig markanvändning som jordbruksmark kvarstå.

SB36
Utredningsområde för bostäder och byutveckling. Byns unika läge och agrara historia ska vägas in i utformning och färgsättning av tillkommande bebyggelse. Hur områdena ska nås med bil ska utredas vidare. Byggnader, staket och andra tillbehör ska ges en dov färgsättning. Hänsyn ska tas till siktlinjer och utblickar från Övre Gärdesvägen. Hänsyn ska tas till omgivningens natur- och kulturmiljöer. Ett första steg är att pröva områdets förenlighet med kraven i PBL 2 kap 2§ att följa MB 3 kap 4§. Hela eller delar av området ska fortsätta vara jordbruksmark tills områdets lämplighet för byggnation utretts färdigt. Visar utredningarna att delar eller hela området är olämpligt för byggnation ska befintlig markanvändning som jordbruksmark kvarstå.

För det östra området finns ett planprogram, radonundersökning är genomförd och vatten och avlopp finns framdraget. Området ligger omringat av höga naturvärden och ett LONA-projekt har genomförts. Detaljplanens utformning och genomförande ska ske på sådant sätt att det minimerar påverkan på de skyddsvärda arter som finns i närområdet.

I det västra området är ett första steg att pröva byggnationens förenlighet med platsens naturvärden och strandskyddets syften.

MB7
Framtida utredningsområde för utveckling av rekreation och camping. I norr och väster ska framkomligheten till och längs stranden prioriteras. Stranden mellan strandpromenaden och vattnet

ska hållas öppen för allmänhetens rekreation. Det är viktigt att enskilda intressen inte inkräktar på allmänhetens fysiska eller visuella tillgång till området. Idag upplevs strandsträckan bitvis som en barriär och en ny utformning av strandpromenaden för att tillgängliggöra passagen är därför viktig att genomföra. För sydöstra delen ska campingens utvecklingsmöjligheter prioriteras framför andra enskilda intressen. Viktiga siktlinjer från Klintabacken ska iakttas och hållas öppna. Potentiellt förorenad mark.

MB8

Köpingsvik har en befintlig åretruntservice med utrymme för ett ökat underlag. För att möjliggöra en ökad inflyttning av permanentboende föreslås förtätning genom utökade och fler byggrätter. Vid kyrkan i Köpingsvik och ner mot väg 136 finns en större öppen plats med extensiv användning som kan utvecklas till ett nytt centralt torg som knutpunkt för busstrafik, evenemang, marknader och andra aktiviteter. De boende och verksamma i Köpingsvik ska prioriteras. Bullerdämpande åtgärder kan behövas mot väg 136.

I området är det otydligt hur man tar sig ner till stranden och det är därför viktigt att förbättra dessa kopplingar. Hinder längs dessa stråk ska arbetas bort. Stråk ska öppnas så att fotgängare obehindrat kan röra sig mellan strandområdet och de centrala delarna.

Tillgången till stranden även från väster och norr är av stor betydelse. Strandpromenaden är av stor vikt att prioritera. Framkomligheten och upplevelsen ska vara god längs hela sträckningen. Längs sträckan finns ett flertal vackra utblickar där strand, bänkar, eller gläntor kan iordningställas.

Större delen av Köpingsvik är utpekat som fast fornlämningsområde. Det är viktigt att möjligheterna att lyfta fram dessa värden bibehålls. Området mellan Köpingsviken och de centrala delarna är en speciellt intressant plats som endast i ringa mån lyfts fram tidigare.

Det är av stor vikt att befintliga verksamheter längs Köpingbukten ges goda möjligheter för fortsatt verksamhet. Vid ny detaljplaneläggning kan även andra relaterade verksamheter utredas inom området, som exempelvis torghandel, marknadsplats, tillfällig handel, lägerverksamhet, utvidgning av campingytor eller parkering. Privatiserande permanenta byggnationer ska undvikas, övrig byggnation som är till för verksamheternas drift ska kunna tillåtas med varsam utformning och placering.

Idag upplevs väg 136 som en barriär till stranden. En centrumutveckling borde möjliggöras genom att utreda var och på vilket sätt ytterligare byggnation längs vägen kan vara lämplig. Genom en tätare stadsstruktur kan gaturummet bli tydligare. Idag finns en konflikt mellan olika trafikslag sommartid. En utformning av gaturummet så att det stämmer överrens med den tillåtna hastigheten hos motortrafiken, ökad trafiksäkerhet och ett tydliggörande av gatans funktioner föreslås. Exempelvis genom byte av markbeläggning, genom upphöjda passager/övergångsställen eller att cykeltrafiken separeras från väg 136.

Den västra delen av området utgör besöksverksamhet, camping och stugor.

MB9

Nuvarande industriområde där utredning för verksamheter i kombination med bostäder prioriteras. En blandning av verksamheter, handel och bostäder i en tätare och högre struktur än idag ska tillåtas. Viktiga samhällsfunktioner

som brandstation, hälsocentral och återvinningsstation finns här. Idag är några fastigheter väl utnyttjade medan majoriteten av ytorna är lågt utnyttjade. Närheten till väg 136 och stadskärnan ger goda förutsättningar att lokalisera kontor och icke-störande verksamheter. Förorenad mark förekommer. Högt nyttjande av marken ger bättre möjligheter att fördela eventuella saneringskostnader.

Med närheten till havet och till stadens centrum är det möjligt att utveckla området till en ny attraktiv stadsdel. En förutsättning är att plats frigörs, till exempel genom att ytkrävande verksamheter flyttar till stadens nuvarande utkanter som Triangeln och Rosenfors. Att ge möjlighet till flyttkedjor och genom att ha en långsiktig plan för stadens utveckling kan staden växa fram långsamt eller snabbt beroende på behov och konjunktur. Genom att tillåta en blandning av funktioner skapas en flexibilitet i markanvändningen.

För att hantera extrema regn ska avrinningen ges utrymme i ny detaljplanering, då infiltrations-möjligheterna är små. Norra infarten är utformad för högre hastigheter än vad som tillåts, i en ny plan för området bör vägen integreras i en stadsstruktur.

Området ska infogas med fler lokalgator i en kvartersstruktur. Stadsdelen ges tydliga stadsfronter mot Norra infarten och Ängsgatan. Inne i området kan en större olikhet tillåtas, exempelvis i storlek på kvarter, hustyper och upplåtelseformer. Längs Ängsgatan placeras ny bebyggelse med handel och verksamheter. Våningshöjden i området kan vara upp till 3-4 våningar. Hus får gärna placeras mot gatan med tydliga entréer. Längs gatorna föreslås kantstensparkering som ligger indragen mellan träd.

MB10

Stationsområdet utgör ett av stadens prioriterade områden för förtätning och rekreation. En tät byggnation i rutnätsstruktur på stationsområdet med fria siktlinjer mot sundet föreslås. Det är viktigt att området utformas för att ge ett distinkt möte mellan den täta stadsstrukturen och öppenheten på udden.

I östra delen av området ligger fjärrvärmeverket, vars skyddsavstånd till bostäder ska beaktas vid planläggning. Så länge anläggningen ligger kvar på platsen bör lämpligheten för bostäder utredas vid planläggning i kvarteren närmast denna. En detaljplan ska tas fram för området där en utveckling av verksamheterna ska utredas.

Nya stadskvarter kan tillföras med blandad bebyggelse i struktur likt den gamla rutnätsstaden med bostäder, handel och icke-störande verksamheter. Sandgatan kan läggas om mot Norra infarten och istället dras i tidigare järnvägssträckning. Ett grönt brett esplanadstråk norr om Sandgatan ska fungera som entré till staden och både skilja och sammanlänka nya och gamla kvartersstaden. Den nya busstationen infogas i esplanadstrukturen. Stråk, utblickar och siktlinjer mot havet är viktiga att bibehålla och förstärka. Parkeringstorg och platser för evenemang, lek och fritid kan även infogas i esplanadstrukturen.

Vid fortsatt detaljplaneläggning är ett första steg att pröva byggnationens förenlighet med strandskyddets syften och hur byggnationen kan utföras klimatsäker. Badhus, camping, bowlinganläggning, tennishall, gym etcetera bör tillgängliggöras. Framtida stigande havsnivåer ska vägas in och rekommendationer från fokusområdets risk- och sårbarhetsanalys ska följas.

MB11

Arbete med detaljplaner pågår i Yttre hamnen samt i södra delen av området intill Strand hotell. Havsnära bebyggelse, främst flerbostadshus men också verksamhetslokaler för icke-störande verksamheter i kombination med fortsatt hamnverksamhet föreslås. Syftet är att skapa en levande stadsmiljö med nya offentliga platser. En hamnpromenad som kopplar Yttre hamnen till omkringliggande kust- och hamnområden och Storgatan är ett huvudgrepp i planerna.

Området ligger inom riksintresse för kulturmiljövård, vilket motiverar att särskild hänsyn måste tas när det gäller den nya bebyggelses karaktär samt att värna de fria siktlinjerna mot Borgholms slottsruin.

Hamnen i Borgholm är av Sjöfartsverket utpekad som en potentiell hamn för kustsjöfart. Vid planering av belysningspunkter ska hänsyn tas så att dessa inte påverkar sjöfartens navigation. Hamnens funktion ska bevaras så att den även i framtiden kan ta emot mindre passagerarbåtar och fraktfartyg.

Området ska sträva efter att knyta samman stadskärnan med den nya stadsdelen samt att utveckla och levandegöra hela hamnområdet genom aktiviteter och verksamheter på och omkring Sjötorget och en hamnpromenad. Hänsyn till kyrkogården ska tas. Exempelvis kan kyrkogårdens trädallé fortsätta in i det nya området. Hamnvägen har minskats och Societetsparken har förlängts fram till vattnet genom en terrassering/ trappa som ger vattenkontakt och fler naturliga sittplatser. En stor del av den nödvändiga strukturen är redan byggd. Förbättringsåtgärder och utveckling av verksamheter ska tillåtas.

MB12

Utvecklingsområde för skola, verksamheter och bostäder. Här finns utrymme för en mer effektiv markanvändning. Dagvattenhanteringen måste särskilt utredas. Hänsyn måste tas till kulturmiljön.

MB13

Det finns sedan länge en ambition att ge Storgatan karaktär av den stadsgata och stadsentré den utgör, bland annat genom att återskapa den historiska allén med trädplanteringar.

Utanför rutnätsstaden har den brokiga bebyggelsen längs gatan utvecklats utan en tydlig helhetstanke, vilket bidrar starkt till att Storgatan som rum upplevs odefinierat. Järnvägsspårens tidigare läge går fortfarande huvudsakligen att urskilja.

Med varierad markbeläggning, gatuträd och kantstensparkering får gatan en annan skala och tillkommande bebyggelse bör läggas närmare gatuliv för ett tätare stadsrum. Innehållet kan vara en blandning av bostäder, bokaler, verksamhetslokaler, handel och kultur som är anpassade till en mer stadsmässig karaktär. Gatan ges en tydlig struktur och karaktär genom ett förtätat gaturum, likställning av trafikantslag och en skala och utformning som stödjer livet längs gatan. Storgatan får ett något smalare körfält än dagens och trädplanteringar längs ömse sidor. Dubbelsidig parkering tillför rörelse till gatumiljön, liksom dubbelsidiga generösa gång- och cykelstråk. Inom området finns identifierad förorenad mark.

Kvarteret Vitkålen söder om väg 136 innehåller handelsträdgård. I sydvästra hörnet av kvarteret finns en äldre kalkstensbyggnad vars yttre inte får ytterligare förvanskas. Kvarteret rymmer förtätning med bostäder, handel och/eller

icke-störande verksamheter. Potentiellt förorenad mark.

Korsningen Östra Järnvägsgatan-Storgatan har potential att skapa ett torg med integrerade väderskyddade busshållplatser, möjlighet till marknadsplats och förtätning av verksamheter. Den befintliga bebyggelsen ersätts på sikt med ny bebyggelse med bättre förhållande till stadsmässighet där också parkeringsfrågan kan lösas på ett mer tillfredsställande sätt. Övre delen av Storgatan får ett eget torg, där människor kan träffas och där gångtrafikanterna är prioriterade.

MB14

Utredningsområde för verksamheter och bostäder. Här finns utrymme för en mer effektiv markanvändning. Potentiellt förorenad mark.

MB15

Befintlig kommunal verksamhetsyta med möjlighet till måttfull utökning. Mötet mellan stad och land ska ges en distinkt utformning exempelvis genom att avgränsa med en ridå av vegetation och/eller hålla verksamheten kompakt och inte utspridd. En elanläggning finns i östra delen av området.

MB16

Utredningsområde för nytt kulturcentrum, avses inte utredas för byggnation. Området har högsta kulturhistoriska kvalitet med Vasahuset som en av Borgholms äldsta byggnader. Området söder och väster om Vasahuset innehåller fornlämningar som visar på en lång tids mänsklig närvaro. Områdets historiska värden kan bli en historisk park med Vasahuset som centrum där Ölands historia kan presenteras. Förändringar ska ske med stor försiktighet och med ledning av byggnadsantikvarie samt arkeologisk kompetens för att områdets värden ska förstärkas utan att skador på lämningarna uppstår.

GP1

Rekreationsområde bakom Köpings kyrka med fotbollsplaner och lekplats. Potentiellt förorenad mark.

GP2

Klinten med närområde. Utgör kultur- och naturområde av högsta lokala värde. Röjning och hävd samt stigar skulle öka områdets tillgänglighet.

Kolstad stenbrott. Ett gammalt stenbrott med ett mindre våtmarksområde och avrinningsområde på kala brottsytor med öppna markytor samt ett skogsområde i öster med fritidshus runt omkring. Röjning, hävd, stigar, en vandringsled och ett eventuellt fågel- eller utkikstorn skulle öka områdets tillgänglighet och rekreationsvärde. Utpekat i rapporten *Samhällsnära våtmarker* (2012) som område med potential.

Blå Rör. Lövskogsområde mellan Borgholm och Köpingsvik. Gammal kulturmiljö med ett stort bronsåldersröse. Betad hagmark med björk, alm, ask, ek, oxel, asp och äldre fruktträd. Markskiktet är rikt på örter som mandelblom, humleblomster, teveronika och smörblomma.

Grön zon mellan väg 136/Norra infarten och bostadsområden.

GP3

Låglänt grön kil väster om Triangeln och grön kil i bostadsområdet Linden-Rönnen. I rapporten *Samhällsnära våtmarker* (2012) utpekat som lämpliga områden för dagvattenhantering med kapacitet att utjämna flöden och kunna reducera föroreningar. Det större grönområdet skulle fördelaktigt lämpa sig för en våtmark. Ytan på våtmarken

skulle kunna hantera dagvattnet från bostadsområdet Linden-Rönnen och det vatten som kommer från svackdiket och skogsområdet.

GP4
Norra och Södra parken. Parkområde med grova ädellövträd. Lindallé som sträcker sig längs hela parken. Askar, ekar, lönnar och almar. Området ingår i riksintresse för kulturmiljö.

GP5
Societetsparken med omgivande parkmark. Kontakten med havet kan förstärkas genom att ta bort eller tona ner vägen mellan park och vatten. En plan för skötsel av befintliga träd, föryngring av dessa samt komplettering bör upprättas. Området inkluderar hamnen.

GP6
Beckmanska parken/Tvättfatet. Befintlig dagvattendamm.

GP7
Grönområde norr om Åkerhagen. En frodig och örtrik ek-hasselskog med inslag av andra ädla lövträd. Området ingår i riksintresse för naturvård, riksintresse för friluftsliv och riksintresse för kulturmiljö.

Grönområde vid Ekbacka. En frodig och örtrik ek-hasselskog med inslag av andra ädla lövträd.

NF10
Sammanhängande strand med rekreationsstråk. Beskrivning nedan från norr till söder.
Från Vannborga till Klinta bodar. Viktigt med tillgänglighet även visuellt. Hela den obebyggda kustremsan genom stad och tätort upp till Vannborga har ett stort värde för friluftsliv och rekreation. Utgör del av strandpromenad mellan Borgholm och Lundegård där hinder som blockerar fri passage bör avhjälpas.

Strandnära friskängar vid Klinta bodar. Naturvärde av lokalt intresse då strandnära öppna marker utgör skyddsvärda miljöer. Viktigt att kontakten längs hela kusten är god och att det tysta området består.

Köpingbukten Klinta till Blå Rör. Bevara obebyggt. Plantering som kan hindra erosion bör övervägas. Kopplingen till stranden behöver stärkas. Viktigt med tillgänglighet även visuellt. Hela den obebyggda kustremsan har ett stort värde för friluftsliv och rekreation. Utgör del av strandpromenad mellan Borgholm och Lundegård där hinder som blockerar fri passage bör avhjälpas. Små, enkla byggnader som gynnar områdets användning för det rörliga friluftslivet kan tillåtas.

Solbergamarken. Området har biologiska värden och får inte tillföras förorenat dagvatten. Lågliggande och kommer att bli helt översvämmat. Inkluderar hamn.

Dovreviken. Strand med rekreationsstråk, dagvattendamm och badplats.

Sjöstugeviken. Viktigt rekreationsområde med badplatser och hundbad. Sjöstugan har kulturvärden som är viktiga att bevara.

Mejeriviken/Marknadsplatsen. Öppna havsstrandängar med buskar och träd som ek, rönn och ask. Låglänt område vid Mejeriviken för dagvattenhantering vid behov. Potentiellt förorenad mark.

Kapelludden, bostadsnära natur, campingområde, stugor. Naturvärde av lokalt i intresse då grova träd utgör skyddsvärda miljöer. Flera rödlistade arter. Viktigt att skyddsvärda träd bevaras och att möjligheten att ta sig in i området förbättras. Ytterligare plantering

av träd för att binda marken för att undvika erosion ska övervägas. Campingverksamheten vid Kapelludden är viktig för staden och gör att antalet sovplatser kan öka sommartid och vara grönområde under lågsäsong. Kapelludden ska fortsatt vara en grön lunga för den växande staden och tillgången till denna ska förbättras. Uddens risk för att översvämmas ökar vilket gör platsen olämplig för tillkommande byggnation. I utvecklingen är det viktigt att strand- och naturområden blir mer tillgängliga. Strandpromenaden ska gå längsmed vattnet genom området och vara visuellt och fysiskt tillgänglig. Området mellan promenaden och vattnet ska inte ianspråktas.

Borgholms kyrkogård med parkkvalitéer. Viktiga utblickar ska skyddas och det tyska bör bevaras. Kapellet saknar en traditionell altartavla, utformningen bygger istället på utblicken från kyrkorummet över havet och den obrutna horisonten. Det finns en intakt siktlinje mellan staden och kapellet som tydliggör dess koppling. Kyrkogården länkar samman viktiga grönstråk från stadens norra till stadens södra delar via Kapelludden och Beckmanska parken. För att inte inkräkta på platsen värden ska det finnas en buffertzon till nytillkommande kringliggande bebyggelse.

NF11

Utveckling av rekreation och evenemang, inte avsedd för byggnation.

NF12

Rörlig camping. Viktigt med tillgänglighet till kusten och stranden inom området, även visuellt.

NF13

Slottsalvaret, Natura 2000-område. Representativt odlingslandskap med betade alvarmarker med lång kontinuitet. Slottsalvaret utgörs framförallt av örtrika torrängar med förekomst av alvarmalört och kalkkrassing. Området har även högsta rekreations- och upplevelsevärde. Av stor vikt för områdets värden är fortsatt skötsel i form av bete samt förbud mot trafik. Ett gestaltningsprogram för slottsområdet finns och ger goda riktlinjer.

Solliden utgör en värdefull park och jordbruksmiljö.

Borga hage. Större sammanhängande lövskogsområde mellan kusten och landborgen. Tät ekskog med stort inslag av hassel dominerar, men även alm- och avenbokskog förekommer. Lövskogen innehåller en mycket rik flora och fauna med hundratals rödlistade arter. Högsta naturvärde av nationellt och regionalt intresse då kustnära ädellövskogar utgör ovanliga och skyddsvärda miljöer. Natura 2000-område, naturreservat samt riksintresse för natur- och kulturmiljö. Inslag av jordbruksmark.

NF14

Strömmen, vattenskyddsområde. Utpekat i rapporten *Samhällsnära våtmarker* (2012) som område med potential. Dricksvattenförsörjningen ska prioriteras, tillskott av tomter är inte lämpligt. Omgivande odlings- och betesmarker ska behållas. Åtgärder behövs på väg 136 och Räpplingevägen för att minska risken för förorening av täkten, exempelvis i form av avåkningsskydd.

NF15

Prästhag. Naturområde av högsta lokala värde. Tätortsnära hässle med högvuxen och valvbildande hassel. Trädskikt av klibbal, getapel, oxel, tall, ask och sälg. Rik svampflora med flera rödlistade arter. Området är starkt igenväxt på sina ställen. Högt naturvärde av kommunalt

intresse då dess hässlen utgör livsmiljöer för många rödlistade arter. Potentiellt förorenad mark.

Köping tall. Mycket högt naturvärde av regionalt intresse då sandiga öppna miljöer och äldre naturskogsartade skogar hyser värdefull flora och fauna. Sandiga marker med till största delen tallskog och åkermark, med inslag av och mindre bestånd med lövträd. I länets natur- och kulturmiljöprogram har Solbergafältet klassats till mycket högt naturvärde och Lindbyfältet till högt naturvärde. Tillsammans utgör markerna det största sandfältet på Öland. I Solbergafältet finns ett mindre tallskogsområde med biotopskydd. Naturområde av högsta lokala rekreationsvärde med välutvecklade stigsystem även med inslag av odlingsmark.

Tings Ene/Kolstad med tillhörande Kolstadbäcken. Utgör ett LOVA-projekt för att fördröja bäcken.

Odlingsmark vid Rosenfors. Marker kring Kolstad och Målaretorp.

Odlings-, betes- och naturmark ska prioriteras inom området.

NF16

Lummig natur öster om Ramsättra.

V5

Utredningsområde för verksamheter/ handel. Befintligt område i norr och detaljplan under framtagande på obebyggd mark i söder. En förtätning av befintligt verksamhetsområde bör ske innan ny mark tas i anspråk.

En variation av storlek på tomter ska eftersträvas för att komplettera befintligt utbud.

Området gränsar i väster mot Borgholms entré. Det är mycket viktigt att ny byggnation inom området inte syns från entréns siktlinjer vid Vasahuset och Kungsladugården. Detta skulle inkräkta på upplevelsen av stadens möte med kultur- och naturmiljön. Mötet ska ges en distinkt utformning, exempelvis genom att avgränsa med en ridå av vegetation. Potentiellt förorenad mark.

Fokusområde Rälla-Stora Rör

Stora Rör och Rälla har ett attraktivt läge i närhet till skola, service och natur- och rekreationsområden. Tidsmässigt har området en av kommunens bästa pendlingsmöjligheter till Kalmar, Borgholm och Färjestaden. Det finns potential att utveckla de två orterna utifrån deras olikheter och samtidigt behålla deras karaktär. Genom att skapa trivsamma boendemiljöer på pendlingsavstånd är kommunens förhoppning att öka permanentboendet, och till viss del fritidsboenden. Genom att öka antalet boende i orterna ökar även förutsättningarna för utbyggnad av handel och service. Samtidigt ska besöksnäringen ges möjlighet att utvecklas och ytor för det lokala näringslivet tillskapas.

Genom platsernas unika förutsättningar och genom att utnyttja orternas framtida möjligheter vill kommunen att området ska fortsätta utvecklas till två funktionella samhällen. Rälla består övervägande av villabebyggelse och nästintill all bebyggelse finns utsträckt utmed den östra sidan av väg 136. Här finns både permanentboenden och fritidshus, med de bofasta i majoritet. I Rälla finns skola, affär, sporthall, barnomsorg och bibliotek. Kommunen vill att Rälla utvecklas vidare som serviceort för hela det närliggande området.

Stora Rör är en mindre ort med en stor andel fritidshus, precis i vid kommungränsen till Mörbylånga kommun. Det är ett mycket attraktivt område med en del äldre bebyggelse som hamnmagasin och äldre sommarvillor. Orten har en lång historia och idag används hamnen främst för fritidsbåtar och hobbyfiske. De föreslagna områdena för utveckling utgör naturliga tillväxt- och förtätningsområden för de båda orterna.

Omgivningen består av vackra naturområden med flera historiska lämningar. Dessa tillgångar bidrar i hög grad till möjligheterna att skapa attraktiva boenden och till att locka besökare och turister. Kommunen ser det därför som mycket viktigt att värna om och ta tillvara dessa resurser genom att säkerställa förutsättningarna för det rörliga friluftslivet och skydda miljöer med stora natur- och kulturvärden.

För att orterna ska fungera som attraktiva pendlingsorter krävs utbyggda kommunikationsmöjligheter med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet inom vägnätet. Trafikfrågan är av hög prioritet i området, framförallt kopplat till väg 136. Tillkommande bebyggelse ökar även kraven på en säker och fungerande trafikmiljö.

Vid framtida havsnivåhöjningar finns erosionsriskområden i kustnära delar av Stora Rör.

Natur och kultur

Naturmiljön i området varierar mycket. En stor del består av skog, resten består av jordbruksmark och kustmiljö. Skogen varierar från hedartad tallskog på isälvsavlagringen till ädellövskog längs kusten och sumpskogar. Vissa delar har höga biologiska värden och i området finns ett antal rödlistade arter. En del av skogsmarkerna är klassade som nyckelbiotoper varav ett fåtal har biotopskydd.

Det största naturområdet är den sammanhängande Rällaskogen. Inom skogen finns ett välutvecklat och välanvänt stigsystem som delvis är cykelbart. Det finns även flertalet mindre närnaturområden.

I området finns fyra utpekade områden med höga kulturvärden som ska bevaras. All utveckling inom kulturområdena måste ske på den befintliga bebyggelsens eller miljöns villkor. Dessa områden är hamnen i Stora Rör, minneslunden och begravningsplatsen i Rällaskogen, Rälla gård och radbyn Rönnerum.

Andra kulturmiljöer eller särdrag i området utgörs av bland annat rester efter lövängar, tidigare ängsmarker och stenmurar. Många stenmurar återfinns i skogsmark vilket visar på ett tidigare öppnare landskap eller på skogsbeten. Området omfattar även delar av Mittlandets järnåldersmiljöer vilket ett stort antal fasta fornlämningar visar.

Vatten och avlopp

Stora delar av Rälla omfattas av vattenskyddsområde. De allmänna näten är utbyggda i stort sett i hela området. Ett mindre kvarvarande område planeras för anslutning till kommunalt vatten och avlopp i nära tid. Avloppsvattnet pumpas från Stora Rör och Rälla till Färjestadens reningsverk. VA-nätet har kapacitet för ytterligare utveckling i området.

All ny bebyggelse ska kopplas till det allmänna VA-nätet. Dagvattennät saknas i stora delar av området och verksamhetsområde saknas. Lokalt omhändertagande av dagvatten ordnas i anslutning till varje nytt bebyggelseområde.

Trafik

Det stora flertalet vägar inom området är enskilda med vägföreningar och samfälligheter som väghållare. Staten genom Trafikverket är väghållare för väg 136 samt Högsrumsvägen och Stora Rörsvägen. Kommunen är väghållare för ett par vägar väster om skolan.

Väg 136 om sträcker sig i nord-sydlig riktning genom området är Ölands viktigaste transportled och leder så gott som all trafik till och från norra Öland. Framkomligheten längs vägen är mycket viktig. Trafikverket tillsammans med kommunen planerar för förbättringar av framkomlighet både för gående, cyklande och motortrafikanter. Korsningarna vid Högsrumsvägen och Stora Rörsvägen är båda planerade att förbättras med vänstersvängfält samt gång- och cykeltunnel. Därtill är en separerad gång- och cykelväg planerad väster om väg 136 som kommer utgöra del av Ölandsleden. Denna kan bitvis nyttjas av motorfordon för att minimera antal direktutfarter mot väg 136.

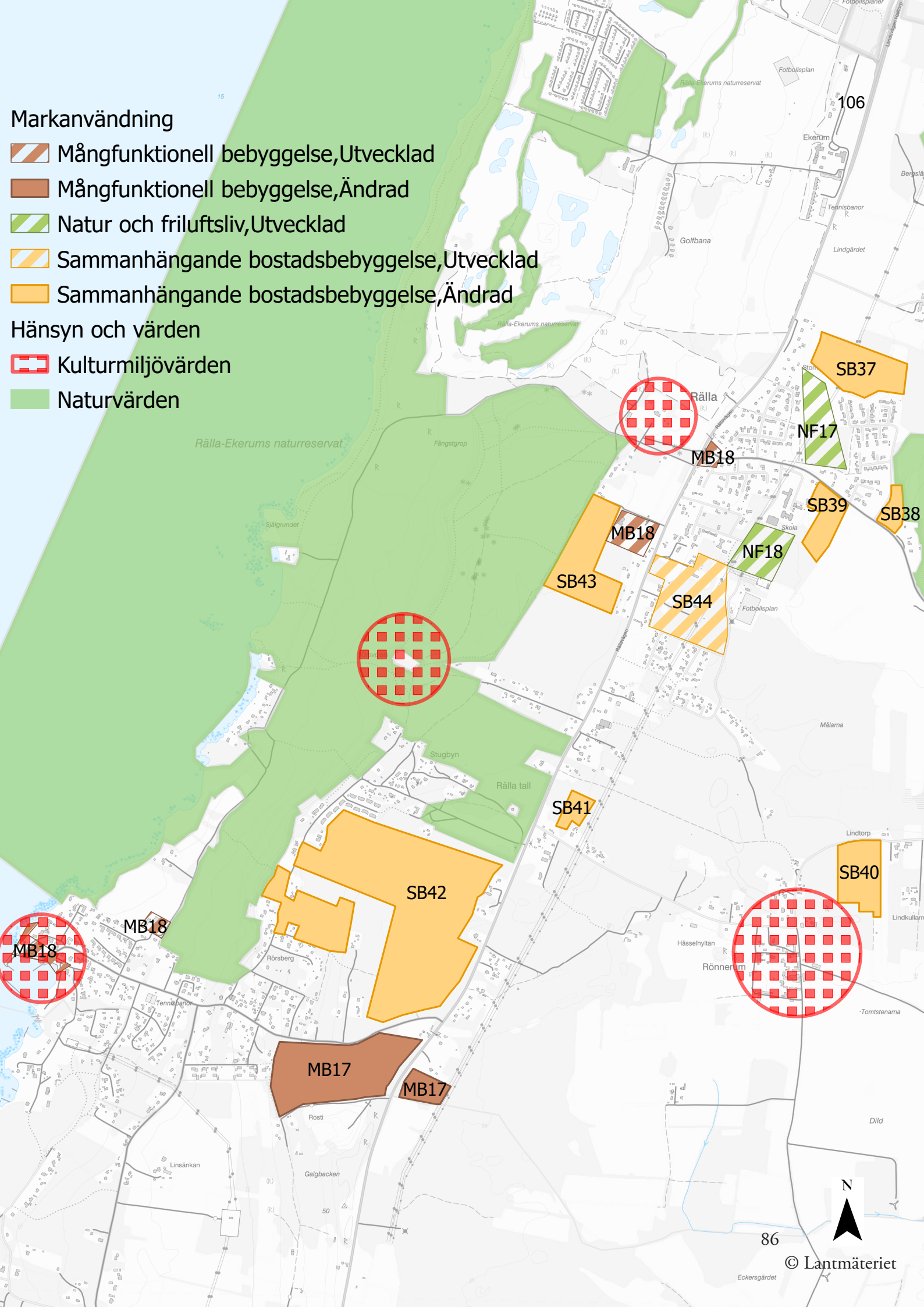
Markanvändning
Mångfunktionell bebyggelse,Utvecklad
Mångfunktionell bebyggelse,Ändrad
Natur och friluftsliv,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Utvecklad
Sammanhängande bostadsbebyggelse,Ändrad
Hänsyn och värden
Kulturmiljövärden
Naturvärden
106
Ekerum
Golfbana
Lindgärdet
Rälla-Ekerums naturreservat
Rälla
SB37
NF17
MB18
SB39
SB38
MB18
NF18
SB43
SB44
Fotbollsplan
Skola
Stugbyn
Rälla tall
Målarna
SB41
Lindtorp
SB40
SB42
MB18
MB18
Hässelhyltan
Rönnerum
Tomtstenarna
Rörsberg
Tennisbanor
MB17
MB17
Rosti
Linsänkan
Galgbacken
Dild
Eckersgärdet
N
86
© Lantmäteriet

Områdesbeskrivningar Rälla - Stora Rör

SB37
Område i anslutning till Rälla tätort som består av odlingsmark, åkermark och skog. Området bidrar till att bygga ihop Rällas olika bebyggelseområden. Skogsområdet genomkorsas av ett flertal diken som avvattnar omkringliggande mark. Naturmarken är inte inventerad. Bebyggelsen planeras som småhus med ungefär samma tomtstorlek som anslutande befintliga tomter. Naturmark bör sparas i områdets södra del mot befintlig bebyggelse. Både öppen mark och skogsmark bör sparas som rekreationsområden. Området trafikmatas från Gullvivevägen och alternativa lösningar ska undersökas i detaljplaneskedet. Höga naturvärden finns i direkt anslutning till området i nordöst i naturreservat. Inom området finns även stenmurar. Den östra delen av området ingår i riksintresse för naturvård. Det är en förutsättning att kraftledningarna i området dras om eller grävs ner om full utbyggnad ska vara möjlig.

Natur- och parkmark sparas i områdets mittersta del. Den sydöstra delen av området där kraftledningen går kan även utgöras av natur- och parkmark om kraftledningen inte grävs ner. Gång- och cykelanslutningar bör anläggas söder-, väster- och österut.

SB38
Ny bebyggelse föreslås som småhus alternativt radhus. Naturmark sparas i områdets norra del. Området trafikmatas från Gullvivevägen. Angränsar till naturreservat och riksintresse för naturvård. Inom området finns stenmurar.

SB39
Ny bebyggelse föreslås som småhus och radhus med tätare exploatering i de västra delarna av området. Det kan bli aktuellt med lägre flerbostadshus i närheten av skolan. Området trafikmatas från väg 966 i en eller två anslutningspunkter, eventuellt med ny fyrvägskorsning tillsammans med befintlig anslutningsväg för nordöstra Rälla. Området har inte naturvärdesinventerats och innehåller befintliga stenmurar. Park- och naturmark föreslås ingå i området i anslutning till stenmurarna och ska beaktas i kommande detaljplan.

SB40
Marken består idag av skog. Den bostadsbebyggelse som planeras är främst tänkt som friliggande villor. Stor hänsyn måste tas till närliggande Rönnerums radby. Området ska utformas som en malmbebyggelse till radbyn. Naturmark sparas så att ny bebyggelse hamnar på behörigt avstånd. All ny bebyggelse ska vara öster om befintlig stenmur som löper i nord-sydlig riktning i områdets västra gräns.

Den rödlistade trumgräshoppan med åtgärdsprogram finns inom och i angränsning till området. Närheten till kända fornlämningar kommer sannolikt att påkalla arkeologiska utredningar. Området ligger inom sekundärt vattenskyddsområde och nya byggnader måste anpassas till dessa förutsättningar. Ny bebyggelse ska kopplas till det kommunala VA-nätet.

SB41
Ett mindre förtätningsområde med möjlighet att skapa säkrare trafiklösningar. Området ingår i Rällafältet och växtligheten består idag mestadels av gles tallskog. Två

kraftledningar går längs områdets västra kant och ska beaktas vid detaljplaneläggning. Den bostadsbebyggelse som planeras är främst tänkt som villor med varierade tomtstorlekar. Med hänsyn till landskapsbilden och läget vid väg 136 föreslås att krav ställs på byggnaders volym, utseende, material och färgsättning vid framtagande av detaljplan. Området kommer att trafikförsörjas från en ny matargata som löper parallellt med väg 136. Den nya gatan kopplas till befintlig utfart mot väg 136 söder om området. Även påverkan på vattenskyddsområdet behöver tas i beaktning.

SB42

Område som idag består av glest gallrad tallskog med äldre bestånd, gräsbeväxt mark och mossa men utgör ett av de bästa pendlingslägena i kommunen. Idag finns stigsystem i området och används som närströvområde. Innan och i samband med detaljplaneskedet får utredningar visa hur stor exploatering som är möjlig. Med hänsyn till landskapsbilden och läget i övrigt bör krav ställas på byggnaders volym, utseende, material och färgsättning vid framtagande av detaljplan.

En ny säkrare vägkorsning kommer att anläggas vid väg 136 vid infarten till Stora Rör söder om befintlig korsning. Delområdena kommer att trafikförsörjas från Stora Rörsvägen med en eller två matargator som mynnar ut i lokalgator i kvarteren. Direktutfarter från enskilda fastigheter till väg 136 samlas via parallella lokalgator till färre och säkrare utfarter. Gång- och cykelväg kommer att anläggas väster om och längs med väg 136. Även inom området kommer gena och säkra gång- och cykelvägar att anläggas för en ökad tillgänglighet mellan bebyggelseområdena. Inga kända fornlämningar finns inom områdena.

Den bostadsbebyggelse som föreslås är villor, parhus och flerbostadshus. Med fördel läggs flerbostadshus i östra delen av området. Bebyggelsen ska anpassas till områdets naturliga förutsättningar.

Hänsyn ska tas till de höga naturvärdena i området. För att bevara höga naturvärden bör naturmark i södra delen av området säkerställas i kommande detaljplan. Skogspartier och träd sparas som naturmark i bebyggelseområdet för att bibehålla spridningskorridorer men även som avskärmning mot väg 136.

I västra delen av området finns stora höjdskillnader där ny bebyggelse och tomtstorleken ska anpassas efter naturen.

SB43

Område för sammanhållen bostadsbebyggelse i läge med goda kommunikationer, närhet till natur och friluftsliv samt service och skola. Möjligt kulturhistoriskt värde, stenmurar i området.

SB44

Området består av obebyggd naturmark i anslutning till befintlig bebyggelse och kan utvecklas med småhustomter alternativt en blandning av små- och flerbostadshus. En förutsättning för ny bebyggelse i den östra delen är att kraftledningarna grävs ner eller dras om. Trafiken kopplas dels med ny väg till Idrottsvägen i öster dels med ny väg i södra delen av området till länsväg 136 i ny anslutning. Öster om området ligger kraftledningsgatan med öppen mark och bortom denna en björkdunge som ingår i Rällafältet. Detta område är tidvis blött och föreslås bevaras. Inom området finns ett grönområde som förvaltas av Rälla Talls samfällighetsförening.

MB17
Söder om infarten till Stora Rör planeras kombinerat verksamhets- och bostadsområde med goda pendlingsmöjligheter. All verksamhet planeras vara lätt verksamhet med begränsad omgivningspåverkan som exempelvis vård, skola, handel, kontor.

Ny trafiksäkrare anslutningspunkt för Stora Rösvägen mot väg 136 samt lokalgata i öster planeras. Området har även utpekats som lämpligt för pendlingsparkering.

Vattenskyddsområdet norr om får inte påverkas negativt. Större geologiska formationer som dynbildningar och landborgskant ska beaktas i detaljplan.

MB18
Befintliga områden med funktioner som besöksanläggning, butik, verksamheter och parkering. Här finns möjlighet till en fortsatt utveckling av användningarna och eventuell även inkludering av bostäder.

NF17
Området kommer att fungera som en lunga för norra Rälla och vara omgivet av bebyggelse, både befintlig bebyggelse och kommande förtätningar.

NF18
Området ligger i direkt anslutning till skolan och öppnar sig österut över åkermarken. Ligger i nära anslutning till fotbollsplanen i söder.

Planerings-förutsättningar

I detta kapitel redovisas förutsättningar, hänsyn och intressen som har utgjort underlag för arbetet med översiktsplanen och som även ligger till grund för efterföljande planering i kommunen. Det handlar dels om de enligt plan- och bygglagen obligatoriska delarna som redovisning av riksintressen och de allmänna intressena, dels om underlag av mer vägledande karaktär. Majoriteten av planeringsförutsättningarna anger riktlinjer för kommande planering.

Kulturmiljövärden

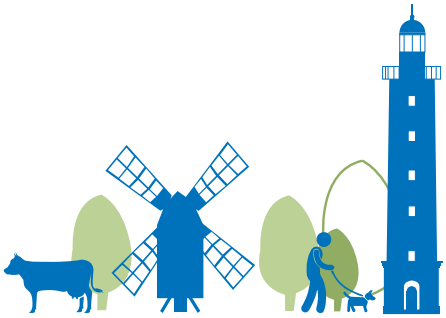

Kulturmiljön, spåren i den fysiska miljön från historiska och geografiska sammanhang, består av både stora och små aspekter. Det berör landskapsbilder och utblickar i sin helhet, men också specifika objekt som byggnader eller historiska lämningar. Miljöerna och objekten innefattar både det unika särskilt värdefulla men även det vardagliga.

Kulturmiljö och kulturarv har starka kopplingar till både besöksnäringen, en attraktiv livsmiljö och hållbarhet. Det bidrar med en historisk förankring till kommunens dåtid och en förståelse för vad som präglar kommunen idag. Kulturmiljöerna används dessutom för att ge möjlighet till att utvärdera vilka historiska och nutida kvaliteter som ska bevaras i ett framtida samhälle och den fysiska miljön. Medan kulturvärdena på vissa platser behöver bevaras kan kulturvärdenas kvaliteter på andra platser istället utgöra en utgångpunkt för utveckling eller förändring. Hänsyn ska visas till historien och sociala värden, men livsmiljöerna ska också utvecklas i takt med samhällets och invånarnas behov.

Borgholms kommun och Öland har generellt väldigt höga kulturmiljövärden. Kommunen har analyserat de många olika kulturmiljöerna som återfinns för att identifiera värdetrakter med extra höga värden som särskilt bör iakttas i vidare planering. De kulturmiljöer som är av störst betydelse för kommunen bedöms inkluderas i stor utsträckning i de utpekade riksintressena för kulturmiljövård. Se kapitlet *Riksintressen* för att ta del av värdebeskrivningarna.

Förutom de utpekade riksintressena för kulturmiljövård finns flera andra viktiga kulturvärden att tillvarata i Borgholms kommuns fortsatta planering. Både kommunens och Ölands kulturmiljö präglas av många fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen, vilka alla är reglerade i kulturmiljölagen. Det öländska landskapet utgör även i sig ett högt kulturvärde som behöver beaktas vid framtida exploatering.

Fornlämningar och fornvård

Alla hittills kända fornlämningar finns registrerade i fornlämningsregistret, men många lämningar är ännu oupptäckta. Både de upptäckta och de oupptäckta omfattas av lagen och ska därför skyddas. Länsstyrelsen hanterar tillstånd och beslut om fornlämningar i länet.

Borgholms kommun har 35 fornlämningsområden som ingår i Kalmar läns fornvårdsprogram. Fornvårdprogrammet syftar till att vårda ett antal fornlämningar så att de blir tillgängliga, begripliga och intressanta för allmänheten. Länsstyrelsen ansvarar för områdena men skötseln utförs av entreprenörer, enskilda privatpersoner eller föreningar. Vården består i huvudsak av att områdena röjs manuellt. Vården klarar sig dock inte utan betesdjur inom ett flertal områden. Enligt fornvårdsprogrammet ska samtliga fornvårdsområden ha informationsskyltar.

Lämningarna inom fornvårdsprogrammet

utgör representativa miljöer och har ett stort värde då de är synliga i landskapet. Flertalet av dessa fornlämningar ingår även i utpekade riksintresseområden för kulturmiljövården.

Målsättningen med fornvårdsprogrammet är bland annat:

- att urvalet ska spegla Kalmar läns historia och utveckling såväl lokalt som regionalt.
- att fornvården integreras med länets arbete med regional utveckling och turism.
- att de vårdade områdena blir tillgängliga, begripliga och intressanta med hjälp av bland annat informationsskyltar och parkeringsmöjligheter.
- att såväl kommuner som markägare/brukare engageras i skötseln med mera.

Utöver detta program finns 13 fornlämningar utpekade som fornvårdsobjekt. Dessa utgörs av boplatser, gravfält, husgrunder, en ruin samt en försvarsanläggning. De flesta av objekten ingår även i fornvårdsprogrammet.

Fornvårdsprogrammet och fornvårdsobjekten är utpekade och prioriterade av länsstyrelsen. Eventuella exploateringar och förändring av bebyggelsen i anslutning till dessa områden kan komma att kräva anpassningar och skyddsåtgärder.

Fornlämningar har ett starkt lagskydd då det är förbjudet att på något sätt förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Vid eventuella exploateringar i anslutning till fornlämningar är det av stor vikt att en arkeologisk utredning genomförs eller att kulturmiljöunderlag tas fram i tidiga skeden.

Byggnadsminnen

Det finns två typer av byggnadsminnen och båda finns närvarande i Borgholms kommun. Den ena typen är byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen där länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och den andra är statliga byggnadsminnen där riksantikvarieämbetet har tillsyn. Båda skyddsklassningarna är införda för att bevara byggnader som bidrar till förståelse för det historiska arvet och ger människor möjligheten att ta del av det nu och i framtiden. Det finns totalt 21 byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen registrerade i Borgholms kommun. I kommunen utgörs de statliga byggnadsminnena av Borgholms slottsruin, Högby fyr, Kapelluddens fyr, Källa gamla kyrka och Långe Erik.

Vid ingrepp och förändring inom ett statligt eller enskilt byggnadsminne ska stor hänsyn tas till miljöns höga kulturvärden. Behovet av ändringen ska vägas mot den eventuella minskning av det kulturhistoriska värdet som ändringen kan medföra. Ändringar i strid mot skyddsföreskrifterna kan genomföras för att byggnadsminnet ska kunna användas. Förslag till sådana ändringar ska motiveras, och noga prövas av respektive tillsynsmyndighet.

Även miljön runt ett byggnadsminne bör värnas i planläggningsprocessen. Antikvarisk kompetens ska kopplas in i projektet för att bevaka att lagkrav inom kulturmiljölagen och förordningen om statliga byggnadsminnen tillgodoses.

Kyrkliga kulturminnen

Inom kommunen finns ett stort antal kyrkomiljöer med kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna före 1940 som är skyddade enligt kulturmiljölagen. Kyrkobyggnader, i kulturmiljölagens mening, är byggnader som invigts för Svenska kyrkans gudstjänst före den 1 januari 2000 och vid samma tidpunkt ägdes eller förvaltades av Svenska kyrkan. Kyrkotomt utgörs av det område kring en kyrkobyggnad som hör samman med byggnadens funktion och miljö. Begravningsplats avser allmänna och enskilda begravningsplatser för såväl Svenska kyrkan som för andra trossamfund som omfattas av 1 kap. 1 § begravningslagen. För att ändra i ett kyrkligt kulturminne krävs tillstånd från länsstyrelsen.

Vid exploatering och förändring av kyrkliga kulturminnen ska stor hänsyn tas till miljöns höga kulturvärden. Miljön runt ett kyrkligt kulturminne bör även värnas vid planläggningsprocess. Vid åtgärd inom kyrkomiljö och tillståndsansökan om ändring i kyrkligt kulturminne ska antikvarisk kompetens kopplas in för att bevaka att lagkrav inom kulturmiljölagen tillgodoses.

Skydd enligt Plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen anges bland annat att hänsyn ska tas till stads- och landskapsbilden och platsens natur- och kulturvärden vid all exploatering och förändring. Vidare uttrycks förbud mot att förvanska särskilt värdefulla byggnader. Ändringar av byggnader ska alltid göras varsamt och byggnaders värden och kvaliteter ska tillvaratas.

Vid exploatering och förändring ska åtgärden ställas mot bebyggelsens och miljöns utpekade kulturvärden. Skydd i detaljplan och riktlinjer i översiktsplan, fördjupad översiktsplan och i områdesbestämmelser ska vara vägledande vid förändring.

Värnade vägar

Inom kommunen finns sex utpekade kulturhistorisk värdefulla vägar som förvaltas av Trafikverket. Fem av vägarna är klassade som grupp A, vilket innebär att de har högsta bevarandevärde. De fem ingår även i utpekade riksintresseområden för kulturmiljövården och utgör viktiga element i dessa.

Länsstyrelsens kulturmiljövårdsplan

I Borgholms kommun finns 51 områden som ingår i länsstyrelsen kulturvårdsmiljöplan. Dessa områden finns beskrivna i skriften *Natur- och kultur på Öland* från länsstyrelsen i Kalmar län. Områdena utgörs av bland annat bebyggelsemiljöer, stadsmiljöer, odlingslandskap, kyrkomiljöer, radbyar och fornlämningsmiljöer.

Utpekade kulturmiljöer ska beaktas vid exploatering och förändring av bebyggelsen, medan stor restriktivitet ska råda i anslutning till kommunens kyrkomiljöer.

Industriarv

Inom kommunen finns 59 utpekade byggnader eller platser där olika typer av industriverksamheter har förekommit.

Verksamheterna utgörs bland annat av stenbrott, sågverk, kalkbruk och kvarnar. En del av dessa lämningar ingår i utpekade riksintresseområden för kulturmiljövården. Status för industriarven i kommunen är osäker, en del är bevarade och andra är registrerade som försvunna.

Antikvarisk status för varje enskilt objekt ska fastställas i vidare planering. Eventuella värden ska beaktas vid exploatering genom att ta fram kulturmiljöunderlag i ett tidigt skede.

Bevarandeplaner för odlingslandskapet

De nationella och regionala bevarandeplanerna för odlingslandskapet syftar till att säkerställa ett representativt urval av olika typer av värdefulla odlingslandskap, men är inte reglerat i lag. Den nationella bevarandeplanen ska ses som en samlad redovisning av natur- och kulturmiljövårdens bevarandeintressen i odlingslandskapet. Den regionala bevarandeplanen är av mindre betydelse för kulturmiljön men kan vara av betydelse vid uppföljning av miljömålet ett rikt odlingslandskap.

Riktlinjer

- Kulturvärden ska integreras och tillvaratas i samhällsutvecklingen och i den fortsatta samhällsplaneringen för att vara en del av den utveckling som skapar attraktionskraft och identitet för kommunen.
- Arbeta för att fler ska ha möjlighet att ta del av Ölands kulturarv.
- Ny bebyggelse inom och i anslutning till kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska förhålla sig till den befintliga miljön och landskapet.

Berörda miljömål

Naturvärden

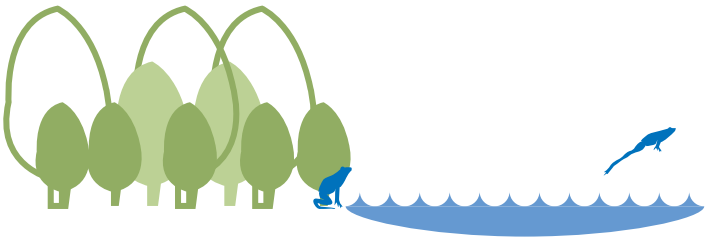

Borgholms kommun har mycket höga naturvärden som karaktäriseras av ädellövskog, betade strandängar och alvarmark. Kalkberggrund, tunna jordar och ett milt klimat bidrar till unika miljöer med en stor biologisk mångfald. Även de långa kuststräckorna och vattenmiljöerna på land utgör betydande och bevarandevärda naturmiljöer.

Naturvärdena är tätt sammankopplade med kulturmiljövärden och kulturlandskapet. Borgholms rika biologiska kulturarv har tillkommit genom samverkan mellan naturliga förutsättningar och många generationers bruk och påverkan. Detta är tydligt i de gamla inägornas ängar men även i Mittlandets ädellövskog och mosaikmarker och i de betade utmarkerna på sjömarker och alvar. Dessa stora hävdade ytor har därmed höga kulturmiljövärden som behöver fortsatt bete och slåtter för att bevaras och utvecklas. De unika öländska natur- och kulturmiljövärdena har en stor betydelse för Borgholms kommuns identitet och attraktivitet, för både boende och besökare.

Att värna om naturvärdena är därför inte bara att värna om biologisk mångfald och specifika naturtyper utan ger även livskvalitet med stora möjligheter till rekreation och friluftsliv. Naturområden är viktiga för mental och fysik återhämtning, med chans till lek och träning såväl som långsamma promenader och umgänge. Grundläggande är att naturområdena ska vara tillgängliga, med både fysisk och upplevd tillgänglighet i åtanke, så att alla ska kunna ta del av naturvärdenas många fördelar. Grönområdena berättar ofta om såväl växt- och djurliv som gamla tiders brukande av platsen och är därför både lärande och identitetsbildande.

Naturvärdena är på flera sätt nödvändiga för en långsiktig och hållbar framtid. Att främja en välfungerande grön infrastruktur som bibehåller och stärker den biologiska mångfalden, ekosystemen och ekosystemtjänsterna behövs för en livskraftig miljö, både för naturens och människans bästa. Ekosystemtjänster behövs både på landsbygden och i tätortsnära natur i den bebyggda miljön, då olika grönområden fyller olika funktioner.

Se även:

- Grönstrukturplan Borgholm-Köpingsvik (2017)
- Länsstyrelsens regionala handlingsplan för grön infrastruktur (på gång)

Grön infrastruktur

Tillsammans bildar olika naturmiljöer ett nätverk som benämns som grön infrastruktur. Olika sammanlänkade miljöer av tillräcklig kvalitet och storlek är en nödvändighet för många hotade arters möjlighet att leva, spridas och föröka sig. En välfungerande grön infrastruktur bidrar till biologisk mångfald och är avgörande för många ekosystemtjänster. Grön infrastruktur gör arterna dessutom mer motståndskraftiga mot exempelvis klimatförändringarna. En viktig planeringsförutsättning för en stark grön infrastruktur är att planera för den både inom enskilda planer i

kommunen och att samordna frågorna mellankommunalt och regionalt. Ett steg i utvecklingen är länsstyrelsernas uppdrag av regeringen att upprätta regionala handlingsplaner för grön infrastruktur i respektive län.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla de tjänster som naturen bistår oss med och utgör på så sätt grundförutsättningen för vår hälsa och livskvalitet. Ekosystemtjänster delas in i fyra kategorier: försörjande, reglerande, kulturella och stödjande. Medan de försörjande tillhandahåller livsviktiga råvaror som vatten och livsmedel bidrar de reglerande exempelvis med att rena luft och vatten och att pollinera. De kulturella ekosystemtjänsterna bistår med naturmiljöer för friluftsliv, rekreation och lärande och de stödjande är grundläggande processer som stödjer de andra tjänsterna, såsom fotosyntes och jordmånsbildning. Ekosystemen är multifunktionella och bidrar med flera tjänster samtidigt.

En förståelse för ekosystemtjänster är viktigt att inkludera i det fortsatta planeringsarbetet för att kunna främja och värna om nyttan de bistår med. Ekosystemtjänsterna kan också utgöra en betydande nyckel för att tackla nutida och framtida utmaningar relaterat till klimatförändringar och klimatanpassning.

Skyddsklassningar

Borgholms kommuns höga naturvärden har uppmärksammats såväl regionalt, nationellt som internationellt. I kommunen finns 39 naturreservat och 18 riksintressen för naturvård. Kommunen har 46 områden som ingår i EU:s nätverk av särskilt värdefulla naturmiljöer, Natura 2000, efter EU:s Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. Dessutom ingår områden i den internationella våtmarkskonventionen Ramsarkonventionen. Se detaljer i kartan på nästa sida och i kapitlet *Riksintressen*. Det är av vikt att utvecklingsområden i anslutning till skyddade områden och identifierade naturvärdesobjekt beaktar den indirekta påverkan och eventuella kantzonseffekter som kan uppstå samt tar hänsyn till detta i vidare planering.

Strandskydd

Borgholms kommun präglas av långa kuststräckor där strandskyddet säkerställer inte bara allmänhetens tillgång till stränderna för rekreation och friluftsliv utan även fungerar som ett skydd för djur och växter. Förutom vid kusten gäller strandskyddet även vid alla sjöar och vattendrag. Det generella strandskyddet omfattar 100 meter från strandlinjen, både på land och i vattnet. Vid kusten är strandskyddsområdet oftast utökat till 300 meter och vid Hornsjön gäller 200 meter, även dessa både på land och i vattnet. I detaljplanerade områden kan strandskyddet vara upphävt.

Särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd är jätteträd som är grövre än en meter i diameter, mycket gamla träd eller träd som är grövre än 40 cm i diameter och som har håligheter i stammen. Både levande och döda träd ingår i definitionen. Äldre och grova träd är ofta ett levande kulturminne och en nödvändig livsmiljö för många hotade arter. Åtgärder som riskerar att skada ett särskilt skyddsvärt träd ska anmälas om samråd till länsstyrelsen.

Landskapstyper

Borgholms kommun innefattar flera olika landskapstyper som utgör viktiga rumsliga perspektiv för den framtida utvecklingen av respektive område.

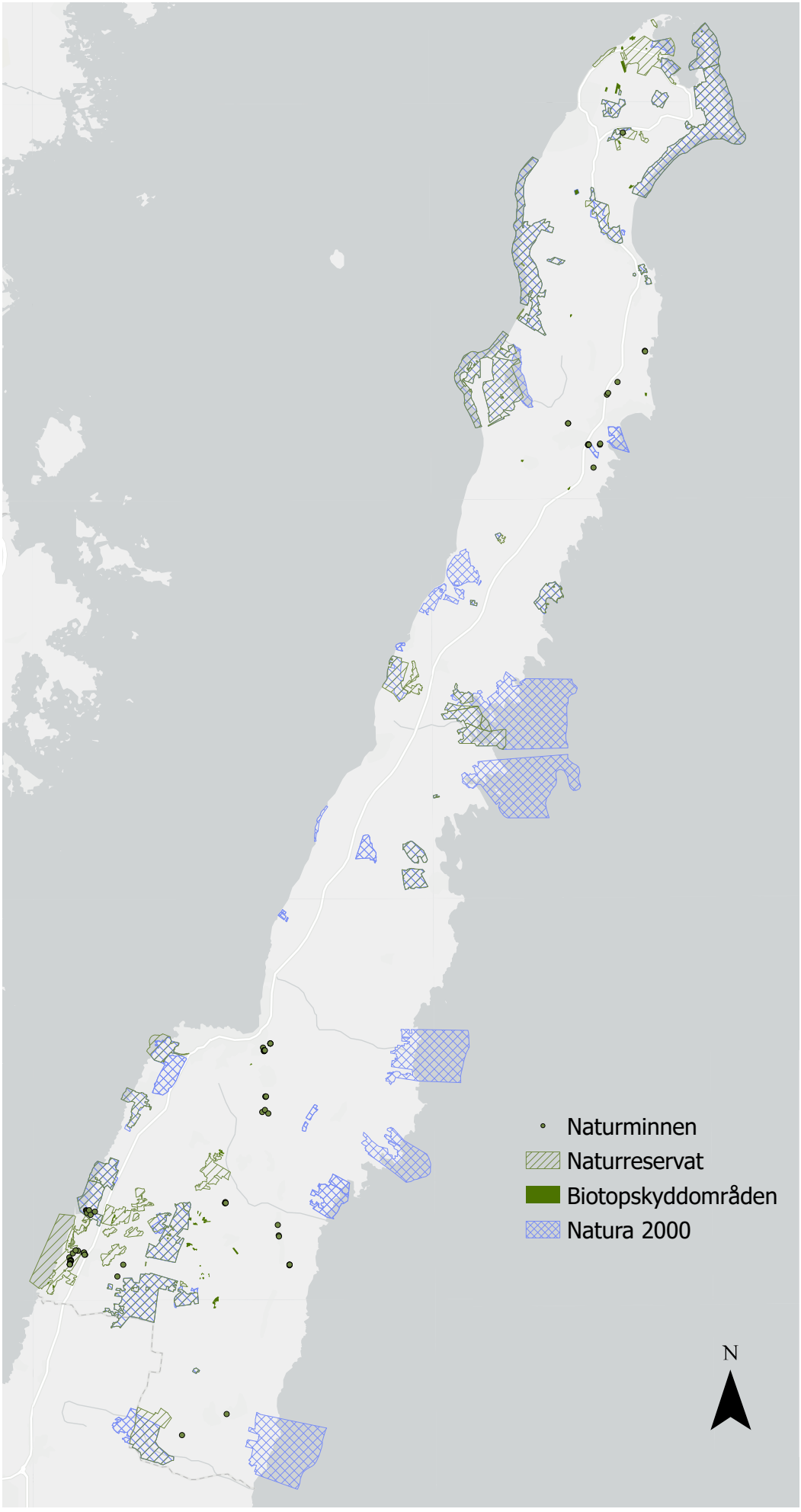
Naturminnen
Naturreservat
Biotopskyddområden
Natura 2000
N

Kommunen består av olika typer av kalkrikt jordbrukslandskap, sandmark och lövskogsmosaik på land. Utmed kusten återfinns grund sundkust och grund havskust och till havs utgör Kalmarsund regionens karaktärsgivande sund.

Kalkrikt jordbrukslandskap

Stora delar av Ölands låglänta och kustnära landskap har starkt påverkats av mänskligt brukande under en lång tid. Bebyggelsen varierar mellan mindre samhällen, långsmala byar, sommarstugebebyggelse och fiskebodar. Åkerstrukturen är ofta kantad av stenmurar, trädrader eller skogsremsor vilka tillsammans med den stora andelen betade och vallodlade gräs-, alvar- och sjömarker ger landskapet hög biologisk mångfald. I kommunen återfinns landskapstypen i norra och sydöstra Ölands jordbrukslandskap.

Norra Ölands jordbrukslandskap är ett platt och mycket skiftande landskap som karaktäriseras av små till medelstora skiften i irreguljära mönster som i en gradient blir kargare åt norr. Området används för jordbruk, boende, turism och rekreation. Strandängar skapar vidsträckta siktlinjer ut mot havet. Inom området finns många små byar som fortfarande har kvar den medeltida strukturen och bebyggelsen är ofta samlad till småbyar och längs vägar men det finns även enskilda gårdar. Nyare bostadshus är ofta adderade till befintliga gårdar, vilket ger ett tydligt bebyggelsemässigt tidsdjup.

Sydöstra Ölands jordbrukslandskap identifieras av fisket som binäring som bedrivits här i högre utsträckning än på västra kusten. Det är främst synbart med små hamnlägen och fiskebodar. Jordbruket är den största näringen och vindkraftverken fungerar som landmärken i det flacka landskapet. Radbyarna och den större vägen ligger på den sandbank som genomskär området. Sjöängarna översvämmas ofta och utgör vidsträckta marker med mycket tunt jordtäcke och speciella växtbetingelser. De är av stort värde för en lång rad fågelarter.

Sandmark

Landskapstypen karaktäriseras av relativt flacka områden med magra jordar som påverkas av närheten till havet. Den vidsträckta skogen är ofta planterad mot sanddriften vilket gör att den särskiljer sig från omkringliggande landskap. Landskapstypen har småskalig infrastruktur och domineras främst av turism och småskaliga jordbruk. I kommunen återfinns landskapstypen på Ölands norra udde.

Ölands norra udde har många olika utseenden utan tydlig visuell sammankoppling, men det som binder samman karaktärsområdet är sandmarken. Längst i norr finns den sandiga och långgrunda Grankullaviken som skyddas från havets stormar av revlar och näs. De större samhällena skiljer sig från det övriga karaktärsområdet med tätare bostäder och centrumbebyggelse. I de öppnare delarna ligger gårdar och bostadshus relativt tätt och koncentrerat kring vägarna. Stora trädplanteringar täcker största delen av området och i skogsområdena finns mycket lite bebyggelse.

Lövskogsmosaik

Landskapstypen är relativt flack men höglänt. I de centrala delarna är mosaiken grövre med främst större områden av skog som domineras av lövskog. Några landsvägar skär tvärs igenom landskapet men infrastrukturen är generellt småskalig. I utkanterna sker energiutvinning i form av vindkraft.

Landskapstypens bebyggelse är grupperad till mindre och glesa samlingar. Här finns småskaligt jordbruk och den historiska strukturen hos landskapet går fortfarande att utläsa. De många våtmarkerna skapar ytterligare variation och det finns även många täta grupperingar av fornlämningar. I kommunen återfinns landskapstypen i Mittlandsskogen.

Mittlandsskogen innefattar allt från torra alvarsområden i norr till betydligt fuktigare, kärriga områden i de centrala delarna och är som helhet ett av landets i särklass artrikaste områden. Karaktärsområdet är en fin mosaik av olika markanvändningar och bebyggelsemönster från forntid till modern tid. Området innefattar flera byggnader och historiska monument över sin tid och det finns många fornlämningar. Inom området finns vindkraftsverk, jordbruk, betesdrift och flera vattenförekomster. Bebyggelseutvecklingen har skett successivt med små kompletteringar vilket ger en tydlig läsbarhet.

Grund sundkust

Landskapstypen karaktäriseras av grunda vattendjup tillsammans med strandzonens flacka resning. Sundkustens utsikt avgränsas av en motstående kust, har småbruten till obruten strandlinje och strandzonen är relativt skyddad från de mest extrema väderväxlingarna. Användandet av landskapet ökar markant på sommarhalvåret då turism, bad och strandliv lockar besökare. Det finns lite bebyggelse och den som finns utgörs främst av fritidsboende och hamnar. I kommunen återfinns landskapstypen längs den sydvästra kusten och längs med stenkusten.

Sydvästra Ölandskusten är en mycket långgrund kustremsa där vattenlinjen är relativt jämn med stora stenar som bildar glesa revlar långt ut i vattnet. På landsidan kantas strandzonen av både skog, alvar och jordbruksmark. Landborgskanten samt master, slott och kyrkor utgör tydliga landmärken. Inom karaktärsområdet finns även strand- och hamnområdet i Borgholm. Få vindkraftsverk förekommer inom landskapstypen men flera är synliga både inåt land och till havs.

Stenkusten särskiljer sig karaktärsmässigt från övriga Öland. Terrängen är ofta tydligt trappad med klintkanten som översta trappsteget och efterföljande nivåer med strand och havsbotten sjunker i avsatser djupare under ytan. Kusten är i princip obruten och innehåller flertalet strand- och hamnområden och mycket besöksturism. De tidigare industri- och stenhuggarbyarna har kompletterats med mycket sommarstugebebyggelse medan det mellan byarna är sparsamt bebyggt.

Grund havskust

Landskapstypen består av grunt vatten, en öppen horisont och en strandremsa som påverkas starkt av det öppna havets väder och strömmar. Farleder trafikeras av både kommersiell trafik, fritids- och yrkesfiskebåtar. Landskapstypen har ett starkt säsongsbetonat användande med turism och sommarboende. Den sparsamma bebyggelsen utgörs främst av funktionsbyggnader såsom sjöbodar, båthus, hamnar och pirar. I vattnet återfinns flera fornlämningar. I kommunen återfinns landskapstypen i Bödabukten, längs Ölands östkust samt vid Skans-, Gryt och Bredgrund.

Bödabukten utgörs av långgrunda förhållanden där havet möter land genom den långsamma stigningen av kalkberggrunden. Den södra delen av bukten är exploaterad med fritidshus och flera turistanläggningar av olika storlek. Inga areella näringar finns inom

karaktärsområdet, utom möjligen fiske. Karaktärsområdet är viktigt för friluftsliv och rekreation.

Ölands östkust är en långsamt sluttande och relativt obruten kuststräcka. Karaktärsområdet är mycket öppet och utsikten mot öppet hav har fri horisont. Det finns mycket lite bebyggelse och den som finns består främst av sommarstugor och fiskebodar i trä samt mindre hamnar. Vindkraften och jordbrukets kustnära silor utgör områdets landmärken. På flera håll förekommer sjömarker som har mycket värdefull flora och fauna samt utgör livsmiljö för ett stort antal fågelarter.

Skans-, Gryt- och Bredgrund är ett långgrunt område där havsbotten långsamt sluttar nedåt från vattenbrynet och på vägen formar flera grund. Området är ett lekområde för fisk, har flera musselbankar och ingår i ett kärnområde för Östersjötumlaren. Naturmiljön i detta grundområde är tämligen dåligt känd och mycket lite data finns. Karaktären innehåller inga byggnader och inga större farleder men trafikeras relativt mycket av både tung och lätt trafik.

Sund

Landskapstypen begränsas av den visuella landkontakten på sundets båda landremsor vilket ger orienterbarhet och en tydlig riktning. Riktningen förstärks även av de farleder som följer sundets längd med infarter mot olika hamnar längs vägen. Farlederna trafikeras av tung och lätt kommersiell trafik, yrkesfiskebåtar och fritidsbåtar. Det sker energiutvinning i sundet i form av vindkraftverk. I kommunen återfinns landskapstypen vid Norra djupsundet.

Norra djupsundet är ovan ytan ett vidsträckt landskapsrum som begränsas av land på två sidor. Blå jungfrun i Oskarshamns kommun och Borgholms slottsruin utgör tydliga landmärken. Området består främst av marint lågland men även kuperade grundområden. Fiske och besöksnäring till Blå Jungfrun är de största näringarna och en del fritidsbåtstrafik rör sig inom området sommartid.

Hav och blåstruktur

Närheten till havet och kusten präglar Ölands unika miljö. De långa kuststräckorna bidrar med rekreationsmöjligheter, vackra naturmiljöer, livskvalitet och ett rikt växt- och djurliv. Havet bildar tillsammans med vattendrag, våtmarker och andra vattenförekomster på land ett vattennätverk som likt grön infrastruktur har stor vinningar i att ses som en sammanhängande blå infrastruktur, inte minst för att gynna ekosystemtjänsterna och den biologiska mångfalden. Under 2022 antogs de första nationella havsplanerna, bland annat för att lyfta havets status inom samhällsplaneringen, vilket går att läsa mer om i kapitlet *Havsplanering*.

Liksom samtliga vattenförekomster berörs havet av miljökvalitetsnormen för vatten, efter EU:s vattendirektiv. Miljökvalitetsnormerna är uppdelade i ytvatten och grundvatten, där ytvattnet innefattar sjöar, vattendrag och kustvatten. Havet klassificeras som kustvatten medan övrigt ytvatten och grundvatten beskrivs mer i kapitelet *Vattnet i landskapet*. Den största utmaningen för att kustvattnet i Borgholms kommun ska uppfylla miljökvalitetsnormerna är övergödning.

Havet innefattar även infrastruktur i form av farleder och hamnar. Besöksnäringen och möjligheten till bad och vattensport påverkas av

tillgängligheten av infrastrukturen både till havs, på land och kopplingen dem emellan, vilket behandlas mer i kapitlet *Friluftsliv och rekreation*. Tillgängligheten påverkar även yrkesfisket som bedrivs i kommunen.

Naturbaserade lösningar

Havet och kusten utgör en viktig faktor i anpassningen till ett varmare klimat och de konsekvenser som havsnivåhöjningen, skyfall och torka medför. Att anpassa vattensystemen till mer utmanande förhållanden och värna om dricksvattnet är därför en kärnfråga för framtiden, inte minst på Öland och i Borgholms kommun. Samtidigt som utmaningarna är påtagliga finns flertalet lösningar som naturliga processer, så kallade naturbaserade lösningar, kan bistå med. Dessa lösningar bygger ofta på att främja ekosystemtjänster, alltså naturens egna funktioner och nyttor. Ett talande exempel är restaurerade våtmarker. Historiskt har många av Ölands våtmarker dikats ur till förmån för mer åkermark vilket har lett till att vattnet snabbare rinner ut i havet. Borgholms kommun har de senaste åren lett flera arbeten med att återskapa våtmarker för att minska utsläppet av näringsämnen till Östersjön och för att behålla mer vatten från nederbörd så att det hinner bli till grundvatten. Våtmarkerna utgör även viktiga livsmiljöer för växter och djur och kan handskas med översvämningar. Se mer om vattnets relation till klimatanpassning i kapitlet *Klimatanpassning*.

Riktlinjer

- Ölands unika natur- och kulturarv ska värnas och få en ökad tillgänglighet.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att bevara, förstärka och skapa gröna och blå ekosystemtjänster i landskapet, i grönområden och vid planläggning.
- I utvecklingen av tätorterna ska tillgången till grönområden säkras.
- Grön och blå infrastruktur ska bevaras för att säkerställa livsmiljöer och spridningsstråk för växter och djur.
- Grönytor ska utformas multifunktionella för att främja ekologiska och rekreativa värden samt hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat.
- Nödvändiga inventeringar ska genomföras för att ta hänsyn till befintliga naturvärden i detaljplane- och bygglovsärenden.
- Befintliga element och strukturer i natur- och kulturmiljön ska värnas.
- I vidare planering bör hänsyn tas till landskapsbilden.

Åtgärder

- En strategi och handlingsplan för ekosystemtjänster ska tas fram.

Berörda miljömål

Vattnet i landskapet

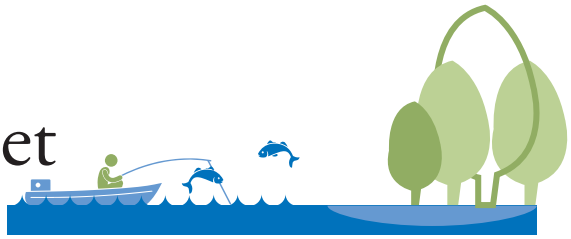

Översiktlig lägesbeskrivning

De senaste seklerna har vattenlandskapet på Öland förändrats dramatiskt. I ett skifte för att odla mer spannmål och i jakt på odlingsbar mark för att föda en växande befolkning subventionerades utdikning av våtmarker. Öland som var ett boskapstätt landskap med mycket våtmarksslåtter var sent i gång och deltog delvis motvilligt i utdikningen som ändå till slut formade om landskapet ända fram till mitten av 1900-talet. Så mycket som 6 000 hektar våtmarker har torrlagts på hela Öland.

I Borgholms kommun finns nära 80 torrläggnings- och dikningsföretag samt ett antal avvattningar som inte är lagligförklarade men ändå åtnjuter rätt att avvattna. Samma vattendrag kan omfattas av flera avvattningsföretag då en utdikning kan ha skapat behov av avvattning nedströms. Hydrologin förändrades till att få snabba och korta flödessäsonger där de allra högsta flödena ofta infaller några veckor mellan februari-mars, beroende på hur mycket nederbörd som kommit.

Sjöarna på Öland kallades mosse eller träsk. Namnen lever kvar och visar var vatten tidigare fanns i landskapet, som exempelvis Lindsmossen, Långlöts mosse och Vedborm träsk. Vinsten med utdikningen blev kortvarig och bidrog med förhållandevis lite långsiktigt odlingsbar mark, som i till exempel Skede- och Långbromosse. De utdikade sjöarna utgör fortfarande lågpunkter och våtmarker i landskapet. De är ofta fuktiga och blöta delar av året, men dräneras fort när vårflödena avstannar och är torra under sommaren och hösten.

Tillsammans med en ökad användning av konstgödsel och effektivisering i jordbruket skapades en ökad transport av näringsämnen till kusten. Den oönskade gödande effekten av kusten har ökat påväxt av ettåriga alger som påverkar fleråriga alger och sjögräs negativt samt gett en ökad mängd röd- och brunalger.

Ekosystemtjänster knutna till vatten

De ekosystemtjänster som är knutna till vattendrag och våtmarker består av grundvattenbildning, magasinering av både värme och vatten, utjämning av flöden samt utgör livsmiljö för de organismer som behöver eller uthärdar fuktiga och blöta förhållanden. Dessutom är vatten och våta miljöer viktiga för rekreation och friluftsliv, livsmedel och primärproduktion.

I och med utdikningen och ändrad markanvändning har sårbarheten för höga flöden ökat genom att den högsta hydrauliska belastningen blir längst ner i systemen. Våtmarker kan fördela höga flöden längs hela vattendraget och jämna ut den högsta belastningen. Detsamma gäller vid torka eller magasinering under den tid då det inte är några eller låga flöden i vattendragen. Magasineringen bidrar till att flödena i vattendragen förlängs och blir mer naturliga samtidigt som de våta miljöerna finns kvar i landskapet längre fram på försommaren och kan bidra med framsipprande grundvatten för växter och djur.

Vattendragens brist på kantzoner som översvämmas har minskat betydelsen som livsmiljö för både växter och djur. Funktionen som livsmiljö och som länk mellan våtmarker är viktig för den biologiska mångfalden. Den unika växlingen mellan flödande vatten på våren och uttorkning på sommaren är ett fenomen som är livsviktigt för många småkryp som ofta är betydande för nedbrytning av organiskt material och som utgör föda för andra organismer.

Grundvattenbildning på Öland

Öland ligger i så kallad regnskugga och får förhållandevis lite årsnederbörd, cirka 500 mm jämfört med västkusten som får det dubbla. Normalt faller mest regn i juli och september och utgör då nederbörd som inte kan bilda grundvatten utan avdunstar och tas upp av växtlighet. Den viktigaste tiden för grundvattenbildning är i stället november till mars. Det grundvattnet som bildas då ska räcka så länge inte grundvatten nybildas. Därför är höstregn och snö viktiga faktorer och styr tillgången på grundvatten nästkommande år.

Ölands jordtäckens tjocklek är varierande men ofta tunna, vilket gör att magasineringskapaciteten för grundvatten kan vara begränsad. Berggrunden är rik på sprickor som kan vara vattenförande och har potential att vara ett stort grundvattenmagasin, men riskerar till exempel saltvatteninträngning vid stora djup och vattenuttag.

Genom utdikningen påverkades inte bara vattendragen genom rätning och fördjupning, det ledde även till att grundvattenytan sänktes, vilket ökade sårbarheten för torka. Dessutom försämrades möjligheten till grundvattenbildning då det tar tid att bilda grundvatten när nederbörden ska infiltreras genom jordlagren. I den största täkten i kommunen tar det tre månader för grundvatten att bildas.

Grundvattenbildningen kommer i framtiden att påverkas av klimatförändringarna med fler skyfall, mer torka samt mer nederbörd som regn istället för snö.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra vattenkvaliteten. En miljökvalitetsnorm för vatten är ett rättsligt verktyg och beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status och den får heller inte försämras. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av exempelvis ändrad markanvändning eller etablering av verksamheter så att statusen blir försämrad. Är statusen sämre än god (dålig eller otillfredsställande) så är normen oftast att den måste förbättras till god eller hög status.

Öland tillhör Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt. Distriktet sträcker sig längs Östersjökusten från Bråviken i norr till Kullens spets i norra Öresund i väster. Vattenmyndigheten samordnar arbetet för bättre vatten genom att genomföra EU:s vattendirektiv och tar fram och reviderar förvaltningsplaner och åtgärdsprogram för distriktet samt miljökvalitetsnormer för distriktets vattenförekomster. Arbetet med vattenförvaltningen påbörjades 2002 och sker i sjuårscykler.

Hela Öland utgör ett och samma avrinningsområde inom vilket den västra landborgen utgör den huvudsakliga vattendelaren. Inom avrinningsområdet finns ett antal vattenförekomster som är klassade och har beslutad miljökvalitetsnorm. I Borgholms kommun finns det elva vattendrag, en sjö (Hornsjön) och fem kustvatten som tillsammans utgör kommunens 17 ytvattenförekomster. Därtill finns nio grundvattenförekomster.

15 ytvattenförekomster har statusklassningen måttlig status och en har dålig status, sjön har otillfredsställande status. Miljökvalitetsnormen är god status 2027 för två av vattendragen och god status 2033 för nio vattendrag och sjön. Samtliga kustvatten har miljökvalitetsnormen god status 2039. Grundvattenförekomsterna har miljökvalitetsnormen god kemisk och kvantitativ status. Av nio grundvattenförekomster har sju otillfredsställande kvantitativ status och en även otillfredsställande kemisk status.

Ytvatten

Statusklassningen för ytvatten utgår från kemisk och ekologisk status. Statusklassningarna av vattenförekomsterna utgår från provtagningar av bland annat olika ämnen och artsammansättning.

Den ekologiska statusen vägs samman utifrån biologiska (fisk, kiselalger, bottenfauna), fysikalisk-kemiska (exempelvis kväve och fosfor) och hydromorfologiska (vattendragets form och hydrologi) bedömningsgrunder. Sammanvägningen utgår från principen att sämst styr, vilket innebär att den kvalitetsfaktor med sämst status får avgöra den slutliga statusen. Det vill säga, om en biologisk kvalitetsfaktor är måttlig och övriga är god blir den ekologiska statusen måttlig.

God kemisk ytvattenstatus innebär att halterna av giftiga ämnen i en vattenförekomst inte får vara högre än vad som anges i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Kemisk status bestäms genom att mäta halterna av miljögifter eller föroreningar. Det räcker att ett ämne överskrider gränsvärdet för att status ska bedömas till ”uppnår ej god”.

Utifrån statusklassningarna beslutas sedan en miljökvalitetsnorm om vilken status vattenförekomsten ska uppnå inom vilken tid.

Grundvatten

Statusklassning för grundvatten utgår från kemisk och kvantitativ status. Den kemiska statusen grundas i provtagning av ett antal miljögifter eller föroreningar. Gränsvärdena bestäms specifikt för varje grundvattenförekomst utifrån bakgrundshalter och risken för negativ påverkan. Grundvattnets kemiska status kan antingen vara ”god” eller ”otillfredsställande”.

Den kvantitativa statusen klassificeras utifrån om det råder balans mellan den långsiktiga uttagsnivån och grundvattenbildning med hänsyn till grundvattenförekomstens användning och anslutna ekosystem. Om grundvattenuttaget är för stort riskeras saltvatteninträngning och förorening av inträngande ämnen eller att grundvattenberoende ekosystem som är anslutna till förekomsten påverkas.

Gemensamma riktlinjer för vatten

- Målet god status enligt miljökvalitetsnormerna ska gälla som grund för kommunens åtgärder, beslut och planering.
- Grundvatten, sjöar, vattendrag, vikar och våtmarker ska skyddas mot åtgärder som negativt kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet. Befintlig status får inte försämras.
- Minska vattenburen näringstillförsel till Östersjön och öka kvarhållningen av ytvatten genom rehabilitering och återställande av våtmarker, svämytor och reglerad dränering.
- Samverkan ska ske mellan flera olika aktörer i planprocessen för att säkerställa att vattenfrågorna prioriteras.
- Arbeta aktivt med ekosystemtjänsternas funktioner för vatten, både kvalitativt och kvantitativt.

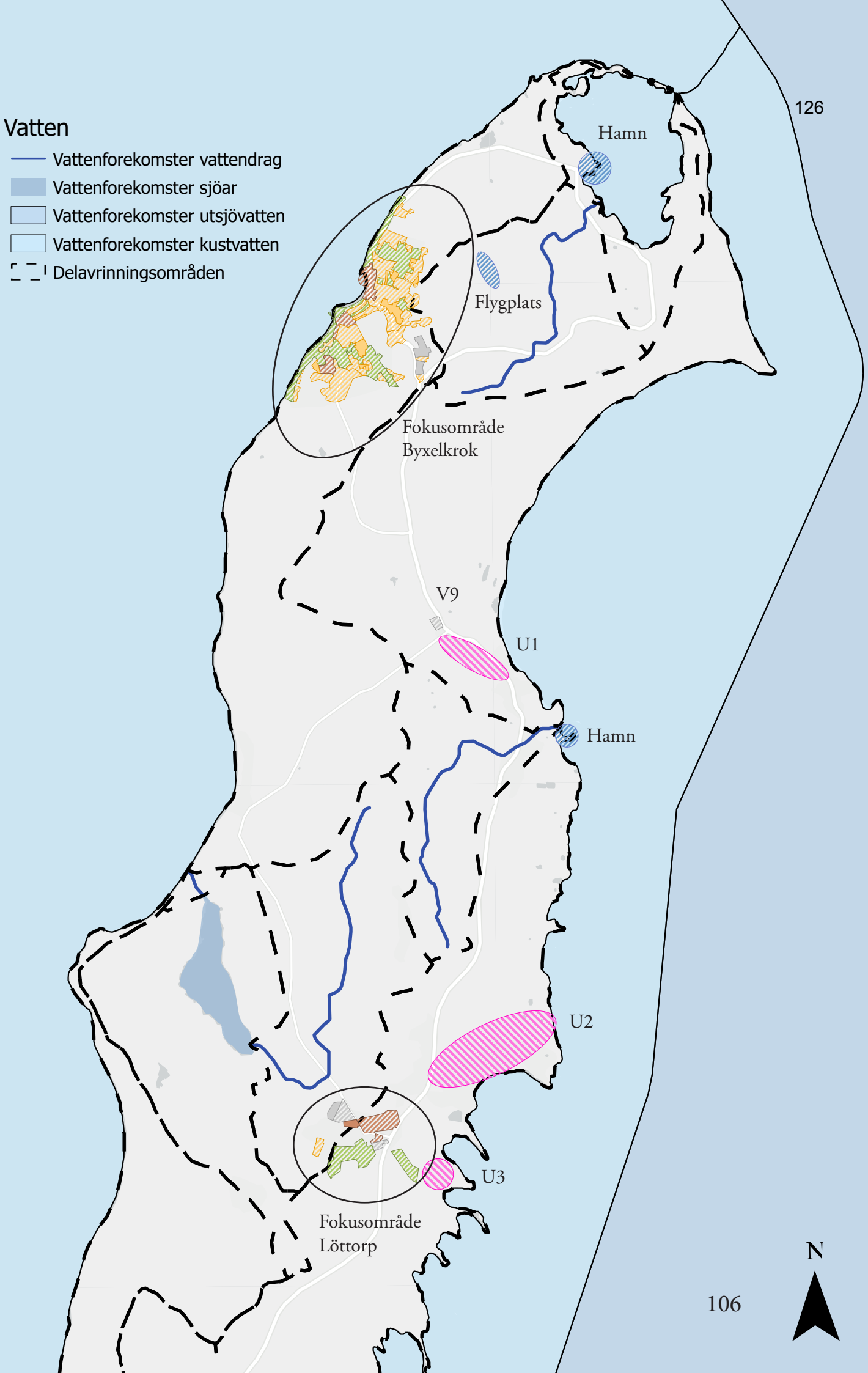
Vatten
Vattenforekomster vattendrag
Vattenforekomster sjöar
Vattenforekomster utsjövatten
Vattenforekomster kustvatten
Delavrinningsområden
126
Hamn
Flygplats
Fokusområde
Byxelkrok
V9
U1
Hamn
U2
U3
Fokusområde
Löttorp
106
N

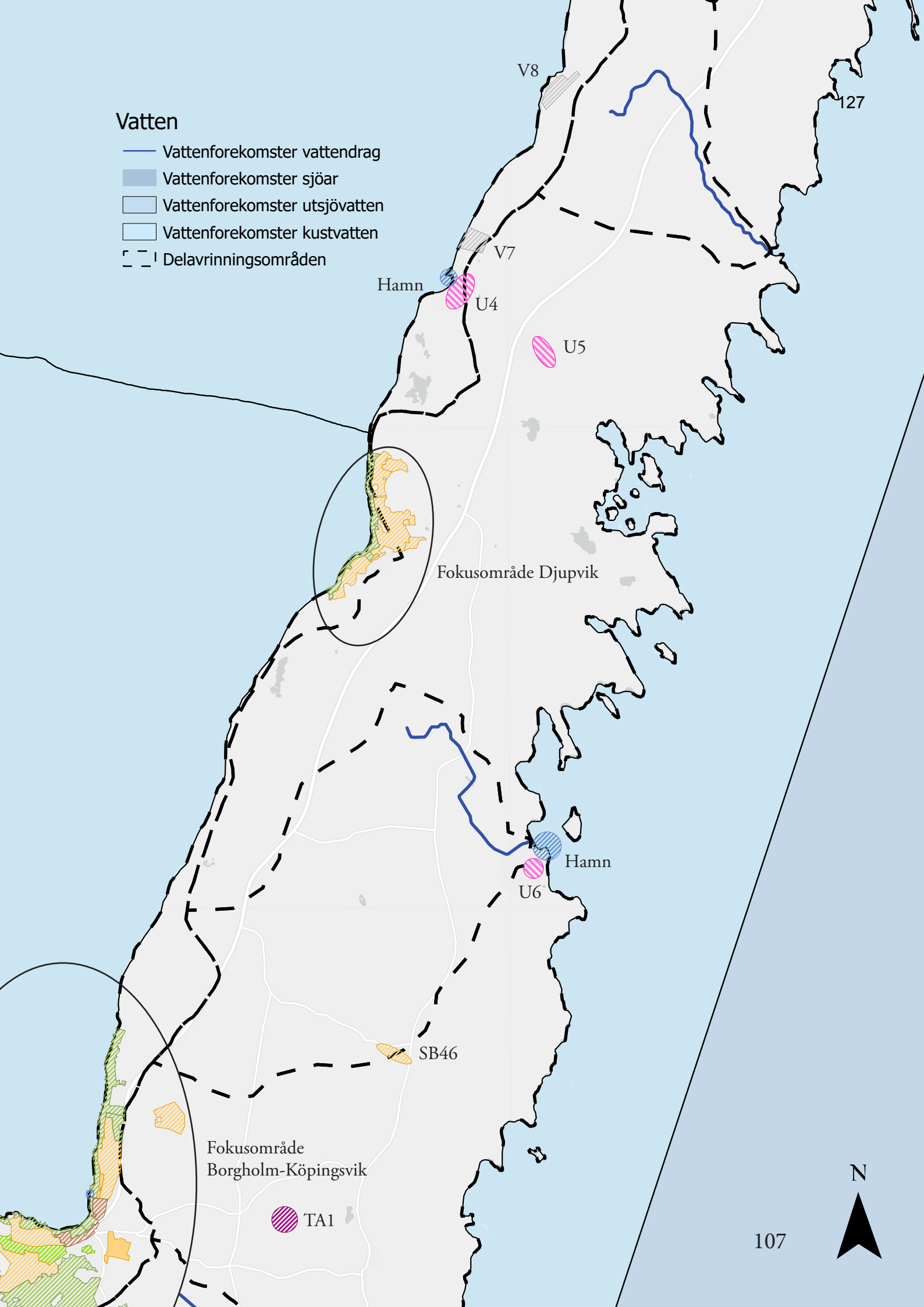
Vatten
Vattenforekomster vattendrag
Vattenforekomster sjöar
Vattenforekomster utsjövatten
Vattenforekomster kustvatten
Delavrinningsområden
V8
127
V7
Hamn
U4
U5
Fokusområde Djupvik
Hamn
U6
SB46
Fokusområde
Borgholm-Köpingsvik
TA1
N

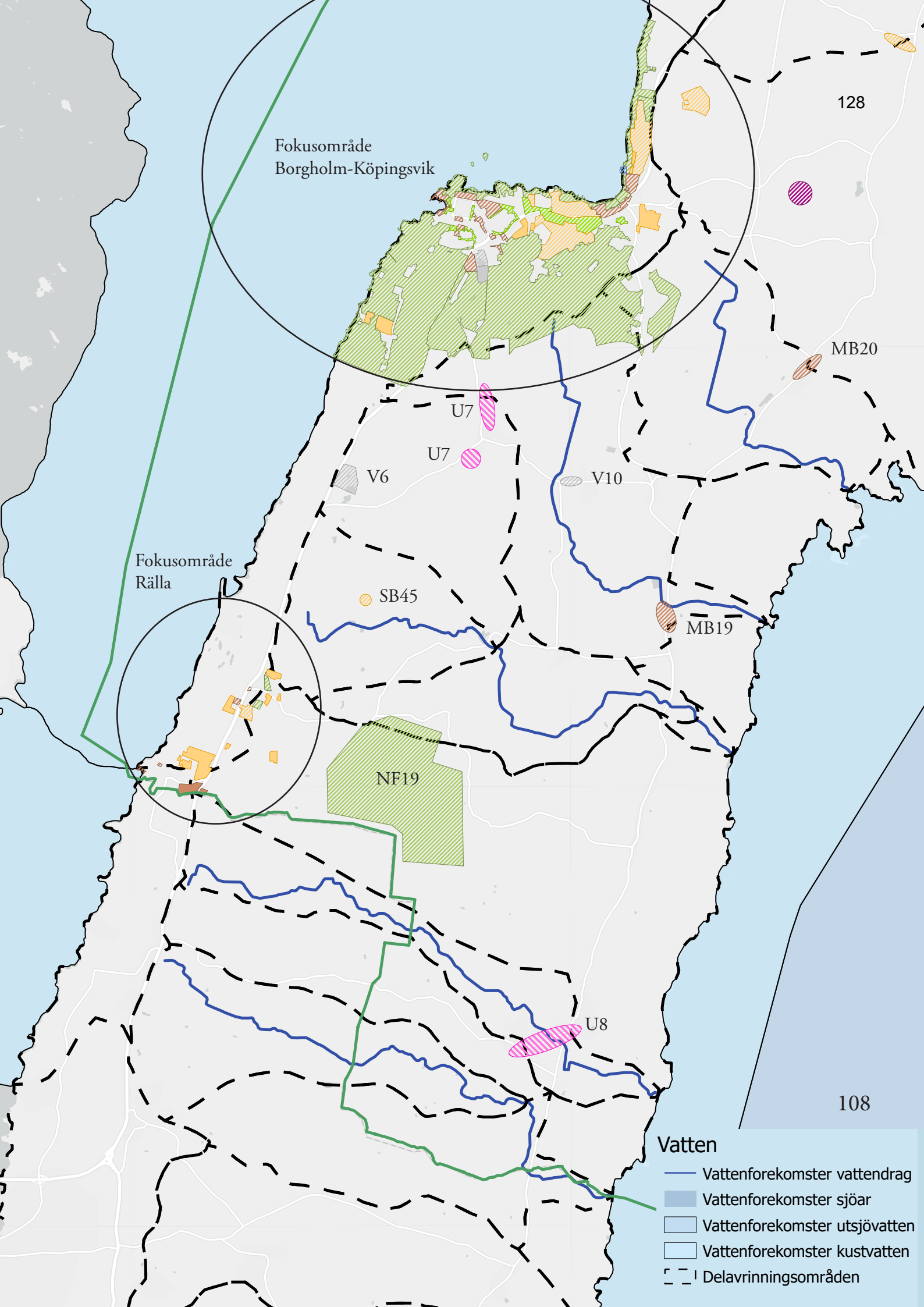
Fokusområde
Borgholm-Köpingsvik
Fokusområde
Rälla
128
MB20
U7
U7
V6
V10
SB45
MB19
NF19
U8
108
Vatten
Vattenforekomster vattendrag
Vattenforekomster sjöar
Vattenforekomster utsjövatten
Vattenforekomster kustvatten
Delavrinningsområden

Vatten och avlopp

Vatten är en av våra viktigaste naturresurser, som dricksvatten för människor och djur, för ekosystemens funktion och som grund för upprätthållandet av samhällsviktiga funktioner. Det är därför av största vikt att säkra tillgången till vatten, både kvantitativt och kvalitativt.

Borgholms kommuns invånare har antingen vatten- och avloppsförsörjning från allmän (kommunal) anläggning eller från enskilda anläggningar. Kommunen är skyldig att ordna vatten, avlopp och/eller dagvattenhantering till de fastigheter som ligger inom det geografiska område som kallas verksamhetsområde. Utanför verksamhetsområdet är det de enskilda fastighetsägarnas ansvar att ordna med vatten-, avlopps- och dagvattenlösningar, via egna anläggningar på den egna fastigheten eller gemensamt med grannar.

Ett välfungerande VA-nät utgör en grund i samhällsutvecklingen. Kommunens särskilda geologiska och hydrologiska förutsättningar gör sårbarheten för yt- och grundvattnet generellt stor. I kombination med periodvis vattenbrist utgör vatten- och avloppsfrågornas långsiktiga lösningar en viktig framtidsfråga. För att möta problematiken finns kommunens VA-plan som är vägledande för en långsiktig och effektiv VA-planering. Tillsammans med VA-policyn ska planen bidra till kommunens utveckling och samtidigt skydda miljön och människors hälsa.

Se även:

- VA-plan
- VA-policy Öland

Dricksvattenförsörjning

Vattnet i kranarna kommer från antingen ytvatten eller grundvatten, som båda kan ge mycket bra dricksvatten. Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och det är därför nödvändigt att genom långsiktig planering säkra dess kvantitet och kvalitet, nu och i framtiden. I och med ett förändrat klimat förväntas risken för vattenbrist att öka då torka och stora uttag tär hårt på täkterna som ska hinna återfyllas med nytt vatten. Både allmänna och privata yt- och grundvattentäkter måste skyddas så att de inte förorenas eller övernyttjas.

Ny bebyggelse får under inga omständigheter inverka negativt på den allmänna dricksvatten-försörjningen.

Några av vattenresurserna inom kommunen är klassade som regionalt viktiga: Solbergafältet inklusive Lindby, Löttorpsformationen och Rällaformationen. Solbergafältet är även klassad som stor, vilket innebär att den på ett hållbart sätt ska försörja 20 000 personer eller fler med dricksvatten. Bedömningen grundar sig på både kvantitativa kriterier som vattenbildning och magasineringsförmåga och kvalitetsaspekter som tillgänglighet.

Grundvattenkvaliteten ska inom hela kommunen skyddas långsiktigt genom skyddsområden, tillsyn och information. Inom vattenskyddsområden ska därför vattenförsörjningsintresset ha högsta prioritet och exploateringar

får inte riskera att påverka vattenförsörjningsintresset negativt. I dessa områden ska säkerhetshöjande åtgärder vidtas och exploatering ska i första hand undvikas. Detta gäller även områden av intresse för den framtida kommunala vattenförsörjningen såsom utökade skyddsområden, nya uttagsområden och områden för konstgjord grundvattenbildning samt infiltration.

Läs mer:

- Regional vattenförsörjningsplan Kalmar län

Avloppsnät

Omhändertagande och rening av avloppsvatten är ett lagkrav och nödvändigt för att minimera påverkan på natur, vattendrag och hav samt för att skydda människors hälsa.

Utbyggnad av VA-nätet bidrar dels till att trygga en långsiktig vatten- och avloppsförsörjning för fler, dels till att ersätta bristfälliga enskilda avloppsanläggningar som kan påverka vattenkvaliteten negativt. Nya områden ansluts kontinuerligt till verksamhetsområde för VA i enighet med VA-planen och i takt med att den kommunala anläggningen byggs ut. I områden som inte inom överskådlig tid kan försörjas genom kommunal VA-anslutning finns alternativa lösningar antingen i form av gemensamhetsanläggningar eller förbättrade enskilda lösningar. Genom information, rådgivning och tillsyn ska kommunala, gemensamma och enskilda avlopp uppfylla dagens reningskrav.

Ölands säregna natur är särskilt känslig och andelen skyddad natur är stor. Markförhållanden med tunna jordlager och närhet till kalkstensberggrunden gör reningsmöjligheterna sämre. Tillsammans med den sprickiga berggrunden blir sårbarheten stor och föroreningar från enskilda avlopp kan lätt nå grundvattnet. Inom vissa områden ställs därför extra reningskrav från enskilda avlopp, så kallad hög skyddsnivå. Tillsyn och åtgärdande av enskilda avlopp inom vattenskyddsområde, nära sjöar, vattendrag och kust eller nära skyddad natur prioriteras.

För att trygga en långsiktig bebyggelseutveckling ska VA-planen och översiktsplanen samverka med varandra. I planprocesser och vid bygglovsprövning ska en hållbar VA-försörjning säkerställas i alla lägen. Utbyggnad av VA-nätet (dricks-, avlopps- och eventuellt dagvatten) behöver hanteras i god tid i planeringsprocessen för att säkerställa ett effektivt nät med tillräcklig kapacitet.

Dagvatten

Dagvatten innefattar regn-, smält- och spolvatten som avleds från tak, gator, parkeringar och grönytor samt framträngande grundvatten. Regn- eller smältvatten på naturlig mark renas genom infiltrering via jordlagren för att så småningom nå grundvattnet. Vid byggnation ersätts ofta de gröna ytorna med hårdgjorda ytor vilket både påverkar möjligheten till infiltrering och ändrar förutsättningarna för vattnets avrinning.

Planering för omhändertagande och rening av vattnet i samband med byggnation behöver ske i både kvalitativt och kvantitativt perspektiv. Dagvattensystemet behöver även klara ett förändrat klimat med större variationer i flöden och intensivare regn utan att dagvattnet skadar byggnader, orsakar olägenhet eller försämrar status i sjöar, vattendrag och grundvatten.

Kommunen arbetar strategiskt för att dagvattnet ska fördröjas och renas innan recipient. Hanteringen ska vara

klimatsäker och samhällsekonomiskt motiverbar i fråga om val av modell, den ska klara en säker avledning och genom sin reningseffekt även klara miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen arbetar med etappmålen kopplade till de svenska miljökvalitetsmålen som rör dagvatten. Integrering av dagvattenhantering i planläggning av ny bebyggelse eller vid påtagliga ändringar av befintlig bebyggelse sker redan kontinuerligt i kommunens planprocesser. I den kommande uppdateringen av VA-planen inkluderas en handlingsplan för en hållbar dagvattenhantering, för både befintliga och nybyggda miljöer, och kartläggningen är påbörjad. Åtgärder för hur målen ska nås beskrivs vidare i VA-planen.

Det finns många olika lösningar på rening av dagvatten, där de vanligaste är fördröjningssystem och sedimentering i dammar eller avskiljning av föroreningar. Fokus i framtida lösningar bör ligga på reducering och rening genom robusta system anpassade till ett förändrat klimat samt lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) på enskilda fastigheter.

Omhändertagande och rening av dagvatten ska ske lokalt och så nära källan som möjligt.

Vid utveckling av nya eller befintliga områden ska lämplig lösning utredas. Ny bebyggelse ska utformas på ett sätt som förebygger översvämningsrisker vid regn genom att anpassa höjdsättning och grönytors utformning. Dessutom behöver regelbunden kontroll, översyn, reparation och underhåll av befintligt dagvattennät ske.

Lämpliga platser för fördröjande magasin och diken är grönområden och öppna ytor längs med huvudsakliga flödesvägar. Flera åtgärder har genomförts under senare år och nya åtgärder sker kontinuerligt, i huvudsak på allmän platsmark.

Behovet av verksamhetsområden för dagvatten i kommunen behöver utredas vidare. Generellt finns ett sådant behov i tätbebyggda områden.

Ökad grundvattenbildning och säkrad dricksvattenförsörjning ska främjas genom fördröjning av ytvatten.

Riktlinjer

- Inom primär skyddszon för vattentäkt bör ingen ny exploatering tillåtas.
- Inom primär skyddszon för Solbergafältet ska ingen ny exploatering tillåtas.
- Inom sekundär och tertiär skyddszon för vattentäkt ska nya tomter tillåtas endast om de kan anslutas till kommunalt avlopp.
- Befintlig bebyggelse inom vattentäkt ska anslutas i enlighet med VA-planen.
- För verksamheter eller åtgärder som kan inverka negativt på vattentäktens kvalitet eller kvantitet gäller tillståndsprövning, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått.
- Vattenskyddsföreskrifterna ska följas och hållas uppdaterade.
- Information om vattenskyddsföreskrifterna ska nå alla berörda fastighetsägare.
- Skyddet av vattentäkter ska säkerställas med insatser som minskar risken för föroreningar från

vägtrafiken.

- Belastning på recipient och dagvattennät ska minimeras genom fördröjning och tröga system.
- Nödvändiga dagvattenutredningar ska tas fram inom varje detaljplaneärende.
- Dagvattenhanteringen ska vara säker, ha samhälls- och miljömässig nytta och ge ett mervärde genom flerfunktionella, estetiskt tilltalande lösningar.
- Dagvattnet ska hanteras säkert för byggnader och värdefull natur och ska anpassas till kommande klimatförändringar.
- Planeringen, utförandet och underhållet av dricks-, avlopps- och dagvattenhanteringen ska vara långsiktigt och inkludera tänkbara framtida ändrade förutsättningar, såsom klimatförändringar.
- Dricks-, avlopps- och dagvattenplanering ska finnas med i ett tidigt skede vid kommunens fysiska planering.

Åtgärder

- Ta fram en kommunövergripande dagvattenstrategi.
- Ta fram en kommunal vattenresursplan kopplad till översiktsplanen med åtgärder för att öka kvarhållning av ytvatten.
- Ta fram en strategi för att minska risken för översvämningar till följd av skyfall.

Berörda miljömål

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat ställer nya krav på både den befintliga och den framtida fysiska miljöns motståndskraft. Klimatförändringarna kommer att medföra varmare temperaturer och värmeböljor, stigande havsnivåer, en ökad risk för långvarig torka, kraftigare skyfall och fler översvämningar av vattendrag.

Beroende på varierande naturliga förutsättningar kommer landets kommuner att påverkas av klimatförändringarna på olika sätt. De mest påtagliga förändringarna i Borgholms kommun bedöms vara höjda havsnivåer och torkan som uppstår med ett generellt varmare klimat och längre värmeböljor. Även framtidens kraftigare skyfall kan få en påtaglig påverkan på länet och kommunen. Dessa aspekter påverkar i sin tur många delar av samhället, såsom jordbruket, bebyggelseutvecklingen, stranderosion och kommunens höga natur- och kulturvärden.

Forskning kring klimatmodeller och effektiva anpassningsåtgärder inkluderar en osäkerhetsaspekt då det inte är säkert i vilken utsträckning påverkan kommer att ske. Det pågår en ständig kunskapsuppbyggnad kring ämnet och det är viktigt att planeringen håller sig fortsatt uppdaterad kring utvecklingen. Det är även av vikt att kommunens planering är flexibel för utvecklade rekommendationer och riktlinjer från regionala och nationella myndigheter. Inom kommunen finns ett behov av fler och fördjupade underlag kring klimatanpassning, men även regionala underlag då klimatanpassning ofta är en mellankommunal fråga.

Samhällsplaneringens roll

Klimatanpassning är en sektorsövergripande fråga och är därför närvarande på samtliga planeringsnivåer. I kommunens planarbete tar sig klimatanpassningen främst i uttryck i översiktsplaneringens strategiska planläggning, i detaljplaneringens praktiska anpassningar och i bygglovshandläggningens uppföljning av tidigare ställningstaganden. Översiktsplanen är extra viktig då den verkar i ett tidigt skede och skapar ramarna för efterföljande planering. Klimatanpassning har även regionala och mellankommunala kopplingar då många av klimatfrågorna sträcker sig utanför kommungränsen och kräver samordning.

Klimatförändringarnas konsekvenser kommer att ta större plats i den fysiska miljön framöver. Att låta viss mark naturligt vattenfyllas, såsom vid översvämning eller höjd havsnivå, kan vara ett viktigt verktyg för att hantera vattenmassorna. Att reservera mark för vattenåtgärder bidrar samtidigt med möjligheter att utveckla den flexibla marken med andra tillfälliga funktioner i ett kortare perspektiv. Ett anpassningsbart och hänsynstagande förhållningssätt är därför viktigt i den långsiktiga strategiska mark- och vattenplaneringen.

Det är av vikt att klimatanpassningen går hand i hand med att minska klimatpåverkan för att åtgärderna inte ska motarbeta varandra.

Klimatanpassad planering kan medföra

många synergieffekter för samhället, speciellt om de grundas i naturbaserade lösningar och ekosystemtjänster. Exempelvis ger grönska ljuddämpning i ett gaturum, sänker temperaturen, tar hand om dagvatten, ger möjliget till odling, förbättrar luftkvaliteten och har estetiska värden. Dessutom bidrar naturmiljöerna till en bättre hälsa genom minskad stress, möjlighet till lek och rekreation samt genom skapandet av mötesplatser.

Jämfört med att reparera skador i efterhand har förebyggande klimatanpassning samhällsekonomiska vinster, både för enskilda och för samhället i stort. Genom en förutseende planering har även kulturella och miljömässiga värden större chans att inte bara bevaras utan även möjlighet att utnyttja de förändrade förutsättningarna för att skapa nya värden.

Även om mycket av ansvaret i den strategiska planeringen ligger på offentliga aktörer har även den enskilde fastighetsägaren ett eget ansvar att skydda sin egendom genom förebyggande klimatanpassning.

Se även:

- Risk- och sårbarhetsanalys för Borgholms tätort och Köpingsvik, med fokus på havsnivåhöjning och extrem nederbörd.

Havsnivåhöjning

I och med ett varmare klimat så kommer havsnivån att stiga. Det beror både på att glaciärerna smälter och att varmare vatten tar upp mer plats än kallt vatten. Havsnivåhöjningen kommer att märkas av tydligare i södra Sverige än i de norra delarna av landet eftersom den pågående landhöjningen inte är lika stor här. Extremväder med tillfälligt höga havsnivåer når högre upp på land och kan riskera att utsätta nya områden för ras eller erosion. Havsnivån kommer, oavsett fortsatt utsläppstakt, att fortsätta öka i hundratals år vilket ställer krav på en långsiktig och väl tilltänkt samhällsplanering. I hur stor utsträckning havet kommer att stiga i ett längre perspektiv påverkas av hur snabbt den globala uppvärmningen bromsas.

Borgholms kommun har långa kuststräckor som gör havsnivåhöjningen till en prioriterad fråga. I samband med framtagandet av översiktsplanen har det utförts en övergripande analys av stigande havsnivåer i kommunen och vilken bebyggelse och infrastruktur det påverkar. Analysen är utförd efter scenarion från FN:s mellanstatliga klimatpanel IPCC och grundar sig i scenariot RCP 8,5, vilket är det mest extrema. Högsta högvatten är ett värde som är sällsynt med låg sannolikhet att inträffa, medan högsta medelhögvatten statistiskt sett inträffar varje år. Viktigt att poängtera är att beräkningarna bygger på utsläppsscenarier och därmed innefattar en osäkerhet.

Analyserade havsnivåer som representerar högsta beräknade medelhögvatten och högsta beräknade högvatten för år 2050 respektive 2100 i Borgholms kommun, avrundat till närmaste 50 cm, baserat på RH 2000.

	År 2050	År 2100
Högsta medelhög-vatten	+100 cm	+150 cm
Högsta högvatten	+200 cm	+250 cm

Havsnivåhöjningen och dess strandlinjeförskjutning kommer att medföra en markförlust, både för kommunen som helhet och för enskilda markägare. Sammantaget påverkas mest bebyggelse av havsnivåhöjningen utmed kommunens östkust, inom

Borgholms tätort och i samhällen utmed Grankullaviken.

Värde och år	Antal byggnader som översvämmas i hela kommunen
Högsta medel-högvatten år 2050	ca 20 st
Högsta högvatten år 2050	ca 150 st
Högsta medel-högvatten år 2100	ca 560 st
Högsta högvatten år 2100	ca 1040 st

Analysen av den stigande havsnivån visas i kartan på samma sida. Här har fem områden valts ut som fokusområden på grund av den stora mängd bebyggelse eller infrastruktur som påverkas samtidigt som det finns potentiella föroreningar och/eller erosions- och skredkänslighet. Dessa är Grankullaviken, Byxelkrok, Böda, Kårehamn och Borgholm-Köpingsvik.

På vissa platser är det viktigt att beakta vad som är en accepterad översvämning av vägar och bebyggelse i det specifika fallet. Provisoriska lösningar för att hantera översvämningar för mer osannolika händelser kan ibland vara ett bättre alternativ i stället för ett permanent skydd.

Inför beslut om åtgärdsförslag för havsnivåhöjningen ska platsens specifika förutsättningar utredas vidare.

De områden inom kommunen med störst känslighet för erosion och skred finns utmed östkusten i den centrala och norra delen av kommunen. Dessa områden påverkas, om än i olika mån, vid samtliga scenarier av förhöjda havsnivåer. Läs mer om klimatförändringarnas påverkan på risken för ras, skred och erosion i kapitlet *Hälsa, risk och säkerhet*.

Om havsnivåhöjningen når förorenade områden kan det leda till att föroreningarna sprids. I Borgholms kommun gäller det främst hamnarna som naturligt ligger nära dagens havsnivå och som riskerar utsläpp av petroleumprodukter, kemikalier från bottenfärg samt utsläpp av näringsämnen från latrin och diskvatten från båtar.

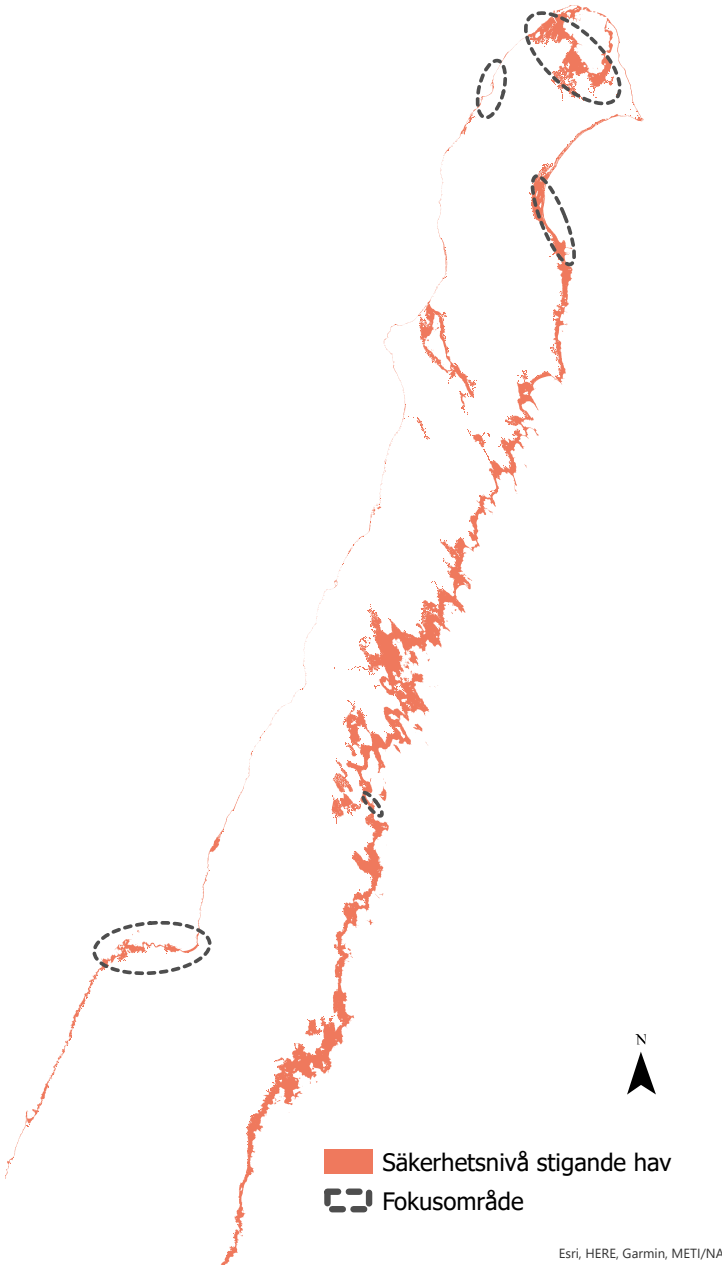

Hamnen i Borgholm har även områden med högre riskklassningar som riskerar att översvämmas vid högvattenstånd vid en höjd havsnivå. Det finns ett behov att fortsätta utreda havsnivåhöjningens påverkan på potentiellt och konstaterat förorenade områden.

Översvämningar från skyfall

I och med ett förändrat klimat förväntas både nederbördsmängden och dess intensiteten att öka och fler skyfall är att vänta. Borgholms kommun har inga vattendrag som statistiskt sett förväntas översvämmas vid ett 100- eller 200-årsregn, men översvämningar från skyfall kan ske. Det är speciellt viktigt att inkludera skyfallsriskerna i planeringen i tätbebyggd miljö med stor andel hårdgjord yta för att leda bort vattnet från bebyggelse och låta utvalda ytor översvämmas. Särskild hänsyn behöver också tas till vattenområden som är instängda. Det finns ett behov av att strategiskt utreda skyfallsproblematiken framöver. Läs mer om översvämningar i kapitlet *Vatten och avlopp*.

Översvämningsrisk till följd av skyfall ska beaktas i all dagvatten-planering.

Värme och torka

I framtiden förväntas medeltemperaturen öka under alla årstider även om störst skillnad kommer att märkas under vintrarna. Dessutom ökar längden på värmeböljorna och dess återkomsttid minskar. Höga temperaturer under en längre tid kan medföra hälsoproblem för befolkningen, där framförallt barn, äldre och sjuka är särskilt utsatta.

Kalmar län är ett av områdena i Sverige med minst nederbörd och Öland har i sin tur minst nederbörd i länet. I och med ett förändrat klimat kommer både nederbörden och perioderna av torka att öka. Regnen kommer att bli intensivare samtidigt som avdunstningen ökar. Den varmare säsongen blir längre och snömängden, och därmed snösmältningen, kommer att minska.

Torkan medför en ökad brandrisk, risk för brist på foder och kommer framförallt att få konsekvenser för dricksvattentillgången. Dricksvattenbristen är redan idag ett problem på Öland, men förväntas förvärras med ett förändrat klimat. Speciellt under den längre sommarperioden med många besökare och varmare temperaturer kommer det att vara en betydande fråga.

Klimatförändringarnas påverkan på jordbruks- och besöksnäringarna

Ett varmare klimat medför flertalet konsekvenser för jordbruket. Även om värmen bidrar till att växtsäsongen blir längre och att nya grödor kan odlas så utgör både torkan och nya skadeangrepp framtida utmaningar. Likaså kan den ökade nederbörden översvämma marker i större utsträckning. Även de stigande havsnivåerna hotar odlingsmarken närmast kusten och betade strandängar kan komma att översvämmas av havsvatten. Då klimatförändringarna har inverkan på jordbruket påverkar det indirekt även den natur- och kulturmiljö som odlingslandskapen utgör.

Turismnäringen i sin tur kommer också att påverkas av en höjd havsnivå, främst då många campingar är belägna nära strandlinjen. Även havsnivåhöjningens påverkan på strändernas eroderbarhet kan få konsekvenser för populära besöksmål.

Klimatförändringarnas påverkan på natur- och kulturmiljön

Både översvämningar, höjda havsnivåer och ett varmare och fuktigare klimat kan utgöra stora påfrestningar och skador på kulturmiljön. Mögel och röta uppskattas bli vanligare, vilket påverkar kommunens träbebyggelse, medan ökad fukt och frost sliter på sten- och putsbyggander och monument. Dessutom hotas många av forn- och kulturlämningarna längs med kusten att långsiktigt översvämmas av de stigande havsnivåerna. Speciellt järnålderslämningar i form av stensträngar, gärdesgårdar och gravfält längs med kommunens östkust kommer att påverkas av en höjd strandlinje. Även Ölands karaktäristiska äldre väderkvarnar kan komma att skadas av vind och kraftiga stormar, även om det är mer osäkert hur det kommer att te sig i framtiden.

De olika effekterna av ett förändrat klimat kommer även att påverka naturvärdena. Speciellt växt- och artsammansättningen kommer att förändras, bland annat av mer sötvatten i havet, en förflyttad strandlinje, nya invasiva arter och varmare temperaturer som skapar obalans mellan pollinatörer och växter.

Den nationella strategin för klimatanpassning anger att långsiktig hållbarhet ska vara en av de vägledande principerna för klimatanpassningsarbetet. Vid val av åtgärder ska hänsyn tas till åtgärder som:

- Har en positiv effekt på miljön och ekosystemtjänster.
- Är givande oavsett graden av klimatförändring och har positiva effekter på andra sektorer.
- Är förebyggande och bidrar till samhällsekonomisk effektivitet genom att minska skadekostnader.
- Har positiva effekter på social sammanhållning, bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt och sysselsättning, goda livsmiljöer och hälsa och som inte missgynnar någon social grupp.

Länsstyrelsens identifierade åtgärder med synergieffekter mellan minskad klimatpåverkan och klimatanpassning:

- Restaurering av våtmarker och svämplan
- Ekologiska kantzoner
- Stora träd
- Grönområden och parker
- Gröna tak och väggar

För mer information:

- Länsstyrelsens *Kalmar län i ett förändrat klimat – en kartberättelse*

Riktlinjer

- Hänsyn till ett förändrat klimat ska tas vid all framtida planläggning av mark och vatten. Vid exploatering ska förutsättningarna för översvämning bedömas i plan- och bygglovsärenden och eventuella skyddsåtgärder säkerställas.
- Ny bebyggelse ska placeras med en grundläggning på 2,8 meter över nollplanet i RH 2000. Ny bebyggelse får placeras lägre än föreskriven höjd om utredning konstaterat att skyddsåtgärder är genomförbara samt att beslut om åtgärd har fattats. Anläggningar och kompletteringar med enklare funktioner som är beroende av strandnära läge kan tillåtas på lägre höjd.
- Planeringen ska utgå från uppdaterat kunskapsunderlag och vara flexibelt för nya nationella och regionala rekommendationer och riktlinjer.
- Kommunen ska arbeta aktivt med ekosystemtjänster för klimatanpassning.
- Grönskans betydelse för klimatanpassning ska inkluderas i ett tidigt skede i detaljplaneringen. Åtgärder som stärker biologisk mångfald och ekosystemtjänster bör prioriteras.
- Strukturer som jämnar ut flödena vid skyfall och fördröjer avrinningen ska skapas. Ytorna ska utformas som multifunktionella ytor.

Åtgärder

- Ta fram en övergripande strategi för klimatanpassning i kommunen.

Berörda miljömål

Friluftsliv och rekreation

Tillgången till grönområden och rörelse i naturen har många fysiska och psykiska hälsofördelar. Friluftslivet består av både aktivitet, rekreation, avkoppling och återhämtning, vilka är grundläggande förutsättningar för en välmående befolkning. Dessutom skapar friluftslivet arbetstillfällen inom naturturism som bidrar till en levande landsbygd. Borgholms kommun har goda förutsättningar för ett aktivt friluftsliv, både vad gäller närheten till vardagsrörelse för invånarna såväl som utbudet av unika värden som lockar långväga besökare. Den som söker aktivitet och avkoppling har nära till kust och stränder, öppna landskap och rik natur. Det finns även cykel- och vandringsleder, utomhusgym och aktivitetsparker.

För en likvärdig tillgång till friluftsliv och naturen är närhet samt mental och fysisk tillgänglighet viktiga aspekter att beakta i planeringen. Att aktivt prioritera och utveckla den tätortsnära naturen bidrar till ökad tillgänglighet till närnaturen och en attraktiv livsmiljö. För att främja friluftslivets tillgänglighet utanför orterna behöver transportinfrastrukturen vara anpassad, exempelvis genom tillgång till parkering och möjligheten att ta sig till målpunkter med olika färdsätt. Speciellt tillgängligheten till kollektivtrafik bidrar till mer jämlika förutsättningar.

Friluftsliv och rekreation hänger även ihop med förvaltande och värnande av natur- och kulturmiljöer. Att röra sig i naturen bidrar med en ökad förståelse för naturens värden och dess processer, vilket kan utgöra en viktig pusselbit för att främja mer hållbara livsstilar. Den ökade förståelsen är framförallt betydande för barn och unga, som dessutom utvecklar motorik och rörelse av vistelse i naturmiljöer.

Borgholms kommun har ett ökat tryck på rekreationsområden under sommarhalvåret, framförallt i anslutning till de långa kuststräckorna. Samtidigt som friluftslivet har många samhällsfördelar är en helhetssyn viktig för att natur- eller kulturvärdena som inte ska skadas av slitage. Friluftslivet grundar sig i allemansrättens rättigheter och skyldigheter, men skyddas i olika lagstiftningar eller lokala myndighetsbeslut. Det strategiska arbetet för friluftslivet behöver därför ta hänsyn till både skyddade och oskyddade områden.

Riktlinjer

- Kommunen ska aktivt bidra till ett hållbart friluftsliv genom att förbättra tillgängligheten och kvaliteten i rekreations- och naturområden. Exempelvis genom cykelinfrastruktur, vandringsleder och kollektivtrafik.
- Kommunen ska underlätta för verksamheter och entreprenörer att utveckla naturturism på landsbygden.
- Kustnära områden som är värdefulla för friluftslivet ska tas särskild hänsyn till och värnas i utvecklingen av kommunen.

Åtgärder

- Ta fram en policy eller strategi för friluftslivet för att strategiskt utveckla och bevara kommunens stora tillgångar.

Berörda miljömål

Turism

Öland och Borgholms kommun är sedan länge en attraktiv besöksdestination. Besökare lockas av höga natur- och kulturvärden, närhet till kust och hav samt ett rikt kulturliv och många evenemang. Dessutom kan Öland erbjuda ett gynnsamt klimat och en långvarig tradition av lokala mat- och dryckesupplevelser. Sedan 1800-talet har kommunen utvecklats som turistdestination, speciellt efter 1972 då Ölandsbron invigdes.

Turismen är en av Borgholms kommuns största näringar och de många besökarna genererar både arbetstillfällen och bidrar till ett bättre underlag för lokal handel. Besöksnäringen innehar på så sätt en nyckelroll för kommunens ekonomiska hållbarhet framöver. Att skapa ett tydligare åretruntfokus för besöksnäringen är sedan länge ett kommunalt mål som ytterligare skulle öka möjligheterna för lokala investeringar.

Kommunen ska främja möjligheten för fritidshus att bli permanentboende genom ökade byggrätter och utbyggnad av det kommunala vatten- och avloppsnätet.

Under sommarmånaderna ökar invånarantalet på Öland markant och befolkningsmängden mångdubblas. När fler besöker kommunen ökar betydelsen av att de unika värdena som värdesätts av både boende och besökare inte går förlorade. Turismen har stor effekt på kommunens infrastruktur och när besöksantalet stiger så ökar även trycket på vägar, hamnar, sevärdheter, natur- och kulturmiljöer samt vatten och avlopp. Turismen blir på så sätt påverkad av, och påverkar, samhällsplaneringen och mark- och vattenanvändningen.

En framstående gemensam aspekt mellan besöksnäringen och samhällsplanering är transportinfrastrukturen och trafikplaneringen. Idag är turismen främst samlad till intensiva sommarveckor, som framförallt påverkar trafiken på väg 136 och dess tillgänglighet. Samtidigt måste långsiktiga infrastrukturinvesteringar noga balanseras samhällsekonomiskt av den stora säsongsvariation som besökstrycket bidrar med.

Transportens hållbarhetsaspekter blir en alltmer prioriterad fråga för turismen, där kommunens långsmala geografi bidrar med utmaningar för kollektiva färdmedel. I takt med att nya mer hållbara drivmedel etableras är det viktigt att kommunens infrastruktur följer utvecklingen för en snabb omställning och för att motsvara efterfrågan. Läs mer i kapitlet *Trafik och kommunikation* samt *Energi*.

Att erbjuda en utbyggd digital infrastruktur är inte bara viktigt för permanentboende utan spelar stor roll för besöksnäringen, både för lokala näringsidkare och besökare. I och med utvecklingen mot ett allt mer digitaliserat samhälle är det även en betydande framtidsfråga.

I många anseenden är havet en grundläggande förutsättning och en

av de attraktiva aspekterna för Öland som turismdestination. Östersjöns otillfredsställande status med algblomning och syrefattiga bottnar till följd av en lång tids övergödning riskerar att påverka möjligheten till bad och strandliv. I och med ett varmare klimat förväntas Östersjöns status dessutom få ännu sämre förutsättningar. Att begränsa tillförseln av näringsämnen i havet är därför en central fråga inom flera olika områden, däribland turismnäringen.

Besöksnäringen är inte bara en kommunal angelägenhet, utan är även en mellankommunal och regional fråga. Samarbetet mellan Borgholms och Mörbylångas kommuner är väl etablerat vilket gynnar Ölands två kommuner och länet som helhet.

Berörda miljömål

Riktlinjer

- Småföretagandet och besöksnäringen ska ges förutsättningar att fortsätta utvecklas i hela kommunen.
- Arbeta för en balans mellan permanent turismbebyggelse med åretruntstandard och rörlig camping som bevarar öppenheten och tillgängligheten i landskapet.
- En god status för havet är en grundläggande förutsättning för turismen och besöksnäringen på Öland och prioriteras högt i kommunens utveckling och åtgärder.
- Kommunen ska arbeta för att förbättra förutsättningarna för naturturism med hänsyn till de befintliga höga natur- och kulturvärdena.

Infrastruktur och kommunikationer

Vägar

I en landsbygdskommun som Borgholm utgör vägen en stor del av det gemensamma offentliga rummet. Här samsas biltrafik och jordbruksmaskiner med cyklister och gångtrafikanter i olika åldrar. Under sommaren tillkommer en stor mängd turister med husbilar och husvagnar. Utifrån förutsättningarna kan det därför vara svårt att hitta lösningar som passar alla behov, särskilt sett över hela året. För att skapa trygga och attraktiva boendemiljöer på landsbygden är en utveckling av vägrummet med cykelvägar, säkra passager, belysning och ändamålsenliga busshållplaster väsentligt. Samtidigt är tillgängligheten för bilen och större jordbruksmaskiner avgörande för många för att ta sig till arbete, skola och service samt för möjligheten att bedriva jordbruk. En god samverkan mellan olika aktörer, som kommun, Trafikverket och enskilda vägföreningar, är en förutsättning för kloka och kostnadseffektiva lösningar som kan skapa en förbättrad infrastruktur på landsbygden.

Staten genom Trafikverket ansvarar för de allmänna vägarna i Sverige, undantaget de allmänna vägar som ingår i kommunal väghållning. Ansvaret innefattar bland annat trafiksäkerhet, framkomlighet, miljöpåverkan och tillgänglighet. Borgholms kommun är väghållningsmyndighet för majoriteten av gatorna i Borgholms tätort samt för enstaka gator i Löttorp och Rälla. Därutöver förvaltas ett stort antal vägar av vägföreningar eller samfällighetsföreningar, i vilka många även kommunen är delägare. Många av dessa enskilda vägar får bidrag av stat eller kommun mot att de hålls tillgängliga för allmänheten.

Väg 136 söder om Borgholm till och med väg 137 Ölandsbron är klassad som riksintresse för kommunikation enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Väg 136 är även rekommenderad väg för transport av farligt gods samt utpekad som kompletterande regionalt viktigt väg i Trafikverkets funktionellt prioriterade vägnät. Syftet med att peka ut ett funktionellt prioriterat vägnät är att kommuner, regioner och Trafikverket gemensamt tar ett ansvar för att det vägnät som är särskilt viktigt samt har god och säker framkomlighet.

Enligt 47 § väglagen gäller ett generellt förbud mot att utan tillstånd från länsstyrelsen uppföra byggnader, göra tillbyggnader eller utföra andra anläggningar samt att vidta andra åtgärder som kan påverka trafiksäkerheten negativt inom ett avstånd av 12 meter från ett vägområde. Länsstyrelsen har vidare föreskrivit med stöd av samma paragraf i väglagen att utöka området från 12 meter till 30 meter avseende väg 136 om inte frågan är reglerad i detaljplan. När enskild väg ska anslutas till allmän väg, eller när befintlig anslutning ska ändras, krävs tillstånd av väghållningsmyndigheten, i detta fall Trafikverket.

Biltrafik

På grund av kommunens geografi och behovet att pendla till andra orter kommer bilen fortsatt att vara det dominerande färdsättet för många

invånare och besökare i Borgholms kommun. I och med utvecklingen av förnybara drivmedel kan biltrafiken troligen inom en snar framtid minska utsläppen av växthusgaser. För att bidra till att minskade utsläpp och för att vara en plats som är enkel att besöka med fordon som drivs av el eller fossilfria drivmedel är det därför viktigt att kommunen arbetar för att främja infrastrukturen för förnybara drivmedel. En hållbarhetsåtgärd är också att i större utsträckning underlätta för samåkning och för kombinationen av biltrafik och kollektivtrafik, exempelvis genom pendelparkeringar i anslutning till vältrafikerade busshållplatser.

Cykelvägar

Separata cykelvägar finns framförallt i kommunens större orter. De cykelvägar som finns utanför tätorterna har huvudsakligen byggts ut i samband med cykelprojektet Ölandsleden och har i regel sträckningar som lämpar sig för rekreation. Ölandsleden sträcker sig genom hela kommunen och även genom Mörbylånga kommun. Leden går bitvis i blandtrafik på lågtrafikerade vägar medan det finns separata cykelvägar för leden i framförallt Böda och Högby socken samt längs med väg 136 mellan Borgehage och Alböke. Behovet av en förbättrad cykelinfrastruktur är stort, inte minst utefter den under sommartid hårt belastade väg 136 och längs med den östra landsvägen, väg 974 och 925. Ölands höga natur- och kulturvärden kan dock göra det svårt att bredda befintliga vägar eller att anlägga separata cykelvägar. Därtill är trafikbelastningen mycket ojämn över året vilket kan göra det svårare att motivera större investeringar för de vägar där årsmedeldygnstrafiken är relativt låg. Nya lösningar som förbättrar tillgängligheten för cyklister på bilarnas bekostnad kan vara en lösning, exempelvis genom cykelfält eller bymiljöväg där vägen målas och skyltas så att alla trafikanter samsas om utrymmet och tar hänsyn till varandra. Kostnadseffektiva lösningar för utbyggnad av cykelvägnätet går även att uppnå genom en utökad samverkan mellan kommunen och Borgholm Energi vid utbyggnad av VA-nätet. Att planera för gång- och cykeltrafik bidrar till ett mer jämlikt och tillgängligt samhälle där också barn och unga samt de som saknar tillgång till bil ges möjlighet att transportera sig på ett säkert sätt.

Se även:

- Cykelstrategi för Borgholms kommun 2020-2025

Busstrafik

Busslinje 101 mellan Kalmar och Borgholm/Köpingsvik/Löttorp/Byxelkrok körs med hög turtäthet och taktfast tidtabell, så kallad stråktrafik. Därtill utgörs den linjelagda trafiken av linje 102 och 107. Utöver denna trafik finns skoltrafiken som är öppen för alla samt närtrafik som är anropsstyrd och kompletterar linjelagd trafik inom vissa geografiska områden. Region Kalmar län har i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet ansvar för att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik i länet. Att planera för en god kollektivtrafik bidrar till ett mer jämlikt och tillgängligt transportsystem som skapar möjligheter för fler att självständigt röra sig i samhället.

Utvecklingen av kollektivtrafiken behöver i ett hållbart samhälle vara tätt sammankopplat med bebyggelseutvecklingen. Genom att fokusera ny bebyggelse till platser med goda kollektivtrafikmöjligheter eller i anslutning till redan befintlig bebyggelse stärks underlaget för en bättre och effektivare kollektivtrafik.

Se även:

- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2021-2029
- Regional kollektivtrafikstrategi 2050

Flyg och tåg

Kalmar flygplats är den närmast belägna flygplatsens med reguljär- och chartertrafik. Härifrån finns direktförbindelser till Stockholm. I kommunen finns tre mindre flygfält. Flygfältet Ölanda öster om Byxelkrok har asfaltsbana medan de övriga två, i Sandvik och Borgholm, har gräsbana. Kalmar centralstation är närmaste tågstation med tågförbindelser till omkringliggande län och till Göteborg, Stockholm och Malmö/ Köpenhamn. Tågstationen fyller en viktig funktion för möjligheterna att resa till och från Borgholms kommun och bussförbindelser och parkeringsmöjligheter i anslutning till stationen är av stor betydelse för kommunen.

Sjöfart

I Borgholms kommun finns ett flertal hamnar av betydelse. Främst nyttjas nuvarande hamnar av fiske- och fritidsbåtar. Byxelkrok och Böda är de hamnar som är mest livaktiga fiskehamnar medan Kårehamn fyller en funktion vid underhåll och utbyggnad av vindkraftsparker till havs. Byxelkrok och Kårehamn är av riksintresse som landningshamn för fisket. Byxelkrok fungerar även som färjehamn under sommaren då hamnen trafikeras av färja till Oskarshamn. Även Stora Rör och Borgholm har tidigare, och kan i framtiden, fungera som färjehamn.

Bredband och telekommunikation

Att obehindrat kunna ringa och surfa via mobil- eller bredbandsnätet får en allt större betydelse i takt med att utbudet och användandet av digitala tjänster ökar. Tillgängliga och stabila digitala tjänster är numera en förutsättning för en fungerande vardag för både medborgare och företag och behovet av snabba uppkopplingar ökar. För Borgholms kommun som ytmässigt består av stor andel landsbygd är utbyggnad av bredband, mobilmaster och digital infrastruktur en strategiskt viktig fråga. Det ger hela kommunen tillgång till den mångfald av företags-, arbets- och bostadsformer som en god uppkoppling kan bidra med. Även för Borgholms kommuns framtida invånare kan dessa frågor vara centrala i val av bostad och arbete.

Se även:

- Riktlinjer för etablering av elektroniska kommunikations-anläggningar inom Borgholms kommun.
- Bredbandsstrategi 2020-2025.

Riktlinjer

- Jordbrukets behov av transporter ska beaktas vid utveckling av vägnätet.
- Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras i framtida väg- och detaljplanering.
- För att underlätta pendling med buss bör parkering för bilar och cyklar i anslutning till busshållplatser utmed väg 136 anläggas.
- Verka för en utbyggd infrastruktur för fordon med fossilfria drivmedel.
- Integrera utbyggnad av fiber i kommunens detaljplanearbete.
- Mobilsändare ska samlokaliseras och

i största möjliga mån placeras på befintliga master och byggnader.

- Transportsystemet ska vara tillgängligt för alla och trafikmiljöerna ska vara hinderfria.

Berörda miljömål

Areella näringar

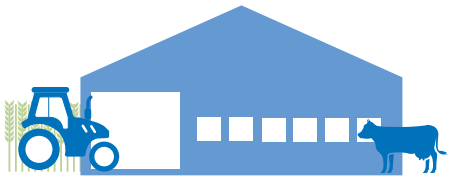

I Borgholms kommun präglar de areella näringarna stora delar av näringslivet. De står för en betydande del av markanvändningen och har en unik roll som förvaltare av landskapets natur- och kulturvärden. Detta ger även förutsättningar för att bedriva annan näringsverksamhet på landsbygden, exempelvis verksamheter kopplade till upplevelser och rekreation. Den mest utmärkande näringen i landskapet är jordbruket, men i mindre utsträckning förekommer även skogsbruk, en aktiv stenindustri och yrkesfiske, vilka alla har en lång historia på ön.

Jordbruk

Jordbruk utgör en stor andel av Borgholms kommuns sysselsättning och är en bidragande faktor till en levande landsbygd. Förutom den lokala betydelsen är jordbruksmarken utpekad i 3 kap. 4 § miljöbalken som ett nationellt intresse av vikt, men utan att geografiska platser har preciserats. Därmed är jordbruket lagstadgat som en fråga att ta i beaktning i samhällsplaneringen.

Det öländska landskapet har länge brukats tack vare de gynnsamma förhållandena med långa vårar och somrar. Dock skiljer sig jordbrukstypen något åt i kommunen då de naturliga förutsättningarna skiftar. Medan Gärdslösa och Runsten är fullåkersbygder är jordbruken i norr generellt mer småskaliga. Det mesta av arealen i kommunen används för att bistå mjölkproduktionen på grund av Ölands magra mark, ofta genom bete och odling av vall. Specialgrödor och spannmål förekommer också men inte i lika stor utsträckning.

Jordbruket står för en stor del av markanvändningen i kommunen och fungerar som en kulturbärare av det ölandska landskapet. Landskapet är i många avseenden beroende av ett fortsatt brukande för att upprätthålla de öppna markernas historiska hävd och skydda den biologiska mångfalden mot igenväxning. På så sätt utgör jordbruksmarken en kulturmiljö med kulturhistoriska värden som i den framtida planeringen behöver beaktas för att dess kvaliteter inte ska försämras. De brukade kulturmiljöerna och det öppna landskapet, som bidrar till kommunens identitet, skapar dessutom en attraktivitet som både medborgare och besökare uppskattar. Produktionen och förädlingen av livsmedel utgör även ett besöksmål i sig.

Inom jordbruksmarken på Öland finns många stenmurar som utgör ett arv från 1800-talets åkergränser. Genom att åkern var uppdelad på många brukare kom stenmurarna att ligga tätt och gör så fortfarande på många platser. Dagens stora jordbruksmaskiner gör att små stenomgärdade åkrar blir svåra att bruka. Stenmurarna omfattas av det nationella biotopskyddet då de utgör viktiga livsmiljöer för växt- och djurarter. Att bevara de värden som stenmurarna har för både den biologiska mångfalden och kulturmiljön kan därmed utgöra odlingshinder för dagens effektiva jordbruk.

Jordbruket och djurhållningen är förutsättningen för ett variationsrikt och öppet landskap. Det är därför viktigt

att det även framöver finns möjligheter för jordbruket att utvecklas med tiden. Samtidigt måste en sådan utveckling gå hand i hand med ett bevarande av de unika natur- och kulturvärden som finns i kommunen. För att det öppna odlingslandskapet i Borgholms kommun ska bevaras och fortleva krävs att det finns lantbrukare och en bärkraftig djurhållning. Öland är framför allt en mjölkproducerande region och mycket beroende av lönsamheten inom denna produktion. Vid en kraftig lönsamhetsförsämring skulle hela det unika odlingslandskapet hotas.

Odlingslandskapet har en dubbel relation till ekosystemtjänster då det både bistår med många tjänster och samtidigt är beroende av att andra tjänster fungerar. Odlingslandskapet bidrar med bland annat vattenreglering, klimatreglering, turism, kulturarv och utgör en del av den gröna infrastrukturen. Samtidigt är jordbruket beroende av ekosystemtjänster som pollinering, vattenrening, naturlig skadedjursbekämpning och ett upprätthållande av bördiga jordar. Att undvika utarmningen av den biologiska mångfalden och ekosystemen är därför grundläggande för livsmedelsförsörjningen.

Ur ett långsiktigt perspektiv bidrar jordbruket med en lokal livsmedelsproduktion som är viktig för nutida och framtida livsmedelsförsörjning. Det är en aspekt som behöver vägas in när tätortsnära jordbruk kommer i konflikt med växande samhällen. Om markanvändningen ska förändras krävs att det långsiktiga perspektivet vägs mot det nya användandet, speciellt då jordbruksmark är svårt att återskapa. Samhällsplaneringen behöver därför ta stor hänsyn till jordbruksmarkernas värde vid beslut om framtida utveckling. Se vidare i kapitlet *Bebyggelseutveckling*.

Jordbruket kan medföra ett näringsläckage som påverkar vattenkvaliteten och övergödning i vattendrag och slutligen i havet. Med aktiva åtgärder kan dock den näring som inte tagits upp av grödorna minska genom att hållas kvar på land. Ett sätt att göra det är genom restaurering av våtmarker, vilket förutom att kvarhålla näringsämnen även har fördelar för Ölands växt- och djurliv och påfyllning av grundvattendepåer.

Att Borgholms kommun har en betydande andel aktiva jordbruk gör att mängden stallgödsel som produceras är stor. Därmed finns ett generellt stort behov av spridningsareal. Balansen mellan djurhållning och spridningsarealer av gödsel blir ofta en begränsande faktor för jordbruken. I vissa fall behövs skogs- och betesmark omvandlas till åkermark för att täcka behovet av spridningen av gödsel. När jordbruksmark exploateras och spridningsarealerna minskar innebär det ytterligare begränsningar i jordbrukets möjligheter att expandera och kan påverka framtida livsmedelsproduktion.

Avståndet till djurhållning ska beaktas vid ny eller utvecklad bebyggelse, både för att minska olägenheter för människor och för jordbruksnäringens möjlighet att bedriva och utveckla sina verksamheter. Varje bedömning ska göras utifrån de lokala förutsättningarna.

Fiske och vattenbruk

Aktivt fiske bedrivs från de kommunala hamnarna i Böda, Byxelkrok och Sandvik. Borgholm, Kårehamn och Nabbelund har tidigare varit aktiva fiskehamnar där funktionen bör fortsatt beaktas i planeringen för att täcka upp för eventuella framtida behov. Därtill finns ett flertal mindre privatägda aktiva fiskehamnar. Historiskt har fisket som sysselsättning ofta kombinerats med

jordbruk vilket har bidragit med en småskalighet som till viss del finns kvar än idag.

Övergödning i Östersjön genom kväve och fosfor orsakar problem som påverkar ekosystem längs kommunens kust negativt. På så sätt påverkas yrkesfiske såväl som turismen i form av sportfiske negativt. Övergödningen leder till stor produktion av alger och cyanobakterier som faller till botten, bryts ner och bildar syrefria bottnar. Både syrafria bottnar och algblomning försvårar både fisklek och överlevnad hos fiskyngel, vilket ger ytterligare övergödningseffekter.

En del av lösningen för att minska halterna av kväve och fosfor kan vara odling av musslor i kommunens havsområde. Musslorna filtrerar vattnet och tar upp en del av de näringsämnen som har läckt ut i haven. Flera samverkansprojekt har genomförts för att få igång musselodlingar. Kommunen ställer sig positiv till odling av musslor som ett komplement till åtgärder för att minska övergödningen i Östersjön.

Vattenbruk på land med recirkulation av vatten, så kallad RAS-odling, är en näring som kan utnyttja tomma ladugårdar eller andra lokaler för att odla fisk utan att släppa ut övergödande eller oönskade ämnen till omgivningen. Att odla matfisk och använda foder gjort på musslor från Östersjön kan ge en mångfacetterad hållbar landsbygdsutveckling och livsmedelsproduktion i kommunen. Kommunen ser gärna fler entreprenörer som bidrar till en hållbar livsmedelsproduktion och ger möjlighet till en lokal matprofil för både kommunala och restaurangkök.

Skogsbruk

Kommunens yta består till 28 % av produktiv skogsmark. Trots det finns ingen betydande skogsindustri som i flera andra kommuner i länet. Historiskt har skogsindustrin varit mer utvecklad i kommunen, speciellt i de norra delarna i anslutning till Böda kronopark. Det har funnits aktiva sågverk i Nabbelund och Böda med tillhörande skogsjärnvägar som idag utgör viktiga lämningar från kommunens tidigare industrier.

Stenindustri

Ölands kalkstensberggrund utgör speciella förutsättningar för stenindustri på ön. Stenen har här brutits, bearbetats och exporterats åtminstone sedan medeltiden. Sandvik kom att bli norra Ölands främsta industri med storskalig stenhantering, även om den mer småskaliga hanteringen även funnits vid sidan om. Sandvik utgör ett kulturhistoriskt industriarv och är idag fortfarande en levande näring.

Riktlinjer

- Jordbruksmark är en långsiktig resurs och ska i första hand bevaras. Om marken bedöms som mer lämplig för annat ändamål ska det vara för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och föregås av prövning av alternativa platser.
- Småföretagandet, areella näringar och livsmedelsproduktion ska ges förutsättningar att fortsätta utvecklas.
- Vid planering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till lukt, buller och transporter så att befintliga jordbruk och dess verksamhet inte begränsas. Hänsyn bör också tas till eventuella behov av jordbrukets expansion.

Berörda miljömål

Hälsa, risk och säkerhet

Trafik- och omgivningsbuller

Trafikbuller kan utgöra en olägenhet för människors hälsa och är därför viktigt att beakta i planering. I förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader anges att buller från vägar inte bör överskrida 60 dBA ekvivalent vid fasaden till en bostadsbyggnad, samt 50 dBA ekvivalent och 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats i anslutning till byggnaden. För bostäder under 35 kvadratmeter gäller 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasaden.

Borgholms kommun inkluderar förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggande i kommande plan- och bygglovsärenden för att säkerställa att människors hälsa inte påverkas negativt av trafikbuller.

Borgholms kommun berörs inte av miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller.

Luftkvalitet

Luftkvalitetsförordning anger miljökvalitetsnormerna och reglerar vilka gränsvärden i luftkvaliteten som inte får överskridas. Miljökvalitetsnormer för luftkvalitet i utomhusluft inkluderar både olika gaser och partiklar.

Borgholms kommun är del av Kalmar läns luftvårdsförbund som genom samverkan övervakar luftkvaliteten i länet. Medan vägtrafiken bedöms vara den dominerande källan till utsläpp anges även privat vedeldning på landsbygden ha möjlig påverkan på luftkvaliteten, men i vilken omfattning är okänt.

Borgholms kommun har god luftkvalitet och överstiger inte värdena för miljökvalitetsnormerna vid mätning av de mest exponerade platserna i Borgholms tätort. De uppmätta värdena ligger även under den nedre utvärderingströskeln.

Naturolyckor och klimatförändringar

I Borgholms kommun består jordarterna främst av morän med inslag av isälvsavlagringar i form av grus och sand i de centrala och norra delarna. Enligt Sveriges geologiska undersöknings (SGU) översiktliga bedömning har mindre partier längs med den västra kusten av kommunen en pågående långsam erosion i klint. Bödabukten och mindre sträckor utmed kusterna utgör stränder med förutsättningar för stranderosion. Vidare identifierar SGU benägenheten för jordskred som liten i de finkorniga sedimenten i den norra delen av kommunen och längs med delar av kusterna.

I en översiktlig stabilitetskartering för bebyggelsen i länet (MSB, 2021) har ett område i kommunen med ringa till måttliga erosionsindikatorer valts ut för vidare undersökning. Området, som ligger i centrala Löttorp, utgör en flack slänt huvudsakligen bestående av sand. Släntavsnittet bedömdes vid vidare undersökningar ha hög säkerhet.

Risken för ras, skred och erosion

påverkas av klimatförändringarna. Ökad nederbörd, fler och kraftigare skyfall och stigande havsnivåer ökar risken för naturolyckor. Länsstyrelsen i Kalmar län pekar i sin klimatförändringsanalys ut de öländska kusterna som områden med risk för stranderosion. Främst sandkusten längs med den nordöstra kusten och utmed klintkusten i nordväst är berörda. Med en ökad erosionsrisk finns risken att bebyggelse och infrastruktur påverkas. Riskerna har utretts på en kommunövergripande nivå i samband med framtagandet av översiktsplanen. Erosionsrisken måste vidare studeras i specifika planer med högre detaljeringsnivå för att säkerställa att ny bebyggelse inte placeras på olämpliga platser.

Mot den stigande havsnivån kan det på längre sikt vara motiverat att skydda bebyggelse och infrastruktur med ett kantskydd eller en vall i de delar av kommunen där den stigande havsnivån har störst påverkan på den byggda miljön. Alternativ och utformningar av förebyggande åtgärder för havsnivåhöjningen är något som kommunen kommer att utreda i detalj på sikt. De stränder som främst påverkas av stranderosion kan åtgärdas exempelvis genom strandfodring, såsom stränderna i Köpingsvik och Böda. Det är även av vikt att i framtida bebyggelse skydda potentiellt förorenade områden så att föroreningarna inte riskerar att påverka dricksvattnet och känsliga naturmiljöer vid framtida höga vattenstånd. Havsnivåhöjningen inkluderas i detaljplanehandläggningen i kommunen redan idag och kommer att få större betydelse framöver. Läs mer om riktlinjer för att minska riskerna för skador på den bebyggda miljön till följd av ett förändrat klimat i kapitlet *Klimatanpassning*.

Radon och magnetfält

Radon utgör en vanligt förekommande hälsorisk. Enligt SGU finns det alltid tillräckligt med radon i marken för att gällande gräns- och riktvärden för radon ska kunna överskridas i en byggnad om konstruktionen inte är tät mot marken, även i så kallade lågriskområden. I Borgholms kommun är förekomsten av radon i marken varierande. Områden med särskilt hög radonrisk i marken finns utmed västra landborgskanten på grund av förekomsten av den uranrika bergarten alunskiffer. Även ett fåtal områden med förhöjda markradonhalter har konstaterats på östra Öland. I högriskområden för radonstrålning från berggrunden finns det även risk för förhöjda värden av radon i dricksvattnet från enskilda brunnar.

> Boverkets byggregler anger att gränsvärdet för radonhalt och gammastrålning i nya byggnader är 200 Bq/m3 inomhusluft respektive 0,3 µSv/h. Detta gäller för rum där människor vistas mer än tillfälligt.

Även magnetfält är vanligt förekommande och finns på många platser i samhället. Strålsäkerhets-myndigheten anger att magnetfält i bostäder upp till 200 nT i årsmedelvärde är normala medan årsmedelvärden över 2000 nT anses vara kraftigt förhöjda. Värdena har i sig ingen koppling till eventuella hälsorisker men planering bör ske med försiktighet. Det ska därmed undvikas att placera nya bostäder och service nära befintliga elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka

skador på människor, miljö eller egendom om de inte hanteras på rätt sätt under en transport. Om en olycka skulle ske kan det få stora konsekvenser, där specifikt tätbebyggda områden och vattenskyddsområden medför förhöjda risker. I Borgholms kommun är väg 136 rekommenderad väg för transport av farligt gods. Farligt gods får även transporteras på alla vägar som inte är belagda med restriktioner från länsstyrelsen. Kommunens uppfattning är att riskfrågan först och främst ska hanteras av verksamhetsutövaren så nära källan som möjligt. Det kan bland annat gälla högre krav på behållare för farligt gods.

Rekommenderade parkeringsplatser för tillfällig uppställning av fordon med farligt gods är rastplats Norra Glömminge vid väg 136, rastplats Solliden väster om väg 136 samt parkeringsplats Södra Löttorp vid väg 136. Vid läckage är kommunförrådet i Borgholm påbjuden uppställningsplats.

Vid framtagande av detaljplaner ska en övergripande analys utföras över de platsspecifika riskerna av farligt gods. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på riskbilden för det aktuella planförslaget.

Oljeläckor till havs

Havsområdena utanför Ölands och Borgholms kommuns kuster är vältrafikerade. Att ha beredskap för en oljeolycka till havs som kan nå land är därför viktig, även ett förebyggande skydd är nästintill omöjligt. En stor del av den öländska kusten har flera höga skyddsvärden i form av bevarandevärda natur- och kulturmiljöer som är känsliga för oljepåslag. Borgholms kommun har tillsammans med Mörbylånga kommun upprättat en oljeskyddsplan för gemensam beredskap för oljeolyckor till havs.

Industri och störande verksamhet

Inom kommunen finns ingen industri som klassats att utgöra en fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Inga Sevesoverksamheter som lagrar stora mängder kemikalier finns heller i kommunen eller på Öland. Norra Öland ligger dock geografiskt nära kärnkraftverket i Oskarshamn, vilket är en risk som inte kan bortses. Sannolikheten för ett haveri på kärnkraftverket är mycket liten men konsekvenserna skulle vara förödande.

Inom industriområden finns i regel större risker än i övriga områden. Industriområdena i kommunen är lokaliserade så att de olyckstyper som antas kan inträffa bedöms bli begränsade inom industriområdenas gränser. Utanför industriområdena förekommer risker främst i form av förvaring av brandfarliga, miljöfarliga eller giftiga ämnen. Förekomsten bedöms av räddningstjänsten dock vara begränsad till den omfattning som anses rimlig i ett modernt samhälle. Utsläpp av oljor, kemikalier och liknande i anslutning till vattentäkter medför dock alltid att saneringsåtgärder måste vidtas för att trygga fortsatt nyttjande av täkten.

Miljöfarlig verksamhet

I Borgholms kommun finns cirka 130 verksamheter som kan ha negativ påverkan på miljö och hälsa och på grund av det är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Till miljöfarlig verksamhet hör anläggningar där utsläpp till luft, mark eller vatten förekommer, liksom

verksamheter som hanterar miljöfarliga ämnen eller har processer som vid brand eller olycka kan innebära risker för närliggande områden. Hit räknas också verksamheter som kan ge upphov till olägenheter för omgivningen i form av damm, lukt, buller och störande ljus från strålkastare. När befintliga företag utvidgar eller ändrar inriktning kan nya störningar uppkomma, samtidigt som införande av ny teknik också kan innebära en minskad störning till omgivningen.

Miljöfarlig verksamhet delas in i A-, B- och C-anläggningar beroende på verksamhetens omfattning och miljöpåverkan. För att få anlägga och driva vissa miljöfarliga verksamheter krävs tillstånd och anmälan.

I Borgholms kommun finns ingen A-anläggning. För att få driva exempelvis flygplats eller ett oljeraffinaderi i kommunen behövs tillstånd från mark- och miljödomstolen.

Det finns cirka 20 B-anläggningar i kommunen, vilka till över hälften består av täkter och lantbruk. Tillstånd för B-verksamheter söks hos länsstyrelsen.

I kommunen finns även cirka 110 C-anläggningar som är verksamma inom exempelvis lantbruk, vindkraft och avfallshantering. C-verksamheter anmäls och prövas av kommunens miljö- och byggnadsnämnd.

I Borgholms kommun dominerar småskaligt företagande. Förutsättningar för företagande i form av industritomter bör finnas i anslutning till kommunens större samhällen för att undvika uppkomst av störande verksamheter i bostadsområden.

Lantbruksföretag räknas som miljöfarlig verksamhet eftersom miljön bland annat påverkas vid djurhållning, lagring och spridning av gödsel samt vid användning av bekämpningsmedel. För att förebygga olägenhet för människors hälsa bör bostäder inte placeras för nära brukningscentrum för djurhållning eller i närheten av betesmark. Se även kapitlet *Areella näringar*.

Bebyggelse och brandrisker

Räddningstjänsten på Öland har lyft två bebyggelsemiljöer som extra brandfarliga. Den första är sluten kvartersbebyggelse i träkonstruktion som återfinns i Borgholms stad. Den andra är de många radbyarna som på grund av närheten mellan byggnaderna riskerar att en eventuell brand sprids fort.

Förorenade områden

Inom Borgholms kommun finns flertalet områden som är riskklassade som potentiellt förorenade. Ett förorenat område är en plats som är så förorenad att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön, och som vid åtgärder i mark- och vattenanvändningen riskerar att sprida föroreningarna till omgivningen. Förorenade områden i Borgholms kommun är i viss mån inventerade men mer kunskap behövs vad gäller föroreningars utbredning och vilka föroreningar som faktiskt förekommer. Förorenade områden sammanfaller ofta med gammal industrimark och nedlagda deponier. Förutom livsmedelsindustrin i Borgholm stad, samt stenindustrin och sågverken i norr, har det historiskt förekommit mestadels småskaliga industriverksamheter i kommunen. På grund av närheten till havet och den långa kuststräckan har fiske och sjöfart varit viktiga näringar och hamnarna har haft stor betydelse.

Inom Borgholms kommun finns det totalt 131 potentiellt eller konstaterat

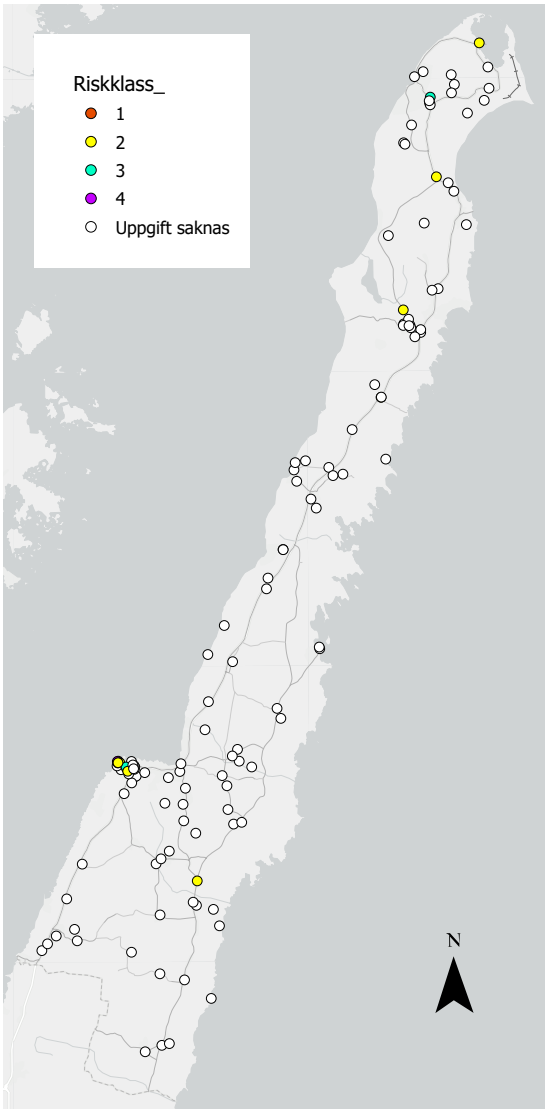

Förorenade och potentiellt förorenade områden samt dess riskklassning.

förorenade objekt. Av dessa är 52 inventerade och riskklassade enligt en standardiserad metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). I kommunen finns 25 objekt i riskklass 1 och 2, vilket betyder att de bedöms utgöra en stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön. 9 av dessa 25 objekt är nedlagda deponier. Resten består av exempelvis sågverk, plantskolor, gamla bensinmackar och hamnområden.

I Borgholm har hamnområdet fyllts ut i omgångar med fyllnadsmassor av okänt ursprung som senare visat sig innehålla föroreningar. Borgholms yttre hamn är ett område som är attraktivt ur bostadssynpunkt och där planer på ny bebyggelse har funnits under lång tid. Eftersom det är industrimark behöver markanvändningen ändras och behovet av sanering utredas innan exploatering kan ske.

Kommunstyrelsen ansvarar för gamla nedlagda deponier där kommunen står som verksamhetsutövare. En tidsplan och prioritetsordning för fortsatt inventering av nedlagda kommunala deponier enligt MIFO 2 har framtagits. Målet är att samtliga nedlagda kommunala deponier i riskklass 1 och 2 ska vara undersökta och riskbedömda senast slutet av 2024. Prioritetsordningen bygger på faktorer som ifall den nedlagda deponin är lokaliserad inom ett vattenskyddsområde, vid misstankar om förekomst av farligt avfall, om avfallet ligger i synlig dager eller om det finns skyddsvärden i nära anslutning till objektet. En annan aspekt att ta hänsyn till är om deponiområdet ligger bostadsnära eller om det finns ett uttalat intresse för exploatering på platsen.

I Mejeriviken i Borgholm finns en nedlagd deponi vars yttre kant ligger mindre än 50 meter ifrån strandkanten. Området ligger bostadsnära och intresse finns från kommunens sida att använda platsen för rekreation. I Köpings tall finns en nedlagd deponi inom vattenskyddsområdet.

Höga byggnadsverk

Höga objekt ska remitteras till berörda myndigheter så att de inte negativt påverkar nationella intressen. För att inte hindra den civila luftfaren ska alla byggnadsverk som är högre än 20 meter över mark- eller vattenytan remitteras till Luftfartsverket. Om objektet planeras i en sjö eller till havs ska ärendet även remitteras till Kustbevakningen i Karlskrona. Höga byggnadsverk som är

högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse ska samrådas med myndigheten för samhällsskydd- och beredskap (MSB) för att inte riskera att störa radiokommunikationssystemet RAKEL. Även Försvarsmakten ska remitteras vid höga byggnader, se kapitel *Riksintressen*.

Hantering av risker i vidare planering

För det löpande arbetet med riskhantering har kommunen en aktuell kommunomfattande risk- och sårbarhetsanalys och ett kontinuerligt mellankommunalt och regionalt samarbete i frågan. Räddningstjänsten deltar även som remissinstans i översiktsplaner och detaljplaner.

Riktlinjer

- För radon och elektromagnetiska fält ska de riktlinjer och gränsvärden som statliga myndigheter fastställer tillämpas.
- Områden där mark, vatten eller sediment kan antas vara förorenade ska utredas och vid behov avhjälpas i samband med detaljplanering, bygglov och andra anläggningsåtgärder.
- Risken för ras, skred och erosion beaktas i vidare planering där platsens specifika egenskaper undersöks utifrån uppdaterat underlag. Påverkan av klimatförändringarna ska inkluderas i analyserna.
- Geoteknisk lämplighet ska hanteras i detaljplanering samt bygglov.
- Ett skyddsavstånd till drivmedelsstationer om 100 meter gäller vid nyetablering av exempelvis bostäder och skola.

Berörda miljömål

Riksintressen

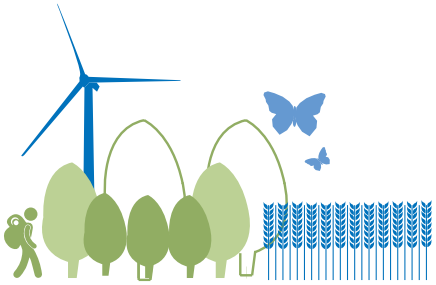

Riksintressen är mark- eller vattenområden som långsiktigt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada de värden som riksintresset grundas i. Riksintressen skyddas enligt hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens kapitel 3 och 4. Staten och dess myndigheter definierar riksintressena och deras respektive värden. Kommunen förhåller sig sedan till dessa och tar ställning till dem i översiktsplanen. Boverket har det övergripande ansvaret och länsstyrelsen har i uppdrag att bevaka riksintressena.

Borgholms kommun berörs av flertalet riksintressen. Dessa är riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, yrkesfiske, totalförsvaret, friluftsliv, kommunikationer, värdefulla ämnen eller material och energiproduktion. Även de specifikt utpekade geografiska områdena i miljöbalkens kapitel 4 påverkar Öland i sin helhet i form av riksintressena för rörligt friluftsliv respektive obruten kust.

Obruten kust (4 kap. 3 §)

Hela Öland utgör som riksintresse för obruten kust vilket innebär att kusten ska skyddas mot större verksamheter och industrier.

Rörligt friluftsliv (4 kap. 2 §)

Hela Öland omfattas av riksintresset för det rörliga friluftslivet vilket särskilt ska beaktas i exploatering och ingrepp i områdets miljö.

Energiproduktion - vindbruk (3 kap. 8 §)

I Borgholms kommun finns tre riksintressen för energiproduktion som alla rör vindbruk: ett utpekat område i mellan Ryd och Österskog som även sträcker sig in i Mörbylånga kommun, ett område mellan Hagskog och Fagerum samt till havs i anslutning till befintliga vindkraftverk utanför Kårehamn.

Yrkesfiske (3 kap. 5 §)

Riksintresset för yrkesfisket innefattar både viktiga fångstområden och hamnar. I Borgholms kommun är Kårehamn och Byxelkrok utpekade som fiskehamnar av nationell betydelse samt två fångstområden utanför kommunens östra (Östra Öland) och norra kuster (Västervik utsjöområde).

Värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 §)

Gillberga kalkstensbrott utgör riksintresse för värdefulla ämnen eller material i Borgholms kommun.

Totalförsvar (3 kap. 9 §)

Försvarets sjöövningsområden Martin och Urban är utpekade riksintressen utanför Borgholms kommuns östra respektive norra kust. Påverkansområdet berör även flertalet andra kommuner som angränsar till havs.

Hela Sverige är dessutom samrådsyta för höga objekt. Höga objekt innebär en höjd över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45

meter inom sammanhållen bebyggelse. Se även kapitel *Hälsa, risk och säkerhet*.

Friluftsliv (3 kap. 6 §)

Riksintressena för friluftsliv bedöms ha stor nationell betydelse för människors vilja till utevistelse tack vare områdenas särskilda natur- och kulturkvaliteter och deras goda tillgänglighet för allmänheten.

Område	Värdebeskrivning
Halltorp	Omväxlande område med ädellövskog, kärr, strandängar och stränder för naturupplevelser, naturstudier och bad.
Borgehage – Slottsalvaret	Lättillgängliga natur- och kulturupplevelser i ädellövskog och på alvarmarker i anslutning till Borgholms slottsruin.
Norra Ölands kuster	Kuststräcka med goda förutsättningar för bad, fritidsfiske och natur- och kulturupplevelser.

Kommunikationer (3 kap. 8 §)

Riksintresse för kommunikationer är områden som har nationell betydelse för väg, järnväg, luftfart och sjöfart.

Kommunikation	Beskrivning
Väg 136	Väg av särskild betydelse för trafik inom regionen och mellan regioner.
Farled 301 – Kalmar (Omböjningen) - Dämman	
Farled 30 – Ölands södra udde – Svenska Björn	
Farled 31 – Ölands södra udde - Landsort	
Farled 32 - Kalmarsund – Svenska Björn	
Farled 33 – Oskarshamn - Visby	

Kulturmiljövård (3 kap. 6 §)

Riksintresse för kulturmiljövård syftar till att skydda och bevara bebyggelse och områden med höga kulturvärden som avspeglar landets historia.

Område	Beskrivning
Vanserums malm-Norra Bäck	Bymiljöer och en av Ölands bäst bevarande malmmiljöer.
Östra Ölands kust- och odlingsbygder	Område som ger uttryck åt utvecklingen av kulturlandskapet med markindelning från medeltiden och fornlämningar från järnålderns bondesamhälle och radbyar.
Rönnerums fornby	Sammanhållen fornlämningsmiljö från äldre järnålderns bondesamhälle.
Karums alvar	Bymiljö och fornlämningar på alvar.
Borgholm	Borgholm som småstadsmiljö, trästad och badort samt slottsmiljö från medeltiden som visar den historiska kungliga närvaron.
Hörninge	Bymiljö och odlingslandskap med markindelning från medeltiden som präglat kulturlandskapet.
Södra Greda-Valsnäs	Kust- och odlingslandskap med fornlämningar och bymiljöer som uttrycker jordbrukets och fiskets betydelse sedan järnåldern fram till 2000-talet.
Föra sockencentrum	Kulturmiljö och bebyggelse som visar hur ett öländskt sockencentrum har utvecklats sedan medeltiden.
Ölands stenkust	Kust- och industrimiljö fokuserat kring stenbrytning sedan medeltiden och dess påverkan från fiske, sjöfart och boskapsskötsel.
Källa-Persnäs kust- och odlingsbygder	Kust- och odlingslandskap som visar på förhållandet mellan sockencentrum och diverse näringar på land och till havs från medeltiden till 2000-talet.
Bödaskogens järnåldersmiljöer	Fornlämningar från det öländska bondesamhällets storhet under äldre järnåldern.
Ebbeskogs och Åkers järnåldersmiljöer	Fornlämningar från äldre järnålderns byar och bondesamhällen.
Ölands norra udde	Kulturmiljö fokuserat kring norra Ölands och Grankullaviks hamns kommunikationer till havs från både medeltiden, 1800- och 1900-talen.
Algutsrum-Ryd	Odlingslandskap, sockencentrum och fornlämningsmiljöer.

Naturvård (3 kap. 6 §)

Inom Borgholms kommun finns 18 riksintressen för naturvård utpekade. Riksintresse innebär att miljön är skyddsvärd ur ett nationellt perspektiv, men inte att miljön automatiskt är skyddad. Flertalet av områdena sammanfaller även med Natura 2000-områden.

Område	Beskrivning
Vattenområde utanför Ölands norra udde	Kust- och vattenområde av geovetenskapligt och marinekologiskt intresse. Variationsrika bottenområden och artsammansättningar. Viktigt område för fisk- och fågelarter. Fiskeribiologiskt referensområde.
Ölands norra udde-Bödabukten	Mycket variationsrikt område med ett flertal sällsynta och artrika naturtyper. Klapperstenskust, dynområden, flygsandfält med sandtallskogar av hög ålder och ovanlig kalktallskog. Innehåller artrika slåtterängar, våtmarker, lövskogar, alvar och naturbetesmarker samt en stor strandlagun med ett av de ornitologiskt mest värdefulla områdena på Öland. Många rödlistade arter förekommer.
Östra Ölands strandängar	12 mil lång kuststräcka med representativa och välbevarade strandängar samt våtmarker av internationellt värde. Den flacka kusten, de öppna betesmarkerna och radbyarna präglar hela landskapet. Flera växtsamhällen med mycket begränsad utbredning i övriga landet såsom kalkfuktängar, stäppartade torrängar och alvar. Betydande områden för fisk- och fågellivet. Även fossilfauna i berggrunden.
Hornsjöområdet och kuststräckan Byrum-Byxelkrok	Mycket variationsrikt område med olika naturtyper representativa för norra Öland samt Ölands enda egentliga sjö. Stora geologiska värden utmed kusten med klint och raukar. Rikt fågelliv och höga värden kopplade till insekter. Även rik flora med ovanlig kalktallskog samt flera olika skogstyper, alvar och våtmarker. Många rödlistade arter förekommer.
Vedbormeträsk	Igenväxande våtmark med värdefulla lövsumpskogar och videkärr. Både botaniska och ornitologiska värden.

Västra Alvaret – Hagelstad	Representativt och artrikt odlingslandskap med hagmarker, stora strandnära betesmarker, strandvallar, torr- och fuktängar, vätar och alvar. Området har stora skönhetsvärden.
Jordhamn	Utgörs av strandvallar och klapperfält som bryter av mot västra kustens klint. Finns antydan till raukbildningar vid Gillberga raukar, landets enda fossila raukområde i ordovicisk kalksten. Området har mycket höga skönhetsvärden.
Lilla horns löväng	En av få lövängar med slåttring och spår av hamling på Öland. Artrik flora med bland annat en sällsynt variant av ögontröst.
Knisa mosse	Mycket omväxlande våtmarkskomplex helt opåverkat av dikningar. Stor variationsrikedom med höga ornitologiska och botaniska värden.
Alböke alvar - Äleklinta	Hög klintkust omgivet av ett representativt och välbevarat odlingslandskap med alvar, öppna utmarker och havsstrandängar. Även en viktig plats för flertalet fågelarter. Det öppna beteslandskapet har mycket höga skönhetsvärden.
Petgärde och Djurstad träsk	Representativa öländska våtmarker med höga botaniska och ornitologiska värden, delvis tack vare restaureringar. Djurstad träsk är en av de större sammanhängande agmyrarna på Öland.
Unnestad och Gillsby mosse	Representativa och välbevarade natur-betesmarker med öppen och buskrik utmark. Artrika växtsamhällen. Gillsby mosse är värdefull och representativ för Ölands våtmarker och har höga ornitologiska värden.
Hörninge mosse	Stor agmyr med artrik flora. Stor orkidérikedom och häckningsplats för våtmarksbundna fåglar.
Ancylusvallen	Delvis intakt del av ancylusvallen och Ölands största sandstäpp med mycket höga botaniskt och entomologiska värden.
Köpings klint	Fossil klint i anslutning till hällmarker och torrängar. På klinten finns ett alvar med hällmarks- och stäppartad flora och förekomst av sällsynta skalbaggar i vattensamlingar.

Alvarmarker söder om Borgholm	Representativt odlingslandskap med betade alvarmarker, örtrika torrängar och ett källkärr med artrikt fågelliv. Greby-Räpplinge alvar är ett av de största alvaren utanför Stora Alvaret.
Kustädellövskog	Lövskogsområde mellan landborgen och kusten med ädellövskog av stor ekologisk variation. Halltorp utgör en internationellt värdefull lokal för skalbaggar, lavar och svampar. Mycket värdefull flora med ett flertal sällsynta arter samt rikt småfågelliv.
Mittlandsområdet	Norra Europas största sammanhängande lövskogsområde. Mosaikartat och mångformiga skogar och odlingslandskap. Flera naturtyper med begränsad utbredning i landet och området innefattar större delen av Sveriges hässlen. Flera representativa odlingslandskap och våtmarker ingår. Mycket värdefull flora och fauna med ett mycket stort antal rödlistade arter. Svampfloran är unik med flera globalt hotade arter.

Natura 2000 (4 kap. 8 §)

I och med Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet har ett sammanhängande ekologiskt nätverk av Natura 2000-områden upprättas. Syftet med Natura 2000 är att bevara den europeiska biologiska mångfalden och lyfta fram representativa naturmiljöer från alla EU:s medlemsländer. Borgholms kommun har totalt 46 Natura 2000-områden.

Område	Beskrivning
Vanserum – Bäck - Övetorp	Naturligt utvecklad ädellövskog och del av Mittlandsskogen. Hög biologisk mångfald med flera nationellt utrotningshotade arter.
Rönnerum - Abbantorp	
Ismanstorp	
Dyestad	
Karås	

Karum	En mosaik av ädellövskog, trädbevuxna betesmarker, ängar, alvar och fält. Höga värden för flora på odlingsmarken.
Halltorp	Ädellövskog med lång kontinuitet som representerar ett tidigare utbrett habitat i södra Sverige.
Strandskogen	Större, ädellövträdsdominerat lövskogsområde huvudsakligen av naturskogskaraktär och med stort värde för fauna och flora.
Strandtorp	
Slottsalvaret	Representativt odlingslandskap med betade alvarmarker och torrängar med lång kontinuitet.
Borga hage	Värdefull ädellövskog med lång kontinuitet och god konnektivitet med ädellövsområdena i söder. Flertalet rödlistade arter.
Björnsbodar	Betesmarker med hög artrikedom.
Gillsby mosse	Representativ för våtmarkerna på Öland med höga botaniska och zoologiska värden.
Äleklintabrottet	Klintkust och alvarmarker.
Knisa mosse	En av få ostörda mossar på norra Öland med hög biologisk mångfald i flera olika våtmarkstyper. Även höga värden för fågellivet.
Sandvik	Hävdade kalkgräsmarker, klapperstens-stränder samt ruderatmark.
Jordhamn - Gillberga	Artrika betade kalkgräsmarker i en mosaik av alvar- och enbuskmarker.
Lilla Horns löväng	En av få kvarvarande ängar för hö på Öland. Rik flora med flera olika orkidéer.
Hagelstad	Ädellövskogsbestånd typiskt för norra Ölands lundar med hög andel lind.
Horns kungsgård	Hög biologisk mångfald i både torra, våta och insjömiljöer.
Bödakustens västra	Ädellövskog, naturbetesmark och ett stort sanddynområde med marinekologiska värden.
Idegransreservatet	Område av naturskogskaraktär med förekomst av gamla och grova träd, lågor och död ved. Riklig förekomst av idegran och andra hotade, sällsynta och hänsynskrävande växter.
Stora mossens biotopskyddsområde	Olikåldrig barrblandskog med inslag av ek.
Böda backar	Taiga med unik karaktär då beståndet växer i en dynamik präglad av sanddynmiljö.

Svartvikskärret	Ett mångformigt kalkkärr med höga botaniska och zoologiska värden.
Skeppersäng	Område med naturskogskaraktär med stora mängder äldre träd och död ved. Värdefull ädellövskog med flera rödlistade arter.
Lindreservatet	En mosaik av ädellövskog, alvar, våtmarker och ängar med flera rödlistade arter.
Sjöstorp	Artrik barrskog på kalksten med inslag av hassel som utgör en ovanlig naturtyp i landet. Flera rödlistade arter finns här.
Nabbelund	En mosaik av saltvattenspåverkad betesmark, ostörda våtmarker, träsk samt tall- och ekskog med hög biologisk mångfald och flertalet rödlistade arter.
Trollskogen	Skogsbetesmark med äldre tall- och ekbestånd samt betade kustmarker.
Bödakustens östra	Kustnära område med typiska sanddyns-habitat, naturskogslika miljöer och viktiga marina grundområden för lekande fisk.
Böda prästgård	Trädbärande hagmarker dominerade av ek samt arter knutna till dessa.
Högby hamn	Hävdade sjömarker utefter kusten med höga ornitologiska och botaniska värden.
Högby kyrkoreservat	Ädellövskogsbestånd med stort inslag av rödlistade kryptogamer.
Högenäs orde	Del av norra Ölands strandvallsområde. Utgörs av en långsträckt moränudde med betade strandängar och enbuskmarker.
Södviken	Viktig häcknings-, rast- och utfordrings-plats för flertalet fågelarter.
Husvalla sjömarker	Sedan länge betade kustmarker med rik flora och viktiga häcknings- och rastplatser för fågellivet.
Södra Greda löväng	En av få kvarvarande ängar för hö på Öland. Rik flora med flera olika orkidéer.
Djurstadträsk	Öppen och hävdpräglad våtmark med rikt fågelliv, bland annat ängshök.
Petgärde träsk	Våtmark med rikt fågelliv, speciellt viktig för änghöken.
Egby sjömarker	Kuststräcka med representativa och välbevarade betespräglade strandängar och kustvattenmiljöer. Mycket rikt fågelliv och av stor betydelse för häckande och rastande fågel. Utgör viktiga lek- och uppväxtområden för fisk.
Kapelludden	
Åkeby – Runstens sjömarker	

Skedeås	Kalkrika gräsmarker med flertalet rödlistade arter.
Störlinge sjömarker	Sedan länge betade kustmarker med rik flora och viktiga häcknings- och rastplatser för fågellivet.
Tjusby sjömarker	Grunda bräckta habitat samt öppna eller halvöppna betesmarker. En lång kontinuitet av bete har skapat en artrik flora och viktiga platser för häckande vadarfåglar och rastande flyttfåglar.

Riktlinjer

- Kommunens generella utveckling avser att värna riksintressena och säkerställa att dess värden inte påverkas negativt.
- Samtliga riksintressen beaktas mer ingående i varje enskild detaljplaneprocess.
- Genom förslag att ta fram strategier för friluftsliv, ekosystemtjänster och kulturmiljö kommer flertalet riksintressen att tillgodoses och kunna utvecklas.

Föreslagna justeringar

- Riksintresse för naturvård behöver justeras i norra Rälla, i område SB37. Där föreslås ny bebyggelse i ett tillväxtområde som direkt ansluter till befinlig bebyggelse inom serviceorten.
- Riksintresse för naturvård behöver justeras marginellt i Borgholms tätort för att överensstämma med hur marken brukas idag. Gäller område MB12 på mark- och vattenanvändningskartan.

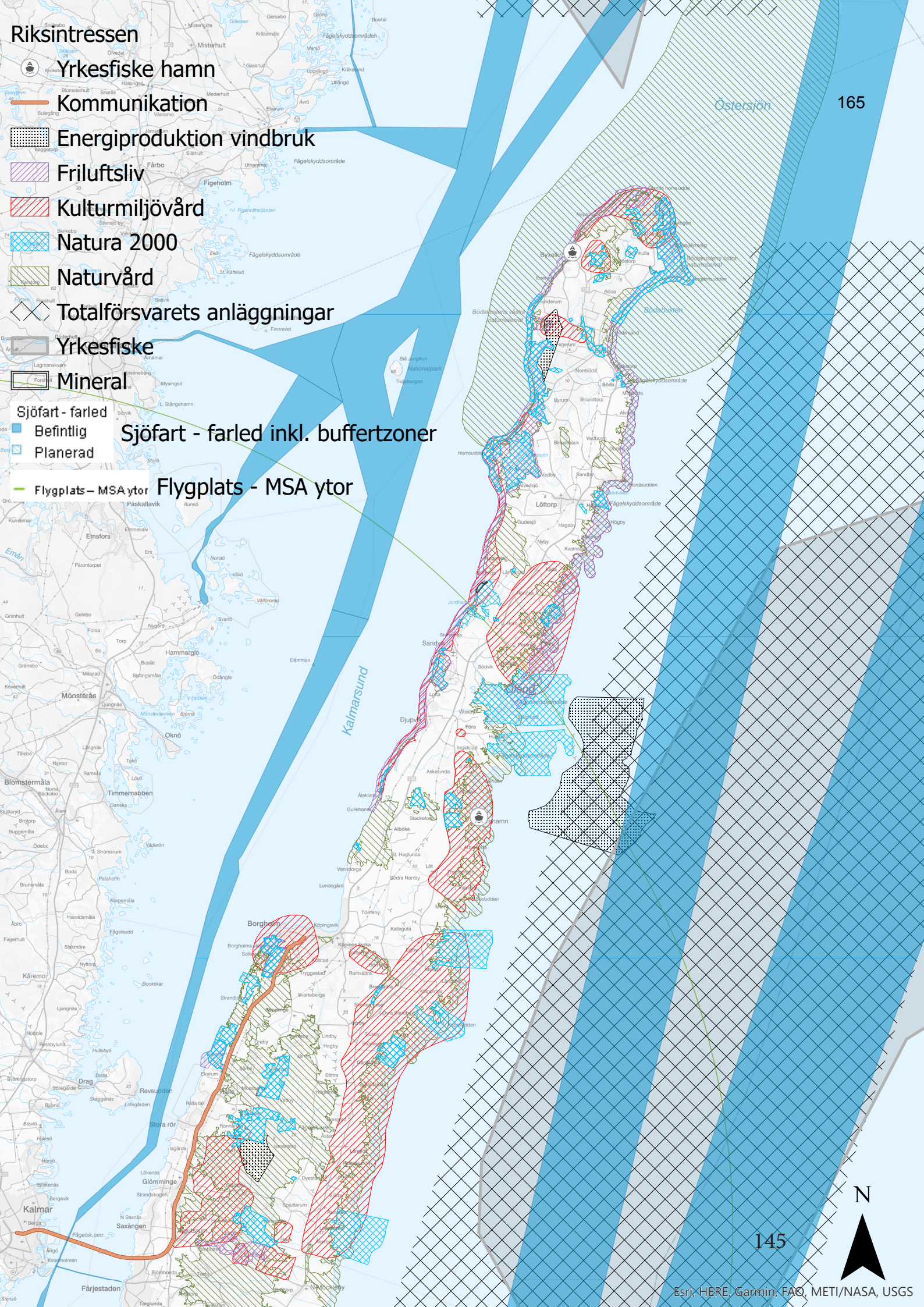
Riksintressen
Yrkesfiske hamn
Kommunikation
Energiproduktion vindbruk
Friluftsliv
Kulturmiljövård
Natura 2000
Naturvård
Totalförsvarets anläggningar
Yrkesfiske
Mineral
Sjöfart - farled
Befintlig
Planerad
Sjöfart - farled inkl. buffertzoner
Flygplats – MSA ytor
Flygplats - MSA ytor
Östersjön
165
145
Kalmarsund
N
Esri, HERE, Garmin, FAO, METI/NASA, USGS

Energi

Borgholms kommun har en stor andel förnybar energi, både sett till tillförsel och användning. Det produceras mycket vindkraft inom kommunen och det finns en stor potential i att utöka produktionen av solenergi och biogas.

Nästintill all förbrukning av fossil energi i Borgholms kommun sker dels genom transporter, dels genom arbetsmaskiner inom jordbruket. För att på sikt bli fossilbränslefria deltar kommunen i det länsövergripande arbetet *Nooil* med år 2030 som tidshorisont.

Borgholms kommun har en gemensam vindkraftsplan tillsammans med Mörbylånga kommun som inte är aktuell att uppdatera de närmaste åren. När en generationsväxling av vindkraftverken behövs bör dock frågan ses över igen och planen omarbetas.

Produktion

I Borgholms kommun produceras cirka 400 GWh årligen från vindkraften och ungefär hälften exporteras. Solenergi-produktionen i kommunen är väldigt liten men har en stor potential att utvecklas tack vare de många soltimmarna.

Biogasproduktionen är idag begränsad i Borgholms kommun, men har även den en stor potential att utvecklas och täcka betydande delar av kommunens bränsleförbrukning. Redan nu sker rötning av gödsel på individuella gårdar i kommunen där elproduktionen delvis används i de egna gårdsverksamheterna. Kommunens många jordbruk producerar en stor mängd gödsel vilket medför goda möjligheter att utveckla biogasproduktionen. I reningsverken i Borgholms kommun produceras biogas av rötslam som sedan används som värmeproduktion.

I kommunen kan fastighetsägare i Löttorp och Borgholm anslutas till fjärrvärmenätet, vars värme produceras av biobränslen från Öland och Småland.

Förbrukning

Elanvändningen i kommunen uppgår till cirka 150 GWh per år, vilket är mindre än hälften av vad som produceras på årsbasis. Dock sker en import av el, då väder och behov varierar över året.

Transporterna i kommunen utgörs av en stor andel fossildrivna fordon och 93 % av alla registrerade fordon i kommunen år 2020 drevs med fossila drivmedel. Antalet elbilar i kommunen är relativt få men då besöksnäringens säsongsvariation ökar antalet markant under sommaren finns ett behov att bygga ut laddinfrastrukturen ytterligare. Tillgången till andra fossilfria drivmedel är begränsad och kommunen har som mål att verka för att förbättra det.

De två stora näringarna i kommunen, jordbruket och den ofta motorburna besöksnäringen, är idag de stora förbrukarna av fossila bränslen. Den största energiförbrukningen från Ölands många besökare utgörs av transporter till och från ön. Besökarnas resor mellan olika platser på Öland är förhållandevis korta men utgör de resor som kommunen har störst möjlighet att påverka. Detta kan ske exempelvis genom

att främja kollektivtrafik och cykel.

Jordbruken i kommunen står för ungefär 14 procent av energiförbrukningen, men bidrar till 74 procent av utsläppen av växthusgaser. Detta beror främst på djurproduktionens utsläpp av kväv- och metangas som står för ungefär hälften av jordbrukets växthusgasutsläpp. Att kommunen har relativt höga utsläpp av växthusgaser beror på att livsmedelsproduktionen per capita är stor jämfört med andra kommuner.

Läs mer:

- Energibalans 2018 - Borgholm
- Vindkraftsplan, tematiskt tillägg till översiktsplanerna för Mörbylånga och Borgholms kommuner.

Riktlinjer

- Kommunen ska arbeta för ett utbyggt nät av fossilfria bränslealternativ.
- Energiproduktion som är förnybar och lokal ska prioriteras.
- För vindkraftsfrågor ska kommunens vindkraftsplan följas.

Berörda miljömål

Avfall

Avfallshantering är en grundläggande infrastruktur i samhället och kan ha stor påverkan på hållbarhetsaspekter i form av återvinning, omhändertagandet av farliga ämnen och omvandlandet till nya användbara resurser. Alla har en skyldighet enligt miljöbalken att minimera mängden avfall och att se till att det avfall som uppstår behandlas på det mest miljövänliga och resurseffektiva sättet.

Hantering och insamling av hushållsavfall i kommunen utförs av Borgholm Energi AB utifrån kommunens avfallsplan och föreskrifter. I planprocessen beaktas möjligheten att anordna ändamålsenlig avfallshantering genom kommunens detaljplaner och bygglov.

I Borgholms kommun finns två bemannade återvinningscentraler, i Kalleguta och i Böda. Där lämnar hushållen sitt grovavfall, elavfall och farliga avfall. I kommunen finns även flertalet återvinningsstationer där hushållen källsorterar sina förpackningar och tidningar. Det är Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB, FTI, som driver och ansvarar för återvinningsstationerna.

Sedan 2015 samlas matavfallet i Borgholms kommun in separat och återvinns till biogas och biogödsel. Att sluta kretsloppet och hushålla med resurserna kan bidra till mindre utsläpp av växthusgaser och utgör en cirkulär tillgång för gödslingen i jordbruket. Läs mer om utvecklingen av biogas inom kommunen i kapitlet *Energi*.

Berörda miljömål

Bostäder

Bostadsförsörjning

Goda bostäder och boendemiljöer är grundläggande kvaliteter i en kommun och ger förutsättningar för såväl välfärd som en god ekonomisk tillväxt. Attraktiva boendemiljöer utgör en viktig del i att skapa möjligheter för människor att bo kvar i kommunen och för fler att vilja flytta hit. Ett attraktivt bostadsutbud är också en nyckelfaktor för företag för att kunna rekrytera rätt kompetens. Bostadsbyggande och strategisk utveckling av bostadsbeståndet är därför en viktig del av kommunens långsiktiga planering.

Det är kommunens ansvar att planera för bostadsförsörjningen och att främja att rätt åtgärder förbereds och genomförs, vilket regleras i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Kommunernas generella ansvar enligt bostadsförsörjningslagen medför inte någon ovillkorlig rätt till bostad för alla, utan vissa grupper har istället en lagstadgad rätt till bostad enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Kommunerna ansvarar även för att det finns boende för nyanlända med uppehållstillstånd som har anvisats plats i en kommun.

Befintligt bestånd och framtida behov

Borgholms kommuns bostadsbestånd består huvudsakligen av ägda bostäder i form av småhus eller bostadsrätter. Andelen bostäder med hyresrätt i kommunen utgör ungefär 20 %, vilket är lägst i länet. Takten i bostadsbyggandet har, undantaget fritidshus, varit låg i kommunen de senaste 25 åren. Nyproduktionen av flerfamiljshus med hyresrätter har under samma tid var nästintill obefintlig. Dock har det skett ett trendbrott de senaste åren och återigen byggs hyresrätter i kommunen. Behoven överstiger fortsatt utbudet och det finns därmed ett generellt behov av fler hyreslägenheter i kommunen.

Fler hyresrätter skapar fler alternativ till boende i olika skeden i livet. Det bidrar till en rörligare bostadsmarknad med fler möjligheter att både byta bostad inom kommunen och för nya invånare att flytta hit. Därtill finns ett stort behov inte minst inom besöksnäringen att hitta lämpliga boenden för sin personal.

Det finns även en efterfrågan och potential för attraktiva bostads-lokaliseringar för barnfamiljer på pendlingsavstånd till Kalmar. Detta är av stor betydelse för att stärka och integrera kommunen som en del av den regionala bostads- och arbetsmarknaden.

I likhet med många andra mindre kommuner präglas den demografiska strukturen i Borgholms kommun av en åldrande befolkning. För att möjliggöra kvarboende och främja en god hälsa hos dessa grupper, som har större behov av stöd och service, behöver bostaden vara anpassad för äldre individers behov. Samtidigt behöver fler platser på särskilt boende förberedas. Efterfrågan på andra former av boenden, såsom trygghetsboenden, beräknas även att öka framöver.

Se även

- Strategi för bostadsförsörjning 2021-2024.

Social hållbarhet

Bostaden och en god livsmiljö är grundläggande förutsättningar för den sociala hållbarheten i den byggda miljön. Det påverkar i sin tur aspekter som en god hälsa, trygghet och möjlighet att påverka sin livssituation.

En fungerande och bred bostadsmarknad är en viktig aspekt för att alla grupper i samhället ska inkluderas. Borgholms kommun har i nuläget ett underskott av bostäder för äldre, unga, studenter, nyanlända och personer med en funktionsnedsättning. Genom att arbeta aktivt med bostadsbeståndet och främja olika upplåtelseformer har kommunen möjlighet att skapa en mer varierad bostadsmarknad och erbjuda olika boendemiljöer. Det kan i sig även skapa flyttkedjor som både gör att det befintliga beståndet utnyttjas effektivare och att fler har möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Det är speciellt viktigt att personer med särskilda behov har möjlighet att hitta en passande bostad.

Borgholms kommun är en av samverkansparterna i den regionala strategin för integration. I strategin är det övergripande målet att utrikes födda ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället som inrikes födda. Bostaden utgör en viktig faktor i uppfyllandet av målet, bland annat genom att främja en god boendemiljö och öka möjligheten till en egen bostad.

Berörda miljömål

Mellankommunala frågor

Flera av översiktsplanens förutsättningar och strategier är ömsesidigt beroende av andra kommuner i regionen. Den främsta kontakten sker med Mörbylånga kommun som i och med ögeografin delar resurser, kuststräckor och organisationer inom turism, räddningstjänst genom Ölands kommunalförbund. Borgholms kommun har även en relation till Kalmar som regionalt nav och enda landförbindelsen till Öland. I Kalmar finns anslutningen till E22, tågtrafik och den regionala flygplatsen. Dessutom finns regionens universitet och länssjukhus i Kalmar.

För en bättre gemensam beredskap är även risk- och sårbarhetsfrågor en mellankommunal fråga där utbyte sker med angränsande kommuner.

Transport och kommunikationer

Den fysiska infrastrukturen gynnas av ett mellankommunalt och regionalt samarbete, både vad gäller vägnätet, kollektivtrafikförsörjningen och den digitala infrastrukturen. Inte minst i den strategiska planeringen är regionala och nationella transport- och kommunikationssatsningar viktiga för att skapa en bättre helhet. Det bidrar även till att Borgholms kommun har ett intresse av att underhålla och säkerställa transportinfrastrukturen även utanför kommungränserna.

Kalmar är en viktig knutpunkt för den regionala trafiken och det är av intresse från Borgholms kommun att kommunikationerna och tillgängligheten till och från flygplatsen och tågstationen är goda, exempelvis i form av busstrafik och parkeringar. Likaså är Ölandsbrons effektivitet av stor vikt för kommunen, där ett aktivt underhåll krävs för att upprätthålla kapaciteten.

I den regionala transportplanen för länet åren 2022-2033 inkluderas utveckling av väg 136 från Isgärde till Borgholm och färdigställandet av cykelleden Ölandsleden. De två projekten delas med Mörbylånga kommun då båda kommunerna gynnas av ökad framkomlighet, säkerhet och tillgänglighet för såväl invånare som besökare. Det är av största vikt för Borgholms kommun att det även sker förbättringar av väg 136 söder om Isgärde mot brofästet. Väg 136 från brofästet och norrut är prioriterad då sträckan är avgörande för kommunens utveckling samt för möjligheterna att pendla till skola och arbete, för näringslivets transporter och för besökare.

Samtidigt som förbindelsen med Kalmar är väldigt viktig behöver kommunikationerna med Mörbylånga förstärkas. Speciellt länken mellan kommunerna längs den östra kusten är begränsad och utgör ett gemensamt mellankommunalt intresse att stärka. Den regionala kollektivtrafikplaneringen gör i nuläget även pendlingen mellan norra och södra Öland bristfällig. Kollektivtrafik mellan kommunerna är en viktig hållbarhetsfråga, dels för att erbjuda ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen, dels utifrån en jämställdhetssynpunkt. För att förbättra möjligheterna att resa med kollektivtrafik mellan de båda Ölandskommunerna

är det viktigt att få till smidiga byten mellan busslinje 101 och 105. Hållplatser för resandebyte mellan södra och norra Öland i anslutning till brofästet är av största vikt för att möjliggöra detta och skulle skapa möjligheter till en hållbar arbetspendling mellan Borgholm, Färjestaden och Mörbylånga.

Kommunens kommunikationer till havs utgörs av hamnarna och de många farlederna som passerar Öland. Hamnarna används för både färje-, yrkes- och fritidsändamål och utgör både mellankommunala, nationella och internationella förbindelser.

Regionens länssjukhus ligger i Kalmar vilket trafikplaneringen behöver ta i beaktning, främst i form av framkomligheten för akutsjukvårdstransport till och från sjukhuset. Även framkomligheten för andra utryckningsfordon, såsom den gemensamma räddningstjänsten med Mörbylånga kommun, behöver planeringen ha i åtanke i trafikutformningen. Likaså regionens lantbrukare som rör sig mellan kommunerna måste beaktas.

Arbetsmarknad och kommunal service

Då det är relativt långt mellan de större orterna på Öland måste samhällsplaneringen förhålla sig till att invånare rör sig utanför kommungränsen för besök i närmaste tätort. Exempelvis har boende i Rälla närmare till Färjestaden än till Borgholm. Även delar av skolverksamheten är ett mellankommunalt intresse då barn och ungdomar går i grundskola och gymnasium i andra närliggande kommuner. Borgholms, Kalmars, Mörbylångas och Torsås kommuner utgör tillsammans Kalmarsunds gymnasieförbund för ett gemensamt arbete med regionens gymnasier.

Borgholms kommun delar bostads- och arbetsmarknad med främst Kalmars och Mörbylångas kommuner, vilket bygger på goda möjligheter till pendling. Formellt täcker den lokala arbetsmarknadsregionen också Torsås, Emmaboda och Nybro kommuner. Förbindelserna mellan Borgholms kommun och Kalmar är mycket viktiga både för utbudet av arbetstillfällen, för att tillsammans skapa en god bostadsförsörjning för alla och för att främja en positiv befolkningsökning. Se vidare i kapitlet *Bostadsförsörjning*.

Vattenförvaltning

Vattenförvaltningen är i sin natur en mellankommunal fråga, men delvis även regional, nationell och internationell. Som del av en ö med havet som främsta avgränsning är Borgholms kommun relativt oberoende av andra kommuner i form av avrinningsområden uppströms och nedströms, bortsett från den naturliga kopplingen till Mörbylånga kommun. De vattenförekomster som delas av kommunerna är Pelnabrobäcken, bäck vid Runsten, Mörbylånga-Borgholms kalkberg, södra Ölands kustvatten, västra Ölands kalkberg, östra Ölands kalkberg och Rällaformationen.

För att skapa robusta och mindre känsliga system är dricksvattennäten i Borgholm och Mörbylånga kommun sammankopplade på västra sidan ön och planer finns på att koppla samman dricksvattennätet även på östra sidan. Planering för att även lösa avloppsfrågan för de sydöstra delarna av kommunen pågår tillsammans med Mörbylånga kommun. I och med klimatförändringarna och mer torka är vattnet en viktig mellankommunal fråga för framtiden.

Borgholms kommun kan inte själv lösa i grunden internationella frågor som den allmänna statusen på Östersjön, men kan bidra utifrån de egna resurserna. Det pågående nationella arbetet med havsplanering och införandet av havsplaner utgör en viktig del i att lyfta havet som en gemensam resurs som kräver kollektiva insatser. Det är ett arbete som Borgholms kommun följer utvecklingen av och bidrar till utifrån de kommunala förutsättningarna. Läs mer i kapitlet *Havsplanering*.

Vindkraft

Vindkraft är på grund av sin storlek och visuella påverkan långt utanför kommungränserna en mellankommunal fråga. Borgholms och Mörbylångas kommuner har en gemensam vindkraftsplan för att tillsammans arbeta med riktlinjer och lokalisering. Även vindkraftverk som uppförs längs med fastlandskusten i Kalmarsund kan komma att synas från Öland.

Natur, friluftsliv och turism

Det gemensamma ansvaret för Öland tillsammans med Mörbylånga kommun gäller även naturvärdena, såsom grönstrukturen och djurlivet. Framförallt Mittlandskogen, med sin unika karaktär, sin stora betydelse för den biologiska mångfalden, den kulturhistoriska miljön och friluftslivet delas och samförvaltas. Flera av Ölands cykel- och vandringsleder är gemensamma för Borgholms och Mörbylångas kommuner, exempelvis cykellederna Ölandsleden och Fyr till fyr. Samförvaltningen är viktig för Ölands många besökare som ofta inte stannar inom en kommun. Det bidrar även till att stärka det lokala näringslivet och Ölands fortsatta utveckling som cykeldestination. För turismens tillgänglighet och hållbarhet är det även viktigt att den mellankommunala och regionala kollektivtrafiken fungerar så att det är lätt att ta sig omkring utan bil.

Riksintressen

Borgholms kommun delar vissa riksintressen med Mörbylånga kommun. Längs med den östra kusten delas det militära sjöövningsområdet Martin, riksintresset för naturvård kallat Östra Ölands strandängar och i liten utsträckning ett fångstområde som utgör riksintresse för yrkesfiske. I Mittlandsskogen delas både riksintressen för naturvård, kulturmiljövård och vindkraft samt Natura 2000-områden. Dessutom utgör hela Öland riksintresse för rörligt friluftsliv och obruten kust.

Havsplanering

År 2022 antogs de första nationella havsplanerna av regeringen. De utgör ett viktigt steg i att integrera olika användningar av havet på ett övergripande, effektivt och hållbart sätt. Havsplanerna överlappar delvis med den kommunala planeringen och utgör en samordning mellan kommuner, regioner och indirekt andra länder kring havet som en gemensam resurs. För kommunen innebär det en möjlighet och skyldighet att planera havet ända ut till kommungränsen i vattnet. Borgholms kommun föreslår inga förändringar i kommunens mark- och vattenanvändning som strider mot havsplanen. Se havsplanen i detalj på nästa sida.

Den nationella havsplaneringen inkluderar även de viktiga ekosystem-tjänsterna, som bland annat ligger till grund för en betydande del av turismen, klimatanpassning och minskning av klimatpåverkan.

Borgholms kommun berörs av havsplanen för Östersjön längs med den östra kusten medan den västra kusten i Kalmarsund endast påverkas indirekt då den inte ingår i någon nationell havsplan.

De tre nationella havsplanerna. Källa: Havs- och vattenmyndigheten, 2022.

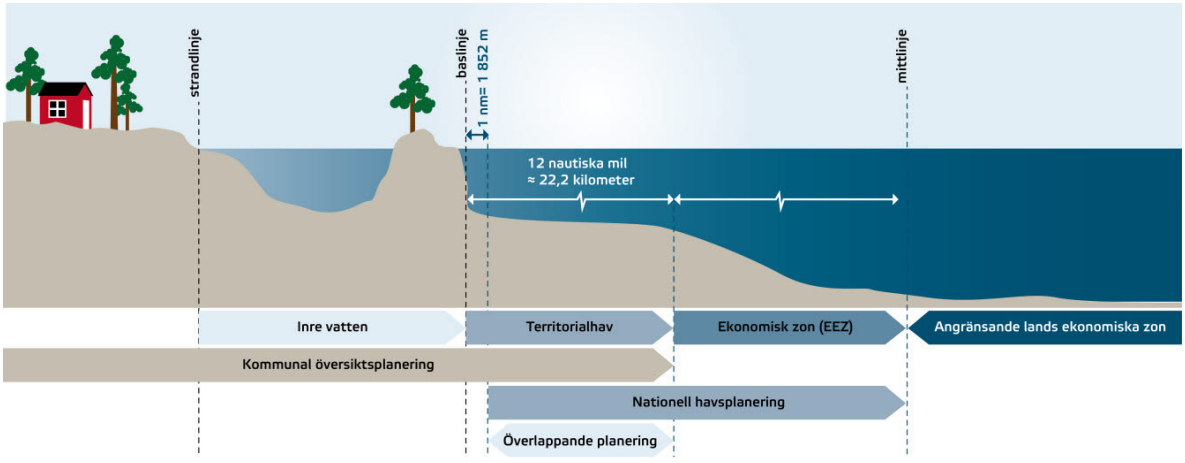

Geografisk utbredning av den kommunala översiktsplaneringen och den nationella havsplaneringen. Källa: Boverket, 2021.

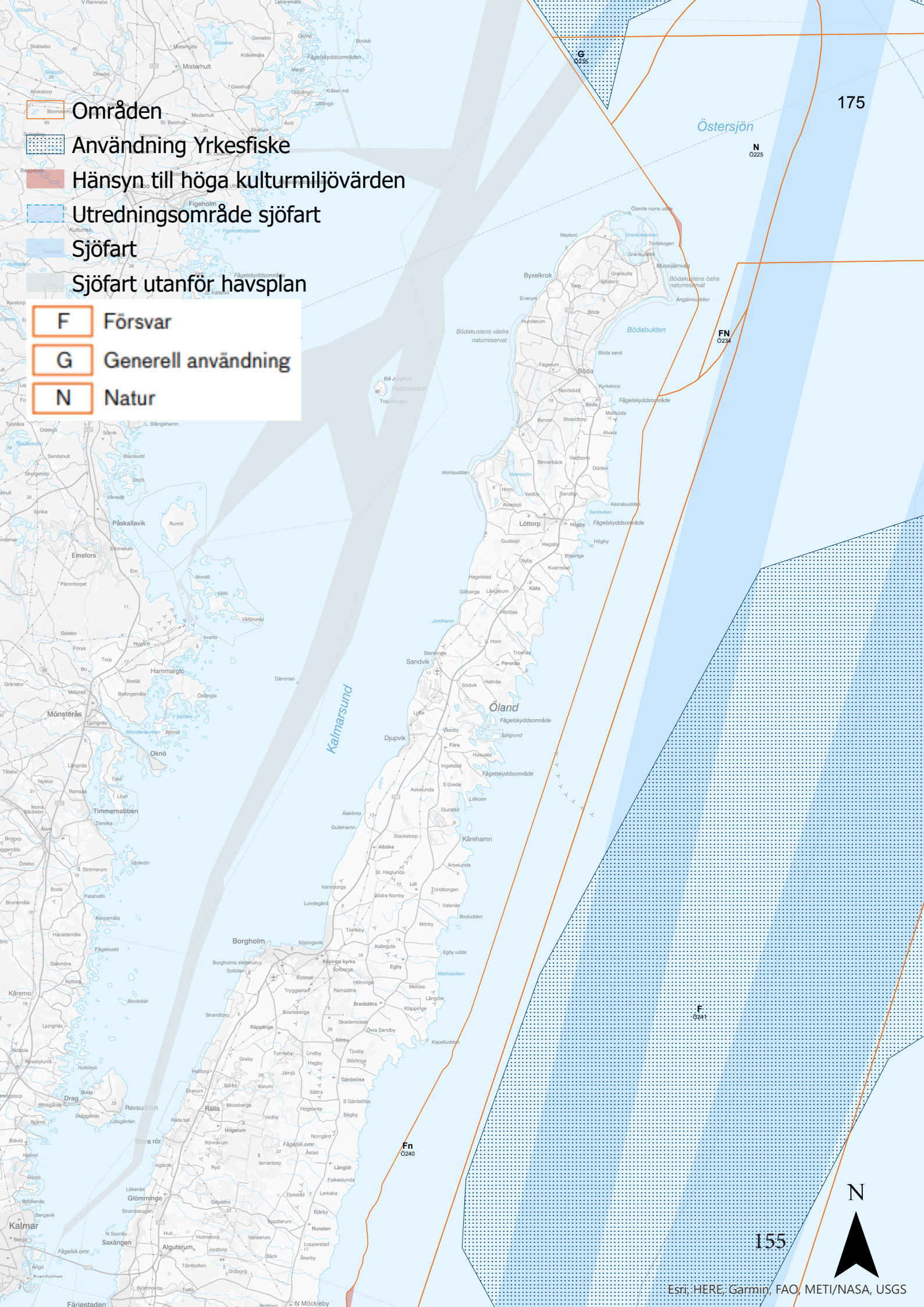
Områden
Användning Yrkesfiske
Hänsyn till höga kulturmiljövärden
Utredningsområde sjöfart
Sjöfart
Sjöfart utanför havsplan
F Försvar
G Generell användning
N Natur
175
Östersjön
Kalmarsund
Öland
Bödabukten
Borgholm
Kalmar
Emsfors
Hammarglo
Mönsterås
Oknö
Timmernabben
Kårehamn
Djupvik
Sandvik
Löttorp
Böda
Byxelkrok
Fågelskyddsområde
Fn
Ö240
N
155
Esri, HERE, Garmin, FAO, METI/NASA, USGS

Områdesbeskrivningar från havsplanen

Område	Användningar	Särskild hänsyn	Företräde
Ö225	Natur, sjöfart	Höga kulturmiljövärden	
Ö234	Försvar, sjöfart, natur		
Ö235	Generell användning, sjöfart, yrkesfiske		
Ö240	Försvar, sjöfart, yrkesfiske.	Höga kulturmiljövärden, höga naturvärden: revmiljö, fågel- och däggdjursområde med särskild låg miljöpåverkan	Försvar ges företräde framför utökad energiutvinning.
Ö241	Försvar, sjöfart, yrkesfiske		Försvar ges företräde framför ökad energiutvinning.

Referenser

Kommunala styrdokument

Borgholms kommun

Avfallsplan och avfallsföreskrifter (KF 2019-12)
Bredbandsstrategi (KF 2019-10)
Cykelstrategi för Borgholms kommun 2020-2025 (KF 2020-09)
Energi- och klimatstrategi för Borgholms kommun (KF 2019-11)
Hållbarhetspolicy (KF 2020-05)
Näringslivsstrategi för Borgholms kommun 2018-2022 (KF 2018-05)
Riktlinjer för etableringar av elektroniska kommunikationsanläggningar inom Borgholms kommun (KS 2019-11)
Risk- och sårbarhetsanalys (KF 2019-10)
Strategi för bostadsförsörjning 2021-2024 (KF 2022-02)
Undersökning och riskklassning av nedlagda deponier i Borgholms kommun (MBN 2021-01)
VA-plan för Borgholms kommun (KF 2013-11)
VA-policy Öland (KF 2012-09)
Vindkraftsplan – tematiskt tillägg till översiktsplan för Borgholms kommun och översiktsplan för Mörbylånga kommun (KF 2011-11)

Ölands kommunalförbund

Handlingsprogram för Räddningstjänsten Öland 2019-2022. (Ölands kommunalförbund, 2019).
Oljeskyddsplan Öland (Ölands kommunalförbund, 2013).
Turismstrategi Öland – Vägen mot en hållbar och konkurrenskraftig destination. (Ölands kommunalförbund, 2012)

Kommunala utredningar och kunskapsunderlag

DHI, 2014. Risk- och sårbarhetsanalys avseende klimatförändringarnas påverkan för tätorterna Borgholm-Köpingsvik.
Kreera samhällsbyggnad AB, 2018. Landskapsanalys av Kalmar läns kust- och havszoner.
Norconsult, 2021. Stigande hav – Risker och åtgärder Borgholm.
Sweco, 2021. Kulturmiljöanalys för ÖP i Borgholms kommun.
Sweco, 2021. Naturvärdesinventering förstudie för ÖP i Borgholms kommun.
WSP Environmental, 2018. Energibalans Borgholm 2018.

Kommunala planer och program

Fördjupad översiktsplan Borgholm-Köpingsvik, 2019.
Fördjupad översiksplan Byxelkroksområdet, 2017.
Fördjupad översiktsplan Djupviksområdet, 2018.
Fördjupad översiktsplan Löttorps tätort med nära omgivningar, 2008.
Fördjupad översiktsplan Rälla, Stora Rör och Ekerum, 2011.
Grönstrukturplan för Borgholm-Köpingsvik, 2017.
Planprogram för Byxelkroks hamn, 2020.

Övriga referenser

Boverket, 2020. Regler och vägledning för radon vid uppförande av ny byggnad. *https://www.boverket.se/sv/byggande/halsa-och-inomhusmiljo/radon/nybyggnation/*

Boverket, 2018. Sammanhållen bebyggelse. *https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/lov--byggande/anmalningsplikt/bygglovbefriade-atgarder/sammanhallen-bebyggelse/*

Boverket, 2011. Vägledning för planering för och invid djurhållning. Rapport 2011:6.

Centrum för naturvägledning och Albaeco, 2017. Upptäck ekosystemtjänster i den svenska naturen – En vägledning och exempelsamling för att upptäcka och synliggöra ekosystemtjänster i svensk natur.

Forslund, M. (red.), 2001. Natur och kultur på Öland. Kalmar: Länsstyrelsen i Kalmar län.

Havs- och vattenmyndigheten, 2022. Havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet.

IVL Svenska miljöinstitutet, 2018. Kontrollstrategi avseende luftkvalitet för Kalmar län.

Kalmar läns museum, 2008. Borgholms kommuns industriarv.

Länsstyrelsen Kalmar län, 2020. Regional handlingsplan för klimatanpassning - Länsstyrelsen Kalmar 2020-2024.

Länsstyrelsen Kalmar län, 2020. Klimat- och sårbarhetsanalys för Länsstyrelsen Kalmar - 2020.

Länsstyrelsen Kalmar län, 2019. Kulturarv och klimatförändringar i Kalmar län - Underlag för klimatanpassning av värdefulla miljöer.

Länsstyrelsen Kalmar län, 2015. Översvämningsrisker på Öland - Vattenplanering i ett förändrat klimat.

Länsstyrelsen Kalmar län, 2013. Regional vattenförsörjningsplan Kalmar län 2013.

Länsstyrelsen Kalmar län, utan år. Kalmar län i ett förändrat klimat - En kartberättelse. *https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/MapSeries/index.html?appid=0b90b5ed95e64628a162931a3058e4d5*

Länsstyrelen i Kronobergs län, 2020. Brukningsvärd jordbruksmark – Ett kunskapsunderlag för Kronobergs län.

Länsstyrelserna, 2016. Checklista för klimatanpassning i fysisk planering - Ett verktyg för handläggare på kommun och länsstyrelse.

Länsstyrelserna, 2015. Planera för hållbarhet - Energiaspekter i fysisk planering - översiktsplaner.

Länsstyrelserna, 2012. Klimatanpassning i fysisk planering - Vägledning från länsstyrelserna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2021) Översiktlig stabilitetskartering Kalmar län - Borgholms kommun.

Region Kalmar län, utan år. Fakta om Kalmar län - Mark, miljö och bostäder.

SGU, 2020. Översikt av Sveriges stranderosion. *https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/stranderosion/oversikt-stranderosion-sverige/*

SGU, 2020. Riksöversikt över finkorniga jordars skredbenägenhet. *https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/skred-och-ras/riksoversikt-over-finkorniga-jordars-skredbenagenhet/*

SGU, 2020. Radon och strålning. *https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/radon-och-stralning/*

Strålsäkerhetsmyndigheten, 2012. Magnetfält i bostäder.

Trafikanalys, 2021. Fordon på väg. *https://www.trafa.se/vagtrafik/fordon/*

VISS – Vatteninformationssystem Sverige.

WSP, 2018. Biogas från stallgödsel - Systemstudie och samhällsekonomiska effekter för Kalmar län.

Områdesspecifika varsamhetskrav

1. Bebyggt område med närhet till viktig kulturmiljö, Nedra Vannborga by. I storlek och utformning ska nya byggnader samt ändringar av befintliga byggnader underordna sig genom att vara låga, ej vara iögonfallande samt ha en dov färgsättning.

2. Nedra Vannborga bymiljö med ålderdomlig struktur och en ovanlig lokalisering nära vatten på västra sidan ön. Stor hänsyn måste tas vid kompletteringar i byn och dess omgivningar. Såväl bostadshus som ekonomibyggnader är viktiga att behålla. Vid kompletteringar ska förebild tas med volymer från byn. Ekonomibyggnaderna är av stor vikt för byns värden, därför är omvandling av dessa positivt för att undvika förfall. Avstyckningar är direkt olämpliga. Gårdarna ska bevaras i sin helhet, det historiska värdet ligger i att gårdarna finns kvar i sina sammanhang med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring byn.

Nedra Vannborga bymiljö

3. Gulaschbaronen Heineckes högkvalitativa tegelvilla från 1930-talet är idag exteriört oförändrad. Den noggrant formade parken som sträckte sig ända till sundet är sedan länge naggad i kanten av sentida avstyckningar. Trots detta bör parkens utsträckning behållas för att vi i framtiden ska förstå anläggningens storhet. Ytterligare avstyckningar ska inte tillåtas. Exteriöra förändringar av villan ska inte medges.

Heineckes villa

4. Törnebys odlingslandskap. Bevara öppna och obebyggda omgivningar, kulturlandskap. Värdet finns i det öppna odlingslandskap som står i kontrast till radbyns täthet. Markerna får ej ytterligare bebyggas eftersom värdet ligger i att radbyns omgivningar hålls öppna och obebyggda.

Radbyn Törneby är ursprungligen en radby med präktiga gårdar. Mangårdsbyggnaderna ska fortsatt vara de bostadshus som dominerar byn. Kompletteringar i och omkring radbyn ska underordna sig i storlek och färg. Två utmärkta exempel på detta finns i sen tid utförda i gatan mot Salomonstorp.

Ekonomibyggnaderna är av stor vikt för radbyns värden, därför är omvandling av dessa positivt för att undvika förfall. Avstyckningar är direkt olämpliga. Gårdarna ska bevaras i sin helhet, radbyns värden ligger i att gårdarna finns kvar i sina sammanhang med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring radbyn.

5. Klinta bodar, en ålderdomlig sjöbodplan som på 70-talet mångdubblats genom byggnadsplan. I Klinta bodars fall ska den gamla sjöbodplanen hållas i minnet och ytterligare tillskott ska inte tillåtas. Ändrad användning till ex bostäder ska ej tillåtas och hamnen bör inte göras för vidlyftig.

Klinta bodars närområde. Sjöbodplanen har en lång historia på Öland. Här hade varje gård i sin sjöbod för husbehovsfiske och kustjakt på säl och sjöfågel. Sjöbodarna låg ofta långt från respektive by den tillhörde. En sjöbodplan behöver därför särskilt långt respektavstånd till omkringliggande bebyggelse för att dess funktion ska kunna förstås i framtiden. Byggnation inom området ska därför inte tillåtas.

6. Från bronsåldern finns ett antal större rösen i Köpingsvik, bland annat den nu skadade men ursprungligen sannolikt närmare 60 m i diameter stora Sote hög. Sote hög är en grav uppbyggd av stenar i form av ett röse beläget precis ovanför Klintabacken invid landborgskanten. Det är lätt att föreställa sig att intrycket av det mäktiga röset nerifrån bukten och till havs måste ha varit ansenlig, liksom utsikten från platsen då som nu är mäktig och sträcker sig vida ut över Kalmarsund, fastandet och Borgholms slott. Sote hög var förmodligen Ölands största röse men är numer skadad av tidigare odling, pålagd röjningssten, vägbygge och bortschaktning. Rösets värde ligger i dess placering högst upp i Klintabacken med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring platsen för att inte inkräkta på dessa värden. Informationsskylt föreslås.

7. Köpingbuktens övre strand. Platsen har högsta kulturhistoriska värde. Många lämningar har upptäckts som visar att Köpingsvik var en av Sveriges tidigaste och viktigaste vikingatida handelsplatser. Stora delar av området är ännu inte undersökt. Kopplingen mellan samhället och stranden är av största vikt att upprätthålla. Därför ska öppna passager/vägar finnas från väg 136 till stranden. Området används som camping del av året, övrig tid av året finns det stort värde i att området är öppet och tillgängligt både fysiskt och visuellt. Även olåsta grindar är ett hinder som ska undvikas. Området måste förbli obebyggt för att man ska kunna förstå den historiska platsens unika värden samt säkra tillgången till stranden som är viktig för hela Köpingsvik med omland. Dessa värden ska för all framtid säkras.

Gröndals krog är en av Köpings äldsta bevarade miljöer. Viktig verksamhet och mötesplats i ortens utveckling. Köping bildades mellan handelsplatsen på stranden och de viktiga vägarnas skärningspunkt. På denna plats fanns en krog som med kyrkan var två nav kring vilka socknens liv utspelade sig. Vid ombyggnation ska hänsyn tas till byggnadernas ursprung. Det är viktigt att det forna krogområdet inte görs än mer otydligt med tillkommande bebyggelse och att detta beaktas i en framtida detaljplan.

Köpingbukten från Klinta backe

8. Klinta by är något så unikt som en så när intakt enkelsidig radby. Att den har ett magnifikt läge där byn från sitt höga läge vakar över Köpingsbukten och dess rika förflutna gör Klinta by än mer bevarandevärd. Stor hänsyn måste därför tas vid kompletteringar i byn och dess omgivningar. I byns norra del är fortfarande bytomten obebyggd åt väster och ska så förbli. I dess södra del kan komplettering ske i anslutning till Gröna gatan. Såväl bostadshus som ekonomibyggnader är viktiga att behålla. Vid kompletteringar ska förebild tas med volymer från byn. En tidigare riven lada har i bygatans södra del ersatts på ett förtjänstfullt sätt liksom en huvudbyggnad i byns mitt. Ekonomibyggnaderna är av stor vikt för radbyns värden, därför är omvandling av dessa positivt för att undvika förfall. Avstyckningar är direkt olämpliga. Gårdarna ska bevaras i sin helhet, radbyns värden ligger i att gårdarna finns kvar i sina sammanhang med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring radbyn.

Klinta radby med öppna marker

9. Köpings kyrka och gamla skolan. Kyrkogården och den första kyrkan på platsen har sitt ursprung från 1000-talet. Av denna kyrka finns inte mycket kvar efter andra rivningen år 1805. Den medeltida kyrkan, var den största på Öland och större än den första domkyrkan i Lund, med sina 42 meter. Kyrkan låg i direkt anslutning till handelsplatsen. Den nuvarande kyrkan är den fjärde i ordningen och är uppförd år 1955, dock i mindre format än de från 1100-tal och från år 1805. Delar av 1100-talskyrkan finns bevarad inne i kyrkan. Gamla skolan är numera församlingshem och museum. Kyrkan och dess omgivningar är av högsta vikt att respektera i den fortsatta planeringen. Detta utesluter inte att platsen norr om kyrkogården utvecklas till ett vackert utformat torg utan permanenta byggnader.

10. Tings flisa med omgivning. Mångbottnad historisk plats vars användning sträcker sig över flera tusen år. Högsta bevarandevärde. Tings flisa är en runsten av kalksten, tre meter hög och 2 meter bred. Runstenen är placerad på en artificiell kulle där den forna tingsplatsen låg. Historiskt har ytan varit öppen och obebyggd och ska så bevaras för att inte inkräkta på platsens betydelse. Kyrkalléns koppling till prästgården ska återskapas i sin helhet med en gångväg i gammal sträckning.

11. Gamla banvallen och bostäder söder därom.

Stationshuset som är exteriört i behåll har blivit inklämt i ett villaområde. Viktigt är att stationen bevaras och görs tydligare i sin omgivning genom att ytterligare byggnader nära stationshuset inte ska tillåtas. Den gamla banvallen är ej ianspråktagen och ska heller inte tillåtas bli det.

Bostäder söder om järnvägen. Området angränsar i nord och öst till kulturmiljö och i sydväst till naturområde med högt rekreationsvärde (naturvårdsplan klass 2). Respekt till dessa värden anbefalles. Tillskott utöver vad detaljplanen medger är därför inte lämpligt.

12. Klinten vid vattentornet. Äldre sommarhus där flera har hög arkitektonisk kvalité. Dessa hus som ofta var av måttfull storlek hotas av att försvinna där stora villalika nytillskott kommer nära inpå. Området angränsar i nordväst till viktig natur- och kulturmiljö och i söder till naturområde med högt rekreationsvärde (naturvårdsplan klass 2). I en framtida översyn bör därför hänsyn till områdets äldre unika bebyggelse tas. Kompletteringar ska göras med volymer som tar förebild i områdets äldre bebyggelse.

Cykelväg på gamla järnvägsbanken

13. ”Lilla Solberga”, ursprungligen gården Solberga med koppling till Solberga gård och Prästgården. Dessa är tre gårdscentra av hög kulturhistorisk och arkitektonisk kvalité. Värdet i denna ålderdomliga agrara kulturmiljö ligger i sammanhanget med det öppna jordbrukslandskapet. Dessa miljöer är viktiga för förståelsen av Köpings ursprung. Samtliga tre gårdars omgivningar har tidigare behandlats ovarsamt och ytterligare bebyggelse runt dessa miljöer är olämpligt. Avstyckningar ska inte tillåtas. Prästgårdens koppling till kyrkan genom kyrkallén ska återskapas i sin helhet genom ny gångväg längs gammal sträckning.

Bostäder i Prästhag. Till stor del inom sekundär zon för vattenskyddsområde. Angränsar i norr och väst till naturområde med högt rekreationsvärde (naturvårdsplan klass 2). Angränsar i söder till prästgården med kulturvärden. I en framtida översyn av detaljplanen bör ytterligare hänsyn till områdets omgivningar tas. Förändringar inom området ska underordna sig ovan nämnda värden. Byggnation/verksamheter i området får endast tillkomma om det kan ske utan risk för vattentäktens kvalité/kvantitet. Det är av största vikt att boende och verksamma inom vattenskyddsområdet följer gällade vattenskyddsföreskrifter.

Solberga gård

14. Blå rör är Ölands mest kända bronsåldersröse och samtidigt det största med en diameter på 40 meter och höjd på 3 meter. Graven finns nedanför vägen mellan Borgholm och Köpingsvik och anlades helt nära stranden i ett flackt och låglänt område. I omgivningen finns även flera skålgropsblock. Rösets värde gynnas av det bete som håller markerna omkring röset öppet. Viss igenväxning på delar av området där ytterligare skötsel vore positivt. Det är viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring platsen för att inte inkräkta på dessa värden.

Blå Rörs bronsåldersröse

15. Furuhällsvägen. Ålderdomlig bebyggelse längs gamla landsvägen. Tidiga byggnader för turism. I branten söder om landsvägens gamla sträckning finns några före detta pensionatsbyggnader och ett vandrarhem i behåll. Dessa är av olika utförande men tillsammans visar de på en viktig fas i turismens utveckling, området ska ej styckas vidare.

16. Kolstad by med omgivande odlingslandskap.

Kolstad by med främst traditionell bebyggelse. Inom riksintresse för kulturmiljö. Gårdsmiljöer från 1800-tal samt tillskott på 1900-tal. Gårdarnas koppling till odlingsmark har gjorts otydliga åt sydväst, väst och norrut (väster om Kolstad Kyrkgata. Forfarande går dock gårdsmiljöernas koppling till odlingsmark och betesmark att se omkring byn trots att en mängd nya bostäder har tillkommit under de senaste decennierna. Byns värde ligger i dess sammanhang med dess tillhörande öppna marker, för att bevara dessa värden är det av stor vikt att behålla ett respektavstånd till bykärnan där ytterligare bebyggelse ej bör tillåtas. Tillkommande bebyggelse ska underordna sig befintliga kulturvärden. Ekonomibyggnaderna är av stor vikt för byns värden, därför är omvandling av dessa positivt för att undvika förfall. Avstyckningar är direkt olämpliga. Gårdarna ska bevaras i sin helhet, byns värden ligger i att gårdarna finns kvar i sina sammanhang med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring byn.

Områdena med bostäder söder och norr om Kolstad by. Närhet till viktig kulturmiljö, Kolstad radby, tillskott ska underordna sig radbyn. I storlek och utformning ska nya byggnader samt ändringar av befintliga byggnader underordna sig genom att vara låga, ej vara iögonfallande samt ha en dov färgsättning.

Odlingsmark omkring Kolstad. Värdet i denna ålderdomliga agrara kulturmiljö ligger i sammanhanget med det öppna jordbrukslandskapet. Dessa miljöer är viktiga för förståelsen av Kolstads ursprung. Därför ska jordbruksmarken i sin helhet hållas obebyggd.

17. Området runt Nydala, Guntorp och Rosenfors

Nydala är ett liten charmigt villaområde som länge tillhört Köpings socken. Gatorna är smala och saknar trottoarer. Husen var ursprungligen enkla, områdets egenart ska respekteras. Vid om- och nybyggnad ska områdets egna byggnadsstil vara förebilden.

Kvarteret Sockerbetan

Malmsborg. I sydvästra hörnet av kvarteret Vitkålen finns en äldre kalkstensbyggnad som användes för sidenframställning på 1800-talet. Husets yttre får ej ytterligare förvanskas. I övrigt prioriteras området för verksamheter.

Villor längs Malmsborgsgatan och Tingstugatan. Villabebyggelse av god klass. Huvudsakligen från 50-70tal. Respektive tidsuttryck ska respekteras.

Guntorps herrgård. Gårdsanläggning från tidigt 1900-tal som utvecklats till hotell, vars grundkaraktär bör behållas. Hänsyn till befintlig struktur krävs.

Tingstugatan 1A-1S, Guntorp, enhetlig radhusbebyggelse av god klass. Området är ovanligt väl bevarat i sin ursprungliga utformning. Exteriöra förändringar tillåts ej eftersom områdets värde ligger i dess enhetlighet.

Kvarteret Sockerbetan, enhetlig villabebyggelse av god klass danskinpirerad arkitektur. Exteriöra förändringar på huvudbyggnad och garage tillåts ej eftersom områdets värde ligger i dess enhetlighet. Enstaka förändringar av byggnadernas ursprungliga utformning har skett. Ytterligare exteriör förvanskning tillåts ej. Vid ombyggnad ska byggnadens ursprungliga utformning i möjligaste mån återställas.

18. Sjöstugan. Inom sjöbodplanen finns en ålderdomlig sjöbod, sannolikt från 1700-talet bevarad på Sjöstugans tomt. ”Sjöstugan”, är av samma ålder men ditflyttad 1927 efter att varit tingshus och gästgivargård i Isgärde. År 1942 inköptes stugan av Borgholms stad, som avsåg att bevara den som kulturminnesmärke. Konstnären Axel Kargel och hans hustru hyrde under 30-talet och decennierna som följde huset som kom att kallas Sjöstugan. Under Kargels tid blev Sjöstugan en kaffeservering och en kulturell oas i Borgholm som många konstnärer besökte. En av Kargels vänner var poeten Nils Ferlin som ofta besökte Sjöstugan, en annan besökare var författaren Ivar Lo Johansson. Kvällarna på Sjöstugan ägnade konstnärsvännerna åt sång, musikackompanjemang av luta och fiol och konstdiskussioner. Både Sjöstugan och den ditflyttade sjöboden har starka kulturhistoriska värden. Sjöstugan med sitt höga väggliv och flacka tak har i snart ett århundrade varit ett kännetecken för udden. Bebyggelsen är därför viktig att bevara.

19. Lilla Nyborg. Utpekat byggnadsminne. En småländsk gård från 1700-talet som flyttades från Småland till sin nuvarande plats, utanför den gamla stadstullen år 1865. En del av byggnaden användes länge för handelsverksamhet. I huset finns handelsbodens fasta inredning bevarad och på gården finns magasin, stall och vagnslider kvar. Vera Nilsson, en av 1900-talets främsta konstnärer ägde och var verksam i Lilla Nyborg.

Folkets hus, ursprungligen en herrgård som arbetarrörelsen förvärvade omkring 1930. Byggnaden har byggts om och till. Även en konservfabrik och mjölkbutik byggdes här upp av kooperationen. KF hade butik först på fastigheten Qvarnen 7 och sedan på Gästgivaren 18. Ny- och ombyggnation ska prövas restriktivt från fall till fall. Hänsyn till befintlig struktur krävs.

Betlehemsområdet med tidig bebyggelse utanför tullarna från första halvan av 1900-talet. Området innehåller en blandning av tidiga småstugor och egnahems-bebyggelse. Släktskap med Stensbergsområdet (se nr 25) och Nydala (se nr 17). Området har en egen småskalig grammatik med smala gator utan trottoarer. En förtätning genom att tillåta delning av befintliga tomter längs Sandgatan föreslås. Ny- och ombyggnation ska prövas från fall till fall. Hänsyn till befintlig struktur krävs.

20. ”Kolstad villastad”. I samklang med det tidiga 1900-talets ideal ville även Borgholm följa Djursholms exempel och pröva en ”villastad” som uppfördes under 1940-50-talen i funktionalistisk stil. Resultatet blev ett område norr om Storgatan med tomter för friliggande enbostadshus samt de tre flerbostadshusen i Päronträdet. Området med sitt lugna läge har god kvalitet. Vid om- och nybyggnad ska områdets egna byggnadsskick vara förebilden. Gaturummet med separat gångbana, husens placering mot gatan och övriga tidstypiska drag i stadsplanen har stora kvalitéer och ska bevaras.

Kvarteren Eken och Oxeln. Område med enhetliga atriumhus av god klass. Exteriöra förändringar på huvudbyggnad och garage tillåts ej. Enstaka förändringar av byggnadernas ursprungliga utformning har skett. Vid ombyggnad ska byggnadernas ursprungliga utformning återställas i möjligaste mån. Området kallades ursprungligen skämtsamt för ”Kumla” då de muromgärdade atriumgårdarna var nya inslag i stadsmiljön och att byggnationen sammanföll med Kumlaanstaltens tillkomst. Området är idag mycket uppskattat.

Kvarteret Eken

21. Borgholms järnvägsstation i sitt läge i fonden av västra Kyrkogatans med järnvägshotellet mittemot måste den nyanlände resenären imponerats. Stationen som är uppförd i tegel är förutom bemålade hörnkedjor utvändigt intakt. Vid utvecklingen av Borgholms norra stadsdelar är det viktigt att stationen bevaras och ges respektutrymme. Vid ombyggnad/ommålning ska byggnadens ursprungliga utformning och färgsättning återställas i möjligaste mån.

Norra Trädgårdsstaden. Kvarteren mellan Sandgatan och Kvarngatan, från Strandgatan till Tullgatan. Bebyggelse av blandad ålder och stil, huvudsakligen från 1900-tal. Inslag av mycket hög klass. Karaktär av trädgårdsstad med inslag av flera institutioner och verksamheter. Respektive tidsuttryck ska respekteras vid om- och nybyggnation.

Kvarteren Korallen och Atollen. Husen, uppförda 1955, i en serie om fyra följer en stadsplan som var skräddarsydd för just dessa villor tillsammans med den ”Beckmanska parken”. Projektet var resultatet av en donation där givaren fick ge sitt namn till parken. I parkens mitt ligger ”Tvättfatet” som ursprungligen var ett grunt sund mellan fasta landet och den ö där det medeltida kapellet låg.

Kvarteren Korallen och Atollen

Sundet har successivt dämts upp. Landets då ledande landskapsarkitekt Sven Hermelin anlitades. Villorna som för sin tid var mycket moderna ritades av arkitekterna Arne Delborn och Reed Andersson. Villorna som fram tills nu fått vara relativt oförändrade håller hög nationell nivå och är av byggnadsminnesklass. Uppmärksammad i dåtidens arkitekturlitteratur som handboken Bygg, delen Husbyggnad. År 2000 belönad med första pris i Tyck om Hus, en tävling där varje kommuns bästa byggnader alla kategorier korades. Husen bedöms med ovanstående bakgrund ha unika kvalitéer och högsta arkitektoniska värde. Exteriöra förändringar på huvudbyggnad och garage tillåts ej. Enstaka förändringar av byggnadernas ursprungliga utformning har skett. Vid ombyggnad ska därför byggnadens ursprungliga utformning behållas och där förändringar gjorts återställas.

22. Rutnätsstaden. Innerstaden är fortfarande starkt präglad av sin tillkomst på 1800-talet och funktionen som handelscentrum, med hamn, stort torg och en stadsmässig bebyggelse med fasaderna i gatulinjen. Även där hus med tiden bytts ut eller byggts om efter nya behov har de oftast behållit eller anpassats efter den befintliga karaktären och skalan, och den gamla strukturen är ännu tydligt avläsbar. De dominerande fasadmaterialen är puts och trä i ljusa färger,

Rutnätsstaden- foton från kvarteren Amfion, Orion, Våren, Delfin och Påven

med mest puts runt Storgatan och mer trä längs långgatorna. Innerstaden kan delas upp i en östlig och en västlig del där den östra främst var en köpmannastadsdel och den västra en hantverkarstadsdel. Båda hade i regel borgarhus längs Storgatan och långgatorna och magasinlängor längs tvärgatorna, men den östra delen var mer välbärgad och enhetlig. Här återfinns också de flesta av de bevarade husen i så kallad Borgholmsstil med bottenvåning i kalksten och timrad övervåning, av vilka ett par har byggnadsminnesförklarats.

Borgholms första stadsplan från 1817 är i empire vilket är ovanligt för vårt land. Få städer anlades under 1800-talets första del då statsfinanserna var i botten efter förlusten av Finland. Däremot anlades städer i Finland och Baltikum av ryssarna efter det mönster som Borgholm följer. Stadsplanens utformning är bevarad i sin helhet och utgör stadens främsta kulturhistoriska tillgång. Ursprungligen bestod varje kvarter av fyra tomter där varje tomt hade måttet 50 x 60 alnar (ca 30 x 36 meter). Det sammanlagda antalet tomter uppgick till 100 stycken. Tomterna har sedan delats både på längden och på tvären, alltid rätvinkligt. En utvidgning av rutnätsplanen mot söder skedde 1886 samtidigt som de nuvarande gatunamnen stadfästes. Tidigare hette Kvarngatan Norra Vallgatan, Tullgatan Östra Vallgatan, Badhusgatan Södra Vallgatan och Slottsgatan Skeppargatan. Tomtindelningen har förändrats under årens lopp men följer ett angivet mönster som är viktigt att inte gå ifrån i framtiden.

Ursprungligen fanns havsutsikt i två riktningar i varje korsning, de är idag till stor del förbyggda och de siktlinjer mot havet som kvarstår är viktiga att inte bygga igen. I rutnätsstaden finns inslag av kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Innerstadens mest väsentliga värde från kulturhistorisk synpunkt är miljön som helhet. Likväl är det i hög grad enskilda byggnader som förmedlar utvecklingsförloppet och bär associativa värden. Det finns inte något kvarter som helt är utan kulturhistoriskt eller miljömässigt värdefull bebyggelse. Respektive byggnads karaktär ska därför bevaras, nytillskott ska förhålla sig till befintlig bebyggelse på ett respektfullt sätt. För bebyggelse tillkommen före år 1900 ska kulturvärden prioriteras. Borgholmsstilen med bottenplan i kalksten och ovanvåning i trä är av stor vikt att bevara intakt. Ny- och ombyggnation

ska prövas från fall till fall. Hänsyn till befintlig struktur krävs. Borgholms bio, Borgholms stadsmuseum, Sjöbergska gården, Kronomagasinet och Gamla rektorbostället (Ölandsbladet) är byggnadsminnen som finns inom rutnätsstaden. Vid nybyggnation i innerstaden ska nuvarande byggnadstradition följas. Äldre byggnadsstilar ska ej kopieras.

23. Villagatan och kallbadhuset. Ekströmska, Gerlofssonska och Wollinska villorna är byggnadsminnen inom området. Hela gatan är viktig att bevara för förståelsen av Borgholm som badort. Vid ombyggnad/ommålning ska byggnadens ursprungliga utformning och färgsättning återställas i möjligaste mån.

Del av kvarteret Verdandi, ”Restis”. Tidstypiskt flerbostadshus av god klass med butiker i bottenplan från 1980-tal. Byggnadens särdrag ska respekteras.

Kvarteret Verdandi

24. Offentliga institutioner samt skola, flera av god arkitektonisk klass. Exteriöra förändringar ska därför undvikas. Varje byggnads särdrag och karaktär ska respekteras.

Villabebyggelse av god klass från badortstid, jugend och funktionalism. Respektive tidsuttryck ska respekteras. Vid ombyggnad ska byggnadernas ursprungliga utformning behållas/återställas i möjligaste mån.

25. Stensbergsområdet. Tidig bebyggelse utanför tullarna. Egen småskalig grammatik. Varje byggnads uttryck ska respekteras.

26. Offentliga institutioner, flera med god arkitektur. Exteriör förvanskning tillåts ej. Vid ombyggnad ska byggnadernas ursprungliga utformning återställas i möjligaste mån.

Ålderdomshem. Huvudbyggnaden på Strömgården är av hög arkitektonisk kvalitét och ska utvändigt bevaras. Vid ombyggnad ska byggnadens ursprungliga utformning återställas i möjligaste mån.

27. Entrén till Borgholm. En kavalkad av byggnader från medeltiden och framåt möter besökaren som kommer landvägen till Borgholm. Borgholms slott, Vasahuset, Kungsladugården, Vita villan och Drottning Victorias Vilohem. Samtliga dessa byggnadsverk enskilt och samspelet dem emellan är av stor vikt att vidmakthålla och utveckla. Även Rosenfors herrgård och banvaktarstugan Lyckås är viktiga i detta sammanhang. Största försiktighet vid förändringar ska tas. Vasahuset samt Borgholms slott är byggnadsminnen.

28. Solliden. Högsta arkitektoniska värde. Anläggning med sekelskiftesvilla i park. Viktigt att bevara helheten med park, natur och byggnader.

29. Kreugervillan. Höga arkitektoniska värden. Viktigt att bevara sammanhanget mellan villa och park. Skydda exteriören mot förvanskning och behålla parken väster om Övre Gärdesvägen obebyggd.

Borgehage radby, Ölands yngsta radby. Stor hänsyn måste tas vid kompletteringar i byn och dess omgivningar. Såväl bostadshus som ekonomibyggnader är viktiga att behålla. Vid kompletteringar ska förebild tas med volymer från byn. Ekonomibyggnaderna är av stor vikt för radbyns värden, därför är omvandling av dessa positivt för att undvika förfall. Avstyckningar är direkt olämpliga. Gårdarna ska bevaras i sin helhet, radbyns värden ligger i att gårdarna finns kvar i sina sammanhang med öppen mark omkring. Det är därför viktigt att hålla ett byggnadsfritt avstånd, både upplevt och fysiskt omkring radbyn.

Borgehage, bebyggelse av malmkaraktär, hantverkarbostäder och äldre fritidshus. Mycket av god kvalitet där varje enskild byggnads särdrag ska bevaras. Hänsyn till radbyns kulturvärden ska tas genom att nytillkommande bebyggelse samt ändringar av befintlig ska underordna sig radbyn i volym, samt ha en dov färgsättning. Arkitektonisk prövning från fall till fall.

Borgehage radby

Miljökonsekvensbeskrivning
Översiktsplan 2040
Borgholms kommun

Utkast 2022-03-17

SWECO

Icke-teknisk sammanfattning

Denna skrivs efter kommunens granskning

Uppdrag:	MKB för ÖP Borgholm
Kund:	Borgholms kommun
Datum:	2022-03-17
Upprättad av:	Teresia Sibo Lindberg, Lisa Östlund Fält

Innehållsförteckning

191

Icke-teknisk sammanfattning 2

1 Inledning 5
1.1 Inledning 5
1.2 Om översiktsplanering 5
1.3 Den nya översiktsplanen 5
1.4 Strategisk miljöbedömning 6

2 Avgränsning 8
2.1 Saklig avgränsning 8
2.2 Geografisk avgränsning 8
2.3 Tidsmässig avgränsning 9
2.4 Omfattning 9

3 Metod och bedömningsgrunder 10
3.1 Processen 10
3.2 Bedömningsgrunder 10
3.3 Osäkerheter i bedömningar 11

4 Miljöförutsättningar 12
4.1 Borgholms kommun idag 12
4.2 Övergripande bedömningsgrunder 13

5 Planförslag och alternativ 16
5.1 Planförslaget – ÖP2040 16
5.2 Nollalternativet 24

5.3 Andra rimliga alternativ 27
5.4 Anpassningar under planprocessen 27

6 Miljökonsekvenser 29
6.1 Vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning 29
6.2 Klimatanpassning 34
6.3 Naturvärden, biologisk mångfald samt grön och blå infrastruktur 38
6.4 Kultur- och landskapsvärden 41
6.5 Förorenade områden 44

7 Mellankommunala frågor med särskilt fokus på kust- och havsplanering 46
7.1 Förutsättningar 46
7.2 Konsekvenser av planförslaget 46

8 Områden av riksintresse 47

8.1 Riksintresse enligt 4 kapitlet miljöbalken 49
8.2 Riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken 49
8.3 Planförslagets innehåll 50
8.4 Konsekvenser av planförslaget 51

9 Uppföljning och övervakning 52

10 Måluppfyllelse nationella miljökvalitetsmål 53

11 Kumulativa effekter 56
11.1 Mellankommunalt samarbete 56
11.2 Nationell livsmedelsstrategi 56
11.3 Miljökvalitetsnormer och minskad näringsbelastning till Östersjön 56

12 Samlad bedömning 57
12.1 Övergripande om riktlinjer och markanspråk 57
12.2 Samlad bedömning av konsekvenser 58

13 Referenser 62

1 Inledning

1.1 Inledning

Borgholms kommun är en kommun i Kalmar län som omfattar norra Öland.

För närvarande pågår ett arbete inom kommunen med att upprätta en ny översiktsplan. Borgholms tidigare översiktsplan är från 2002 och ersätts för att anpassas till nya lagkrav och uppdaterade förutsättningar.

Sweco har på uppdrag av Borgholms kommun arbetat fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inför samråd av översiktsplanen.

1.2 Om översiktsplanering

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en översiktsplan som omfattar hela kommunen. En översiktsplan är vägledande för hur mark- och vattenområden används och hur bebyggelse, verksamheter och naturområden ska utvecklas och bevaras. En aktualisering av översiktsplanen ska göras under varje mandatperiod.

Översiktsplanen är vägledande men inte bindande. Den är därmed inte absolut styrande när planer eller projekt ska genomföras men utgör det viktigaste övergripande dokumentet för efterföljande planering enligt plan- och bygglagen. Det är i översiktsplanen som allmänna intressen vägs mot varandra. Dessa avvägningar ligger sedan till grund för större samhällsinvesteringar samt bevarande och utveckling av värdefulla tillgångar, som exempelvis natur- och kulturmiljöer.

1.3 Den nya översiktsplanen

Den nya översiktsplanen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Borgholms kommun ska fortsätta att utvecklas som en attraktiv och hållbar kommun där de unika landskapen värnas med sina höga natur- och kulturvärden. Samtidigt är bebyggelsen och näringslivets utveckling centrala för den strategiska mark- och vattenanvändningen.

ÖP2040 har följande vägledande inriktning:

Borgholms kommun – Unik, attraktiv, levande, hållbar:

- Småskaligheten och närheten till natur, kultur, rekreation, kust och hav skapar attraktiva boendemiljöer.
- Ett starkt näringsliv skapar växtkraft i en levande landsbygd.
- Goda kommunikationer knyter ihop kommunens delar.
- Ett heltäckande hållbarhetstänk profilerar kommunen och bidrar till en utveckling som är positiv ur miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

Utifrån den vägledande inriktningen har prioriteringar sedan angetts för fyra olika utvecklingsteman i översiktsplanen: Attraktiv livsmiljö, Goda kommunikationer, Levande landsbygd och Värna vattnet.

I ÖP:n presenteras en utvecklingsstrategi, vars intention är att stärka såväl tätorter som landsbygdsområden för att möjliggöra en god servicenivå, en gynnsam näringslivsutveckling samt attraktiva boendemiljöer och besöksmål i hela kommunen.

Borgholm-Köpingsvik är kommunens centralort och huvudsakligt centrum för handel. Rälla i den södra kommundelen och Löttorp i den norra kommundelen är de två primära serviceorterna utöver centralorten. Utöver dessa orter finns ett antal småorter som fungerar som mötesplatser på landsbygden. Bebyggelseutvecklingen mellan orter koncentreras till ett antal bebyggelsestråk som idag har en viss bebyggelsekoncentration. Kommunens olika besöksmål utgör en viktig grundsten för kommunens livaktighet och attraktivitet.

Figur 1 Utvecklingsstrategin som den presenteras i den nya översiktsplanen.

Utvecklingsstrategins intention är att bevara kommunens unika naturmiljöer, knyta ihop dem med varandra och med bebyggelsestrukturen samt att stärka de besökspunkter som finns i naturen. Se figur 1.

1.4 Strategisk miljöbedömning

Av 6 kapitlet 3 § miljöbalken framgår att *En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan*. En översiktsplan är enligt miljöbedömningsförordningen 2§ alltid

att betrakta som betydande miljöpåverkan och därmed ska en strategisk miljöbedömning genomföras.

Av miljöbalken 6 kapitlet 9§ framgår att:

Om en strategisk miljöbedömning ska göras, ska myndigheten eller kommunen:
1. Samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd).
2. Ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.
3. Ge tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan eller program.
4. Ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering.

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter och miljöhänsyn i utarbetandet av planen för att främja hållbar utveckling. Både miljöbedömningsprocessen och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är viktiga verktyg för att följa och dokumentera denna ambition. Fokus ligger på de delar av planförslaget som bedöms medföra betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det är den betydande miljöpåverkan som ska identifieras, beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen. Miljöbalken reglerar vad miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla och att innehållet ska anpassas utifrån vad som är en rimlig omfattning och detaljeringsnivå. Plan- och bygglagen, PBL, reglerar vad översiktsplanen ska innehålla. För planer där strategisk miljöbedömning krävs ska planen uppfylla miljöbalkens krav på en miljökonsekvensbeskrivning för strategisk miljöbedömning.

Den strategiska miljöbedömningen utgår från planförslaget skickat till Sweco den 18 februari 2022.

2 Avgränsning

2.1 Saklig avgränsning

Den sakliga avgränsningen utgår från de miljöeffekter som definieras i 2 §, 6 kap miljöbalken (1998:808). Avgränsningen har Borgholms kommun utarbetat och stämt av med Länsstyrelsen i Kalmar på ett avgränsningssamråd den 18 februari 2020. Eftersom en översiktsplan alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan genomfördes inte ett separat undersökningssamråd med länsstyrelsen innan avgränsningssamrådet.

länsstyrelsens synpunkter har sammanfattats i ett yttrande daterat 2020-04-20.

Borgholms kommun har efter avgränsningssamrådet beslutat att miljökonsekvensbeskrivningen ska omfatta följande miljöaspekter, inom vilka planens genomförande kan medföra betydande negativ eller positiv miljöpåverkan:

1. Dagvatten och miljökvalitetsnormer för grundvatten, ytvatten och kustvatten
2. Vatten och avlopp
3. Klimatanpassningar med fokus på stigande havsnivåer
4. Naturvärden, biologisk mångfald och grön infrastruktur
5. Kultur- och landskapsvärden
6. Förorenade områden
7. Mellankommunala frågor med särskilt fokus på kust- och havsplanering

I denna MKB hanteras aspekterna under punkt 1 och 2 ovan i ett gemensamt avsnitt, Vattenkvalitet och vattenförsörjning (6.1).

De miljöaspekter som kommunen inte har bedömt ger risk för betydande miljöpåverkan behandlas inte i denna MKB. Däremot har muntliga medskick gjorts till Borgholms kommun gällande dessa frågor för att säkerställa att översiktsplanen hanterar frågor som går att säkerställa på ÖP-nivå, samt behov av vidare hantering i kommande detaljplaneprocesser. Det gäller följande miljöaspekter:

Klimatpåverkan, konsekvenser för rekreation och friluftsliv samt risker för människors hälsa och säkerhet, vilket innefattar bl.a. buller, luftföroreningar, olycksrisker kopplat till farlig verksamhet. Risker kopplat till vattenmiljön hanteras dock i MKB:n, under avsnitt 6.1.

Hushållning med naturresurser hanteras översiktligt i vattenavsnittet i kap 6.1 och vid bedömning av miljömålsuppfyllelse i kap 0.

2.2 Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen omfattar hela kommunens yta på land och i Östersjön vilket omfattar de inre vattnen och territorialhavet. Översiktsplanen kan leda till påverkan utanför kommungränsen. Därför har vissa frågor belysts ur ett mellankommunalt och regionalt perspektiv.

2.3 Tidsmässig avgränsning

Konsekvenserna av översiktsplanen beskrivs med tidshorisonten 2040, vilket är samma tidshorisont som används för översiktsplanen. Vid den tidpunkten förväntas översiktsplanen ha genomförts, det vill säga dess föreslagna bebyggelseområden, infrastruktur med mera förväntas vara fullt utbyggda. De förändringar och konsekvenser som planen kan förväntas ge kommer dock ofta att framträda successivt under tidsperioden fram till dess.

Påverkan inom vissa miljöaspekter kan även sträcka sig längre än till ovan angivna tidshorisont. I den mån det är möjligt, rimligt och relevant, behandlar miljökonsekvensbeskrivningen även dessa effekter. Detta gäller framförallt klimatanpassningsfrågor. Miljöeffekter på kort sikt kan inte bedömas på den översiktliga nivå som en översiktsplan omfattar och därför har miljöeffekter vid exempelvis byggskede avgränsats bort.

2.4 Omfattning

Miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsnivå har anpassats utifrån syftet med en översiktsplan. Ambitionen har varit att genomföra miljöbedömningen på en översiktlig nivå, men även att fånga upp särskilda förutsättningar om dessa är av vikt för bedömningen av planens samlade miljökonsekvenser. För att ge en helhetsbild av planförslagets miljökonsekvenser redovisas de utifrån översiktsplanen riktlinjer och ställningstaganden på övergripande planeringsnivå, snarare än att fokusera på detaljer som är mer lämpliga att hantera i senare skeden.

3 Metod och bedömningsgrunder

3.1 Processen

Arbetet med att genomföra miljöbedömningen har pågått från februari till och med mars månad 2022. Sweco blev inkopplade i arbetet med att genomföra miljöbedömningen först efter att avgränsningssamrådet med länsstyrelsen var genomfört och har därmed inte deltagit i arbetet med att identifiera vilka miljöaspekter som ger risk för betydande miljöpåverkan och som behandlas i denna MKB.

Det är huvudsakligen via de åtgärdsförslag som anges i denna MKB som miljöbedömningen ger möjlighet till påverkan på innehållet i översiktsplanen. I miljöbedömningsprocessen har medskick gjorts gällande planens utformning (februari och mars 2022) och den processen kommer att fortgå efter samråd och under granskningsfasen.

3.2 Bedömningsgrunder

Möjlighet till positiva och risk för negativa konsekvenser av planförslaget och nollalternativet bedöms och redovisas i text. Under varje miljöaspekt i kapitel **Fel! Hittar inte referenskälla.** redovisas bedömningsgrunder, förutsättningar samt en beskrivning och bedömning av planförslagets påverkan, effekter och konsekvenser.

I miljökonsekvensbeskrivningen används en skala för att värdera konsekvenserna. Skalan bygger på relationen mellan befintliga värden och en bedömning av omfattningen av planförslagets påverkan och effekter på dessa. Skalan beskriver såväl positiva som negativa konsekvenser, se Figur 2.

Följande begrepp används i miljöbedömningssammanhang:

- *påverkan* beskriver den förändring av fysiska förutsättningar som planförslaget ger upphov till,
- *effekten* beskriver hur förhållandena för en viss miljöaspekt förändras till följd av planens påverkan, och
- *konsekvensen* beskriver en sammanvägning av påverkan och det påverkade värdet eller miljöns känslighet.

Med hänsyn till översiktsplanens mer övergripande karaktär är de direkta konsekvenserna ibland mycket svåra att bedöma. Därför görs bedömningarna utifrån om översiktsplanen medför möjlighet till positiva konsekvenser eller risk för negativa konsekvenser. I de fall ställningstagandena i planförslaget medför tydligare konsekvenser bedöms de som förväntade positiva eller negativa konsekvenser.

Under respektive miljöaspekt redovisas även förslag till åtgärder och fortsatt arbete för att stärka positiva konsekvenser eller mildra negativa konsekvenser av planförslaget.

Efter att respektive miljöaspekt konsekvensbedömts görs en samlad bedömning samt en bedömning av kumulativa effekter (kap 8). Bedömning görs även av hur skyddade områden påverkas samt av planens bidrag till uppfyllande av de nationella miljökvalitetsmålen samt miljökvalitetsnormer.

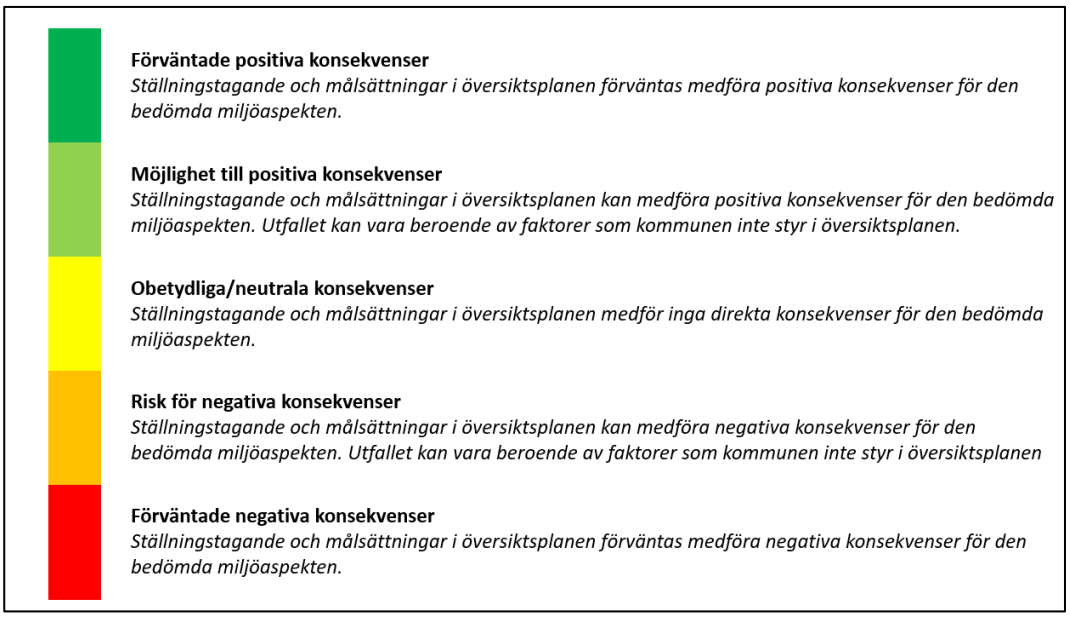

Figur 2. Bedömningsskala för att värdera planförslaget och nollalternativets konsekvenser.

3.3 Osäkerheter i bedömningar

En MKB är alltid förknippad med osäkerheter. Det finns dels osäkerheter i alla antaganden om framtiden och dels kan det finnas osäkerheter förknippade kunskapsläge och underlagsmaterial.

4 Miljöförutsättningar

4.1 Borgholms kommun idag

Borgholms kommun omfattar norra Öland och angränsande kommuner är Mörbylånga och Gotlands kommun. Kommunen har 10 895 personer skrivna i kommunen enligt statistik från SCB.

Borgholms kommun berörs av flertalet olika riksintressen, det vill säga mark- eller vattenområden som långsiktigt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada de värden som riksintresset grundas i. Dessa är riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, yrkesfiske, totalförsvaret, friluftsliv, kommunikationer, värdefulla ämnen eller material och energiproduktion. Även de specifikt utpekade geografiska områdena i miljöbalkens kapitel 4 påverkar Öland i sin helhet i form av riksintressena för rörligt friluftsliv och obruten kust. Riksintressen och bedömd påverkan på dessa beskrivs i kapitel 0.

Ölands utmärkande geologiska och hydrologiska förutsättningar gör att vatten är en högt prioriterad fråga idag och för framtiden. Ön har många naturtyper som är känsliga för påverkan samtidigt som de tunna jordlagren ger en begränsad reningsförmåga mot föroreningar. Periodvis torka riskerar en omfattande påverkan på dricksvattenförsörjningen.

Öland har en utpräglad byggnadsstruktur med lång historia. Exempelvis präglas den öländska landsbygden av sammanhållna bymiljöer i form av radbyar, kyrkbyar och klungbyar. Även jordbruksmarken utgör en stor del av kulturmiljön på Öland.

Tidigare omfattades hela Öland av ett utökat strandskydd om 300 meter vilket ändrades till ett differentierat strandskydd efter beslut av Länsstyrelsen 2012. Beslutet togs i enlighet med rapporten Översyn av strandskyddet på Öland som länsstyrelsen tog fram till följd av den nya strandskyddslagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2009.

I Borgholms kommun finns ett flertal hamnar av betydelse. Främst nyttjas nuvarande hamnar av fiske- och fritidsbåtar. Byxelkrok och Böda är de hamnar som är mest livaktiga fiskehamnar medan Kårehamn fyller en funktion vid underhåll och utbyggnad av vindkraftsparker till havs. Byxelkrok och Kårehamn är av riksintresse som landningshamn för fisket. Byxelkrok fungerar även som färjehamn under sommaren då hamnen trafikeras av färja till Oskarshamn. Även Stora Rör och Borgholm har tidigare, och kan i framtiden, fungera som färjehamn.

Turismen är en av Borgholms kommuns största näringar. Under sommarmånaderna ökar invånarantalet på Öland markant och befolkningsmängden mångdubblas. Trycket på vägar, hamnar, sevärdheter, natur- och kulturmiljöer samt vatten och avlopp ökar. Besöksnäringen är även en mellankommunal och regional fråga. Samarbetet mellan Borgholms och Mörbylångas kommuner är väl etablerat vilket gynnar Ölands två kommuner och länet som helhet.

4.2 Övergripande bedömningsgrunder

I detta avsnitt beskrivs de övergripande bedömningsgrunder som gäller för bedömningen av konsekvenser för miljöaspekterna i kap 6. I tillägg till dessa redovisas ytterligare bedömningsgrunder även för respektive miljöaspekt där så är relevant.

Miljökvalitetsmål

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där landets stora miljöproblem är lösta. För att uppnå detta har 16 miljökvalitetsmål antagits. Målen beskriver den miljömässiga dimensionen av politiken för en hållbar utveckling och anger det tillstånd i miljön som det samlade miljöarbetet ska leda till. Genom att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen så uppnås även den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

I ÖP2040 anges att översiktsplanen berör samtliga miljökvalitetsmål förutom storslagen fjällmiljö och skyddande ozonskikt.

I kapitel 0 i denna MKB bedöms ifall genomförandet av översiktsplanen bidrar positivt till uppfyllandet av de nationella miljökvalitetsmålen eller inte. I samband med detta beskrivs miljömålen lite mer i detalj och en koppling görs till relevanta Agenda 2030-mål.

Agenda 2030

Till översiktsplanen har Borgholms kommun valt att prioritera ett antal globala hållbarhetsmål baserat på kommunens specifika förutsättningar och möjligheter samt vad översiktsplanen kan påverka. Se figur 3. För var och en av planeringsförutsättningarna i översiktsplanen går att läsa hur riktlinjerna arbetar mot att uppfylla de olika målen. De berörda Agenda 2030-målen innefattar samtliga 17 mål, förutom nr. 1 – Ingen fattigdom, 4 - God utbildning och 17 – Genomförande och globalt partnerskap.

	EKOLOGISKT				SOCIALT						EKONOMISKT			
	6	13	14	15	2	3	5	7	11	16	8	9	10	12
1. BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN		13	14	15	2			7	11			9		12
2. FRISK LUFT						3			11					
3. BARA NATURLIG FÖRSURNING			14	15										
4. GIFTFRI MILJÖ	6		14	15		3			11					12
5. SKYDDANDE OZONSKIKT														
6. SÄKER STRÅLMILJÖ						3		7						
7. INGEN ÖVERGÖDNING	6		14	15					11		8	9		12
8. LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG	6		14	15							8			
9. GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET	6					3			11					12
10. HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD		13	14	15		3					8			
11. MYLLRANDE VÅTMARKER	6	13	14	15							8			
12. LEVANDE SKOGAR		13		15					11		8			12
13. ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP		13		15	2				11		8			12
14. STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ														
15. GOD BEBYGGD MILJÖ				15		3	5		11	16		9	10	12
16. ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV		13	14	15	2				11		8			

Figur 3. Beröringspunkter mellan Agenda 2030 och Sveriges miljökvalitetsmål.

Andra viktiga samhällsmål

Den regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län, även kallad RUS, lägger grunden för hur länet långsiktigt ska utvecklas (Regionförbundet i Kalmar län, 2016). Till den regionala utvecklingen i länet hör flertalet strategier som är relevanta för Borgholms kommuns samhällsplanering, exempelvis besöksnäringsstrategin, livsmedelsstrategin och bredbandsstrategin. Region Kalmar län har även ett regionalt serviceprogram där de övergripande målsättningarna utgör en grund för översiktsplanens prioriteringar av landsbygden. Den regionala utvecklingsstrategin i Kalmar län grundar sig i sin tur i den nationella strategin för hållbar utveckling i hela landet som fokuserar på likvärdiga möjligheter, kompetensförsörjning, entreprenörskap, företagande samt tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur.

För transportfrågor finns flertalet regionala mål och planer som kompletterar de nationella transportpolitiska målen om en effektiv, hållbar, jämställd, säker och tillgänglig transport. Den regionala transportplanen (Regionförbundet i Kalmar län, 2017)prioriterar länsvisa investeringar för all typ av transportinfrastruktur medan trafikförsörjningsprogrammet för Kalmar län är det viktigaste styrdokumentet för kollektivtrafiken. Båda de regionala dokumenten är i sin tur viktiga för Borgholms kommun förbindelser till resten av länet.

Övergripande för hela länets och Borgholms kommuns transportmål finns det regionala handlingsprogrammet för en fossilbränslefri region 2030 (Region Kalmar län, 2019), under begreppet nooil, som grundas i Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategin. Handlingsprogrammet berör också energianvändningen och det fossilbränslefria näringslivet, både regionalt och lokalt. En fossilbränslefri framtid är även ett av delmålen i länsstyrelsens klimat- och energistrategi, tillsammans med minskade utsläpp av växthusgaser och

energieffektivisering, och vägleder regionens och kommunens arbete med att minska klimatpåverkan.

För övriga samhällsmål, såsom exempelvis folkhälsomålen och barnrättspolitiska mål, hänvisas till översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är bindande nationella föreskrifter om lägsta godtagbara miljökvalitet. Det finns idag normer för föroreningar i utomhusluften, parametrar i vattenförekomster, kemiska föreningar i fisk- och musselvatten och för omgivningsbuller. Kommuner och myndigheter är ansvariga för att miljökvalitetsnormer följs och att vidta de åtgärder som behövs enligt fastställda åtgärdsprogram.

Enligt 3 kapitlet 4 § plan- och bygglagen ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen anser att miljökvalitetsnormer enligt 5 kapitlet miljöbalken ska följas. I arbetet med översiktsplanen finns förutsättningar att förutse på vilka platser och i vilka situationer som exempelvis föroreningshalter, värden för vattenkvaliteten och bullernivåer riskerar att överskridas.

Bedömd påverkan på MKN för vatten beskrivs i kap 6.1.

Miljökvalitetsnormerna för luft finns i luftkvalitetsförordningen (2010:477). I förordningen anges både gräns- och målvärden för luftkvaliteten. Det finns alltså både normer för hur hög koncentrationen av olika ämnen och partiklar i luften får vara som högst och normer för vilken koncentration av olika ämnen och partiklar som ska eftersträvas. Påverkan på luftkvaliteten uppstår främst i större tätorter och beror framförallt på utsläpp från trafik men kan även uppstå genom eldning i exempelvis braskaminer. I Borgholms kommun bedöms inte MKN för luft riskera att överskridas och därför hanteras frågan inte vidare i denna MKB.

Enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller är det endast kommuner med över 100 000 invånare och Trafikverket som är skyldiga att kartlägga bullersituationen samt upprätta åtgärdsprogram. Då Borgholms kommun har knappt 11 000 invånare är det inte relevant att bedöma påverkan på MKN för omgivningsbuller i denna MKB.

5 Planförslag och alternativ

5.1 Planförslaget – ÖP2040

Övergripande om planförslaget

Denna miljöbedömning utgår från planförslaget skickat till Sweco den 18 februari 2022. Beskrivningen av planförslaget baseras på den versionen. Där det saknas källhänvisning är det alltid översiktsplaneutkastet som är referens.

I översiktsplanen, den så kallade ÖP2040, anges dels övergripande riktlinjer för bebyggelseutveckling respektive näringslivsutveckling inom kommunen. Dels anges riktlinjer för varje enskilt fokusområde. Därefter beskrivs planeringsförutsättningar med tillhörande riktlinjer för följande delar: Naturvärden, Friluftsliv och rekreation, Vatten och avlopp, Klimatanpassning, Kulturmiljövärden, Infrastruktur och kommunikationer, Turism, Havsplanering, Energi, Avfall, Bostäder, Mellankommunala frågor, Areella näringar, Hälsa, risk och säkerhet, Riksintressen,

För att värna de karaktäristiska landskapsvärdena och verka för en hållbar bebyggelseutveckling är översiktsplanens övergripande strategi att utveckla bebyggelsen i prioriterade knutpunkter och stråk, i första hand i anslutning till eller som komplement till befintlig bebyggelse. Syftet är bland annat att skapa ett större underlag för både kommunal service, kollektivtrafik och det lokala näringslivet samt att stärka lokalsamhällena och den sociala gemenskapen. ÖP2040 anger att ny bebyggelse ska ingå i ett tydligt socialt, ekonomiskt och ekologiskt sammanhang.

Sedan den förra kommunövergripande översiktsplanen togs fram har fem fördjupade översiktsplaner (FÖP:ar) för områden med högt bebyggelsetryck arbetats fram. ÖP2040 föreslår inte så många nya utvecklingsområden i jämförelse med den tidigare översiktsplanen, utan har som huvudsyfte att dels sammanfoga de fem fördjupande översiktsplanerna, dels fortsätta den småskaliga men framåtsyftande utvecklingsinriktningen som kommunen redan tidigare har arbetat efter. I och med den nya översiktsplanen lyfts dock utvecklingen av landsbygden samt nya utredningsområden i småorter runt om i kommunen på nytt.

I processen med att ta fram den nya översiktsplanen har nya utredningar tagits fram, såsom en översiktlig kulturmiljöanalys, analys över havsnivåhöjningen och dess möjliga påverkan på erosion och förorenade områden samt en naturvärdesinventering för hela kommunen.

De områden som planerats för vindkraft i översiktsplanen är fullt utbyggda, men kommunen öppnar upp för en utveckling av vindkraften utöver dessa områden.

Kartorna i översiktsplanen är uppdelat dels geografiskt i tre delar, dels mer ingående för de fem fokusområdena. På grund av ett högre bebyggelsetryck har dessa fem områden tidigare utretts i fördjupade översiktsplaner, men ersätts av den nya översiktsplanen. De fem fokusområdena är från norr till söder Byxelkrok, Löttorp, Djupvik, Borgholm-Köpingsvik och Rälla-Stora Rör.

Förutom vilken typ av kategori som de respektive områdena tillhör anges i kartorna om området är utvecklat eller ändrat jämfört med den fördjupade översiktsplanen för respektive område. Utvecklat innebär att den redan

etablerade funktionen föreslås fortsätta utvecklas inom området. Ändrad innebär att ny användning jämfört med dagens föreslås.

I ÖP2040 anges följande riktlinjer för sammanhållen bebyggelse:

- För att undvika olämplig spridning ska ny bebyggelse (i regel) ansluta till befintlig bebyggelse.
- Sammanhållna obebyggda områden ska generellt så långt som det är möjligt bevaras obebyggda.
- All ny bebyggelse förutsätter att det finns långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning. Beslut som möjliggör byggnation ska särskilt beakta vattenskyddsområdena.
- Ny bebyggelse ska underordna sig den kringliggande miljön, såsom befintlig bebyggelse och det omgivande landskapet.
- Ny bebyggelse ska utformas för långsiktig hållbarhet, med särskild hänsyn till boendemiljö, hälsa samt barn och äldre.
- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse, för både bostäder och verksamheter, ska jordbrukets intressen särskilt beaktas.
- För att pröva om brukningsvärd jordbruksmark kan exploateras utanför de områden som markeras för bebyggelse enligt översiktsplanen ska en analys av samhällsintresset och alternativa platser ske.
- En balans på bostadsmarknaden vad gäller upplåtelseformer, efterfrågan och en socialt hållbar bostadsutveckling ska eftersträvas.
- Tillgängligheten till kusten får inte försämras.

Fokusområden i ÖP2040

De fördjupningar av den tidigare översiktsplanen från 2002 som har antagits och som ingår i både nollalternativ och planförslag (med vissa små skillnader) är följande:

- Borgholm-Köpingsvik
- Byxelkroksområdet
- Djupviksområdet
- Löttorps tätort med nära omgivningar
- Rälla, Stora Rör och Ekerum

Fokusområde Byxelkrok

Området ligger på Ölands nordvästkust och innefattar Byxelkroks samhälle med omnejd inklusive byarna Torp, Enerum och Mellby. Byxelkrok är ett område med ett högt bebyggelsetryck samtidigt som det finns omfattande bevarandevärden och ett behov av att utreda utmaningarna i den tekniska försörjningen mer ingående. Höga natur- och kulturvärden, attraktiva rekreationsområden och närheten till havet lockar både besökare och boende till orten. Delar av området omfattas av riksintressen för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv. Delar är också utpekade i länets naturmiljöprogram som värdefull naturmiljö samt värdefull kulturmiljö. Se figur 4.

I och med det relativt långa avståndet till Borgholm och Kalmar är efterfrågan på fritidshus dominerande. Det övergripande målet är att Byxelkrok ska växa och utvecklas utan att befintliga värden går förlorade samt att fler ska kunna bosätta sig i Byxelkrok med omnejd.

Kommunal dricksvattenförsörjning är prioriterad före alla andra intressen, både på grund av Ölands generella vattenbrist och Byxelkroks vattentäkts höga

sårbarhet. Majoriteten av fastigheterna i Byxelkrok är anslutna till kommunalt vatten. Varje bostad, verksamhet och väg inom vattenskyddsområdet ger upphov till en ökad risk att skada täkten. För att klara ett ökande vattenbehov och för att ge vattentäkten ett bättre skydd har ett förslag till nytt skyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för grundvattentäkten nyligen tagits fram.

Utvecklingen i Byxelkrok ska enligt ÖP2040 genomsyras av följande fyra strategier:

- Människan i fokus
- Ett starkt centrum
- Områden med egen karaktär
- Länkar mellan områden

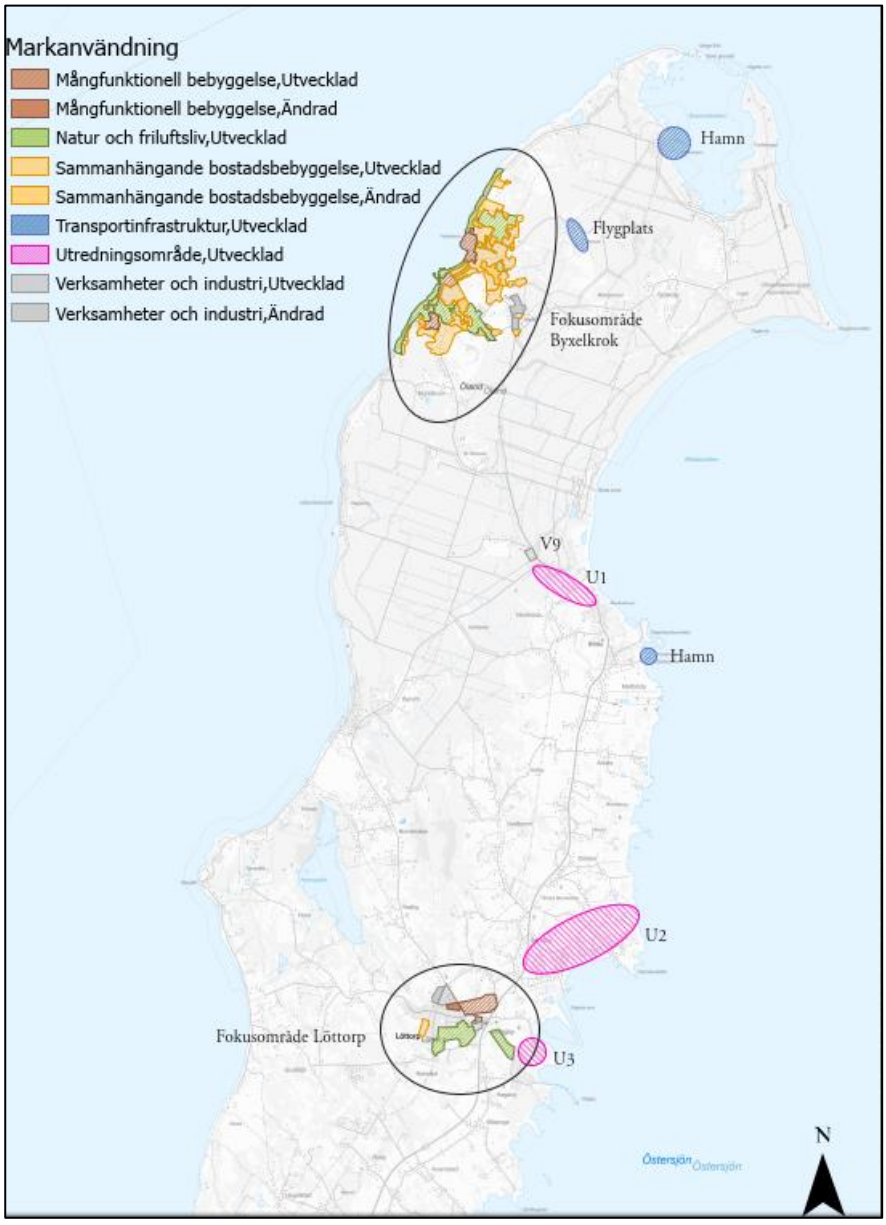

Figur 4. Utpekade utrednings- och fokusområden i Norra kommundelen (ÖP2040)

Fokusområde Löttorp

Löttorp ligger fyra mil norr om Borgholm inom ett för norra Öland typiskt odlingslandskap. Invånarantalet varierar mycket under året. Löttorp som tätort är ett ungt samhälle som fram till början av 1900-talet bestod av endast några gårdar och några små stugor. Idag är orten den enda serviceorten på norra Öland. Här finns affärer, skola, vårdcentral, bibliotek, badhus samt vård- och omsorgsboende. Löttorp är med sitt centrala läge på norra Öland, även om järnvägen försvann redan 1961, en naturlig knutpunkt och har därmed utvecklingsmöjligheter.

Fokusområde Djupvik

FÖP-området är beläget intill Kalmarsund väster om väg 136 mellan Borgholm och Löttorp. Området omfattas av byarna Djupvik, Lundebytorp och Grönvik. Planområdet avgränsas i väster av Kalmarsund och i övriga väderstreck av alvarsmark, strandängar och jordbruksmark. Djupviksvägen och Djupviks Kustväg utgör huvudvägarna inom planområdet.

Det har länge funnits en efterfrågan på bostäder och ett högt byggtryck inom området. De undermåliga vatten- och avloppslösningarna har tidigare begränsat utvecklingsmöjligheterna, men i och med nya kommunala vatten- och avloppsledningar öppnas möjligheterna till utveckling igen. Närheten till tätorterna Borgholm och Löttorp innebär att området har förutsättningar att vara attraktivt för fler framtida permanentboende, vilket är ett av huvudmålen i utvecklingen.

Lofta Mosse är ett populärt friluftsområde och hela kustbandet, som ofta omtalas som stenkusten, har stor betydelse för områdets attraktivitet som besöksmål. Bebyggelsen inom planområdet domineras av småskalig fritidshusbebyggelse av varierad ålder.

I fördjupningen av Djupviks utveckling ligger fokus på att förstärka redan befintliga kvaliteter. Det görs genom att en avvägning mellan att inte påverka jordbruket och andra näringar negativt och samtidigt kunna möjliggöra att området utvecklas för fler boende, både permanentboende och sommarboende, samt genom bibehålla och utveckla värden för friluftsliv och tillfälliga turister. Se figur 5.

Den framtida utvecklingen av Djupvik har följande rekommendationer som utgångspunkt:

- Bevara höga värden (natur- och kultur) och utveckla befintliga kvaliteter.
- Se över bebyggelsestrukturen.
- Förstärk den historiska strukturen

Allmänna riktlinjer för uppdatering av detaljplaner inom fokusområde Djupvik:

- Större byggrätter bör i allmänhet tillåtas för att möjliggöra permanentboende.
- Möjlighet till icke störande verksamhet på den egna tomten bör finnas där det är rimligt med tanke på exempelvis tomtstorlek.
- Att bevara ett grönstråk på baksidan av alla tomter bör eftersträvas.
- Strandskyddet upphävs inom tomtmark.

- Planläggning av bostäder och andra verksamheter i skyddszon till Lofta mosse bör undvikas för att skydda känsligt fågelliv på mossen.
- Rekommendationerna i naturinventering och kulturhistorisk utredning för området bör följas.
- Inom utpräglade fritidshusområden bör bebyggelsen hållas småskalig.
- Det bör möjliggöras att bedriva verksamhet i kombination med bostäder inom hela planområdet vid ny detaljplanering.
- I framtida detaljplanering bör man peka ut områden lämpliga för service.
- Om det finns ett behov och om det går att finna en lämplig plats bör en ny återvinningsstation lokaliseras inom området.

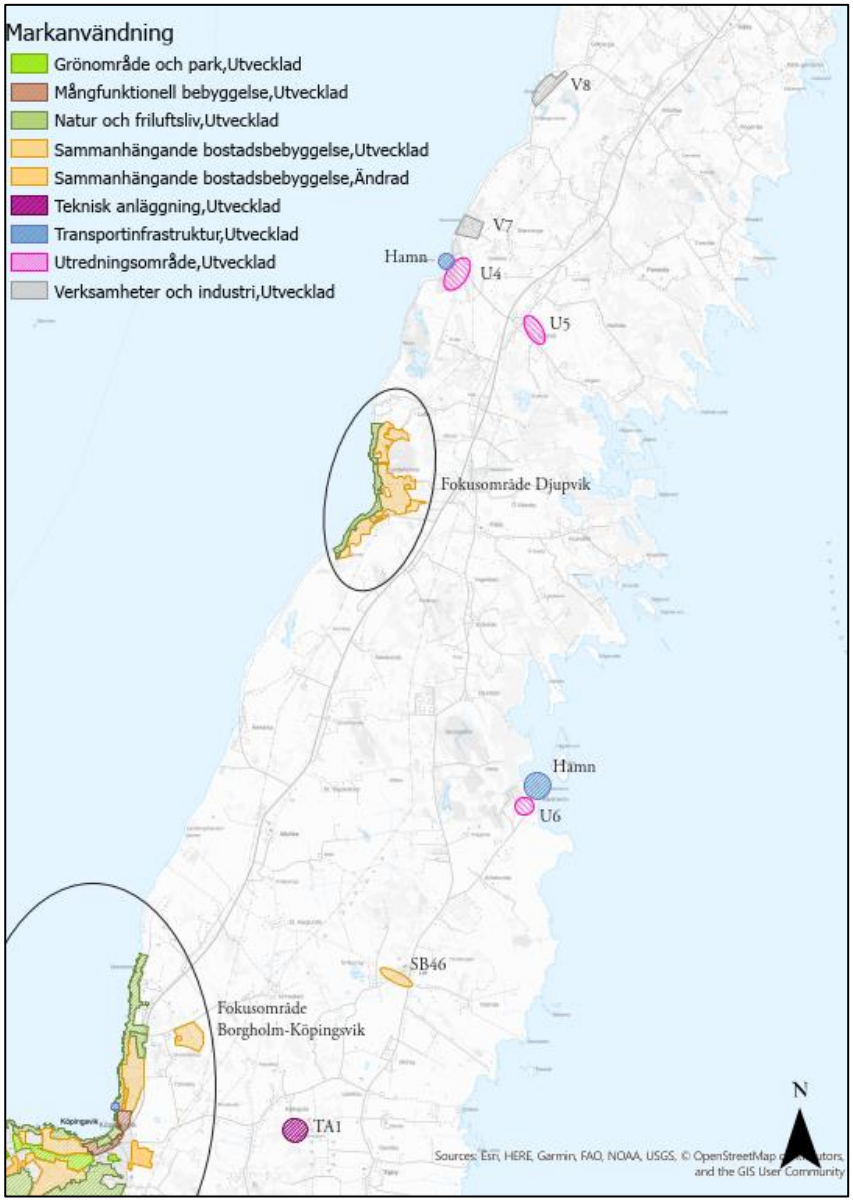

Figur 5. Utpekade utrednings- och fokusområden i Mellersta kommundelen (ÖP2040)

Fokusområde Borgholm-Köpingsvik

Borgholm och Köpingsvik har med tiden växt samman till en gemensam tätort och utgör kommunens centralort. Deras respektive ursprung skiljer sig åt där Borgholm är en stad med 200-åriga anor och Köpingsvik ett samhälle med en lång historia med rikt med fornlämningar. Planeringsstrategierna skiljer sig därmed också åt. I Borgholm riktas fokus på att hitta strategier för hur den befintliga stadskaraktären kan bevaras och utvecklas på bästa sätt. I Köpingsvik utgör de kulturhistoriska lämningarna, kyrkan, stranden, campingarna och vägen viktiga utgångspunkter för utvecklingen. Visionen för Borgholm och Köpingsvik är att genom en naturlig utveckling av strand- och kustområdet koppla samman orterna med bostäder, badplatser, grönytor och en strandpromenad. Det finns i ÖP2040 många specifika riktlinjer för Särskilt värdefulla byggnader eller Bebyggelsemiljöer som anges för just detta fokusområde.

Fokusområde Rälla – Stora Rör

Stora Rör och Rälla har ett attraktivt läge i närhet till skola, service och med god tillgänglighet till natur- och rekreationsområden. Tidsmässigt har området en av kommunens bästa pendlingsmöjligheter till Kalmar, Borgholm och Färjestaden. Det finns potential att utveckla de två orterna med deras olikheter och samtidigt behålla deras karaktär. Genom att skapa trivsamma boendemiljöer på pendlingsavstånd är kommunens förhoppning att öka permanentboendet, och till viss del fritidsboenden, i området. Genom att öka antalet boende i orterna ökar även förutsättningarna för utbyggnad av handel och service. Se figur 6. Omgivningen består av vackra naturområden med flera historiska lämningar. Dessa tillgångar bidrar i hög grad till möjligheterna att skapa attraktivt boende och till att locka besökare och turister. Kommunen ser det därför som mycket viktigt att värna om och ta tillvara dessa resurser genom att säkerställa förutsättningarna för det rörliga friluftslivet och skydda miljöer med stora natur- och kulturvärden.

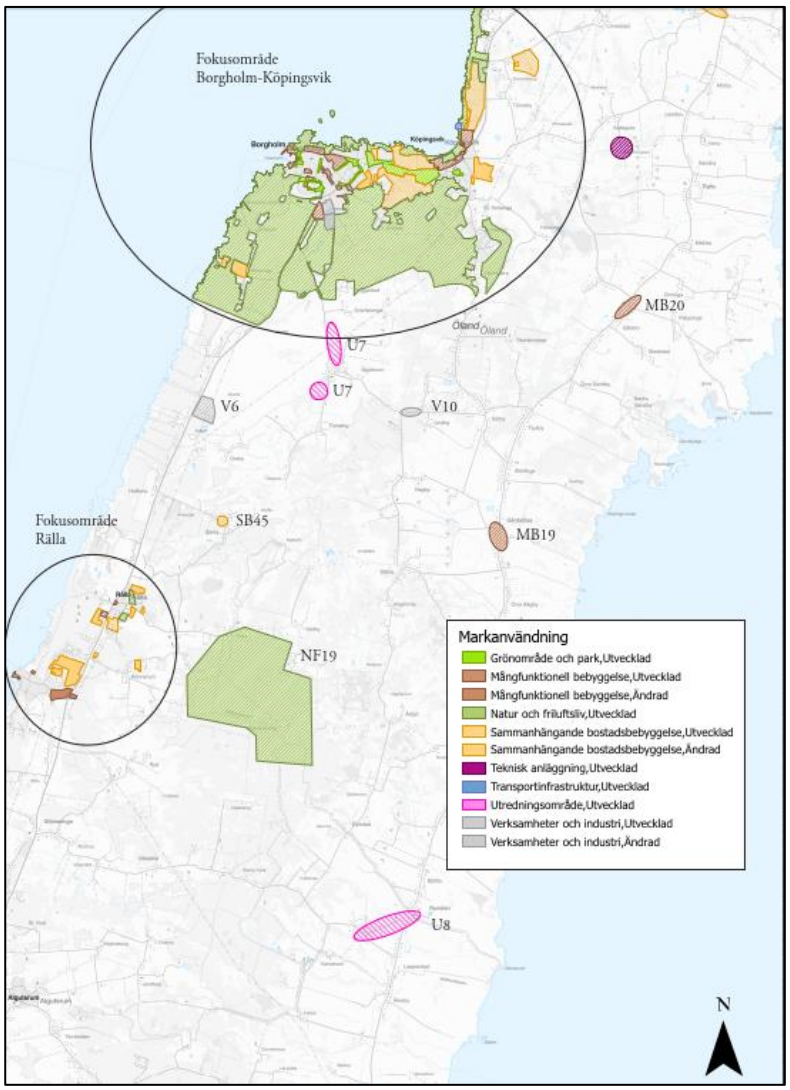

Figur 6. Utpekade utrednings- och fokusområden i Södra kommundelen (ÖP2040).

Utredningsområden i ÖP2040

Utredningsområden i Norra kommundelen
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse i följande områden: U1 Böda, U2 Sandbybaden och U3 Högby. NVI och dagvattenutredning krävs vid detaljplan. Höga naturvärden och strandskydd gäller för U3, samt delvis inom riksintresse för naturvård. U1 och U2 ligger inom vattenförekomst norra Ölands kustvatten. Delar av område U2 är låglänt och inte lämpligt beaktat havsnivåhöjning.

Fortsatt utveckling i befintligt område för lättare industri (V9). Ett för vatten instängt område finns i västra delen av området. Ligger i anslutning till ett Natura 2000-område samt potentiellt förorenat område.

Inom området finns även hamnar vars funktion ska säkerställas enligt beskrivningen i ÖP2040 och flygplats.

Utredningsområden i Mellersta kommundelen
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse i U4 Sandvik, U5 Södvik och U6 Kårehamn. Naturvärdesinventering och dagvattenutredning krävs vid detaljplan. Riksintresse kulturmiljö för U4 och U6. Havsnivåhöjning behöver eventuellt beaktas i U5.

Befintlig stenindustri där fortsatt och utvecklad användning föreslås (V7) samt befintligt stenbrott i V8 Gillberga där fortsatt och utvecklad användning föreslås. Ligger inom riksintresse för kulturmiljövård, friluftsliv och naturvård samt i anslutning till ett Natura 2000-område.

Möjlighet till ny bebyggelse i ett delvis detaljplanelagd område (SB46). Naturvärdesinventering och dagvattenutredning krävs vid detaljplan.

Deponi och insamling och hantering av grovavfall och farligt avfall i TA1 Kalleguta.

Inom området finns även en hamn, vars funktion ska säkerställas.

Utredningsområden i Södra kommundelen
Föreslagen sammanhängande bostadsbebyggelse i två områden i U7 Räpplinge. NVI och dagvattenutredning krävs vid detaljplanering. Högt naturvärde, jordbruksmark norr om och kulturmiljövärden.

Föreslagen mångfunktionell bebyggelse i U8 Spjutterum – Runsten. Här behöver särskild hänsyn tas till höga kulturmiljövärden med kyrkomiljö och riksintresse kulturmiljövård.

Befintlig stenindustri där fortsatt och utvecklad användning föreslås (V6) samt lättare industriverksamhet, tvätteri inom vattenskyddsområde i V10.

Möjlighet till ny bebyggelse i MB19 Gärdslösa. NVI och dagvattenutredning krävs vid detaljplan. Potentiellt förorenad mark, riksintresse kulturmiljövård.

Möjlighet till ny bebyggelse i MB20 Bredsättra. Inom riksintresse för kulturmiljövård samt potentiellt förorenad mark.

Möjlighet till ny bebyggelse i SB45. NVI och dagvattenutredning krävs vid detaljplan. Inom riksintresse naturvård.

Höga natur-, kultur och rekreationsvärden i NF19 Mittlandsskogen som ska stärkas och området tillgängliggöras genom förbättrade vandringsleder och skyltning.

5.2 Nollalternativet

Övergripande om nollalternativet

En MKB ska innehålla en beskrivning av miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ.

För Borgholms kommun utgörs nollalternativet av översiktsplanen från 2002 med tillhörande fördjupningar och tillägg i form av VA-plan och vindkraftsplan. Det innebär att nollalternativet har många likheter med planförslaget i och med att de fördjupade översiktsplaner som är antagna kommer att infogas i den nya ÖP2040 i form av fokusområden. Det finns dock några små skillnader i FÖP-områdena, som beskrivs kort nedan.

En större skillnad mellan nollalternativet och planförslaget utgörs av de områden som är placerade utanför FÖP-områdena som utgår helt i och med den nya ÖP2040, se nedan under avsnitt 4.2.3.

I översiktsplanen från 2002 anges övergripande mål för olika kategorier såsom kommunikationer, natur- och kulturmiljöer, bebyggelseutveckling osv. Där finns även sockenvisa redovisningar med beskrivningar av planerade förändringar för den framtida mark- och vattenanvändningen. Dessa övergripande mål beskrivs nedan under avsnitt 4.2.2.

Viktiga antaganden för nollalternativet är att exploateringen inte kommer att ske lika strategiskt eftersom det i detta alternativ inte finns ett helhetsgrepp i den fysiska planeringen för områdena utanför FÖP-områdena.

I konsekvensanalysen av nollalternativet ligger fokus på de skillnader som finns mellan planförslaget och nollalternativet.

FÖP-områdena

Följande områden ingår i nollalternativet i och med att de är antagna fördjupningar av översiktsplanen från 2002. Se figur 7:

- Borgholm-Köpingsvik
- Byxelkroksområdet
- Djupviksområdet
- Löttorps tätort med nära omgivningar
- Rälla, Stora Rör och Ekerum

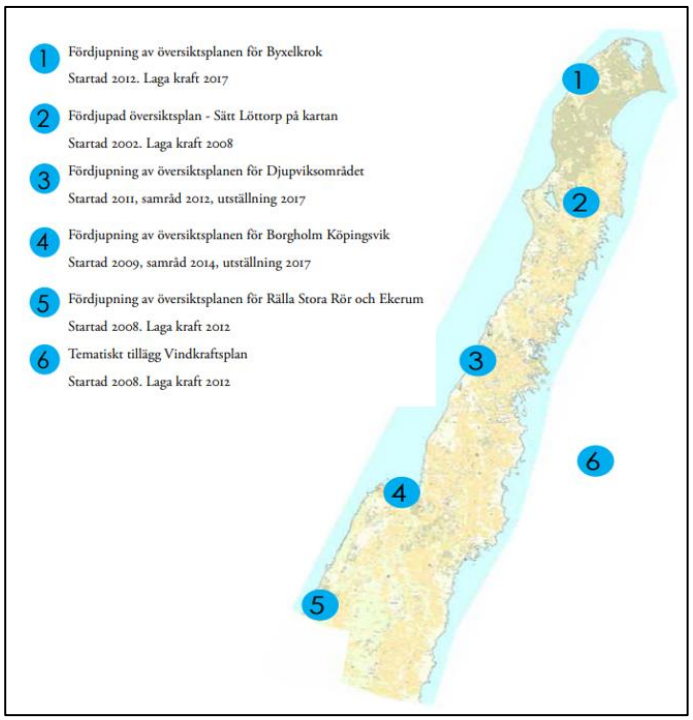

Figur 7. Fördjupande översiktsplaner tillhörande den nu gällande ÖP 2002.

Samtliga fem FÖP-områden har infogats i nya ÖP2040 (fokusområden) vilket innebär att planförslag och nollalternativ är i princip identiska vad gäller just dessa områden. Följande undantag finns:

Ett område i norra delen av Byxelkrok (15) finns med i nollalternativet men utgår i ÖP 2040 på grund av otydlig och svagt utpekad bostadsutveckling i FÖP Byxelkrok samt på grund av höga kulturmiljövärden.

Ytterligare ett objekt (20) utgår i södra delarna av Byxelkrok. Det stora kulturhistoriska värdet i området består i det gamla kulturlandskapet med alvarsmark, jordbruksmark och äldre bebyggelse och vägsträckningar.

Några områden (3-4 stycken) som är utpekade i FÖP Löttorp utgår, dels på grund av jordbruksmark dels på grund av svag efterfrågan (objekt 11-14).

I övrigt finns inga skillnader i markanspråk mellan nollalternativet och planförslaget. Det kan dock finnas skillnader i riktlinjer, vilket inte har studerats närmare i denna MKB.

Övergripande mål i ÖP 2002

I översiktsplanen från 2002 (Borgholms kommun, 2002) anges övergripande mål som kan anses vara vägledande för ett antal miljöaspekter. Dessa har angetts nedan.

Natur- och kulturvärden
De natur- och kulturvärden som gjort Öland till ett av Sveriges skönaste landskap ska värnas. Vid nyetableringar och utveckling av jordbruksföretag måste hänsyn tas till dessa värden.

Ölands stora natur- och kulturvärden ska långsiktigt bevaras och utvecklas så långt detta kan ske med rimlig hänsyn till utvecklingen av andra näringar som jordbruk, turism och energiproduktion.

Ölands unika natur- och kulturarv ska levandegöras och göras tillgängligt för alla.

Ingrepp som hotar natur- och kulturvärden bör noga övervägas.

Ölands öppna odlingslandskap ska bevaras, den traditionella markanvändningen bibehållas och den biologiska mångfalden säkras.

Miljö- och riskfaktorer
Nyttjandet av mark- och vattenområden ska ske så att miljön och människors hälsa och säkerhet inte äventyras.

Allmänna intressen (Regionförbundet i Kalmar län, 2016)
Naturresurserna ska användas på ett sätt som dels främjar en långsiktig hushållning, dels möjliggör långsiktig utkomst för Ölands befolkning.

Vid konflikt mellan olika intressen ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål som de är bäst lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och föreliggande behov – sett ur såväl ett lokalt, regionalt, nationellt som internationellt perspektiv.

Borgholm och omvärlden
Olika former av regional samverkan ska etableras, bl.a. samarbete med Östersjöns öar. EU:s möjligheter till utvecklingsstöd ska beaktas.

Miljön i Östersjön ska förbättras.

Tätort och landsbygd
Ett väl fungerande samspel mellan tätort och landsbygd eftersom det är grundläggande för Ölands utveckling.

Hushållning med Ölands naturresurser – jordbruksmark, lövskog, stenbrott m.m.

Kretsloppsanpassade lösningar.

Kretsloppsanpassade natur- och kulturvårdsinsatser.

Den biologiska mångfalden får inte minska – den ska helst öka.

Utpekade utvecklingsområden i ÖP 2002

I översiktsplanen från 2002 finns även ett antal övriga områden utpekade för bostäder eller verksamheter, som utgår i och med den nya ÖP2040. Dessa områden som alltså finns med i nollalternativet är i många fall placerade på jordbruksmark.

Dessa beskrivs kortfattat nedan:

Öster om Djupvik

Ett område öster om Djupvik, vid Föra Kyrkgata är utpekat för bostäder i ÖP från 2002, vilket utgår. Bebyggelse kan fortfarande tillkomma genom förhandsbesked, jordbruksmark.

Alböke bygata, norr om Borgholm

Utpekat för bostäder i ÖP från 2002, men i nya översiktsplanen. Bebyggelse kan fortfarande tillkomma genom förhandsbesked.

FÖP Rälla, Stora Rör och Ekerum

Planen innebär en stor expansion där 14 områden pekas ut för bostäder. Områdena har olika prioritet och är av varierande storlekar. I områdena planeras blandad bebyggelse med flerbostadshus, radhus, parhus och villor med varierande tomtstorlekar. I planområdet planeras 6 stycken verksamhetsområden varav ett område kombinerar verksamheter och bostäder. Inom fördjupningsområdet finns det varierande livsmiljöer med utpekade höga naturvärden, stor biologisk mångfald och höga kulturvärden.

Nära Ekerumsbadet och Halltorp

Ett utvecklingsområde för bostäder som finns med i ÖP 2002 samt ett utpekat industriområde utgår.

Rälla och Stora Rör

Två områden utmed Rälla strandväg är utpekat för bostäder i FÖP Rälla utgår på grund av att de numera ligger inom naturreservat och strandskydd. Ytterligare några områden utgår på grund av jordbruksmark. Ett område strax söder därom utmed Torpvägen utgår på grund av strandskydd.

Sättra

Ett utvecklingsområde för industri utgår.

5.3 Andra rimliga alternativ

En MKB ska enligt 6 kap. 12 § miljöbalken identifiera, beskriva och bedöma rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Den geografiska räckvidden av en ÖP är lagstadgad varför det i detta fall endast kan handla om alternativa utformningar av planen.

I kommunens översiktsplanearbete har inte studerats eller övervägts några andra utformningar av översiktsplanen än den som nu har utarbetats. Några rimliga alternativ att behandla i MKB:n finns således inte.

De områden som har presenterats under avsnitt 5.2 ovan och som har valts bort i förhållande till den tidigare översiktsplanen visar på några av de överväganden som kommunen har gjort i arbetet med ÖP2040.

5.4 Anpassningar under planprocessen

Borgholms kommun har vid utpekandet av utredningsområden i ÖP2040 beaktat nedanstående underlag för att styra mot en lämplig mark- och vattenanvändning. Med lämplig markanvändning menas att mark- och vattenområden används på det lämpligaste sättet med hänsyn till dess beskaffenhet, läge och behov. Användningen ska säkerställa viktiga värden och funktioner idag och för framtiden, samt främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper och en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

- Riksintressen, strandskydd, våtmarker och markfuktighetsindex, klimatanpassning - havsnivåhöjning och lågpunkter,

vattenskyddsområden, förorenade områden, bevarandeplan för odlingslandskapet, fornlämningar samt skyddad natur.
- Närhet till offentlig- och kommersiell service, befintlig infrastruktur och kommunikationer.

Ett antal områden har också utgått jämfört med gällande översiktsplan från 2002. Främst för att minimera eventuell negativ påverkan på natur- och friluftslivsvärden, vattenskydd samt för att minimera ianspråktagandet av jordbruksmark.

Efter att planförslaget till ÖP2040 tagits fram har Sweco gjort en miljöbedömning av planförslaget. De anpassningar och åtgärder som miljöbedömningen mynnat ut i redogörs för i denna MKB och dessa kommer att vägas in i fortsatt planprocess.

Då miljöbedömningen har genomförts på ett utkast av ÖP daterat den 18 februari 2022 har förslag till anpassningar och åtgärder införts direkt i denna MKB, under respektive avsnitt i kap 6.

6 Miljökonsekvenser

6.1 Vattenkvalitet och dricksvattenförsörjning

I detta kapitel bedöms konsekvenser för vattenkvaliteten utifrån risk för påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten. Hantering av dagvatten samt avloppsvatten påverkar vattenkvaliteten och därför beskrivs också hur ÖP2040 beskriver dessa frågor. Förutom vattnets kvalitet är också själva tillgången på vatten en mycket prioriterad fråga och ett särskilt fokus ligger därför på just vattenförsörjning i detta avsnitt.

Bedömningsgrunder

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är juridiskt bindande och enligt plan- och bygglagen ska miljökvalitetsnormerna följas vid all planläggning. Av en översiktsplan ska det framgå hur kommunen avser att följa gällande MKN. Miljökvalitetsnormerna omfattar ekologisk och kemisk ytvattenstatus samt kemisk och kvantitativ grundvattenstatus. Vid sidan av MKN för yt- och grundvatten finns det även miljökvalitetsnormer för hav. Sveriges havsområden har delats in i två förvaltningsområden: Nordsjön och Östersjön.

Syftet med normerna är att säkra vattenkvaliteten. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status och den får heller inte försämras. En vattenförekomst får alltså inte påverkas negativt av exempelvis ändrad markanvändning eller etablering av verksamheter så att statusen blir försämrad.

Öland tillhör Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt, vilket sträcker sig längs Östersjökusten från Bråviken i norr till Kullens spets i norra Öresund i väster. Hela Öland tillhör ett och samma avrinningsområde inom vilket den västra landborgen (strandvall) utgör den huvudsakliga vattendelaren. Det finns elva vattendrag, en sjö (Hornsjön) och fem kustvatten som tillsammans utgör kommunens 17 ytvattenförekomster. Därtill finns nio grundvattenförekomster.

15 av ytvattenförekomsterna har statusklassningen måttlig status och en har dålig status. Hornsjön har otillfredsställande status. Miljökvalitetsnormen är god status 2027 för två av vattendragen och god status 2033 för nio vattendrag och sjön. Samtliga kustvatten har MKN god status 2039. Grundvattenförekomsterna har MKN god kemisk och kvantitativ status. Av nio grundvattenförekomster har sju otillfredsställande kvantitativ status och en även otillfredsställande kemisk status. (kommun, 2013)

Etappmål, dagvattenhantering i befintlig bebyggelse

De kommuner där det finns risk för betydande påverkan av dagvatten på mark, vatten och den fysiska miljön i befintlig bebyggelse, har senast 2025 genomfört en kartläggning och tagit fram handlingsplaner för en hållbar dagvattenhantering samt påbörjat genomförandet av planerna.

Etappmål, dagvattenhantering i ny eller ändrad bebyggelse

Alla kommuner har senast 2023 integrerat en hållbar dagvattenhantering i planläggning av ny bebyggelse eller vid påtagliga ändringar av befintlig bebyggelse.

Förutsättningar

Öland ligger i så kallad regnskugga och får förhållandevis lite årsnederbörd jämfört med västkusten. Normalt faller mest regn i juli och september och utgör då nederbörd som inte kan bilda grundvatten utan avdunstar eller tas upp av växtlighet. Den viktigaste tiden för grundvattenbildning är i stället november till mars. Därför är höstregn och snö viktiga faktorer som styr tillgången på grundvatten nästkommande år. Samtidigt är magasineringskapaciteten för grundvatten begränsad på Öland eftersom jordtäcken ofta är tunna. Det finns också risk för saltvatteninträngning i berggrunden, vilket påverkar möjligheten till nyttjande av grundvatten som dricksvatten därifrån.

I Borgholms kommun finns nära 80 torrläggnings- och dikningsföretag samt ett antal ytterligare avvattningar. Samma vattendrag omfattas ibland av flera avvattningsföretag då en utdikning kan ha skapat behov av avvattning nedströms. Detta har över tid medfört att flödessäsongerna är snabba och korta med de allra högsta flödena några veckor mellan februari och mars. Dikningen har även medfört att grundvattenytan har sänkts över tid, vilket har ökat sårbarheten för torka.

Kommunens särskilda geologiska och hydrologiska förutsättningar gör sårbarheten för yt- och grundvattnet generellt stor. I kombination med periodvis vattenbrist utgör vatten- och avloppsfrågornas långsiktiga lösningar en viktig framtidsfråga. Ölands säregna natur är särskilt känslig och andelen skyddad natur är stor vilket gör att påverkan från undermåliga enskilda avlopp kan vara betydande.

Kommunens VA-plan (Borgholms kommun, 2013) är vägledande för en långsiktig och effektiv VA-planering och bidrar tillsammans med kommunens VA-policy till kommunens utveckling.

Dricksvattnet i kommunen kommer antingen från ytvatten eller grundvatten. Några av vattenresurserna inom kommunen är klassade som regionalt viktiga: Solbergafältet inklusive Lindby, Löttorpsformationen och Rällaformationen. Solbergafältet är även klassad som stor, vilket innebär att den på ett hållbart sätt ska försörja 20 000 personer eller fler med dricksvatten.

Dricksvattenbristen är redan idag ett problem på Öland, men förväntas förvärras med ett förändrat klimat (se avsnitt 6.2). Enligt VA-planen är grundvattenbildningen generellt tillräcklig för befolkningens behov i Borgholms kommun men lokalt kan bristen på vatten vara stor. Vattenproduktionen är hårt pressad sommartid på grund av den stora befolkningsökningen då.

Större avloppsreningsverk finns i Borgholm, Sandvik, Böda och Byxelkrok.

Planförslagets innehåll

I den nya översiktsplanen har fyra utvecklingsteman lyfts, som beskriver hur kommunen genom samhällsplanering kommer att arbeta mot målen och redogör för prioriteringar för den kommande planeringen. Ett av dessa teman är Värna vattnet och följande prioriteringar anges:

- Säkerställ en långsiktigt hållbar dagvattenhantering i hela kommunen
- Öka grundvattenbildningen och säkra dricksvattenförsörjningen
- Minska näringsläckaget
- Tillskapa vattenmiljöer i landskapet

Det anges även som en åtgärd att en kommunövergripande dagvattenstrategi ska tas fram.

Följande riktlinjer med koppling till dagvatten och MKN anges i ÖP2040:

- Målet god status enligt MKN ska gälla som grund för kommunens åtgärder, beslut och planering
- Grundvatten, sjöar, vattendrag, vikar och våtmarker skyddas mot åtgärder som negativt kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet. Befintlig status får ej försämras.
- Minska vattenburen näringstillförsel till Östersjön och öka kvarhållningen av ytvatten genom rehabilitering och återställande av våtmarker, svämytor och reglerad dränering.
- Samverkan ska ske mellan flera olika aktörer i planprocessen för att säkerställa att vattenfrågorna prioriteras.
- Arbeta aktivt med ekosystemtjänsternas funktioner för vatten, både kvalitativt och kvantitativt.
- Planeringen, utförandet och underhållet av dricks-, avlopps- och dagvattenhanteringen ska vara långsiktiga och inkludera tänkbara framtida ändrade förutsättningar, såsom klimatförändringar.
- Dricks-, avlopps- och dagvattenplanering ska finnas med i ett tidigt skede vid kommunens fysiska planering.
- Belastning på recipient och dagvattennät ska minimeras genom fördröjning och tröga system.
- Dagvattenhanteringen ska vara säker, ha samhälls- och miljömässig nytta och ge ett mervärde genom flerfunktionella, estetiskt tilltalande lösningar.
- Dagvattnet ska hanteras säkert för byggnader och värdefull natur och ska anpassas till kommande klimatförändringar.
- Nödvändiga dagvattenutredningar ska tas fram inom varje detaljplane- och bygglovsärende.

Det anges även i översiktsplanen att översvämningsrisk till följd av skyfall ska beaktas i all dagvattenplanering (se även kap 6.2).

Följande riktlinjer med koppling till vattenförsörjning och vattenskyddsområden anges i ÖP2040:

Det anges i översiktsplanen att den kommunala vattenförsörjningen under alla omständigheter måste vara säkerställd och prioriteras före andra intressen. Dessutom listas följande övergripande riktlinjer:

- Inom primär skyddszon för vattentäkt bör ingen ny exploatering tillåtas.
- Inom primär skyddszon för Solbergafältet ska ingen ny exploatering tillåtas
- Inom sekundär och tertiär skyddszon för vattentäkt ska nya tomter tillåtas endast som de kan anslutas till kommunalt avlopp.
- Befintlig bebyggelse inom vattentäkt ska anslutas i enlighet med VA-planen.

- För verksamheter eller åtgärder som kan inverka negativt på vattentäktens kvalitet eller kvantitet gäller tillståndsprövning, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått.
- Vattenskyddsföreskrifterna ska följas och hållas uppdaterade
- Information om vattenskyddsföreskrifterna ska nå alla berörda fastighetsägare
- Skyddet av vattentäkter ska säkerställas med insatser som minskar risken för föroreningar från vägtrafiken.

Det anges som en åtgärd i ÖP2040 att en kommunal vattenresursplan kopplad till översiktsplanen kommer att tas fram med åtgärder för att öka kvarhållning av ytvatten.

Konsekvenser av planförslaget

Dagvattenhantering och vattenkvalitet

Utvecklingstemat ”Värna vattnet” med tillhörande prioriteringar lyfts tidigt i översiktsplanen och frågor kopplade till vattenkvalitet och vattenförsörjning ges på så sätt en särskild tyngd. Att en kommunövergripande dagvattenstrategi ska tas fram ger ökade möjligheter till en förbättrad dagvattenhantering och därmed ökad möjlighet till förbättrad vattenkvalitet i recipienter. I dagvattenstrategin bör även den kartläggning som ska ha genomförts enligt etappmål för dagvatten och de handlingsplaner för en hållbar dagvattenhantering som ska ha tagits fram till år 2025 integreras.

I ÖP2040 anges flera riktlinjer för vatten som höjer ambitionsnivån i förhållande till den tidigare översiktsplanen. Detta ger goda förutsättningar för positiva effekter framförallt för de så kallade utredningsområdena. Utbyggnaden i fokusområdena har tidigare utretts i samband med antagande av de fem fördjupade översiktsplanerna och det finns ofta bra och tydliga riktlinjer där. För respektive utredningsområde (markerade i rosa i figur 4-6) anges i de flesta fall att dagvattenutredning krävs vid detaljplan, vilket är positivt. Det saknas dock liknande krav för verksamhetsområden. Här skulle det vara värdefullt att ange övergripande riktlinjer i stället för att de anges för enskilda markanspråk.

Idag leds enligt översiktsplanen vatten orenat ut i Östersjön och Kalmarsund från ett antal större diken/bäckar vars flöden tidvis är höga. Ytvattnet kommer bland annat från jordbruksmark. En väl planerad dagvattenhantering är avgörande för att minska den negativa påverkan på kustvattenmiljön och andra vattenförekomster. Riktlinjerna och åtgärderna i ÖP2040 ger en ökad möjlighet för detta.

I översiktsplanen hänvisas för fokusområde Borgholm-Köpingsvik till rapporten Samhällsnära våtmarker från 2012, vilket är positivt. Där anges det att dagvattnet ska infiltreras, fördröjas eller samlas upp lokalt. De låglänta punkter som har inventerats i rapporten visar på platser dit dagvattnet naturligt söker sig och det står i ÖP2040 att dessa med fördel kan utredas vidare för fördröjningsmagasin och/eller rening.

I Borgholms kommun finns cirka 125 verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken Det saknas i översiktsplanen riktlinjer för att hantera risker för vattenmiljön kopplade till miljöfarliga verksamheter. Enligt ÖP2040 är industriområdena i kommunen lokaliserade så att de olyckstyper som antas kunna inträffa bedöms bli begränsade inom industriområdenas gränser.

I ÖP2040 är det framförallt hamnarna som har identifierats utgöra en risk vad gäller utsläpp av petroleumprodukter, kemikalier samt utsläpp av näringsämnen. Dessa områden ligger inom områden som kan komma att översvämmas. Övriga potentiellt förorenade områden som har markerats i ÖP2040 befinner sig inte inom säkerhetsnivån för stigande hav.

Den planerade utbyggnaden inom Borgholms kommun kommer att innebära en risk för ökad belastning av föroreningar och näringsämnen till recipienter, vilket kan innebära risk för negativa konsekvenser. Samtidigt innebär de ambitiösa riktlinjerna i ÖP2040 att förutsättningarna är goda att en hållbar dagvattenhantering kommer att planeras inom område, vilket krävs för att garantera att vattenförekomster inte kommer att påverkas negativt. Det är viktigt att en negativ påverkan på vattenkvalitet och MKN undviks och att grundläggande kvalitetskrav på dricksvatten- och avloppshantering kan garanteras.

Under förutsättning att riktlinjerna och åtgärderna som anges i ÖP2040 följs bedöms risken för negativ påverkan på vattenkvaliteten kunna minska. Vad gäller befintlig bebyggelse så kan riktlinjerna i översiktsplanen liksom den dagvattenstrategi som ska tas fram innebära möjligheter till positiva konsekvenser för vattenkvaliteten och på så sätt bidra till att MKN ska kunna uppnås.

Dricksvattenförsörjning

Det anges som en åtgärd i ÖP2040 att en kommunal vattenresursplan kopplad till översiktsplanen kommer att tas fram med åtgärder för att öka kvarhållning av ytvatten. Detta är positivt ur vattenförsörjningssynpunkt och i planeringen behöver även påverkan vid turism ingå.

Att en tydlig hänvisning till den redan tidigare antagna VA-planen görs i ÖP2040 är positivt och tydliggörande.

Inom kommunen finns flera känsliga vattentäkter med tillhörande skyddsområden. Solberga vattentäkt försörjer större delen av kommunen med vatten och det anges i ÖP2040 att ingen exploatering ska tillåtas inom primär skyddszon för vattentäkten. Byxelkroks vattentäkt har en mycket hög sårbarhet och enligt ÖP2040 ger varje bostad, verksamhet och väg inom vattenskyddsområdet upphov till en ökad risk att skada täkten. Ett förslag till nytt skyddsområde har nyligen tagits fram för att skydda täkten bättre. I princip hela Löttorp omfattas av vattenskyddsområde för Hornsjöns ytvattentäkt och stora delar av Rälla omfattas av vattenskyddsområde. I ÖP2040 anges att all ny bebyggelse ska kopplas till det allmänna VA-nätet i Rälla samt att lokalt omhändertagande av dagvatten ordnas i anslutning till varje nytt bebyggelseområde.

I Borgholms kommun är väg 136 rekommenderad väg för transport av farligt gods. Farligt gods får även transporteras på alla vägar som inte är belagda med restriktioner från länsstyrelsen. Det anges i ÖP2040 att en övergripande analys ska utföras över de platsspecifika riskerna av farligt gods vid framtagandet av detaljplaner.

Sammantaget bedöms planen ge upphov till förväntade positiva konsekvenser för vattenförsörjningen i och med riktlinjerna och det faktum att en vattenresursplan ska tas fram. Samtidigt innebär utbyggnaden inom

kommunen, i anslutning till känsliga vattenmiljöer, en risk för negativa konsekvenser för vattenförsörjningen.

Konsekvenser av nollalternativet

Den VA-plan för Borgholms kommun som finns framtagen har som övergripande syfte är att vägleda kommunen i den framtida VA-försörjningen. Den täcker både dricksvatten- och spillvattenförsörjning samt inom tätorterna även hantering av dag- och dräneringsvatten. I nollalternativet saknas dock många av de riktlinjer och åtgärder som anges i nya ÖP2040. Det innebär att förutsättningarna bedöms vara något sämre än för planförslaget. För fokusområdena finns dock riktlinjer som är mer anpassade utifrån platsförutsättningar och som i flera fall är mera detaljerade än vad som framgår i nya ÖP2040.

Nollalternativet bedöms innebära en risk för negativa konsekvenserna för vattenkvaliteten och för vattenförsörjningen. För utbyggnad i FÖP-områdena finns dock riktlinjer och åtgärdsförslag som kan mildra risken för negativa konsekvenser.

Förslag till åtgärder

Några av riktlinjerna skulle med fördel kunna utformas på ett tydligare, mer lösningsorienterat sätt. Det vore också värdefullt och tydliggörande om riktlinjerna struktureras upp så att de hänger ihop bättre i och med att det finns så många olika riktlinjer för dagvatten. Vissa anges i punktlista och vissa finns inbakade i texten för respektive utbyggnadsområde.

Det bör anges som en övergripande riktlinje för samtliga utrednings- och fokusområden att dagvattenutredning krävs vid detaljplan. Kravet bör gälla även för verksamhetsområden.

En koppling till etappmålen för dagvatten, både i befintlig miljö och i ny eller ändrad bebyggelse bör läggas till i översiktsplanen. Hur etappmålen ska nås bör integreras i den kommande dagvattenstrategin för kommunen, vilket kan anges tydligare i översiktsplanen.

6.2 Klimatanpassning

Bedömningsgrunder

I ÖP2040 hänvisas till den nationella strategin för klimatanpassning som anger att långsiktig hållbarhet ska vara en av de vägledande principerna för klimatanpassningsarbetet. Man listar även länsstyrelsens identifierade åtgärder med synergieffekter mellan minskad klimatpåverkan och klimatanpassning.

Förutsättningar

Klimatförändringarna kommer att medföra varmare temperaturer och värmeböljor, stigande havsnivåer, en ökad risk för långvarig torka, kraftigare skyfall och fler översvämningar av vattendrag. De mest påtagliga förändringarna i Borgholms kommun bedöms vara höjda havsnivåer och torkan som uppstår med ett generellt varmare klimat och längre värmeböljor. Även framtidens kraftigare skyfall kan få en påtaglig påverkan för kommunen.

Borgholms kommun har långa kuststräckor som gör havsnivåhöjningen till en prioriterad fråga. Framför allt de norra och östra delarna av kommunen samt centralorten ligger låglänt.

Översiktsplanen är ett viktigt instrument för att hantera klimatanpassning då den skapar ramarna för efterföljande planering. Klimatanpassning har även regionala och mellankommunala kopplingar då många av klimatfrågorna sträcker sig utanför kommungränsen och kräver samordning.

Kalmar län är ett av områdena i Sverige med minst nederbörd och Öland har i sin tur minst nederbörd i länet. I och med ett förändrat klimat kommer nederbörden att öka men likaså perioderna med torka i både marken och i vattenmagasin.

Både översvämningar, höjda havsnivåer och ett varmare och fuktigare klimat kan utgöra stora påfrestningar och skador på kulturmiljön, genom bland annat mögel och röta. Dessutom hotas många forn- och kulturmiljölämningar längs med kusten av översvämning. Även naturvärden påverkas av effekterna av ett förändrat klimat.

Planförslagets innehåll

Riktlinjer och åtgärder

I ÖP2040 anges som en åtgärd att man kommer att ta fram en strategi för att minska risken för översvämningar till följd av skyfall. Det anges även som en åtgärd att man ska ta fram en övergripande strategi för klimatanpassning i kommunen.

Det anges i översiktsplanen att översvämningsrisk till följd av skyfall ska beaktas i all dagvattenplanering.

Följande riktlinjer anges i ÖP2040:

- Hänsyn till ett förändrat klimat ska tas vid all framtida planläggning av mark och vatten. Vid exploatering ska förutsättningarna för översvämning bedömas i plan- och bygglovsärenden och eventuella skyddsåtgärder säkerställas.
- Ny bebyggelse ska placeras med en grundläggning på 2,8 meter över nollplanet i RH 2000. Ny bebyggelse får placeras lägre än föreskriven höjd om utredning konstaterat att skyddsåtgärder är genomförbara samt att beslut om åtgärd har fattats. Anläggningar och kompletteringar med enklare funktioner som är beroende av strandnära läge kan tillåtas på lägre höjd.
- Vid planläggning av områden som riskerar att översvämmas av havsnivåhöjningen ska lämpliga skyddsåtgärder säkerställas.
- Planeringen ska utgå från uppdaterat kunskapsunderlag och vara flexibelt för nya nationella och regionala rekommendationer och riktlinjer.
- Kommunen ska arbeta aktivt med ekosystemtjänster för klimatanpassning.
- Grönskans betydelse för klimatanpassning ska inkluderas i ett tidigt skede i detaljplaneringen.
- Strukturer som jämnar ut flödena vid skyfall och fördröjer avrinningen ska skapas. Ytorna ska utformas som multifunktionella ytor.

Konsekvenser av planförslaget

Riktlinjer och åtgärder kopplat till klimatanpassning är i huvudsak ambitiösa i ÖP2040. Som en åtgärd i ÖP2040 anges att man kommer att ta fram en strategi för att minska risken för översvämningar till följd av skyfall samt att man ska ta fram en övergripande strategi för klimatanpassning i kommunen. Detta är positivt för den långsiktiga planeringen vid genomförandet av detaljplaner och bedöms ge positiva konsekvenser i förhållande till nuläget. Det är viktigt att klimatanpassningsstrategin även omfattar förslag på åtgärder för befintlig bebyggelse och infrastruktur kopplat till havsnivåhöjning.

Det anges i ÖP2040 att lämpliga skyddsåtgärder ska säkerställas vid planläggning av områden som riskerar att översvämmas av havsnivåhöjningen. I ÖP2040 anges att inför beslut om åtgärdsförslag för havsnivåhöjningen ska platsens specifika förutsättningar utredas vidare. Vad som kan anses vara lämpliga skyddsåtgärder behöver dock även ställas i relation till lämplig markanvändning.

Att ny bebyggelse ska placeras med en grundläggning på 2,8 meter över nollplanet i RH 2000 innebär inte någon större förändring jämfört med nuläget i och med att detta har följts i den dagliga planeringen redan tidigare. Kommunen har sedan 2015 ett beslut (fattat av samhällsbyggnadsnämnden) att följa länsstyrelsens rekommendation att som regel inte placera ny bebyggelse under 2,8 meter under medelvattennivån för att anpassa kommande bebyggelse till en stigande havsnivå. I och med ÖP2040 inkluderas 2,8 metersriktlinjen i den strategiska planeringen i kommunen, vilket innebär en fördel.

Instängda områden redovisas i ÖP2040 och det anges att särskild hänsyn behöver tas till vattenområden som är instängda. Det anges även i översiktsplanen att översvämningsrisk till följd av skyfall ska beaktas i all dagvattenplanering.

Utvecklingen intill tätorter innebär ofta en utbyggnad i strandnära lägen vilket innebär en risk ur översvämningssynpunkt. Om de föreslagna riktlinjerna följs bedöms det dock finnas möjligheter till positiva konsekvenser vid ett genomförande av planförslaget.

I samband med framtagandet av ÖP2040 har det utförts en övergripande analys av stigande havsnivåer i kommunen och vilken bebyggelse och infrastruktur det påverkar. Sammantaget påverkas mest bebyggelse utmed kommunens östkust, inom Borgholms tätort och i samhällen utmed Grankullaviken av havsnivåhöjningen. Samtliga fokusområden, utom Löttorps tätort med omgivningar är inom det påverkade området, vilket innebär att det är viktigt att säkerställa både att enskilda tillkommande byggnader och infrastruktur ligger över 2,8 meter såväl som att planera för skyddsåtgärder för fokusområdena i stort.

I översiktsplanen anges vissa områden som ”fokusområden stigande hav”, men det finns ingen förklaring i planen till vad detta innebär mer specifikt. Enligt uppgift från kommunen kommer dessa ”fokusområden stigande hav” från en översiktlig riskbedömning avseende stigande havsnivåer och dess påverkan på den byggda miljön i Borgholms kommun (Norconsult, 2021). I rapporten har vissa områden valts ut där specifika förslag på åtgärder redovisas. Dessa har valts ut utifrån platser där många objekt påverkas samt där potentiellt förorenade och/eller erosions- och skredskänsliga områden riskerar att drabbas. I ”fokusområden stigande hav” kan flera typer av åtgärder krävas för att hindra till exempel föroreningsspridning och rasrisk. Byxelkrok samt

Borgholm ligger inom ett sådant område. I övrigt är ”fokusområdena stigande hav” markerade runt hamnarna med omgivningar. Vad gäller utredningsområdena så befinner sig ett av dem (U6) helt inom markerat ”fokusområden stigande hav. Flera av utredningsområdena ligger dock delvis inom eller i anslutning till säkerhetsnivå stigande hav.

Borgholms tätort ligger lågt och FÖP:en pekar ut våtmarker och naturligt låglänta områden som kan tillåtas översvämmas. I FÖP:en anges även åtgärdsförslag som invallning, erosionsskydd, anpassad höjdsättning vid bebyggelse, avskärande diken, öppna dagvattenlösningar och bevarande av grönytor. I ÖP2040 finns inte motsvarande åtgärdsförslag för Borgholm med. Däremot återfinns vissa riktlinjer inbakade i löpande text i ÖP2040 och en hänvisning görs till rapporten Samhällsnära våtmarker.

De områden inom kommunen med störst känslighet för erosion och skred finns utmed östkusten i den centrala och norra delen av kommunen. Havsnivåhöjningen riskerar även att omfatta förorenade områden och det finns därmed en risk för spridning av föroreningar till vatten, se avsnitt 6.1.

I och med framtida klimatförändringar kommer dricksvattentillgången riskera att påverkas, se avsnitt 6.1. Ett varmare klimat medför även konsekvenser för jordbruket såsom torka, skadeangrepp och kraftigare översvämningar. Turismnäringen kommer också att påverkas av klimatförändringarna, inte minst på grund av en höjd havsnivå. Växt- och artsammansättningen förväntas förändras av de olika effekterna av ett förändrat klimat. Även kulturmiljön riskerar att skadas av översvämningar, höjda havsnivåer och ett varmare, fuktigare klimat.

Konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet hanteras klimatanpassning väldigt olika för olika områden, om man jämför med planförslaget, där det finns en enhetlighet med avseende på riktlinjer. För de olika FÖP-områdena har klimatanpassningsfrågan hanterats med olika detaljeringsgrad, se exempel nedan. Samtidigt finns i vissa fall platsspecifika åtgärdsförslag framtagna och redovisas i FÖP-dokumentet. Huruvida samtliga åtgärdsförslag har förs vidare och ingår i den nya ÖP2040 eller endast vissa av dem har inte utretts i arbetet med denna MKB.

I FÖP för Borgholm-Köpingsvik har man enligt tillhörande MKB en framförhållning gällande framtida klimatförändringar, även om planen föreslår en utbyggnad inom känsliga områden. I FÖP:en anges lokala åtgärder/ insatser för att skydda såväl befintlig som föreslagen bebyggelse och infrastruktur inför framtida klimatförändringar. Det finns en risk- och sårbarhetsanalys genomförd för området.

För de områden där det finns antagna fördjupande översiktsplaner bedöms det finnas möjlighet till positiva konsekvenser för klimatanpassning. För övriga områden bedöms konsekvenserna riskera att bli negativa då det i nollalternativet inte tas fram en övergripande strategi för att hantera klimatförändringarnas effekter för kommunens befintliga områden.

Förslag till åtgärder

Platsspecifika riktlinjer för de olika fokusområdena skulle med fördel kunna anges tydligare genom punktlistor. Åtgärdsförslag som anges i de olika FÖP:arna bör även anges i ÖP2040 så att de inte riskerar att gå förlorade när FÖP:arna upphävs vid antagande av ÖP2040.

Det skulle med fördel kunna preciseras i riktlinjer för klimatanpassning hur ”grönskans betydelse för klimatanpassning” som det uttrycks i nuvarande riktlinje ska integreras i planeringen. Detta kan göras genom att hänvisa till naturbaserade lösningar eller att ange att klimatanpassningsåtgärder företrädelsevis bör användas som samtidigt stärker biologisk mångfald och gynnar olika ekosystemtjänster.

I översiktsplanen vore det önskvärt att beskriva de specifika förslag på åtgärder för ”fokusområde stigande hav” som har föreslagits i Norconsults rapport (Norconsult, 2021).

6.3 Naturvärden, biologisk mångfald samt grön och blå infrastruktur

Bedömningsgrunder

MKB:n ska miljöbedöma översiktsplanens påverkan på naturvärdena och den biologiska mångfalden i både gröna och blå områden.

I arbetet med översiktsplanen har det genomförts en naturvärdesinventering (NVI) på förstudienivå, alltså översiktligt. NVI:n bygger på tidigare dokumenterad information över inventeringsområdens natur, flygbildstolkning samt inhämtad data från Artdatabanken.

I detta avsnitt hanteras även skyddade områden enligt 7 kapitlet miljöbalken.

Förutsättningar

Av de olika naturmiljöer som finns, binds den gröna infrastrukturen som skogar, odlingslandskapet, tätortsnära grönområden tillsammans ihop med den blå infrastrukturen som våtmarker, sjöar, vattendrag, kust- och havsområden till ett nätverk av livsmiljöer för biologisk mångfald samt olika former av ekosystemtjänster. Grönblå infrastruktur definieras som ”ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet” (Naturvårdsverket, 2022). Den grön-blå infrastrukturen utgör en väsentlig del av den byggda miljön. Planering, enligt plan- och bygglagen, ska främja en ändamålsenlig struktur av bebyggelse, grönområden och transportinfrastruktur (Boverket, 2012).

Borgholms grön-blå infrastruktur består av skogsområden, öländska sjömarker[1], alvar, våtmarker, vattendrag, insjön Hornsjö samt havet. Den tätortsnära grönstrukturen, i anslutning till fokusområdena, är ofta hög och utgör en del av orternas kulturarv. De större skogsområdena är i huvudsak koncentrerade till kommunens västra del, men med tyngdpunkt i de norra och södra delarna. Längs med östra kusten finns större sammanhängande naturområden med hävdade gräsmarker.

Flera av de större naturområdena är skyddade i form av naturreservat, Natura 2000- eller fågelskyddsområden. Strandskyddet vid kusten är oftast utökat till 300 meter och vid Hornsjön gäller 200 meter.

[1] Kustnära betesmarker.

Planförslagets innehåll

Riktlinjer och åtgärder

Följande riktlinjer anges i ÖP 2040:

- Ölands unika natur- och kulturarv ska värnas och få en ökad tillgänglighet.
- Kommunen ska arbeta aktivt med att bevara, förstärka och skapa gröna och blå ekosystemtjänster i landskapet, i grönområden och vid planläggning.
- I utvecklingen av tätorterna ska tillgången till grönområden säkras.
- Grön och blå infrastruktur ska bevaras för att säkerställa livsmiljöer och spridningsstråk för växter och djur.
- Grönytor ska utformas multifunktionella för att främja ekologiska och rekreativa värden samt hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat.
- Kommunen ska aktivt bidra till ett hållbart friluftsliv genom att förbättra tillgängligheten och kvaliteten i rekreations- och naturområden. Exempelvis genom cykelinfrastruktur, vandringsleder och kollektivtrafik.
- Kommunen ska underlätta för verksamheter och entreprenörer att utveckla naturturism på landsbygden.
- Kommunen ska arbeta för att förbättra förutsättningarna för naturturism med hänsyn till de befintliga höga natur- och kulturvärdena.

Kommunen ska ta fram en strategi och handlingsplan för ekosystemtjänster.

Markanspråk

Utvecklingen av fokusområdena medför ett markanspråk i anslutning till skyddade områden enligt 7 kapitlet miljöbalken, men inte inom. Den tätortsnära utvecklingen är anpassad utifrån identifierade naturvärdesobjekt. Översiktsplanen anger en generell hänsyn för de utvecklingsområden som ligger i anslutning till skyddade områden, men med mer specifika riktlinjer och åtgärder för fokusområdena.

Konsekvenser av planförslaget

Riktlinjer

Kommunen tydliggör hanteringen av grön och blå infrastruktur med övergripande riktlinjer för det kommande arbetet med detaljplanerna. Nivån på angivna riktlinjer varierar dock mellan de olika fokusområdena och är dessutom övergripande för angivna utredningsområden. Riktlinjer saknas för utvecklingen av verksamheter, där störning som buller kan medföra negativa konsekvenser för exempelvis fågelrika områden. Det är av särskild betydelse att den frågan hanteras, då översiktsplanen anger att störande verksamheter ska förläggas i mer avskilda lägen.

Markanspråk

Översiktsplanen har tagit hänsyn till gjord naturvärdesinventering vid planerad markanvändning. Större sammanhängande områden av värde för naturmiljön samt majoriteten av identifierade naturvärdesobjekt har undantagits markanvändning i översiktsplanen, vilket medför positiva konsekvenser då den gröna infrastrukturen inte fragmenteras samt områdenas biologiska och ekologiska värden säkerställs i kommande bebyggelseutveckling.

Vissa markanvändningsområden för bebyggelse ligger i direkt anslutning till identifierade naturvärdesobjekt eller skyddade områden enligt 7 kapitlet miljöbalken. Risk finns för kantzonseffekter med en indirekt påverkan på arter eller naturvärden inom kärnområdet. För vissa arter kan även närliggande områden vara av ekologisk betydelse, även om en arts förekomst huvudsakligen är kopplad till de områden som undantagits från markanvändning i översiktsplanen. Det kan därmed medföra en direkt påverkan och negativa konsekvenser på gynnsam bevarandestatus för dessa arter. Eventuell påverkan på intilliggande naturområden och dess arter behöver därför utredas närmare vid detaljplanering så att hänsyn kan tas vid utformning av områdena.

Översiktsplanen anger behov av naturvärdesinventering inför detaljplan för enstaka markanspråk, men inte heltäckande som en övergripande riktlinje. Det saknas även för utveckling av verksamhetsområden. För att säkerställa kommunens naturvärden, behöver ett område besökas i fält så att naturvärden kartläggs och värderas vid varje detaljplans utformning. Riktade naturvärdes- samt artinventeringar bör därför övervägas vid utveckling i varje fokus- och utredningsområde. Med kommunens strategi- och handlingsplan för ekosystemtjänster kan man med tillkommande naturvärdesinventeringar få ett heltäckande underlag för kommande detaljplanområden.

Vissa markanspråk medför en ökad användning av närliggande naturområden. I kombination med att kommunen vill utveckla turismnäringen rekommenderas att naturvärdesinventeringarna kompletteras med förslag på åtgärder för att säkerställa att inte naturvärden slits eller utarmas vid ett eventuellt ökat besökstryck.

Den tätortsnära utvecklingen medför även en mer strandnära utveckling, ibland inom strandskyddat område. Genomförandet av kommande detaljplaner kan medföra ett ökat besökstryck och slitage i kustnära lägen. En kustnära utveckling kan även ställa krav på småbåtshamnar. Detaljplanerna bör därmed föregås av en inventering samt kartläggning av behov av hänsyn kopplat till känsliga strandområden och marina havsbottnar.

Kommunen undantar större sammanhängande naturområden samt tar hänsyn till gjord naturvärdesinventering vid markanspråk i fokusområdena. Det medför förväntade positiva konsekvenser för planförslaget. Riktlinjer och åtgärder inför detaljplanering i fokus samt utredningsområden redovisas dock ojämnt och det saknas generella resonemang gällande hanteringen av naturvärden i kommande detaljplaneprocesser. Det bidrar till en otydlighet som medför risk för negativa konsekvenser för naturvärden, grön-blå infrastruktur och biologisk mångfald vid kommande bebyggelseutveckling i kommunen. Med de förslag på åtgärder som anges, med rekommendation gällande framtagande av heltäckande kunskapsunderlag inför kommande detaljplaneprocess, kan dock risken för negativa konsekvenser reduceras till obetydliga eller neutrala. Tar man ett helhetsgrepp för att stärka den blå-gröna infrastrukturen finns det även möjlighet till positiva konsekvenser.

Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet redovisar ställningstaganden för att säkerställa naturvärden på en övergripande nivå. I jämförelse med ÖP2040, så saknas det i ÖP 2002 ett helhetsperspektiv för att säkerställa den gröna infrastrukturen samt påverkan på grön och blå infrastruktur vid kustnära utveckling.

I redovisade markanspråk saknas underlag för de identifierade naturvärden som finns i anslutning till respektive fördjupad översiktsplan. Risk finns därmed för att mark utan skydd enligt 7 kapitlet miljöbalken, men med höga naturvärden, ianspråktas för bebyggelse med negativa konsekvenser som följd. Riktlinjer saknas även gällande att genomföra naturvärdesinventeringar vid detaljplanering.

Vid nollalternativet saknas kunskap gällande ekosystemtjänster och dess värde.

Sammantaget riskerar konsekvenserna bli negativa vid genomförandet av nollalternativet.

Förslag till åtgärder

Med en grönstrukturplan går det att identifiera tätortsnära natur som är av värde inte bara för biologisk mångfald utan även för flertalet ekosystemtjänster, som kulturella och reglerande ekosystemtjänster. Kommunen tog fram en grönstrukturplan i samband med den fördjupade översiktsplanen för Borgholm-Köpingsvik. Motsvarande underlag kan även vara av värde för övriga fokusområden

Då naturvärdena är så pass höga i kommunen, bör riktade naturvärdes- samt artinventeringar övervägas vid utveckling i varje fokus- och utredningsområde för både bebyggelse och verksamheter. I kombination med att kommunen vill utveckla turismnäringen rekommenderas att naturvärdesinventeringarna kompletteras med förslag på åtgärder för att säkerställa att inte naturvärden slits eller utarmas vid ett eventuellt ökat besökstryck.

6.4 Kultur- och landskapsvärden

Bedömningsgrunder

Miljökonsekvensbeskrivningen ska bedöma hur översiktsplanen tar hänsyn till landskapet och de kulturella värden som finns.

Sedan 2014 gäller nya nationella kulturmiljömål i Sverige. Regering och riksdag har uttalat att de ska kunna vara vägledande för kulturmiljöarbetet på regional och kommunal nivå. Målen tydliggör betydelsen av samhällsutveckling mot ett hållbart samhälle, där kulturmiljön utgör en del av den utvecklingen, tillsammans med en helhetssyn av kulturmiljö utifrån ett landskapsperspektiv (Boverket, 2022). Borgholms kommun anger att målen legat till grund för arbetet med kulturmiljöfrågorna i översiktsplanen.

I arbetet med översiktsplanen har det tagits fram en kulturmiljöanalys. Analysen identifierar och avgränsar värdefulla kulturmiljöer via riksintressebeskrivningar, bebyggelseregistret, byggnadsminnesförklaringar, fornlämningsregistret samt kommunala och regionala underlag och objekten har kompletterats med nya bedömningar och åtgärdsförslag.

Som ett underlag till den kommunala och mellankommunala havs- och kustzonsplaneringen togs det under 2018 fram en landskapsanalys (Mellankommunalt dok genom Borgholms kommun, 2018)

Förutsättningar

Med kulturmiljö avses hela den av människor påverkade miljön, det vill säga som i varierad grad präglas av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter,

som intensivt nyttjade stads-eller industriområden. Det kan omfatta en enskild anläggning eller lämning, ett mindre eller större landskapsavsnitt, en bygd eller en region. Kulturmiljöer kan vara skyddade, genom kulturmiljölagen, byggnadsminnesförklaringar, reservatsbestämmelser eller bestämmelser i detaljplan. Fornlämningar och äldre kyrkor har ett direkt lagskydd, Men kulturmiljön är inte bara det som är utpekat och skyddat. Kulturmiljöaspekter på vardagslandskapet kan också behöva uppmärksammas i den fysiska planeringen (Naturvårdsverket, 2022). En analys av landskapet kan ses som en förutsättning för att kulturmiljövärdena kan hanteras på ett bra sätt (Riksantikvarieämbetet, 2022).

Hela Borgholms kommuns bebyggelsestruktur och jordbrukslandskap präglas av lång historia. Äldre gårdsmiljöer finns både inom och i anslutning till befintliga tätorter. Värden för landskapsbilden är starkt förknippad med äldre jordbrukslandskap.

Planförslagets innehåll

Riktlinjer och åtgärder

Följande riktlinjer anges i ÖP 2040:

- Kulturvärden ska integreras och tillvaratas i samhällsutvecklingen och i den fortsatta samhällsplaneringen för att vara en del av den utveckling som skapar attraktionskraft och identitet för kommunen.
- Arbeta för att fler ska ha möjlighet att ta del av Ölands kulturarv.
- Ny bebyggelse inom och i anslutning till kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska förhålla sig till den befintliga miljön och landskapet.
- Kommunen ska arbeta för att förbättra förutsättningarna för naturturism med hänsyn till de befintliga höga natur- och kulturvärdena.

Markanspråk

Översiktsplanen undviker exploatering i större sammanhängande områden där värden för kulturmiljö är prioriterade efter att utredningar gjorts i fokusområdena (Borgholms kommun, 2022b). Dock naggas de större områdena i kanterna av markanspråk för bebyggelse i anslutning till både fokus- och utredningsområdena.

Konsekvenser av planförslaget

Riktlinjer

Kommunen tydliggör hanteringen av kulturmiljöerna med övergripande riktlinjer för det kommande arbetet med detaljplanerna. Nivån på angivna riktlinjer variera dock mellan de olika fokusområdena och är övergripande för angivna utredningsområden.

För de fokusområden vars markanspråk sträcker sig in i områden med höga kulturmiljövärden anger översiktsplanen tydligt, utifrån genomförd kulturmiljöanalys, vilket behov av anpassning av bebyggelse som krävs för att inte påverka värdena negativt. Det anges även riktlinjer för kommande detaljplaner i anslutning till de höga kulturmiljövärden som ligger inom respektive fokusområden.

Markanspråk

Översiktsplanen undviker exploatering i större sammanhängande områden där värden för kulturmiljö är prioriterade. Ett undantag utgör Borgholm, där översiktsplanen medger både ny samt ändrad markanvändning inom utpekat kulturmiljö- och riksintresseområde; Borgholms slott och stad (RIK H23). Kommunen anger i översiktsplanen att fördjupade utredningar kan vara aktuella med behov av anpassningar, för att säkerställa områdets kulturhistoriska värden., För att säkerställa att rätt hänsyn tas vid uppförande av ny bebyggelse men även för att se behov av skydd för slitage på kulturmiljövärdet i samband med ett eventuellt ökat besökstryck, kan det vara vara aktuellt med fördjupade utredningar på fler platser än vad som anges i översiktsplanen i samband med detaljplanearbetet.

Kommunens kunskap och kännedom om det kulturhistoriska värdet är hög och markanspråket utgår huvudsakligen utifrån att undanta områden med höga kulturmiljövärden från exploatering. Kommunen behöver dock vidga sitt perspektiv kring landskapsbilden och även ta hänsyn till gjord landskapsanalys. Behov av vidare utredningar kan anges som en generell riktlinje, hellre än för varje fokus- och utredningsområde. Risken för negativ påverkan finns, men med rätt kunskapsunderlag inför vidare detaljplaneprocess, finns förutsättningar för att hantera kulturmiljö och landskap i kommande detaljplaner med möjliga positiva konsekvenser.

Konsekvenser av nollalternativet

I ÖP2002 anges övergripande mål för kulturmiljöer, där Ölands kulturmiljövärden långsiktigt ska bevaras och utvecklas, men med rimlig hänsyn till utvecklingen av andra näringar som jordbruk, turism och energiproduktion. Kommunen har tagit fram ett natur- och kulturmiljöprogram och det finns också kulturmiljöutredningar för de fördjupade översiktsplanerna. ÖP2002 anger markanspråk för bebyggelseutveckling i landsbygdsområden, utanför de fördjupade översiktsplanerna där värdet för kulturmiljöerna generellt värderas högt i ÖP2040.

Vid genomförandet av nollalternativet finns ett kunskapsunderlag gällande kulturmiljövärden i befintliga tätorter och genomförandet av ÖP2002 medför att värdena trots övergripande riktlinjer, kan säkerställas i tätorterna med möjliga positiva konsekvenser. Med genomförandet av nollalternativet finns dock risk för att höga kulturmiljövärden byggs bort vid exploateringar på jordbruksmark. Att kulturvärdena ska kunna utvecklas men utan bekostnad av turistnäringen, innebär att ÖP 2002 saknar kopplingen mellan en stark turistnäring och ett högt kulturmiljövärde samt att de kulturmiljöområden som finns med höga värden bevaras, men inte tillåts utvecklas. Sammantaget bedöms därmed ÖP2002 riskera att innebära negativa konsekvenser.

Förslag till åtgärder

Kommunen öppnar upp för en utveckling av vindkraften, även om inget markanspråk finns utpekat för nya områden. Kommunen beskriver vindkraftverken som målpunkter i havslandskapet, men det är viktigt att utreda huruvida kommunens landskaps- och kulturhistoriska värden tål en ytterligare utveckling. I vidare arbete kring vindkraft utgör den mellankommunala landskapsanalysen ett viktigt underlag för att säkerställa kommunens kulturmiljö- samt landskapsvärden.

6.5 Förorenade områden

Förutsättningar

Inom Borgholms kommun finns flertalet områden som är riskklassade som potentiellt förorenade. Ett förorenat område är en plats som är så förorenad att den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön, och som vid åtgärder i mark- och vattenanvändningen riskerar att sprida föroreningarna till omgivningen.

Förorenade områden i Borgholms kommun är i viss mån inventerade men mer kunskap behövs vad gäller föroreningars utbredning och vilka föroreningar som faktiskt förekommer. Förorenade områden sammanfaller ofta med gammal industrimark och nedlagda deponier. Förutom livsmedelsindustrin i Borgholm stad, samt stenindustrin och sågverken i norr, har det historiskt förekommit mestadels småskaliga industriverksamheter i Borgholms kommun. På grund av närheten till havet och den långa kuststräckan har fiske och sjöfart varit viktiga näringsgrenar och hamnarna har haft stor betydelse.

Inom Borgholms kommun finns det totalt 131 potentiellt eller konstaterat förorenade objekt. Av dessa är 52 inventerade och riskklassade enligt en standardiserad metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). I kommunen finns 25 objekt i riskklass 1 och 2, vilket betyder att de bedöms utgöra en stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön. 9 av dessa 25 objekt är nedlagda deponier. Resten består av till exempel sågverk, plantskolor, gamla bensinmackar och hamnområden.

Kommunstyrelsen ansvarar för gamla nedlagda deponier där kommunen står som verksamhetsutövare. En tidsplan och prioritetsordning för fortsatt inventering av nedlagda kommunala deponier enligt MIFO 2 har tagits fram. Målet är att samtliga nedlagda kommunala deponier i riskklass 1 och 2 ska vara undersökta och riskbedömda senast slutet av 2024. Prioritetsordningen bygger på faktorer som ifall den nedlagda deponin är lokaliserad inom ett vattenskyddsområde, om det finns misstankar om förekomst av farligt avfall, om avfallet ligger i synlig dager eller om det finns skyddsvärden i nära anslutning till objektet. En annan aspekt att ta hänsyn till är om deponiområdet ligger bostadsnära eller om det finns ett uttalat intresse för exploatering på platsen.

Planförslagets innehåll

Följande riktlinje kopplat till förorenad mark anges i översiktsplanen:

- Områden där mark, vatten eller sediment kan antas vara förorenade ska utredas och vid behov avhjälpas i samband med detaljplanering, bygglov och andra anläggningsåtgärder.

Konsekvenser av planförslaget

Det finns områden med förorenad mark i anslutning till fokusområden och utredningsområden. Utredningar / kartläggning av förorenad mark behöver göras i dessa områden inför detaljplaneprocess för att en negativ påverkan på människors hälsa inte ska uppkomma. Förorenade områden i Borgholms kommun är i viss mån inventerade men mer kunskap behövs vad gäller föroreningars utbredning och vilka föroreningar som faktiskt förekommer. Kommunen tydliggör att de kommer att ställa krav på de mark- och grundvattenundersökningar som är nödvändiga i kommande detaljplanering,

bygglov och andra anläggningsåtgärder. Med nödvändiga undersökningar och efterföljande sanering utifrån fastställda åtgärdsbehov, bedöms planförslaget medföra förväntade positiva konsekvenser.

Konsekvenser av nollalternativet

I ÖP 2002 anges att nyttjandet av mark- och vattenområden ska ske så att miljön och människors hälsa och säkerhet inte äventyras. I övrigt anges inga riktlinjer för förorenad mark. Även vid genomförandet av ÖP2002 kommer framtida exploateringar ställa krav på undersökningar vid misstanke om markföroreningar. Med nödvändiga undersökningar och efterföljande sanering utifrån fastställda åtgärdsbehov, bedöms nollalternativet medföra förväntade positiva konsekvenser.

7 Mellankommunala frågor med särskilt fokus på kust- och havsplanering

7.1 Förutsättningar

Flera av översiktsplanens förutsättningar och strategier är ömsesidigt beroende av andra kommuner i regionen. Den främsta kontakten sker med Mörbylånga kommun som i och med ögeografin delar vissa områden av riksintresse, resurser, kuststräckor och organisationer inom turism, räddningstjänst genom Ölands kommunalförbund. Borgholms kommun har även en relation till Kalmar som regionalt nav och enda landförbindelsen till Öland. I Kalmar finns anslutningen till E22, tågtrafik och den regionala flygplatsen. Dessutom finns regionens universitet och länssjukhus i Kalmar. För en bättre gemensam beredskap är även risk- och sårbarhetsfrågor en mellankommunal fråga där utbyte sker med angränsande kommuner. Besöksnäringen/turismen är både en mellankommunal och en regional fråga.

Borgholms kommun har en gemensam vindkraftsplan tillsammans med Mörbylånga kommun. De områden som planerats för vindkraft i översiktsplanen är fullt utbyggda, men kommunen öppnar upp för en utveckling av vindkraften utöver dessa områden.

Både Borgholms och Mörbylånga kommuner berörs av havsplanen (Havs- och vattenmyndigheten, 2022) för Östersjön längs med den östra kusten. Den västra kusten mot Kalmarsund påverkas endast indirekt, då den inte ingår i någon nationell havsplan. Havsplanen utgör ett viktigt steg i att integrera olika användningar av havet på ett övergripande, effektivt och hållbart sätt. Havsplanen överlappar delvis den kommunala planeringen och utgör en samordning mellan kommuner, regioner och indirekt andra länder kring havet som en gemensam resurs. För kommunen innebär det en möjlighet och skyldighet att planera havet ända ut till kommungränsen i vattnet.

7.2 Konsekvenser av planförslaget

Samarbetet mellan Borgholms och Mörbylångas kommuner är väl etablerat vilket gynnar Ölands två kommuner, arbetet med havsplanen samt länet som helhet. Borgholms kommun anger en vidare utveckling av samarbete kring frågor rörande bland annat avloppshantering och klimatanpassning. Borgholms kommun föreslår inga förändringar i kommunens mark- och vattenanvändning som strider mot havsplanen.

I de fall där åtgärder planeras i eller i närhet av ett område som är av mellankommunalt intresse ska Borgholms kommun samråda med berörda kommuner eller andra statliga instanser. Planförslaget bedöms sammantaget kunna medföra positiva konsekvenser för det mellankommunala samarbetet.

8 Områden av riksintresse

Begreppet riksintresse används för två olika typer av områden. Dels omfattar det större områden där riksdagen fattat beslutat om utpekandet enligt 4 kapitlet miljöbalken. Dels omfattar det områden som pekas ut med stöd av de grundläggande hushållningsbestämmelserna och som utgår från en god hushållnings av mark- och vattenområden. De områdena pekas ut som områden av riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken och där är det den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk (Boverket, 2022).

Ett utpekande av områden av riksintresse syftar till att värna vissa värden eller egenskaper hos ett mark- eller vattenområde. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada intressena. De värden som ligger till grund för utpekandet är de man utgår ifrån vid bedömningen av om en åtgärd kan anses medföra en påtaglig skada[2]. För att en åtgärd ska bedömas som otillåten måste skadan vara påtaglig, vilket innebär att skadan måste vara av en viss dignitet. Åtgärden ska ha en bestående negativ inverkan på det aktuella intresset eller tillfälligt ha en mycket stor negativ påverkan på det. Det spelar alltså ingen roll om åtgärden är lokaliserad inom eller utanför det utpekade riksintresseområdet, utan det är åtgärdens konsekvenser för riksintressets värden och egenskaper som ska bedömas. En åtgärd som kan innebära påtaglig skada på ett riksintresse kan därför vara otillåten även om åtgärden vidtas utanför riksintresseområdets gränser. (Boverket, 2022c).

De specifikt utpekade geografiska områdena i 4 kapitlet miljöbalken berör Öland i sin helhet i form av riksintressena för rörligt friluftsliv samt obruten kust. Borgholms kommun berörs även av flertalet olika riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken. Dessa är riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, yrkesfiske, totalförsvaret, friluftsliv, kommunikationer, värdefulla ämnen eller material samt energiproduktion. Se Figur 8 nedan för en överblick av riksintresseområden enligt 3 kapitlet miljöbalken.

[2] I lagtexten används begreppet "påtaglig skada" bara i samband med natur- och kulturmiljön. När det gäller de övriga riksintressena används begreppet "påtagligt försvåra". ”Påtaglig skada” kan dock användas som en samlingsbeteckning för båda begreppen (Boverket, 2022c).

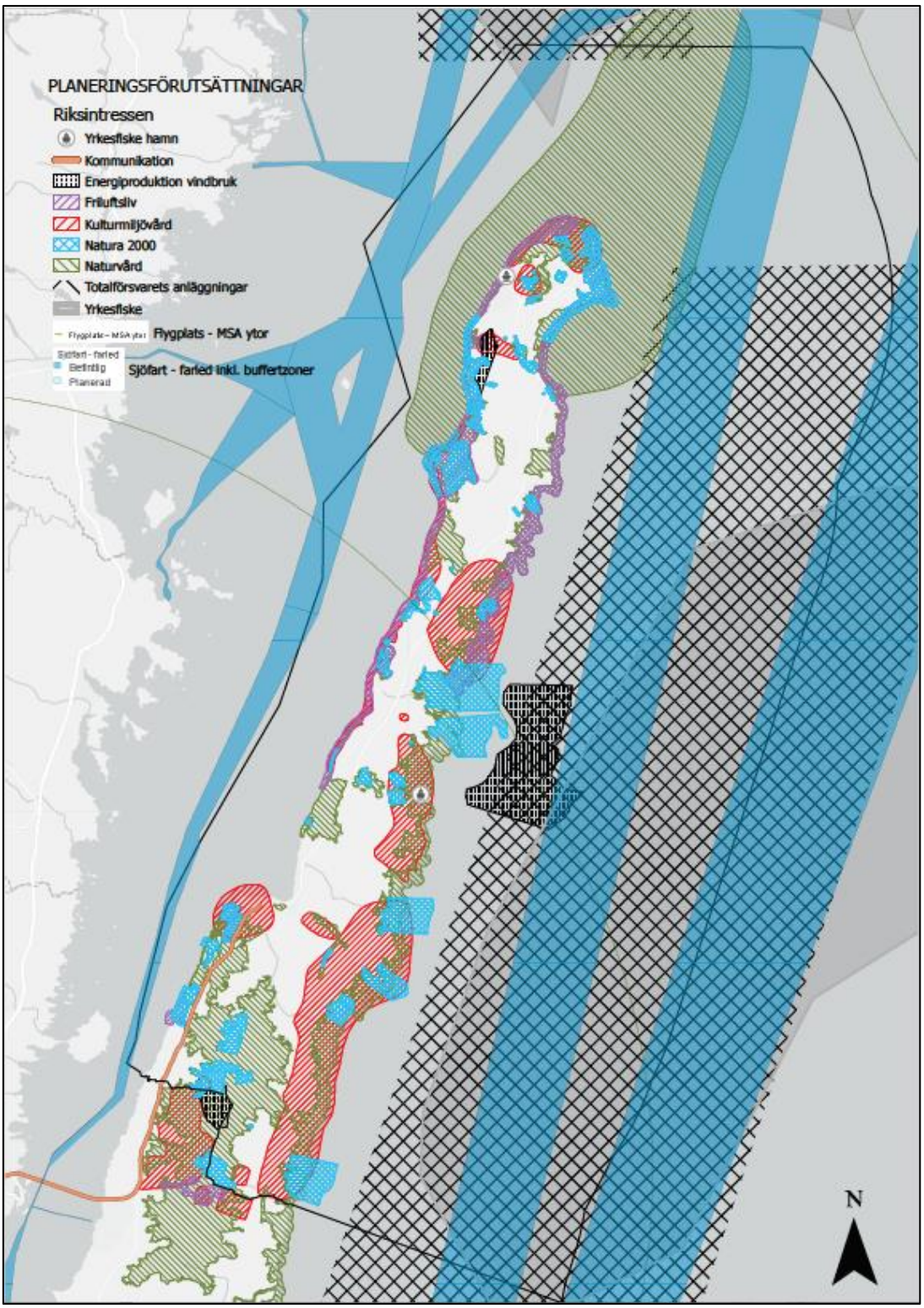

Figur 8. Utpekade områden av riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken. (Till kommunen: Finns denna karta i bildformat? Det går inte att spara den från ÖPn. RI enligt 3 kap 7 § saknas på kartan.)

8.1 Riksintresse enligt 4 kapitlet miljöbalken

Förutsättningar

I 4 kapitlet miljöbalken har riksdagen pekat ut ett antal geografiska områden som i sin helhet är av riksintresse. Områdena, som i de flesta fall är stora, har pekats ut med hänsyn till de höga natur- och kulturvärden som finns i dem. Av 4 kapitlet miljöbalken följer också att Natura 2000-områden är av riksintresse. Dessa områden har, till skillnad från övriga riksintresseområden enligt kapitlet, inte pekats ut direkt i lagen utan förtecknas i särskild ordning enligt bestämmelser i 7 kapitlet 27 § miljöbalken (Boverket, 2022b). Natura 2000-områden är skyddade områden enligt 7 kapitlet miljöbalken och miljöbedöms samlat för skyddad natur i kapitel 0.

Hela Öland är utpekat område av riksintresse för Obruten kust; Smålands skärgård-Simpevarp, enligt 4 kapitlet 3 § miljöbalken. Kusten ska skyddas mot större verksamheter och industrier. Öland är även utpekat område av riksintresse för Rörligt friluftsliv enligt 4 kapitlet 2 § miljöbalken. Inom riksintresset ska turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömning av tillåtlighet av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

8.2 Riksintresse enligt 3 kapitlet miljöbalken

Yrkesfiske 3 kapitlet 5 § miljöbalken

Tillämpning av hushållningsbestämmelserna enligt 3 kapitlet 5 § miljöbalken innebär att den fysiska planeringen ska säkerställa fiskesektorns tillgång till fångstområden i både havet och inlandsvatten. Det är också avgörande att planeringen säkerställer att det finns hamnar som erbjuder service för fiskefartygen samt möjlighet för landning av fångsten (Havs- och vattenmyndigheten, 2022).

Riksintresset yrkesfiske på Öland omfattar både fångstområden och hamnar. Kårehamn och Byxelkrok är utpekade som fiskehamnar av nationell betydelse. Två områden utanför kommunens östra (Östra Öland) och norra kuster (Västervik utsjöområde) är utpekade fångstområden.

Naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård 3 kapitlet 6 § miljöbalken

Områden som pekats ut som riksintresse för naturvården enligt miljöbalkens 3 kapitel 6 §, motsvarar de mest värdefulla naturområdena i ett nationellt perspektiv. De ska också representera huvuddragen i den svenska naturen (Naturvårdsverket, 2006). I Borgholms kommun finns 18 områden av riksintresse för naturvård utpekade. Hela östkusten täcks in av riksintresseområden för naturvård och flertalet av områdena i kommunen sammanfaller även med Natura 2000-områden.

Områden som enligt motsvarande pekas ut som riksintresse för friluftslivet har stora friluftslivsvärden sett utifrån ett nationellt perspektiv och har särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten (Naturvårdsverket, 2006). I Borgholms kommun finns tre riksintresseområden för friluftsliv utpekade. Områdesgränserna följer både den västra och östra delen av kusten.

Utpekade områden av riksintresse för kulturmiljövården ska tillsammans förmedla en tydlig bild av vår kulturhistoria från forntid till nutid, som exempelvis

bruksmiljöer, stadskärnor och äldre brukningslandskap (Riksantikvarieämbetet, 2022). I Borgholms kommun finns totalt 14 riksintresseområden för kulturmiljövården utpekade både i jordbrukslandskapet samt tätortsnära, som i Borgholm.

Värdefulla ämnen eller material 3 kapitlet 7 § miljöbalken

Fyndigheter som innehåller värdefulla ämnen eller material kan utpekas som riksintressen av Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Gillberga kalkstensbrott utgör riksintresse för värdefulla ämnen eller material i Borgholms kommuns.

Kommunikation och energiproduktion 3 kapitlet 8 § miljöbalken

Riksintresse för kommunikation omfattar de fyra trafikslagen – väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Trafikverket bedömer vilka områden som är av riksintresse för trafikslagens anläggningar (Trafikverket, 2022). Energimyndigheten ansvarar för att peka ut områden som är av riksintressen för energidistribution och energiproduktion. Riksintressen för vindbruk anges för att de har särskilt goda förutsättningar för vindbruk ur ett nationellt perspektiv, för att de behövs för viktiga eller nödvändiga funktioner i samhället och/eller för en landsdels behov av viss energiproduktion (Energimyndigheten, 2022).

I Borgholms kommun finns riksintressområden för energiproduktion; vindbruk vid Ryd och Österskog (sträcker sig även in i Mörbylånga kommun), mellan Hagskog och Fagerum samt till havs i anslutning till befintliga vindkraftverk utanför Kårehamn. Det finns även utpekade riksintressen för kommunikation.

Totalförsvar 3 kapitlet 9 § miljöbalken

Försvarsmakten pekar ut områden av riksintresse för totalförsvarets militära del (Försvarsmakten, 2022). Försvarets sjöövningsområden Martin och Urban är utpekade riksintressen utanför Borgholms kommuns östra respektive norra kust.

8.3 Planförslagets innehåll

Riktlinjer och åtgärder

- Kommunens generella utveckling avser att värna riksintressena och säkerställa att dess värden inte påverkas negativt.
- Natur- och kulturvärden beaktas mer ingående i detaljplaneringen och även riksintressena som berör dessa värden kommer att behandlas i varje enskild detaljplaneprocess.
- Riksintresse för naturvård behöver justeras marginellt i Borgholms tätort för att överensstämma med hur marken brukas idag. Gäller område MB12 på mark- och vattenanvändningskartan.
- Riksintresse för naturvård behöver justeras i norra Rälla, i område SB37. Där föreslås ny bebyggelse i ett tillväxtområde som direkt ansluter till befintlig bebyggelse inom serviceorten.
- Genom tidigare nämnda förslag att ta fram strategier för friluftsliv, ekosystemtjänster och kulturmiljö kommer flertalet riksintressen att tillgodoses och kunna utvecklas.

Markanspråk

Planen medger markanspråk inom eller i anslutning till områden av riksintresse enligt 3 kapitlet 6 § för naturvård och kulturmiljö, särskilt i norra delen av kommunen samt i Borgholm. Inga övriga områden av riksintresse enligt 3 kapitlet bedöms påverkas vid genomförandet av planen.

8.4 Konsekvenser av planförslaget

Att ett område har klassats som riksintresse betyder att det så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Hela Öland är utpekat område av riksintresse för Obruten kust samt Rörligt friluftsliv enligt 4 kapitlet. Planen tydliggör att turismens och det rörliga friluftslivets intressen ska värnas och utvecklas i kommunen, vilket kan medföra positiva konsekvenser för riksintresset. Inga större verksamheter och industrier planeras heller längs med kusten, varför det inte bedöms finnas risk för påtaglig skada på riksintresset Obruten kust.

Ett par områden av riksintresse enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken för natur- och kulturmiljövård berörs vid genomförandet av planen. Särskilt berörs riksintresseområden för kulturmiljövård vid en utveckling kring Byxelkrok och Borgholm. Enstaka delar av riksintresseområden för naturvård kommer beröras vid genomförandet av fokusområden i den nordvästra delen av kommunen, men i huvudsak kommer hela den östra kuststräckan beröras vid genomförandet av utredningsområden på den östra sidan av kommunen.

Kommunen tydliggör att påtaglig skada ska undvikas med riktlinjer för både natur- och kulturmiljövärdena i den fortsatta fysiska planeringen. Nivån på angivna riktlinjer variera dock mellan de olika fokusområdena och är övergripande för angivna utredningsområden. Med framtaget fördjupat kunskapsunderlag; en kulturmiljöanalys som tydliggör värdena hos respektive riksintressen, finns förutsättningar för att förhindra att påtaglig skada ska kunna uppstå på riksintresseområdena för kulturmiljö. Kommunen anger även att det finns ambitioner om att förstärka värdena i riksintresseområdena för kulturmiljö. Det behöver dock utredas vidare på detaljplanenivå för att säkerställa att detta kan uppnås. Ett motsvarande kunskapsunderlag kan komma att behöva tas fram för de områden av riksintresse för naturvård som ligger inom eller i nära anslutning till fokus- och utvecklingsområden. Särskilt då risk för påtaglig skada kan uppstå både inom samt i anslutning till ett område av riksintresse.

Kommunen är positiv till en utveckling av energiproduktion, vindkraft. En eventuell utredning kring potentiella områden i ny vindbruksplan i anslutning till utpekade riksintresseområden för vindkraftplan, kan komma att behöva hantera risk för motstående intressen samt påtaglig skada på andra riksintresseområden, då vindkraftverk kan upplevas som skrymmande anläggningar utifrån ett landskapsperspektiv.

Sammantaget bedöms risken för påtaglig skada som liten, förutsatt att berörda riksintresseområden för natur- och kulturmiljövård hanteras utifrån kommunens riktlinjer samt att behovet av fördjupade kunskapsunderlag utreds vid varje planförfarande eller åtgärd i utvecklingen av fokus- eller utredningsområden.

9 Uppföljning och övervakning

En miljöbedömning för planer ska enligt 6 kapitlet 11 § miljöbalken innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Syftet med uppföljningen är att se om föreslagna strategier eller åtgärder bidrar till uppfyllelsen av planen, kontrollera att negativa miljöeffekter inte blir större än avsett samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa miljöeffekter.

Borgholms kommun kommer att följa upp miljöpåverkan av översiktsplanen inom det befintliga miljöarbetet inom kommunen. Utvecklingen av kommunen granskas i samband med detaljplanering samt vid bygglov- och miljöärenden.

10 Måluppfyllelse nationella miljökvalitetsmål

I **Fel! Hittar inte referenskälla.** 1 redovisas de nationella och globala miljömål s om är relevanta för översiktsplanen. Bedömningen av måluppfyllelse görs för planförslaget och nollalternativet. Bedömningen görs utifrån följande bedömningsgrunder:

↗	Alternativet bedöms bidra till att uppnå målet.
→	Alternativet varken bidrar till eller försämrar möjligheten att uppnå målet.
↘	Alternativet bedöms motverka att målet uppfylls eller att planens möjlighet att bidra till målet uppfattas som otydligt och därmed osäkert.

Tabell 1. Nedan redovisas en bedömning utifrån planförslagets respektive nollalternativets möjlighet att bidra till målet. Berörda mål enligt Agenda 2030 redovisas också.

Miljömål	Planförslaget	Nollalternativ
Begränsad klimatpåverkan 	↗ Översiktsplanens klimatmål och riktlinjer grundar sig i havsplanen, det regionala handlingsprogrammet för en fossilbränslefri region 2030 tillsammans med länsstyrelsens klimat- och energistrategi.	↗ ÖP2002 visar på betydelsen av vindkraftplanen i arbetet med att utveckla mot mer hållbar energianvändning. Vidare finns koppling till bredbandsutveckling och möjliggörandet av hållbara transporter.
Ingen övergödning 	↗ Idag leds enligt översiktsplanen vatten orenat ut i Östersjön och Kalmarsund från ett antal större diken/bäckar vars flöden tidvis är höga. Ytvattnet kommer bland annat från jordbruksmark. ÖP2040 anger riktilinjer och mål för en väl planerad dagvattenhantering. ÖP2040 anger betydelsen av att bevara samt skapa våtmarker som fördröjningsytor.	↘ Kommunens VA-plan ska vägleda kommunen i den framtida dagvattenhanteringen. Många av de riktlinjer och åtgärder som anges i nya ÖP2040 saknas dock. Det innebär att förutsättningarna bedöms vara något sämre än för planförslaget. För fokusområdena finns dock riktlinjer som är mer anpassade utifrån platsförutsättningar och som i flera fall är mera detaljerade än vad som framgår i nya ÖP2040.
Levande sjöar och vattendrag 	↗ ÖP2040 anger riktlinjer och mål för en väl planerad dagvattenhantering med målet att säkerställa biologisk mångfald och ekologisk funktion, genom att bland annat vattenkvaliteten i Hornsjön och vattendrag i kommunen inte får försämras.	↘ Kommunens framtagna VA-plan omfattar även hantering av dag- och dräneringsvatten. Förutsättningarna bedöms dock vara något sämre än för planförslaget. För fokusområdena finns dock mer tydliga riktlinjer som är mer anpassade utifrån platsförutsättningar.

Miljömål	Planförslaget	Nollalternativ
Grundvatten av god kvalitet 	↗ Inom kommunen finns flera känsliga vattentäkter med tillhörande skyddsområden. ÖP2040 anger tydliga riktlinjer för hantering av dricksvatten och en vattenresursplan ska tas fram. Inom primär skyddszon för vattenskydd får ingen exploatering ske.	↘ Kommunens framtagna VA-plan omfattar även dricksvattenförsörjningen. Förutsättningarna bedöms dock vara något sämre än för planförslaget. För fokusområdena finns dock tydligare riktlinjer som är mer anpassade utifrån platsförutsättningar.
Hav i balans samt levande kust och skärgård 	↗ ÖP2040 anger riktlinjer och mål för dagvattenhantering med målet att säkerställa vattenkvaliteten i havet. Nyexploatering längs med kusten undviks.	↗ Kommunen anger generellt och specifikt för berörda sockenområden, behovet av att säkerställa ett väl fungerande avloppsnät. Kustzonerna ska bevaras obebyggda.
Myllrande våtmarker 	↗ Samtliga våtmarksområden är undantagna från markanvändning. Kommunen visar även på behov av anläggande av våtmarker i utvecklingen av vissa fokus- och utredningsområden.	↗ Betydelsen av att bevara våtmarker anges generellt, men också för respektive fördjupad översiktsplan. Våtmarkerna skyddas regionalt genom nya markavvattningsförbud och det anges mål om att återskapa våtmarksområden, särskilt längs den östra kuststräckan.
Levande skogar 	→ Kommunens yta består till 28 % av produktiv skogsmark. Huvuddelen av kommunens skogsområden är antingen skyddade eller identifierade naturvärdesobjekt. Kommunen tydliggör hanteringen av grön infrastruktur med övergripande riktlinjer, men riktlinjerna för respektive fokus- och utredningsområde varierar och behovet av kommande naturvärdesinventeringar anges ojämnt.	↘ Översiktsplanen anger övergripande riktlinjer gällande hänsyn, men saknar helhetsbilden gällande värden och behov av hänsyn.
Ett rikt odlingslandskap 	Några få av de utpekade utvecklingsområdena ligger på jordbruksmark, men de flesta områdena gör inte det. Stora öppna jordbruksmarker har helt undantagits från planerad bebyggelse. Det säkerställer att kommunen fortsatt har jordbruk som en viktig näring, gynnar biologisk mångfald samt går i linje med regjonal och nationell livsmedelsstrategi.	Nollalternativet ser ianspråktagandet av jordbruksmark för bebyggelse som en möjlig utveckling. Det motverkar bevarandet av biologisk mångfald samt målet med livsmedelsstrategin.

Miljömål	Planförslaget	Nollalternativ
God bebyggd miljö 	Kommunen har höga tätortsnära natur- och kulturvärden. Vid tätortsnära utveckling ska dessa värden bevaras samt utvecklas. Risken för negativ påverkan finns, men med rätt kunskapsunderlag inför vidare planarbete, finns förutsättningar för att hantera kulturmiljön i kommande detaljplaner. Tätortsnära grön infrastruktur undantas markanspråk. Planförslaget anger att en hållbar dagvattenhantering kommer att planeras inom utvecklingsområdena. Det kommer tas fram en strategi för att minska risken för översvämningar samt en övergripande strategi för klimatanpassning i kommunen.	Kommunen har hög kunskap gällande kulturmiljövärdena i kommunen. Nollalternativet förespråkar dock en bebyggelseutveckling på jordbruksmark med kulturhistoriska värden. Bevarandet och utvecklingen av kulturmiljövärden bedöms utgöra motstående intressen. De fördjupade översiktsplanerna visar på att tätortsnära områden säkerställs i kommande utveckling. Den VA-plan för Borgholms kommun som finns framtagen har som övergripande syfte att vägleda kommunen i den framtida VA-försörjningen. I nollalternativet saknas dock många av de riktlinjer och åtgärder som anges i nya ÖP2040.
Ett rikt växt- och djurliv 	Stora sammanhängande naturområden undantas från exploatering. Kommunen tydliggör hanteringen av grön och blå infrastruktur med övergripande riktlinjer, men riktlinjerna för respektive fokus- och utredningsområde varierar och behovet av kommande naturvärdesinventeringar anges ojämnt. Säkerställandet av den grön-blå infrastrukturen står även inför andra utmaningar som ökat slitage från turismnäringen samt risk för exploateringar längs kusten i samband med utveckling i tätorterna. Utifrån medskick gällande hur biologisk mångfald och blå-grön infrastruktur kan hanteras i kommande detaljplaneprocess finns dock en stor möjlighet att neutralisera påverkan.	Nollalternativet redovisar övergripande ställningstaganden för att säkerställa naturvärden, men en helhetsbild utifrån blå-grön infrastruktur saknas. Det saknas även kunskapsunderlag för naturvärden i anslutning till de fördjupade översiktsplanerna.

11 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter utgör effekter som samverkar på olika sätt. De kan vara antingen additiva, synergistiska eller motverkande på kort, medellång eller lång sikt. Effekterna kan vara både negativa och positiva. I bedömningen av kumulativa effekter för Borgholms översiktsplan görs en översyn gentemot nationell, regional och mellankommunal samverkan och utveckling.

11.1 Mellankommunalt samarbete

Genomförandet av översiktsplanen möjliggör ett fortsatt positivt mellankommunalt arbete med Mörbylånga kommun gällande frågor som rör resurshantering, klimatanpassning och frågor som rör turism.

11.2 Nationell livsmedelsstrategi

Möjligheten att producera mat blir allt viktigare, då befolkningen ökar och världens åkerareal minskar. Den nationella livsmedelsstrategin med sikte mot år 2030 är den första svenska livsmedelsstrategin som omfattar hela livsmedelskedjan. Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är att den ska vara konkurrenskraftig där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås (Regeringskansliet, 2022). Borgholms kommun har tillsammans med alla landets kommuner ett gemensamt ansvar för att värna jordbruksmarken som ett väsentligt samhällsintresse där varje minskning får en additiv effekt som minskar förutsättningarna att uppfylla nationella miljömål.

Borgholms översiktsplan har som övergripande strategi att utveckla bebyggelsen i prioriterade knutpunkter och stråk, i första hand i anslutning till eller som komplettering till befintlig bebyggelse. Det anges i ÖP2040 att kommunens målsättning är att värna jordbruksmarken mot ingrepp som försämrar möjligheterna att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk långsiktigt. Några få av de utpekade utvecklingsområdena ligger på jordbruksmark, men de flesta områdena gör det inte. Stora öppna jordbruksmarker har helt undantagits från planerad bebyggelse.

Genomförandet av planförslaget bedöms därmed medför neutrala kumulativa effekter i arbetet med att behålla jordbruksmark av nationellt värde och bidra till livsmedelsstrategin.

11.3 Miljökvalitetsnormer och minskad näringsbelastning till Östersjön

Utbyggnad i sig innebär en risk för negativa konsekvenser för vattenmiljön. En utbyggnad i kommunen bedöms trots det kunna ske utan en negativ påverkan på vattenkvaliteten om de föreslagna riktlinjerna i översiktsplanen följs och i och med de i planen föreslagna åtgärderna. Vad gäller befintlig bebyggelse så kan riktlinjerna i översiktsplanen liksom den dagvattenstrategi som ska tas fram innebära möjligheter till positiva konsekvenser för vattenkvaliteten och på så sätt bidra till att MKN ska kunna uppnås.

12 Samlad bedömning

12.1 Övergripande om riktlinjer och markanspråk

Översiktsplanen ger sammantaget goda förutsättningar för en hållbar och miljöanpassad samhällsutveckling. ÖP2040 bidrar med ett helhetsgrepp kring utvecklingen för centralort, serviceorter och småorter snarare än efter varje socken som i ÖP från 2002.

Översiktsplanens övergripande strategi; att undvika områden med höga värden och att utveckla bebyggelsen i prioriterade knutpunkter och stråk, i första hand i anslutning till eller som komplement till befintlig bebyggelse, ger goda förutsättningar för en genomtänkt och hållbar planering.

Översiktsplanen bedöms skapa förutsättningar för en genomtänkt och uppdaterad strategi för kommunen. Exempel på intressekonflikter som hanteras i Borgholms ÖP är den mellan nybyggnation å ena sidan och bevarandet av jordbruksmark, natur- och kulturvärden å andra sidan. Det finns också en målkonflikt mellan ny bebyggelse och skyddet av Ölands vattenresurser. ÖP2040 anger riktlinjer generellt på olika detaljnivå. Samma gäller redovisningen av markanvändningen för fokusområdena respektive utredningsområdena, där beskrivningen av utredningsområdena är väldigt övergripande. Det bör vara samma krav för alla områden. Utöver övergripande riktlinjer för olika ämnesområden samt för de olika fokusområdena finns även riktlinjer inbakade i texten för varje delområde / områdesbeskrivningar. Det skulle vara tydligare om riktlinjer hanteras på ett mer likartat sätt.

Kommunen har framtida utmaningar att hantera, exempelvis gällande påverkan på vattenkvaliteten i Östersjön, framtida klimatförändringar samt motstående intressen med exempelvis högt bebyggelsetryck i anslutning till områden med höga natur- och kulturvärden. Kommunen har planer på att ta fram styrdokument för delar av dessa områden. Det kommande arbetet kommer även att göras i regional och lokal samverkan med Mörbylånga kommun.

Fördjupade översiktsplaner i huvud- respektive nollalternativet

Generellt kan sägas att planförslaget, det vill säga en utbyggnad enligt ÖP2040 har likheter med nollalternativet genom att FÖP-områdena är de samma i de båda alternativen. En övergripande skillnad vad gäller just FÖP-områdena, som benämns fokusområden i nya ÖP2040 är att den nya översiktsplanen ger en mer samlad planering med riktlinjer i planförslaget då alla FÖP-områden samlas i ett dokument. Det finns dock en risk att vissa frågor såsom åtgärdsförslag från FÖP-områdena försvinner när de komprimeras i nya ÖP2040, vilket eventuellt ger en viss fördel för nollalternativet. Det är oklart hur de fördjupade översiktsplanerna med tillhörande utredningar ska hanteras efter att de har upphävts. De bör även fortsättningsvis utgöra viktiga underlag i planeringen av fokusområdena.

12.2 Samlad bedömning av konsekvenser

I detta avsnitt har en samlad bedömning gjorts vilken redovisas i Tabell 2 nedan. I tabellen framgår både risker och potentiella möjligheter med en utbyggnad enligt planförslaget och nollalternativet. Detta för att illustrera bredden i bedömningarna men därmed också potentialen för de olika aspekterna vid ett bra genomförande av planen. En intressant fråga för kommunen att ställa sig kan vara huruvida ytterligare åtgärder kan vidtas för att ”förflytta bedömningarna åt höger” i tabellen nedan, mot mer positiva konsekvenser.

Längre ner i avsnittet görs en sammanfattning av konsekvenserna för respektive miljöaspekt. Där beskrivs dels den huvudsakliga bedömningen för varje miljöaspekt, vilken markeras med ett kryss i Tabell 2 nedan, och dels beskrivs eventuella risker för mer negativa konsekvenser respektive möjligheter till mer positiva konsekvenser.

Tabell 2. Tabellen illustrerar spannet i konsekvensbedömningarna, där det för flera av miljöaspekterna både finns möjligheter till positiva konsekvenser och risker för negativa konsekvenser. Krysset markerar den huvudsakliga bedömningen för miljöaspekten.

Miljöaspekter	**Konsekvenser av planförslaget**				
Bedömning av konsekvens	Förväntade negativa	Risk för negativa	Obetydliga/ neutrala	Möjlighet till positiva	Förväntade positiva
Vattenkvalitet		X			
Dricksvattenförsörjning		X			
Klimatanpassning			X	X	
Naturvärden		X	X		
Kulturmiljö				X	
Förorenad mark					X

Vattenkvalitet

Utvecklingstemat ”Värna vattnet” med tillhörande prioriteringar lyfts tidigt i översiktsplanen och frågor kopplade till vattenkvalitet och vattenförsörjning ges på så sätt en särskild tyngd.

Den planerade utbyggnaden inom Borgholms kommun kommer att innebära en risk för ökad belastning av föroreningar och näringsämnen till recipienter, vilket kan innebära risk för negativa konsekvenser. Samtidigt innebär de ambitiösa riktlinjerna i ÖP2040 samt den dagvattenstrategi som ska tas fram, att förutsättningarna är goda att en hållbar dagvattenhantering kommer att planeras inom område, vilket krävs för att garantera att vattenförekomster inte kommer att påverkas negativt. Om en generell riktlinje införs i översiktsplanen om att dagvattenutredning ska genomföras vid varje detaljplan bedöms de negativa konsekvenserna kunna mildras. Om dessutom dagvattenstrategin för kommunen även innefattar den kartläggning som ska ha genomförts enligt etappmål för dagvatten och de handlingsplaner för en hållbar

dagvattenhantering som ska ha tagits fram till år 2025, bedöms möjlighet till positiva konsekvenser för vattenkvaliteten finnas.

Dricksvattenförsörjning

Den kommunala vattenresursplan kopplad till översiktsplanen som kommer att tas fram med åtgärder för att öka kvarhållning av ytvatten ger i kombination med de riktlinjer som finns angivna i ÖP2040 möjlighet till positiva konsekvenser ur vattenförsörjningssynpunkt. Dock innebär planerad utbyggnad i känsliga områden en risk för negativ påverkan på vattentäkterna. Om riktlinjerna följs bedöms dock risken för negativa konsekvenser minska.

Klimatanpassning

Riktlinjer och åtgärder kopplat till klimatanpassning är i huvudsak ambitiösa i ÖP2040. Som åtgärder i planen anges att man kommer att ta fram en strategi för att minska risken för översvämningar till följd av skyfall samt att man ska ta fram en övergripande strategi för klimatanpassning i kommunen. Detta är positivt för den långsiktiga planeringen vid genomförandet av detaljplaner och bedöms ge positiva konsekvenser i förhållande till nuläget. Det är viktigt att klimatanpassningsstrategin även omfattar förslag på åtgärder för befintlig bebyggelse och infrastruktur kopplat till havsnivåhöjning. Om så sker finns möjlighet till positiva konsekvenser för klimatanpassning. Dock innebär samtidigt utbyggnad inom områden som riskerar att översvämmas en risk för negativa konsekvenser.

Naturvärden, biologisk mångfald och blå-grön infrastruktur

Kommunen undantar större sammanhängande naturområden samt tar hänsyn till gjord naturvärdesinventering vid markanspråk i fokusområdena. Det medför förväntade positiva konsekvenser för planförslaget. Riktlinjer och åtgärder inför detaljplanering i fokus samt utredningsområden redovisas dock ojämnt och det saknas generella resonemang gällande hanteringen av naturvärden i kommande detaljplaneprocesser. Det bidrar till en otydlighet som medför risk för negativa konsekvenser för naturvärden, grön-blå infrastruktur och biologisk mångfald vid kommande bebyggelseutveckling i kommunen. Med de förslag på åtgärder som anges, med rekommendation gällande framtagande av heltäckande kunskapsunderlag inför kommande detaljplaneprocess, kan dock risken för negativa konsekvenser reduceras till obetydliga eller neutrala. Tar man ett helhetsgrepp för att stärka den blå-gröna infrastrukturen finns det även möjlighet till positiva konsekvenser.

Kulturmiljö

Kommunens kunskap och kännedom om det kulturhistoriska värdet är hög och markanspråket utgår huvudsakligen utifrån att undanta områden med höga kulturmiljövärden från exploatering. Kommunen behöver dock vidga sitt perspektiv kring landskapsbilden och även ta hänsyn till gjord landskapsanalys. Behov av vidare utredningar kan anges som en generell riktlinje, hellre än för varje fokus- och utredningsområde. Risken för negativ påverkan finns, men med rätt kunskapsunderlag inför vidare detaljplaneprocess, finns förutsättningar för att hantera kulturmiljö och landskap i kommande detaljplaner med möjliga positiva konsekvenser.

Förorenad mark

Det finns områden med förorenad mark i anslutning till fokusområden och utredningsområden. Utredningar / kartläggning av förorenad mark behöver göras i dessa områden inför detaljplaneprocess för att en negativ påverkan på människors hälsa inte ska uppkomma. Förorenade områden i Borgholms kommun är i viss mån inventerade men mer kunskap behövs vad gäller föroreningars utbredning och vilka föroreningar som faktiskt förekommer. Kommunen tydliggör att de kommer att ställa krav på de mark- och grundvattenundersökningar som är nödvändiga i kommande detaljplanering, bygglov och andra anläggningsåtgärder. Med nödvändiga undersökningar och efterföljande sanering utifrån fastställda åtgärdsbehov, bedöms planförslaget medföra förväntade positiva konsekvenser.

Mellankommunala frågor med särskilt fokus på kust- och havsplanering

Samarbetet mellan Borgholms och Mörbylångas kommuner är väl etablerat vilket gynnar Ölands två kommuner, arbetet med havsplanen samt länet som helhet. Borgholms kommun anger en vidare utveckling av samarbete kring frågor rörande bland annat avloppshantering och klimatanpassning. Borgholms kommun föreslår inga förändringar i kommunens mark- och vattenanvändning som strider mot havsplanen.

I de fall där åtgärder planeras i eller i närhet av ett område som är av mellankommunalt intresse ska Borgholms kommun samråda med berörda kommuner eller andra statliga instanser. Planförslaget bedöms sammantaget kunna medföra positiva konsekvenser för det mellankommunala samarbetet.

Områden av riksintresse enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken

Hela Öland är utpekat område av riksintresse för Obruten kust samt Rörligt friluftsliv enligt 4 kapitlet. Planen tydliggör att turismens och det rörliga friluftslivets intressen ska värnas och utvecklas i kommunen, vilket kan medföra positiva konsekvenser för riksintresset. Inga större verksamheter och industrier planeras heller längs med kusten, varför det inte bedöms finnas risk för påtaglig skada på riksintresset Obruten kust.

Ett par områden av riksintresse enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken för natur- och kulturmiljövård berörs vid genomförandet av planen. Särskilt berörs riksintresseområden för kulturmiljövård vid en utveckling kring Byxelkrok och Borgholm. Enstaka delar av riksintresseområden för naturvård kommer beröras vid genomförandet av fokusområden i den nordvästra delen av kommunen, men i huvudsak kommer hela den östra kuststräckan beröras vid genomförandet av utredningsområden på den östra sidan av kommunen.

Kommunen tydliggör att påtaglig skada ska undvikas med riktlinjer för både natur- och kulturmiljövärdena i den fortsatta fysiska planeringen. Nivån på angivna riktlinjer variera dock mellan de olika fokusområdena och är övergripande för angivna utredningsområden. Med framtaget fördjupat kunskapsunderlag; en kulturmiljöanalys som tydliggör värdena hos respektive riksintressen, finns förutsättningar för att förhindra att påtaglig skada ska kunna uppstå på riksintresseområdena för kulturmiljö. Kommunen anger även att det finns ambitioner om att förstärka värdena i riksintresseområdena för kulturmiljö. Det behöver dock utredas vidare på detaljplanenivå för att säkerställa att detta kan uppnås. Ett motsvarande kunskapsunderlag kan komma att behöva tas

fram för de områden av riksintresse för naturvård som ligger inom eller i nära anslutning till fokus- och utvecklingsområden. Särskilt då risk för påtaglig skada kan uppstå både inom samt i anslutning till ett område av riksintresse.

Kommunen är positiv till en utveckling av energiproduktion i form av vindkraft. En eventuell utredning kring potentiella områden i ny vindbruksplan i anslutning till utpekade riksintresseområden för vindkraft, kan komma att behöva hantera risk för motstående intressen samt påtaglig skada på andra riksintresseområden, då vindkraftverk kan upplevas som skrymmande anläggningar utifrån ett landskapsperspektiv.

Sammantaget bedöms risken för påtaglig skada som liten, förutsatt att berörda riksintresseområden för natur- och kulturmiljövård hanteras utifrån kommunens riktlinjer samt att behovet av fördjupade kunskapsunderlag utreds vid varje planförfarande eller åtgärd i utvecklingen av fokus- eller utredningsområden.

13 Referenser

Borgholms kommun. (2002). *Översiktsplan 2002 - Borgholms kommun.*

Borgholms kommun. (2013). *VA-plan för Borgholms kommun.*

Borgholms kommun. (2022b). *WebbGIS Borgholms kommun*.

Boverket. (2012). *Grönstruktur i landets kommuner.*

Boverket. (2022). *PBL Kunskapsbanken_Kulturmiljömålen*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/andra-Styrmedel-for-kulturvarden/kulturmiljomalen/

Boverket. (2022). *Riksintressen är nationellt betydelsefulla områden.* Hämtat från https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationell-planering/riksintressen-ar-betydelsefulla-omraden/

Boverket. (2022b). *Riksintressen enligt 4 kap Miljöbalken*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riksintressen/riksintressen-enligt-4-kap-mb/

Boverket. (2022c). *Påtaglig skada*. Hämtat från https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riksintressen/riksintressen-i-pbl/pataglig-skada/

Energimyndigheten. (2022). *Riksintresse vindbruk*. Hämtat från https://www.energimyndigheten.se/fornybart/vindkraft/vindlov/planering-och-tillstand/svenskt-vatten/inledande-skede/riksintresse-for-vindbruk/

Försvarsmakten. (2022). *Riksintressen*. Hämtat från https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhallet/samhallsplanering/riksintressen/

Havs- och vattenmyndigheten. (2022). *Havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet.*

Havs- och vattenmyndigheten. (2022). *Riksintresse yrkesfisket*. Hämtat från https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-yrkesfisket.html

kommun, B. (2013). *VA-plan för Borgholms kommun.*

Mellankommunalt dok genom Borgholms kommun. (2018). *Landskapsanalys av Kalmar läns kust- och havszoner (Borgholms, Mörbylånga, Oskarshamns, Torsås och Västerviks kommuner genom Borgholms kommun.).*

Naturvårdsverket. (2006). *Tema fakta. Riksintresse för naturvård och friluftsliv.*

Naturvårdsverket. (2022). *Grön infrastruktur*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/gron-infrastruktur

Naturvårdsverket. (2022). *Om begreppet kulturmiljö, landskap och bebyggelse*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/kulturmiljo-landskap-och-bebyggelse/

Norconsult. (2021). *Stigande hav - risker och åtgärder Borgholm.* Norconsult AB.

Regeringskansliet. (2022). *Vision och mål för livsmedelsstrategin fram till 2030*. Hämtat från https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/01/mal-for-livsmedelsstrategin-fram-till-2030/

Region Kalmar län. (2019). *Handlingsprogram för Fossilbränslefri region 2030.*

Regionförbundet i Kalmar län. (2016). *Klimat att växa i - Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030.*

Regionförbundet i Kalmar län. (2017). *Regional transportplan Kalmar län 2018-2029.*
Riksantikvarieämbetet. (2022). *Landskapsanalys*. Hämtat från https://www.raa.se/samhallsutveckling/samhallsplanering/miljokonsekvensbeskrivningar/landskapsanalys/
Riksantikvarieämbetet. (2022). *Om riksintresseområden för kulturmiljövård*. Hämtat från https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/om-riksintresse-for-kulturmiljovarden/
Trafikverket. (2022). *Riksintressen*. Hämtat från https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/

Handläggare
Leon Hansson
Samhällsplanerare

Till kommunstyrelsen

Översiktsplan 2040 - förslag till samråd

Förslag till beslut

att godkänna översiktsplan 2040 för samråd

att godkänna VA-planen för samråd samt att denna gäller som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen

Ärendebeskrivning

Borgholms kommun har en översiktsplan från 2002 samt fördjupade översiktsplaner för Rälla-Ekerum, Borgholm- Köpingsvik, Djupvik, Löttorp och Byxelkrok.

Kommunstyrelsens fattade 2014-06-10 § 94 beslut om att ta fram en ny översiktsplan. Då flera fördjupade översiktsplaner antagits sedan dess samt att lagstiftningen förändrats fattades ett nytt beslut av kommunfullmäktige 2021-03-15 § 23 att påbörja arbetet med ny översiktsplan.

Det samrådsförslag som nu finns framtaget har arbetats fram av kommunledningsförvaltningen i dialog med berörda kommuner, myndigheter och näringsliv. Under 2021 har därtill digitala medborgardialoger genomförts.

Översiktsplan 2040 har miljöbedömts av externa konsulter och bedömning finns beskriven i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. En uppdaterad version av bedömning är under framtagande och kommer komplettera handlingarna inför kommunstyrelsen sammaträde.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att den reviderade vatten- och avloppsplanen utformas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen.

Beslutsunderlag

Översiktsplan 2040, samrådsversion 2022-03-29

Miljökonsekvensbeskrivning översiktsplan 2040, utkast samrådsversion 2022-03-29

Bilaga kulturmiljö Borgholm-Köpingsvik - översiktsplan 2040 2022-03-29

Vatten- och avloppsplan 2022, samrådsversion 2022-03-28

Bedömning

Förslaget till översiktsplan 2040 är uppbyggt i tre delar, en utvecklingsstrategi, ett mark- och vattenanvändningsavsnitt, samt en del som samlar relevanta planeringsförutsättningar. I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer med ställningstagande för hur dessa strukturer bör utvecklas. I mark- och vattenanvändningskartan redovisas de geografiska ställningstagande i kartor och text. I planeringsförutsättningar redovisas förutsättningar, hänsyn och intressen som har utgjort underlag för arbetet med översiktsplanen och som även ligger till grund för efterföljande planering i kommunen.

Planen har utformats för att vara tillgänglig och att det tydligt ska framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Som utgångspunkt för planförslaget ligger gällande översiktsplan med tillhörande fördjupningar samt relevant planeringsunderlag. Övergripande inventeringar avseende natur- och kulturmiljö samt en riskanalys avseende stigande havsnivåer har genomförts och använts som underlag.

I och med en anpassning till gällande lagstiftning har klimatanpassning, miljökvalitetsnormer för vatten och jordbruksmark givits större utrymme i planen. Planen följer också Boverkets ÖP-modell i upplägg och benämning på markanvändning, detta bedöms underlätta en kommande digitalisering.

Genom att kommunens vatten- och avloppsplanen kopplas till översiktsplanen i form av ett tematiskt tillägg bedöms en tydligare koppling mellan den fysiska planeringen och planeringen av vatten- och avlopp uppnås. Samhällsnyttan av planerade investeringar bedöms genom detta kunna öka.

Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet att påverka planens utformning.

Konsekvensanalys

Översiktsplan 2040 föreslås ersätta nu gällande översiktsplan 2002 med tillhörande fördjupningar. Detta bedöms ge förbättrad överblick och tydlighet för hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen bedöms skapa utveckling och möjlighet för fler bostäder och verksamheter i hela kommunen. Översiktsplanen identifierar även aspekter inom vilket fördjupade strategier eller planer krävs, strategi för klimatanpassning, dagvattenstrategi, strategi för att minska risken för översvämning till följd av skyfall samt kulturmiljöprogram.

Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och ge möjlighet för kommunens medlemmar, myndigheter, bransch- och intresseorganisationer samt lokala föreningar, grupper och enskilda i övrigt att påverka planens utformning.

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Leon Hansson
Samhällsplanerare

Beslutet skickas till

Här skriver du vilka instanser beslutet ska vidare till och vilka som ska delges beslutet när det är fattat.

§ 87 Dnr 2017/33 214 KS

Antagande av detaljplan Rosenfors - Borgholm 8:63

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att anta detaljplanen för Borgholm 8:63 med flera med tillhörande granskningsutlåtande och handlingar.

Lagstöd

Plan- och bygglagen 4 kap, PBL 5 kap.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 § 42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. För den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats planenliggörs denna utveckling med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning.

Idag finns det en gällande detaljplan för det befintliga verksamhetsområdet som medger användningen småindustriändamål.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att detaljplanens genomförande inte medför någon betydande miljöpåverkan. Inom planområdet finns en stenmur samt dike som sträcker sig öst-västlig riktning igenom planområdet. Kommunen har ansökt om dispens från bioskyddet för stenmuren och diket för att kunna genomföra delar av planen. Länsstyrelsen tog ett beslut 2021-12-21, under granskningstiden, om att ge dispens för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att de delar av diket och stenmuren som får dispens från biotopskyddet kan tas bort för att genomföra planen, resterande delar behöver antingen undantas från planområdet eller skyddas med planbestämmelse.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-11-25 § 289 att godkänna detaljplanen för granskning.

Detaljplanen var ute på granskning 2021-04-12 – 2022-01-07 och handläggs med ett utökat förfarande. Samtliga synpunkter samt justeringar redovisas i granskningsutlåtandet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 § 42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. För den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats planenliggörs denna utveckling med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning.

Idag finns det en gällande detaljplan för det befintliga verksamhetsområdet som medger användningen småindustriändamål.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att detaljplanens genomförande inte medför någon betydande miljöpåverkan. Inom planområdet finns en stenmur samt dike som sträcker sig öst-västlig riktning igenom planområdet. Kommunen har ansökt om dispens från bioskyddet för stenmuren och diket för att kunna genomföra delar av planen. Länsstyrelsen tog ett beslut 2021-12-21, under granskningstiden, om att ge dispens för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att de delar av diket och stenmuren som får dispens från biotopskyddet kan tas bort för att genomföra planen, resterande delar behöver antingen undantas från planområdet eller skyddas med planbestämmelse.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-11-25 § 289 att godkänna detaljplanen för granskning.

Detaljplanen var ute på granskning 2021-04-12 – 2022-01-07 och handläggs med ett utökat förfarande. Samtliga synpunkter samt justeringar redovisas i granskningsutlåtandet.

Justeringar inför antagande:

- Kompletterat planbeskrivningen med information om kraftledning i närheten av planområdets södra gräns, samt reviderat planområdets sydöstra gräns för att säkerställa att avstånd på 15 meter tas till ledning.
- Avsnitt fastighetsrättsligt har kompletterats med information om upplåtelse av ledningsrätter och servitut.
- Justerat planen så att den anpassas efter biotopskyddsbeslut.
- Justerat formulering av bestämmelse om skydd av trädallé, n1
- Justerat bestämmelse om högsta hårdgörandegrad för användningen P-plats i nordvästra hörnet, samt kompletterat planbeskrivningen med tydligare redogörelse för val egenskapsbestämmelse inom användningen.
- Kompletterat avsnittet dagvatten med tydligare redogörelse för planområdets dagvattenhantering i förhållande till omgivningen.
- Tagit bort bestämmelse om bullerskydd, m1.

- Kompletterat planbeskrivning med information om dispens från biotopskydd.
- Kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet.

Miljö- och byggnadsnämnden 2022-03-23 § 65 att föreslå kommunfullmäktige att godkänna och besluta om antagande av detaljplanen med tillhörande granskningsutlåtanden och handlingar.

Beslutsunderlag
Miljö- och byggnadsnämnden 2022-03-23 § 65.

Tjänsteskrivelse till nämnd, 2022-03-29.

Plankarta Borgholm 8:63 – Rosenfors, 2022-03-29.

Planbeskrivning Borgholm 8:63 – Rosenfors, 2022-03-29.

Borgholm 8.63 mfl 20220318 Granskningsutlåtande, 2022-03-29.

PM Trafikflöden Rosenfors, 2022-03-29.

PM Dagvattenhantering Rosenfors industriområde Beräkning av dimensionerade flöden, föroreningsbelastning samt framtagande av åtgärdsförslag med hänsyn till miljökvalitetsnormen, 2022-03-29.

Bullerutredning Rosenfors, 2022-03-29.

Borgholm 8:63 Beslut från länsstyrelsen om förbud och dispens angående ansökan om att ta bort stenmur och dike på fastigheten Borgholm 8:63 och Borgholm 11:1 Länsstyrelsens diarienummer 521-3326-2021, 2022-03-29.

Bedömning
Idag finns det en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering i närheten av Borgholm stad. Borgholms kommun präglas framförallt av småföretagande och dessa företag har svårt att hitta mark för etablering och utveckling av sin verksamhet.

Planområdet är utpekad i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik (2019) som utredningsområde för verksamheter och handel. Den del av detaljplanen som medger verksamheter stämmer överens med den fördjupade översiktsplanen. Den del av planområdet som utgörs av ställplats samt övernattningsstugor görs planenlig med bestämmelse Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning. Denna utveckling har stöd av den fördjupade översiktsplanens intentioner att tillgängliggöra och utveckla Vasahuset som ett kulturcentrum.

Länsstyrelsens tog beslut 2021-12-21 om att delar av stenmuren och diket får dispens från biotopskyddet. De delar som inte får dispens från biotopskyddet behöver antingen skyddas med planbestämmelse eller undantas från planområdet. Förvaltningen har gjort bedömningen att delar av stenmuren och diket i den sydvästra delen av planområdet, ska undantas från planen. Eftersom att stenmuren och diket

inte får tas bort så kan föreslagen kvartersmark i granskningsförslaget inte genomföras. Konsekvens av detta är att planområdet revideras och att cirka 0,4 mark inte kan planläggas och nyttjas för ändamålet verksamheter. De resterande delarna av biotopskyddade objekt inom planområdet som inte fått dispens från biotopskyddet, skyddas med planbestämmelse.

Beslut skickas till
Kommunstyrelsen för beredning
Kommunfullmäktige för avgörande.

---

§ 65 Dnr S2017/80 BN

BN S2017/80 BORGHOLM 8:63 Detaljplan Rosenfors, antagande av detaljplan

Beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar

att föreslå kommunfullmäktige att godkänna och besluta om antagande av detaljplanen med tillhörande granskningsutlåtande och handlingar.

Lagstöd
Plan- och bygglagen 4 kap, PBL 5 kap.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 § 42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. För den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats planenliggörs denna utveckling med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning.

Idag finns det en gällande detaljplan för det befintliga verksamhetsområdet som medger användningen småindustriändamål.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att detaljplanens genomförande inte medför någon betydande miljöpåverkan. Inom planområdet finns en stenmur samt dike som sträcker sig öst-västlig riktning igenom planområdet. Kommunen har ansökt om dispens från bioskyddet för stenmuren och diket för att kunna genomföra delar av planen. Länsstyrelsen tog ett beslut 2021-12-21, under granskningstiden, om att ge dispens för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att de delar av diket och stenmuren som får dispens från biotopskyddet kan tas bort för att genomföra planen, resterande delar behöver antingen undantas från planområdet eller skyddas med planbestämmelse.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-11-25 § 289 att godkänna detaljplanen för granskning.

Detaljplanen var ute på granskning 2021-04-12 – 2022-01-07 och handläggs med ett utökat förfarande. Samtliga synpunkter samt justeringar redovisas i granskningsutlåtandet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 § 42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. För den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats planenliggörs denna utveckling med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning.

Idag finns det en gällande detaljplan för det befintliga verksamhetsområdet som medger användningen småindustriändamål.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att detaljplanens genomförande inte medför någon betydande miljöpåverkan. Inom planområdet finns en stenmur samt dike som sträcker sig öst-västlig riktning igenom planområdet. Kommunen har ansökt om dispens från bioskyddet för stenmuren och diket för att kunna genomföra delar av planen. Länsstyrelsen tog ett beslut 2021-12-21, under granskningstiden, om att ge dispens för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att de delar av diket och stenmuren som får dispens från biotopskyddet kan tas bort för att genomföra planen, resterande delar behöver antingen undantas från planområdet eller skyddas med planbestämmelse.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-11-25 § 289 att godkänna detaljplanen för granskning.

Detaljplanen var ute på granskning 2021-04-12 – 2022-01-07 och handläggs med ett utökat förfarande. Samtliga synpunkter samt justeringar redovisas i granskningsutlåtandet.

Justeringar inför antagande:

- Kompletterat planbeskrivningen med information om kraftledning i närheten av planområdets södra gräns, samt reviderat planområdets sydöstra gräns för att säkerställa att avstånd på 15 meter tas till ledning.
- Avsnitt fastighetsrättsligt har kompletterats med information om upplåtelse av ledningsrätter och servitut.
- Justerat planen så att den anpassas efter biotopskyddsbeslut.
- Justerat formulering av bestämmelse om skydd av trädallé, n1
- Justerat bestämmelse om högsta hårdgörandegrad för användningen P-plats i nordvästra hörnet, samt kompletterat planbeskrivningen med tydligare redogörelse för val egenskapsbestämmelse inom användningen.
- Kompletterat avsnittet dagvatten med tydligare redogörelse för planområdets dagvattenhantering i förhållande till omgivningen.
- Tagit bort bestämmelse om bullerskydd, m1.

- Kompletterat planbeskrivning med information om dispens från biotopskydd.
- Kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet.

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott beslutade 2022-03-09 § 50 att föreslå miljö- och byggnadsnämnden att föreslå kommunfullmäktige att godkänna och besluta om antagande av detaljplanen med tillhörande granskningsutlåtanden och handlingar.

Beslutsunderlag

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott 2022-03-09 § 50.

Tjänsteskrivelse, 2022-03-18.

Plankarta, 2022-03-18.

Planbeskrivning, 2022-03-18.

Granskningsutlåtande, 2022-03-18.

Beslut ansökan att ta bort stenmur och dike Länsstyrelsen, 2021-12-21.

Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2020-09-15.

Bilaga PM Buller Rosenfors, 2021-08-30.

Bilaga PM Trafikflöden Rosenfors, 2021-08-20.

Bilaga PM Dagvatten Rosenfors, 2020-02-27.

Bilaga Arkeologisk förundersökning i Rosenfors, 2019-08-13.

Bedömning

Idag finns det en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering i närheten av Borgholm stad. Borgholms kommun präglas framförallt av småföretagande och dessa företag har svårt att hitta mark för etablering och utveckling av sin verksamhet.

Planområdet är utpekad i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik (2019) som utredningsområde för verksamheter och handel. Den del av detaljplanen som medger verksamheter stämmer överens med den fördjupade översiktsplanen. Den del av planområdet som utgörs av ställplats samt övernattningsstugor görs planenlig med bestämmelse Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning. Denna utveckling har stöd av den fördjupade översiktsplanens intentioner att tillgängliggöra och utveckla Vasahuset som ett kulturcentrum.

Länsstyrelsens tog beslut 2021-12-21 om att delar av stenmuren och diket får dispens från biotopskyddet. De delar som inte får dispens från biotopskyddet behöver antingen skyddas med planbestämmelse eller undantas från planområdet. Förvaltningen har gjort bedömningen att delar av stenmuren och diket i den sydvästra delen av planområdet, ska undantas från planen. Eftersom att stenmuren och diket inte får tas bort så kan föreslagen kvartersmark i granskningsförslaget inte genom-

föras. Konsekvens av detta är att planområdet revideras och att cirka 0,4 mark inte kan planläggas och nyttjas för ändamålet verksamheter. De resterande delarna av biotopskyddade objekt inom planområdet som inte fått dispens från biotopskyddet, skyddas med planbestämmelse.

Dagens sammanträde

Ordförande tackar för bra information och redogörelse i ärendet.

Yrkande

Tomas Zander (C) yrkar bifall till att föreslå kommunfullmäktige att godkänna och besluta om antagande av detaljplanen med tillhörande granskningsutlåtanden och handlingar.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut.

Förenklad delgivning

I ärenden inkomna från och med 1 maj 2019 använder miljö- och byggnadsnämnden i Borgholms kommun sig av förenklad delgivning. För mer information om vad förenklad delgivning innebär och när du anses vara delgiven se vår hemsida http://www.borgholm.se/forenklad-delgivning.

Beslut skickas till

Beslut skickas till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Hanna Andersson
Handläggare

Detaljplan Borgholm 8:63

Förslag till beslut

Att Miljö- och byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna och besluta om antagande av detaljplanen med tillhörande granskningsutlåtande och handlingar.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 § 42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats görs planenlig med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning.

Idag finns det en gällande detaljplan för det befintliga verksamhetsområdet som medger användningen småindustriändamål.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att detaljplanens genomförande inte medför någon betydande miljöpåverkan. Inom planområdet finns en stenmur samt dike som sträcker sig öst-västlig riktning igenom planområdet. Kommunen har ansökt om dispens från bioskyddet för stenmuren och diket för att kunna genomföra delar av planen. Länsstyrelsen tog ett beslut 2021-12-21, under granskningstiden, om att ge dispens för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att de delar av diket och stenmuren som får dispens från biotopskyddet kan tas bort för att genomföra planen, resterande delar behöver antingen undantas från planområdet eller skyddas med planbestämmelse.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-11-25 § 289 att godkänna detaljplanen för granskning.

Detaljplanen var ute på granskning 2021-12-04 – 2022-01-07 och handläggs med ett utökat förfarande. Samtliga synpunkter samt justeringar redovisas i granskningsutlåtandet.

Under Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott sammanträde 2022-03-09 framfördes behov av att minska utfartsförbudet från den planerade biogasstationen vilket har justerats.

Justeringar inför antagande:

- Kompletterat planbeskrivningen med information om kraftledning i närheten av planområdets södra gräns, samt reviderat planområdets sydöstra gräns för att säkerställa att avstånd på 15 meter tas till ledning.
- Avsnitt fastighetsrättsligt har kompletterats med information om upplåtelse av ledningsrätter och servitut.
- Justerat planen så att den anpassas efter biotopskyddsbeslut.
- Justerat formulering av bestämmelse om skydd av trädallé, n1
- Justerat bestämmelse om högsta hårdgörandegrad för användningen P-plats i nordvästra hörnet, samt kompletterat planbeskrivningen med tydligare redogörelse för val egenskapsbestämmelse inom användningen.
- Kompletterat avsnittet dagvatten med tydligare redogörelse för planområdets dagvattenhantering i förhållande till omgivningen.
- Tagit bort bestämmelse om bullerskydd, m1.
- Kompletterat planbeskrivning med information om dispens från biotopskydd.
- Kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet.
- Minskat utfartsförbudet mot Kungsgårdsvägen från ZG-marken. Avsikten är att tillåta infart från Kungsgårdsvägen till den planerade biogasstationen och utfart mot Fabriksvägen för att det ska bli ett bättre trafikflöde.
- Korrigering av egenskapsbestämmelse e1 50.0% och p3, samt att bestämmelse p3 gäller för alla nya verksamhetsytor (Z).
- Mindre justeringar av text och karta efter korrekturläsning.

Beslutsunderlag

Plankarta, 2022-03-18

Planbeskrivning, 2022-03-18
Granskningsutlåtande, 2022-03-8
Beslut ansökan att ta bort stenmur och dike Länsstyrelsen, 2021-12-21
Undersökning av betydande miljöpåverkan, 2020-09-15
Bilaga PM Buller Rosenfors, 2021-08-30
Bilaga PM Trafikflöden Rosenfors, 2021-08-20
Bilaga PM Dagvatten Rosenfors, 2020-02-27
Bilaga Arkeologisk förundersökning i Rosenfors, 2019-08-13

Lagstöd

PBL 4 kap, PBL 5 kap.

Bedömning/konsekvensanalys

Idag finns det en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering i närheten av Borgholm stad. Borgholms kommun präglas framförallt av småföretagande och dessa företag har svårt att hitta mark för etablering och utveckling av sin verksamhet.

Planområdet är utpekad i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik (2019) som utredningsområde för verksamheter och handel. Den del av detaljplanen som medger verksamheter stämmer överens med den fördjupade översiktsplanen. Den del av planområdet som utgörs av ställplats samt övernattningsstugor görs planenliga med bestämmelse Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning. Denna utveckling har stöd av den fördjupade översiktsplanens intentioner att tillgängliggöra och utveckla Vasahuset som ett kulturcentrum.

Länsstyrelsens tog beslut 2021-12-21 om att delar av stenmuren och diket får dispens från biotopskyddet. De delar som inte får dispens från biotopskyddet behöver antingen skyddas med planbestämmelse eller undantas från planområdet. Förvaltningen har gjort bedömningen att delar av stenmuren och diket i den sydvästra delen av planområdet, ska undantas från planen. Eftersom att stenmuren och diket inte får tas bort så kan föreslagen kvartersmark i granskningsförslaget inte genomföras. Konsekvens av detta är att planområdet revideras och att cirka 0,4 hektar mark inte kan planläggas och nyttjas för ändamålet verksamheter. De resterande delarna av biotopskyddade objekt inom planområdet som inte fått dispens från biotopskyddet, skyddas med planbestämmelse.

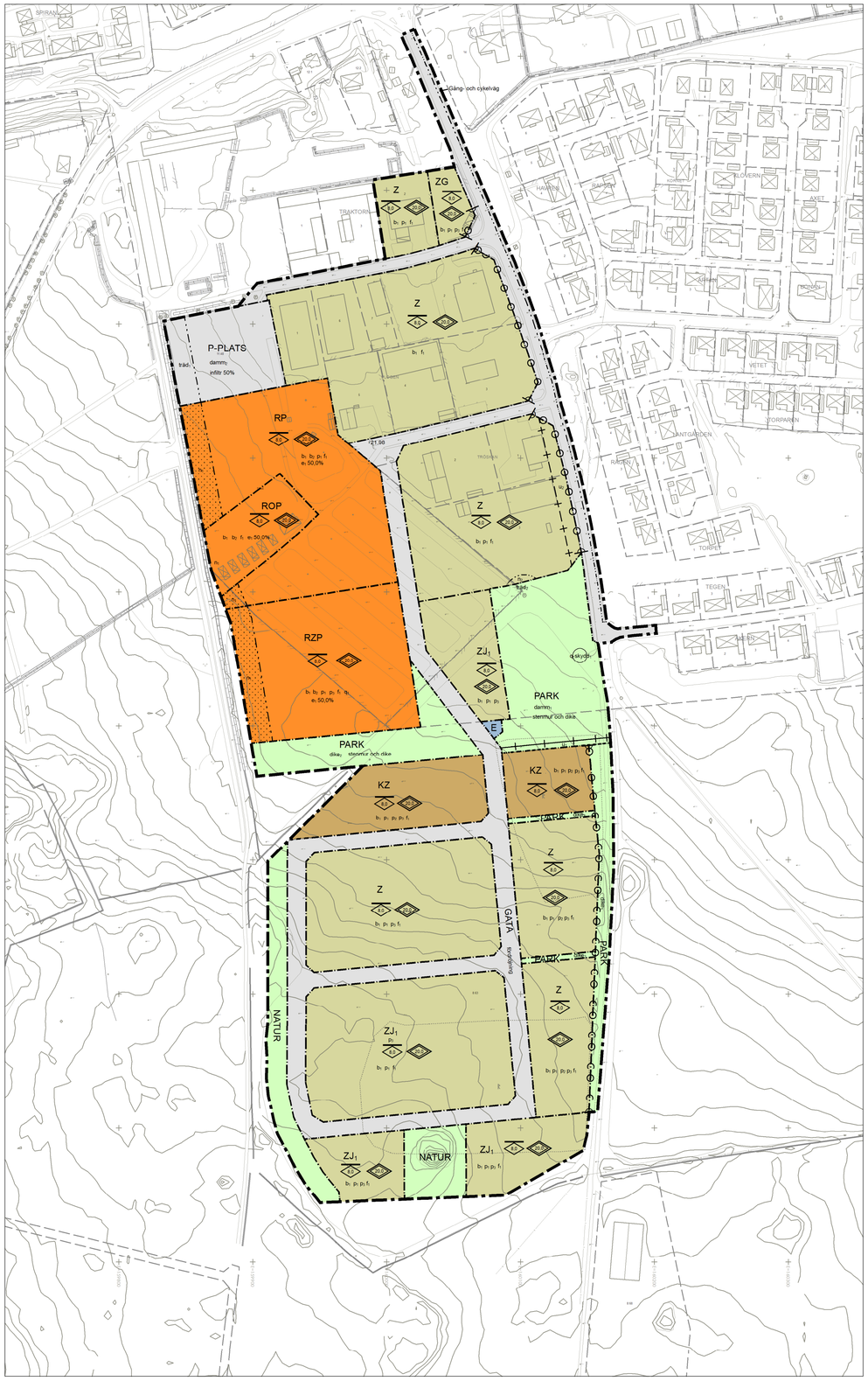

SKALA 1:2000 (A1) 1:4000 (A3)

0 50 100 200 Meter

GRUNDKARTA över Borgholm 8:63 mfl

Borgholm kommun, Kalmar län

Upprättad genom utdrag ur digital databas och terrester mätning

METRIA
KALMAR 2020-03-18

AJK //
Reviderad 2022-02-21

Anders Johansson
Ingenjör

Skala 1:2000
Mätklass: III
Koordinatsystem i plan: Sweref 99 zon 1630
Koordinatsystem i höjd: RH 2000

0 20 40 60 80 100

Skala 1:2 000

BETECKNINGAR

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Bostadshus
- Uthus
- Brunn
- Lövträd resp. barrträd
- Ägoslagsgräns
- Staket
- Häck
- Stenmur
- Vägkanter
- Dike
- Äng resp. åker, resp kärr
- Lövskog resp. barrskog
- 10,6 Punkthöjd
- Höjdkurva

Planbestämmelser

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Endast angiven användning och utformning är tillåten.
Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

Gränsbeteckningar

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Administrativ gräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap

GATA	Gata
NATUR	Naturområde
PARK	Park
P-PLATS	Parkeringsplats

Kvartersmark

Z	Verksamheter
ZG	Verksamheter, Drivmedelsförsäljning
ZJ_1	Verksamheter, Upplag och bränslepump
KZ	Kontor, Verksamheter
RP	Besöksanläggningar, Parkering
ROP	Besöksanläggningar, Tillfällig vistelse, Parkering
RZP	Besöksanläggningar, Verksamheter, Parkering
E	Transformatorstation

EGENSKAPSBESTÄMMELSER ALLMÄN PLATS

Utfart

- Utfartsförbud

Utformning

$damm_1$	Damm. Volym om 690,0 kubikmeter
$damm_2$	Damm. Volym minst 250,0 kubikmeter
$dike_1$	Dagvattendike får anläggas med en bredd av 5,0 meter och ett djup av 0,5 meter
$dike_2$	Dagvattendike får anläggas med en bredd av 3,0 meter och ett djup av 0,5 meter
fördröjning	Fördröjningsmagasin för dagvatten med en volym av 25,0 kubikmeter /1000 kvadratmeter hårdgjord yta
Gång- och cykelväg	Gång- och cykelväg
infiltr 50%	Markytan får hårdgöras maximalt till en andel av 50,0 procent

Mark

$träd_1$	Biotopskyddad allé. Schaktning, byggnation eller uppläggning av massor får ej ske inom ett avstånd av 15 gånger stamdiametern.
$träd_2$	Särskilt skyddsvärda träd. Schaktning, byggnation eller uppläggning av massor får ej ske inom ett avstånd av 15 gånger stamdiametern
+0,0	Markens höjd över nollplanet ska vara angivet värde i meter
stenmur och dike	Stenmur och dike avses bevaras. Öppning i enlighet med beviljad dispens får göras.

Kulturvärden

$q\text{-skydd}_1$	Odlingsröse ska bevaras

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Omfattning

Ø0,0	Högsta nockhöjd är angivet värde i meter
Ø0,0	Högsta totalhöjd är angivet värde i meter
	Marken får inte förses med byggnad
e_1 50,0%	Största byggnadsarea är angivet värde i % av fastighetsarean. Dock är maximal byggnadsarea 2000 kvm.

Utförande

b_1	Fördröjningsmagasin får anläggas
b_2	Endast 60,0 % av fastighetsarean får hårdgöras

Placering

p_1	Byggnad ska placeras minst 10,0 meter från gata
p_2	Byggnad ska placeras minst 3,0 meter från park
p_3	Byggnad ska placeras minst 3,0 meter från annan fastighetsgräns än mot gata.

Mark

n_1	Biotopskyddad allé. Schaktning, byggnation eller upplägg av massor får ej ske inom ett avstånd av 15 gånger stamdiametern.
n_2	Särskilt skyddsvärda träd. Schaktning eller byggnation får ej ske inom ett avstånd av 15 gånger stamdiametern.

Utformning

f_1	Skyltar ovan takfot medges ej. Belysta skyltar ska ha ett fast sken

Kulturvärden

q_1	Stenmur och dike avses bevaras.

Administrativa bestämmelser

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u_1	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. Allmän plats
u_2	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. Kvartersmark

Illustrationer

- Illustrationsyta
- Illustrationslinje - Heldragen

ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för

Borgholm 8:63 m.fl

Upprättad av kommunledningsförvaltningen
Borgholms kommun

	Beslutsdatum	Instans
Samråd	2020-03-26 §66	MBN
Granskning	2021-11-25 §289	MBN
Antagande		
Laga kraft		

Sara Wallander	Hanna Andersson	Anders Magnusson
Planarkitekt	Planarkitekt	Tillväxtchef

Borgholms kommun

Dnr: S2017-080
Senast justerad: 2022-03-17

Detaljplan för

Borgholm 8:63 m.fl ”Rosenfors”

Borgholms kommun

PLANBESKRIVNING

Antagandehandling

2022-03-02

Antagandehandling

Upprättad: 2022-03-02
Dnr: S 2017-80

Medverkande tjänstemän:

Sara Wallander
Planarkitekt

Hanna Andersson
Planarkitekt

Emma Karlsson
Planarkitekt

Julia Hallstensson
Mark- och exploateringsstrateg

Alexander Sundstedt
Mark- och exploateringsstrateg

Magnus Karlsson
Miljöstrateg

Frida Gustavsson
Miljöstrateg

Mia Olsson Hedman
VA-strateg

Åsa Bejemar
Plansamordnare

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Planhandlingarna består av:

- Plankarta
- Planbeskrivning med genomförandebeskrivning
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Fastighetsförteckning
- Grundkarta

Bilagor:

- Arkeologisk förundersökning
- PM dagvattenhantering Rosenfors
- PM Buller Rosenfors
- PM Trafikflöden Rosenfors

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING 4

DETALJPLANEPROCESSEN 5

1. PLANENS BAKGRUND OCH SYFTE 6

2. PLANDATA 6

3. FÖRUTSÄTTNINGAR 7

4. AVVÄGNINGAR ENLIGT MILJÖBALKEN 21

5. TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN ENLIGT PBL 33

6. PLANFÖRSLAGET OCH KONSEKVENSER 35

PLANKARTA 35

7. GENOMFÖRANDEBESKRIVNING 50

Bild 1. Kommunkarta

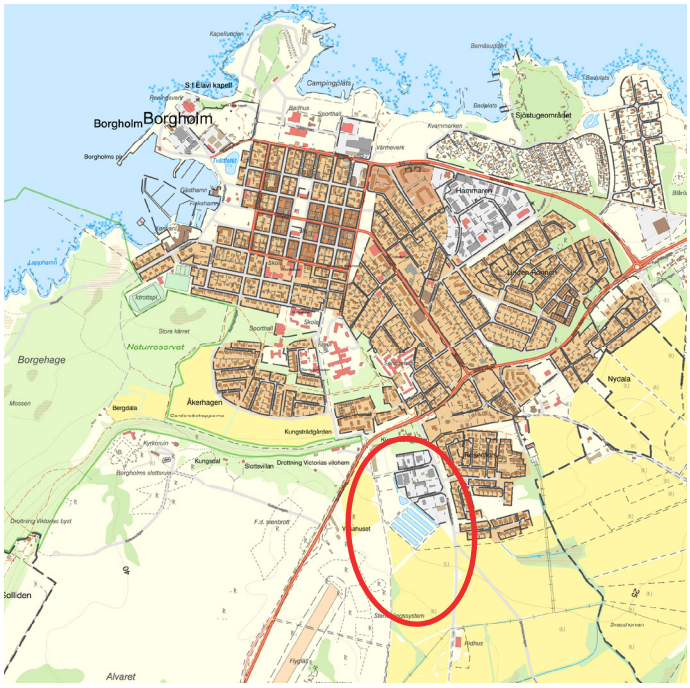

Bild 2. Översiktskarta

Sammanfattning

Planområdet är beläget i södra Borgholm, söder om väg 136 och Borgholms Kungsgård. Till centrala Borgholms är det ca 1 km. I området finns det ett befintligt verksamhetsområde samt en stug- och ställplats med tillhörande fiskdammar. Borgholm stad har idag en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering. Kommunstyrelsens arbetsutskott gav förvaltningen i uppdrag att ta fram en ny detaljplan för att kunna utvidga det befintliga verksamhetsområdet.

Planförslaget möjliggör för fler verksamheter i form av småföretagande samt med ett visst inslag av partihandel samt kontor. Verksamheterna ska ha begränsad omgivningspåverkan. Inom planområdet finns även ytor för dagvattenhantering och en biogagasstation. Detaljplanen möjliggör även för fortsatt användning av ställplats och stuguthyrning för den befintliga verksamheten i planområdets nordvästra del.

Detaljplaneprocessen

Denna handling, planbeskrivningen, ska underlätta förståelsen för planförslagets innebörd och redovisa de syften och förutsättningar planen har. Planbeskrivningen ska också redovisa eventuella avsteg som gjorts från kommunens översiktsplan. I beskrivningen ska skälen till planens utformning och de bestämmelser som valts motiveras. Planbeskrivningen har ingen egen rättsverkan. Detaljplanen (plankartan) är däremot juridiskt bindande för efterföljande beslut såsom bygglov.

Planprocessen befinner sig nu i antagandeskedet som är det sista steget i processen till en antagen detaljplan.

Inkomna synpunkter under granskningen har sammanställts i ett granskningsutlåtande. I redogörelsen redovisas samtliga inkomna synpunkter och kommunen har tagit ställning till ändringar av planförslaget inför antagandeskedet. Det görs endast minde justeringar och redaktionella ändringar innan planförslaget slutligen antas av politikern

Upprättandet av detaljplanen följer plan- och bygglagens (PBL) anvisningar för ett utökat förfarande.

Mer information om planprocessen finns på kommunens hemsida:
www.borgholm.se

Utökat förfarande:

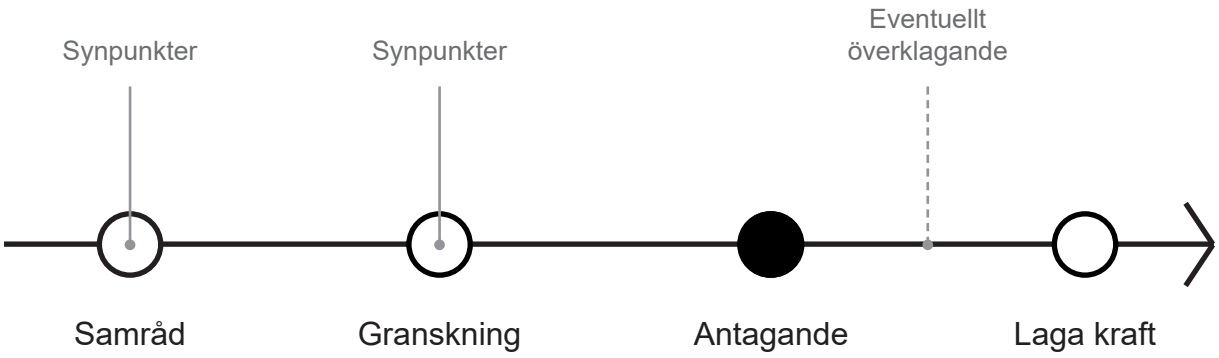

Bild 3. Planområde

1. Planens bakgrund och syfte

Idag finns det en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering i närheten av Borgholm stad. Borgholms kommun präglas framförallt av småföretagande och dessa företag har svårt att hitta mark för etablering och utveckling av sin verksamhet. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2017-01-31 §42 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i Rosenfors som medger mer plats för verksamheter.

Syftet med detaljplanen är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet. Området planläggs till största del för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan då området är beläget i anslutning till ett villaområde. För den del av området som idag består av övernattningsstugor samt ställplats planenliggörs denna utveckling med användningsbestämmelser Tillfällig vistelse samt Besöksanläggning. Denna utveckling har även stöd av den fördjupade översiktsplanens intentioner för Borgholm Köpingsvik, att tillgängliggöra och utveckla Vasahuset som ett kulturcentrum.

2. Plandata

Planområdet är beläget i södra Borgholm, söder om väg 136 och Borgholms Kungsgård. Planområdet angränsar till ett bostadsområde i öster och åkermark samt betesmark i söder och väster. I väster sträcker sig Borgholms Kungsgårds marker och Vasahuset. I norr angränsar planområdet till Kungsladugården. Det befintliga verksamhetsområdet i planområdets norra del utgör idag cirka 4,4 hektar. I den norra delen av planområdet finns även en befintlig ställplats och stuguthyrning som utgör cirka 4 hektar, inklusive befintliga dammar. Den resterande delen av planområdet, den obebyggda ytan, beräknas till ca tio hektar enligt planförslaget. Fastigheten Borgholm 8:63, Borgholm 11:1, Plogen 1 och Plogen 2 är kommunägda. Resterande fastigheter är privatägda.

3. Förutsättningar

Historik

Planområdet ligger på marker som har tillhört och brukats av Borgholms Kungsgård och utgör en värdefull kulturhistorisk miljö. Under 1500-talet lät Gustav Vasa instifta kungsgårdar på Öland, bland annat Borgholms Kungsgård där det tillhörande Vasahuset utgjorde huvudbyggnaden. Läget för ladugårdarna har skiftats genom tiderna, av de äldsta husen finns endast spår av grunderna kvar. Dåvarande kungsgården brändes ner av danskarna 1677. På 1700-talet byggdes en ny ladugård som under 1800-talet kompletterades med ytterligare en, dessa finns fortfarande kvar idag vid infarten till Borgholm och lantbruket är levande. Området väster om planområdet har under historisk tid främst utnyttjats som betesmark då jordtäcket är väldigt tunt. Marken inom planområdet och längre söder- och österut har ett betydligt tjockare jordtäcke och har i samband med att modernare jordbruksmetoder tillkommit nyttjats för odling istället för ängs- och betesmark. I takt med att Borgholms stad grundades och expanderade har Kungsgårdens marker tagits i anspråk allt mer för exploatering. Det är på marker tillhörande Kungsgården som de första företagsetableringarna i Rosenfors gjordes.

Mitt igenom Rosenfors löper Kungsgårdsvägen som delar området i två delar med verksamhetsområdet i väster och bostadsområdet i öster. Denna väg utgjorde fram till år 1961 järnväg och fortsatte ner över åkermarkerna mot Tryggestad. Norr om planområdet, längs med Kungsgårdsvägen, ligger den före detta banvaktstugan Lyckås.

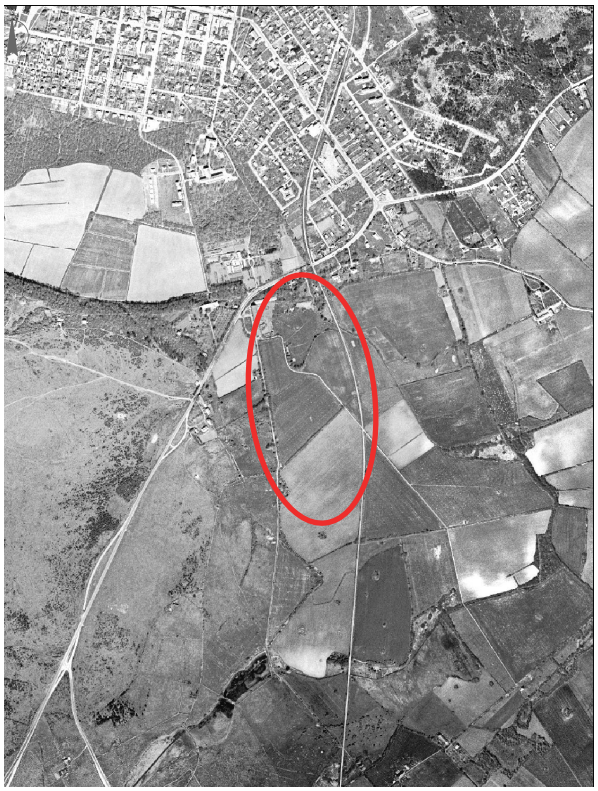

Bild 4. Historisk karta över området under 1950-talet

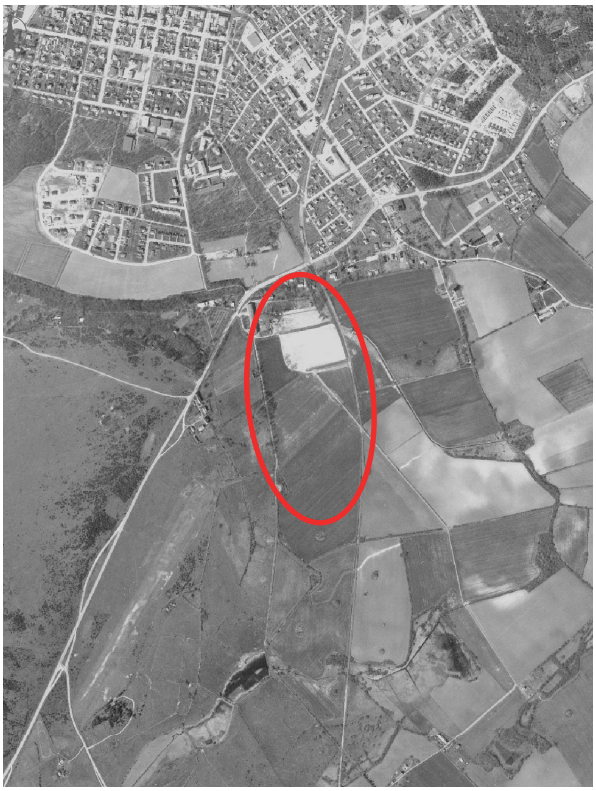

Bild 5. Historisk karta över området under 1970-talet där de första företagsetableringarna börjar ta form

Bebyggelse

Inom planområdet finns det idag bebyggelse i form av olika verksamheter och småföretag. De första kom att uppföras under tidigt 70-tal. Området är glest bebyggt och relativt småskaligt. Det består bland annat av ADT digitaltryck, en trycksaksleverantör. En annan aktör i samma bransch är Borgholms skylt & reklam. Det finns även flera företag som jobbar med bildelar och bil- och motorservice. Andra verksamheter inom området är Ölands grävtjänst som har materialupplag. Där finns även lagerbyggnader för måleri-, bygg- och anläggningsföretag inklusive industrihotell. Utöver verksamheter och småföretag finns Borgholms stug- och ställplats som är uppbyggd kring en handfull anlagda fiskedammar. Öster om planområdet ligger Rosenfors villaområde med permanentbostäder från framförallt 70- och 80-talet. Bostäderna är i en till två våningar.

Strax väster om planområdet ligger Vasahuset. Vasahuset är ett stort kalkstenshus som tillhör Kungsgården. Till Vasahuset hör även en stenlada närmast vägen som varit bryggeri samt ett bostadshus och ett uthus. Vasahuset uppfördes under 1600-talet för att ersätta ett tidigare hus som brann upp. In på 1900-talet har huset tillbyggt skick haft olika användningar som bostad och magasin. Idag används Vasahuset enbart som magasin. Endast ett äldre bostadshus i sten som finns på platsen används idag. Vasahuset är en av de historiskt intressantaste byggnaderna i Borgholmsområdet och kanske den enda bevarade profana byggnaden från medeltiden på Öland. Byggnaden utgör för den som färdas söderifrån ett landmärke för staden Borgholm. Vasahuset och ett område runt detta är sedan 1994 skyddat som byggnadsminne. Vid framtida exploatering i området är det viktigt att Vasahuset fortsatt utgör ett landmärke för staden för de som färdas söderifrån.

Bild 6. Vasahuset.

Norr om planområdet ligger den före detta banvaktstugan Lyckås, i höjd med den gamla banvallens sträckning. Banvaktstugan fungerade som tjänstebostad för banvakten. Byggnaden har kvar sin ursprungliga karaktär. På grund av de höga kulturvärden som bebyggelsen uppvisar är de befintliga byggnaderna q-märkta vilket innebär att de inte får rivas. Fråga om att byggnadsminnesförklara anläggningen väcktes 2019. Länsstyrelsen beslutade att inte byggnadsminnesförklara banvaktarstugankunde då den inte uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap 1 § Lag (1988:950). Kommunen vill oavsett lyfta byggnadens höga värde. Fastigheten är detaljplanelagd för bostadsändamål och innehåller en byggrätt söder om de befintliga byggnaderna. Fastigheten angränsar till planområdet och får inte styckas av.

Trafik

Planområdet är beläget strax söder om väg 136. Kungsgårdsvägen löper längs med planområdets östra del och ansluter till väg 136 norr om planområdet. Korsningen vid Kungsgårdsvägen och väg 136 är en belyst typ C-korsning. Det finns ett separat fält för vänstersvängande fordon för trafik norrifrån samt refuger på vägbanan. Hastigheten vid korsningen är 50 km/h. Det finns inga uppgifter om att korsningen vid Kungsgårdsvägen är en olycksdrabbad korsning. Det har förekommit en olycka där oskyddade trafikanter varit inblandade.

I det befintliga verksamhetsområdet finns det två lokalgator med infart från Kungsgårdsvägen. Förutom befintliga verksamheter, används Kungsgårdsvägen för boende öster om planområdet samt för trafik som ska vidare söderut mot ridhuset. Vid bostadsområdets södra gräns övergår den asfalterade Kungsgårdsvägen till en mindre grusväg, den gamla banvallen. Där ansluter även Strömbackagatan som löper längre österut. Strömbackagatan är skyltad som återvändsgränd med cykelbana som fortsättning. Längs med större delen av Kungsgårdsvägen finns det trottoar på båda sidor. Trottoaren ansluter till en gång- och cykelväg vid väg 136. Vid väg 136 finns en gång- och cykeltunnel för säker passage vidare mot centrum. Lokalgatorna i det befintliga verksamhetsområdet har trottoarer på båda sidor.

Väg 136 utgör huvudled på Öland och leder den huvudsakliga trafiken till hela norra Öland vilket medför att en stor mängd trafik passerar genom Borgholm, inte minst sommartid då antalet turister är mycket stort på hela Öland. Väg 136 genom Borgholm har en beräknad årsmedeldygnstrafik på mellan 7000-7500 fordon vid en mätpunkt på den södra infarten. Vid en mätpunkt som är placerad mellan Storgatan och Norra infarten på väg 136 är den beräknade årsmedeldygnstrafiken nästan 5500 fordon. Det innebär att en del av trafiken har Borgholm som målpunkt. Sommartid är det en hög belastning för genomfartstrafik på väg 136 och långa köer kan uppstå. Under sommaren uppges maxflödet vara drygt 18 000 fordon per dygn jämfört med omkring 7000 fordon som årsmedeldygnstrafik. Belastningen på Kungsgårdsvägen är inte lika hög som belastningen för genomfartstrafik på väg 136. En trafikmätning har gjorts för Kungsgårdsvägen under en vecka i juni 2021, utifrån trafikmätningen kan årsmedeldygnstrafiken för Kungsgårdsvägen uppskattats till 1396 fordon per dygn.

Några timmar om dagen på ett fåtal dagar under sommaren kan det uppstå köer i korsningen för fordon som ska svänga ut från Kungsgårdsvägen. Köerna som kan uppstå vid korsningen beror inte på korsningen i sig, utan på att hela sträckan mellan Borgholm och Köpingsvik har kapacitetsproblem under sommartid och särskilt i Köpingsvik där det finns många in- och utfarter direkt till väg 136 där köer uppstår. Även om korsningen vid Kungsgårdsvägen skulle byggas om i framtiden skulle det fortsatt kunna uppstå problem under trafiktopparna på sommaren då problemet är ett större problem för hela sträckan mellan Borgholm och Köpingsvik. Kapacitetsproblemet med långa köer som uppstår ett fåtal dagar om året ställs mot de resterande dagarna av året där det inte finns några kapacitetsproblem. Att dimensionera väg 136 efter trafiktopparna som finns några fåtal dagar om året skulle innebära stora ingrepp med efterföljande konsekvenser som inte står i proportion till nyttan av åtgärden.

I anslutning till korsningen vid väg 136 finns busshållplats, en i vardera riktning. Busshållplatsen trafikeras av busslinje 101 (Byxelkrok-Kalmar), 102 (Borgholm-Färjestaden) och 108 (Borgholm-Rälla).

Buller

Buller påverkar oss på olika sätt beroende på typ av buller, vilken styrka och vilka frekvenser det har, hur det varierar över tiden och vid vilken tid på dygnet som vi utsätts för det. Mätvärden förkortas vanligtvis dbA. Styrkan hos ett ljud mäts i enheten decibel. Bokstaven A står för A-vägning vilket innebär att de frekvenser som uppfattas bäst av det mänskliga örat, får större vikt vid en mätning. Det finns två sätt att mäta och beräkna buller på; med ekvivalent ljudnivå och maximal ljudnivå. Ekvivalent ljudnivå visar medelvärdet för alla ljud under en viss period. Maximal ljudnivå är det högst uppmätta värdet under en viss period, till exempel ett dygn.

Enligt förordningen om riktvärden för trafikbuller bör buller från väg- och spårtrafik inte överskrida nivåer enligt tabell nedan.

	Ekvivalent ljudnivå, dBA	Maximal ljudnivå, dBA
Ljudnivå utomhus vid bostadsbyggnadsfasad	60[1]	-
Ljudnivå utomhus vid uteplats i anslutning till bostad	50	70[2]
[1] För bostäder om högst 35 m^2 är riktvärdet 65 dBA. Om ljudnivå ändå överskrids bör • minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden och • minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan klockan 22.00 och 06.00 vid fasad.		
[2] Om ljudnivån ändå överskrids, bör nivån dock inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timmer mellan kl. 06.00 och 22.00.		

Kungsgårdsvägen angränsar till Rosenfors bostadsområde. En trafikmätning för Kungsgårdsvägen har genomförts under en vecka i juni 2021, vilket har legat till grund för en bullerutredning. Trafikmätning på väg 136 har hämtats från trafikverket, där uppräknad årsdygnstrafik har mätts. För beräkning av trafikalstring för nytt verksamhetsområde har trafikverkets trafikalstringsverktyg använts. En trafikprognos för både väg 136 samt Kungsgårdsvägen för år 2040 har tagits fram. Trafikmätningen visar att för Kungsgårdsvägen ökar trafiken till de dubbla år 2040, till följd av exploateringen. För väg 136 innebär det att årsmedeldygnstrafiken ökar med cirka 900 fordon, tillskillnad från om verksamhetsområdet inte exploateras.

Bullerberäkningen som har genomförts grundar sig på trafikmätningarna för både Kungsgårdsvägen samt väg 136. Resultatet från bullerberäkningen presenteras i form av utbredningskartor med fyra olika beräkningsfall: Ekvivalent ljudnivå vid nollalternativ för sommartrafik samt normalårstrafik, samt ekvivalent ljudnivå utbyggnadsalternativ för sommartrafik samt normalårstrafik. Sommartrafik används för att visa på extremfall av trafikflöde för väg 136. Maximal ljudnivå har inte beräknats då riktvärden saknas för undersökt bebyggelse.

Resultatet visar att den högsta beräknade fasadnivån är 54 dBA. De byggnader som utsätts av högst ljudnivåer ligger närmast Kungsgårdsvägen, detta indikerar att det är Kungsgårdsvägen som orsakar högst buller. Slutsatsen från bullerutredningen är att bullernivåerna vid byggnaderna klarar naturvårdsverkets riktvärden på 60 dBA med god marginal och ingen bulleråtgärd

behöver vidtas.

Idag kan det uppstå störningar från verksamheter placerade närmast Kungsgårdsvägen som ger ifrån sig damm och buller för boende. Trots att ingen bulleråtgärd behöver vidtas utifrån bullerutredningen, gör kommunen bedömningen att det kan vara lämplig att verksamhetsområdet kan avskärmas från bostadsområdet. Detta regleras genom att parkmark planläggs närmast tillkommande verksamheter vid sydöstra gränsen av planområdet. Genom användningen **PARK** kan gröna korridorer som angränsar till verksamhetsområdet bevaras, träd och buskage kan med fördel växa upp för att skymma tillkommande bebyggelse. Detaljplanen har bearbetats efter samrådet till att leda in trafiken till det nya området via Verkstadsgatan vilket gör att bullerkällan flyttas länge ifrån södra delen av bostadsområdet. För användning som kan utgöra höga buller har bestämmelse om bullerskydd angetts.

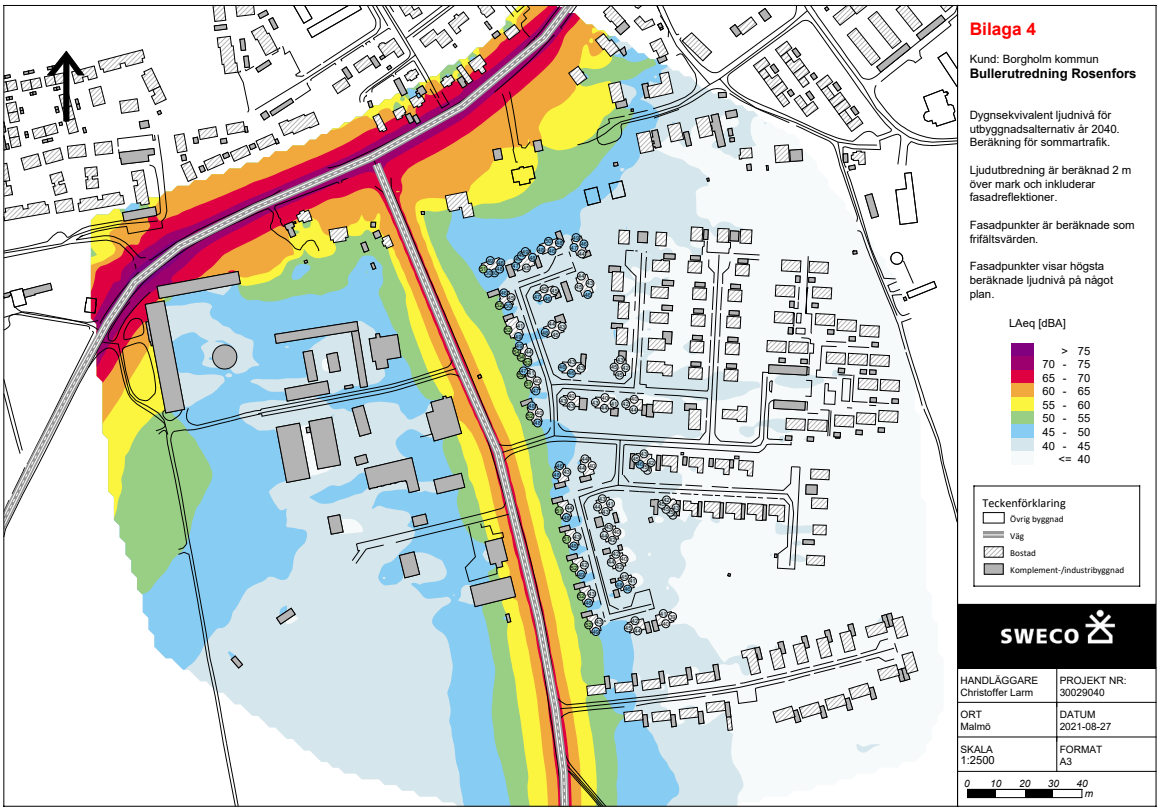

Bild 7. Bilaga från bullerutredning. Dygnsekvivalent ljud nivå för prognosår 2040, för sommartrafik.

Borglanda flygfält

Cirka 230 meter från planområdet finns Borglanda flygfält. Flygfältet styrs och sköts av Ölands Motorklubbs flygsektion som har mer än 30 medlemmar. Flygfältets bana är cirka 900 meter lång och 75 meter bred.

Fältansvariga för Borglanda flygfält har gett information gällande flygfältets aktivitet och vad som är viktigt att tänka på vid en kommande exploatering. Kommunen har informerats om att det i huvudsak sker sportflygningar och att flygningar sker mellan mars till november. Under sommarhalvåret förekommer omkring åtta till tio flygningar i veckan, flygningarna sker

endast under dagtid. Landningsvarvet går över delar av planområdet, tillkommande bebyggelse bedöms inte påverka landningsvarvet men fältansvarig framför att det är viktigt att inga master tillkommer som är över 25 meter.

Aktiviteten från flygfältet medför buller från körning, detta buller är dock inte konstant utan pågår periodvis under dagtid. En till två veckor om året, sommartid sker även trafik för fallskärmshoppning med ett större enmotorigt flygplan vilket innebär ökat buller under denna period. I övrigt är det tysta områden.

Kommunal och kommersiell service

Planområdet är beläget cirka 1 km söder om stadskärnan i Borgholm, där kommunal och kommersiell service finns. Triangeln är ett nyligen planlagt område för handelsetableringar med ett bra skyltläge intill befintlig infrastruktur. Triangeln är beläget vid den norra infarten till Borgholm. Området är redan färdigplanerat och företag som är i behov av att synas kan med fördel lokaliseras dit. Rosenfors verksamhetsområde har inte de förutsättningar som krävs för att vara exponerat på samma sätt, varpå en utveckling av liknande verksamheter som finns där idag, småföretagande, är att föredra.

Mark och vegetation

Den nya marken som föreslås tas i anspråk för verksamheter i planförslaget utgörs idag av i huvudsak flack åker- och ängsmark med kvarvarande rösen samt av grönskande övervuxna stenmurar och skogskorridorer som skiljer åkrarna åt. Åker- och ängsmarken brukas idag som odling av vall. Inom planområdet finns det även anlagda fiskedammar samt en gräsyta som utgör ställplatser för husbilar. Planområdet angränsar i söder och väster till ytterligare åkermark samt betesmark. Angränsande åkermarker till planområdet ligger inom regional bevarandeplan för odlingslandskapet. Det är alvarmarken samt de örtrika torrängarna som lyfts fram i samklang med den sammanhängande miljön av fornlämningar som visar på områdets långa historik som odlingslandskap. Planområdet i ett större sammanhang ingår i länets kulturvårdsplan, Räpplinge socken, där framförallt den rika miljön av fornlämningar och Borgholms Kungsgårds historia är utmärkande kulturvärden för planområdet.

Bild 8. Del av planområdet. I bakgrunden skymtas befintliga verksamheter och bostäder.

Trädalléer och skyddsvärda träd finns inom och i anslutning till planområdet. Väster om planområdet, längs planområdesgränsen finns en trädallé som löper i norr-södergående riktning längs med en befintlig grusväg. Trädallén består av gamla eller döda träd, allén är biotopskyddad och består av höga biologiska värden. I trädallén finns en skyddsvärd ask med en stamdiameter på 110 cm. Det finns även en Lundalm i trädallén som är hotad med anledning av almsjukan. Intill den norra delen av planområdet finns även enkelsidig trädallé som är placerad öster om Kungsgårdsvägen, allén sträcker sig från Kungsgårdsvägens början till Skördevägen. Trädallén ska bevaras vid en restaurering av Kungsgårdsvägen. Anläggning av gång- och cykelväg kommer ske inom det befintliga vägområdet och bedöms därför inte påverka den intilliggande allén. I den västra delen av planområdet finns en större ek med en uppmätt stamdiameter på 100 cm som är särskilt skyddsvärd och bör skyddas i planen. Utanför planområdesgränsen, på Borgholm kungsgård finns även ett antal skogsalmar som bedöms som hotade med anledning av almsjukan. Exploateringen bedöms inte påverka almarna då de är placerade utanför planområdet.

Bild 9. Skyddsvärd ek placerad i den östra delen av planområdet. Eken har en stamdiameter på 100 centimeter.

Utöver den biotopskyddade trädallén som angränsar till planområdet och den skyddsvärda eken, finns ett flertal andra sorters träd inventerade inom det befintliga verksamhetsområdet som inte bedöms vara skyddsvärda, bland annat pil och asksly. Kommunen har i dialog med länsstyrelsen gjort bedömningen att ask inom planområdet inte bedöms vara särskilt skyddsvärt då det endast utgörs av asksly. Vid den östra plangränsen finns det en trädrad tillsammans med buskage, som består av främst yngre träd som inte heller bedöms vara skyddsvärt.

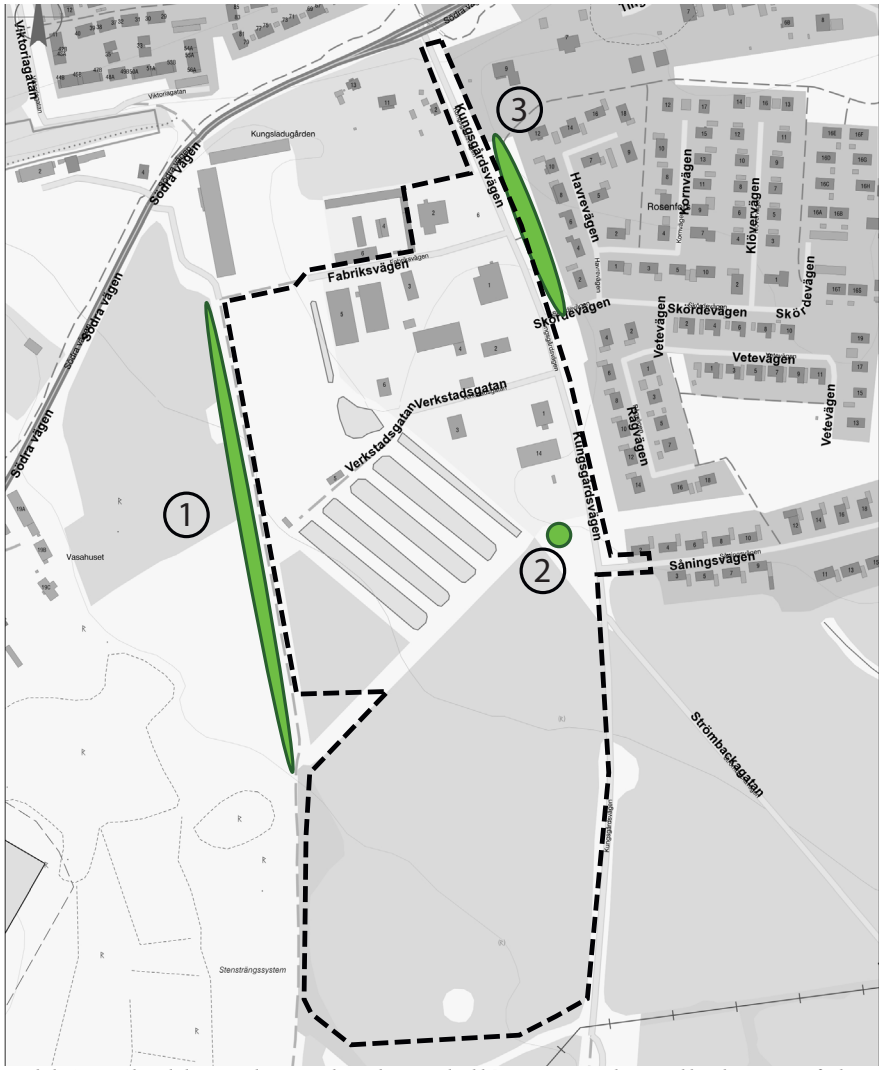

Bild 10. Skyddsvärda träd och trädallé inom och intill planområdet. 1. Biotopskyddad trädallé, 2. Särskilt skyddsvärd ek, 3- Enkelsidig trädallé

Ett flertal rödlistade arter har registrerats inom planområdet; Vit sminkrot, Bolmört och Luddvicker. Dessa arter har återfunnits på en yta som har använts som upplag, under ett platsbesök konstaterades det att det är osannolikt att dessa arter finns kvar på platsen. Lungrot som också är rödlistad har observerats i den sydöstra gränsen av planområdet, Lungrot bedöms inte påverkas negativt av planen eftersom den har återfunnits utanför planområdet.

Stenmurar

Stenmurar tillhör de mest påtagliga lämningarna i kulturlandskapet och vittnar om gångna tiders odlingslandskap. Murarna har höga naturvärden med en viktig funktion i ekosystemet. De utgör livsmiljöer, tillflyktsorter och spridningsvägar för flera växt- och djurarter. Precis väster om planområdet, längs grusvägen och trädallén, finns det biotopsskyddade stenmurar som skiljer åkrarna åt, stenmur nummer 2 i kartan på nästa sida. Det finns även en stenmur söder om planområdet, stenmur nummer 3 i kartan. Dessa stenmurar ligger utanför planområdet och ett visst avstånd tas till dessa i detaljplanen. Inom planområdet finns en stenmur som är centralt placerad och sträcker sig i väst-nordostlig riktning, stenmur nummer 1. Stenmuren är till stor del övervuxen vilket gör att muren är svår att urskilja. Muren har även rasat vid några ställen

och spridits ut. Stenmuren råder under biotopskydd tillsammans med ett intilliggande dike, en ansökan om dispens från biotopskyddet har gjorts för att kunna genomföra detaljplanen och uppnå en effektiv markanvändning.

Inom planområdet finns det även två odlingsrösen. Odlingsrösen definieras som på eller i anslutning till jordbruksmark upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften. Ett äldre odlingsröse finns i den södra delen av planområdet som skyddas i planen och kommer inte att påverkas av en kommande exploatering. I den östra delen av planområdet finns ett odlingsröse som bedöms ha kommit till under senare tid, även detta odlingsröse skyddas i planen.

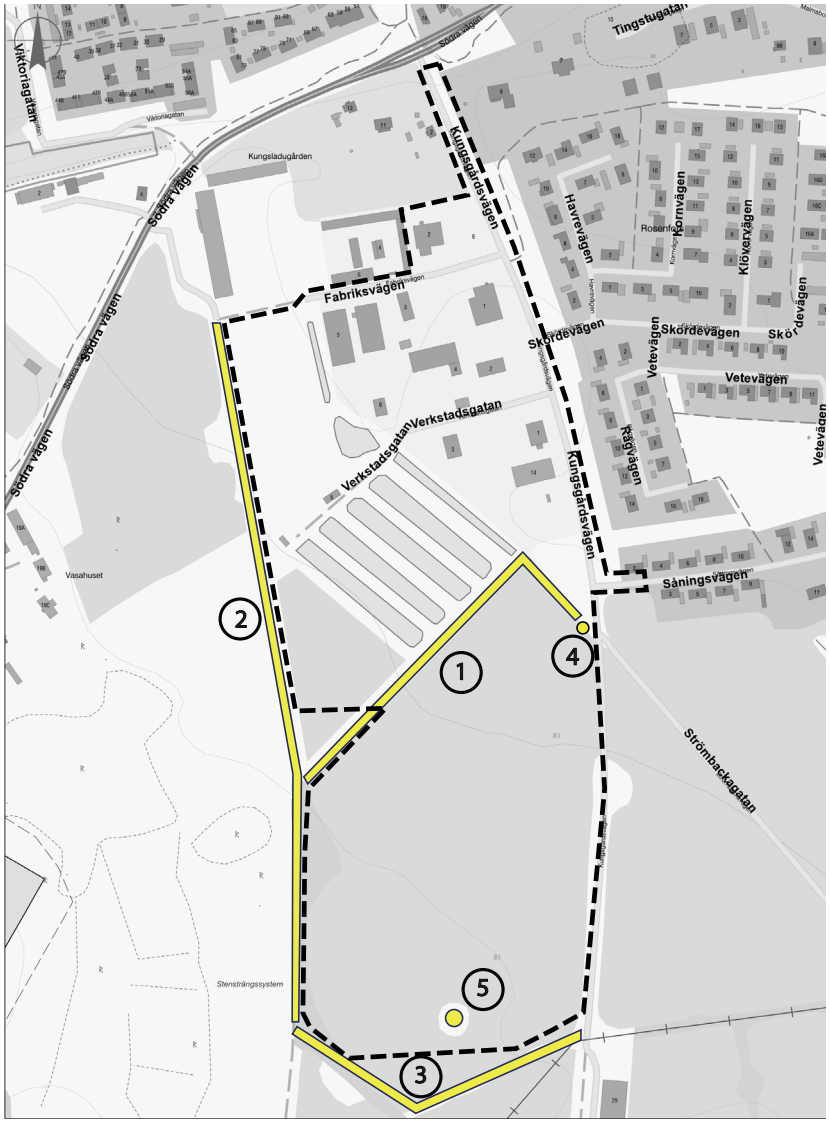

Bild 11. Stenmurar och odlingsröse inom och intill planområdet. 1- stenmur inom planområdet, kommunen har ansökt om dispens från biotopskydd. 2- Stenmur intill planområdet, påverkas inte av planen. 3- Stenmur söder om planområdet, påverkas inte av planen. 4- Odlingsröse som skyddas i planen. 5- Odlingsröse som skyddas i planen.

Bild 12. Stenmur 1 inom planområdet. Delar av stenmuren har rasat och är utspridd, andra delar är mer tydlig i sin utformning.

Dispens från biotopskydd

Kommunen har ansökt om dispens från biotopskydd för stenmur nummer 1 som korsar planområdet och intilliggande diket som följer stenmuren. Nedan visas karta över de delar som beviljats dispens, vilka är rödmarkerade.

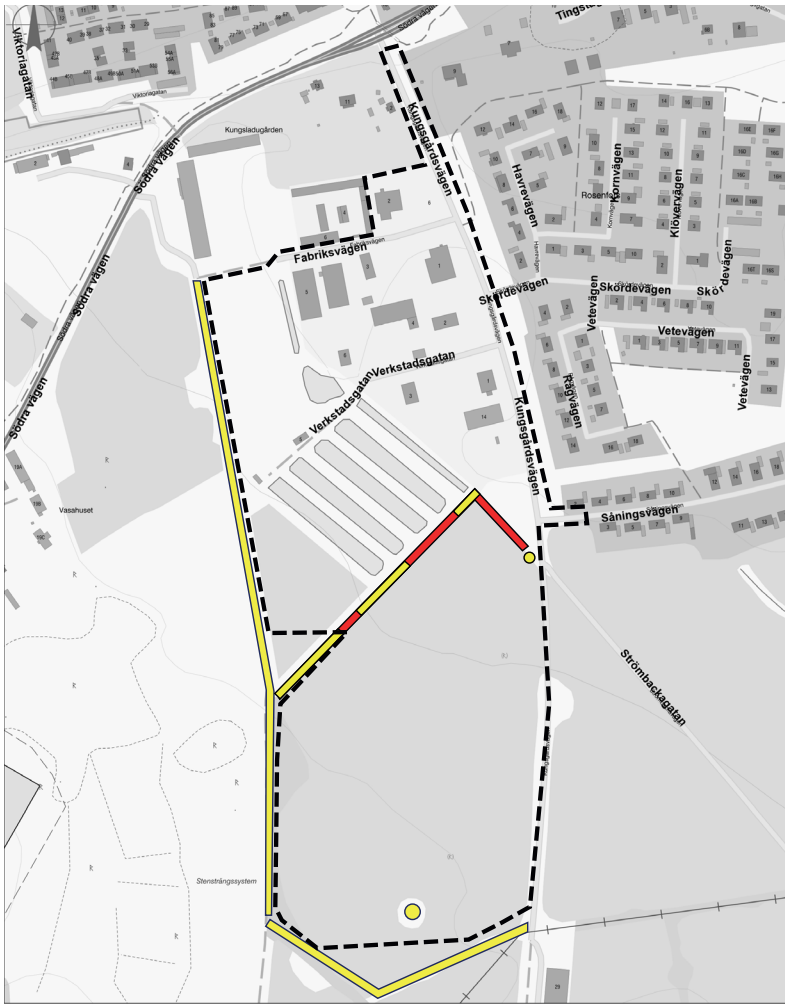

Bild 13. Karta som visar vilka delar av biotioskyddad stenmur samt dike inom planområdet som har beviljats dispens från biotopskydd, dessa delar är rödmarkerade.

Delar av stenmuren och diket som inte har beviljats dispens från biotopskyddet har antingen undantagits från planområdet, eller skyddas med en planbestämmelse. De delar som har beviljats dispens från biotopskyddet är inom delar där det finns särskilda skäl till varför biotopskydden måste upphävas. Skälen är dels för att kunna genomföra stora delar av planen och även för att kunna genomföra den planlagda dagvattenhanteringen i form av dagvattendamm samt svackdiken.

Fornlämningar

Marken omkring planområdet ingår i Räpplinge socken och är fornlämningstätt. Det finns flertalet boplatser och fyndplatser dokumenterade från förhistorisk tid. Området har således varit brukat och bebott under mycket lång tid. Trots att området är fornlämningstätt är det samtidigt en av de mindre undersökta socknarna på Öland. De gravar som man ser är framförallt knutna till landborgskanten längs väg 136. Inom planområdet finns det två större stenåldersboplatser registrerade samt några lösfynd utan synlig avgränsning. Strax utanför planområdet, nordväst, finns lämningar av gravfält och spår av odling från järnåldern. En arkeologisk förundersökning över fornlämningarna har gjorts av Kalmar Läns Museum (2019). Den arkeologiska förundersökningen visar på att de registrerade boplatserna endast återfanns i form av ytterligare lösfynd. De anläggningar som eventuellt har funnits på platsen har med största sannolikhet blivit förstörda av jordbruksarbete. Med tanke på det ringa antal anläggningar och fynd och på anläggningarnas dåliga bevarandegrad rekommenderar Kalmar läns museum inga ytterligare antikvariska åtgärder inom detaljplaneområdet. Marken kan därmed tas i anspråk för exploatering. Den arkeologiska förundersökningen finns bifogad till planhandlingarna.

Radon

Inom planområdet finns ingen radonmätning registrerad. Det finns radonmätningar utförda utanför planområdet som visar 60-110 becquerel per kubikmeter. Vid radonvärden som överskrider 200 becquerel per kubikmeter bör åtgärder vidtas. Det är inte ovanligt att radonvärden skiljer sig mycket åt på Öland med punktvis förhöjda värden. Anledningen är att radon sprider sig genom sprickor och håligheter i berggrunden via grundvatten och jordluft genom marklagren. Alunskiffer har höga radonhalter. Andra skifferarter har låga till normala radonhalter. I ett bälte längs med landborgskanten underlagras lerskiffer och kalkstenen av alunskiffer. Alunskiffern kan gå i dagen där de överlagrande bergarterna knäckts. Landborgskanten sträcker sig i nordsydlig riktning längs Ölands västra kust. Det finns därmed mindre risk för höga radonvärden på Ölands östra sida än på västsidan. Planförslaget medger inte någon känslig markanvändning.

Geologi

Enligt uppgifter från Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) består jordlagret inom planområdet av lerig morän. Inom planområdet är jordtäcket bitvis tunt och kalkberggrunden går ställvis att finna direkt under matjorden. Väster om planområdet finns sedimentärt berg. Både berggrunden och jordlagren är relativt ogenomsläppliga vilket innebär att grundvattenytan förväntas stiga mer eller mindre upp i markytan vid blöta förhållanden.

Planområdet är ett relativt flackt område öster om landborgskanten. Området sluttar mot nordost med en höjdskillnad på ca tio meter från söder till norr inom planområdet. Marknivåerna inom planområdet varierar mellan 20-30 meter över havet och ligger inte inom område som löper risk för översvämning av stigande havsnivå. Marknivåerna väster om planområdet, vid väg 136

innan Vasahuset, är högre än inom planområdet, cirka 34-36 meter över havet. Marknivåerna öster om planområdet, Rosenfors bostadsområde, är lägre än inom planområdet.

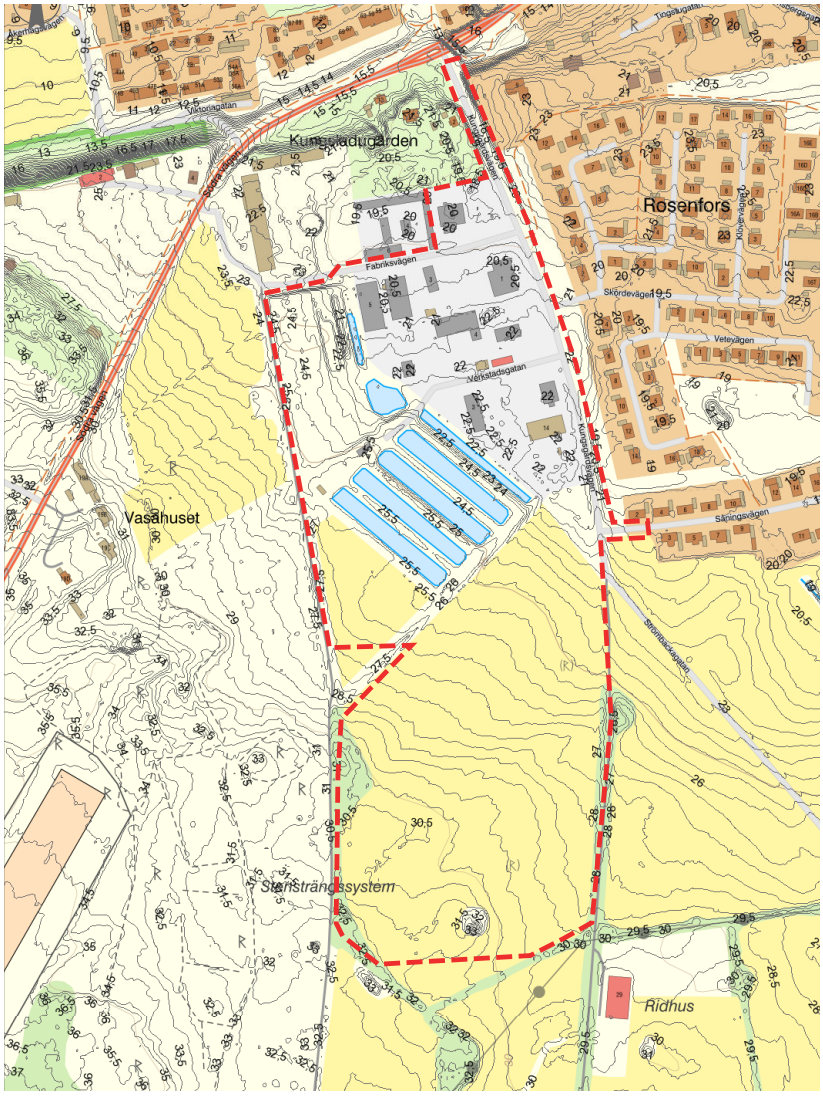

Bild 14. Höjdkurvor i området

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner från tak och hårdgjorda ytor. Vid all ny exploatering är det viktigt att tänka på höjdsättning och ytavrinning så att det inte blir problem med instängda områden. Det befintliga verksamhetsområdet inom detaljplanen ingår i kommunalt verksamhetsområde för omhändertagande av dagvatten fastighet samt dagvatten gata. Inom planområdets mitt finns det öppna diken som ansluter till det befintliga ledningsnätet samt öppna vattenspeglar (befintliga dammar). Söder om de anlagda dammarna finns en lågpunkt. Vid planens genomförande, där en stor andel av markområdet kommer att hårdgöras, finns det risk för att vatten inte kan rinna undan och leda till översvämningar. I samband med upprättandet av planförslaget har en dagvattenutredning tagits fram av Structor (2020). Dagvattenutredningen finns bifogat till med planhandlingarna. I dagvattenutredningen har dagens dagvattenhantering studerats samt framtida utifrån en maximal exploatering av området. Utredningen ger även förslag till åtgärder.

Möjligheterna till infiltration av dagvatten i området idag bedöms vara mindre bra i lerig morän. Vid genomförandet av den arkeologiska förundersökningen framgår det att vattnet steg snabbt i vissa av schakten som grävdes.

Bild 15. Bild från den arkeologiska förundersökningen över ett av schackten.

Både grundvattenströmningens riktning och ytvattenströmningen förväntas vara liknande som markytans lutning, riktning norrut mot Borgholm stad. I den sydligaste delen av planområdet finns vattendelare som gör att vatten istället kan strömma lite mer öster- eller söderut mot en del av vattendraget Strömmen. Idag leds ytvattnet inom planområdet till det kommunala dagvattennätet som har Kalmarsund som slutrecipient för dagvatten. In i planområdet rinner vatten väster- och söderifrån från betesmarkerna. En del av ytvattnet som kommer västerifrån används till de befintliga dammarna.

Söder och öster om planområdet finns ett par våtmarksområden där Rosenforsbäcken går igenom. Bäcken mynnar ut till dagvattenätet söder om Rosenfors villaområde. Bäcken skapar problem på vårkanten med översvämningar och belastar dagvattenledningarna vid hög nederbörd. Dagvattenledningar som sedan fortsätter genom Borgholm stad är då redan överbelastade vid inloppet och kan därmed inte ta upp den mängd dagvatten som tillkommer inne i staden. Idag pågår det ett arbete med att utvidga våtmarker som kan fördröja dagvatten där Rosenforsbäcken går igenom. På så vis kan dagvattnet omhändertas, fördröjas och renas innan det når dagvattenledningen söder om villaområdet och undvika att belasta ledningen redan vid inloppet och orsaka problem längre norrut. Det kommunala ledningsnätet för dagvatten kan då även ta upp dagvatten från stadens gator.

I planförslaget måste dagvattnet omhändertas innan det kan kopplas på det befintliga ledningsnätet. Omhändertagandet ska ske lokalt på platsen genom öppna dagvattenåtgärder för att samla upp, fördröja och rena. För att inte försvåra dagvattenhanteringen i nedströms belägna områden föreslås det i dagvattenutredningen (Structor, 2020) att utflödet från detaljplaneområdet inte får öka i samband med exploatering utan ska vara samma som vid nuvarande situation. Åtgärder som föreslås i dagvattenutredningen är skelettjord, diken och dammar på allmän platsmark samt förslagsvis underjordiska kassettmagasin på kvartersmark för fördröjning och rening av dagvatten. Dagvattenhanteringen i planförslaget beskrivs mer utförligt under planförslag på sida 45.

Bild 16. Riktning för avrinning

Vatten och avlopp

Planområdet angränsar till kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Borgholm Energi AB är huvudman för det allmänna nätet. Eventuell ny bebyggelse kan kopplas på det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp.

El- och tele och bredband

Skanova, Borgholms Energi Elnät AB och Telia öppen fiber har markförlagda ledningar inom planområdet. Strax söder om planområdet har E.ON en kraftledning som omfattas av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter och ett avstånd på minst 15 meter måste tas från planområdet till kraftledningen. För arbete under och bredvid kraftledningar gäller särskilda bestämmelser och både Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter och Arbetsmiljöverkets föreskrifter måste iakttas. Starkströmsföreskrifterna reglerar bland annat höjd över mark, avstånd från ledning till byggnad, brännbart upplag och parkeringsplatser. För arbete nära eller under ledning gäller både Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt starkströmsföreskrifterna.

4. Avvägningar enligt Miljöbalken

Förenligt med 3, 4 och 5 kap. Miljöbalken

Miljöbalkens tredje kapitel handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Mark- och vattenområden skall användas för det ändamål som de är mest lämpade till. Det fjärde kapitlet handlar om bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden (Öland anges). Det femte kapitlet handlar om miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsförvaltning. Regeringen får ange föreskrifter angående mark, vatten, luft eller miljön, om det behövs för att bland annat skydda människors hälsa eller miljön. Planförslaget bedöms som förenligt med Miljöbalkens 3, 4 och 5 kapitel.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Vid detaljplaneläggning ska kommunen göra en undersökning om planens miljöpåverkan. En undersökning är den analys som görs för att avgöra om planen eller projektets förslag kan antas påverka miljön så mycket att en miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning behövs. Vid betydande miljöpåverkan krävs en MKB enligt PBL 4 kap. 34 §. Syftet är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. I undersökningen beskrivs platsens miljöförutsättningar och motiverar ett ställningstagande för om planen kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning göras.
Borgholms kommun har utfört en undersökning av planens miljöpåverkan. Den samlade värderingen är att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas enligt Miljöbalkens kriterier. I behovsbedömningen framgår det att planförslaget kan leda till påverkan på grundvattnet, fornlämningar, biotopskyddade stenmurar och trädallé, samt påverkan på MKN buller och att undersökningar behöver göras för att säkerställa i vilken utsträckning planförslaget kan komma att påverka dessa. En arkeologisk förundersökning har gjorts som visar på att befintliga fornlämningar saknar värde och att marken därför kan tas i anspråk för avsatt ändamål. En utredning om dagvatten har gjorts som visar på att det finns en ytterst liten risk att grundvattnet skulle påverkas av planförslaget. För att säkerställa att grundvattnet inte påverkas behöver marknivåerna bibehållas så att ytvattnets riktning fortsatt sker norrut. En bullerutredning har även tagits fram som visar att det inte krävs någon skyddsåtgärd till följd av exploateringen.

De biotopskyddade stenmurarna längs planområdets västra gräns, samt den biotopskyddade trädallén, har undantagits från planområdet. Det tas ett säkerhetsavstånd på 16 meter från planområdesgränsen till tillkommande bebyggelse för att säkerställa att ingen påverkan sker på den biotopskyddade allén. Detta avstånd säkerställs med prickmark samt med en bestämmelse om att schaktning, byggnation eller upplag inom får ske inom detta skyddsavstånd. En ansökan om dispens från biotopskyddet har gjorts för stenmuren som är placerad centralt i planområdet och sträcker sig i väst- nordostlig riktning. Sammantaget görs bedömningen att skyddsvärda arter av träd inom eller precis utanför planområdet inte påverkas av planen, då skyddsvärda träd skyddas genom planbestämmelser eller undantas från planområdet.

I undersökning om betydande miljöpåverkan framgår det att det inom planområdet finns ett flertal rödlistade arter rapporterade i artportalen mellan 2010-02-01 och 2021-02-01, dessa arter är Vit sminkrot, Bolmört och Gravand. Dessa arter är klassade som nära hotade. Luddvicker som är klassad som sårbar har även observerats inom planområdet. De nämnda örterna har

återfunnits på en yta som har använts som upplag. Ett platsbesök avslöjade att det är osannolikt att örterna lever kvar idag. År 2009 har det rapporterats att Lungrot har påvisats i planområdets sydöstra kant. Eftersom denna del kommer att planläggas med **PARK** görs bedömningen att det är en liten risk att Lungroten kommer att påverkas av planen. Gravanden har observerats vid ett tillfälle år 2014 i en av dammarna tillhörande Borgholms stug- och ställplats, men de bedömdes inte häcka på platsen. Rödlistade arter av fågel bedöms därmed inte påverkas av planen då området inte utgörs som levnadsplats för dessa.

Det är inte troligt att annan biologisk mångfald, spridningskorridorer, barriärer, solinstrålning eller näringstillgång påverkas av detaljplanen då marken i dagsläget brukas som åkermark utan högre naturvärden.

Den samlade bedömningen är att planförslaget inte medför en betydande miljöpåverkan.

Riksintressen

Hela Öland utpekas som riksintresse för det rörliga friluftslivets intressen som särskilt ska beaktas vid exploatering eller andra ingrepp i miljön enligt Miljöbalken 4 kap 1-2§§ samt för obruten kust enligt Miljöbalken 4 kap. 3§. Bestämmelserna utgör inget hinder vid utveckling av befintliga tätorter eller lokalt näringsliv. Planområdet ligger i utkanten av Borgholms tätort och är ingen målpunkt för det rörliga friluftslivet. Planförslaget innebär en utveckling av näringslivet och bedöms inte påverka ovanstående riksintressen negativt.

Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § Miljöbalken. I motiveringen till riksintresset pekas tre delar ut; Slottsmiljön vid Borgholms slottsruin och kungsladugård, Borgholms stadsmiljö med brunns- och bostadsbebyggelse från sekelskiftet samt odlingslandskapet med differentierat näringsfång vid byar och bebyggelsemiljöer. Av riksintressets kärnvärden är det främst den komplexa kulturmiljön som Kungsladugården utgör som kan komma att påverkas av detaljplanens förslag. Kungsladugården ligger cirka en kilometer öster om Borgholms slottsruin. Tillsammans utgör Kungsladugården och slottsmiljön en helhet såväl funktionellt som upplevelsemässigt. I viss mån kan även odlingslandskapet påverkas, men denna bedöms redan initialt vara försumbar. Stadsmiljön i Borgholm med brunns- och bostadsbebyggelse från sekelskiftet kommer inte att påverkas av detaljplanen då planområdet är beläget utanför staden. Kungsladugården anlades av Gustav Vasa under 1500-talet i syfte att drivas som avelsgårdar för hovets räkning samt tjäna som mönstergårdar för traktens bönder. Kungsgården var helt inriktad på djurhållning. Kungsgården ligger cirka en kilometer öster om Borgholms slott och hade från början stora markområden. Den första byggnaden byggdes troligen under 1520-talet. På 1670-talet brändes huset av danskarna och ett nytt stort stenhus med två bostadsvåningar, Vasahuset, byggdes på det gamla husets grund. Vasahuset utgör den kulturhistoriskt mest komplexa delen i omgivningen. Vasahuset utgör ett karakteristiskt blickfång vid infarten till Borgholm söderifrån och är idag skyddat som byggnadsminne.
Planområdet omfattar inte själva Kungsladugården, men en del av marken som arrenderas av Kungsladugården idag. Planområdet omfattar inte marken kring Vasahuset, men angränsar till det kulturhistoriskt värdefulla området. För att inte inkräkta på upplevelsen av stadens möte med kultur- och naturmiljön är bebyggelsen i planförslaget reglerad i både skala och placering. För att bedöma lämplig höjd och placering av ny bebyggelse inom planområdet har en enkel höjdmodell över området tagits fram med hjälp av inskannad las-data. Med hjälp av höjdmodellen har ny

bebyggelse placerats ut inom planområdets kvartersmark där olika höjd på byggnaderna har ställts in för att bedöma vilken skala som passar in i landskapsvyn från väg 136. Landskapsbilden från väg 136 är viktig att bevara utifrån riksintressets kärnvärden som slottsmiljön, Kungsladugården och Vasahuset utgör. Planförslaget har därför utformats för att minimera påverkan på landskapsbilden sett från väg 136. Marknivåerna över havet har använts som utgångspunkt vid bebyggelsens höjd för att undvika att den nya bebyggelsens taklinje blir högre än marknivån vid väg 136. För att minimera påverkan på landskapsvyn från väg 136 har bebyggelsens höjd reglerats till maximalt åtta meter i nockhöjd. Längs med planområdets västra gräns finns en trädallé som avgränsar planområdet från betesmarken i väster. I höjdmodellen som tagits fram har olika höjdangivelser testats för ny bebyggelse. I bilderna på nästa sida visas bebyggelse med åtta respektive tio och tolv meters höjd för att få en uppskattning om hur bebyggelse upplevs från väg 136.

Bild 17. Vy över Vasahuset från väg 136. Bakom Vasahuset och trädridån ligger det befintliga verksamhetsområdet.

En högsta nockhöjd på åtta meter bedöms som lämpligt i planområdet med hänsyn till omgivningen då marken här är högre, cirka 30 meter över havet. Marknivån vid väg 136 ligger på ungefär 34-36 meter över havet. En högsta nockhöjd på åtta meter bedöms även som lämplig sett från bostadsområdet. Befintliga verksamheter inom planområdets norra del har varierande höjder mellan sex och åtta meter i nockhöjd. Dessa är småskaliga i sin karaktär och en utveckling av liknande verksamheter bedöms som lämpligt i området. Storskaliga verksamheter som har behov av att synas bedöms inte som lämpligt i planområdet. Den typen av verksamheter är mer lämpade att placera i handelsområdet Triangeln som ligger i direkt anslutning till den norra infarten. Handelsområdet Triangeln har förutsättningar för att vara exponerat på ett annat sätt. Nytillkommande verksamheter i Rosenfors bedöms inte kunna vara exponerade på samma sätt med hänsyn till omgivande bebyggelse och den värdefulla natur- och kulturmiljön samt odlingslandskapet. Med planförslagets utformning görs bedömningen att planförslagets påverkan på landskapsbilden är marginell.

Planområdet angränsar till riksintresse för naturvården i väster. Riksintresset utgörs av ett större

alvarområde (3 kap 6 §, miljöbalken). I området ingår hela Slottsalvaret samt Greby-Räpplinge alvar. Området beskrivs som representativt odlingslandskap med betade alvarmarker med lång kontinuitet. Området har rik flora och fauna. Ett avstånd mellan gränsen för riksintresset och planområdesgränsen har skapats. Marken närmast planområdesgränsen i väster är dels planlagd med prickmark och dels planlagd som **NATUR** för att skapa ett byggnadsfritt avstånd mellan det öppna odlingslandskapet och det nya verksamhetsområdet. Det kan bidra till att skapa ett möte mellan kommande verksamhetsområde och natur- och kulturmiljön.

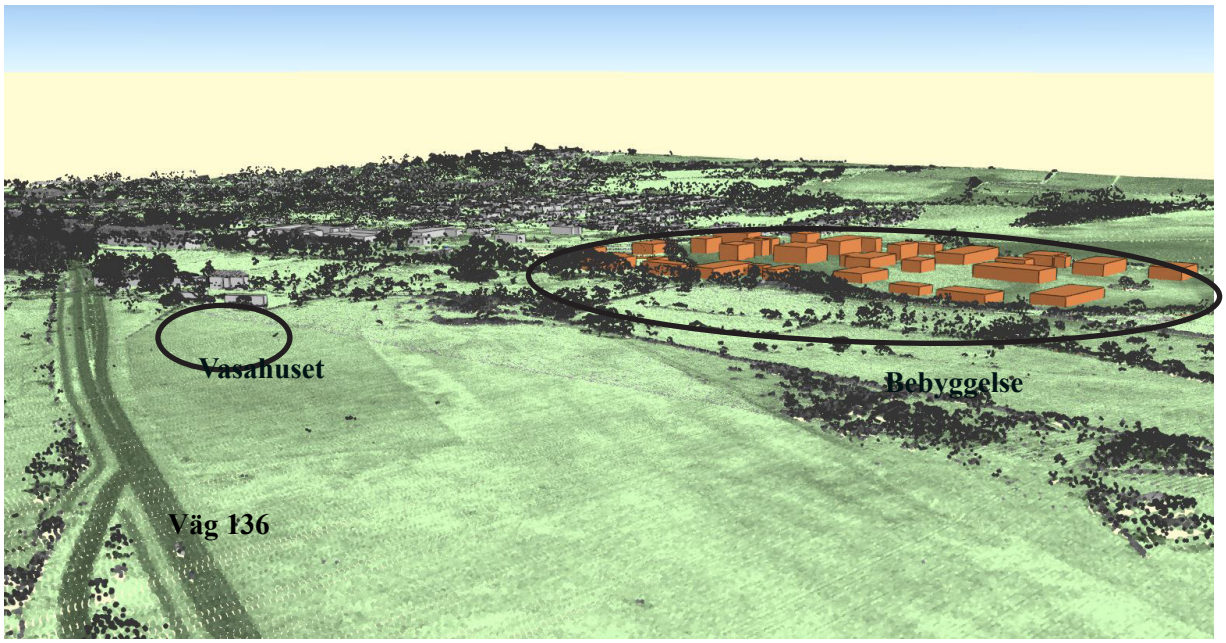

Bild 18. Bild över området från höjdmodellen. Gråa byggnader är befintliga byggnader och orangea är förslag på nytillkommande bebyggelse.

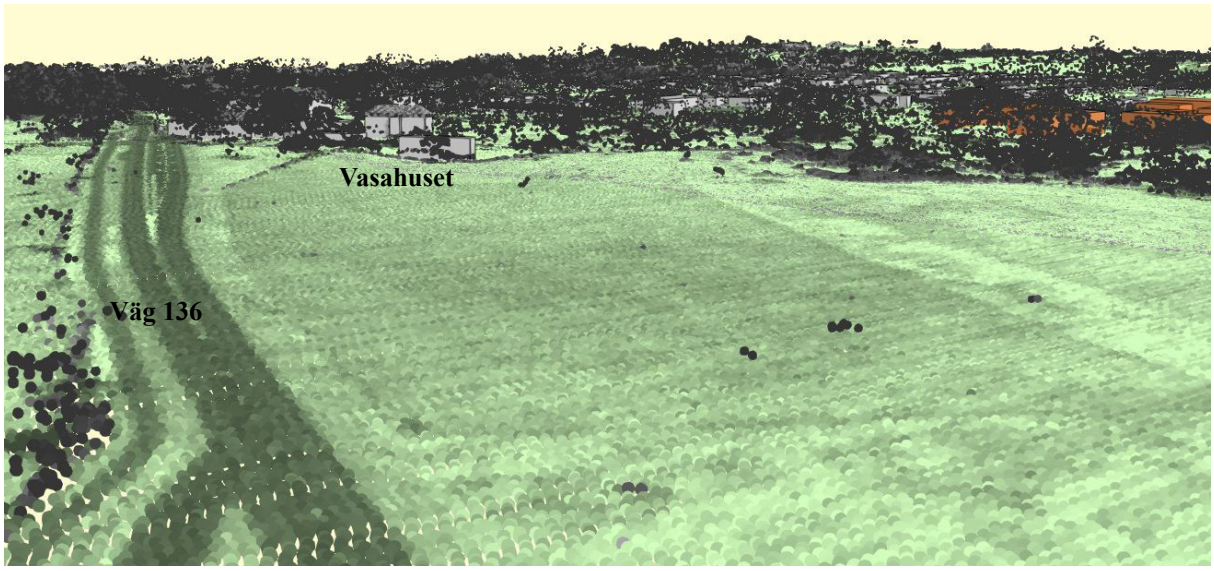

Bild 19. Bild från väg 136 med vyn över Vasahuset. Bakom Vasahuset skymtas befintlig bebyggelse.

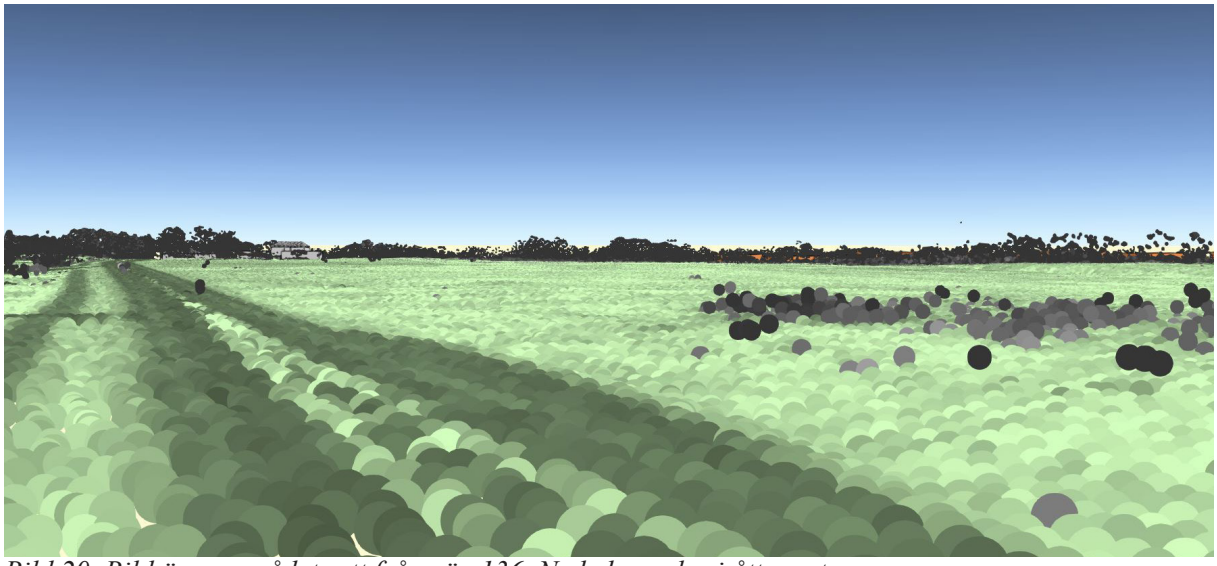

Bild 20. Bild över området sett från väg 136. Ny bebyggelse i åtta meter.

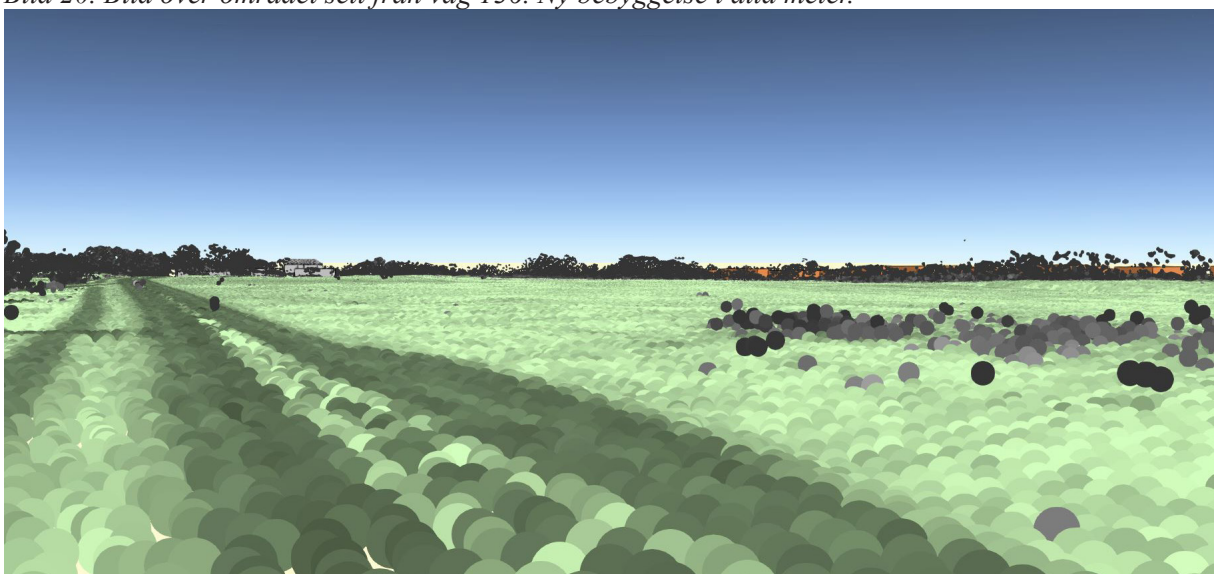

Bild 21. Bild över området sett från väg 136. Ny bebyggelse i tio meter.

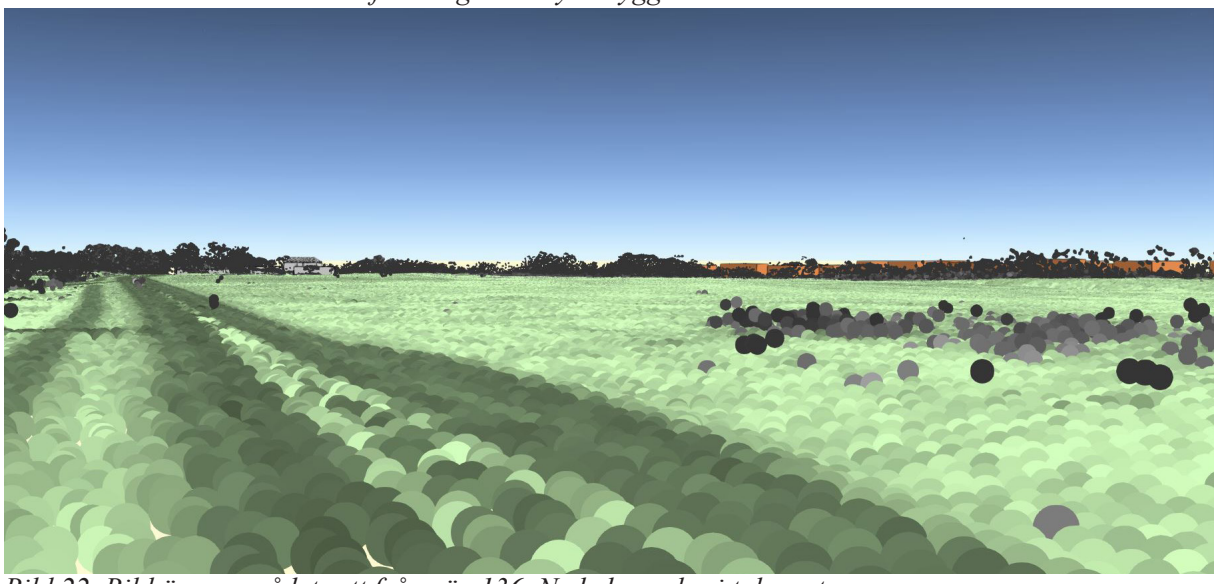

Bild 22. Bild över området sett från väg 136. Ny bebyggelse i tolv meter.

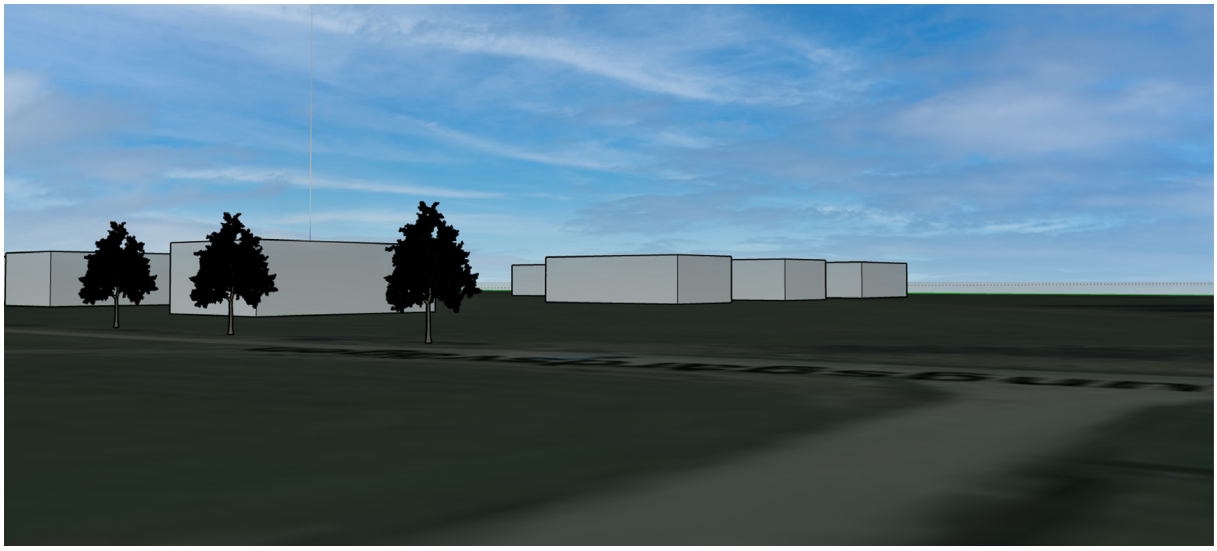

Bild 23. Bild över området sett från Såningsvägen. Ny bebyggelse i åtta meters höjd.

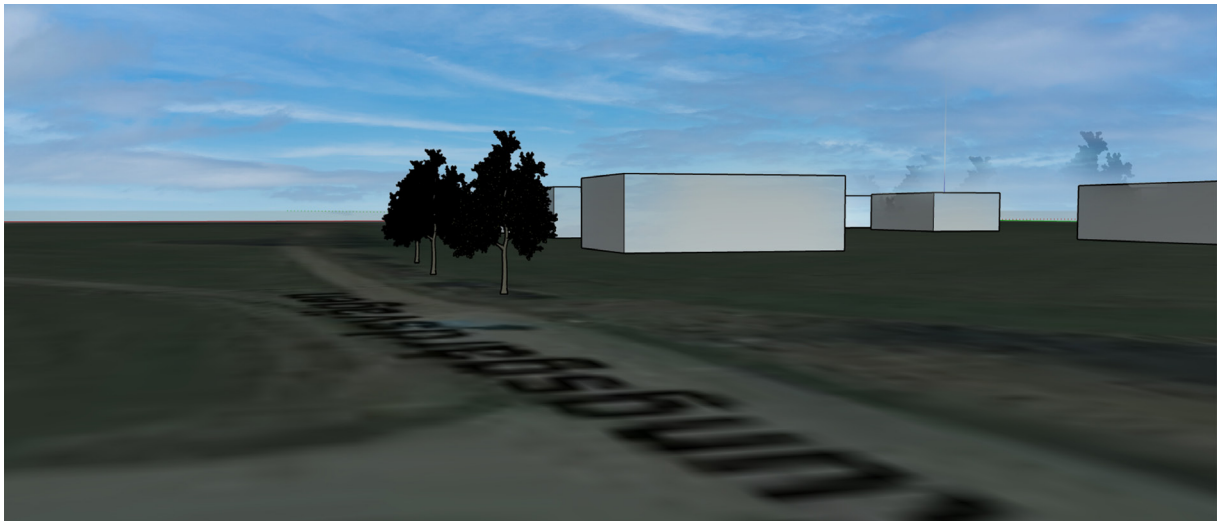

Bild 24. Bild över området sett från centrala delen av Kungsgårdsvägen Ny bebyggelse åtta meters höjd.

Jordbruksmark

Enligt 3 kap. 4 § andra stycket Miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Planförslaget innebär en exploatering på jordbruksmark. Kommunen är i behov av verksamhetstomter i närheten av Borgholm. Borgholm är begränsad åt vilket håll staden kan växa med havet, slottsmiljön och jordbruksmark runt om sig. I den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik från år 2019 har områden som är lämpliga för verksamhetsutveckling pekats ut. Rosenfors är ett av de områden som är utpekat som utredningsområde för verksamheter. Andra möjliga områden som är utpekad i den fördjupade översiktsplanen inom eller i närheten av Borgholm tätort är antingen redan utbyggda eller kringbyggda och saknar

expansionsmöjligheter. Nya verksamhetsetableringar i de centrala delarna av Borgholm är inte lämpligt då trafiken inne i staden skulle öka vilket medför ökade störningar för bostäder och stadsliv. Att ta attraktiv och strandnära mark i anspråk för verksamhetsändamål är inte god hushållning med markresurserna. En placering utanför tätorten är därför lämpligt för utveckling av verksamheter.

I den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik förs ett resonemang om tätorternas omgivande jordbruksmark. Rekommendationerna är att de stora sammanhängande jordbruksarealerna inom fördjupningsområdet ska prioriteras. Där jordbruksmarken sammanfaller med vattentäkten bör ingen exploatering vara möjlig. Den jordbruksmark som föreslås att exploateras med detaljplanen är utpekad i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik som jordbruksmark som kan försvinna i samband med att fördjupningen genomförs. I den fördjupade översiktsplanen har bedömningen gjorts att den jordbruksmark som kan tas i anspråk för exploatering är mindre produktiv än övrig jordbruksmark.

För att nyttan med att bebygga odlingsmark ska överväga befintlig användning ska marken utnyttjas effektivt och en tät exploatering i direkt anslutning till befintlig infrastruktur bedöms som lämpligt. Jordbruksmarken som detaljplanen omfattar ligger i direkt anslutning till ett befintligt verksamhetsområde med utbyggd infrastruktur. I den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik finns enbart Rosenfors utpekat som expansionmöjligt för verksamheter.

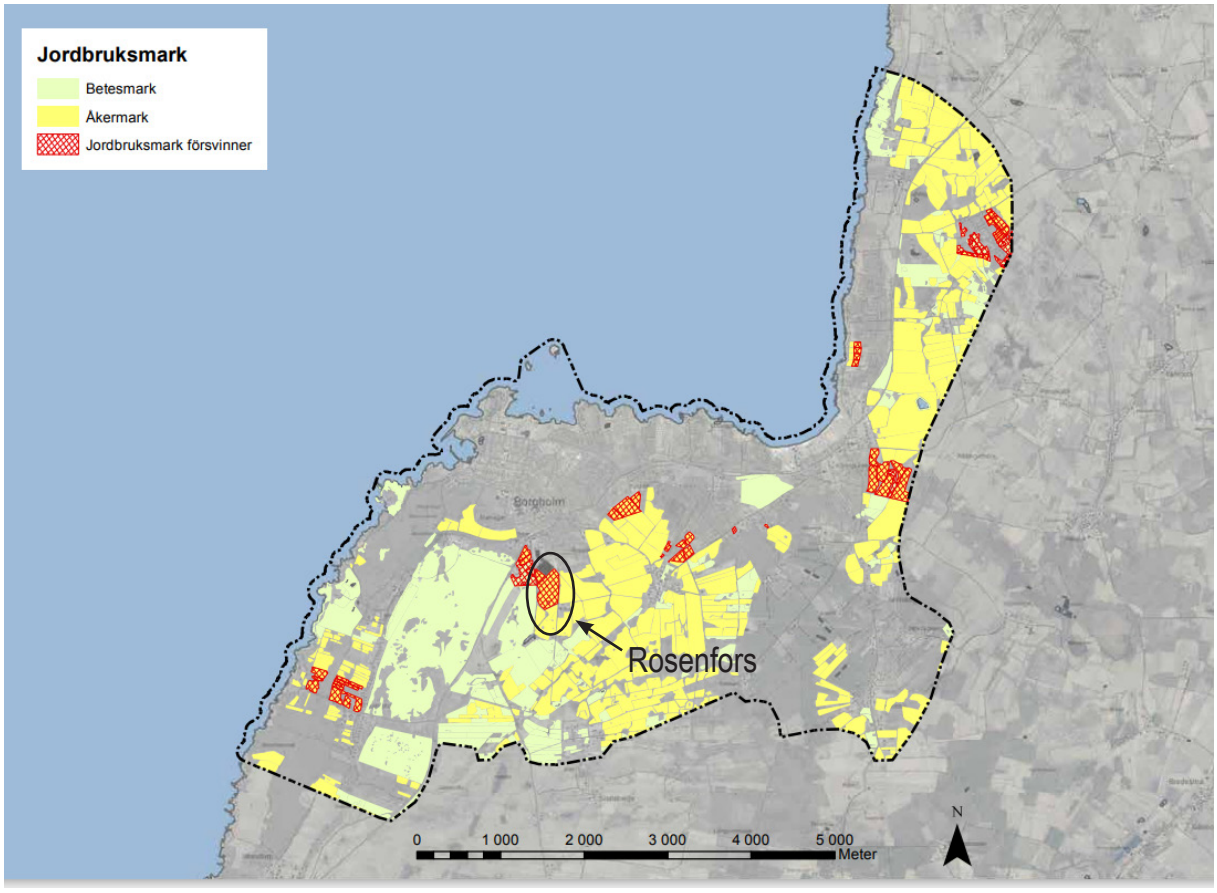

Bild 25. Karta från den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik 2019, som visar jordbruksmark i närheten av tätorterna Borgholm och Köpingsvik. Rödmarkerat är jordbruksmark som kan försvinna i samband med exploatering. Resterande jordbruksmark och betesmark ska bevaras.

Val av lokalisering av verksamhetsområde

Bild 26. Karta som visar utpekade områden för verksamheter i tätorten Borgholm Köpingsvik från den fördjupade översiktsplanen.

1. Rosenfors- Utredningsområden för verksamheter

Rosenfors är utpekat som utredningsområde för verksamheter där en förtätning av befintligt verksamhetsområde kan ske och en utvidgning av verksamhetsområdet är utpekat att ske söderut. Marken som är utpekad att planläggas brukas som jordbruksmark. Kommunens förhållning till ianspråktagande av jordbruksmark är restriktiv, med visst undantag till jordbruksmark i anslutning till tätorter. Jordbruksmarken i Rosenfors är en av få jordbruksmarker i Borgholm-Köpingsviksområdet som är utpekat som jordbruksmark som kan behöva försvinna i samband med exploatering. Vid ianspråktagande av jordbruksmark ska det ske om det tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse och medvinster överväger förlusterna. Bortsett från att en exploatering av marken innebär att förlust av jordbruksmark så har marken goda förutsättningar för att utvecklas som ett verksamhetsområde för ytkrävande verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Området ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde och befintlig infrastruktur, samtidigt som området är placerat i utkanten av tätorten Borgholm. Området kan tillgodose den stora efterfrågan på tomtmark för verksamheter som efterfrågas.

2. Guntorp/vattentornet- Befintlig kommunal verksamhetsyta med möjlighet till måttfull utökning.

Området angränsar direkt till ett bostadsområde samt till elanläggning i öster. En måttfull ökning av verksamheter kan ske, men en utveckling är begränsad då området ligger i direkt

anslutning till bostäder utan någon avgränsning. Det finns inte tillräckligt med ytor för att tillgodose behovet av tomter för ytkrävande verksamheter som efterfrågas. Det är inte heller lämpligt på grund av den direkta lokaliseringen intill bostäder och elanläggning.

3. Bilprovningen/Backen- Utredningsområde för verksamheter och bostäder.
Området är utpekat som utredningsområde för verksamheter och bostäder. Här finns utrymme för en mer effektiv markanvändning. Området är cirka 1,9 hektar stort och cirka en tredjedel av ytan är redan utbyggd. Inom detta område finns det inte tillräckligt med ytor för att tillgodose behovet av ytkrävande tomter för verksamheter som efterfrågas. Det är inte heller lämpligt på grund av den direkta lokaliseringen intill bostäder och elanläggning.

4. Triangeln- Gällande detaljplan medger ett nytt verksamhetsområde.
En detaljplan från 2013 finns för området som medger användningen handel och lager, området är nu utbyggt. Det finns inga kvarvarande ytor över för exploatering av ytkrävande verksamheter.

5. Industriområde- Utredningsområde för verksamheter i kombination med bostäder prioriteras
Området är redan ianspråktaget idag. Området föreslås tillåta en fortsatt blandning av verksamheter, handel och bostäder men i en tätare och högre struktur än idag. Med närheten till havet och till stadskärnan är området attraktivt för exploatering med en blandning av bostäder. Området ska prioriteras att utvecklas som en ny stadsdel. I den fördjupade översiktsplanen beskrivs det att en förutsättning för att området ska kunna utvecklas vidare är att ytor frigörs och att ytkrävande verksamheter flyttas till stadens nuvarande utkanter. Detta område är kringbyggt och ska knytas samman och bli en del av staden. Områdets läge och förutsättningar, som en kringbyggd och blandad stadsdel, gör det olämpligt för ytkrävande verksamheter att etableras här.

6. Stationsområdet - Utredningsområde för verksamheter, handel och bostäder prioriteras.
Området ligger centralt i Borgholm och är en av stadens prioriterade områden för förtätning och rekreation. En detaljplan ska tas fram som utreder lämpligheten för bostäder, handel samt icke-störande verksamheter. Området är placerat centralt och hänsyn behöver bland annat tas till den gamla rutnätsstadens struktur samt mötet mellan den täta stadsstrukturen och öppenheten på udden. Planläggning för ytkrävande verksamheter i stadsmiljö, intill prioriterat rekreationsområde och inom samma område som bostadsbebyggelse, bedöms inte vara lämpligt. Området bedöms endast vara lämpligt för ”icke- störande verksamheter”. Området är dessutom kringbyggt och saknar expansionsmöjlighet. Det finns behov av tomter för ytkrävande verksamheter, detta område kan inte tillgodose det behov av tomter som efterfrågas.

7. Hamnområdet- Icke-störande verksamheter i kombination med bostäder och hamn.
Hamnområdet är utpekat som utredningsområde för icke-störande verksamheter i kombination med bostäder och hamn. Syftet är att skapa en levande stadsmiljö med nya offentliga platser i form av parker och torgytor. Stadsdelen Yttre Hamnen ska ses som en utvidgning av Borgholms centrum. En ny detaljplan för Yttre hamnen är under pågående arbete, planen kommer till största del att medge bostäder. Planläggning för ytkrävande verksamheter kommer inte att medges inom den pågående detaljplanen och är inte lämplig i kombination med bostäder och stadsliv.

Natura 2000-områden

Slottsalvaret är ett Natura 2000-område och är beläget väster om länsväg 136 mellan Borgholm och Strandtorp. Området avgränsas i väster av Natura 2000-området Borga Hage, Solliden samt bebyggelse i Strandtorp längs landborgen. Syftet med Natura 2000-området Slottsalvaret är att skydda och bibehålla markernas öppna och betespräglade karaktär samt att vårda de betydelsefulla naturtyper så att alla de växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer kan fortleva i livskraftiga bestånd.

I beskrivningen av Natura 2000-området Alvarmarker söder om Borgholm framgår att området har en mängd sällsynta och skyddsvärda arter. Planförslagets föreslagna byggnation bedöms inte påverka Natura 2000-områdets rika flora, inte heller fungan, mossor eller insekter då dessa arter förekommer knutna till andra miljöer än som återfinns inom planområdet. De åtgärder för dagvattenhantering som ändrar vattenföringen inom planområdet sker i avrinningsområdets naturliga riktning, bort från Natura 2000-området och bedöms inte påverka vattenföringen inom Natura 2000-området. Av de arter som finns noterade i artdatabasen inom och i anslutning till planområdet är det flera fågelarter i de anlagda dammarna. För att inte påverka fågellivet negativt ska ingrepp i anslutning till dessa dammar endast ske utanför häckningsperioden. De nya dammar som anläggs bör utformas med konsultation av sakkunnig inom ornitologi för att öka chanserna till att vara till nytta för de fågelarter som häckar i närområdet.

Strandskydd

Planområdet omfattas inte av strandskydd.

Förorenad mark

Inom det befintliga verksamhetsområdet finns ett identifierat MIFO-objekt på fastighet Plogen 4, tidigare Ölands Allskrot där det har förekommit skrotsanering och skrothandel. Objektet bedöms tillhöra klass 3- måttlig risk, då fastigheten ligger inom ett verksamhetsområde där människor kan tänkas vistas yrkesmässigt i begränsad utsträckning, området är även inhägnat. Planförslaget medger inte några förändringar vad gäller markanvändningen för berörd eller omgivande fastigheter. Även närliggande Borglanda är identifierat som ett MIFO-objekt, denna är ej riskklassad.

Där det har förekommit skrotsanering och skrothandel, på fastigheten Plogen 4, så har demontering av bilar skett på hårdgjord yta med spilloljetank, vilket minskar risken för spill. Jordarten inom området utgörs av morän, lera och sand. Markens genomsläpplighet bedöms vara dålig, det är därför osannolikt att planen påverkar grundvattnet genom infiltration av föroreningar. Det är även låg risk att föroreningar skulle nå vattentäkten som är lokaliserad sydväst om planområdet, då grundvattnets strömningsriktning går åt motsatt håll.

Vid byggskedet ska markprover tas för att massorna ska kunna tas om hand om föroreningar upptäcks, det gäller hela planområdet. Det finns ingen generell handlingsplan för hantering av massor i kommunen men åtgärder i förorenade områden ska anmälas och prövas. Vid en prövning uppger den som ska utföra åtgärden hur massorna ska hanteras.
Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) ska tillämpas för planområdet.

Vattentäkt

Söder och öster om planområdet ligger vattenskyddsområdet Borgholm/Köpingsvik, även kallat Solbergafältet (fastställt av Regeringen, 2008-04-24). Vattentillgångarna inom skyddsområdet är ett av Ölands viktigaste vattenförsörjningsområde. Huvuddelen av skyddsområdet ligger flera km öster om planområdet, men den så kallade Strömmens avrinningsområde nära Borglanda flygplats utgör en skyddszon i anslutning till Strömmen. Riskbilden vid flygfältet och vid väg 136 var en anledning till att denna del av skyddsområdet kom till. Planområdet tangerar den sekundära skyddszonen i söder. I dagvattenutredningen gjord av Structor (2020) har en förenklad riskanalys avseende risk för skada på ytvattentäkten gjorts. Detaljplaneområdet ligger utanför vattenskyddsområdet och avrinning sker normalt norrut, bort från vattenskyddsområdet. Det finns endast en liten risk för påverkan om det sker någon betydande förändring av avrinningen, t.ex. en ombyggnad av dagvattensystemet och förutsättningar för att ytvatten ska rinna mot vattentäkten i söder uppstår. Det är därför viktigt att inte bygga om det dagvattensystem som finns idag samt bevara marknivåerna inom planområdet så att ytvattnet fortsätter rinna norrut, bort från vattentäkten. Om förutsättningarna för avrinningen av dagvattnet ändå skulle ändras så kommer kommunen att genomföra säkerhetsåtgärder som skyddsvall alternativt avledning för att skydda Solbergatäkten från potentiellt förorenat dagvatten.

Miljökvalitetsnormer för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten, vattendirektivet, är en nationell lagstiftning som grundlades i ett EU-samarbete. Syftet är att ge en helhetsbild över ländernas vattenresurser och direktivet ska även utgöra ett skydd. Vattendirektivet trädde i kraft år 2000 och är införlivat i svensk lagstiftning, främst i Vattenförvaltningsförordningen. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten omfattas av förordningen. Målsättningen är att allt inlands- kust och grundvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status år 2015, i vissa fall med tidsfrist till 2021 och i särskilda fall till 2027.

Vattnets naturliga väg är uppdelat i så kallade avrinningsområden där höjder i landskapet avgränsar ett område. Beroende på händelse och dess beskaffenhet kan vattenmiljön påverkas i större eller mindre omfattning inom ett avrinningsområde. Vattnet i planområdet rinner ut till Kalmarsund.

Borgholms kommun ingår i åtgärdsprogram för södra Östersjön, och planområdet ingår i M n Kalmarsunds utsjövatten (SE561400-161201). Vattenförekomsten uppnår inte god kemisk status. Ett allmänt miljöproblem är kvicksilver som förekommer i alla ytvatten med överstigande gränsvärden. Eftersom metaller aldrig bryts ner finns de till största delen kvar i bottensedimentet. Det finns därmed risk för att god kemisk status inte uppnås till 2021. Den ekologiska statusen för Kalmarsunds utsjövatten är fastställd som måttlig och riskerar att inte uppnå god ekologisk status till 2021. Bedömningen beror på att halterna av näringsämnen fortfarande inte når god status i kustvattnet. Övergödning är ett miljöproblem i Kalmar läns kust såväl som i egentliga Östersjön. Åtgärder behöver genomföras till 2021 för att god ekologisk status ska kunna nås till 2027.

Planområdet ingår i grundvattenförekomsten Mörbylånga-Borgholms kalkberg (SE628596-154217) vilken sträcker sig längs Ölands västra sida från Risinge i söder upp till Vannborga i norr Kvalitetskraven i MKN för grundvatten innebär att den kemiska och kvantitativa statusen

ska vara god 2021. Grundvattnets kemiska och kvantitativa status för Mörbylånga-Borgholms kalkberg är klassade som goda. Bedömningen är dock gjord på schabloner och kan ha brister. Bedömningen visar att grundvattenförekomsten bedöms klara god kemisk status till 2021. Men att det finns risk att god kvantitativ status inte uppnås till 2021 på grund av låg årsnederbörd med låga grundvattennivåer och uppståndelsen av vattenbrist vid längre och sammanhängande perioder med nederbördsunderskott.

I dagsläget kommer påverkan på MKN från omgivande bebyggelse, till exempel tvätt av bilar, oljespill från motorfordon, trädgårdsgödsel och dagvatten från tak och hårdgjorda ytor. Planförslaget innebär en stor tillkommande hårdgjord yta. Det innebär att dagvattnet inte kan infiltreras på samma sätt som tidigare. Planförslagets omfattning är stor och den tillkomna mängden dagvatten som planförslaget medför måste omhändertas. Dagvatten ska samlas upp, fördörjas och renas innan det kan släppas på det kommunala ledningsnätet. Rening av dagvatten ska ske i skelettjordar, diken samt dammar innan det når den kommunala ledningen. Om föreslagna åtgärder i planförslaget för dagvattenhantering genomförs bedöms inte planförslaget försvåra förutsättningen att uppnå MKN i recipienten. De negativa konsekvenserna på miljökvalitetsnormer för vatten minimeras och planförslaget bedöms således inte påverka miljökvalitetsnormer för vatten negativt.

5. Tidigare ställningstaganden enligt PBL

Detaljplan

Det befintliga verksamhetsområdet i planområdets norra del omfattas av detaljplanen förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Borgholm, fastighet Borgholm 8,14 m.fl., fastställd 1972-01-18. Planen medger småindustriändamål. En del av planen upphävdes 1994. Anledningen till upphävandet är att det inom detaljplanen fanns en anläggning för kräftodling vars utformning inte överrensstämde med den gällande planen.

Området har utretts i olika planprocesser vid ett flertal tillfällen. 2009 upprättades ett planprogram som var ute på samråd. Planprogrammet innefattade förutom en utvidgning av verksamhetsområdet även ett nytt bostadsområde och en ny väg för tillfart från väg 136. Den planerade utvidgningen av verksamhetsområdet var då avsevärt större än det nu föreslagna planområdet.

Bild 27. Gällande detaljplan för området. Det markerade området visar den del av detaljplanen som är upphävd.

Översiktsplan

Området redogörs inte detaljerat i den kommuntäckande översiktsplanen (2002). Översiktsplanen för Borgholms kommun anger att ”Ny bebyggelse bör så långt möjligt anpassas till den befintliga miljön på platsen vad gäller placering, utformning och färgsättning”. I den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik (2019) är området utpekat som utredningsområde för verksamheter och handel. I den fördjupade översiktsplanen framhålls att det befintliga verksamhetsområdet kan förtätas och att man i första hand bör göra detta innan ny mark tas i anspråk. Den del av planområdet som planläggs för verksamheter stämmer överens med intentionen i den fördjupade översiktsplanen.

Den del av planområdet som planläggs för ställplats, besöksanläggning och tillfällig vistelse stämmer idag inte överens med den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik. Campingverksamheten har funnits på platsen i cirka femton år och har enbart fått tillfälliga lov för sin verksamhet. Vasahuset som är beläget i närheten av planområdet är utpekat i den fördjupad översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik (2019) som utredningsområde för nytt kulturcentrum.

6. Planförslaget och konsekvenser

Plankarta

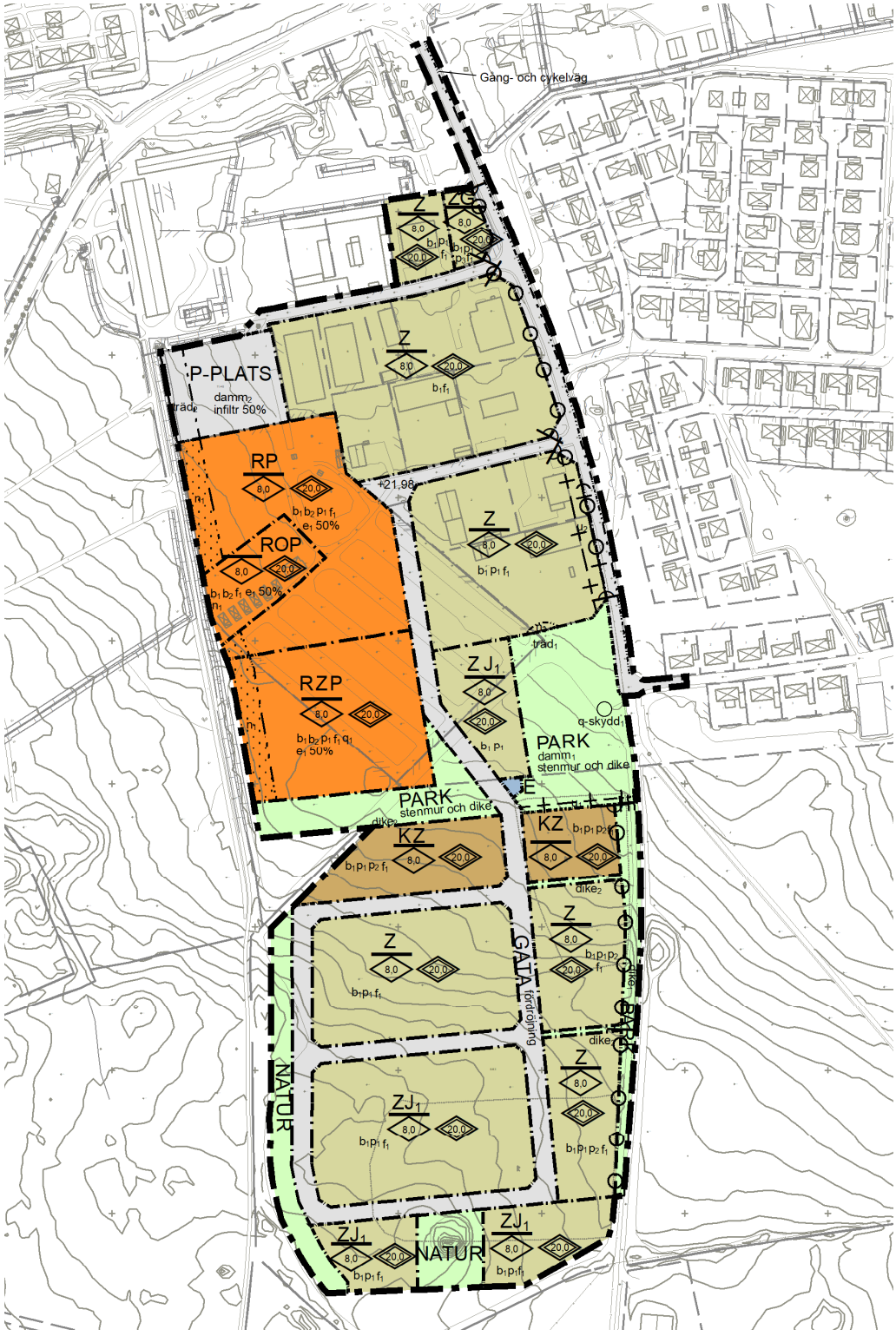

Plankarta med ortofoto

Bebyggelse

Planförslaget medger till största del användningen verksamheter **(Z)** för att möjliggöra en utvidgning av det befintliga verksamhetsområdet i planområdets norra del. Inom användningen verksamheter ingår ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Även handel med varor som produceras inom området kan ingå i användningen. Det handlar då framförallt om partihandel. Syftet med användningen verksamheter är att möjliggöra för liknande verksamheter som finns inom området idag. Planen möjliggör därför för flexibla byggrätter för verksamhetsändamål. Användningen verksamheter ger planen en flexibilitet för att möta framtida utvecklingsbehov. Till användningen verksamheter hör även komplement till verksamheten, så som parkering och kontor. Dessa ska uppföras inom den egna fastigheten på ett ändamålsenligt sätt. Användningen Kontor **(K)** medges tillsammans med användningen Verksamheter **(Z)** längs med parkområdet i den centrala delen av planområdet. Byggnader med kontor i anslutning till parkområdet kan bidra till att den gröna kilen som parkområdet utgörs av blir ett inbjudande stråk att röra sig i.

Användningen Drivmedel **(G)** tillsammans med Verksamheter **(Z)** medges i planområdets nordöstra del. Genom denna användning medges uppförande av en biogasstation. Det finns behov av att anlägga en biogasstation i närheten av Borgholm och den utpekade marken i den norra delen av planområdet bedöms vara en lämplig placering för detta. Fordon som förväntas använda sig av en biogasstation bedöms inte orsaka en betydande omgivningspåverkan för bostadsbebyggelsen. Användningen för drivmedel är placerad på mark längst norrut i planområdet och belastar därmed endast en begränsad del av Kungsgårdsvägen.

En del av marken i den centrala delen av planområdet samt i planområdets södra del, planläggs som Industri som är preciserad och begränsad till funktionen Upplag samt Bränslepump **(J_1)**. Det finns ett behov av att kunna tillgodose viss möjlighet till upplag samt användning av bränslepump inom planområdet, dels för befintlig verksamhet samt för tillkommande verksamheter. Det finns redan idag bränslepumpar inom den centrala delen av planområdet som medges med denna användning. Bränslepumpar är endast till för att utnyttjas av verksamheter inom användningen. Bränslepumpar och Upplag medges inte inom användningen Verksamheter **(Z),** därav behöver denna användning ingå i Industri **(J)** med en preciserad användning.

I den västra delen av planområdet finns det befintliga övernattningsstugor, samt uthyrning av ställplats för husbilar. Detta område planläggs som Besöksanläggning **(R),** Tillfällig vistelse **(O)** och Parkering **(P).** Dessa bestämmelser möjliggör en fortsatt användning av den befintliga verksamheten i form av uthyrning av ställplats samt övernattningsstugor. Användningen Besöksanläggning samt Tillfällig vistelse möjliggör även en omvandling av markens användning som går i linje med intentionerna i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik. I den fördjupade översiktsplanen pekas Vasahuset ut som utredningsområde för nytt kulturcentrum. Planområdet har ett strategiskt läge öster om Vasahuset och kan tillmötesgå en framtida utveckling av Vasahuset som ett kulturcentrum. Användningen Besöksanläggning och Tillfällig vistelse möjliggöra en sådan utveckling och säkerställer att befintlig verksamhet inom denna del av planområdet medges i detaljplanen. Inom den södra delen av detta område medges även Verksamheter **(Z)** för att möjliggöra en omvandling till verksamheter i framtiden liknande det resterande planområdet. Anledningen till att Verksamheter **(Z)** inte ingår den norra delen av det här området är på grund av att det bedöms inte vara lämpligt med verksamheter i

direkt anslutning till användningen Tillfällig vistelse med befintliga övernattningsstugor.

Omfattning

Höjden på bebyggelsen inom är reglerad med planbestämmelsen högsta tillåtna nockhöjd och är markerad med en figur på plankartan samt en siffra för maximal nockhöjd. Nockhöjden är reglerad till åtta meter i hela planområdet. Området som ligger i den sydvästra delen av planområdet har den högsta marknivån inom planområdet, cirka 30 meter över havet. För att undvika att ny bebyggelse sticker upp för högt sett från väg 136 samt från bostadsområdet har därför nockhöjden reglerats till åtta meter. Det befintliga verksamhetsområdet har idag en högsta tillåtna byggnadshöjd på sex meter enligt gällande plan. Bedömningen har gjorts att åtta meter i nockhöjd även är lämpligt att ha för de befintliga verksamheterna inom planområdet. Vid tillkomst av skyltar ska dessa inte vara högre än takfotens höjd vilket regleras med utformningsbestämmelse **f_1.** Anläggningar utöver byggnader omfattas inte av bestämmelse högsta nockhöjd. Högsta totalhöjd har därmed angetts i planen för att reglera att anläggningar utöver byggnader, som exempelvis master, inte får en högre höjd än 20 meter. Det säkerställer säker inflygning för Borglanda flygfält, samt säkerställer att övriga anläggningar inte orsakar en stor omgivningspåverkan.

För området i västra delen som planläggs med användningen Besöksanläggning, Tillfällig vistelse, Parkering samt Verksamheter regleras högsta hårdgörande yta till 60 % av fastighetsarean, bestämmelsen anges som **b_2.** I denna del regleras även högsta byggnadsarea som **e_1**, största byggnadsarean är 50 % av fastighetsarean, maximal byggnadsarea är 2000 kvadratmeter av fastighetsarean. Reglering av byggrätt ska säkerställa att tillkommande verksamheter i form av besöksanläggning och verksamheter uppförs i lämplig skala för området och i förhållande till befintlig användning på platsen.

Marken i planområdets nordvästra gräns är planlagd med prickmark tillsammans med bestämmelse **n_1.**(Biotopskyddad allé) och den sydvästra gränsen är planlagd som **NATUR.** Det innebär att marken inte får förses med byggnad för att skapa ett avstånd mellan nya verksamheter och befintlig betesmark där stenmur och trädallé markerar gränsen.

Placering

För att undvika att bebyggelsen placeras i gatans gräns samt precis intill dike, har placeringsbestämmelser angetts i planen. Placeringsbestämmelsen **p_1** anger att bebyggelsen ska placeras minst tio meter från gata, denna bestämmelse har angetts för hela planområdet. Med placeringsbestämmelsen **p_1** säkerställs det även att det finns en tillräcklig yta på fastigheten för parkering och materialhantering. För det befintliga verksamhetsområdet där byggnader är placerade i nära anslutning till gata idag anges ingen placeringsbestämmelse för att undvika att befintliga byggnader blir planstridiga. Inom användning för drivmedelsförsäljning anges bestämmelsen **p_3**, som anger att bebyggelse ska placeras minst tre meter från fastighetsgräns.

För marken som är belägen intill det tilltänkta diken i planområdets har placeringsbestämmelsen **p_2** angetts. Bestämmelsen anger att bebyggelse ska placeras minst tre meter från park. Det säkerställer att bebyggelse inte placeras precis intill tillkommande dike.

Planenligt utgångsläge

I den befintliga detaljplanen är marken planlagd som småindustri **Jm**, vilket är ersatt med användningen Verksamheter **Z.** Inom användningen Verksamheter är det tydligt beskrivet att ingen detaljhandel medges. För att befintliga verksamheter inte ska bli planstridiga har kommunen sett över hur befintliga verksamheter bedrivs. Kommunen kan göra bedömningen att företaget Jonssons Trä & Bygg AB bedriver viss detaljhandel på fastigheterna Traktorn 1 samt Traktorn 3. Handeln består av trävaruhandel med främst skrymmande varor. Dessa fastigheter har därmed undantagits från planområdet. Eftersom att handeln riktar sig till dels privatpersoner och då varorna inte tillverkas inom området, innebär det att handel med skrymmande varor inom dessa fastigheter skulle bli planstridiga i den nya planen. Bedömningen har gjorts att inom användningen småindustri **Jm,** från 1972 kan företagets befintliga verksamhet medges och handel med skrymmande varor kan fortsatt bedrivas.

Bebyggelsens omgivningspåverkan

Förutom bebyggelsens påverkan sett från väg 136 kommer även landskapsbilden sett från bostadsområdet att förändras. Idag finns det verksamheter placerade utmed Kungsgårdsvägen fram till sista raden av bostäder. För bostäderna längst i norr blir påverkan marginell. Det är främst för bostäderna längst i söder som landskapsbilden förändras från öppen åkermark till exploaterat verksamhetsområde. Bostadsområdet ligger på en lägre marknivå än det nya verksamhetsområdet inom planområdet varpå den nytillkommande bebyggelsen kan upplevas som större. Det befintliga bostadsområdet har inte en liknande trädridå som avskärmning som finns på den västra sidan. Bedömningen är att landskapsbilden österifrån kommer att påverkas med planförslagets genomförande. Däremot bedöms den vara marginell då det redan finns befintliga verksamheter i området idag. För att minimera den visuella påverkan för boende i Rosenfors som exploateringen av åkermarken medför, har ett stråk med parkmark planlagts i den sydöstra delen av planområdet. Inom denna parkmark kan med fördel växtlighet växa upp för att skapa en ridå och stråk med grönska som ger visuellt skydd mellan verksamhetsområdet och Kungsgårdsvägen.

Eftersom att infarten till planområdet sker vid Verkstadsgatan gör kommunen bedömningen att trafik till följd av användningen upplag inte kommer orsaka en stor omgivningspåverkan på bostadsområdet. Parkområdet mellan Kungsgårdsvägen och tillkommande verksamheter fungerar även som en naturlig avskärmning till det befintliga bostäderna. Verksamheter eller upplag som orsakar en stor omgivningspåverkan på bostäder i form av höga ljudnivåer eller andra störningar, är inte lämpliga inom planområdet.

Längs med den sydvästra kanten av den utökade delen av planområdet planläggs ett stråk med naturmark som kommer att fungera som en naturlig avgränsning mellan den befintliga trädallén och åkermarken och det nya verksamhetsområdet. Naturmarken i den sydvästra delen säkerställer även att ett skyddsavstånd tas till trädallén från de tillkommande byggnaderna. I trädallén har det största trädet en stamdiameter på 110 cm, ett skyddsavstånd på 16 meter från tillkommande bebyggelse säkerställs med naturmark samt prickmark med bestämmelsen **n_1.** Om träden behöver tas ned vid ett senare tillfälle på grund av dåligt skick, så föreslår kommunen att trädallén återplanteras.

I planområdets södra del finns ett odlingsröse som ska bevaras enligt planförslaget. Odlingsröset ligger på en upphöjd marknivå och markerar att verksamhetsområdet tar slut och åkermarken tar

vid. Det finns även ett odlingsröse centralt placerat i planområdet som också skyddas i planen. Genom prickmark, naturmark samt bestämmelse om skydd, skapas ett säkerhetsavstånd från tillkommande bebyggelse till trädallén och stenmur i väst, samt odlingsröse inom planområdet.

En ansökan om dispens från biotopskyddet har gjorts för stenmuren och diket som sträcker sig i väst- nordöstlig riktning genom planområdet. Kommunen har fått beviljad dispens för delar av stenmuren och diket. För att säkerställa en effektiv markanvändning och möjliggöra att syftet med planen kan uppnås så behöver åtgärder göras som innebär schaktning av stenmur samt igenfyllning av dike intill. Delar av biotopskyddet kommer att försvinna i och med genomförandet av planen. Kompensationsåtgärder kommer göras som innebär att delar av stenmuren kommer att flyttas till den planlagda parkytan i den centrala delen. Kommunen ser dessutom att den nuvarande dagvattenhanteringen har förbättringspotential, nya hållbara och långsiktiga lösningar gällande dagvattenhantering kommer därför att genomföras och möjliggöras genom att stenmuren tas bort. Genom dagvattenhanteringen kommer det skapas grönytor med vattenförande dammar och diken. De delar av stenmur och dike som inte har fått beviljad dispens från biotopskyddet, skyddas genom att antingen ha undantagits från planområdet eller med bestämmelse **q1** inom kvartersmark, samt **Stenmur och dike,** inom allmän platsmark

Trafik

Kungsgårdsvägen som löper i nordsydlig riktning i planområdets östra del är planlagd för **GATA** i planförslaget. Anledningen till att Kungsgårdsvägen är medtagen i planförslaget är för att kunna reglera utfartsförbud från verksamheterna mot denna, samt för att planlägga för en gång- och cykelväg som sträcker sig från väg 136 söderut till Såningsvägen.

En trafikmätning har genomförts där dagens trafikalstring för väg 136 samt Kungsgårdsvägen har sammanställts, samt beräkning av tillkommande trafik till följd av exploatering för både Kungsgårdsvägen och vid anslutningen till väg 136. Trafikmätningen visar att den uppmätta trafiken för Kungsgårdsvägen är 1395 fordon per dygn. Vardagsdygnstrafiken är något högre, 1596 fordon per dygn. Under vardagar utgör tung trafik cirka 15 % av totala trafiken. Enligt trafikverkets basprognos samt med underlaget från trafikmätning som genomförts på Kungsgårdsvägen, har trafikprognos år 2040 för väg 136 och Kungsgårdsvägen beräknats. Beräkningen visar att nyexploatering av Rosenfors medför en fördubbling av trafiken på Kungsgårdsvägen. Trafikflödet vid anslutning till väg 136 från Kungsgårdsvägen beräknas öka, från dygnstrafik på 7380 fordon per dygn till 9540 fordon per dygn. Av trafikökningen beräknas 790 av fordonen tillkomma till följd av exploateringen.

Den ökade mängd trafik som planförslaget medför bedöms vara i rimlig omfattning för att Kungsgårdsvägen i framtiden ska fungera som infartsväg till verksamhetsområdet i väster och bostadsområdet i öster. De lokalgator som finns inom det befintliga verksamhetsområdet får fortsatt användningen **GATA** för att trafikförsörja de verksamheter som finns där idag.

I planförslaget anläggs infarten till verksamhetsområdet vid Verkstadsgatan. Inga infarter eller utfarter medges söder om Verkstadsgatan, vilket innebär att södra delen av Kungsgårdsvägen inte belastas med ökad mängd trafik. Gatorna inom det befintliga verksamhetsområdet behåller sin bredd som finns idag på tio meter. Befintliga korsningar från Kungsgårdsvägen in till verksamhetsområdet får en ökad dimensionering av svängradien, för att klara av ett ökat

trafikflöde in till verksamhetsområdet.

I den bullerutredning samt trafikmätning som tagits fram ges förslag på utformning av Kungsgårdsvägen med en inkluderad gång- och cykelväg. Körbanan föreslås behålla den bredd på sju meter som är idag, det totala vägområdet planläggs med en bredd på 11 meter för att ge plats för en gång- och cykelväg längs med den östra sidan av gatan. Detta kan möjliggöras genom att den befintliga trottoar som finns längs med delar av Kungsgårdsvägens västra sida föreslås att tas bort, eftersom att en gång- och cykelväg istället tillkommer på den östra sidan. De nya lokalgatorna i planområdets södra del som har en öst-västlig sträckning har en bredd på elva och en halv meter för att kunna möjliggöra för breda körfält, trottoarer samt plats för dagvattenhantering. Förslagen i sektionerna visar en bredd 9,8- 10.8 meter, inkluderat trottoar och dräneringsdike. Genom att planlägga gatorna på elva och en halv meter tas höjd för att det finns tillräcklig plats för dagvattenhanteringen och eventuell cykelväg om behov uppstår.

Gatorna är placerade för att behålla marknivåskillnaderna och möjliggöra för avrinning längs gatan. Skelettjordar kan då placeras i användningen gata och ansluta till ett större dike längs med Banvallen, vägen som Kungsgårdsvägen övergår till längs med södra delen av planområdet. De nya gatorna har väl tilltagen svängradie vid korsningar för att möjliggöra för större fordon att kunna svänga.

Bild 28. Illustration över dimensionering och uppdelning av vägområden.

Vägen som går genom planområdet i nord-sydlig riktning har en gatubredd på 14 meter för att ge tillräckligt utrymme för dagvattenhantering i gaturummet samt trottoar. Anledningen till att dagvattenhantering i form av fördröjning är planlagt i användningen gata är för att blivande

fastigheter väster och öster om gatan ska kunna ha en planenlig infart.

Utfart

En planbestämmelse om utfartsförbud mot Kungsgårdsvägen har satts i plankartan för att undvika att nya in- och utfarter tillskapas längs Kungsgårdsvägen. Utfartsförbud säkerställer även att befintliga verksamheter fortsatt använder lokalgatorna inom området som in- och utfart. In- och utfart från nytillkommande fastigheter ska ske mot lokalgatorna inom området.

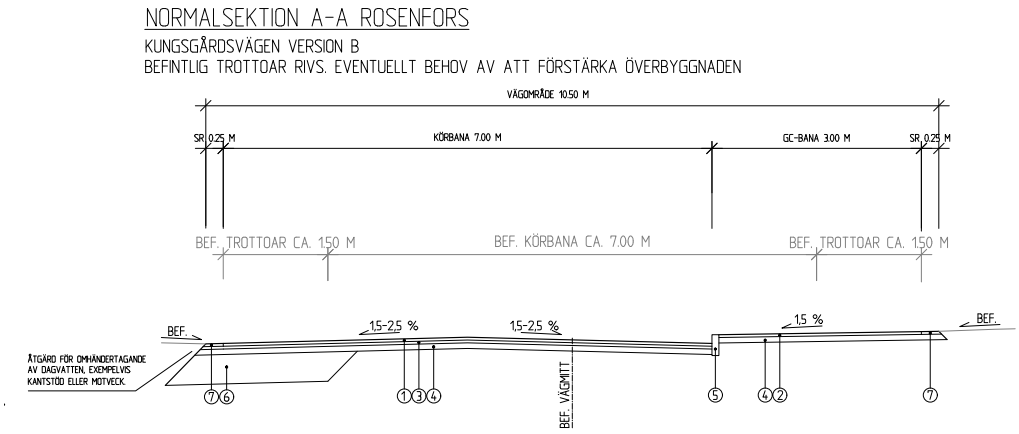

Bild 29. Sektion som visar förslag på dimensionering av vägområde för Kungsgårdsvägen med gång- och cykelväg, totalt 10,5 meter.

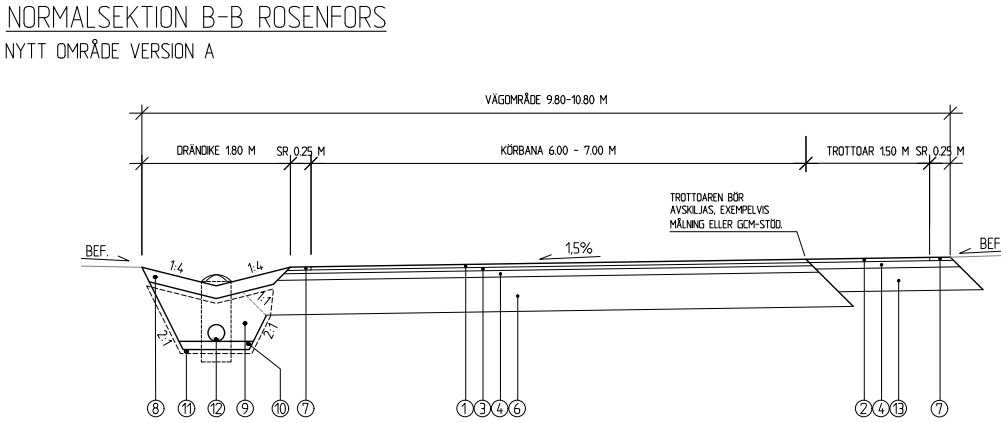

Bild 30. Sektion som visar förslag på utformning av gaturum inom det nya verksamhetsområdet i Rosenfors, 9,8- 10,8 meter.

FN:s Barnkonvention

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag i Sverige. Det ökar behovet av fokus på arbetet med barns rättigheter i fysisk planering och stadsutveckling. Det är därför viktigt att föra in barnperspektivet i detaljplaneringen. Enligt uppgifter som har inkommit till kommunen så rör sig dagligen omkring 30 till 40 barn mellan 0 till 18 år längs med Kungsgårdsvägen, då vägen används som skolväg. Idag utgörs vägen av en trottoar längs med delar av den västra kanten av Kungsgårdsvägen. Till följd av en exploatering av området kommer trafiken att öka in till planområdet. Kommunen har därmed valt att planlägga infarten

till huvudgatan i verksamhetsområdet i den norra delen av planområdet vid Verkstadsgatan, för att minska trafikbelastningen på Kungsgårdsvägen. I detaljplanen ges även förslag på att utöka Kungsgårdsvägen med en gång- och cykelväg från väg 136 till Såningsvägen, detta ska öka säkerhet för fotgängare och cyklister att röra sig längs med Kungsgårdsvägen och är även en viktig säkerhetsåtgärd ur ett barnperspektiv. Gång- och cykelvägen föreslås kopplas på den befintliga gång- och cykeltunneln vid väg 136, därav ingår även Kungsgårdsvägens norra del i planområdet. Kommunen ger även förslag på att trafik från Skördevägen ska lämna företräde för trafiken på Kungsgårdsvägen, vilket ska öka säkerheten för cyklister och fotgängare som rör sig längs med Kungsgårdsvägen.

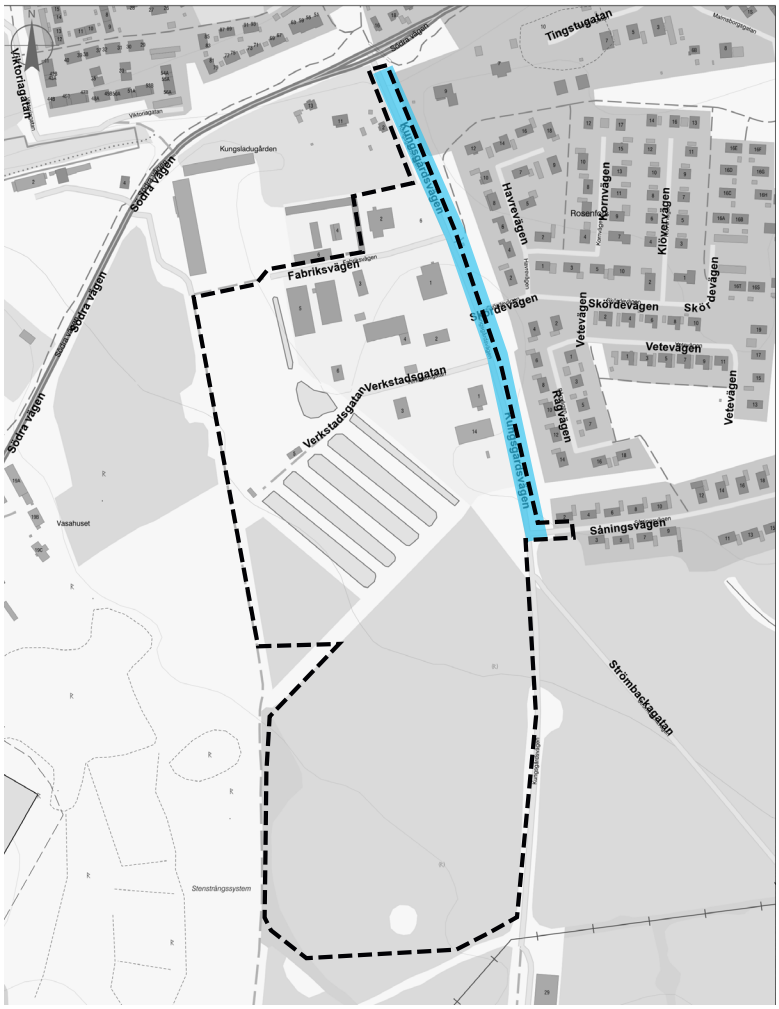

Bild 31. Karta med blå markering som visar den sträckning där en ny gång- och cykelväg planläggs.

Kommunen har identifierat en konflikt i att lastbilar idag använder Kungsgårdsvägen för uppställning, vilket innebär en minskad trafiksäkerhet på Kungsgårdsvägen. För att finna en lösning på denna konflikt har mark i den nordvästra delen av planområdet reglerats med användningen Parkeringsplats **(P-PLATS)**, som kommunen avser ska användas för uppställning och parkering av lastbilar som tidigare har skett på Kungsgårdsvägen. Kungsgårdsvägen föreslås förses med parkeringsförbud för att ytterligare förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.

Flygfält

Borglanda flygfält ingår i klassningen ”inga krav på godkännande”. För flygfältet gäller därmed föreskrifter och allmänna råd om utformning och drift som inte kräver godkännande TSFS 2016:26 18 § gällande Hinderbegränsande ytor: 18 §
Vid detaljplaneläggningen har hänsyn tagits till de hinderbegränsande ytorna, det vill säga hur långt avstånd som krävs mellan flygfältet och tillkommande bebyggelse. Kommunen har gjort beräkningar utifrån de riktlinjer som finns gällande dimensioner av hinderbegränsande ytor, eftersom att bebyggelse tillkommer öster om flygfältet. Utifrån beräkningarna så visar det att öster om flygfältets bana krävs ett avstånd om minst 76 meter till tillkommande bebyggelse. Vid detaljplaneläggning kommer avståndet vara cirka 185 meter, därmed görs bedömningen att detaljplanen inte kommer att innebära en betydande påverkan på flygfältets verksamhet eller att flygfältet innebär några risker för tillkommande bebyggelse.

Eftersom att detaljplanen innebär tillkommande bebyggelse i form av verksamheter och inte bostäder bedöms bullret från flygtrafiken som acceptabelt utifrån den begränsade flygtrafiken, fordonslag och frekvens.

Natur och Park

I planområdets mitt planläggs en del av marken som **PARK** och sträcker sig från öster till väster i planområdet. Anledningen till att användningen **PARK** används istället för **NATUR** är på grund av att möjliggöra vissa nödvändiga ingrepp för bland annat dagvattenhantering. Inom parkmarken anges att dike får anläggas med egenskapsbestämmelsen **dike$_2$.** Användningen **PARK** kompletteras även med egenskapsbestämmelsen damm i planområdets östra del för att möjliggöra uppsamling och rening av dagvatten. Parkmarken som sträcker sig i öst-västlig riktning reserverar även allmän platsmark för en eventuell framtida gång- och cykelförbindelse mellan bostadsområdet och den värdefulla kultur- och naturmiljön väster om planområdet. Den särskilt skyddsvärda eken är placerad inom användningen **PARK** i den östra delen av planområdet. **PARK** planläggs tillsammans med egenskapsbestämmelsen **träd$_1$**- särskilt skyddsvärda träd. Schaktning, byggnation eller upplägg av massor får ej ske inom ett avstånd av 15 meter gånger stamdiameter. Användningen **PARK** i kombination med egenskapsbestämmelsen träd$_1$ säkerställer att eken skyddas vid en kommande exploatering. Inom parkmarken finns även delar av stenmur och dike, samt ett odlingsröse längst åt öst. Dessa objekt skyddas med planbestämmelse **Stenmur och dike** samt **q-skydd1.**

Längs med Kungsgårdsvägen södra del, längs med Banvallen, har användningen **PARK** planlagts med en bredd som varierar mellan 6 och 17 meter. Användningen har kompletterats med egenskapsbestämmelsen **dike$_1$** för att möjliggöra plats för ett svackdike som kan samla upp och fördröja dagvatten. Parkmarken utgörs även som en naturlig avgränsning mellan verksamhetsområdet och bostadsbebyggelsen. Inom parkmarken kan växtlighet växa upp för att skapa ett visuellt skydd mellan verksamhetsområdet och bostadsbebyggelsen. Två mindre stråk av parkmark är även planlagda från det centrala gaturummet i verksamhetsområdet ut till diket längs med den östra kanten. De mindre stråken med parkmark är angivna med planbestämmelsen **dike$_2$.** Diken inom dessa parkstråk möjliggör avrinning och fördröjning av dagvatten från gaturummen, som leder till större diket i östra kanten och sedan vidare till dagvattendammen.

I den sydvästra delen av planområdet planläggs det befintliga stråket med växtlighet som **NATUR** som sträcker sig längs med den västra planområdesgränsen. Genom bestämmelsen **NATUR** bevaras befintlig växtlighet och grönska som tydligt separerar verksamhetsområdet från befintliga betesmarken. **NATUR** planläggs även där odlingsröse är beläget i den södra delen av planområdet

Teknisk försörjning

Vatten- och avloppsförsörjning

Nytillkommande bebyggelse föreslås anslutas till det kommunala VA-nätet som har kapacitet för planerad byggnation. Det nya planområdet kommer att ingå i kommunalt verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Brandvattenförsörjning

Placering av brandposter ska ske i dialog med Borgholm energi i samband med projekteringen. Dimensionering och placering av brandvattenposter ska kunna tillgodoses utifrån de riktlinjer som räddningstjänsten har enligt kap 5 om alternativa system. .

Dagvatten

Detaljplanen är reglerad för att säkerställa att tillräcklig mängd dagvatten kan omhändertas på allmän platsmark, men hantering av dagvatten möjliggörs och uppmuntras att även ske på kvartersmark. Kommunen föreslår omhändertagande av dagvatten på kvartersmark för att minska problem med stora mängder ytvatten inom fastigheterna samt planområdet i stort. Lokalt omhändertagande av dagvatten kan förslagsvis ske genom vattenmagasin inom kvartersmark. På allmän platsmark omhändertas dagvattnet genom skelettjordar, diken och dammar. Det finns en dagvattenledning med anslutningspunkt vid Kungsgårdsvägen där dagvattnet kan kopplas på efter fördröjning och rening. I den norra delen av planområdet, vid Fabriksvägen, finns ytterligare en anslutningspunkt för dagvatten.

Dagvattenhantering utgår ifrån de naturliga flödesriktningarna och lågpunkterna som finns inom planområdet. Dagvattendammarna i den centrala samt norra delen av planområdet, samt svackdike i östra delen, utgörs av lågpunkter i planområdet. Flödesriktningen inom planområdet är riktad österut. Kvartersmarken bör höjdsättas så att de lutar mot angränsande gator, så att ytvatten som inte infiltreras och omhändertas lokalt på fastigheten kan ledas vidare och fördröjas och renas genom skelettjordar, diken inom gata samt parkmark och dagvattendammar. Användningen **GATA** planläggs även med bestämmelsen fördröjning, för att visa på att inom gaturummet ska dagvatten kunna omhändertas genom diken och skelettjordar. Bestämmelsen preciseras med att en volym på 25 m^3 dagvatten/1000 m^2 hårdgjord ska kunna omhändertas. På den nya kvartersmarken regleras marken med egenskapsbestämmelsen b_1- Fördröjningsmagasin får anläggas. Genom denna bestämmelse medges anläggning av fördröjningsmagasin på kvartersmark, vilket kommunen förespråkar. Vid anläggning av fördröjningsmagasin på kvartersmark bör fördröjningsmagasinen kunna omhänderta en volym på 25 m^3 dagvatten/ 1000 m^2 hårdgjord yta. Inom den nordvästra delen av planområdet som utgörs av användningen Besöksanläggning, Verksamheter, Parkering samt Tillfällig vistelse har högsta hårdgörande yta reglerats till högst 60 % av fastighetsarean. Inom denna del ska även en del av de befintliga dammarna att kvarstå och även återställas. Dammarna kan ansluta till en anslutningspunkt

för det kommunala ledningsnätet i planområdets norra del. Fastighetsägaren kan med fördel

Bild 32. Karta som visar dagvattnets flödesriktning inom planområdet. Ljusblå markering visar fördröjningsmagasin i form av svackdiken och skelettjord. Dessa ingår i gaturum samt inom parkmark. Grönområden är markerade med grönt.

använda dammarna för dagvattenhantering inom sin fastighet.
Det finns en mängd olika lösningar för lokalt omhändertagande av dagvatten på kvartersmark. Ett exempel på en dagvattenlösning är en ”samlad fördröjning” vilket kan vara ett dagvattendike eller öppen dagvattenkanal. Ett sådant dike eller en kanal fungerar som mycket goda reningsanläggningar för förorenat dagvatten. När vattnet rinner i dikena eller kanalerna reduceras hastigheten på grund av vegetationen och därmed avskiljs föroreningar genom sedimentering, fastläggning samt genom infiltration. Avrinningshastigheten minskar avsevärt jämfört med transport i ledningar och flödestopparna nedströms minskar. Svackdiken är en annan variant på en samlad fördröjning. Kommunens förslår även vattenmagasin under marken för att inte ta i anspråk för stora ytor ovan mark. Vattenmagasinen ska placeras i anslutning till gatan för att dagvattnet ska kunna rinna ut till nästa uppsamlingsyta.

I gatan kan skelettjordar anläggas med ledningar där det uppsamlade vattnet från kvartersmarken kan rinna till, fördröjas och renas. Fördröjning längs med gatorna i planområdet följer marknivåerna i området och vattnets naturliga avrinningsriktning. Skelettjordarna som är en plantering längs med gatan ingår i användningen gata, liksom dagvattendike. Gatornas bredd i väst-östlig riktning i planförslagets södra del har en bredd på elva och en halv meter för att plats ska finnas för skelettjordar. Längs med vägen som sträcker sig i nord-sydlig riktning, i den södra delen av planområdet, ska det finns möjlighet att anlägga ett större dike för att kunna fördörja och leda vidare dagvattnet inom planområdet. Diket kan även samla upp dagvatten från kvartersmarken som är belägen väster om vägen. Diket ansluter slutligen till planområdets mitt, där en damm är belägen, som fungerar som ett extra reningssteg. Dikets bredd är medräknat i användningen gata, som har en bredd på 14 meter som ger utrymme för både fördröjning av dagvatten samt utrymme för trottoar.

Längs med Banvallen, vägen som Kungsgårdsvägen övergår till i söder, ska ett större dike anläggas där det uppsamlade dagvattnet från gatorna ansluter. Diket är planlagt som **PARK** och **dike$_2$** i plankartan och har en bredd på fem meter. Diket ska fungera som en trög fördröjning och rening. Diket längs Kungsgårdsvägen ansluter till en damm i planområdets mitt, dammen är reglerad med planbestämmelse **damm$_1$** och har en volym på 690 m^3. Dammen ansluter i sin tur till befintliga dagvattennätets anslutningspunkt. Utsläppet från dammen till ledningen ska vara ett reglerat flöde för att inte överbelasta dagvattennätet. I den norra delen av planområdet regleras planen med **damm$_2$** där ytterligare en dagvattendamm ska anläggas. Dammarna har en fördröjande funktion men fungerar även som ett ytterligare reningssteg. Avrinningen från tillkommande kvartersmark inom den norra delen av planområdet föreslås ledas mot dagvattendammen i norr. Vid skyfall som är kraftigare än dimensionerande 10-årsregn ska den nordvästra delen av planområdet även fungera som en översvämningsyta. För att ytan ska fungera som översvämningsyta medges inga byggrätter, ytan planläggs för användningen P-plats. Användningen regleras med egenskapsbestämmelserna damm2 samt högsta hårdgörande av yta 50%. Egenskapsbestämmelsen damm2 styr att resterande del av ytan som inte används för P-plats får användas till damm för rening och fördröjning. Egenskapsbestämmelse om högsta hårdgörandegrad 50%, används inom användningen för att säkerställa att vatten kan infiltreras vid stora regn. Planerad damm ska rymma minst 250 kubikmeter dagvatten men planen ger även möjlighet till större volymer för att kunna hantera dagvatten. Kommunen ser att parkering och ytor för dagvattenhantering är möjliga att kombinera.

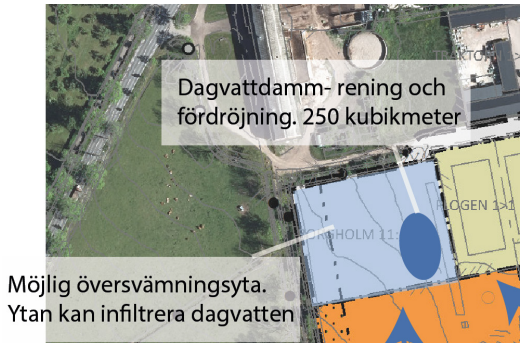

Bild 33. Inzoomning av nordvästra delen av planområdet och illustration över placering av fördröjningsdamm. Resterande del av ytan kan fungera som parkering.

Längs med Kungsgårdsvägens mitt finns en underjordisk dagvattenledning som sträcker sig in på kvartersmark. Ett u-område har tillsatts i planen för att säkerställa ledningsrätt.

Dagvattenhantering utanför planområdet

Borgholms kommun arbetar med en ny VA- plan som ett tematiskt tillägg till den nya Översiktsplanen. I VA- planen beskrivs den befintliga dagvattenhanteringen i kommunen och även potentiella utredningsområden för att uppnå MKN vatten genom förbättringsåtgärder. Även hantering av dagvatten vid 20-årsregn upp till 100-årsregn hanteras. Kommunen ser att det finns god potential att förbättra befintligt system längs sträckan från Rosenfors till Kalmarsund genom ytor för rening och fördröjning av dagvatten. Även åtgärder uppströms har konstaterats nödvändiga för att reducera och utjämna flödena.

Dagvattnet inom planområdet Rosenfors renas och fördröjs genom svackdiken och dagvattendammar. Åtgärderna syftar till att dagvattnet ska uppnå en bättre kvalitet innan det förs vidare ut till det befintliga dagvattennätet. I kartan nedan visas hur dagvattnet leds vidare från Rosenfors till slutrecipienten Kalmarsund.

Bild 34. Karta som visar dagvattenhanteringen från planområdet i Rosenfors till slutrecipienten Kalmarsund.

Längs med den första sträckan (1) från planområdet i Rosenfors, leds dagvattnet genom ett slutet ledningssystem, genom en kulvert under väg 136 vidare till Ekbacka (2). Inom detta område (2) leds dagvattnet genom ett öppet dike. Området är utpekat som ett utredningsområde för att förbättra befintligt öppet dike, med ökad vattenhållande kapacitet och bromsat flöde genom olika typer av fördröjningsåtgärder. Vid Ekbacka (3), finns det också potential att ytan kan förbättras för att fungera som en översvämningsyta vid extremregn. Vidare längs med sträckan leds dagvattnet vidare i ett slutet ledningssystem (4) förbi Skogsbrynets förskola fram

till sporthallen.. Vid ytan strax söder om förskolan (5), finns det en grönyta som kan fungera som en potentiell översvämningsyta vid extrema regn i kombination med dagens funktion som fotbollsplan. Sträckningen (6) består av ett befintligt öppet dike i anslutning till ett grönområde fram till idrottsplatsen. Föreslagna åtgärder är till exempel svack- och trappdike längs befintligt dike och översilningsytor inom naturområdet för att bromsa flödet. Vid Slottsskolan ges även förslag på åtgärd genom att magsinering av dagvatten kan ske under parkeringsplatsen. Längs med den sista sträckan av dagvattennätet (7), leds dagvattnet in i ett slutet dagvattensystem som mynnar ut i en våtmark cirka 100 meter från strandkanten. Här har ett ombyggnadsprojekt färdigställts genom att dagvattnet släpps i våtmark och leds genom meandring ut i Kalmarsund, åtgärder som ska gynna lekområden för gädda och abborre.

Utöver de utpekade ytorna längs med dagvattnets avrinningsväg, från Rosenfors till Kalmarsund, har kommunen förslag på åtgärd i form av en våtmarksfördröjning uppströms, öster om planområdet. Kommunen är angelägen om att utreda möjligheten vidare.

Medverkande tjänstemän

Kommunledningsförvaltningen

Sara Wallander Planarkitekt	Hanna Andersson Planarkitekt	Emma Karlsson Planarkitekt
Julia Hallstensson Mark- och exploateringsstrateg	Alexander Sundstedt Mark- och exploateringsstrateg	Mia Olsson Hedman VA-strateg
Magnus Karlsson Miljöstrateg	Frida Gustavsson Miljöstrateg	
Åsa Bejemar Plansamordnare	Anders Magnusson Tillväxtchef	

7. Genomförandebeskrivning

Inledning

Genomförandebeskrivningen beskriver hur planen ska genomföras och vilka konsekvenser det får. Den redovisar de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som krävs för att genomföra detaljplanen. Genomförandebeskrivningen har dock ingen självständig rättsverkan. Avsikten är att den ska godkännas av kommunfullmäktige i samband med antagandet av detaljplanen. Beskrivningen blir därigenom vägledande vid genomförandet.

Sammanfattning av detaljplanen

Planområdet är beläget i södra Borgholm, söder om väg 136 och Borgholms Kungsgård. Till stadskärnan är det ca 1,5 km. I närområdet finns det ett befintligt verksamhetsområde samt en Borgholms stug- och ställplats. Borgholm stad har idag en högre efterfrågan än tillgång på mark för verksamhetsetablering. Kommunstyrelsens arbetsutskott gav förvaltningen i uppdrag att ta fram en ny detaljplan för att kunna utvidga det befintliga verksamhetsområdet.

Planförslaget möjliggör för fler flexibla byggrätter för verksamheter med begränsad omgivningspåverkan, i form av småföretagande. Planförslaget möjliggör även för användningen besöksanläggning, tillfällig vistelse och parkering för planområdets nordvästra del.

Organisatoriska frågor

Planförfarande

Upprättandet av planförslaget följer plan- och bygglagens (PBL) anvisningar för ett utökat förfarande. Tillfälle att ta del av planförslaget och lämna synpunkter finns i samrådsskedet samt i granskningsskedet.

Tidplan utökat förfarande

Tid	Planprocess
April 2020	Samråd
December 2021	Granskning
Mars 2022	Antagande av MBN
Maj 2022	Antagande av KF

Tidsplanen kan komma att justeras under planprocessens gång. Detta beror på olika omständigheter, såsom tillkommande uppgifter som ej kan förutses vid planarbetets början. Kommunen kan inte påverka om planen blir överklagad. Uppskattning för tid av en lagakraftvunnen plan utgår från att planen ej överklagas.

Genomförande

Planens genomförandetid är 15 år från den dagen den vinner laga kraft.

Tid	Process
2022	Lantmäteriförrättning
2022-2036	Ombyggnad

Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad rätt att, efter ansökan om bygglov,

få bygga i enlighet med planen. Efter genomförandetidens slut är fastighetsägaren ej längre garanterad byggrätt.

Kommunen kan efter genomförandetidens slut ändra eller upphäva planen. Detaljplanen är dock gällande tills dess att ny detaljplan tas fram.

Detaljplanens genomförande planeras att genomföras i etapper allteftersom behovet av verksamhetstomter växer fram. Etappindelningen ska först ske på kommunal mark med början i planområdets mitt och sedan vidare söderut. Sista etappen utgörs av privatägd mark i planområdets mitt.

Ansvarsfördelning

Anläggning	**Drift**
Allmänt va-nät	Borgholm Energi AB
El	Borgholm Energi Elnät AB
Tele	Skanova

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för den allmänna platsmarken som utgörs av gata, natur och park. Det innebär att kommunen har ansvar för drift och underhåll av gata, natur och parkmark. Kommunen ansvarar för att anlägga en gång- och cykelväg i anslutning till den befintliga Kungsgårdsvägen. Kommunen har även ansvar för att dagvattenåtgärder på allmän platsmark kommer till stånd såsom skelettjordar, diken och dagvattendammar.

Avtal

Eftersom det utökade planområdet utgörs av kommunal mark avser inte kommunen att teckna något avtal för genomförandet av planen.

Tekniska frågor

Dagvatten

Planområdet kommer att ingå i kommunalt verksamhetsområde för VA och dagvatten. Kommunen ansvarar för lokalt omhändertagande av dagvatten på allmän plats, samt ansvarar för att en tillräcklig mängd dagvatten för planområdet kan omhändertas på allmän platsmark. Det innebär att kommunen ansvarar för uppförandet av skelettjordar och diken i anslutning till gata samt dagvattendamm på naturmark. Inom kvartersmarken föreslås vattenmagasin under mark placeras för att samla upp det dagvatten som genereras från respektive fastighet. Dagvattenhantering på kvartersmark ansvarar respektive fastighetsägare för.

Det är viktigt att Solbergatäkten inte påverkas av en kommande exploatering. Om det finns risk för ändring av förutsättningar för avrinningen så krävs säkerhetsskyddsåtgärder i form av skyddsvall alternativt avledning.

Fastighetsrättsliga frågor

Ledningsrätter

Genom u-område har kommunen avsatt ytor som ska vara tillgänglig för allmännyttiga underjordiska ledningar, området är ett markreservat för ledningar och får inte förses med

byggnader. Genom u-område skapas förutsättningar för att bilda ledningsrätt. Vid genomförandet av planen behöver ledningsrätt eller servitut upplåtas för att säkerställa rättigheter för ledningarnas dragning. Ledningsrätt kan upplåtas för ledningar för allmänna ändamål, exempelvis data- och telekommunikationsledning samt vatten- och avloppsledningar. Ledningsrätt kan endast bildas av lantmäteriet.

Säkerställande av allmänna ledningars rätt i planområdet har gjorts med u-område, vilket innebär att det skapas förutsättningar att bilda ledningsrätt. U-område innebär att området är ett markreservat för ledningar och inte får förses med byggnad.

Fastighetsbildning

När detaljplanen har vunnit laga kraft kan fastighetsbildning ske i enlighet med planen. Vid ett fastighetsrättsligt genomförande av detaljplanen är det Lantmäteriet som genom lantmäteriförrättning prövar frågor om fastighetsbildning. Den allmänna platsmarken bestående av gata, natur och park är tänkt att fastighetsbildas till den kommunala fastigheten Borgholm 11:1. De befintliga gatorna inom verksamhetsområdet i norr (Verkstadsgatan och Fabriksgatan) ingår redan i fastigheten Borgholm 11:1. Nya verksamhetstomter som möjliggörs inom kvartersmark ska styckas av och fastighetsbildas till egna fastigheter. Markägaren för området (Borgholms kommun) ansvarar för avstyckning och försäljning av verksamhetstomter.

Ekonomiska frågor

Borgholms kommun bekostar framtagandet av detaljplanen. Planavgift ska tas ut vid bygglovsskedet enligt Borgholms kommun gällande taxa.

Anslutningsavgifter

Respektive fastighetsägare bekostar eventuell utbyggnad av va-nätet inom planområdet. Anslutningsavgifter etc. tas ut enligt för varje nätoperatör gällande taxa.

Medverkande tjänstemän

Kommunledningsförvaltningen

Sara Wallander	Alexander Sundstedt	Julia Hallstensson
Planarkitekt	Mark- och exploateringsstrateg	Mark- och exploateringsstrateg

Granskningsutlåtande för Borgholm 8:63 m.fl.

Upprättad 2022-03-18

Datum

Beslut om planuppdrag: 2017-01-31 § 27-49
Beslut om granskning: 2021-11-25 § 289
Granskningstid: 2021-12-04 - 2022-01-07

Redogörelse för processen

Planförslaget var under granskningstiden tillgängligt på kommunens hemsida, på stadshuset samt biblioteket i Borgholm. Förslaget skickades även ut till sakägare enligt fastighetsförteckning upprättad 2021-11-17.

Annons om granskning infördes i lokaltidningarna Barometern samt Ölandsbladet 2021-12-04. Underrättelse tillsammans med planhandlingar sändes till sakägare enligt upprättad fastighetsförteckning. Planförslaget remitterades och sändes för till myndigheter m.fl. enligt sändlista.

Inkomna yttranden under granskningstiden presenteras i denna granskningsutlåtande. En del har kortats ner och förekommer i något redigerat skick (all saktext finns dock med). Kommunen har beaktat inkomna yttranden och tagit ställning till ändringar. Detta granskningsutlåtande skickas ut till samtliga personer, myndigheter m.fl. som har inkommit med yttranden under samrådstiden och granskningstiden.

Sammanfattning

Fyra yttranden har inkommit från privatpersoner och fastighetsägare. Sju yttranden har inkommit från remissinstanser och organisationer.

Från Länsstyrelsen rörde de viktigaste synpunkterna att en tydligare redogörelse och förtydliganden krävs gällande planens påverkan på dagvattenhanteringen i förhållande till omgivningen, samt att det krävs förtydligande gällande vilka åtgärder som görs för att inte orsaka påverkan på Solbergatäkten. Länsstyrelsen lyfter att planen behöver justeras så att den anpassas till biotopskyddsbeslutet. Bestämmelsen om skydd av biotopskyddad trädallé behöver även justeras. Länsstyrelsen lyfter att bestämmelse om bullerskydd, m1, inte är nödvändig.

Från privatpersoner och organisationer rörde synpunkterna främst trafikfrågan, ianspråktagande av jordbruksmark och höjd på bebyggelse.

Justeringar inför antagande

Justeringar till följd av inkomna yttranden

- Kompletterat planbeskrivningen med information om kraftledning i närheten av planområdets södra gräns samt reviderat planområdets sydöstra gräns för att säkerställa att avstånd tas till ledning.
- Justerat planen så att den anpassas efter biotopskyddsbeslut.
- Justerat formulering av bestämmelse om skydd av trädallé, n1 samt träd1
- Justerat bestämmelse om högsta hårdgörandegrad för användningen P-plats i nordvästra hörnet, samt kompletterat planbeskrivningen med tydligare redogörelse för val av egenskapsbestämmelse inom användningen.
- Kompletterat genomförandebeskrivningen om att ledningsrätt behöver upplåtas.
- Kompletterat avsnittet dagvatten med tydligare redogörelse för planområdets dagvattenhantering i förhållande till omgivningen.
- Tagit bort bestämmelse om bullerskydd, m1.

Övriga kompletteringar och justeringar som görs inför antagande

- Kompletterat planbeskrivning med information om dispens från biotopskydd, då beslutet togs efter granskning.
- Kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet.
- Minskat utfartsförbudet mot Kungsgårdsvägen från ZG-marken. Avsikten är att tillåta infart från Kungsgårdsvägen till den planerade biogasstationen och utfart mot Fabriksvägen för att det ska bli ett bättre trafikflöde.
- Korrigering av egenskapsbestämmelse e1 50.0% och p3, samt att bestämmelse p3 gäller för alla nya verksamhetsytor (Z).
- Mindre justeringar av text och karta efter korrekturläsning.

Inkomna yttranden

Myndigheter, remissinstanser och organsationer	Datum	Sida
1. Länsstyrelsen	2022-02-17	4
2. Trafikverket	2021-12-21	6
3. Lantmäteriet	2021-12-06	7
4. E.ON	2021-12-27	7
5. Borgholm Energi	2022-01-07	10
6. Lantbrukarnas riksförbund	2022-01-07	10
7. Föreningen Den Goda Jorden	2022-01-07	12
Fastighetsägare och privatpersoner		
8. Tegen 1 och Åkern 1	2022-01-04	16
9. Borgholm 8:68	2022-01-05	18
10. Havren 6	2022-01-07	20
11. Tegen 5	2022-01-07	21

MYNDIGHETER OCH REMISSINSTANSER

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning
Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och kan därför komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas. Planen behöver utifrån prövningsgrunden miljökvalitetsnormer för vatten bearbetas enligt Länsstyrelsens synpunkter.

Prövning enligt 11 kap 10 § PBL
• Miljökvalitetsnormer för vatten
LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER
Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten samt dagvattenhantering

Kommunen har gjort relevanta justeringar både i planbeskrivningen och i plankartan. Dock kvarstår några frågor som behöver förtydligas i planbeskrivningen och eventuellt motsvarande regleras i plankartan:

• Ett förtydligande krävs kring området i nordvästra delen av planområdet. Där anges användningen ”Parkeringsplats” i kombination med damm och infiltration. Hur kan detta kombineras? Kommunen behöver utveckla och förtydliga.

• Det behövs även ett förtydligande kring hur dagvattenhantering fungerar norrut, utanför planområdet, förbi 136:an och ut i havet, söder om Köpingsvik. Planförslaget behöver sättas in i ett större sammanhang gällande MKN vatten både kvalitativ hantering likväl som kvantitativ.

• När det gäller klimatanpassning och MKN vatten: Det finns ett överskott som behöver forslas bort redan vid 20 års regn. Kommunen behöver därför tänka 100 års regn. Samt beskriva hur kommunen hanterar dagvattnet även utanför planområdet norrut.

Kommunens kommentar

Planbeskrivningen har kompletterats med en tydligare redogörelse för val av kombinationen av bestämmelser inom området. Plankartan har även justerats så att högsta hårdgörandegrad inom användningen Parkeringsplats är reglerat till 50 %, istället för att markytan inte får hårdgöras.

Detta har kompletterats i enlighet med yttrandet.

Detta har kompletterats i enlighet med yttrandet

• Det är av högsta vikt att det dagvatten (om än mindre mängd) som går österut, mot Solbergatäkten, absolut inte får nå fram till Solbergatäkten. Detta kan medföra en risk för föroreningar in i vattentäkten. Detta får naturligtvis inte inträffa, eftersom det dessutom finns industriverksamheter inom planområdet. Frågan är: Vilka säkerhetsåtgärder ska kommunen genomföra för att dagvattnet inte ska nå fram till vattentäkten? I frågan inkluderas vattentäkten med dess inre och yttre skyddsområde. Behövs det till exempel göras avledning eller vallar och något liknande? Kommunen behöver utveckla och förtydliga.

Annan lagstiftning
Natur
Planen behöver justeras så att den anpassas till biotopskyddsbeslutet med diarienummer 521-3326-21 eftersom delar av ansökan avslogs.

Kommunen har justerat planen så att del av stenmur och dike som tidigare var inom planlagd kvartersmark, istället har undantagits från planområdet. De delar av stenmur och dike som kvarstår inom planområdet och som ska bevaras har skyddats med planbestämmelser i planen.

För planbestämmelsen n1 bör det på plankartan stå att det handlar om biotopskyddad allé istället för skyddsvärda träd. Flera av träden är inte skyddsvärda i sig utan skyddsvärdet ligger i att det är en allé. Avverkning, kraftig beskärning och åtgärder inom 15 x stamdiametern från träden kräver dispens från biotopskyddsbestämmelserna.
Planbestämmelsen n2 saknas i plankartan, däremot verkar det som att planbestämmelsen Träd1 reglerar samma sak.

Kommunen har justerat formuleringen av bestämmelse n1 (kvartersmark) och träd1 (allmän platsmark) så att dessa avser skydd av allé och inte skyddsvärda träd.

Planbestämmelse n2 avser en begränsad yta inom kvartersmark, på fastigheten Tröskan, för att skydda skyddsvärt träd som är placerad inom parkmark, skyddsavståndet sträcker sig in på kvartersmark.

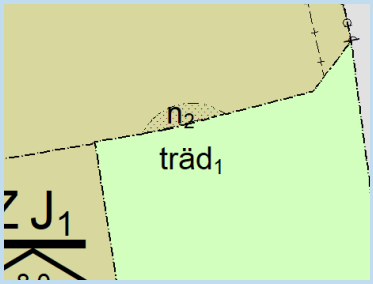

Noterat. Bestämmelse m1 har tagits bort.

Rådgivande

Hälsa och säkerhet
Buller
I Länsstyrelsens samrådsyttrande framfördes att kommunen behöver ytterliga utreda trafikbullret. Kommunen har utrett bullersituationen vidare och utredningen visar att det inte krävs några bullerskyddsåtgärder

för planområdet och att tillkommande trafik inte kommer orsaka en betydande omgivningspåverkan för det intilliggande bostadsområdet. Detta gör att planbestämmelsen m1 inte behövs.

2. Trafikverket

Kommunens kommentar:

Trafikverket har tagit del av granskningshandlingarna för rubricerat ärende.

Detaljplanens syfte är att utvidga det befintliga verksamhetsområdet som idag innehåller bland annat bilverkstad, lager- och tryckeriverksamhet.

Kommunen har efter samråd genomfört en trafikutredning där tillkommande trafik beräknats. Utredningen baseras på Trafikverkets yttrande i samrådsskedet, TRV 2020/39065. Av utredningen framgår inte resultat av kapacitetsberäkningar, eftersom sådana inte genomförts, istället förs ett resonemang om bedömning av kapacitet.

Trafikverket har tagit del av kommunens granskningsversion av förslag till detaljplan samt trafikutredning och samrådsredogörelse. Kapacitetsberäkningar skulle medföra att kommunen och Trafikverket med större säkerhet skulle kunna avgöra påverkan på väg 136. Då dessa beräkningar inte genomförts har Trafikverket bedömt påverkan utifrån det presenterade materialet. Det finns en viss risk att vänstersvängande som kommer norr ifrån orsakar stopp för södergående trafik.

Kommunen noterar detta.

Sammantaget bedömer Trafikverket planen som väl genomarbetad och att konsekvenserna på statlig infrastruktur och planens genomförande som hanterbart, Trafikverket betonar att åtgärder på det statliga vägnätet och dess anslutningar, som en direkt följd av en exploatering, ska bekostas av kommunen och/eller exploatören. När sådana åtgärder blir nödvändiga att genomföra är problematiskt

Kommunen noterar detta och är medveten om att åtgärder på det statliga vägnätet till följd av exploateringen ska bekostas av kommunen. Om det uppstår behov av detta i ett senare skede så är kommunen öppen för att hantera det.

att uppskatta då planen förväntas vara fullt utbyggd först efter en lång tid. Ett avtal i samband med antagande av planen är i nuläget inte motiverat. Trafikverket gör bedömningen att parterna i senare skede kan hantera de eventuella, för väg 136, negativa effekterna av planområdets utbyggnad.

3. Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras:

ENDAST U-OMRÅDE SÄKERSTÄLLER INTE LEDNINGARNA.
Genom att lägga ut markreservatet för allmännyttiga underjordiska ledningar s.k. uområde ser kommunen dels till så att det inte blir planstridigt att lägga dessa på kvartersmark och dels att lovpliktiga åtgärder inte kan utföras som hindrar ledningen, men det bildas ingen rättighet genom att kommunen lägger ut ett uområde i planen. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas. Detta är inte beskrivet i genomförandeavsnittet av planbeskrivningen.

GRUNDKARTA
Koordinater och koordinatkryss saknas.

PLANKARTA
Enligt planbestämmelserna ska det anläggas en damm på 250 m3 inom området för parkering samt att marken inte får hårdgöras. Lantmäteriet ställer sig frågande till kombinationen av bestämmelserna.

4. E.ON

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har följande synpunkter. Som vi påtalade i samrådet så har vi en kraftledning (50 kV LINSÄNKAN –

Kommunens kommentar

Kommunen har justerat och kompletterat genomförandebeskrivningen med att förtydliga att ledningsrätt behöver upplåtas vid genomförandet av planen.

Noterat. Kommunen har uppdaterat grundkartan, koordinater och koordinatkryss ingår.

Kommunen har förtydligat i planbeskrivningen vad kommunen avser med kombinationen. Det har även skett en justering av egenskapsbestämmelse. Istället för att ytan inte får hårdgöras, anges att max 50 % av ytan inte får hårdöras.

Kommunens kommentar

BORGHOLM) som berör planområdets södra del. Kraftledningen omfattas av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2008:1, samt ELSÄK-FS 2010:1. Starkströmsföreskrifterna reglerar bland annat höjd över mark, avstånd från ledning till byggnad, brännbart upplag och parkeringsplatser. För att kunna bibehålla ledningarna måste ovannämnda föreskrifter följas. Det får inte göras avkall på el, person eller driftssäkerhet.

Föreskrifterna ställer också högre krav på en luftledning som är framdragen inom detaljplanelagt område jämfört med motsvarande ledning inom icke detaljplanelagt område. I 6 kap. 3 § med tillhörande tabell (ELSÄK 2010:1) skall område med detaljplan, den lägst belägna spänningsförande ledarens höjd över marken uppgå till minst 7 meter lokal islast/+50°C för 50 kV ledningen.

Då aktuell ledning inte är anpassad för detaljplan utan måste byggas om (höjas), så måste kommunen säkerställa så att regionledningen hamnar utanför planlagt område. I annat fall får exploatören ta samtliga ombyggnadskostnader. Avtal om sådana åtgärder ska träffas så snart som möjligt och det är en förutsättning att avtal finns innan planen antas.

Alternativ är att lämna ledningen utanför tänkt detaljplan med minst 15 meter från detaljplanens gräns till 50 kV ledningen. Ingen ombyggnation krävs då av ledningen. Vilketinnebär att man slipper en kostsam och lång process för att detaljplansanpassa ledningen. Dock om man i framtiden vill detaljplanera på andra sidan om ledningen kommer då ombyggnation krävas. Kostnad för en ombyggnation står exploatören för.

Väljer man att ha kvar plangränsen yrkar E.ON på att det i plankartan sätts ut ett 30 meter brett l-område med luftledningens i mitten, för den del som drabbas av restriktionsområdet.

Noterat. Kommunen väljer att justera planområdesgränsen så att ett tillräckligt avstånd tas till kraftledningen. Ett avstånd om 15 meter har tagits till kraftledningen.

Den restriktion i markanvändningen som egenskapsbestämmelsen medför bör redovisas i planbestämmelserna. E.ON föreslår följande formulering i planbestämmelserna vid beteckningen l: ”Marken ska vara tillgänglig för allmän luftledning. Inom området får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärd som hindrar bibehållandet av elektriska ledningar, ej heller finnas vegetation, flaggstänger eller dylikt som genom sin höjd kan utgöra fara för ledningen”.	Kommunen noterar detta.
För regionnätsluftledningen finns ledningsrätt (0885-3318.1) som klargör vad man får lov att göra i dess närhet. Ledningsrätten ger oss bland annat rätt att inom en 35 meter bred skogsgata ta ner träd samt äger rätt att fälla för ledningens säkerhet hinderliga och farliga träd utanför skogsgatan. Byggnader får inte utan ledningshavarens medgivande uppföras på närmare avstånd än 20 meter från ledningens yttersta faslina.	Kommunen noterar detta.
Om belysning planeras måste man vara extra vaksam över avstånden till kraftledningen så att de placeras på behörigt avstånd från faslinorna. Om exempelvis en 12 meter hög belysningsstolpe monteras får denna inte placeras närmre strömförande lina än 14 meter, horisontellt mått. I det fall elektriskt ledande material används t.ex. kablar eller andra elektriskt ledande material, skall avståndet mellan närmsta jordade del på kraftledningsstolparna eller dess stag vara minst 50m enligt Telestörningsnämnden. Om stängsel ska monteras vill vi erinra om risken för spänningssättning av staket eller stängsel som sätts upp i närheten av kraftledningar Instruktion finns enligt EBR, IN055. Kontakta E.ON inför uppförande av stängsel i närheten av ledningarna för att få uppgifter om vilka särskilda skyddsåtgärder som eventuellt erfordras. Enligt starkströmsföreskrifterna 6 kap. 10 § får ej friledning vara framdragen i farlig närhet av upplag med brännbart material eller där brandfarlig eller explosiv vara förvaras eller hanteras ovan jord. Så som bränsle i någon form. Minsta horisontella	

avstånd mellan ledningens yttersta faslina och riskområde med brandfarlig vara skall vara 30 meter.

För arbete under och bredvid kraftledningar gäller särskilda bestämmelser och både Elsäkerhetsverket starkströmsföreskrifter och Arbetsmiljöverkets föreskrifter måste iakttas. Därför måste, i god tid innan arbete i närheten av strömförande friledning, kontakt tas med Jonas Jonsson (konsult på ONE Nordic AB), tfn 070-315 05 79 för utväxling av Elsäkerhetsföreskrifter (ESA), se även bifogat dokument ”Arbete nära friledning”.

E.ON hemställer om att våra anläggningar med de restriktioner som berör planen anges i planbeskrivningen. E.ON förutsätter att överenskommelse/avtal träffas i tidigt skede om eventuella förändringar, att samtliga ombyggnadskostnader bekostas av exploatören samt att detaljplanen inte orsakar att E.ONs anläggning inte uppfyller starkströmsföreskrifterna till följd av planens genomförande.

Noterat.

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen med att ange och beskriva kraftledningens placering samt vilka bestämmelser och föreskrifter som gäller.

5. Borgholm Energi

Borgholm Energi, verksamheten Återvinning och avfall, vill härmed lämna följande synpunkt på ovan nämnd detaljplan.

Det är viktigt att Borgholms kommuns avfallsföreskrifter följs i framtagandet av ett nytt område och i efterföljande bygglov, framförallt avseende framkomlighet för renhållningsfordon, och att avfallshanteringen tas i beaktande i ett tidigt skede i planeringsprocessen.

Kommunens kommentar

Kommunen har sett över Borgholms kommuns avfallsföreskrifter och har följt dessa i detaljplanen.

6. Lantbrukarnas riksförbund

LRF är en intresse- och medlemsorganisation med drygt 140 000 medlemmar som verkar inom de gröna näringarna. LRF har 17 regioner där LRF Sydost är en av dessa med ca 16 000 medlemmar i de tre län man företräder: Kalmar, Blekinge och Kronoberg.

Kommunens kommentar

Regionens medlemsorganisation är uppbyggd av 116 lokalavdelningar, 25 kommungrupper och en regionstyrelse.
LRF Sydost motsätter sig beslutet av ändring av planområdet som innebär en exploatering av jordbruksmark. Kommunens kommentar i samrådsredogörelsen ”Riktlinjer har tagits fram i både den fördjupade översiktsplanen från 2019 samt från översiktsplanen från 2002 om att bevara jordbruksmark i kommunen, med visst undantag från jordbruksmark i nära anslutning till huvudorterna Borgholm-Köpingsvik” visar hur svagt skyddet för den viktiga jordbruksmarken är. Med ett enkelt undantag är det fritt fram trots egna riktlinjer och nationellt skydd genom lagstiftning.

Värdet av befintlig jordbruksmark och vikten av att behålla densamma, är en fråga som har kommit att bli mycket aktuell på senare år och detta gäller så väl i ett lokalt som globalt perspektiv. I Sverige har vi både en nationell livsmedelsstrategi och det finns även en regional livsmedelsstrategi för Kalmar län. Båda strategierna understryker vikten av ökad livsmedelsförsörjning och bevarandet av jordbruksmark.

De slår fast att livsmedelsproduktionen ska öka och att detta är en fråga av stor nationell betydelse, nu i och i framtiden. Har man väl asfalterat eller bebyggt marken så finns den inte längre tillgänglig för livsmedelsproduktion och därför är det av stor vikt att jordbruksmark värnas när man väljer var olika exploateringsprojekt placeras.
”Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.”

LRF anser inte att bygga på jordbruksmark går över det allmänna intresset då det i princip alltid går att finna annan mark till

Kommunen hänvisar till den prövning som har gjorts i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm och Köpingsvik (antagen 2018), där lämplig mark för verksamhetsutveckling har pekats ut. Som det beskrivs i planbeskrivningen så finns det inte annan lämplig mark att ta i anspråk för tomter för ytkrävande verksamheter som efterfrågas. Alternativa lokaliseringar av verksamheter i Borgholm-Köpingviksområdet är antingen redan utbyggda, kringbyggda eller är lokaliserade i de centrala delarna av Borgholm där verksamhetsutveckling skulle orsaka en väsentligt större påverkan på boende och stadsliv. Borgholm och Köpingsvik är kringbyggda med strand, slottsmiljö och jordbruksmark. Eftersom det är en stor brist på tomter för verksamheter i Borgholms kommun och därmed väsentligt samhällsintresse att skapa förutsättning för

etablering av byggnader eller industritomter. Det kan krävas en större grundinvestering men det finns inte något som berör det allmänna intresset så mycket som just mat och livsmedel. För att få livsmedel och även förnybart drivmedel så behöver jorden brukas och därför är det inte lämpligt att ta mer värdefull mark i anspråk för bebyggelse eller asfaltering.

ökad verksamhetsetablering. Därmed är kommunens bedömning att denna mark ska kunna tas i anspråk, det bedöms medföra större mervärden än förluster för samhället.

I kommande detaljplaner och inför kommande översiktsplan anser LRF att Borgholms kommun tydligare behöver utreda alternativa lokaliseringar för bebyggelse. Om kommunen, efter noga utredning, ändå väljer att ta jordbruksmark i anspråk för annat än odling så bör den ersättas med motsvarande areal nyodling. Nyodling är med dagens teknik inte orealistiskt och det går att bygga upp ett matjordslager på ny plats med jorden från den mark som har exploaterats. Det som är viktigt är att marken blir i samma klass som den som tas i anspråk vid exploatering. Den part som vill exploatera åkermark för annat än odling blir då också förpliktad att bekosta nyodlingen vilket i sig skapar ett intresse av alternativa lokaliseringar.

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet, i förhållande till alternativ lokalisering.

7. Föreningen Den Goda Jorden

Under rubriken Hållbarhet skriver kommunen följande på sin hemsida:

”Hållbar utveckling handlar om att använda de gemensamma resurserna medvetet. Det vi gör i dag ska inte få äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.”

”Ekologisk hållbarhet innefattar allt som rör miljön och naturen och handlar om att hushålla men mänskliga och materiella resurser på lång sikt. Det är viktigt att bevara den biologiska mångfalden. Vi måste t.ex. producera hållbar mat, utan att förstöra och smutsa ner vårt vatten och vår jord. Genom att ändra vår livsstil kan vi minska den

Kommunens kommentar

globala uppvärmningen. Det innebär till exempel att vi måste ändra våra resvanor, minska energianvändningen och minska på vårt avfall."
Kommunen hänvisar även till miljöbalken:

"mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas"
Föreningen Den Goda Jorden anser att detaljplaneförslaget saknar den resurshushållande inställning till markanvändning som kommunen anser sig ha, och förslaget innehåller heller inte den omfattande prövning mot 3 kap 4 § miljöbalken som kommunen är skyldig att genomföra.

Kommunen refererar i planbeskrivningen till 3 kap. 4 § miljöbalken: "Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Denna bestämmelse ska kommunerna tillämpa vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen."
Kommuner hänvisar i planbeskrivningen till den gällande översiktsplanen och motiverar exploateringen på ett tvivelaktigt sätt: "Den jordbruksmark som föreslås att exploateras med detaljplanen är utpekad i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik som jordbruksmark som ska försvinna i samband med att fördjupningen genomförs. I den fördjupade översiktsplanen har bedömningen gjorts att den jordbruksmark som kan tas i anspråk för exploatering är mindre produktiv än övrig jordbruksmark."

Föreningen Den Goda Jorden anser att översiktsplanen som antogs 2002 med "En vision av Öland 2015" är inaktuell och att den inte utgör ett bra underlag för prövning av markanvändning.

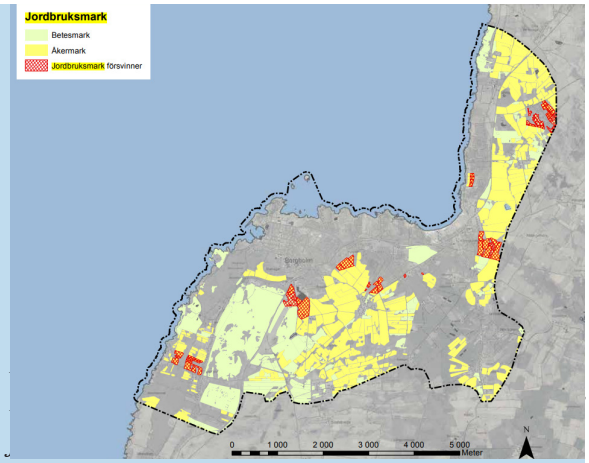

behöva försvinna i samband med exploatering (rödmarkerat)

Kommunen är mån om att hushålla om resurserna på ett hållbart sätt och har därför noga pekat ut vilken jordbruksmark som behöver tas i anspråk och vilken mark som ska bevaras som jordbruksmark. Kommunen är generellt restriktiv till att ta jordbruksmark i anspråk, den mark som är utpekad ska endast tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.

Alternativa lokaliseringar av verksamheter i Borgholm-Köpingviksområdet är antingen redan utbyggda, kringbyggda eller är lokaliserade i de centrala delarna av Borgholm, där denna typ av verksamhetsutveckling skulle orsaka en väsentligt större påverkan på boende och stadsliv. Borgholm och Köpingsvik är kringbyggda med strand, slottsmiljö och jordbruksmark. Eftersom det är en stor brist på tomter för verksamheter i Borgholms kommun och därmed väsentligt samhällsintresse att skapa förutsättning för ökad verksamhetsetablering, så är kommunens bedömning att denna mark ska kunna tas i anspråk. Det bedöms medföra större mervärden än förluster för samhället.

Bedömningen att jordbruksmarken är mindre produktiv än övrig jordbruksmark är helt felaktig. Den aktuella jordbruksmarken som består av lerig morän utgör en av områdets bättre jordar. Att exploatera brukningsvärd åkermark till industri- eller bostadsändamål är långsiktigt mycket allvarligt och undergräver såväl klimat- som hållbarhetsstrategiska mål både lokalt, regionalt och globalt. Klimatpåverkan blir global när mat transporteras över hela jorden. Vi bör ta hänsyn till andra genom att ta ansvar för oss själva och det gör vi genom att producera den mat vi har förutsättningar för att producera här. Vidare anser föreningen att exploateringen av brukningsvärd jordbruksmark som detaljplanen innebär påverkar självförsörjningsgraden och krisberedskapen negativt samt även möjligheterna att bevara omkringliggande betesmarker med viktig biologisk mångfald och höga kulturvärden. Detta eftersom åkermarken utgör grunden i all betesdrift.

Det är också anmärkningsvärt att kommunen i checklistan, (Behovsbedömning enligt kriterier i bilaga 2 och 4 MB och 4 kap 34 § PBL), som berör bland annat påverkan på naturresurser, i summeringen av påverkan i del 3 klassar förlagets effekt av påverkan till marginell.

Föreningen anser därför att detaljplanen inte är förenlig med reglerna om skydd för brukningsvärd jordbruksmark. Planbeskrivningen saknar en utredning av alternativa lokaliseringsmöjligheter för den planerade industriverksamheten, som på ett klargörande sätt belyser vilka för och nackdelar som föreligger för några andra områden.

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområdet, i förhållande till alternativ lokalisering.

Även om området finns upptaget i kommunens översiktsplan ”En vision av Öland 2015”-, industri- och kontorsändamål har rättsläget förändrats sedan planen antogs. De prejudicerande domar som

under de senast två åren har avgjorts av Mark- och miljööverdomstolen innebär sammanfattningsvis följande:
- att ”brukningsvärd jordbruksmark” inte endast omfattar de bördigaste jordarna utan gäller i stort sett all jordbruksmark och även om den inte brukas just för tillfället. Brukningsvärd jordbruksmark är inte bara åkermark utan också betesmark,
- att detaljplaner på jordbruksmark upphävts med motiveringen att det saknats utredning av möjliga lokaliseringsalternativ,
- att även byggnadslov till vindkraftverk, som är ett ”väsentligt samhällsintresse”, har upphävts då domstolen bedömt att annan mark skulle kunna användas i stället,
- att de ärenden som prövats i högsta instans inte bara ligger i södra Sverige utan fördelar sig från Skåne till Norrland och
- att högsta instans i de allra flesta fall haft en mer restriktiv bedömning av exploatering av jordbruksmark än underinstanserna.

Föreningen Den Goda Jorden, som enligt 16 kap. 13 § miljöbalken har talerätt i planärenden, anser att den föreslagna industrietableringen inte bör komma till stånd på den mark som planen anger.

FASTIGHETSÄGARE OCH PRIVATPERSONER

8. Tegen 1 och Åkern 1

Angående den nya planen för utökning av verksamhetsområdet i Rosenfors, Borgholm 8:63, har många förbättringar gjorts efter det första förslaget men från vår sida sett inte tillräckligt, vi vill att följande beaktas. Se detta som en överklagan gällande planen.

För att referera till det yttrande vi lämnade till samrådet som var i maj 2020 där vi ansåg att det inte är lämpligt att använda så stor del av åkermark för att utöka verksamhetsområdet i Rosenfors, anser vi fortfarande gäller. Borgholms kommun borde se längre fram i tiden och bevara åkermarken till att användas vad den är avsedd för nämligen att kunna säkra livsmedelsförsörjningen i framtiden.

Dessutom kommer biltrafiken på Kungsgårdsvägen att öka med det dubbla, både vad det gäller personbilar och lastbilar allt enligt bullerutredningen som SWECO beräknat vilket också kan bli mer än dubbelt fram till 2040 vilket också gör att buller kommer att öka. Att ökningen av buller är satt till 3 dBA, jämfört med uppmätta högsta idag 54 dBA ger alltså 57 dBA vid en fördubbling av trafiken, verkar vara i underkant. Det kommer också att påverka utfart från Rosenfors till väg 136 också likaså infart till Kungsgårdsvägen, vissa menar att det är några månader på sommaren som kan bli problem men troligen är det då personer som inte bor i området som tycker att det får man stå ut med, men detta måste tas i beaktande, därför är det olämpligt att göra en utökning av verksamhetsområdet. Att det inte har inträffat större tillbud hitintills är inget skäl att ignorera problemet. Viktigt att den tänkta cykel och gångbanan skiljs från körbanan på ett säkert sätt så att inte cyklister och gående utan svårighet kan komma in på

Kommunens kommentar

Överklagande av planen kan inte ske i granskningsskedet. Antagandebeslutet kan överklagas av de som har besvärsrätt. Er skrivelse inkom under granskningstiden och hanteras som ett yttrande.

Kommunen har tagit ställning till det yttrande som inkom under samråd. Kommunens bedömning och ställningstagande är att genom att nyttja marken effektivt för verksamheter så kan det ge fler mervärden än förluster. Kommunen ser ingen annan lämplig mark att ta i anspråk för den typen av tomter för verksamheter som efterfrågas. Det finns idag en stor efterfrågan på tomter för ytkrävande verksamheter och det är ett väsentligt samhällsintresse att kunna tillgodose med detta.

Vid bullerutredningen har det genomförts flera olika beräkningsfall utifrån olika scenarier. I det värsta scenariot räknades med en dubblering av trafikmängden och med sommartrafik visar på att bullernivåerna uppnås till 57 dBA och därmed med god marginal inte överskrider naturvårdsverkets riktvärden max 65 dBA. Beräkningarna har gjorts utifrån trafikmätningar samt utifrån vedertagen beräkningsmodell, Nordiska beräkningsmodellen.

Utifrån trafikmätning och beräkning som har genomförts kan kommunen göra bedömningen att anslutningen till väg 136 har kapacitet för att ta emot den ökade trafikmängden som en utbyggnad av området medför. Skulle det trots allt innebära en ökad trafikmängd som innebär att åtgärder krävs på det statliga vägnätet, väg 136, så kommer kommunen hantera detta i samverkan med trafikverket.
I planförslaget möjliggörs anläggande av en

körbanan. Tänk även på snöröjning av denna vintertid, finns det plats för snövallar utan att gångbanans yta minskar?

separerad gång- och cykelväg. Detta kommer att hanteras vid genomförandet av planen. Vid snöröjning av gång- och cykelvägen ska det finnas plats för snövallar.

Vad gäller dagvattenhanteringen får vi hoppas att de befintliga dagvattenledningarna som finns kan ta emot det överskottet som blir vid kraftiga regn och snösmältning som kan tänkas förekomma i framtiden. Vet kommunen om kulverten genom Rosenfors är tillräckligt dimensionerad för detta och om de två dammarna som är tänkta klarar fördröjningen av dagvatten?

Kommunen har tagit fram en dagvattenutredning som har varit ett underlag vid planläggningen. Idag finns det inga anläggningar som fördröjer och renar dagvatten inom området. Till följd av planläggningen av området så kommer den hårdgjorda ytan att öka, samtidigt planläggs förbättringsåtgärder för dagvattenhanteringen som innebär både fördröjning och rening. I dagvattenutredningen ges förslag på anläggande av dagvattendammar och svackdiken som ska ha rätt dimensioner för att kunna ta emot och rena dagvatten från de hårdgjorda ytorna. Avrinning från dammarna kommer ske med ett reglerat flöde för att dagvattennätet inte ska bli för hårt belastat.

Vi motsätter oss planförslaget som finns idag på de punkter som är skrivna nedan.

Skulle dock planförslaget godkännas vill vi att följande ändringar görs i planen: Det område som är märkt ZJ 1 väster om planområdet istället utökas detta till park. Eftersom det är tänkt att detta område ZJ1 ska användas som upplag för diverse grus, jord och annat kommer problemet med damm och rök och buller att fortsätta som tidigare, innan Ölands grävtjänst flyttade sitt upplag till annan plats, detta motsätter vi oss starkt oavsett om en vall läggs upp som skydd mot parkområdet. Matargatan in i området viker av österut i parkområdet vilket vore bättre att den fortsatte rakt söderut som den gör in genom område märkt KZ, gatan skulle då få en rak linje från Verkstadsgatan och söderut, vilket gör att trafiken flyttades längre västerut.

Vid planläggning och exploatering av området ser kommunen att det är viktigt att använda marken effektivt för det tänka ändamålet. Sedan samråd har kommunen redan utökat parkområdet för att skapa en buffertzon mellan bebyggelse och planområdet. Att planlägga marken för användningen verksamheter och möjligen upplag är nödvändigt för att tillmötesgå den efterfrågan som finns från befintliga verksamhetsutövare på platsen. Inom användningen finns det möjlighet för användningen upplag eller verksamhet. Däremot får inte verksamheterna innebära för höga ljudnivåer och påverkan på bostadsbebyggelsen. Verksamheter som orsakar olägenheter för bostadsbebyggelse, är inte lämpliga på platsen.

Nockhöjden på byggnader i området är satt till 8 meter vilket vi anser är alldeles för högt då de flesta husen i området är enplansvillor vilket gör att 8 meter skulle bli en alltför dominerande vy med tanke på att villorna på Såningsvägen ligger nästan 4 meter lägre än området. Maxhöjden bör sättas till 4 meter på de områden som är märkta KZ och de

Kommunen har bedömt vilken höjd som är lämplig på platsen utifrån höjd på befintliga verksamheter i området och vad som är en lämplig höjd utifrån omgivningspåverkan. Det är samtidigt viktigt att nya byggnader kan tillmötesgå de behov som tillkommande verksamheter har. I den befintliga planen så är högsta byggnadshöjd 6 meter, byggnadshöjd

områden som ligger närmast söder om KZ en maxhöjd på 5 meter.

Vid genomgång för beslut måste det tas hänsyn till att Rosenfors anser vi ska vara ett bostadsområde i första hand och inte ett industriområde, numera kallat verksamhetsområde, och då borde allt som är möjligt göras för att avskärma detta mot bostäderna.

räknas upp till skärningen mellan fasadplanet och ett plan som med 45 graders lutning inåt byggnaden berör taket. I den nya planen begränsas höjden istället till högsta nockhöjd vilket mäts från markplanet upp till yttertakets högsta del. Detta betyder att tillkommande byggnader inom planområdet kommer ha ungefär samma höjd som befintlig bebyggelse. Kommunen bedömmer att denna höjd är lämplig i området utifrån förhållandena på platsen.

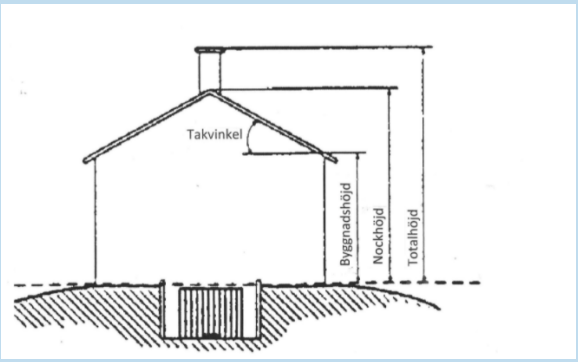

Från att tidigare varit ett lugnt och trevligt bostadsområde kommer nu alltmer trafik och buller att störa omgivningarna och vi hoppas på att kommunen ser till att det i fortsättningen inte blir någon typ av avstjälpningsplats för sådant som företagen inte använder dagligen utan blir liggande till allmän beskådan i fortsättningen. Gör gärna ett besök och bilda er en uppfattning och det är ett välskött område.

Kommunen är mån om att planområdet inte ska fungera som en avstjälpningsplats. Inom användning verksamheter ska endast verksamheter med en begränsad omgivningspåverkan tillkomma. Det innebär att endast verksamheter som i begränsad utsträckning avger lukt, buller, ljusstörningar eller andra typer av störningar kan lokaliseras inom planområdet.

9. Borgholm 8:68 Borgholm Kungsgård

Yttrande under granskningstiden angående Detaljplan Borgholm 8:63, Rosenfors

Som arrendatorer på fastigheten Borgholm 8:63 avser vi härmed att lämna yttrande till förslaget om ny detaljplan gällande Borgholm 8:63, Rosenfors. Tidigare har yttrande lämnats in under samrådstiden på våren 2020.

Sammanfattningsvis ställer vi oss negativa

Kommunens kommentar

Kommunen har kompletterat planbeskrivningen med en tydligare redogörelse för val av lokalisering av verksamhetsområde.

till förslaget som innebär att åkermarken inom det aktuella området exploateras.

Bakgrund till yttrande under granskningstiden

I planbeskrivningen kan inte undertecknad se att planen har justerats eller anpassats för att ingen eller mindre areal produktiv åkermark ska undkomma exploatering. Därmed står undertecknad fast vid samtliga de argument och åsikter angående detaljplaneförslaget som angivits i tidigare yttrande och som även bifogas detta yttrande.

Kommentar

Det har i planbeskrivningen, samrådsredogörelsen och i insändare förekommit påståenden att den aktuella åkermarken skulle vara mindre brukningsvärd än övrig åkermark. Detta är något som undertecknad inte förstår eller håller med om. Lerig morän som den aktuella jorden består har goda egenskaper i flera avseenden eftersom den både är fukthållande, varm och väldränerad.

Sammanfattning

Undertecknad ställer sig kritisk till förslaget om ny detaljplan på Borgholm 8:63 med motiveringen att exploateringen av åkermarken innebär såväl försämrade möjligheter för gårdens driftsinriktning som den lokala kött- och livsmedelsproduktionen samt betesdriften och vårdandet av omkringliggande betesmarker. Stora arealer åkermark har redan exploaterats på Borgholms kungsgård i områdena Åkerhagen och Rosenfors vilket också påverkat kvarvarande omkringliggande åkermark negativt. Förslaget innebär att självförsörjningen av livsmedel på kort och lång sikt minskar ytterligare och att sårbarheten i livsmedelsproduktionen ökar.
Förslaget innebär att kommunen för all framtid, på ett oansvarigt sätt förstör brukningsvärd åkermark.

Kommunen är mån om att hushålla om resurserna på ett hållbart sätt och har i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik 2019, pekat ut vilken jordbruksmark som behöver tas i anspråk i samband med exploatering och vilken mark som ska bevaras som jordbruksmark. Jordbruksmark som behöver tas i anspråk är belägen i anslutning till tätorterna Borgholm Köpingsvik och är i begränsad omfattning. Borgholms kommun har en stor brist på tomter för ytkrävande verksamheter och har bedömt att jordbruksmarken i Rosenfors behöver tas i anspråk för samhällstöttande verksamheter. Marken ska användas effektivt för detta ändamål.

Alternativa lokaliseringar av verksamheter i Borgholm-Köpingviksområdet är antingen redan utbyggda, kringbyggda eller är lokaliserade i de centrala delarna av Borgholm där denna typ av verksamhetsutveckling skulle orsaka en väsentligt större påverkan för boende och stadsliv. Borgholm och Köpingsvik är kringbyggda med strand, slottsmiljö och jordbruksmark. Eftersom det är en stor brist på tomter för verksamheter i Borgholms kommun och därmed väsentligt samhällsintresse att skapa förutsättning för ökad verksamhetsetablering, så är kommunens bedömning att denna mark ska kunna tas i anspråk då det bedöms medföra större mervärden än förluster för samhället.

10. Havren 6

Med anledning av att trafiksituationen inte är tillräckligt utredd kring ut- och infarten till Rosenfors måste detta utredas innan vidare åtgärder genomförs av exploateringen. Borgholms kommun har för avsikt att utvidga det befintliga verksamhetsområdet i Rosenfors med begränsad områdespåverkan. Kommunen skriver i kommentar till Trafikverket; ”bedömningen är att inga åtgärder på det statliga vägnätet kommer att vara nödvändiga till följd av exploateringen”. Trafikintensiteten på 136:an är mångdubbelt större än E22:an Dygnbelastningen enligt Trafikverket 18000 - 4000 fordon). I vägavsnittet mellan Fabriksvägen till 136:an flyttas den västra trottoaren till den östra sidan vilket innebär att anslutningen till 136:an: måste flyttas åt väster för att möjliggöra full bredd av den östra GC-banan vid tunnelfästet. Samtidigt måste vägbanan breddas för att göra möjligt för två filer ut till 136:an, en söderut och en norrut. På 136:an bör en påfartsfil anläggas, liknande den i Ekerum för att göra det möjligt att köra söderut. De båda utfarterna mellan Kungsgården och Kungsgårdsvägen, bör därför ledas om till Fabriksvägen likväl som utfarten från Lyckås på Kungsgårdsvägen. För att avlasta problemet med påfart till 136:an kan man anlägga en ny väg söder om Rosenfors, Guntorp, Nydala och Karlshöjd med påfart till rondellen vid norra infarten till Borgholm. Vägsträckan Borgholm - Köpingsvik är den största ”flaskhalsen” på hela 136:an, därför bör en förnyad utredning genomföras av den tidigare planerade och föreslagna omläggningen av 136:an för att dras från ”Strandtorpsrakan” med anslutning norr om Klinta.

Kommunens kommentar

En trafikmätning och beräkning har gjorts över hur mycket trafik området kan komma att alstra till följd av en ökad exploatering. Utifrån framtagna beräkningar kan kommunen göra bedömningen att den befintliga infarten från väg 136 har kapacitet att ta emot den ökade trafikmängden. Skulle det däremot krävas åtgärder på infarten och väg 136 till följd av exploatering så är kommunen öppen för en dialog med trafikverket för att hantera detta. Trafikverket har i sitt yttrande framfört att de bedömmer att konsekvenserna på statlig infrastruktur och planens genomförande är hanterbart. Eftersom området kommer byggas ut etappvis under en lång tid så ser kommunen att det inte kommer vara nödvändigt att förbättra infartens kapacitet vid ett tidigt skede innan det står klart att ett sådant behov eventuellt finns. Om anslutningen ska byggas om så ska behovet stå i proportion till de stora ingrepp och konsekvenser som en ombyggnation medför. Som nämnt i planbeskrivningen så görs bedömningen att även om korsningen vid Kungsgårdsvägen skulle byggas om i framtiden skulle det fortsatt kunna uppstå problem under trafiktopparna på sommaren då problemet är ett större problem för hela sträckan mellan Borgholm och Köpingsvik.

I detaljplanen har det planlagts för att säkerställa att det ska ges tillräckligt utrymme för både körbana och gång- och cykelväg. Vid genomförandet av planen och vid projektering kommer anslutningen till väg 136 att lösas så att anslutningen har liknande funktion som idag.

Som nämnt i kommentaren ovan så planläggs det inte för någon åtgärd för att öka kapaciteten vid anslutningen till väg 136. Uppstår ett behov av att bygga ut anslutningen vid ett senare skede så är kommunen öppen för att hantera detta.

Det finns inga planer på nya anslutning norr om Klinta.

11. Tegen 5

Undertecknad ser positivt på en utökning av Rosenfors industriområde då det råder brist på industrifastigheter vilket hämmar en utveckling av lokala företag. Men anser också att den föreslagna planen inom en snar framtid måste utökas än mer för att täcka framtida behov. Hänsyn måste även tas till en framtida utbyggnad av bostadsmark i området vilket sammantaget kommer att öka trafikmängden och försämra trafiksäkerheten på Kungsgårdsvägen. Enligt planprogram DNR P 2007-0006 påtalas att bostadsområde kommer att utökas söderut och en ny matargata söder om Borgholm är nödvändig ur trafiksynpunkt. Nedan ett urklipp ur planprogrammet vilken belyser olämpligheten med en ökad trafikbelastning på Kungsgårdsvägen.

” 1. Korsning i befintligt läge vid Kungsgårdsvägen
Idag går tafiken till Rosenfors industriområde och bostadsområde via Kungsgårdsvägen med korsning till väg 136. Vägen är förhållandevis bred med trottoar längs ena sidan. Det främsta problernet med denna anslutning är korsningen till väg 136. Utfarten är delvis skyrnd med dålig sikt. Detta tillsammans med närheten till trafikljusen vid Storgatans anslutning innebär framkomlighetsproblem främst sommartid. Det finns inte många alternativ till ombyggnad av korsningen med hänsyn till befintlig gång- och cykeltunnel, tekniska förhållanden och platsrbrist. Vägen passerar också förbi befintligt bostadsområde varför det inte är lämpligt med tung trafik eller en stor trafikökning här. Ny trafik kan mycket väl använda denna infart till en början, men vid större utbyggnader räcker inte dess kapacitet till. Trafiken mot Borgholms slott och Solliden får ingen ny lösning i detta alternativ utan problematiken med framkomligheten under högsäsong kvarstår.”

Med utgångspunkt i bedömningen 2006

Kommunens kommentar

I planprogrammet presenterades flera olika alternativ på vägdragningar och korsningslösningar. Som det beskrivs i planprogrammet så har det i utredningen även studerats hur trafiken för anslutningen till Borgholms Slott och Solliden kan inkluderas i lösningarna. De nya lösningarna som presenteras måste ställas i proportion till de ingrepp och konsekvenser ny vägdragning och korsning innebär, framför allt på kulturmiljön. Vid planläggningen av Rosenforsområdet har inte anslutningen till Solliden och Borgholms slott ingått i planområdet och planområdet är även i betydande mindre omfattning tillskillnad från planprogrammets förslag. Vid bedömningen av vilken påverkan trafiken kan komma att orsaka till följd av en exploatering av området, utgår kommunen ifrån den aktuella planläggningen. Utifrån trafikmätning och beräkningar som tagits fram kan kommunen göra bedömningen att Kungsgårdsvägen tillsammans med dess anslutning kan ta emot den ökade trafikmängden, med hjälp av åtgärder som tillägg av gång- och cykelväg samt att infarten in till verksamhetsområdet sker vid Verkstadsgatan för att undvika att

är det anmärkningsvärt att samma instans idag bedömer en ökad belastning på Kungsgårdsvägen som ett bra alternativ. Utvecklingen som skett de senaste åren har alltmer tagit hänsyn till gående och cyklister i stadsplaneringen vilket verkar gått spårlöst förbi i Borgholms kommun.

trafik leds längre söderut.

Nya trafiklösningar som inbegriper anslutningen till Solliden och Borgholms slott behöver ingå i ett större arbete med att förbättra väg 136 tillsammans med dess anslutningar. Vad gäller exploatering av det nya verksamhetsområdet så kommer det byggas ut etappvis och under en lång tid. Kommunens bedömning är att anslutningen från Rosenforsområdet till väg 136 kan fortsatt används i den befintliga utformningen, om det uppstår behov av åtgärder för att förbättra trafiksituationen så är kommunen beredd på att hantera det.

Att byta ut egenskapsbestämmelserna från ”småindustri” med låg trafikintensitet och mindre områdespåverkan till ”verksamheter” gör att styrningen av påverkandegraden försvinner och i princip vilken verksamhet som helst som följer gängse lagar kan etableras i området vilket betyder att verksamheter som ökar trafikbelastningen markant kan etableras.

Vad avser användningen ”verksamheter” och ”småindustri”, så vill kommunen förtydliga att dessa två användningar har liknande betydelse. I dagens planer används inte längre användningen ”småindustri”, denna användning har utgått och ersatts med ”verksamheter” som definieras som: ”*Områden för service, lager, tillverkning med tillhörande försäljning, partihandel och annan jämförlig verksamhet med begränsad omgivningspåverkan. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.”*
Användningen verksamheter innebär alltså tillkomst av verksamheter med en begränsad omgivningspåverkan. De verksamheter som tilllåts inom området är liknande verksamheter som finns där idag.

I trafikmätningen som gjorts uppskattas det till 1396 fordon i årsmedeltrafik per dag före en exploatering av industriområdet, här beräknas ökningen uppgå till det dubbla 2040 . Noteras att trafikintensiv verksamhet som en drivmedelsstation troligtvis inte är medräknad. Summan 2792 fordon i snitt betyder att om man räknar på variation av dagar och tidpunkter bli ganska tät trafik . Här uppges att vardagstrafik är något högre 1596 fordon per dag och 15 % tung trafik vilket ger 239 per dag samt efter en utbyggnad 278 tunga fordon . Slår man ut detta på en förmodad tidsrymd av 10 tim betyder det

Kommunen bedömer att Kungsgårdsvägen och dess anslutning har kapacitet för att ta emot den ökade trafikmängden. Som nämnt innan så är kommunen däremot beredd på att hantera trafiksituationen i anslutningen om behov uppstår.

ungefär ett tyngre fordon på 2 minuter. En framtida ökning av bostäder stadsnära är ganska trolig söder om det befintliga vilket det också bör tas hänsyn till i planförslaget. Här bör också planeras för en matargata i industriområdets södra del för trafik från en infart från söder om Vasahuset till ett eventuellt nytt bostadsområde.

Uppfattningen om trafiksituationen i korsningen 136:an – Kungsgårdsvägen endast några timmar ett fåtal dagar per år har kapacitetsproblem tyder på att utredarna varken bor eller har studerat trafiken under sommarhalvåret. Stora delar av perioden juni-juli-augusti är trafiken på 136:an ganska tät vilket gör en vänstersväng ganska riskabel, ofta är det lättare att svänga höger och vända nere vid Storgatan. De senaste åren har den inhemska turismen bland annat till följd av pandemin ökat med mer trafik vilket även Öland märkt med längre säsong och hårdare trafikklimat, detta kommer att öka problemen i korsningen.

Kommunen är medveten om den betydande ökade trafikmängden under sommaren längs med väg 136, särskilt mellan sträckan Borgholm och Köpingsvik. Den ökade trafikmängden innebär inte endast en påverkan på anslutningen till Rosenforsområdet, utan även på andra in- och utfarter längs med väg 136 som har kapacitetsproblem under sommaren. Om det krävs åtgärder på anslutningen till väg 136 till direkt följd av exploatering av området så är kommunen beredd att hantera detta. Behov av att åtgärda kapacitetsproblem längs med väg 136 på grund av en ökad sommartrafik kräver ett större helhetsgrepp i samverkan med trafikverket.

Gällande störningar i form av buller och damm från verksamheter tas det bara hänsyn i det utökade området . Eftersom planförslaget gäller hela området bör det även omfatta allt. I gällande detaljplan råder utfartsförbud mot Kungsgårdsvägen samt att området omfattas av beteckningen ”Småindustri ”.

Störningar har utretts och tagits hänsyn till för hela planområdet. För de delar av planområdet som kan tänkas orsaka högre ljudnivåer har det lagts till bestämmelse om störningsskydd. Det är även utfartsförbud mot huvuddelen av Kungsgårdsvägen i det nya planförslaget. Som nämnt i kommentar ovan så har den äldre användningen ”småindustri” utgått och ersatts av användningen ”verksamheter” som motsvarar användningen ”småindustri”. Användningen verksamheter innebär tillkomst av verksamheter med en begränsad omgivningspåverkan och innefattas av liknande verksamheter som finns i området idag.

Det nya förslaget innebär att kommunen på ett listigt sätt legaliserar sina tidigare övertramp genom nya beteckningar och ny detaljplan. Med tanke på hur området tidigare behandlats med uppgrävda vägar i månader och transport av schaktmassor från ledningsarbeten i centrum vilket fått till följd att Kungsgårdsvägen mest liknat en leråker där både bilister och fotgängare fått klafsa runt i, så befaras att detta kommer att upprepas när ny mark ska beredas.

I planförslaget nämns FN:s barnkonvention så fint. Har ganska svårt att se hur

Utifrån detaljplaneringen har kommunen lyft och beaktat frågan kring barnperspektiv när

barnperspektivet beaktas i planeringen av Kungsgårdsvägen. Med tanke på hur barns beteende i trafiken är utvecklat så är det ganska naivt att tro att en bredare trottoar utan fysisk begränsning mellan körbana och gångcykelväg skulle förhindra framtida olyckor . Helst med tanke på att denna cykelled även utgör en del av cykellederna på Öland , kommunen har anlagt en förbättrad lekplats i området vilken även nyttjas av förskoleklasser och barn från andra områden vilka även dessa använder Kungsgårdsvägen. Är man något seriös vad det gäller barnkonventionen säkerställer man att Kungsgårdsvägen göres säkrare med hastighetssänkande åtgärder som sänkt hastighet till 30 alt. 40 som i övriga tätorten. Eftersom skyltning oftast inte räcker bör även tung trafik förbjudas samt fartdämpande åtgärder som gupp anläggas på lämpliga platser. Lyckligtvis har Borgholm klarat sig bra i statistiken men ser vi till grannkommunen som haft flera allvarliga olyckor i bostadsområden med i vissa fall dödlig utgång är en förbättring nödvändig.

det kommer till säkerhet och tillgänglighet att röra sig i området. I detaljplanen har det planlagts för en separerad gång- och cykelväg längs med Kungsgårdsvägen. Idag finns det endast en trottoar längs med delar av Kungsgårdsvägen. En separerad gång- och cykelväg innebär att det ska finnas två tydliga separerade banor för fotgängare och cyklister som i sig är tydligt separerad från körbanan. Inom ramarna för detaljplaneringen går det inte att reglera hastighetsbegränsningen men det utesluter inte att det kan komma att bli aktuellt att hastighetssänka Kungsgårdsvägen om ett sådan behov uppstår. Detsamma gäller med fartdämpade åtgärder som fartgupp.

Att kommunen har identifierat en trafikfara med uppställning och omlastning låter fint men lite missvisande då det inte fanns med i ursprungligt underlag utan påtalats av boende.

Då problemet med uppställning av lastbilar har framkommit i ett senare skede så har kommunen valt att hantera detta inför granskningen av planen. Samråd är ett tillfälle då problem som tidigare inte har utretts eller identifierats kan hanteras senare i planläggningen.

Under rubriken ” Utfart” beskrivs att utfartsförbud skapas mot Kungsgårdsvägen vilket skall säkerställa att även befintliga verksamheter skall använder lokalgator för in och utfart. Här skrivs att nya verksamheters in och utfart skall ske mot lokalgator. Ganska svårtolkat. Enligt gällande plan är det utfartsförbud. Även i plankartan blir man frågande vad som gäller för främst kvarteret Tröskan. Enligt revideringen av planförslaget skrivs att ” Inga utfarter medges längs med Kungsgårdsvägen” vilket i verkligheten betyder att Tröskan 1 och 3 måste flytta sina utfarter. I samrådsredogörelsen skriver kommunen att ” Inga in och utfarter söder om Verkstadsgatan ”.

Vad kommunen syftar på vid beskrivningen av ”lokalgator” är de gator som finns inom verksamhetsområdet. I planbeskrivningen beskrivs det: ”*In- och utfart från tillkommande fastigheter ska ske mot lokalgatorna inom området.”*

Det är utfartsförbud ut mot huvuddelen av Kungsgårdsvägen och trafiken hänvisas till att använda infarten vid Verkstadsgatan och att köra in och ut från fastigheterna från lokalgatorna inom planområdet.

Det stämmer att Tröskan 1 och 3 behöver flytta sina utfarter.

Området i nordväst benämnt P-plats verkar vara en nödlösning som troligtvis skapar mer problem än löser några. Alla som känner människan natur vet att lathet är en dygd, tanken att de tyngre fordon som idag använder Kungsgårdsvägen som parkering eller omlastningsplats kommer att krångla sig upp i ett avlägset hörn i området verkar ganska långsökt. Bättre att utnyttja denna plats för en nyttigare användning.

Anledningen till att området planläggs som P-plats är dels för att tydligt anvisa en plats inom planområdet som är till för parkering av bl.a. lastbilssläp. I planbeskrivningen ges även förslag på att införa parkeringsförbud längsmed Kungsgårdsvägen, men detta kan inte styras inom detaljplanens ramar. Att området är planlagt som P-plats är även av anledningen att denna del av planområdet är öronmärkt att fungera som en översvämningsyta vid stora regn, det är därför inte lämpligt att planlägga för byggrätter här. Inom området är det även planlagt för en dagvattendamm. Kommunen gör bedömningen att denna yta kan fungera bra som en parkeringsyta då den är placerad i den norra delen av planområdet. Alternativa platser för parkering skulle vara i den utökade delen av södra planområdet vilket är en längre sträcka att ta sig.

I tidigare yttranden har en ny matargata från söder till industriområdet föreslagits men ganska lätt avfärdats . Både kommunledning och handläggare verkar inte överhuvudtaget vara intresserade att utreda denna lösning. Här försöker man dribbla bort begreppen troligtvis på grund av en merkostnad i ett första skede , i ett längre perspektiv kommer en alternaiv infart ändock krävas. Trots påtalande att en ny matning skulle ske söder om Vasahuset envisas man både i tal och skrift att prata om olämpligheten i en infart mellan Vasahuset och Kungsladugården. I planförslaget fanns tre alternativ där alternativet infart söder om Vasahuset av kommunen lyftes fram som enda möjliga. En lösning på utfart från Solliden finns troligen inom en ganska snar framtid vilket i praktiken betyder att en ny matargata till Rosenforsområdet ganska enkelt kan anläggas. I frågan om 136:an har kommunledningen varit pådrivande för en förbättring , stor risk finns att man missar en bra möjlighet att utveckla infrastrukturen i Borgholm i en positiv riktning som både skulle gynna trafikanter, näringsidkare och boende i Rosenforsområdet.

Kommunen ser inte ett behov av att utreda möjligheten till en ny matargata inom arbetet för den här detaljplanen, då bedömningen har gjorts att befintlig väg och anslutning har tillräcklig kapacitet för att ta emot den ökade trafikmängden. En ny matargata för denna detaljplan skulle innebära fler negativa konsekvenser än mervärden, då det innebär stora ingrepp på de höga kulturvärdena söder om Vasahuset.

I planprogrammets förslag presenterades ett avsevärt större planområde. Skulle det i framtiden uppstå behov av att förbättra anslutningen till planområdet är kommunen öppen för det.

PM

Rev. 2021-08-20

PM

Trafikflöden Rosenfors, Borgholms kommun

Förutsättningar

Totalt ca 12 000 BTA. I huvudsak småskalig industri med mindre andel kontor. Antaget fördelningen 90/10 vilket ger en något högre bilandel.

Trafikverkets basprognos för Kalmar län 2017 – 2040 har använts.

Personbilstrafik = 1,21 => årlig ökning med ca 0,83 %

Lastbilstrafik = 1,39 = årlig ökning med ca 1,44 %

Prognosår: 2040

För beräkning av trafikalstring för nytt verksamhetsområde har Trafikverkets trafikalstringsverktyg använts (Trafikverket.se, 2021-08-18).

Sweco
Borgmästaregatan 5

SE-39235 Kalmar,
Telefon +46 8 695 60 00

www.sweco.se

Sweco Sverige AB
RegNo: 556767-9849
Styrelsens säte: Stockholm

Mikael Kalin
Senior Trafikutredare

Mobil +46 76 647 56 78
mikael.kalin@sweco.se

Väg 136

Trafiksiffror från Trafikverkets Vägtrafikflödeskarta (2021-08-18).

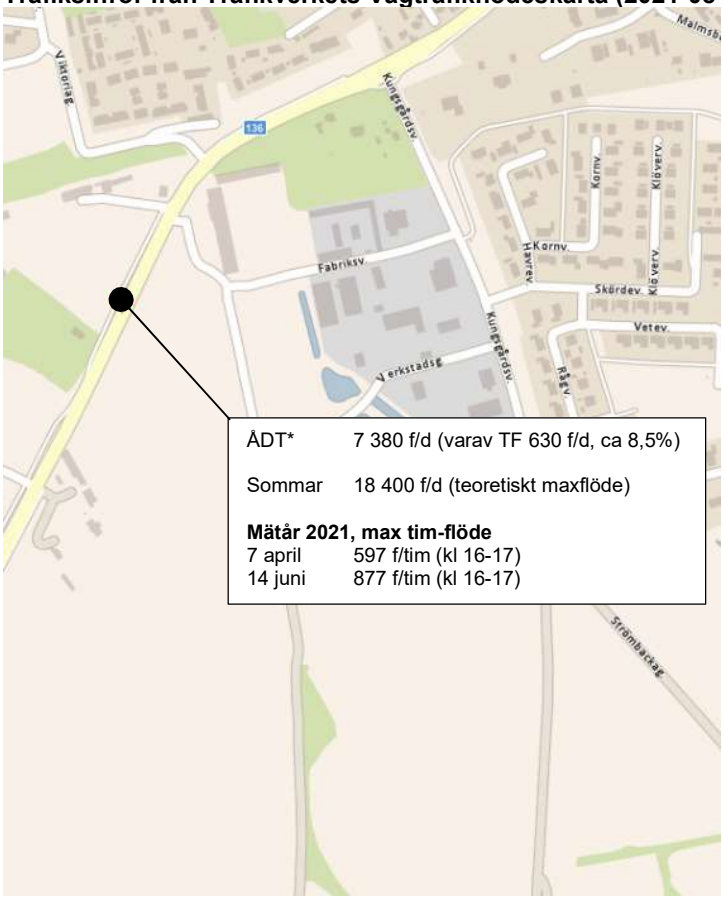

** uppräknad ÅDT till 2021 från mätning 2017*

Fördelning över dygnet

Kl 08-22: ca 94 % av dygnstrafiken

Kl 22-06: ca 3 % av dygnstrafiken

Skyltad hastighet är 50 km/tim.

Medelhastigheten är ca 58 km/tim.

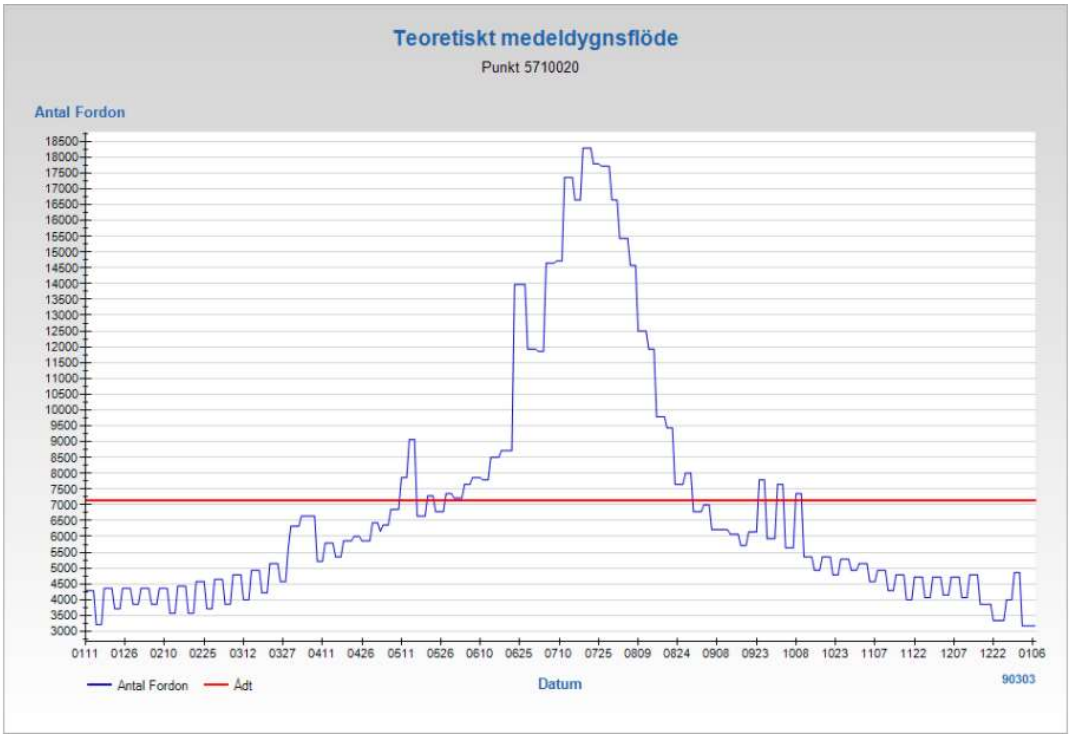

Teoretiskt medeldygnsflöde (Trafikverket, 2021)

Säsongsvariationen är stor på framförallt väg 136 som har mycket högre flöden under sommaren än resten av året. Under ca 3 månader ligger trafikflödet över eller mycket över ÅDT. Teoretiskt maxflöde är drygt 18 000 fordon per dygn, jämfört med ÅDT på ca 7 500.

Trafikmätning Kungsgårdsvägen

Mätning genomförd 2021-06-16 till och med 2021-06-22.

Dygnstrafik (ÅDT): 1 395 f/d (varav tung trafik ca 13,4 %)

Vardagsdygnstrafik (VADT): 1 596 f7d (varav tung trafik ca 15 %)

Fördelning över dygnet

Kl 08-22: ca 86 % av dygnstrafiken

Kl 22-06: ca 4 % av dygnstrafiken

Riktningsfördelningen är relativt jämnt fördelad med 52 % av trafiken i färdriktning nordväst och 48 % i riktning sydost.

Medelhastigheten (85-percentilen) är 51 km/tim. 16 % hastighetsöverträdelser har uppmätts.

Beräkning av trafik för prognosår 2040

Trafikalstring nytt verksamhetsområde

Persontransporter exkl. nyttotrafik
Trafikverkets alstringsverktyg ger totalt ca 2 168 resor/dygn, varav:

Bil: 1 863

Kollektivtrafik: 83

Cykel: 228

Gång: 65

Annat: 28

ÅDT beräknas till 1 372 f/dygn vilket ger ca 1 524 ÅVDT.

Trafikalstring persontransporter inkl. nyttotrafik
Antaget samma andel tung trafik som idag på Kungsgårdsvägen; 13,4 % ger ny ÅDT 1 578 f/d, motsvarande 1 752 ÅVDT, varav tung trafik ca 263 f/d.

Trafikprognos för väg 136

ÅDT (2017) = 7 140 f/d

Trafikökning enligt Trafikverkets basprognos ger ÅDT = 8 750 f/d, varav 840 TF.

Omräknat till VADT = ca 9 720 f/d

Tillkommande trafik till följd av exploatering, antaget 50/50-fördelning vid kungsgårdsvägens anslutning mot väg 136 ger:

ÅDT (2040) = 9 540 f/d (TF 1 060 f/d), motsvarande

VADT (2040) = 10 600 f/d (TF 1 170 f/d)

Maximalt teoretiskt trafikflöde under sommaren

Max dygnsflöde = 18 400 f/d

Trafikökning enligt Trafikverkets basprognos ger ÅDT 2040 = 22 500 f/d

Kungsgårdsvägen (vardagsdygnstrafik)

Befintlig trafik: 1 596 f/d (ÅDT)

Någon generell trafikökning bedöms inte förekomma då det rör sig om en mindre gata och inte förväntas ske någon annan exploatering som påverkar trafiken i området. En uppräkning enligt Trafikverkets basprognos har ändå gjorts i redovisningssyfte (se Tabell 1 nedan).

Tillkommande trafik till följd av exploatering: 1 578 f/dygn (ÅDT)

Andelen tung trafik antas vara oförändrad; 13,4 %

ÅDT (2040): 1 596 + 1 578 = 3 174 f/d varav tung trafik utgör 13,4 % motsvarande 425 tf/d.

Omräknat till VADT (2040) = 3 527 f/d varav 529 tf/d (15 %).

Sammanställning

Nyexploateringen medför en fördubbling av trafiken på Kungsgårdsvägen.

Tabell 1. Sammanställning av trafikflöden, nuläge och för prognosår 2040.

	Nuläge		2040 (utan expl.)		2040 (med expl.)	
	ÅDT (f/d)	**VADT (f/d)**	**ÅDT (f/d)**	**VADT (f/d)**	**ÅDT (f/d)**	**VADT (f/d)**
Väg 136	7 380	8 200	8 750	9 720	9 540	10 600
Personbil	*6 750*	*7 500*	*7 910*	*8 780*	*8 480*	*9 430*
Tung trafik	*630*	*700*	*840*	*940*	*1 060*	*1 170*
Väg 136 (sommar)	18 400		22 500		22 500	
Kungsgårdsvägen	1 395	1 596	(1 633)	(1 814)	3 174	3 527
Personbil	*1 208*	*1 357*	*(1 414)*	*(1 571)*	*2 749*	*2 998*
Tung trafik	*187*	*239*	*(219)*	*(243)*	*425*	*529*

Fördelning över dygnet

Väg 136

Kl 08-22: ca 94 % av dygnstrafiken

Kl 22-06: ca 3 % av dygnstrafiken

Kungsgårdsvägen

Kl 08-22: ca 86 % av dygnstrafiken

Kl 22-06: ca 4 % av dygnstrafiken

PM – Dagvattenhantering Rosenfors industriområde

Beräkning av dimensionerade flöden, föroreningsbelastning samt framtagande av åtgärdsförslag med hänsyn till miljökvalitetsnormen

2020-02-27

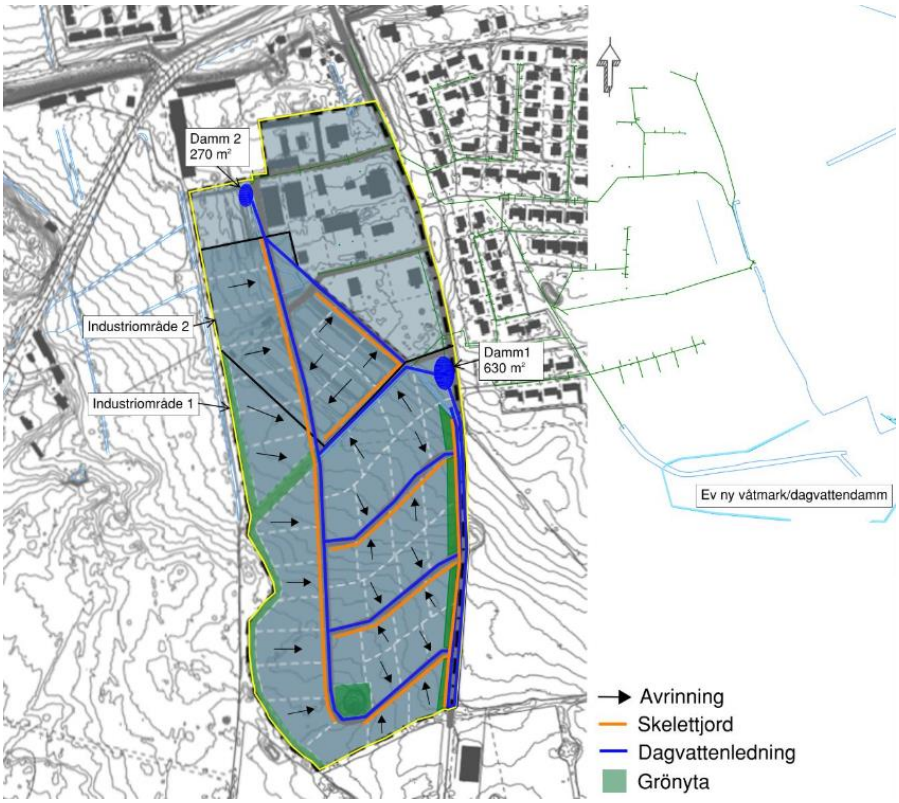

Författare: Teresia Börjesson och Daniel Glatz, Structor Miljö Öst AB

Handläggare/Utredare: Teresia Börjesson, Structor Miljö Öst AB

Uppdragsledare: Daniel Glatz Structor Miljö Öst AB

Seniorexpert dagvatten: Elin Renstål, Structor Uppsala AB

Granskare: Daniel Glatz, Structor Miljö Öst AB

Revideringshistorik:

2020-02-27: Revidering Figur 9, principiell avvattningsplan:

- Korrigering angivelse av ytor för damm industriområde 1 och damm industriområde 2. Angivelser för dammarnas ytor var förväxlade i figuren i version 1 (2019-01-29).
- Tillägg av skelettjordsmagasin längs med Kungsgårdsvägen. Dessa saknades i figuren i version 1 (2019-01-29).

2020-02-27: Revidering Figur 13, förslag skyfallshantering.

- Korrigering angivelse av ytor för damm industriområde 1 och damm industriområde 2. Angivelser för dammarnas ytor var förväxlade i figuren i version 1 (2019-01-29).

Innehåll

1. Inledning 4
1.1. Bakgrund och syfte 4
1.2. Avgränsning 4
1.3. Underlag och källor 4
1.4. Koordinat och höjdsystem 4
1.5. Metod 4
1.6. Dimensioneringsförutsättningar och krav på dagvattenhantering 5
2. Befintliga förhållanden 6
2.1. Beskrivning av området 6
2.2. Geologi, geoteknik och hydrogeologi 8
2.3. Recipient och miljökvalitetsnorm 10
2.4. Befintlig dagvattenhantering och markavvattningsföretag 14
3. Planområdets framtida utformning 15
4. Riskanalys med avseende på vattentäkten Solbergafältet 17
5. Dimensionering dagvatten 20
5.1. Beräkning av dimensionerande flöden före exploatering 20
5.2. Beräkning av dimensionerande flöden efter exploatering 21
5.3. Fördröjningsbehov 21
6. Förslag för hantering av dagvatten 24
6.1. Systemlösning 24
6.2. Beskrivning av åtgärdsförslag 25
6.2.1. Fördröjning av vatten från kvartersmark, underjordiska kassettmagasin 25
6.2.2. Rening av dagvatten från vägar, planteringsytor med skelettjordsmagasin 26
6.2.3. Dagvattendamm – ett kompletterande reningssteg 27
6.3. Skyfallshantering 29
6.4. Drift, skötsel och underhåll 30
7. Föroreningsberäkningar 32
8. Diskussion och slutsats 34
9. Referenser 35

Bilagor

Bilaga 1 Föroreningsberäkningar och modelluppbyggnad StormTac Web

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund och syfte

Borgholms kommun arbetar med planering av ett nytt industriområde vid Rosenfors i södra Borgholm. Planområdet består idag av ett befintligt industriområde, en camping med fiskdammar samt jordbruksmark. De delar av området som idag består av jordbruksmark och camping ska exploateras för det nya industriområdet.

På uppdrag av Borgholms kommun genomför Structor Miljö Öst i samarbete med Structor Uppsala en dagvattenutredning för planområdet. Uppdraget innefattar också att genomföra en riskanalys med avseende på detaljplanens påverkan på vattentäkten Solbergafältet och avrinningsområdet Strömmen vid Borgholm.

Syftet med dagvattenutredningen är att ta fram dimensionerande flöden och förslag till lösningar för dagvattenhantering samt bedöma hur dagvattenkvaliteten påverkas av den planerade exploateringen med hänsyn till rådande miljökvalitetsnorm. Syftet med riskanalysen är identifiera potentiella risker för vattentäkten Solbergafältet med avseende på detaljplanen och den planerade markanvändningen industri och liknande verksamhet.

1.2. Avgränsning

Beräkning av flöden och vattenkvalitetsförändring behandlar endast planområdet. Intilliggande markområden beaktas inte och de dimensionerande beräkningarna förutsätter att dessa avvattnas separat.

1.3. Underlag och källor

Följande material från Borgholms kommun har varit underlag till utredningen:

- grundkarta med ledningar,
- planbeskrivning
- höjddata
- skiss framtida utformning 2019-10-31
- Preliminär beräkning av verksamhetstomter

1.4. Koordinat och höjdsystem

Koordinatsystem för uppdraget är SWEREF 99 16 30 och höjdsystem RH2000.

1.5. Metod

Dimensionerande dagvattenflöden före och efter exploatering har beräknats med rationella metoden enligt P110 (Svenskt Vatten, 2016).

Förväntade föroreningshalter i dagvatten har beräknats med hjälp av *StormTac Web (version v.19.1.2)*. StormTac Web är en modell som används för att beräkna kvantitet och kvalitet av dagvatten. Resultaten presenteras via automatiskt genererade rapporter

(StomTac, 2018), här i bilaga 1. Modellen använder sig av schablonvärden framtagna av empiriska mätningar av föroreningar i dagvatten hämtade från hela världen samt dataserier för årsnederbörd. Som indata i modellen används antagna ytors storlek och användningsområden före och efter exploatering.

För att beräkna hur dagvattenkvaliteten kan komma att skilja sig åt före och efter den planerade exploateringen har ytorna inom planområdet sammanställts med avseende på planerad användning. Avrinningen från respektive delyta har sedan tolkats och använts som underlag till beräkningarna i StomTac Web

1.6. Dimensioneringsförutsättningar och krav på dagvattenhantering

Hantering av dagvatten dimensioneras enligt Svenskt vattens rapport; *Minimikrav på återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem* i rapport P110 (Svenskt Vatten, 2016). Enligt minimikrav i P110 är området att betrakta som tät bebyggelse vilket skulle innebära dimensionering för 5-års återkomsttid. Dock med hänsyn till att nedströms belägna områden historiskt haft problem med översvämningar föreslås i samråd med Borgholms kommun att dagvattensystemet dimensioneras för 10-års återkomsttid vilket innebär att åtgärdsnivån höjs jämfört med minimikraven i P110.

Med hänsyn till den ökade nederbörd som kan uppstå i samband med klimatförändringar i framtiden rekommenderar Svenskt Vatten också att en klimatfaktor på 1,25 inkluderas vid dimensionering av nya dagvattensystem.

Erforderlig magasinsvolym beräknas enligt P110, avsnitt 10.6, med hjälp av excelmodellen till, P110, *Magasinsberäkning mht rinntid* (Svenskt Vatten, 2016).

Vattenkvaliteten i Sverige kontrolleras och bedöms genom de så kallade miljökvalitetsnormerna, dessa beskrivs vidare i avsnitt 2.4. Miljökvalitetsnormen innebär ett krav på exploatering eller andra projekt inte får skapa försämrade förutsättningar för att uppnå miljökvalitetsnormen. Detta innebär att föroreningsbelastningen och avrinningsflödet från ytan inte får öka belastningen på recipienten vilket måste tas hänsyn till vid utformning av dagvattenhanteringen.

Då denna utredning endast behandlar planområdet Rosenfors avser genomförda dimensionerande beräkningar endast planområdet. Omkringliggande ytor som idag avvattnas via planområdet är inte medberäknade och dimensioneringen förutsätter att dessa avvattnas separat genom avgränsande åtgärder. Det finns ett mindre avskärande dike väster om planområdet, men det kan ändå uppstå situationer när vatten kommer in i området från det hållet.

2. BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

2.1. Beskrivning av området

Planområdet Rosenfors är beläget i södra Borgholm. Planområdet gränsar till ett bostadsområde i öster och jordbruksmark i söder och väster. Området är bebyggt av industriverksamhet samt en camping med stugor och fiskdammar. Området är ca 20 ha stort varav ca 11 ha består av jordbruksmark, ca 5,5 ha är industriområde och 3,5 ha är campingområde. Industriverksamheterna etablerades under 1970-talet och består bland annat av en byggvaruhandel, ett digitaltryckeri samt ett skylt- och reklamföretag som också är leverantörer av trycksaker. Inom området finns även flera bil- och motorserviceföretag samt en gräventreprenör med materialupplag. Det finns även byggnader för lager, måleri, bygg-och anläggningsföretag samt industrihotell (Borgholms kommun, 2019). Hela området inkluderat närliggande bostäder har historiskt haft problematik med blöt mark. Området sluttar mot nordost med en höjdskillnad på ca 6 m.

Planområdets läge presenteras i figur 1 nedan.

Figur 1: Översiktsfoto med planområdet markerat

Planområdet med de olika delområdena med befintliga ytor presenteras i figur 2

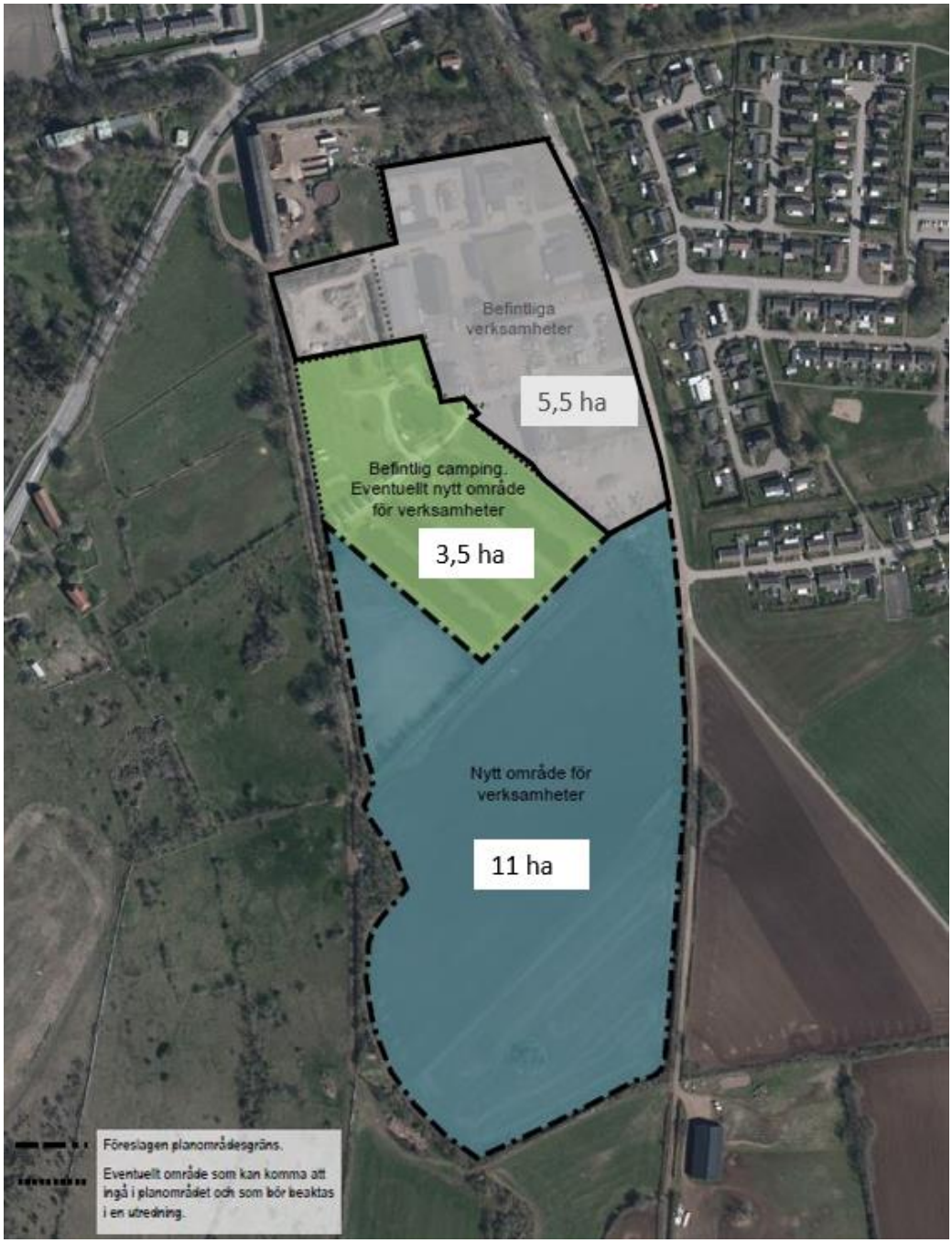

Figur 2: Planområdet Rosenfors med planområdets olika ytor markerade samt deras storlek.

2.2. Geologi, geoteknik och hydrogeologi

Öland består av sedimentär berggrund, som generellt är plant lagrad med svag stupning österut. Överst i lagerföljden finns kalksten som endast är några meter tjock vid Borgholm och därunder följer alunskiffer och skiffer. I den västra kanten av Öland är den övre delen av sedimentlagerföljden eroderad till mer eller mindre brant klint av kalksten som kallas för landborgen. Generellt är det kalksten på platån ovanför klinten, medan det är skiffrar nedanför. På berggrunden finns det olika typer av jordar, ofta lerig morän, men också stora områden som saknar jordtäckning, alvarmarker.

Planområdet Rosenfors ligger i den södra delen av Borgholm i ett område som ligger på platån ovanför landborgskanten. Berggrunden som finns närmast under jordlagren kan därför förväntas bestå av kalksten inom planområdet, men eftersom det finns en marklutning mot norr kan det även finnas alunskiffer direkt under jordlagren, speciellt i den norra, mera låglänta delen. Jordlagren i planområdet består av lerig morän som förväntas vara styv, tunn och relativt ogenomsläpplig. Jordmäktigheten förväntas vara relativt ringa på endast 1-3 m och omedelbart väster om planområdet tunnar jordlagren ut så att det huvudsakligen är berg i dagen. I Figur 3 nedan visas planområdet med bedömd strömningsriktning för grundvattnet baserat på geologiska och topografiska förhållanden.

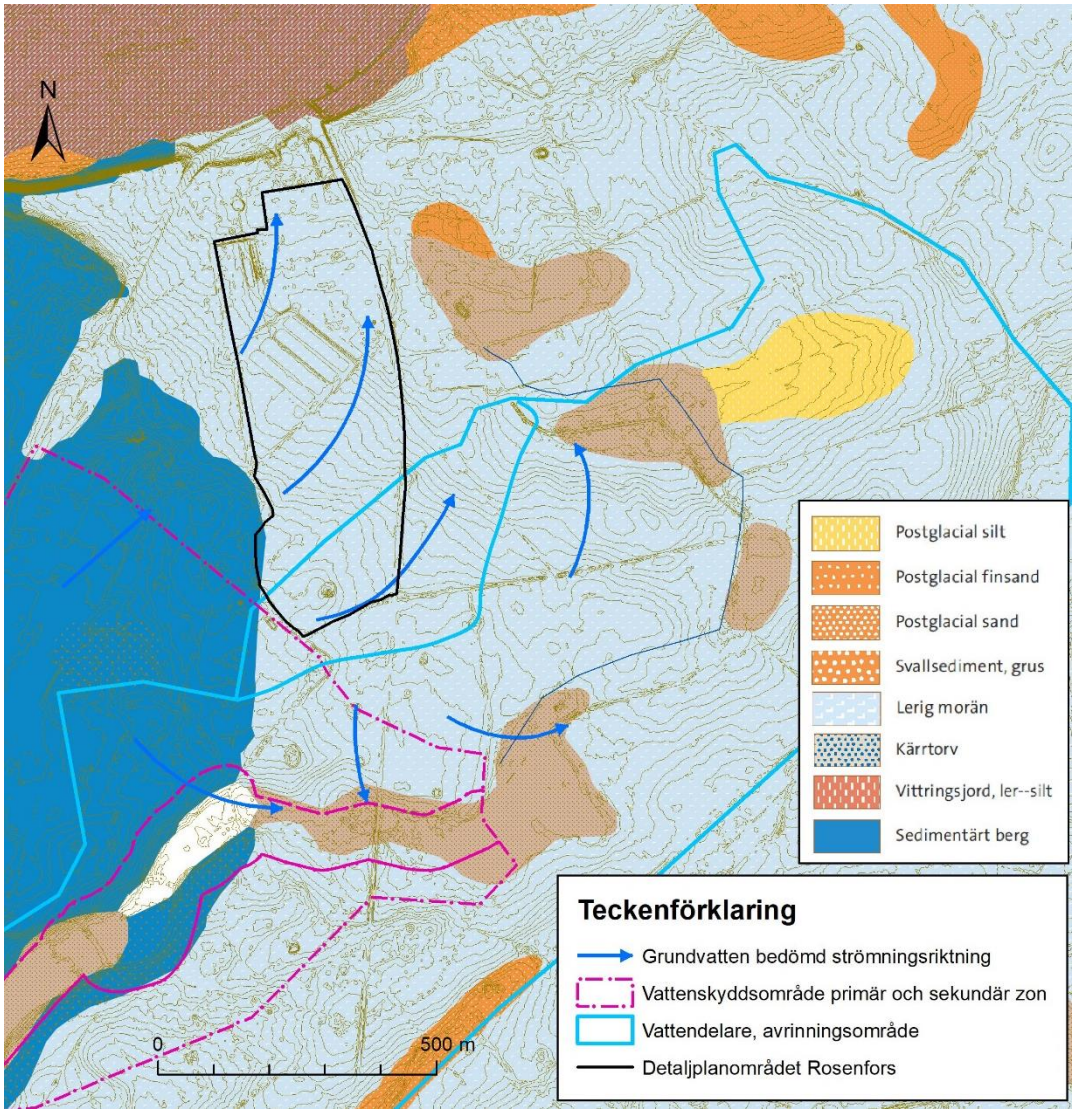

Figur 3. Planområdet med bedömd strömningsriktning för grundvatten samt vattendelare för avrinningsområden på en bakgrund av jordartskartan med isolinjer för markhöjd, ekv. 0,5 m.

Grundvattenströmning kan i viss utsträckning förväntas ske nedåt genom berggrunden till mera låglänt belägna områden nedanför landborgskanten i norr. Den övre delen av jordlagren är uppluckrad och mera genomsläpplig så att vattenströmning även kan ske i sidled i den övre mera genomsläppliga delen av jordlagren. Vid blöta förhållanden kan grundvattenytan förväntas stiga mer eller mindre upp i markytan eftersom både berggrunden och jordlagren är relativt ogenomsläppliga. Vid sådana tillfällen ökar sannolikheten för omfattande ytavrinning eftersom jorden undertill då är helt mättad med vatten. Möjligheterna till infiltration av dagvatten i området bedöms vara mindre bra i lerig morän. Grundvattenströmningens riktning kan förväntas vara liknande som markytans lutning (och även ytvattenströmningen i området). Avrinning i grundvattnet sker då huvudsakligen norrut mot Borgholm. I den sydligaste delen av planområdet finns vattendelare som gör att vatten istället kan strömma lite mera österut eller söderut

mot en del av vattendraget Strömmen där Borgholm Energi AB tar ut infiltrationsvatten för att förstärka grundvattenbildningen.

Någon egentlig geoteknisk undersökning av området har inte genomförts. Svåra grundläggningsförhållanden eller framträngande grundvatten som kan orsaka grundläggningsproblem förväntas dock inte.

2.3. Recipient och miljökvalitetsnorm

För att säkra vattenkvaliteten hos vattendrag i Sverige finns de så kallade miljökvalitetsnormerna. Genom miljökvalitetsnormerna ställs krav på ekologisk och kemisk kvalitet i sjöar, vattendrag och kustvatten s.k. *vattenförekomster*. Miljökvalitetsnormen beskriver det **önskade** tillståndet hos vattenförekomsten och för att beskriva hur vattenförekomsten mår idag klassificeras vattendragets ekologiska och kemiska status. Den ekologiska statusen för vattenförekomster bedöms enligt en femgradig skala; *hög*, *god*, *måttlig*, *otillfredsställande* och *dålig*. Den kemiska ytvattenstatusen klassificeras som *god* eller *uppnår ej god*. Initialt var målet att alla vattenförekomster ska uppnå minst god ekologisk status 2015, men för de vattenförekomster som ännu inte uppfyllt målet har tidsfrist utlysts till 2021 eller 2027. Det finns också ett krav som innebär att förutsättningarna för att uppnå miljökvalitetsnormen inte får försämras av en planerad exploatering.

För planområdet Rosenfors kommer dagvatten att fördröjas för att sedan ledas till det kommunala dagvattennätet. Det kommunala dagvattennätet i Borgholm leds till Kalmarsund, vilket blir den recipient för dagvattnet. Denna del av Kalmarsund betecknas som vattenförekomst *”M n Kalmarsunds utsjövatten”* och dess VISS EU-ID nr är SE565400-163600 (VISS (b), 2020). Vattenförekomstens läge presenteras med turkost i Figur 4.

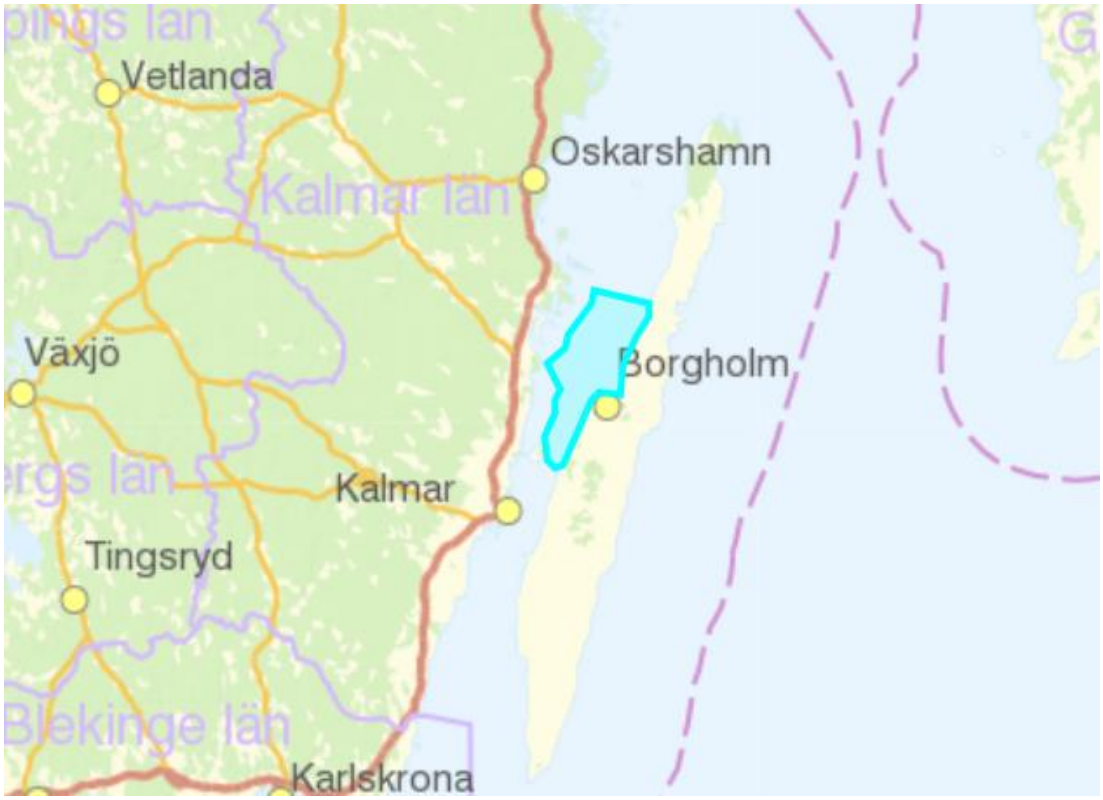

Figur 4: Recipient ”*M n Kalmarsunds utsjövatten*”

Statusklassning samt kvalitetskrav enligt VISS för den aktuella recipienten presenteras i Tabell 1.

Tabell 1: Sammanfattning av miljökvalitetsnorm för den aktuella recipienten.

Ekologisk status		Kemisk status		Kemisk status utan överallt överskridande ämnen
Klassificering	**Kvalitetskrav och tidpunkt**	**Klassificering**	**Kvalitetskrav**	
Måttlig	God ekologisk status 2027	Uppnår ej god	God kemisk ytvattenstatus*	Uppnår ej god

*Undantag med mindre stränga krav för bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar

Enligt motiveringen till kvalitetskravet kan god ekologisk status inte kan uppnås till 2021 med avseende på näringspåverkan, då över 60% av den totala tillförseln av näringsämnen kommer från utsjön utanför sundet. Därför har kravet ändrats till god ekologisk status 2027 men för att det målet ska kunna uppnås behöver nödvändiga åtgärder genomföras till 2021. I nuläget bedöms den sammanvägda ekologiska statusen för *M n Kalmarsund* vara måttlig och vattenförekomsten har problem med övergödning. Vattnet klassas som naturligt. De ingående parametrarna som har en klassning presenteras i Tabell 2.

Tabell 2: Sammanfattning av ekologisk status för den aktuella recipienten.

			Klassificering
Ekologisk Status			
	Biologiska kvalitetsfaktorer		
		Växtplankton	Måttlig
		Klorofyll a	Måttlig
	Fysikalisk kemiska kvalitetsfaktorer		
		Ljusförhållanden	Hög
		Näringsämnen	Otillfredsställande
		Totalmängd kväve - sommar	Måttlig
		Totalmängd kväve – vinter	Måttlig
		Totalmängd fosfor - sommar	Otillfredställande
		Totalmängd fosfor – vinter	Måttlig
		Löst oorganiskt kväve (DIN) – vinter	Otillfredställande
		Löst oorgansikt fosfor (DIP) - vinter	Otillfredställande
		Särskilda förorenande ämnen	God
		Koppar	God
	Hydromorfologi		Hög

Parametern ljusförhållanden klassas till *Måttlig* med avsikt på siktdjup, viket har bedömts baserat på sommarprovtagning (juni, juli och augusti) 2013-2018 vid två stationer. För näringsämnen är den totala statusen *Otillfredställande*. För totalmängden kväve (sommar), totalmängd kväve (vintern) och totalmängd fosfor vinter bedöms statusen vara måttlig. För löst oorganiskt kväve (vinter) och löst oorgansikt fosfor (vinter) är statusen *Otillfredsställande.* Bedömningarna baseras på provtagning under sommar-respektive vintermånaderna vid två stationer.

Status för vattendragets hydromorfologi är hög för alla parametrar.

Den kemiska statusen är klassificerad till *uppnår ej god*. Klassificerade parametrar presenteras i tabell 3.

Tabell 3: Sammanfattning av den kemiska statusen för den aktuella recipienten.

			Klassificering
Kemisk Status			
	Prioriterade ämnen		Uppnår ej god
		Bromerad difenyleter	Uppnår ej god
		Kvicksilver och kvicksilverföreningar	Uppnår ej god
		Bly och blyföroreningar	God
		Kadmium och kadmiumföroreningar	God

Gränsvärdena för bromerade difenyletrar (PBDE) och även kvicksilver överskrids i alla Sveriges undersöka ytvattenförekomster. Utsläpp av PBDE och kvicksilverhar skett

under lång tid både i Sverige och utomlands vilket har lett till att omfattande luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa. För bly och blyföroreningar samt kadmium och kadmiumföroreningar bedöms statusen vara god baserat på sedimentprover som tagits 2008 och 2013.

De påverkanskällor som har klassificerats och som bedöms påverka vattenförekomsten, *”M n Kalmarsunds utsjövatten”* presenteras i **Fel! Ogiltig självreferens i bokmärke.**.

Tabell 4: Sammanfattning av påverkande källor för den aktuella recipienten.

		Klassificering
Punktkällor		
	Reningsverk	Betydande påverkan
Diffusa källor		
	Jordbruk	Betydande påverkan
	Transport och infrastruktur	Betydande påverkan
	Atmosfärisk deposition	Betydande påverkan
	Andra relevanta – näringsbelastning från omgivande vatten och utsjön	Betydande påverkan

Reningsverk och jordbruk har en betydande påverkan avseende totalfosfor och totalkväve. Transport och infrastruktur antas ha en betydande påverkan avseende tributyltenn, TBT, då trafiken av fritidsbåtar i området är omfattande. Båtbottenfärg som använts till fritidsbåtar är en stor källa till spridning av TBT.

Atmosfärisk deposition bedöms ha betydande påverkan avseende kvicksilver och bromerade difenyletrar, PBDE, då gränsvärdena för kvicksilver och PBDE överskrids i alla Sveriges undersökta ytvattenförekomster. Utsläpp av kvicksilver och PBDE har under lång tid skett i både Sverige och utomlands. vilket har lett till långväga luftburen spridning och omfattande atmosfärisk deposition av dessa ämnen. PBDE är en industrikemikalie som används som flamskyddsmedel och sprids främst via läckage från varor och avfallsupplag (VISS (b), 2020). Kvicksilver sprids bl. a via förbränning av kol och avfall, smältverk och utsläpp från industrier (Naturvårdsverket, 2019).

Andra relevanta påverkanskällor är påverkan av totalkväve och totalfosfor från omgivande vatten.

Sammanfattningsvis är det främst överbelastning av näringsämnen (övergödning), överskridning av gränsvärden för kvicksilver och PBDE med hänsyn till atmosfärisk deposition samt TBT som är de största hindren för att uppnå miljökvalitetsnormen för miljökvalitetsnormen Kalmarsunds utsjövatten.

Vid exploatering detaljplaneläggning av ett område som Rosenfors behöver exploatören visa att det inte leder till försämrade möjligheter att uppnå miljökvalitetsnormen. Den planerade verksamheten i Rosenfors med föreslagen dagvattenhantering bedöms inte

riskera att påverka mängden kvicksilver, PBDE eller TBT. Det är således främst ökad belastning av näringsämnen på *M n Kalmarsunds utsjövatten* som har betydelse för utformningen av dagvattensystemet i Rosenfors samt bedömningen av detaljplanens potentiella påverkan på miljökvalitetsnormen.

2.4. Befintlig dagvattenhantering och markavvattningsföretag

Det finns ledningar för dagvatten som sträcker sig till det befintliga industriområdet inom planområdet. Befintliga ledningar för dagvatten samt öppna diken och andra vattenspeglar presenteras i Figur 5. Planområdet är inte beläget inom gränsen för något befintligt markavvattningsföretag.

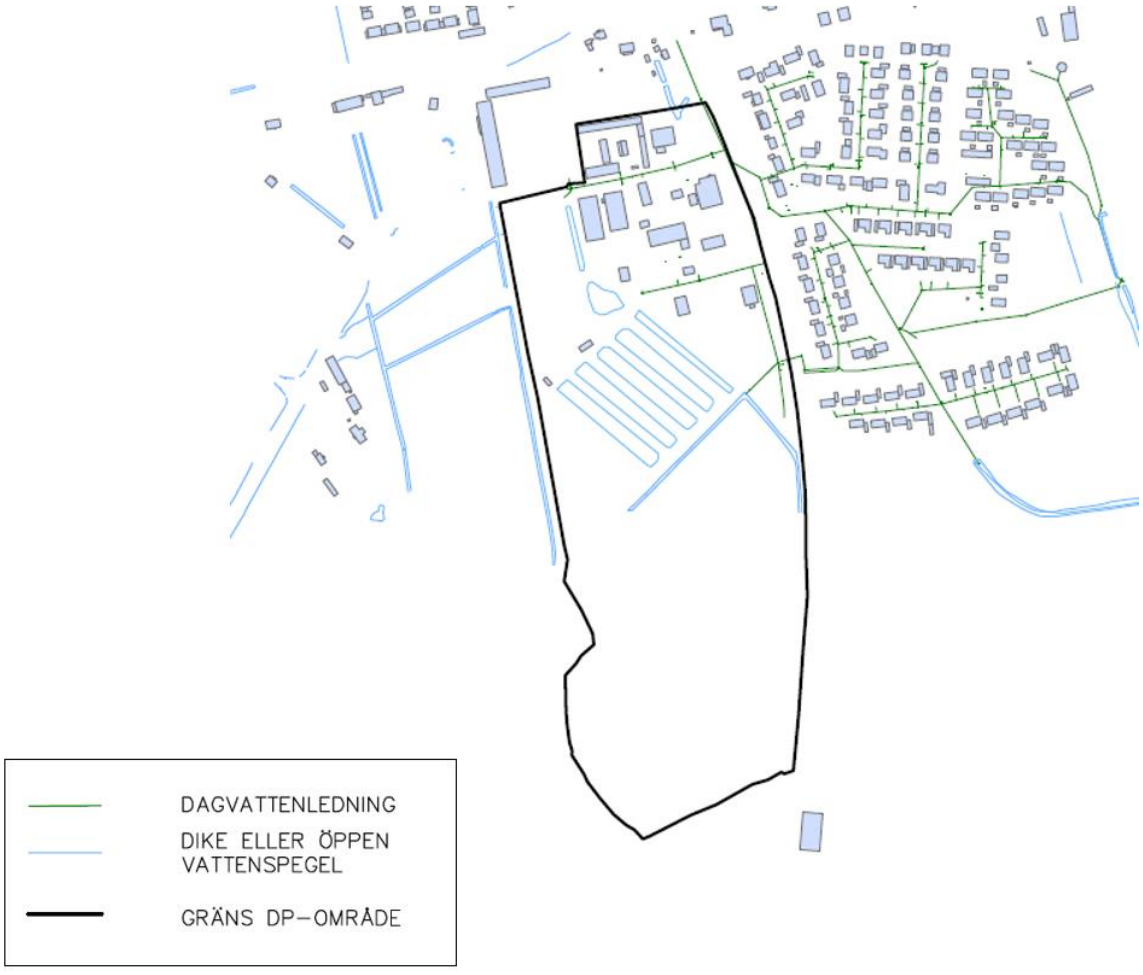

Figur 5: Befintliga närliggande diken, dagvattenledningar och dikesanvisningar.

3. PLANOMRÅDETS FRAMTIDA UTFORMNING

Planområdets framtida utformning är ännu inte slutligt bestämd då utredningar för området fortfarande pågår (2019-12-13). I denna utredning har därför en preliminär skiss för framtida markanvändning använts. Den preliminära skissen presenteras i Figur 6 nedan .

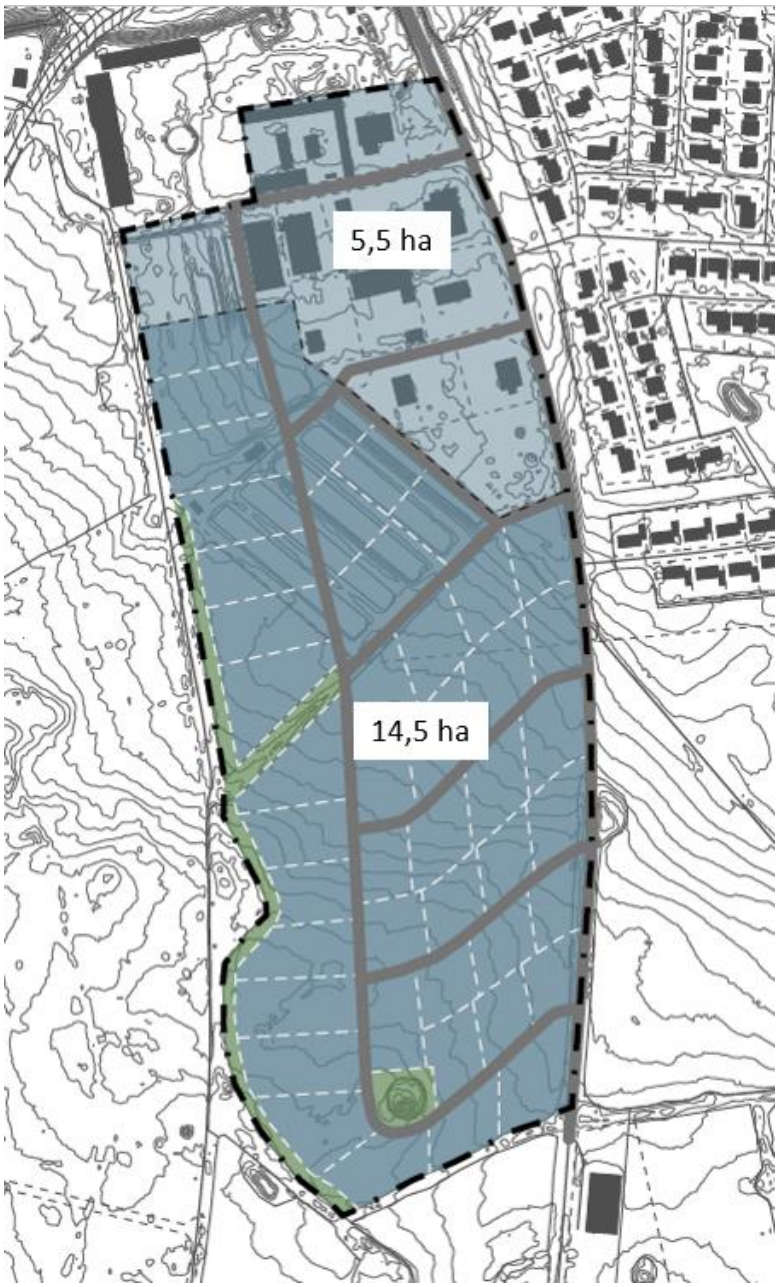

Figur 6: Planområdet framtida markanvändning.

Det är ännu inte klargjort om området för den befintliga campingen kommer att exploateras men eftersom ett scenario med högre exploateringsgrad innebär större flöden och mer omfattande ökning av föroreningar antas det att hela kommer att exploateras som industriområde. För att skilja de olika områdena åt kallas det befintliga industriområdet för *Befintligt industriområde*, det område som är jordbruksmark idag *för Nytt industriområde 1* och det område där campingen ligger idag för *Nytt industriområde 2*. Enligt erhållet underlag kommer 2 ha av det område som exploateras utgöras av vägar och 0,8 ha antas bli grönområden. Indelning i delområden visas i Figur 7 nedan.

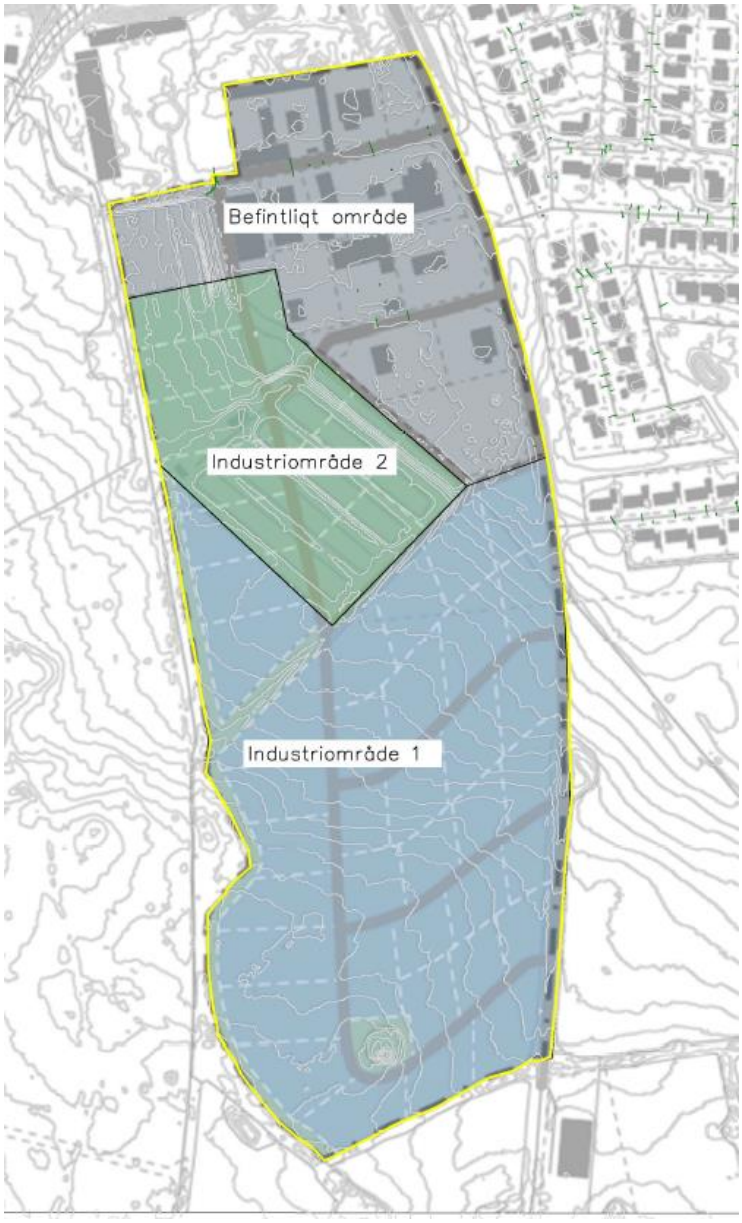

Figur 7: Indelning av områden för dimensionering efter exploatering.

4. RISKANALYS MED AVSEENDE PÅ VATTENTÄKTEN SOLBERGAFÄLTET

En förenklad riskanalys har utförts med avseende på risk för skada på den ytvattentäkt som finns i Strömmens avrinningsområde, söder om detaljplanområdet. Strömmen vid Borgholm är ett mindre vattendrag som har avrinningsområde närmast söder om Borgholm. Vattendraget ska inte förväxlas med Strömmen vid Övra Bägby som är en mindre å i ett större avrinningsområde vid kommungränsen mot Mörbylånga. I Strömmen vid Borgholm tar Borgholm Energi AB ytvatten för infiltration till grundvattnet i Solbergafältet och det finns även ett vattenskyddsområde som har sin yttre gräns för sekundär skyddszon i den södra kanten av detaljplaneområdet.

Detaljplanområdet ligger i sin helhet utanför vattenskyddsområdet, men frågan om risk för påverkan på vattentäkten har ändå väckts, vilket är motivet till att en riskanalys görs.

Riskanalysen utgår från ett angreppssätt med att försöka identifierade samtliga spridningsvägar och händelser som kan göra att det förflyttas skadliga substanser från detaljplaneområdet Rosenfors fram till uttagspunkten för ytvatten i Strömmen vid Borgholm. Varje kombination av spridningsväg och händelse som kan leda till påverkan på vattentäkten bedöms med avseende på sannolikhet och konsekvens för vattentäkten. Sannolikheten för händelsen bedöms i en femgradig skala från obetydlig sannolikhet till mycket stor sannolikhet. På samma sätt bedöms konsekvensen av händelsen från obetydlig konsekvens till mycket stor konsekvens. Risken för vattentäkten är en kombination av sannolikhet och konsekvens enligt en riskmatris som presenteras i Figur 8 nedan.

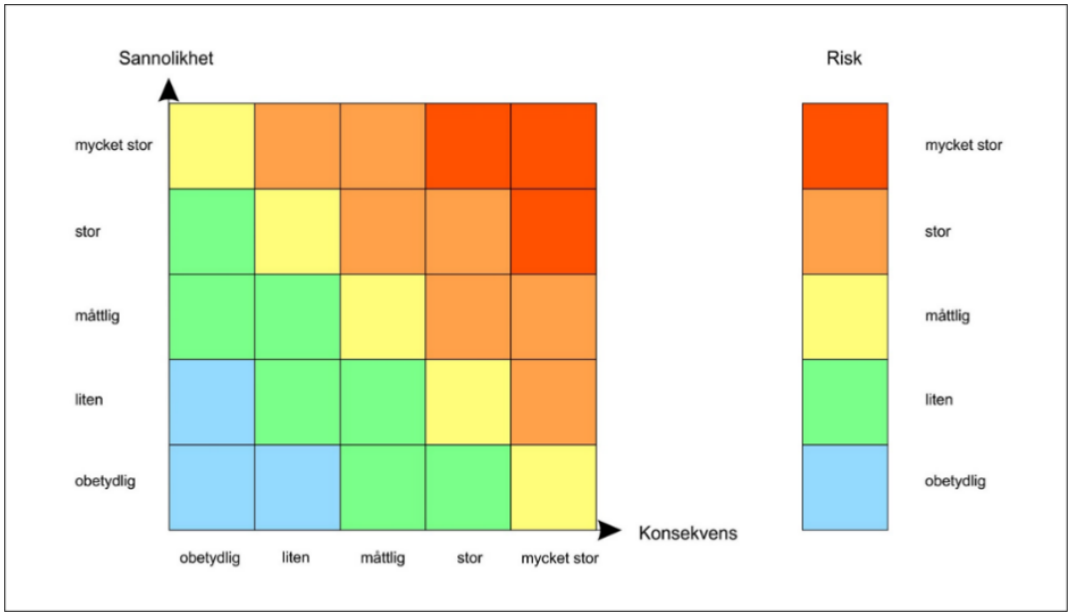

Figur 8. Riskmatris för bedömning av risk med utgångspunkt från sannolikhet och konsekvens.

Följande fyra spridningsvägar från detaljplaneområdet har identifierats:

1. Ytvattenavrinning
2. Grundvattenströmning
3. Luft och luftrörelser
4. Transporter med människans hjälp

Händelser och förhållanden som bedöms är av fyra huvudtyper

1. Vardagliga förhållanden, normal verksamhet i området och normala väderförhållanden.
2. Ovanliga förhållanden som att det inträffat olycka, sabotage eller andra fel och misstag, tex att dagvattensystemet byggs om på ett felaktigt sätt.
3. Normala väderförhållanden med normal avrinning och strömningsriktning
4. Extrema väderförhållanden med stora vattenflöden, vind och liknande.

Kombinationer av händelser och förhållanden har analyserats, t.ex olycka, felaktigt ombyggd dagvatten och extrem väderlek.

I Tabell 5 nedan visas spridningsvägar, händelser med bedömda sannolikheter, konsekvenser och den därav följande riskbedömningen.

Tabell 5. Analys av risk för skada på vattentäkten med spridningsvägar, händelser samt bedömda sannolikheter och konsekvenser för respektive kombination.

Spridningsväg	förhållanden	händelse	sannolikhet	konsekvens	Risk
Ytvatten	Normal avrinning	Normal verksamhet	obetydlig	obetydlig	Obetydlig risk
	Normal avrinning	sabotage / olycka / brand	obetydlig	obetydlig	Obetydlig risk
	Extrem nederbörd	Normal verksamhet	obetydlig	obetydlig	Obetydlig risk
	Extrem nederbörd	sabotage / olycka / brand	obetydlig	obetydlig	Obetydlig risk
	VA ändras - viss avrinning söderut	Normal verksamhet	liten	måttlig	Liten risk
	VA ändras - viss avrinning söderut	sabotage / olycka / brand	obetydlig	Stor	Liten risk
	VA ändras - viss avrinning söderut +extrem nederbörd	sabotage / olycka / brand	obetydlig	måttlig	Liten risk
Grundvatten	Normal avrinning	Normal verksamhet	obetydlig	obetydlig	Obetydlig risk
	Normal avrinning, miljöfarlig verksamhet	Normal verksamhet	liten	liten	Liten risk
	Extrem avrinning, miljöfarlig verksamhet	Normal verksamhet	liten	liten	Liten risk
	Extrem avrinning, miljöfarlig verksamhet	sabotage / olycka / brand	liten	måttlig	Liten risk
Luft	Utsläpp från arbetsmaskiner et.c.	Normal verksamhet	stor	obetydlig	Liten risk
	Utsläpp av damm, rökgaser, fr. miljöfarlig verksamhet	Normal verksamhet	måttlig	liten	Liten risk
	Utsläpp av damm, rökgaser, et.c.	sabotage / olycka / brand	liten	liten	Liten risk
Transporter	Transporter av gods och ämnen till planområdet	Normal verksamhet	stor	obetydlig	Liten risk
	Transporter av gods och ämnen till planområdet	Felkörning, och olycka	obetydlig	måttlig	Liten risk

Eftersom detaljplaneområdet ligger utanför vattenskyddsområdet och avrinning normalt sker norrut, bort från vattenskyddsområdet är det endast om det sker någon betydande förändring av avrinningen, t.ex. en ombyggnad av dagvattensystemet, som det finns förutsättningar för ytvatten att rinna mot vattentäkten i söder.

5. DIMENSIONERING DAGVATTEN

5.1. Beräkning av dimensionerande flöden före exploatering

Med hänsyn till att det finns områden nedström detaljplaneområdet som kan bli översvämningsdrabbade är bedömningen att utflödet från området **inte får öka** i samband med exploateringen. Därför har utflödet från nuvarande situation beräknas och används för att kunna beräkna erforderlig fördröjning. Beräkning av dimensionerande dagvattenflöde beräknas med rationella metoden baserat på detaljplaneområdets dimensionerande regnvaraktighet för regn med en viss återkomsttid i enlighet med Svenskt Vattens publikation P110. Dimensionerande regnvaraktighet motsvarar den tid det tar för hela detaljplaneområdet att bidra till avrinningen i en specifik punkt.

Då det inte är känt för vilken återkomsttid det nuvarande systemet är dimensionerat för har det antagits att det är dimensionerat för regn med återkomsttid 2 år utan klimatfaktor. Rinntiden har beräknats till 90 minuter. Indata och resultat från flödesberäkningen presenteras i Tabell 6 nedan.

Tabell 6: Avrinning från planområde före exploatering.

Mark-användning idag	Area	Avrinnings-koefficient ϕ	Reducerad area	Flöde delområde 2 år (tr=90 min)
	ha	-	ha	l/s
Industriområde	5,0	0,6	3,0	97
Jordbruksmark	11,0	0,2	2,2	70
Campingområde	3,6	0,6	2,1	68
Väg	0,3	0,3	0,2	7
Totalt	**19,9**	**0,4**	**7,6**	**242**

Före exploatering är områdets hårdgörningsgrad ca 40%. Det dimensionerande flödet för nuvarande situation är 242 l/s, vilket blir styrande för hur mycket dagvattnet behöver fördröjas efter exploatering med hänsyn till miljökvalitetsnormen och risken för översvämning nedströms. För att inte försvåra dagvattenhanteringen i nedströms

belägna områden föreslås att utflödet från detaljplaneområdet inte får öka i samband med exploatering utan ska vara samma som vid nuvarande situation.

5.2. Beräkning av dimensionerande flöden efter exploatering

Vid beräkning av dimensionerande flöden efter exploatering inkluderas en klimatfaktor på 1,25 samt att återkomsttiden ökas till 10 år. Åtgärdsnivån för dagvattenhanteringen höjs alltså från 2 års återkomsttid till 10 års återkomsttid. Rinntiden har beräknats till 10 minuter. Indata och resultat från beräkningarna presenteras i Tabell 7 nedan.

Tabell 7: Avrinning från planområde efter exploatering.

Markanvändning i framtiden	Area	Avrinnings-koefficient ϕ	Reducerad area	Dim. flöde delområde Återkomst 10 år (tr=10 min)
	ha	-	ha	(l/s)
Befintligt industriområde	5,0	0,6	3,0	864
Nytt industriområde 1	8,4	0,6	5,1	1442
Väg 1	1,6	0,8	1,3	365
Nytt industriområde 2	3,6	0,6	2,1	609
Väg 2	0,4	0,8	0,3	91
Grönyta	0,8	0,2	0,2	46
Totalt	**19,9**	**0,6**	**12,0**	**3 417**

Efter den planerade exploateringen blir den beräknade hårdgörningsgraden av ytan 60%. Det dimensionerande flödet efter exploatering är 3 417 l/s.

5.3. Fördröjningsbehov

Det totala beräknade dagvattenflödet från ytan *innan exploatering*, 242 l/s, blir med hänsyn till dimensioneringsförutsättningarna den avtappning som tillåts från detaljplaneområdet även efter exploateringen. Den erforderliga fördröjningsvolymen beräknas med hjälp av excelmodellen bilaga 6a till Svenskt vatten rapport P110, *Magasinsberäkning mht rinntid* (Svenskt Vatten, 2016).

Tabell 8: Specifik avtappning l/s ha_{red} beräknas som tillåten avtappning delat på den reducerade arean efter exploatering.

Specifik avtappning	Rinntid	Återkomsttid	Klimatfaktor	Reducerad area	Erforderlig magasinsvolym
l/s ha_{red}	min	mån		ha_{red}	m^3
20	10	120	1,25	12,0	2910

För att inte överstiga det dimensionerande flödet 242 l/s föreslås att utloppet från fördröjningsanläggningen anläggs med flödesregulator. Erforderlig magasinsvolym beräknas till 2910 m^3 för hela detaljplaneområdet. Ett områdes fördröjningsbehov kan även uttryckas som regndjup (över hela ytan) och kan beräknas som kvoten mellan fördröjningsvolym och ett områdes reducerade area. Fördröjningsbehovet inom detaljplaneområdet motsvarar fördröjning av de första 24 mm nederbörd som faller vid ett regntillfälle.

För att få en tydligare bild av fördröjningsvolymens omfattning har volymen fördelats procentuellt mellan de olika delområdena efter exploateringsgrad. Den procentuella fördelningen av den hårdgjorda ytan motsvarande fördröjningsvolym samt utloppsflöde presenteras i Tabell 9 nedan.

Tabell 9: Föredelning mellan olika delområden med avseende på utsläppsflöde.

Delområde	Area	Reducerad area	Andel i procent (reducerad area)	Volym att fördröja	Utsläpps-flöde
	ha	ha		m^3	l/s
Befintligt industriområde	5,0	3,0	25 %	735	61
Nytt industriområde 1	8,4	5,1	42 %	1 230	102
Vägar område 1	1,6	1,3	11 %	311	26
Nytt industriområde 2	3,6	2,1	18 %	520	43
Vägar område 2	0,4	0,3	3 %	78	6
Grönyta	0,81	0,2	1 %	40	3
Totalt		**12,0**		**2 910**	**242**

Då ett utav delområdena, *Befintligt Industriområde*, redan är byggt och inte kommer att förändras i samband med exploateringen antas det att det inte kommer att åläggas fastighetsägare inom detta område att bygga om sina befintliga dagvattensystem. För att kompensera för detta så fördelas denna volym samt utflöde procentuellt mellan de andra två nya industriområdena. För att utreda vad det innebär per fastighet har en ungefärlig fördröjningsvolym samt utflöde per fastighet beräknats. Den anpassade fördelningen presenteras i Tabell 10 nedan.

Tabell 10: Fördelning av utflöde, medräknat att befintligt industriområde inte byggs om i samband med exploatering.

Delområde	Volym att fördröja	Utsläppsflöde	Ungefärligt antal tomter efter exploatering	Volym att fördröja per fastighet	Utsläppsflöde per fastighet
	m^3	l/s	st	m^3	l/s
Befintligt industriområde	0	0			
Nytt industriområde 1*	1 765	145	24	130	8
Väg 1	311	26			
Nytt industriområde 2*	757	61	10	135	8
Väg 2	40	7			

*Avser fördröjningsbehov inklusive grönyta

6. FÖRSLAG FÖR HANTERING AV DAGVATTEN

Samtliga åtgärdsförslag förutsätter att detaljprojektering av detaljplaneområdets dagvattenhantering sker i kommande skeden av exploateringsprocessen. Eventuella förändringar i markanvändning, fastighetsindelning och höjdsättning kan påverka genomförbarheten av föreslagna åtgärder.

6.1. Systemlösning

Eftersom den slutgiltiga utformningen av planområdet inte är bestämd har endast en översiktlig avvattningsplan tagits fram. Höjdsättning och projektering av området har ännu inte påbörjats och därför är avvattningen inte planerad i detalj utan är mer översiktligt. Den översiktliga avvattningsplanen presenteras i Figur 9 nedan och beskriver dagvattenhanteringen för det dimensionerande fallet. Med dimensionerande fallet avses hantering av dagvatten i ledningsnät tillsammans med fördröjnings- och reningsanläggningar. Föreslagen systemlösning för dagvattenhanteringen inom detaljplaneområdet sammanfattas i punktlistan nedan.

- Dagvatten inom kvartersmark avvattnas med hjälp av höjdsättningen och via dagvattenbrunnar och ledningar mot underjordiska kassettmagasin inom fastighetsgränsen. I magasinen fördröjs dagvattnet innan anslutning till kommunalt dagvattensystem sker.
- Dagvatten som avrinner från hårdgjorda gator föreslås avvattnas via ytan eller brunnar och ledning mot trädplanteringar med skelettjordsmagasin som anläggs i gatusektionen. I den här typen av anläggning sker både fördröjning och rening. För att minska behovet att korsa ledningsstråk föreslås att gatan enkelskevas om skelettjordsmagasinen planeras på en sida i gatusektionen. Vid bombering av gatan är det fördelaktigt att ha dubbelsidiga skelettjordsmagasin.
- Efter fördröjning inom kvartersmark och fördröjning och rening av dagvatten i gatusektionen föreslås att dagvattnet avleds mot våta dagvattendammar för ett kompletterande reningssteg.

Den generella höjdsättningsprincipen i området som föreslås gälla inom hela detaljplaneområdets exploateringsområden är att kvartersmark höjdsätts så att marken lutar mot angränsande gator. Det är i angränsande gator som respektive fastighet mest troligt tilldelas en anslutningspunkt till det kommunala dagvattensystemet och självfallssystem för dagvatten är att föredra framför pumpning. Gatorna utgör sträckor för dagvattenledningar med självfall, samt skyfallsvägar vid skyfallssituation. Området höjdstätts så att dagvattendammar utgör lågpunkter för att möjliggöra att hela dagvattensystemet anläggs med självfall.

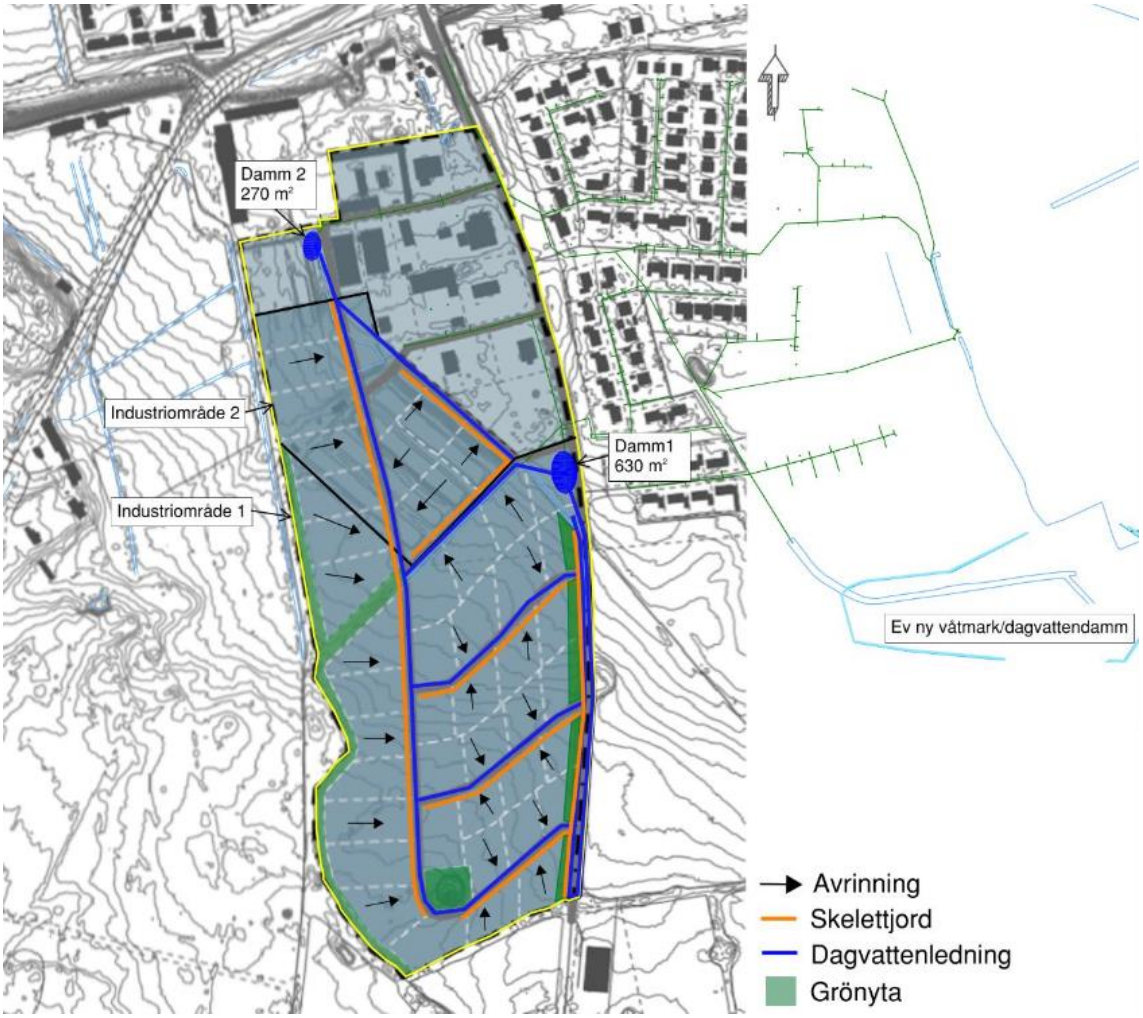

Figur 9: Principiell avvattningsplan för dagvattenhanteringen inom detaljplaneområdet med anläggningar för lokal fördröjning och rening.

6.2. Beskrivning av åtgärdsförslag

I detta avsnitt presenteras åtgärdsförslag för dagvattenhantering inom planområdet.

6.2.1. Fördröjning av vatten från kvartersmark, underjordiska kassettmagasin

För att åstadkomma tillräcklig fördröjning av dagvatten inom kvartersmark föreslås lokala fördröjningsmagasin i form av underjordiska dagvattenkassetter. Kassetterna är främst avsedda för fördröjning men åstadkommer också en viss rening eftersom vattnet stannar upp så att viss sedimentation sker.

Kassetterna grävs ner och skapar en effektiv fördröjning under marken som kan möjliggöra för infiltration lokalt på varje fastighet jämfört med om avvattning skulle ske direkt till brunn och tät ledning. Exempel på underjordiska kassettmagasin presenteras i Figur 10 nedan.

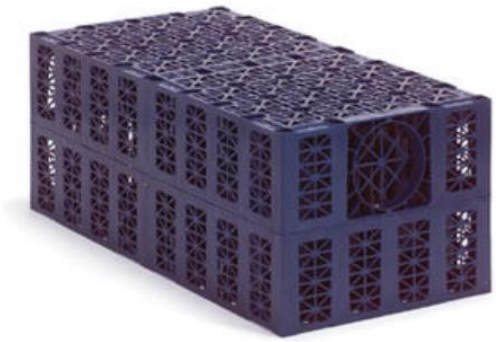

Figur 10: Exempel på dagvattenkassett av fabrikatet Wavin aquacell (DinVVSButik.se, 2020)

För industriområde 1 beräknas erforderlig fördröjningsvolym vara ca 1785 m^3 och för industriområde 2 är volymen ca 776 m^3. Enligt Borgholms kommun är det preliminärt antaget att fastigheterna kommer att vara 2000-5000 m^2 stora. Om kassetterna har 95 % dränerbar porositet och är 0,6 m djupa innebär detta att varje tomt behöver ca 130 m^2 yta för kassettmagasin med utgångspunkt från att en tomt är ca 3500 m^2. Detta skulle motsvara knappt 4 % av fastighetens totala yta. Om det inte finns ytor att avvara kan kassetterna också staplas på varandra. Höjdförhållandet mellan marken inom fastigheten och kommunal anslutningspunkt är avgörande för hur djupt magasinet kan anläggas.. Vid högt grundvatten behöver risken för uppflytning bedömas.

6.2.2. Rening av dagvatten från vägar, planteringsytor med skelettjordsmagasin

För fördröjning och rening av vatten som avrinner från vägar inom detaljplaneområdet föreslås planteringsytor med skelettjordsmagasin. Skelettjordsmagasin är en anläggningstyp som innebär att porositeten i en anlagd mark används till att rena, fördröja och resursgöra dagvatten och samtidigt ger träd en mer gynnsam livsmiljö. Vidare bidrar skelettjordsstrukturen till att själva växtbädden inte kompakteras vilket möjliggör etablering av växter i miljöer som annars består av hårdgjorda ytor (Stockholms stad, 2017). Skelettjord består av olika lager genomsläppliga material, bland annat makadam med stor porvolym vilket skapar utrymme för fördröjning av dagvatten. Rening av dagvatten sker när vattnet passerar de olika jordlagren samt genom upptag av näringsämnen av växter. Principskiss för skelettjordplantering presenteras i Figur 11.

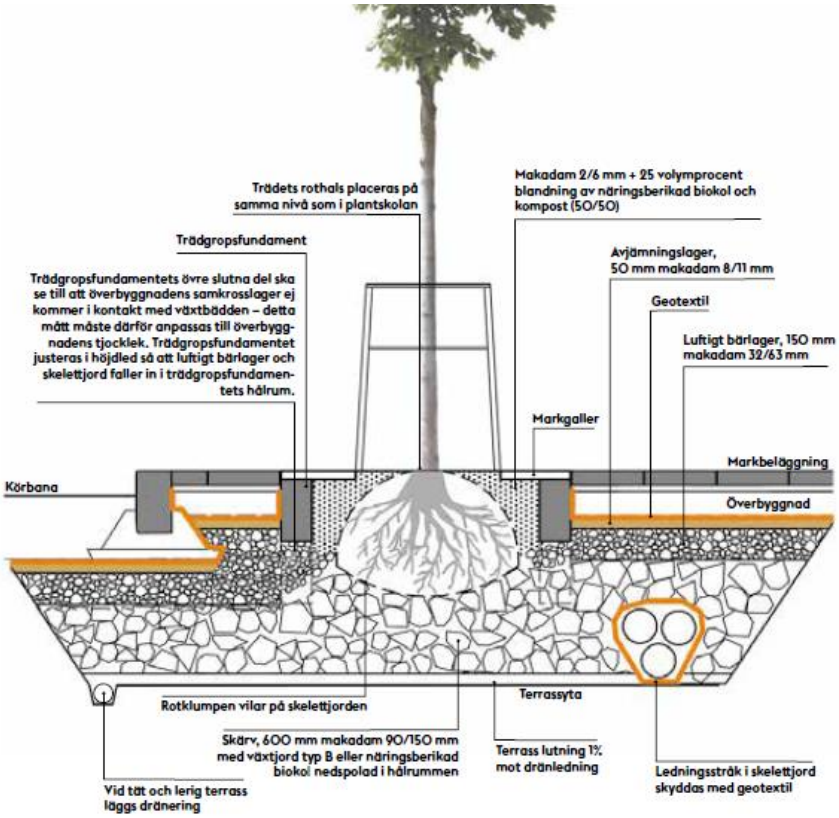

Figur 11: Principskiss för skelettjordsplantering (Stockholms stad, 2017)

6.2.3. Dagvattendamm – ett kompletterande reningssteg

Den huvudsakliga reningen av dagvatten från kvartersmark föreslås ske i öppna dagvattendammar som föreslås anläggas inom allmän platsmark. Dagvatten från hårdgjorda trafikerade gator föreslås också att avvattnas till dammarna för ett kompletterande reningssteg. Dagvattendammar fördröjer och renar dagvattnet men kan även bidra med att skapa trevliga miljöer och naturvärden. Dammarnas föreslagna placering framgår av Figur 9 ovan, avvattningsplan. Dammarna anläggs med flödesreglerat utlopp för att förhindra att det maximala utloppsflödet överskrids. Typexempel på en dagvattendamm med grunda våtmarks-/växtzoner och reglerat utlopp presenteras i Figur 12 nedan.

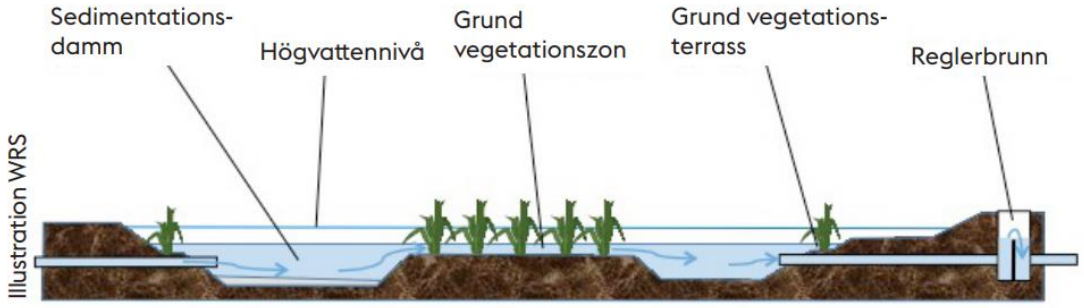

Figur 12: Principskiss för dagvattendamm med ett strypt utlopp (Stockholm vatten och avfall, 2019)

Rening av dagvatten i dammar sker främst genom att partiklar och partikelbundna föroreningar i dagvattnet sedimenterar och filtreras men ytterligare rening sker också genom växtupptag och andra biologiska processer. Hur god reningseffekten blir beror på anläggningens utformning, mängden växter, vattnets kvalitet (t.ex. om det är utspätt) samt vattnets uppehållstid i dammen (Stockholm vatten och avfall, 2019).

De föreslagna dammarnas huvudsakliga funktion är rening eftersom fördröjning sker uppströms i kassett- och skelettjordsmagasin. För det större industriområdet, industriområde 1, beräknas dammen behöva ha en permanent area av ca 630 m^2 och en reglervolym om 310 m^3.

Dagvattendammen för det industriområde 2 behöver ha en permanent area på 270 m^2 och reglervolym 130 m^3. Förslag på dammarnas dimensioner presenteras i Tabell 11 nedan.

Tabell 11: Beräknade dimensioner för föreslagna dagvattendammar.

Delområde	Permanent area vattenyta	Tot. area vattenyta	Permanent volym	Regler-volym	Tot. volym	Permanent vattendjup	Tot. vatten djup
	m^2	m^2	m^3	m^3	m^3	m	m
Damm industriområde 1	630	780	380	310	690	1	1,44
Damm industriområde 2	270	360	120	130	250	1	1,42

Eftersom ingen geoteknisk eller hydrogeologisk utredning genomförts för området är det okänt hur grundvattnets nivå varierar och det är därför svårt att beskriva mer i detalj för dammarnas projekteringsförutsättningar enligt Tabell 11 ovan. Anläggning av

dammarna föreslås ske på allmän platsmark och ingå i Borgholm Energi ABs förvaltning för att säkerställa en långsiktigt god funktion.

6.3. Skyfallshantering

Vid skyfall som är kraftigare än dimensionerande 10-årsregn bräddar systemen och avrinningen sker på markytan. I dagsläget har inte detaljplaneområdet några betydande problem med översvämning i samband med kraftig nederbörd, men det finns områden nedströms som riskerar att drabbas. Vid en ökad exploateringsgrad inom aktuellt detaljplaneområde i kombination att skyfallen förväntas intensifieras på grund av klimatförändringar finns risk att situationen förvärras i redan känsliga områdena.

För att inte försvåra dagvattenhanteringen nedströms har åtgärdsnivån höjts inom detaljplaneområdet för dimensionerande fallet, men detaljplanen behöver också beakta skyfall. När dagvattensystemen går fullt och magasinen bräddar är det viktigt att ytavrinningen sker på ett kontrollerat och förutsägbart sätt. Gatorna bör höjdsättas så att en sekundär avrinningsväg skapas så att dagvattnet kan rinna vidare mot ytor där kontrollerade översvämningar kan ske.

För industriområde 1 föreslås att bräddning och ytlig avledning österut via öppna diken till en lågpunkt utanför planområdet där en större våtmarksanläggning planeras. Översvämningsvatten från detaljplaneområdet bedöms inte vara förorenat eftersom vattnet i första hand leds till dagvattendammarna vilket innebär att allt vatten upp till 10-årsflöden renas. Det mest förorenade vattnet bildas i början av regnet. Översvämningsvatten innehåller således i allmänhet inte så mycket föroreningar. men kan innehålla ökade mängder partiklar om vattenflödet orsakar jorderosion. Reningsdammen inom detaljplaneområdet bör anläggas med ett by pass-system så att flöden större än dimensionerande 10-årsflöde leds förbi reningsdammen och i görligaste mån vidare österut till våtmarksområdet.

Som översvämningsyta för industriområde 2 och befintligt industriområde föreslås att nordvästra hörnet öronmärks i plankartan och utformas för att utgöra en s.k. översvämningsyta.

För att undvika att skador på byggnader som orsakas av översvämning vid skyfall krävs det att dämningsnivåer för diken och dammar är lägre än byggnaders golv- och entrénivåer samt att vatten kan ledas mellan anläggningarna via ytliga flödesvägar. Förslag på ytliga flödesvägar presenteras i Figur 13.

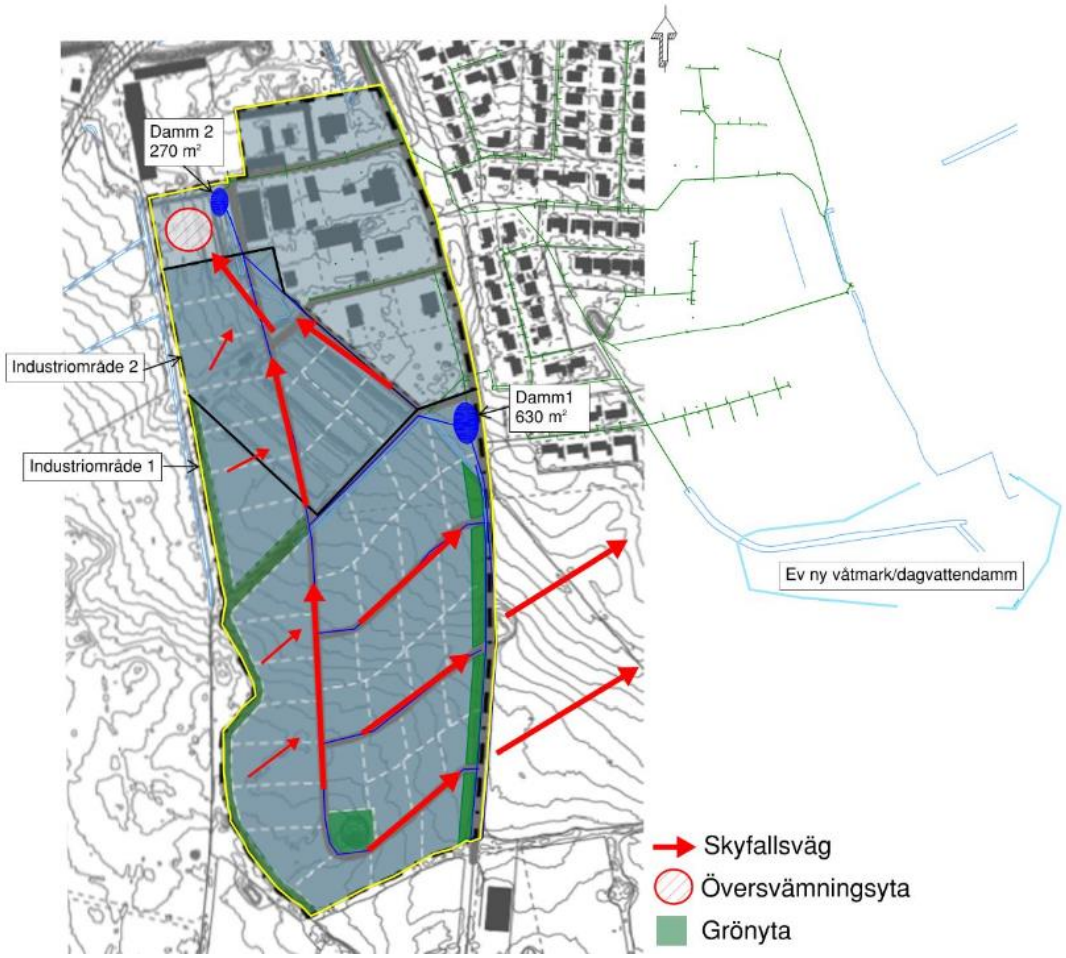

Figur 13: Förslag skyfallshantering inom detaljplaneområdet med ytliga skyfallsvägar, föreslagen översvämningsyta och planerat våtmarksområde öster om detaljplanen.

6.4. Drift, skötsel och underhåll

Dagvattenanläggningar kräver underhåll och skötselinsatser för att långsiktigt upprätthålla den funktion som avses, vilket bör beaktas vid val av tekniska lösningar.

Dagvattnet innehåller partiklar som filtreras och renas bort från dagvattnet i föreslagna dagvattenanläggningar (bl.a. växtjordslager) vilket medför att porerna som vattnet strömmar genom över tid sätts igen. Massorna kan behöva bytas ut när funktionen i dagvattenanläggningarna minskar. I samband med upprättande av bygghandling bör en skötselplan upprättas för de dagvattenanläggningar som anläggs. Om rening av dagvattnet sker via växtupptag bör växterna skördas med jämna mellanrum för att inte föroreningarna ska frigöras när döda växtdelar bryts ned. Skördade och döda växtdelar ska sedan hanteras som miljöfarligt avfall.

Det är av stor betydelse att löpande kontroller av dagvattensystemet utförs för att i ett tidigt skede kunna upptäcka förändringar i funktionen och därmed kunna vidta åtgärder

som begränsar onödiga kostnader och/eller skador på infrastruktur. För att klara av att hantera större flöden behöver ledningsnät och brunnar vara i gott skick för att kunna leda undan dagvatten från ytan. till exempel behöver sandfång kontrolleras och tömmas regelbundet och skräp som kan blockerar inlopp till rännor, brunnar magasin m.m. måste avlägsnas.

I samband med upprättande av bygghandling ansvarar byggherrar för upprättande av skötselplaner för de dagvattenåtgärder som anläggs.

7. FÖRORENINGSBERÄKNINGAR

Föroreningsbelastningen från planområdet före och efter exploatering har beräknats med dagvatten- och recipientmodellen StormTac Web (version v.19.4.1). I denna modell används schablonhalter av föroreningar i dagvatten, vilka baseras på resultat från flödesproportionella provtagningar i avrinningen från olika markanvändningar. Föroreningshalter i dagvatten varierar ofta kraftigt mellan olika platser, tidpunkter och regnförlopp vilket innebär att resultat från föroreningsberäkningarna bör ses som uppskattningar och en indikation för hur föroreningsbelastningen förändras snarare än absoluta värden.

StormTac-modellens uppbyggnad baseras på att ingen specifik rening sker i befintligt avrinningssystem.

Efter exploatering antas dagvattnet från industriområden fördröjas i lokala kassettmagasin samt renas i dagvattendammar. Dagvatten från vägar renas och fördröjs i skelettjordsmagasin. Detta har modellerats i Stormtac och modellens uppbyggnad beskrivs i Figur 14 nedan.

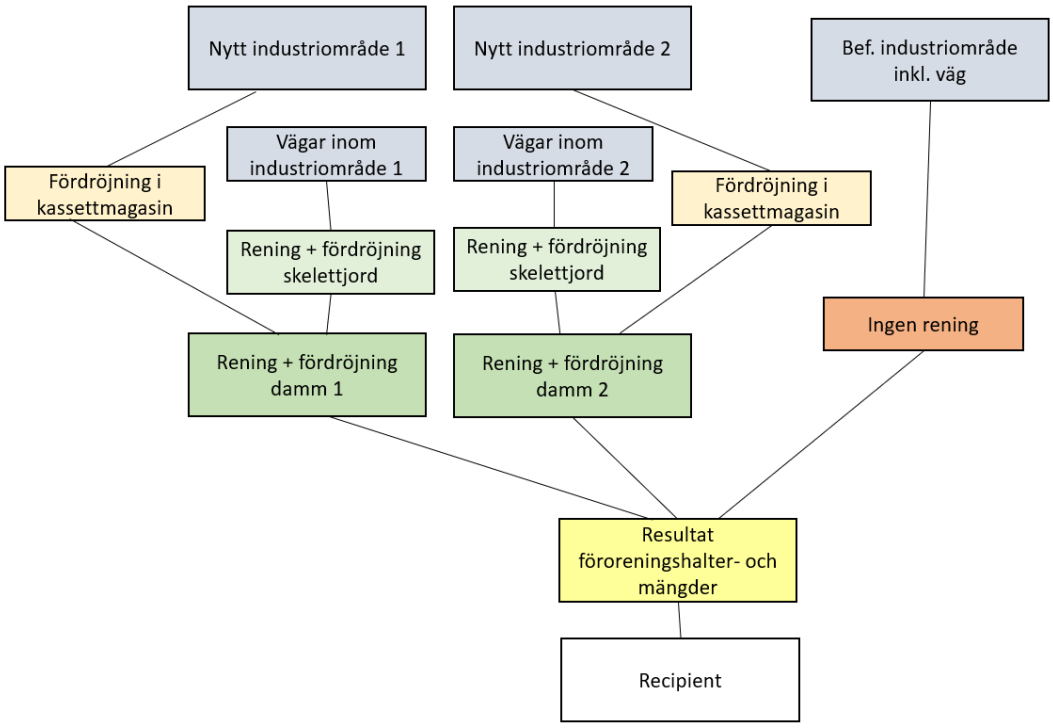

Figur 14: Flödesschema för modelluppbyggnad för situation efter exploatering i StormTac Web.

I Tabell 12 nedan presenteras resultat från föroreningsberäkningarna i form av årlig belastning/mängd i enheten kg/år eller g/år. Rapport från StormTac Web med mängder, halter och osäkerheter presenteras i Bilaga 1.

Tabell 12. Beräknad årlig föroreningsbelastning från planområdet för befintlig situation och situation efter exploatering; innan och efter rening.

Ämne	Enhet	Befintlig situation	Efter exploatering innan rening	Efter exploatering efter rening
P	kg/år	9,5	14,0	7,3
N	kg/år	120	88	49
Pb	kg/år	0,5	1,2	0,4
Cu	kg/år	0,8	1,7	0,7
Zn	kg/år	3,6	10,0	3,7
Cd	g/år	19	51	21
Cr	kg/år	0,20	0,46	0,18
Ni	kg/år	0,22	0,57	0,25
Hg	g/år	1,1	3,2	1,6
Suspenderade partiklar	kg/år	3200	3900	1384
Olja	kg/år	28	79	27
PAH16	g/år	14,0	38,0	13,0
Benso(a)pyren	g/år	1,7	4,9	1,8

Resultaten visar att mängderna föroreningar i dagvattnet efter exploatering generellt minskar efter exploateringen beräknat med föreslagna reningsåtgärder. De ämnen som enligt beräkningen inte minskar är zink, kadmium, nickel, kvicksilver och benso(a)pyren. Ökningen av dessa ämnen är troligen relaterade till ökningen av vägsträckor inom området samt de nya industriområdena. För zink, kadmium och nickel är ökningen mindre än 15% vilket kan anses vara inom felmarginalen för modellens osäkerhet. För kvicksilver är den beräknade ökningen 0,5 gram per år vilket motsvarar 45% ökning. Det bör då beaktas att det fortfarande är mycket små mängder (1,6 gram/år) som beräknas nå recipienten Kalmarsund. Det bör också betonas att modellens data inte är platsspecifik utan generell och insamlad från hela världen vilket innebär att beräkningen får anses vara en uppskattning.

De parametrar som minskar mest till följd av exploateringen inkluderat åtgärdsförslagen är kväve, 57% minskning och suspenderade partiklar, 54% minskning samt fosfor 20% minskning. Att näringsämnen och suspenderade partiklar minskar beror på att andelen gödslad åkermark i området minskar och ersätts med mer hårdgjorda ytor.

8. DISKUSSION OCH SLUTSATS

Föroreningsmodelleringen visar att föreslagna reningsåtgärder i huvudsak är tillräcklig för att inte föroreningsbelastningen från planområdet ska öka. Åtgärdsförslagen fungerar väl för att rena vattnet och det kan förväntas bli små mängder föroreningar som når recipienten varje år till följd av exploatering av den här ytan om åtgärder implementeras enligt förslagen. Särskilt positivt är att läckage av näringsämnena kväve och fosfor samt suspenderat material förväntas minska jämfört med befintlig situation.

Enligt beskrivning av miljökvalitetsnormen är det främst förekomst av ämnena fosfor, kväve, TBT, kvicksilver och PBDE som gör att miljökvalitetsnormen inte uppnås. Med hänsyn till den rådande miljökvalitetsnormen där parametern *Näringsämnen* är klassad som *Otillfredställande* är det positivt att mängden näringsämnen som når Kalmarsund kan minskas.

Enligt modelleringen finns det en liten risk att mängden kvicksilver från området ökar, dock ökningen är enligt beräkningen väldigt liten, 0,5 g per år. Att rena dagvattnet ytterligare för att minska mängden och halten kvicksilver ytterligare bedöms som orimligt i förhållande till miljönyttan.

Föroreningarna TBT och PBDE har inte modellerats men exploateringen bedöms inte påverka utsläppen av dessa ämnen.

Beräkningsprogrammet StormTac Web baseras på schablonvärden som har tagits fram utifrån globala data vilket bidrar med osäkerheter kring hur väl de förväntade halterna stämmer överens med verkligheten för just det här området. Metoden att beräkna förväntad föroreningsbelastning med StormTac Web bedöms ändå vara ett bra verktyg för att göra de relativa jämförelser av ytor som var en del av syftet med denna utredning.

Sammanfattningsvis bedöms den föreslagna dagvattenhanteringen innebära tillräcklig rening av dagvatten inom planområdet. Rening av dagvattnet i skelettjordar och dagvattendammar bedöms vara etablerade och väl fungerande metoder för att behandla av dagvattnet. Planens genomförande bedöms därmed inte försvåra förutsättningen att uppnå MKN i recipienten om dagvattenhanteringen utformas och anläggs utifrån vad som framgår av denna utredning.

9. REFERENSER

Borgholms kommun. (2019). Borgholm 8:63, m fl, Rosenfors.

DinVVSButik.se. (den 14 01 2020). Hämtat från https://www.dinvvsbutik.se/sv/artiklar/aqua-cell-dagvattenkassett.html

Naturvårdsverket. (2019). *Fakta om kvicksilver*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Manniska/Miljogifter/Metaller/Kvicksilver-Hg/

Stockholm vatten och avfall. (den 14 01 2019). *Dammar och våtmarker.*

Stockholms stad. (2017). Växtbäddar i Stockholms stad - en handbok 2017.

StomTac. (2018). *StormTac*. Hämtat från http://www.stormtac.com/?page_id=2053

Svenskt Vatten. (2016). *Publikation P110, Avledning av dag-drän-och spillvatten.* Stockholm: Svenskt Vatten.

Wavin. (den 14 01 2020). *DinVVS.se*. Hämtat från DinVVSbutik.se: https://www.dinvvsbutik.se/sv/artiklar/aqua-cell-dagvattenkassett.html

VISS (b). (den 14 jan 2020). *M n kalmarsunds utsjövatten.* Hämtat från VISS: https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA96811672

Resultatrapport StormTac Web

I denna resultatrapport redovisas in- och utdata (resultat) från simulering med StormTac Web.

1. Avrinning

1.1 Indata

				Relativ osäkerhet (%)	Absolut osäkerhet (+/-)
Nederbörd		530	mm/år	10	53
Dimensionerande regnvaraktighet vid studerat flöde	$t_{r,\ Qstudy}$	6.0	h		
Avrinningsområde	A	20	ha	10	2.0
Rinnsträcka	s	500	m	0	0
Dim.vattenhastighet	v	0.10	m/s	0	0
Återkomsttid	N	2.0	år		
Klimatfaktor	f_c	1.00			
Studerat flöde *		12	l/s		
Koefficient för basflöde	K_x	0.70		20	0.14

* Studerat flöde, t.ex. ingående flöde till en anläggning om ett delflöde bräddas förbi eller pumpat flöde till en anläggning.

Delavrinningsområde

	Vol.avr.koeff. (φ_v)	Dim.avr.koeff. (φ_d)	Dagvatten (ha)	Grundvatten (ha)	Utredn. omr. (dim. flöde) (ha)
			ha	ha	ha
Väg 1	0.85	0.80	0.26	0.26	0.26
Fritidshusområde	0.20	0.15	3.6	3.6	3.6
Jordbruksmark	0.26	0.20	11.0	11.0	11.0
Industriområde, mindre förorenat	0.50	0.60	5.1	5.1	5.1
Totalt	**0.32**	**0.30**	**20**	**20**	**20**
Relativ osäkerhet (%)	20	20	10	10	10
Absolut osäkerhet (+/-)	0.064	0.060	2.0	2.0	2.0
Reducerat avrinningsområde			6.3		6.0

Urban area *	20	ha_{urbant}
(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning, endast urbana areor *	0.32	
Urbant reducerad avrinningsyta *	6.3	$ha_{red,urbant}$

1.2 Utdata

				Relativ osäkerhet (%)	Absolut osäkerhet (+/-)
Basflöde, årsmedel	Q_b	0.16	l/s	24	0.039
Dagvattenflöde, årsmedel	Q_r	1.1	l/s	24	0.26
Tot. avrinning, årsmedel	Q_{tot}	1.2	l/s		0.26
Basflöde, årsmedel	Q_b	5100	m^3/år	24	1240
Dagvattenflöde, årsmedel	Q_r	33000	m^3/år	24	8196
Tot. avrinning, årsmedel	Q_{tot}	39000	m^3/år		8289
Medelavrinning	Q_m	19	l/s		
Dim. flöde	Q_{dim}	200	l/s	20	40
Dim. varaktighet vid Q_{dim}	tr	83	min		
Rinnhastighet	v	0.10	m/s		
Dimensionerande regndjup vid Q_{study}	$r_{d,\ Qstudy}$	4.1	mm		
Reducerat flöde (studerat flöde / reducerad area)	Q_{red}	1.9	l/s/$ha_{,red}$		
Det studerade flödets andel av den totala årliga avrinningsvolymen		50	%		

2. Transport och flödesutjämning

2.1 Indata

Dagvattenledning

Lutning	0.0050
Material	Betong, gjutjärn, stål

Flödesutjämning

Maximalt utflöde	Q_{out2}	200	l/s
Relativ osäkerhet (%)		0	%
Absolut osäkerhet (+/-)		0	l/s
Magasinfyllning, andel av porer		1	
Reducerad flödesfaktor	f_{Qred}	0.67	
Klimatfaktor		1.00	
Reducerad infiltrationsområde		1	
Exfiltrationshastighet		0	mm/h
Anläggningens längd		48	m
Anläggningens bredd		24	m
Anläggningens djup		1.5	m

2.2 Utdata

Dagvattenledning

Innerdiameter dagv.ledning	∅	1200	mm
Ledningskapacitet	Q_{cap}	2800	l/s
Säkerhetsfaktor		13.99	

Flödesutjämning

Erforderlig anläggningsvolym	V_d	110	m^3
Relativ osäkerhet (%)		20	%
Absolut osäkerhet (+/-)		22	m^3
Total erforderlig anläggningsvolym	$V_{d,tot}$	110	m^3
Utformad anläggningsvolym		1700	m^3
Exfiltrationsutflöde		0	l/s
Dim. varaktighet vid dim. V_d	t_r	90	min

3. Föroreningstransport

3.1 Indata

- Årligt basflöde och dagvattenflöde enligt 1. Avrinning.
- Schablonhalter för basflöde resp. dagvattenflöde enligt uppdaterade tabeller på www.stormtac.com.

Markanvändning	Faktor*
Väg 1	0
Fritidshusområde	5.0
Jordbruksmark	5.0
Industriområde, mindre förorenat	

* Vägar: faktor = trafikintensitet = 0-200. Enhet: x 1000 fordon/dygn. Annan markanvändning: faktor = 5 (1-10. Enhet: -.

Relativ osäkerhet (%)

Basflöde / ämne	20
Dagvatten / ämne	20

Basflödeshalt (ug/l) per markanvändning

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Vägar	52	2100	2.0	13	77	0.034	7.0	5.4	0.032	25000
Fritidshusområde	130	2900	0.60	5.5	27	0.045	0.33	2.7	0.0060	12000
Jordbruksmark	39	1100	9.0	14	20	0.10	1.0	0.50	0.0050	100000
Industriområde, mindre förorenat	85	1400	3.0	9.7	72	0.100	1.6	6.3	0.024	20000

Markanvändning	Oil	PAH16	BaP
Vägar	140	0.060	0.0042
Fritidshusområde	17	0.025	0.0050
Jordbruksmark	150	0.010	0.0010
Industriområde, mindre förorenat	150	0.068	0.018

Dagvattenhalt (ug/l) per markanvändning

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	140	1900	3.0	21	8.5	0.27	7.0	5.5	0.080	74000
SD	63	1900	18	25	82	0.51	11	*nd*	1.9	42000
Fritidshusområde	460	3300	5.0	15	60	0.40	2.0	5.0	0.012	50000
SD	360	1700	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*
Jordbruksmark	220	5300	6.0	11	20	0.10	3.0	2.0	0.0050	100000
SD	290	5500	2.0	5.5	20	0.070	*nd*	*nd*	*nd*	73000
Industriområde, mindre förorenat	290	1600	25	35	210	1.1	9.6	12	0.060	80000
SD	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*

Markanvändning	Oil	PAH16	BaP
Väg 1	770	0.070	0.010
SD	1300	*nd*	*nd*
Fritidshusområde	100	0.30	0.030
SD	*nd*	*nd*	*nd*
Jordbruksmark	200	0.10	0.010
SD	*nd*	*nd*	*nd*
Industriområde, mindre förorenat	1700	0.82	0.11
SD	*nd*	*nd*	*nd*

Klassificering av osäkerhet | Hög säkerhet | Medel säkerhet | Låg säkerhet

3.2 Utdata

Basflödeshalt (ug/l) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Basflödeshalt	68	1500	5.8	11	36	0.090	1.2	2.6	0.011	62000	130	0.030	0.0064
Absolut osäkerhet (%)	14	300	1.2	2.3	7.3	0.018	0.23	0.51	0.0022	12000	26	0.0059	0.0013

Dagvattenhalt (ug/l) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Dagvattenhalt	270	3500	13	21	100	0.54	5.7	6.3	0.030	85000	810	0.41	0.051
Absolut osäkerhet (+/-)	55	700	2.7	4.3	20	0.11	1.1	1.3	0.0061	17000	160	0.082	0.010

Basflödesmängd (kg/år) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Basflödesmängd	0.34	7.7	0.029	0.057	0.18	0.00045	0.0058	0.013	0.000055	310	0.65	0.00015	0.000032
Absolut osäkerhet (+/-)	0.11	2.4	0.0093	0.018	0.058	0.00014	0.0018	0.0041	0.000017	99	0.20	0.000047	0.000010

Dagvattenmängd (kg/år) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Föroreningsmängd	9.1	120	0.45	0.72	3.4	0.018	0.19	0.21	0.0010	2900	27	0.014	0.0017
Absolut osäkerhet (+/-)	2.9	37	0.14	0.23	1.1	0.0057	0.060	0.067	0.00032	900	8.6	0.0043	0.00054

Föroreningshalter (ug/l) (dagvatten+basflöde) utan rening

Jämförelse mot riktvärde där gråmarkerade/fetstilta cellerna visar överskridelse av riktvärde. Totala fraktioner avses där inget annat anges.

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Beräkning	C	250	3200	12	20	93	0.48	5.1	5.8	0.028	82000	720	0.36	0.045
Riktvärde	$C_{cr,sw}$	160	2000	8.0	18	75	0.40	10	15	0.030	40000	400		0.030
Absolut osäkerhet (+/-)	C	70	910	3.5	5.7	26	0.14	1.4	1.6	0.0079	23000	200	0.10	0.013

Områdets acceptabla halt (ug/l)

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla halt	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Föroreningsmängder (kg/år) (dagvatten+basflöde) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Föroreningsmängd	9.5	120	0.48	0.77	3.6	0.019	0.20	0.22	0.0011	3200	28	0.014	0.0017
Absolut osäkerhet (+/-)	2.9	37	0.14	0.23	1.1	0.0057	0.060	0.067	0.00032	910	8.6	0.0043	0.00054

Områdets acceptabla belastning och reningsbehov (kg/år)

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla belastning	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Områdets reningsbehov	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Föroreningsmängder (kg/ha/år) (dagvatten+basflöde) utan rening

P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
0.48	6.3	0.024	0.039	0.18	0.00093	0.0098	0.011	0.000054	160	1.4	0.00070	0.000087

Föroreningshalter (ug/l) per markanvändning med dagvatten+basflöde utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	137	1934	2.9	20	13	0.25	7.0	5.5	0.077	70447
Fritidshusområde	400	3224	4.2	13	54	0.33	1.7	4.6	0.011	43082
Jordbruksmark	192	4661	6.5	11	20	0.10	2.7	1.8	0.0050	100000
Industriområde, mindre förorenat	272	1620	23	33	200	1.0	8.8	11	0.057	74272
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	731	0.069	0.0096							
Fritidshusområde	85	0.25	0.025							
Jordbruksmark	192	0.086	0.0086							
Industriområde, mindre förorenat	1552	0.75	0.098							

Föroreningsmängder (kg/år) per markanvändning med dagvatten+basflöde utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	0.17	2.4	0.0037	0.026	0.017	0.00032	0.0088	0.0070	0.000096	88
Fritidshusområde	1.8	15	0.019	0.061	0.25	0.0015	0.0078	0.021	0.000050	199
Jordbruksmark	3.4	83	0.12	0.20	0.36	0.0018	0.048	0.032	0.000089	1785
Industriområde, mindre förorenat	4.0	24	0.34	0.48	3.0	0.015	0.13	0.16	0.00084	1099
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	0.92	0.000087	0.000012							
Fritidshusområde	0.39	0.0012	0.00012							
Jordbruksmark	3.4	0.0015	0.00015							
Industriområde, mindre förorenat	23	0.011	0.0014							

Basflödesbelastning (kg/år) per markanvändning utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	0.0044	0.18	0.00017	0.0011	0.0066	0.0000029	0.00059	0.00046	0.0000027	2.1
Fritidshusområde	0.11	2.5	0.00051	0.0047	0.023	0.000039	0.00028	0.0023	0.0000051	11
Jordbruksmark	0.11	3.0	0.024	0.038	0.054	0.00027	0.0027	0.0014	0.000014	272
Industriområde, mindre förorenat	0.12	2.0	0.0042	0.014	0.10	0.00014	0.0022	0.0089	0.000034	28
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	0.012	0.0000051	0.00000035							
Fritidshusområde	0.015	0.000021	0.0000043							
Jordbruksmark	0.41	0.000027	0.0000027							
Industriområde, mindre förorenat	0.21	0.000096	0.000025							

Dagvattenbelastning (kg/år) per markanvändning utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	0.17	2.3	0.0035	0.025	0.0100	0.00032	0.0082	0.0065	0.000094	86
Fritidshusområde	1.7	12	0.019	0.057	0.23	0.0015	0.0075	0.019	0.000045	189
Jordbruksmark	3.3	80	0.091	0.17	0.30	0.0015	0.045	0.030	0.000076	1513
Industriområde, mindre förorenat	3.9	22	0.33	0.47	2.9	0.015	0.13	0.16	0.00080	1071
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	0.91	0.000082	0.000012							
Fritidshusområde	0.38	0.0011	0.00011							
Jordbruksmark	3.0	0.0015	0.00015							
Industriområde, mindre förorenat	23	0.011	0.0014							

5. Recipient

5.1 Indata

Avrinningsområde

	Avrinningsarea	Grundvattenarea
	ha	ha
Villaområde	147.70	147.70
Radhusområde	5.70	5.70
Flerfamiljshusområde	1.30	1.30
Skogsmark	148.00	148.00
Ängsmark	3.00	3.00
Våtmark	8.80	8.80
Totalt exkl. recipient	310	310
Totalt exkl. recipient, endast urbana areor *	150	-
Totalt inkl. recipient	350	350
Urbant reducerad avrinningsyta *	39	-

(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning	0.15
(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning, endast urbana areor *	0.25

* Specifikt värde för de urbana (antropogent påverkade) areorna som exkluderar naturmark såsom skogsmark, ängsmark och våtmark etc.

Recipient

Typ av recipient	Sjö / havsvik		
Recipientens vattenyta	A_{rec}	32.20	ha
Recipientens vattenvolym	V_{rec}	640000	m^3

5.2 Utdata

Föroreningshalter i recipient (ug/l)

Jämförelse mot riktvärde där gråmarkerade/fetstilta cellerna visar överskridelse av riktvärde. Totala fraktioner avses där inget annat anges.

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni
Beräkning/mätdata	C_{rec}	56	700	0.47	1.7	3.6	0.026	0.52	2.8
Halt efter rening	$C_{rec,after}$	56	700	0.47	1.7	3.6	0.026	0.52	2.8
Riktvärde	$C_{cr,rec}$	25	630	1.2 bio	0.50 bio	5.5 bio	0.080 diss	3.4 diss	4.0 bio

		Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Beräkning/mätdata	C_{rec}	0.0020	2000	0.30	0.11	0.023
Halt efter rening	$C_{rec,after}$	0.0020	2000	0.30	0.11	0.023
Riktvärde	$C_{cr,rec}$		6000	1000		0.00017

Egen indata/uppmätt halt C_{rec}	diss (löst fraktion), bio (biotillgänglig fraktion)

Föroreningsmängder till recipient (kg/år)

		P	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**
Total belastning	L_{in}	53	590	2.8	5.5	21	0.13
Acceptabel belastning	L_{acc}	24	530	7.1	1.6	32	0.42
Reningsbehov	Δ L	29	61	0	3.8	0	0
Avskiljd mängd	Δ L1	0	0	0	0	0	0
Återstående reningsbehov	Δ L2	29	61	0	3.8	0	0
		Cr	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Oil**	**PAH16**
Total belastning	L_{in}	1.5	1.8	0.0071	12000	100	0.15
Acceptabel belastning	L_{acc}	10	2.6	nd	35000	330000	nd
Reningsbehov	Δ L	0	0	nd	0	0	nd
Avskiljd mängd	Δ L1	0	0	0	0	0	0
Återstående reningsbehov	Δ L2	0	0	nd	0	0	nd
		BaP					
Total belastning	L_{in}	0.012					
Acceptabel belastning	L_{acc}	0.000090					
Reningsbehov	Δ L	0.012					
Avskiljd mängd	Δ L1	0					
Återstående reningsbehov	Δ L2	0.012					

Acceptabel belastning per hektar i recipientens tillrinningsområde.
Används för att beräkna (plan)områdets acceptabla belastning (kg/år) som presenteras i delmodell Föroreningstransport.

	P	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.076	1.7	0.023	0.0051	0.10	0.0013
	Cr	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Oil**	**PAH16**
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.032	0.0082	0	110	1100	0
	BaP					
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.00000029					

Massbalans (kg/år)

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni
Belastning dagvatten	L	43	320	2.4	4.5	17	0.12	1.4	1.5
Belastning atmosfärisk deposition	L_a	5.5	190	0.24	0.39	1.5	0.015	0.072	0.10
Belastning basflöde	L_b	4.1	80	0.11	0.51	2.0	0.0040	0.059	0.21
Belastning utflöde från recipienten	L_{out}	19	240	0.16	0.58	1.2	0.0088	0.18	0.98
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella utsläpp etc.	L_{point}	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettobelastning till (+) / från (-) sedimenten	L_{netsed}	34	350	2.6	4.9	20	0.13	1.3	0.86

		Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Belastning dagvatten	L	0.0037	11000	93	0.13	0.011
Belastning atmosfärisk deposition	L_a	0.0029	0	0	0.012	0.00060
Belastning basflöde	L_b	0.00053	690	7.4	0.0032	0.00050
Belastning utflöde från recipienten	L_{out}	0.00067	700	0.10	0.040	0.0078
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella utsläpp etc.	L_{point}	0	0	0	0	0
Nettobelastning till (+) / från (-) sedimenten	L_{netsed}	0.0064	11000	100	0.11	0.0042

Vattenbalans

Utflöde från recipient	Q_{out}	340000	m^3/år
Totalt inflöde till recipient	Q_{in}	530000	m^3/år
Dagvattenflöde	Q	260000	m^3/år
Basflöde	Q_b	100000	m^3/år
Atmosfärisk flöde	Q_a	170000	m^3/år
Avdunstning från recipienten	Q_e	190000	m^3/år
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella belastningar etc.	Q_{point}	0	m^3/år

Resultatrapport StormTac Web

I denna resultatrapport redovisas in- och utdata (resultat) från simulering med StormTac Web.

1. Avrinning

1.1 Indata

				Relativ osäkerhet (%)	Absolut osäkerhet (+/-)
Nederbörd		530	mm/år	10	53
Dimensionerande regnvaraktighet vid studerat flöde	$t_{r,\ Qstudy}$	6.0	h		
Avrinningsområde	A	20	ha	10	2.0
Rinnsträcka	s	800	m	0	0
Dim.vattenhastighet	v	1.0	m/s	0	0
Återkomsttid	N	2.0	år		
Klimatfaktor	f_c	1.25			
Studerat flöde *		12	l/s		
Koefficient för basflöde	K_x	0.70		20	0.14

* Studerat flöde, t.ex. ingående flöde till en anläggning om ett delflöde bräddas förbi eller pumpat flöde till en anläggning.

Delavrinningsområde

	Vol.avr.koeff. (φ_v)	Dim.avr.koeff. (φ_d)	Dagvatten (ha)	Grundvatten (ha)	Utredn. omr. (dim. flöde) (ha)
			ha	ha	ha
Väg 1	0.85	0.80	2.0	2.0	2.0
Parkmark	0.18	0.20	0.81	0.81	0.81
Industriområde, mindre förorenat	0.50	0.60	17.0	17.0	17.0
Totalt	**0.52**	**0.60**	**20**	**20**	**20**
Relativ osäkerhet (%)	20	20	10	10	10
Absolut osäkerhet (+/-)	0.10	0.12	2.0	2.0	2.0
Reducerat avrinningsområde			10		12

Urban area *	20	ha_{urbant}
(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning, endast urbana areor *	0.52	
Urbant reducerad avrinningsyta *	10	$ha_{red,urbant}$

1.2 Utdata

				Relativ osäkerhet (%)	Absolut osäkerhet (+/-)
Basflöde, årsmedel	Q_b	0.18	l/s	24	0.043
Dagvattenflöde, årsmedel	Q_r	1.7	l/s	24	0.43
Tot. avrinning, årsmedel	Q_{tot}	1.9	l/s		0.43
Basflöde, årsmedel	Q_b	5600	m^3/år	24	1370
Dagvattenflöde, årsmedel	Q_r	55000	m^3/år	24	13431
Tot. avrinning, årsmedel	Q_{tot}	60000	m^3/år		13501
Medelavrinning	Q_m	31	l/s		
Dim. flöde	Q_{dim}	1700	l/s	20	340
Dim. varaktighet vid Q_{dim}	tr	13	min		
Rinnhastighet	v	1.0	m/s		
Dimensionerande regndjup vid Q_{study}	$r_{d,\ Qstudy}$	2.5	mm		
Reducerat flöde (studerat flöde / reducerad area)	Q_{red}	1.2	l/s/$ha_{,red}$		
Det studerade flödets andel av den totala årliga avrinningsvolymen		37	%		

2. Transport och flödesutjämning

2.1 Indata

Dagvattenledning

Lutning	0.0050
Material	Betong, gjutjärn, stål

Flödesutjämning

Maximalt utflöde	Q_{out2}	200	l/s
Relativ osäkerhet (%)		0	%
Absolut osäkerhet (+/-)		0	l/s
Magasinfyllning, andel av porer		1	
Reducerad flödesfaktor	f_{Qred}	0.67	
Klimatfaktor		1.00	
Reducerad infiltrationsområde		1	
Exfiltrationshastighet		0	mm/h
Anläggningens längd		48	m
Anläggningens bredd		24	m
Anläggningens djup		1.5	m

2.2 Utdata

Dagvattenledning

Innerdiameter dagv.ledning	∅	1200	mm
Ledningskapacitet	Q_{cap}	2800	l/s
Säkerhetsfaktor		1.65	

Flödesutjämning

Erforderlig anläggningsvolym	V_d	1300	m^3
Relativ osäkerhet (%)		20	%
Absolut osäkerhet (+/-)		260	m^3
Total erforderlig anläggningsvolym	$V_{d,tot}$	1300	m^3
Utformad anläggningsvolym		1700	m^3
Exfiltrationsutflöde		0	l/s
Dim. varaktighet vid dim. V_d	t_r	70	min

3. Föroreningstransport

3.1 Indata

- Årligt basflöde och dagvattenflöde enligt 1. Avrinning.
- Schablonhalter för basflöde resp. dagvattenflöde enligt uppdaterade tabeller på www.stormtac.com.

Markanvändning	Faktor*
Väg 1	0
Parkmark	5.0
Industriområde, mindre förorenat	

* Vägar: faktor = trafikintensitet = 0-200. Enhet: x 1000 fordon/dygn. Annan markanvändning: faktor = 5 (1-10. Enhet: -.

Relativ osäkerhet (%)

Basflöde / ämne	20
Dagvatten / ämne	20

Basflödeshalt (ug/l) per markanvändning

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Vägar	52	2100	2.0	13	77	0.034	7.0	5.4	0.032	25000
Parkmark	35	1100	0.72	4.1	8.4	0.027	0.50	1.1	0.0080	12000
Industriområde, mindre förorenat	85	1400	3.0	9.7	72	0.100	1.6	6.3	0.024	20000

Markanvändning	Oil	PAH16	BaP
Vägar	140	0.060	0.0042
Parkmark	34	0.010	0.0010
Industriområde, mindre förorenat	150	0.068	0.018

Dagvattenhalt (ug/l) per markanvändning

Markanvändning	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**Hg**	**SS**
Väg 1	140	1900	3.0	21	8.5	0.27	7.0	5.5	0.080	74000
SD	63	1900	18	25	82	0.51	11	*nd*	1.9	42000
Parkmark	250	1200	6.0	11	25	0.30	3.0	2.0	0.020	24000
SD	92	3400	4.5	5.0	33	0.29	1.2	*nd*	*nd*	17000
Industriområde, mindre förorenat	290	1600	25	35	210	1.1	9.6	12	0.060	80000
SD	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*	*nd*

Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**
Väg 1	770	0.070	0.010
SD	1300	*nd*	*nd*
Parkmark	300	0.12	0.0084
SD	*nd*	*nd*	*nd*
Industriområde, mindre förorenat	1700	0.82	0.11
SD	*nd*	*nd*	*nd*

Klassificering av osäkerhet | Hög säkerhet | Medel säkerhet | Låg säkerhet

3.2 Utdata

Basflödeshalt (ug/l) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Basflödeshalt	79	1500	2.8	9.8	70	0.090	2.2	6.0	0.024	20000	150	0.065	0.016
Absolut osäkerhet (%)	16	300	0.56	2.0	14	0.018	0.44	1.2	0.0049	4000	29	0.013	0.0031

Dagvattenhalt (ug/l) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Dagvattenhalt	270	1700	21	32	180	0.95	9.1	10	0.063	78000	1500	0.69	0.089
Absolut osäkerhet (+/-)	53	340	4.2	6.5	36	0.19	1.8	2.1	0.013	16000	310	0.14	0.018

Basflödesmängd (kg/år) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Basflödesmängd	0.44	8.4	0.016	0.055	0.39	0.00050	0.012	0.034	0.00014	110	0.81	0.00037	0.000087
Absolut osäkerhet (+/-)	0.14	2.7	0.0050	0.017	0.12	0.00016	0.0039	0.011	0.000043	36	0.26	0.00012	0.000027

Dagvattenmängd (kg/år) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Föroreningsmängd	15	92	1.2	1.8	9.7	0.052	0.50	0.57	0.0034	4300	84	0.038	0.0049
Absolut osäkerhet (+/-)	4.6	29	0.37	0.56	3.1	0.017	0.16	0.18	0.0011	1400	26	0.012	0.0015

Föroreningshalter (ug/l) (dagvatten+basflöde) utan rening

Jämförelse mot riktvärde där gråmarkerade/fetstilta cellerna visar överskridelse av riktvärde. Totala fraktioner avses där inget annat anges.

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Beräkning	C	250	1700	19	30	170	0.87	8.4	10	0.059	73000	1400	0.63	0.082
Riktvärde	$C_{cr,sw}$	160	2000	8.0	18	75	0.40	10	15	0.030	40000	400		0.030
Absolut osäkerhet (+/-)	C	71	470	5.5	8.6	47	0.25	2.4	2.8	0.017	21000	400	0.18	0.023

Områdets acceptabla halt (ug/l)

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla halt	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Föroreningsmängder (kg/år) (dagvatten+basflöde) utan rening

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Föroreningsmängd	15	100	1.2	1.8	10	0.053	0.51	0.61	0.0036	4400	85	0.038	0.0050
Absolut osäkerhet (+/-)	4.6	29	0.37	0.56	3.1	0.017	0.16	0.18	0.0011	1400	26	0.012	0.0015

Områdets acceptabla belastning och reningsbehov (kg/år)

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla belastning	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Områdets reningsbehov	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Föroreningsmängder (kg/ha/år) (dagvatten+basflöde) utan rening

P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
0.76	5.1	0.059	0.092	0.51	0.0027	0.026	0.031	0.00018	220	4.3	0.0019	0.00025

Föroreningshalter (ug/l) per markanvändning med dagvatten+basflöde utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	137	1934	2.9	20	13	0.25	7.0	5.5	0.077	70447
Parkmark	207	1170	5.0	9.6	22	0.25	2.5	1.8	0.018	21655
Industriområde, mindre förorenat	272	1620	23	33	200	1.0	8.8	11	0.057	74272
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	731	0.069	0.0096							
Parkmark	247	0.098	0.0069							
Industriområde, mindre förorenat	1552	0.75	0.098							

Föroreningsmängder (kg/år) per markanvändning med dagvatten+basflöde utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	1.3	19	0.028	0.20	0.13	0.0025	0.068	0.053	0.00074	681
Parkmark	0.20	1.1	0.0048	0.0093	0.021	0.00024	0.0024	0.0018	0.000017	21
Industriområde, mindre förorenat	14	81	1.1	1.6	10.0	0.050	0.44	0.55	0.0028	3699
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	7.1	0.00067	0.000093							
Parkmark	0.24	0.000095	0.0000067							
Industriområde, mindre förorenat	77	0.037	0.0049							

Basflödesbelastning (kg/år) per markanvändning utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	0.034	1.4	0.0013	0.0084	0.050	0.000022	0.0045	0.0035	0.000021	16
Parkmark	0.0067	0.20	0.00014	0.00079	0.0016	0.0000052	0.000096	0.00021	0.0000015	2.3
Industriområde, mindre förorenat	0.40	6.8	0.014	0.046	0.34	0.00047	0.0076	0.030	0.00011	95
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	0.093	0.000039	0.0000027							
Parkmark	0.0066	0.0000019	0.00000019							
Industriområde, mindre förorenat	0.71	0.00032	0.000084							

Dagvattenbelastning (kg/år) per markanvändning utan rening

Markanvändning	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS
Väg 1	1.3	17	0.027	0.19	0.077	0.0024	0.063	0.050	0.00072	665
Parkmark	0.19	0.93	0.0046	0.0085	0.019	0.00023	0.0023	0.0015	0.000015	19
Industriområde, mindre förorenat	13	74	1.1	1.6	9.6	0.050	0.43	0.52	0.0027	3604
Markanvändning	**Oil**	**PAH16**	**BaP**							
Väg 1	7.0	0.00063	0.000090							
Parkmark	0.23	0.000093	0.0000065							
Industriområde, mindre förorenat	77	0.037	0.0048							

5. Recipient

5.1 Indata

Avrinningsområde

	Avrinningsarea	Grundvattenarea
	ha	ha
Villaområde	147.70	147.70
Radhusområde	5.70	5.70
Flerfamiljshusområde	1.30	1.30
Skogsmark	148.00	148.00
Ängsmark	3.00	3.00
Våtmark	8.80	8.80
Totalt exkl. recipient	310	310
Totalt exkl. recipient, endast urbana areor *	150	-
Totalt inkl. recipient	350	350
Urbant reducerad avrinningsyta *	39	-

(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning	0.15
(Volym) avrinningskoefficient för beräkning av årligt flöde och föroreningsbelastning, endast urbana areor *	0.25

* Specifikt värde för de urbana (antropogent påverkade) areorna som exkluderar naturmark såsom skogsmark, ängsmark och våtmark etc.

Recipient

Typ av recipient	Sjö / havsvik		
Recipientens vattenyta	A_{rec}	32.20	ha
Recipientens vattenvolym	V_{rec}	640000	m^3

5.2 Utdata

Föroreningshalter i recipient (ug/l)

Jämförelse mot riktvärde där gråmarkerade/fetstilta cellerna visar överskridelse av riktvärde. Totala fraktioner avses där inget annat anges.

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni
Beräkning/mätdata	C_{rec}	56	700	0.47	1.7	3.6	0.026	0.52	2.8
Halt efter rening	$C_{rec,after}$	56	700	0.47	1.7	3.6	0.026	0.52	2.8
Riktvärde	$C_{cr,rec}$	25	630	1.2 bio	0.50 bio	5.5 bio	0.080 diss	3.4 diss	4.0 bio

		Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Beräkning/mätdata	C_{rec}	0.0020	2000	0.30	0.11	0.023
Halt efter rening	$C_{rec,after}$	0.0020	2000	0.30	0.11	0.023
Riktvärde	$C_{cr,rec}$		6000	1000		0.00017

Egen indata/uppmätt halt C_{rec}	diss (löst fraktion), bio (biotillgänglig fraktion)

Föroreningsmängder till recipient (kg/år)

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd
Total belastning	L_{in}	53	590	2.8	5.5	21	0.13
Acceptabel belastning	L_{acc}	24	530	7.1	1.6	32	0.42
Reningsbehov	Δ L	29	61	0	3.8	0	0
Avskiljd mängd	Δ L1	0	0	0	0	0	0
Återstående reningsbehov	Δ L2	29	61	0	3.8	0	0
		Cr	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Oil**	**PAH16**
Total belastning	L_{in}	1.5	1.8	0.0071	12000	100	0.15
Acceptabel belastning	L_{acc}	10	2.6	nd	35000	330000	nd
Reningsbehov	Δ L	0	0	nd	0	0	nd
Avskiljd mängd	Δ L1	0	0	0	0	0	0
Återstående reningsbehov	Δ L2	0	0	nd	0	0	nd
		BaP					
Total belastning	L_{in}	0.012					
Acceptabel belastning	L_{acc}	0.000090					
Reningsbehov	Δ L	0.012					
Avskiljd mängd	Δ L1	0					
Återstående reningsbehov	Δ L2	0.012					

Acceptabel belastning per hektar i recipientens tillrinningsområde.
Används för att beräkna (plan)områdets acceptabla belastning (kg/år) som presenteras i delmodell Föroreningstransport.

	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.076	1.7	0.023	0.0051	0.10	0.0013
	Cr	**Ni**	**Hg**	**SS**	**Oil**	**PAH16**
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.032	0.0082	0	110	1100	0
	BaP					
Lacc,area,calc (kg/ha/år)	0.00000029					

Massbalans (kg/år)

		P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni
Belastning dagvatten	L	43	320	2.4	4.5	17	0.12	1.4	1.5
Belastning atmosfärisk deposition	L_a	5.5	190	0.24	0.39	1.5	0.015	0.072	0.10
Belastning basflöde	L_b	4.1	80	0.11	0.51	2.0	0.0040	0.059	0.21
Belastning utflöde från recipienten	L_{out}	19	240	0.16	0.58	1.2	0.0088	0.18	0.98
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella utsläpp etc.	L_{point}	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettobelastning till (+) / från (-) sedimenten	L_{netsed}	34	350	2.6	4.9	20	0.13	1.3	0.86

		Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Belastning dagvatten	L	0.0037	11000	93	0.13	0.011
Belastning atmosfärisk deposition	L_a	0.0029	0	0	0.012	0.00060
Belastning basflöde	L_b	0.00053	690	7.4	0.0032	0.00050
Belastning utflöde från recipienten	L_{out}	0.00067	700	0.10	0.040	0.0078
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella utsläpp etc.	L_{point}	0	0	0	0	0
Nettobelastning till (+) / från (-) sedimenten	L_{netsed}	0.0064	11000	100	0.11	0.0042

Vattenbalans

Utflöde från recipient	Q_{out}	340000	m^3/år
Totalt inflöde till recipient	Q_{in}	530000	m^3/år
Dagvattenflöde	Q	260000	m^3/år
Basflöde	Q_b	100000	m^3/år
Atmosfärisk flöde	Q_a	170000	m^3/år
Avdunstning från recipienten	Q_e	190000	m^3/år
Punktflöde från tex. andra sjöar, industriella belastningar etc.	Q_{point}	0	m^3/år

StormTac Web v19.4.1
Filnamn: 19075 Rosenfors dagvatten detaljplan
Datum: 2020-01-10

Resultatrapport StormTac Web
I denna resultatrapport redovisas in- och utdata (resultat) från simulering med StormTac Web.

1. Avrinning

1.1 Indata

Avrinningsområden

Volymavrinningskoefficienter φ_v och area per markanvändning (ha).

Markanvändning	φ_v	φ	**A4** Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	**A5** Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	**A6** A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	**Tot**
Industriområde, mindre förorenat	0.50	0.60	8.4	3.6	5.0	**17.0**
Egen 1 (Väg ind omr 1)	0.85	0.80	1.6	0	0	**1.6**
Egen 2 (Väg ind omr 2)	0.85	0.80	0	0.40	0	**0.40**
Totalt	**0.54**	**0.62**	**10.0**	**4.0**	**5.0**	**19.0**
Reducerad avrinningsyta (ha_{red})			**5.6**	**2.1**	**2.5**	**10**
Reducerad dim. area (ha_{red})			**6.3**	**2.5**	**3.0**	**12**

Rinnsträcka, rinnhastighet och dimensionerande regnvaraktighet

		A4 Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	**A5** Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	**A6** A6 Befintligt ind. omr (utan rening)
Klimatfaktor	f_c	1.25	1.25	1.25
Rinnsträcka	m	600	600	600
Rinnhastighet	m/s	1.0	1.0	1.0
Dim. regnvaraktighet	min	10	10	10

1.2 Utdata

Flöden

		A4 Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	**A5** Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	**A6** A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	**Tot**
Tot. avrinning. årsmedel	m^3/år	32000	12000	15000	59000
Tot. avrinning. årsmedel	l/s	1.0	0.40	0.46	
Medelavrinning	l/s	17	6.5	7.6	
Dim. flöde	l/s	1800	710	850	

Dim. flöde total **3400** l/s vid Dim. regnvaraktighet **10** min

2. Föroreningstransport

2.1 Utdata

Föroreningsmängder (dagvatten+basflöde) utan rening

Föroreningsmängder (kg/år).

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	7.3	46	0.57	0.85	5.0	0.025	0.23	0.28	0.0017	2000	39	0.019	0.0024
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	3.0	19	0.24	0.35	2.1	0.011	0.096	0.12	0.00068	820	17	0.0079	0.0010
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	4.0	24	0.34	0.48	2.9	0.015	0.13	0.16	0.00083	1100	23	0.011	0.0014
	Total	**14**	**88**	**1.2**	**1.7**	**10**	**0.051**	**0.46**	**0.57**	**0.0032**	**3900**	**79**	**0.038**	**0.0049**

Områdets acceptabla belastning och reningsbehov (kg/år)

A4 Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla belastning	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Områdets reningsbehov	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
A5 Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla belastning	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Områdets reningsbehov	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
A6 A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
Områdets acceptabla belastning	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
Områdets reningsbehov	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Föroreningsmängder (kg/ha/år) (dagvatten+basflöde) utan rening

P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år	kg/ha/år
0.75	4.6	0.061	0.088	0.53	0.0027	0.024	0.030	0.00017	200	4.1	0.0020	0.00026

Föroreningshalter (dagvatten+basflöde) utan rening

Jämförelse mot riktvärde där gråmarkerade/fetstilta cellerna visar överskridelse av riktvärde. Totala fraktioner avses där inget annat anges.

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	**230**	1400	**18**	**26**	**150**	**0.78**	7.1	8.8	**0.053**	**61000**	**1200**	0.58	**0.075**
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	**240**	1500	**20**	**28**	**170**	**0.86**	7.7	9.6	**0.054**	**66000**	**1300**	0.64	**0.083**
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	**270**	1600	**23**	**33**	**200**	**1.0**	8.8	11	**0.057**	**74000**	**1600**	0.75	**0.098**
	Total	**240**	1500	**19**	**28**	**170**	**0.85**	7.7	9.5	**0.054**	**65000**	**1300**	0.63	**0.083**
Riktvärde		160	2000	8.0	18	75	0.40	10	15	0.030	40000	400		0.030

3. Transport och flödesutjämning

3.1 Indata

Flödesutjämning

		A4	**A5**	**A6**
Maximalt utflöde	Q_{out}	150	61	200
Klimatfaktor		1.25	1.25	1.25

3.2 Utdata

Flödesutjämning

		A4	**A5**	**A6**
Erforderlig utjämningsvolym	$V_{d,max}$	1400	550	360

4. Föroreningsreduktion

4.2 Utdata

Reningseffekter (%)

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	68	60	95	83	89	81	86	79	68	89	93	91	90
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	68	60	95	84	90	82	86	80	69	90	93	91	91
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)													

Avskiljd mängd (kg/år) (dagvatten + basflöde) efter rening

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	4.9	28	0.54	0.70	4.4	0.021	0.20	0.23	0.0012	1800	37	0.017	0.0022
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	2.1	11	0.23	0.30	1.9	0.0088	0.083	0.095	0.00047	740	15	0.0072	0.00095
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Summa belastning kg/år efter rening

Jämförelse mot acceptabel belastning där gråmarkerade celler visar överskridelse.

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	2.3	18	0.029	0.14	0.54	0.0048	0.033	0.059	0.00055	210	2.7	0.0017	0.00023
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	0.96	7.4	0.012	0.055	0.22	0.0020	0.013	0.024	0.00021	82	1.1	0.00070	0.000090
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	4.0	24	0.34	0.48	2.9	0.015	0.13	0.16	0.00083	1100	23	0.011	0.0014
	Total	7.3	49	0.38	0.67	3.7	0.021	0.18	0.25	0.0016	1384	27	0.013	0.0018

Områdets acceptabla belastning (kg/år)

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd	nd

Summa belastning kg/ha/år efter rening.

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	0.23	1.8	0.0029	0.014	0.054	0.00048	0.0033	0.0059	0.000055	21	0.27	0.00017	0.000023
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	0.24	1.8	0.0030	0.014	0.055	0.00049	0.0033	0.0061	0.000053	20	0.28	0.00017	0.000023
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	0.80	4.7	0.067	0.095	0.59	0.0029	0.026	0.032	0.00017	220	4.5	0.0022	0.00029

Summa föroreningshalt ug/l efter rening

#	Kommentar	P	N	Pb	Cu	Zn	Cd	Cr	Ni	Hg	SS	Oil	PAH16	BaP
A4	Efter exploatering Ind omr.1 m. rening	72	570	0.88	4.4	17	0.15	1.0	1.8	0.017	6600	83	0.054	0.0072
A5	Efter exploatering Ind omr.2 m. rening	77	590	0.98	4.4	17	0.16	1.1	2.0	0.017	6500	91	0.056	0.0072
A6	A6 Befintligt ind. omr (utan rening)	**270**	1600	**23**	**33**	**200**	**1.0**	8.8	11	**0.057**	**74000**	**1600**	0.75	**0.098**
	Total	120	830	6.3	11	62	0.36	3.0	4.1	0.027	23000	**450**	0.23	0.029
Riktvärde		160	2000	8.0	18	75	0.40	10	15	0.030	40000	400		0.030

RAPPORT

BORGHOLMS KOMMUN

Rosenfors

UPPDRAGSNUMMER 30029040

BULLERUTREDNING

2021-08-30

UPPDRAGSLEDARE
PETRA HAMMARIN

HANDLÄGGARE
CHRISTOFFER LARM

GRANSKARE
GRZEGORZ CZUL

SWECO

Sammanfattning

Sweco har på uppdrag av Borgholms kommun utfört bullerberäkningar vid området öster om Kungsgårdsvägen, söder om Väg 136. Detta till följd av en planerad utbyggnad av industriområdet väster om Kungsgårdsvägen. Ny trafik till utbyggt område har beräknats och bullerberäkningar har gjorts för år 2040 både som nollalternativ och som utbyggnadsalternativ. Beräkningsfallen har gjorts både med normalårstrafik för Väg 136 och för uppskattad trafikmängd på sommaren.

Beräkningen visar att samtliga byggnader innehåller naturvårdsverkets riktvärden för äldre bebyggelse med god marginal vid värsta beräkningsfallet. Befintlig bebyggelse kommer alltså att klara ljudnivåerna vid tänkt utbyggnad utan att några bullerskyddsåtgärder behöver vidtas.

Sweco
Drottningtorget 14
Box 286
SE 201 22 Malmö,
Telefon +46 40 16 70 00

www.sweco.se

Sweco Sverige AB
RegNo: 556767-9849
Styrelsens säte: Stockholm

Christoffer Larm
Akustikkonsult
Vatten och miljö

Mobil +46 72 380 63 97
christoffer.larm@sweco.se

Innehållsförteckning

1 Inledning och bakgrund 1

2 Underlag och förutsättningar 1
2.1 Trafikdata 1
2.2 Kartunderlag 2
2.3 Ålder på bebyggelse 2

3 Bedömningsgrunder 2

4 Beräkningsmetod 4

5 Resultat 4

6 Analys 4

7 Slutsats 5

Bilagor

Bilaga 1: Ekvivalent ljudnivå för nollalternativ år 2040, normal trafik

Bilaga 2: Ekvivalent ljudnivå för utbyggnadsalternativ år 2040, normal trafik

Bilaga 3: Ekvivalent ljudnivå för nollalternativ år 2040, sommartrafik

Bilaga 4: Ekvivalent ljudnivå för utbyggnadsalternativ år 2040, sommartrafik

Uttrycksförklaring

Bostadsrum: rum för daglig samvaro, utom kök, och rum för sömn.

Ekvivalent ljudnivå (L_{eq}): en medelljudnivå för spårtrafik och vägtrafik.

Frifältsvärde: en ljudnivå som inte påverkas av reflexer från den egna fasaden.

Maximal ljudnivå (L_{max}): en momentan ljudnivå för spårtrafik och vägtrafik av den mest bullrande fordonstypen med tidsvägning F.

Reflexbidrag: Inkludering av definierat antal ljudreflexer i beräkningar.

Uteplats: en iordningställd yta avsedd för vistelse utomhus.

Årsmedeldygnstrafik (ÅDT): Mått på trafikflöde som redovisar medeldygnstrafik.

1 Inledning och bakgrund

Sweco har av Borgholms kommun fått i uppdrag att genomföra en trafikbullerutreding i samband med utbyggnad av ett industriområde vid Rosenfors. Beräkningar har genomförts för att se hur befintlig bebyggelse öster om Kungsgårdsvägen påverkas av den ökade trafiken som utbyggnaden genererar.

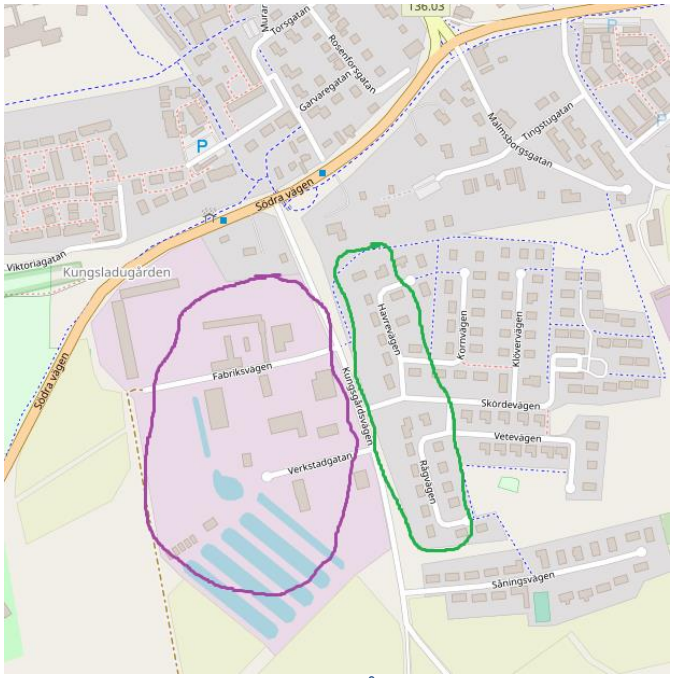

Figur 1. Karta över undersökt område. Bostäder inom grönmarkerat område är de som undersökts till följd av ökad trafik till utbyggt område (lila). Källa bakgrundskarta: OpenStreetMaps

Beräkningarna som genomförs kommer visa resultat för både nollalternativ och utbyggnadsalternativ för år 2040.

2 Underlag och förutsättningar

2.1 Trafikdata

Trafikdata för år 2040 har tagits fram av Sweco och presenteras mer utförligt i rapporten ”PM Trafik Rosenfors_210820”. Trafikdata som används från detta underlag presenteras i Tabell 1.

Beräkningar har gjort både med vanlig trafik längs väg 136 och den trafikmängd som uppskattats på sommaren för att använda som ett värsta fall.

Tabell 1. Sammanställning av indata för trafik

Väg	Nollalternativ år 2040		Utbyggnadsalternativ år 2040	
	fordon/dygn	Andel tung trafik	fordon/dygn	Andel tung trafik
Väg 136 (ÅDT - normalårstrafik)	8 750	9,6%	9 540	10,8%
Väg 136 (sommartrafik)*	22 500	9,6%	22 500	10,8%
Kungsgårdsvägen	1 633	13,4%	3 174	13,4%

**Sommarfallet är betydligt mer osäkert, och saknar värden för tung trafik. I modellen har samma andel som i normalfallet använts för beräkningen.*

För samtliga fall har beräkningarna gjorts utifrån satta hastighetsgränser. Det vill säga 50 km/h för både Väg 136 och Kungsgårdsvägen.

2.2 Kartunderlag

Skiss för utbyggnad av område väster om Kungsgårdsvägen har erhållits av beställare via mejl till Petra Hammarin, 2021-06-01. Detta i filen:

- Skiss Rosenfors Borgholm 8.63 m.fl..pdf

Kartunderlag för befintlig bebyggelse och höjddata har erhållits av beställare via mejl till Petra Hammarin, 2021-07-01. Detta i filen:

- cad underlag, Rosenfors med omgivning.dwg

2.3 Ålder på bebyggelse

Detaljplanen för området som undersöks antogs år 1974[1]. Byggnaderna kommer därför att och gå under kategorin äldre bebyggelse enligt Naturvårdsverket vägledning ”Riktvärden för buller från väg och spårtrafik vid befintliga bostäder”[2]

3 Bedömningsgrunder

Utredningen bedöms enligt Naturvårdsverkets vägledning och riktvärden med fokus på buller utomhus. Naturvårdsverket redovisar i sin vägledning ”Riktvärden för buller från väg och spårtrafik vid befintliga bostäder” vilka riktvärden som gäller vid olika bebyggelser. Naturvårdsverket skiljer på nya bostadsbyggnader (byggda 2015 och efter),

[1] https://www.borgholm.se/antagna-detaljplaner/, uppdaterad mars 2021.
[2] NV-08465-15– Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder, Naturvårdsverket (2016)

nyare befintlig miljö (byggda 1997-2015) och äldre befintlig miljö (byggda 1997 och tidigare).

Utdrag ur rapporten redovisas nedan:

”Som grundregel ska åtgärder eller andra försiktighetsmått övervägas om man kan befara att skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön föreligger eller kan uppstå. Enligt praxis har riktvärdena i infrastrukturproposition 1996/97:53 fått avgörande betydelse för vilka nivåer som ska eftersträvas och när åtgärder behöver övervägas.”

När åtgärder behöver övervägas

“Enligt praxis har det i äldre befintlig miljö inte bedömts att åtgärder rutinmässigt ska övervägas även om nivåerna för god miljö inte klaras. Istället har de så kallade ”åtgärdsnivåerna” använts för att avgöra om åtgärder i normalfallet behöver övervägas i äldre befintlig miljö.

Med äldre befintlig miljö avses bostäder byggda före våren år 1997 samt att den störande vägen eller spåret inte byggts eller väsentligt byggts om efter nämnda tidpunkt.”

I vissa särskilda fall för ”äldre befintlig miljö” kan åtgärder enligt ett antal rättsfall även behöva övervägas vid lägre bullernivåer. Detta kan exempelvis gälla om störningen även omfattar vibrationer, om störningen kommer från en bangård eller om det är en skola som exponeras.

Vid bullerstörning i ”nyare befintlig miljö”, d.v.s. om bostäderna eller infrastrukturen byggts eller om infrastrukturen väsentligt byggts om efter våren 1997, finns enligt praxis inte samma ”åtgärdsnivåer”. Bullerskyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått ska enligt miljöbalken för dessa fall övervägas om olägenhet för människors hälsa kan befaras eller om god miljö inte nås. Underlag vid avvägningen om åtgärder bör vidtas kan t.ex. utgöras av framtagna åtgärdsprogram enligt 5 kapitlet i miljöbalken och/eller avvägningar som gjorts enligt plan- och bygglagen (2010:900) eller enligt väglagen (1971:948) respektive lag (1995:1649) om byggande av järnväg samt tillhörande förordningar. Observera att särskilda regler som begränsar tillsynen gäller för ”nya bostadsbyggnader”.

När åtgärder eller andra försiktighetsmått övervägs för att begränsa bullerstörningar ska nyttan av dem vägas mot kostnaderna. Kraven på försiktighetsmått eller åtgärder får inte vara orimliga att uppfylla (2 kap. 7§ miljöbalken).

I Tabell 2 redovisas naturvårdsverkets riktvärden för när åtgärder bör övervägas för buller från vägtrafik på äldre befintlig miljö.

Tabell 2. Riktvärden för när bulleråtgärder i normalfallet behöver övervägas vid buller från vägtrafik på äldre befintlig miljö.

	Äldre befintlig miljö (- 1997)
Buller från väg, vid fasad	65 dBA Leq_{24h}

Buller från väg och spår, uteplats	---

4 Beräkningsmetod

Beräkningarna är genomförda enligt Nordiska beräkningsmodellen för buller från vägtrafik, Naturvårdsverkets rapport 4653. Vid beräkningar är det programmet Soundplan 8.2, som tillämpar beräkningsmodellen.

Den nordiska beräkningsmodellen för vägtrafik har en giltighet begränsad till 300 m, mätt vinkelrätt mot vägen vid neutrala eller måttliga medvindsförhållanden. Marken i modellen är i huvudsak beräknad med mjuk mark med undantag på markerade parkeringsytor i underlaget.

Ljudutbredningskartorna presenterade i bilagorna är beräknade på 2 m höjd ovan mark och inkluderar 1 fasadreflektion.

Maximal Ljudnivå beräknas inte då riktvärden saknas för undersökt bebyggelse.

Fasadljudnivåer är beräknade med 3 ljudreflektioner och redovisas i ljudutbredningsbilagorna som högsta ljudnivå för samtliga våningsplan i samma punkt och fasadsida.

5 Resultat

Resultatet presenteras i form av utbredningskartor i bilagor, med följande beräkningsfall:

1. Nollalternativ år 2040, normalårstrafik
2. Utbyggnadsalternativ år 2040, normalårstrafik
3. Nollalternativ år 2040, sommartrafik
4. Utbyggnadsalternativ år 2040, sommartrafik

6 Analys

I modellen har det beräknats att trafikökningen vid utbyggnad kommer vara konstant längs hela Kungsgårdsvägen. I verkligheten kommer mycket av den nya trafiken i utbyggnadsalternativet svänga in till det utbyggda industriområdet utan att köra förbi den södra delen av bostadsområdet öster om Kungsgårdsvägen. Det mest relevanta området att observera blir därför den norra delen av bostadsområdet, som i modellen även har högre bullernivåer än den södra.

Resultatet av det värsta beräkningsfallet, utbyggnadsalternativ med sommartrafik, visas i Figur 2 och bilaga 4. Siffror i cirklar indikerar ekvivalent ljudnivå vid fasader för byggnaderna. Den högsta beräknade fasadnivån är 54 dBA. De byggnader med högst ljudnivåer ligger närmast Kungsgårdsvägen, vilket indikerar att det är Kungsgårdsvägen, och inte Väg 136, som ger det dominerande bidraget.

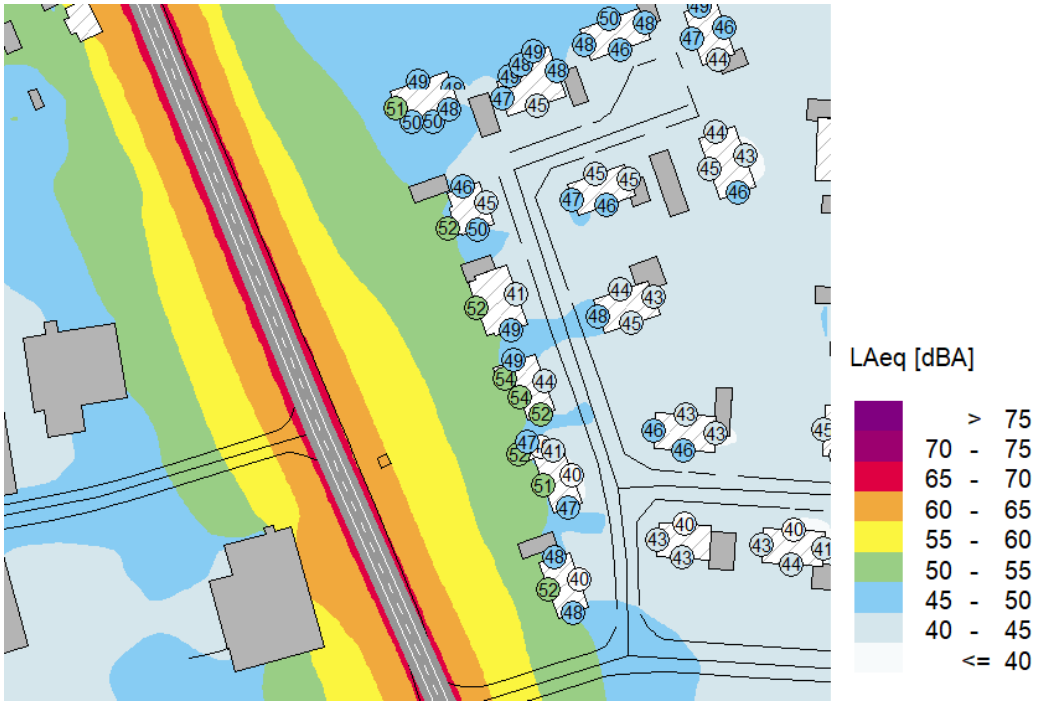

Figur 2. Ekvivalenta ljudnivåer för husen i den norra delen av bostadsområdet öster om Kungsgårdsvägen. Vid fallet utbyggnadsalternativ med sommartrafik.

7 Slutsats

Byggnaderna innehåller naturvårdsverkets riktvärden på 65 dBA med god marginal även vid det värsta beräkningsfallet. En dubblering av trafikmängden ger en ökning på ungefär 3 dBA. Det innebär att byggnaden inte kommer vara i riskzonen även med en stor trafikökning längs Kungsgårdsvägen jämfört med beräknade värden. Då Väg 136 inte är dominerande kommer det heller inte att ge en stor skillnad om beräkning utförts med uppmätta hastigheter jämfört med hastighetsbegränsningarna. Inga bullerskyddsåtgärder kommer att behövas för bostäderna.

Länsstyrelsen
Kalmar län

Borgholms kommun
Box 52
38721 Borgholm

Elektronisk delgivning

Angående ansökan om att ta bort stenmur och dike på fastigheten Borgholm 8:63 och Borgholm 11:1, Borgholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att inte ge er dispens från biotopskydds-bestämmelserna för odlingsröset samt delar av stenmuren och diket inom planområdet. Beslutet innebär att ni inte får ta bort stenmur och dike längst den gulmarkerade sträckan enligt bifogad beslutskarta (figur 1).

Länsstyrelsen beslutar att ge er dispens från biotopskydds-bestämmelserna för delar av stenmuren och diket. Beslutet innebär att ni får ta bort stenmur och dike längst den rödmarkerade sträckan enligt bifogad beslutskarta (figur 1).

Länsstyrelsen förbjuder vattenverksamhet för de delar av diket som inte omfattas av biotopskyddsdispens. Länsstyrelsen har inga synpunkter om vattenverksamhet för resterande delar av diket där dispens har givits.

Följande villkor gäller för denna dispens:

Stenmur

1. Rivningsarbetet av stenmuren får endast ske under den varma säsongen (1 maj – 15 oktober), så att inte fridlysta grod- och kräldjur som eventuellt övervintrar i stenmuren riskerar att skadas.

2. Innan arbetet påbörjas ska kontroll ske av om stenskvätta och andra fågelarter häckar i eller inom 50 m från den aktuella delen

av stenmuren. Om så är fallet får arbetet inte ske under perioden april-juni.

3. En öppning i stenmur samt igenläggning/borttagning av dike om max 6 m får, om behovet kvarstår, göras inom planerad parkmark väster om planlagd gata för anläggning av svackdike samt mindre passage för gående (se figur 1).

4. Stenar som tas bort ska som kompensationsåtgärd läggas upp som rösen/mur i solbelyst, öppet läge inom planerat parkområde. Alternativt kan stenarna nyttjas till att restaurera nedrasade delar av kvarvarande stenmur. Restaurering av stenmur får endast ske under den varma säsongen (1 maj – 15 oktober) och så att stenmuren och dess natur- och kulturvärden inte riskerar att skadas. Stenar som ska användas för kompensationsåtgärder får inte heller läggas på kvarvarande dike. Området intill nya rösen/mur ska skötas så att ingen igenväxning sker i minst fem år.

5. Stenar som ska användas för kompensationsåtgärder ska först skakas rena från jord och andra massor.

6. Som kompensationsåtgärd ska de kvarvarande biotopskyddade objekten röjas fria från igenväxningsvegetation.

Dike

7. Åtgärder i berörda diket får inte utföras under tiden april-juni då både vuxna och larver av grodor och salamandrar kan uppehålla sig i vattnet.

8. Verksamheten/åtgärden ska utföras vid låg vattenföring i diket och under så torra förhållanden som möjligt.

Allmänt

9. Stenmurar, odlingsrösen och diken som är kvar inom planområdet ska skyddas med en planbestämmelse på plankartan.

10. Redogörelse som visar att den dispensbeviljade åtgärden har utförts i enlighet med i beslutet angivna villkor, samt att angivna kompensationsåtgärder har utförts, ska lämnas in till länsstyrelsen senast sex månader efter att arbetet har slutförts. I

redogörelsen ska även foton på utfört arbete ingå. Hänvisa till dnr 521-3326-21.

11. Inga upplag eller schaktmassor får förekomma i området efter arbetets slutförande. Allt överblivet material ska omhändertas på lämpligt sätt. Sten och annat avfall som uppkommer får inte placeras så att områdets natur- och kulturvärden skadas.

12. Ni ansvarar för att samtliga entreprenörer som ska utföra arbetet får ta del av och följer detta beslut, samt att de vet vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas.

13. Arbetet ska påbörjas inom två år och avslutas inom fem år från detta besluts datum, annars upphör dispensen att gälla. Därefter krävs en förnyad dispens, varvid ärendet måste prövas på nytt med hänsyn till de omständigheter som då kan råda.

14. Dispensen gäller endast om detaljplanen för planområdet Borgholm 8:63, m.fl. vinner laga kraft.

Berörd lagstiftning:

- 7 kap. 11 § miljöbalken
- 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- 11 kap. 9a § miljöbalken
- Förordning om vattenverksamhet
- 16 kap. 9 § miljöbalken

Beskrivning av ärendet

Ni har 7 april 2021 kommit in med en skrivelse till länsstyrelsen där ni ansöker om dispens för att ta bort 375 m dike och stenmur som löper parallellt med varandra på ovanstående fastighet. Skälet för denna åtgärd är för ny detaljplan Borgholm 8:63, m.fl. som innebär möjlighet för verksamheter och företag att etablera sig och utvecklas i närheten av Borgholms tätort.

Länsstyrelsen begärde komplettering den 6 oktober och 29 oktober 2021. Kompletteringen kom in till länsstyrelsen den 19 oktober respektive 23 november 2021. Ett skype-möte har även hållits 18 november 2021 för att diskutera begärda kompletteringar.

I samband med hantering av ärendet konstaterades en skyddsvärd ek med en diameter på 1 m längst i öster i anslutning till dike och stenmur. Eken står inom planerad parkmark och Borgholms kommunen har i inkomna kompletteringar angett att eken kommer att bevaras och skyddas genom planbestämmelser samt att ingen byggnation eller annan påverkan på marken kommer ske inom 15 gånger stamdiametern.

Utöver skyddsvärda träd omfattas området av riksintresse för rörligt friluftsliv och riksintresse för kulturmiljövården. I anslutning till de biotopskyddade objekten i väster ligger även betesmark som omfattas av naturvårdsplan slottsalvaret, klass högsta naturvärde samt bevarandeprogram för odlingslandskapet.

Gällande vattenverksamheten har Borgholms kommun beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Något yttrande har inte inkommit inom angiven tid.

Sökanden har kommit in med prövningsavgiften.

Motivering

Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och att den biologiska mångfalden bevaras (1 kap. 1 § miljöbalken). Alla som tänker utföra en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att åtgärden medför skada eller olägenhet för miljön. När du tror att en åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för miljön ska försiktighetsmått tas (2 kap 3 § miljöbalken).

Stenmurar, odlingsrösen och diken utgör livsmiljöer (biotoper) för hotade djur- eller växtarter och är därför särskilt skyddsvärda. De är därför generellt skyddade som biotopskyddsområde. Detta framgår av 7 kap. 11 § miljöbalken och 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Åtgärder som kan skada naturmiljön får inte utföras inom dessa biotopskyddsområden. Enligt länsstyrelsens uppfattning omfattas platsen av bestämmelserna om biotopskydd enligt ovan. Länsstyrelsen kan med stöd av 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. medge undantag från skyddet om särskilda skäl finns.

Enligt 7 kap. 26 § miljöbalken får en dispens ges endast om det är förenligt med förbudets syfte.

I inkomna kompletteringar har Borgholms kommun ansett att nedrasade delar av stenmuren inte uppfyller definitionen för stenmur och därmed inte omfattas av biotopskyddet. Men enligt Naturvårdsverkets beskrivning och vägledning för biotopen stenmur i jordbruksmark, ska delvis hoprasade stenmurar där stenarna ligger i en linje, men på ett oordnat sätt, och där det mellan vissa stenar och block finns buskar och mindre träd i normalfallet också omfattas av definitionen. Länsstyrelsen bedömer därmed att hela sträckan ska definieras som stenmur och omfattas av de generella biotopskyddsbestämmelserna.

Kommunen har visat att delar av stenmuren och diket som bland annat hindrar planerad dagvattenhantering inom planområdet samt genomskär planlagd gata behöver tas bort för att möjliggöra genomförandet av detaljplanen. Den planlagda gatan är en förutsättning för att ge tillgång till södra planområdet. Därtill behövs en dagvattendamm samt svackdiken för att på ett miljömässigt sätt kunna ta hand om vatten som rinner av från hårdgjorda ytor inom planområdet. Dagvattendammens placering inom parkmark är baserad på att det är en naturlig lågpunkt i området dit vattnet kommer att rinna. Länsstyrelsen beslutar att exploatering av området utgör ett särskilt skäl för att ta bort berörda delar av de skyddade biotoperna. Det är ett väsentligt samhällsintresse då det innebär möjlighet för verksamheter och företag att etablera sig och utvecklas i närheten av Borgholms tätort vilket möjliggöra att fler arbetstillfällen skapas. Det saknas alternativa lokaliseringar och i ånga andra lägen är naturvärdena högre. Länsstyrelsen bedömer också att biotopskyddets syfte fortfarande kan tillgodoses.

Väster om planlagd gata inom kvartersmark har kommunen dock inte närmare redogjort eller motiverat större allmänna intressen och hur biotopskyddet har beaktats i planarbetet och varför detaljplanen inte skulle kunna genomföras utan att delar av dike och stenmur tas bort. Att bibehålla skyddade biotoper är ett tungt vägande allmänt intresse. Att det ställs upp ett krav på särskilda skäl för att dispens ska få ges, innebär att möjligheten att ge dispens bör tillämpas restriktivt. Vid dispensprövningen ska en avvägning göras i det enskilda fallet mellan skadans betydelse för naturvärdena och tyngden i motiven för att vidta den åtgärd som orsakar skadan. Västra delen av stenmuren och diket ligger i anslutning till betesmark som omfattas av naturvårdsplan slottsalvaret, klass högsta naturvärde. Konnektivitet är värdefullt då det möjliggör för arter att förflytta sig i landskapet. Långsiktigt hållbar

fysisk planering som tar hänsyn till naturvärden och vikten av en grön infrastruktur i landskapet är en förutsättning för bevarandet av biologisk mångfald. Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av stenmur och dike väster om planlagd gata inom kvartersmark inte är ett hinder för att större delen av detaljplanen ska kunna genomföras och att endast mindre delar av planerad kvartersmark påverkas. Med hänsyn till ovanstående, finner länsstyrelsen att det inte finns några förutsättningar att ge dispens från biotopskyddet för delar av dike och stenmur som ligger väster om planlagd gata inom kvartersmark och inom parkmark.

Kompensationsåtgärder

Länsstyrelsen får enligt 16 kap. 2 § miljöbalken förena ett beslut om dispens från biotopskyddsbestämmelserna med villkor. Sådana villkor kan bland annat reglera hur och när en dispensbeviljad åtgärd ska utföras. Enligt 16 kap. 9 § miljöbalken får ett beslut om dispens förenas med skyldighet att utföra eller bekosta särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför. Syftet med sådana kompensationsåtgärder är att minska den skada på naturmiljön som kan bli följden av en dispensbeviljad åtgärd.

För att i någon mån ersätta de biotoper som försvinner villkoras om kompensationsåtgärder. Kompensationsåtgärderna handlar om uppläggning av stenmur/rösen samt borttagning av igenväxningsvegetation kring kvarvarande odlingsröse, dike och stenmur.

Vattenverksamhet

Eftersom biotopsskyddsdispens inte kan lämnas för hela diket så ska även den anmälda vattenverksamheten för motsvarande dikessträckor förbjudas.

Upplysning

Länsstyrelsen förutsätter att ni har fått medgivande från de markägare och andra nyttjanderättshavare som kan beröras av åtgärderna. Länsstyrelsens beslut ger inte tillträde till marken utan markägarens tillstånd.

Ni som gör en åtgärd måste alltid skaffa er den kunskap som behövs. Ni måste även visa sådan hänsyn att skador och olägenheter inte uppkommer för människors hälsa eller miljön (2 kap. miljöbalken).

En ansökan om dispens från biotopskyddet befriar inte er från ansvaret att ta hänsyn till miljöbalkens övriga bestämmelser eller till vad som föreskrivs i annan lagstiftning.

Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas enligt bestämmelserna i 2 kap. 10 § kulturmiljölagen. Den som leder arbetet ska snarast anmäla till länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Enligt 47 § väglagen är det förbjudet att inom 12 m från ett vägområde uppföra byggnader, göra tillbyggnader eller utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som kan påverka trafiksäkerheten negativt utan tillstånd från länsstyrelsen. Länsstyrelsen har även tagit beslut om att utöka detta avstånd till 30 respektive 50 m på vissa utvalda vägsträckor i landet. En eventuell ansökan om tillstånd söks hos länsstyrelsen.

Den som ska utföra en åtgärd ska skaffa sig kunskap för att inte bidra till att invasiva främmande arter sprids vid t.ex. grävning, hantering av växtavfall och massor. Detta för att skydda miljön mot utbredning och skador av dessa arter. Det är exempelvis förbjudet att transportera de invasiva främmande arter som finns i EU:s förteckning Förordning om invasiva främmande arter. Jättebalsamin och jätteloka är några av växtarterna på förteckningen, men även exempelvis parkslide och blomsterlupin är invasiva arter som inverkar negativt på den svenska naturen. Även för dessa arter behöver verksamheter och åtgärder planeras så att inte naturmiljön och därmed den biologiska mångfalden i Sverige påverkas negativt. Mer information om invasiva främmande arter och lagstiftningen finns att läsa på Naturvårdsverkets hemsida.

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Du kan överklaga beslutet, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av Martin Unell, enhetschef efter föredragning av Natalie H. Osbeck, naturvårdshandläggare. I handläggningen av ärendet har även Kicki Ringdahl deltagit.

Handlingen är signerad digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Bilaga

Karta

Hur man överklagar

Kopia och karta

Naturvårdsverket

Bilaga 1.

Figur 1. Karta som visar delar av planområdet tillsammans med odlingsröset samt dike och stenmur som går parallellt med varandra, där röd sträcka avser delar som beviljas dispens medan gul sträcka omfattas av förbud.

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 3326-2021.

§ 84 Dnr 2022/88 822 KS

Ny badbrygga i Klinta

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen

att avsätta 3 000 000 kronor (inklusive 10 % ÄTA) för att ersätta badbryggan vid Klinta badplats med en permanent brygga samt anlägga en grillplats och en lekplats.

att 1 500 000 kronor anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022 och 1 500 000 kronor anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Bryggor 2022.

Ärendebeskrivning

Bryggan vid Klinta badplats är i behov av utbyte. Beslut om vattenverksamhet har inhämtats. Förslaget som fått dispens av länsstyrelse är en brygg som skulle få en längd om cirka 80 meter och en bredd på cirka 3 meter (tidigare cirka 60*2) samt tillgänglighetsanpassas.

Hamnchefen och tillväxtchefen har tagit fram ett budgetpris är baserat på faktiskt ekonomiskt utfall i uppförandet av bryggan på Sjöstugans badplats. I budgeten ingår återställning av stormskadade pålar på befintlig brygga och i förslaget förses bryggan med belysning. Kommunledningsförvaltningen har tagit fram förslag om att dessutom förses badplatsen med enklare lekplats och en grillplats.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2022-04-06.

Anmälan om vattenverksamhet med mera för anläggande av allmän brygga på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun *Beslut Länsstyrelsen ger dispens från strandskyddsbestämmelserna för anläggande av brygga på fastigheten*, KS 2019.4317, 2019-11-12.

Projektorganisation för ny brygga Klinta Bodar, 2022-04-06.

Bedömning

Att befintlig brygga är i funktion underlättar montering av ny brygga och sannolikt hämtas kostnaden på cirka 175 000 kronor hem i effektivare arbetssätt. En bonus är att kommunen har en fungerande brygga under badsäsongen 2022.

Medlen kan anslås ur antagen investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022 och investeringsutrymme Bryggor 2022.

Badplatsen är prioriterad som en kategori A badplats i Strategi för badplatser. Kategori A innebär en badplats på kommunal mark med högre besöksfrekvens – EU-bad.

Satsningen ansluter till handlingsplan i beslutad strategi för badplatser.

Konsekvensanalys

Efter utbyte av brygga har kommunen en långsiktig och ekonomisk och fysisk hållbar lösning.

Att behålla befintlig utgör en risk och en årlig kostnad för att återställa pålning samt montering av brygglemmar.

Bedömning av kostnader drift och underhåll:

- Gammal brygga:
  - Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år,
  - Upp och nertagning av brygga samt utbyte av skadade pålar cirka 100 000 kronor till 300 000 kronor per år (beroende på skadornas omfattning),
  - Underhåll cirka 20 000 kronor per år.
  - Den tekniska livslängden är förbrukad.

- Ny brygga:
  - Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år,
  - Underhåll cirka 5 000 kronor per år.
  - Teknisk livslängd: 20 år.

Den nya bryggan, hyrtoaletten, grillplatsen och lekplatsen kommer att innebära ökade driftkostnader för om cirka 65 000 kronor per år.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen för avgörande
Ekonomiavdelningen
Hamnchefen

Handläggare
Hans Johannesson
Hamnchef

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse - Ny badbrygga i Klinta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avsätta 3 000 000 kronor (inklusive 10 % ÄTA) för att ersätta badbryggan vid Klinta badplats med en permanent brygga samt anlägga en grillplats och en lekplats.

att 1 500 000 kronor anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022 och 1 500 000 kronor anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Bryggor 2022.

Ärendebeskrivning

Bryggan vid Klinta badplats är i behov av utbyte. Beslut om vattenverksamhet har inhämtats. Förslaget som fått dispens av länsstyrelse är en brygg som skulle få en längd om cirka 80 meter och en bredd på cirka 3 meter (tidigare cirka 60*2) samt tillgänglighetsanpassas.

Hamnchefen och tillväxtchefen har tagit fram ett budgetpris är baserat på faktiskt ekonomiskt utfall i uppförandet av bryggan på Sjöstugans badplats. I budgeten ingår återställning av stormskadade pålar på befintlig brygga och i förslaget förses bryggan med belysning. Kommunledningsförvaltningen har tagit fram förslag om att dessutom förses badplatsen med enklare lekplats och en grillplats.

Beslutsunderlag

Anmälan om vattenverksamhet med mera för anläggande av allmän brygga på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun *Beslut Länsstyrelsen ger dispens från strandskyddsbestämmelserna för anläggande av brygga på fastigheten*, KS 2019.4317, 2019-11-12.

Projektorganisation för ny brygga Klinta Bodar, 2022-04-06.

Bedömning

Att befintlig brygga är i funktion underlättar montering av ny brygga och sannolikt hämtas kostnaden på cirka 175 000 kronor hem i effektivare arbetssätt. En bonus är att kommunen har en fungerande brygga under badsäsongen 2022.

Medlen kan anslås ur antagen investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022 och investeringsutrymme Bryggor 2022.

Badplatsen är prioriterad som en kategori A badplats i Strategi för badplatser. Kategori A innebär en badplats på kommunal mark med högre besöksfrekvens – EU-bad.

Satsningen ansluter till handlingsplan i beslutad strategi för badplatser.

Konsekvensanalys

Efter utbyte av brygga har kommunen en långsiktig och ekonomisk och fysisk hållbar lösning.

Att behålla befintlig utgör en risk och en årlig kostnad för att återställa pålning samt montering av brygglemmar.

Bedömning av kostnader drift och underhåll:

- Gammal brygga:
  - Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år,
  - Upp och nertagning av brygga samt utbyte av skadade pålar cirka 100 000 kronor till 300 000 kronor per år (beroende på skadornas omfattning),
  - Underhåll cirka 20 000 kronor per år.
  - Den tekniska livslängden är förbrukad.

- Ny brygga:
  - Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år,
  - Underhåll cirka 5 000 kronor per år.
  - Teknisk livslängd: 20 år.

Den nya bryggan, hyrtoaletten, grillplatsen och lekplatsen kommer att innebära ökade driftkostnader för om cirka 65 000 kronor per år.

Tillväxtavdelningen

Anders Magnusson
Tillväxtavdelningen

Hans Johannesson
Hamnchef

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Ekonomiavdelningen
Hamnchefen

Vattenenheten
Vattenverksamhet.kalmar@lansstyrelsen.se
Tel: 010 – 223 85 86
Mån 13 – 16, tis – tor 9:30 – 11:30

Borgholms kommun
Box 20
387 21 Borgholm
hans.johannesson@borgholm.se

Elektronisk delgivning

Anmälan om vattenverksamhet med mera för anläggande av allmän brygga på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen ger dispens från strandskyddsbestämmelserna för anläggande av brygga på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun, enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen föreskriver villkor och förelägger Borgholms kommun om försiktighetsmått för anläggande av allmän badbrygga på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun.

Villkor och försiktighetsmått för beslutet:

1. Om övriga villkor/försiktighetsmått inte anger något annat så får åtgärden utföras i huvudsak som sökanden har angett eller åtagit sig i ärendet.
2. Verksamheten/åtgärden (inklusive förberedande arbeten) får INTE utföras 1 april – 15 juli om det finns häckande fåglar som är rödlistade eller markerade med B i bilaga till artskyddsförordningen inom inringat område på beslutskartan (bilaga 1).
3. Anlägg fundament närmst landfästet så att vattengenomströmning säkerställs.
4. Arbeten i vattenområdet ska bedrivas på ett sådant sätt att grumling undviks i möjligaste mån. Skulle kraftig grumling uppstå ska arbetet avbrytas och skyddsåtgärder vidtas.
5. Schaktmassor eller liknande får inte lämnas kvar efter att arbetet slutförts och ska hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.
6. Arbetsmaskiner ska vara utrustade med absorberande material för oljeuppsamling. Tankning och uppställning av arbetsmaskiner får inte utföras så att spill eller läckage riskerar nå vattenområdet.

Arbetena inklusive förelagda villkor ska ha påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från det att detta beslut vinner laga kraft. Annars upphör beslutet att gälla. Om verksamheten inte påbörjats inom 2 år krävs en ny dispensansökan om åtgärden fortfarande är aktuell.

Beskrivning av ärendet

Borgholms kommun har den 19 september 2019 anmält att kommunen avser anlägga en ny allmän badbrygga på fastigheten Klintabodar 1:1 i Borgholms kommun. Av anmälningshandlingarna och utredningen i ärendet framgår i huvudsak följande:

- Bryggan planeras bli 3 m bred och 60 m lång. Den ska ersätta en befintlig äldre pålad träbrygga. Den nya bryggan blir 15 meter längre än den befintliga och bredden ökar från 2 till 3 meter.
- Cirka 15 meter av bryggans yttersta del berör outredd fastighet, 0885:outrett område:samf 7.
- Bryggan anläggs med betongstomme och betongfundament, ovansidan kläs med tryckimpregnerat trä och uppförs på samma plats som den nu befintliga bryggan.

- Det befintliga 20 m långa landfästet förstärks med betong och överbyggnad i tryckimpregnerat trä.
- Brygghöjden över medelvattennivån blir cirka 1,7 m vid landfästet och 2,3 m längst ut. Bryggan får nedsänkta ytor på vänster sida samt längst ut med en höjd över vattnet på 1,7 m.
- Liknande bryggor har byggts av Kalmar kommun vid Vita Sand, Kalmarsundsparken och Norrliden. Bryggan vid Norrliden har i stort sett samma konstruktion som den nu aktuella. Se skiss i bilaga 1.
- För att möjliggöra byggnationen byggs en tillfällig 3,5 m bred serviceväg parallellt med bryggan. Materialet i vägen kommer att bestå av jungfruligt kalkstens berg. Servicevägen avlägsnas direkt efter att bryggkonstruktionen är på plats och sandbotten återställs då i sitt ursprungliga skick. Se karta i bilaga 1.

Anläggningen nyttjas under större delen av året både för bad och rekreation. Området beskrivs av sökande som ett populärt rekreationsområde med promenadstråk, fritidshusbebyggelse, camping och en mindre hamn för fritidsbåtar. Bottenmiljön består av sand och grus och stranden består av sand och gräsytor. Sökanden uppger att en viss grumling kommer att ske vid arbetet med servicevägen och vid bottenjusteringen för fundamenten. Miljöklassade maskiner kommer användas till arbetena och grumling ska minimeras.

Åtgärden är anmälningspliktig vattenverksamhet och kräver dispens från strandskyddet. Sökanden har betalat prövningsavgiften.

Land och del av vattenområdet är detaljplanelagt enligt byggnadsplan Klintaområdet från 1975. Vattenområdet är i plan angivet som Vb, vattenområde som får överbyggas. För den yttre delen av vattenområdet gäller förordnande om utökat strandskydd enligt 7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken, enligt länsstyrelsens beslut 511-2477-2011 daterat 2012-01-27.

I området finns följande utpekade natur- och kulturvärden:

- Riksintresse för det rörliga friluftslivet: (Öland)
- Grusinventeringen, klass 1 (synnerligen skyddsvärda områden)
- Grundvattenförekomst (Mörbylånga-Borgholm)

Aktuellt vatten är utpekad vattenförekomst M n Kalmarsunds utsjövatten (SE65400-163600) med fastställd miljökvalitetsnorm (MKN) god ekologisk status 2027, samt god kemisk status 2027. Nuvarande status är bedömd till måttlig ekologisk status och ej god kemisk status.

Borgholms kommun och Sjöfartsverket har beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Sjöfartsverkets yttrande bifogas i sin helhet i bilaga 2. Kommunens nämnd för miljö- och naturfrågor framför i sitt yttrande att platsen ligger under säkerhetsnivå för fysisk planering. I övrigt har kommunen inget att erinra.

Motivering till beslutet

Vattenverksamhet

Vattenverksamhet kan innebära påverkan på vattenmiljön i form av grumling. Grumling av vattenmiljöer kan skada djur- och växtlivet både i vattnet och på bottnar där partiklarna till slut hamnar. Ett grumligt vatten kan orsaka ett reducerat ljusinsläpp, försämrad sikt och påverkan på organismers rörelse. Partiklarna kan också orsaka fysisk skada, t.ex. genom att fastna på fiskars gälar eller på mindre djur.

Grumling i grunda områden under vår- och sommar bör undvikas eftersom det är uppväxtperioden för många vattenlevande organismer och små individer är känsligare för yttre påverkan. Under denna period är det också varmare i vattnet och därmed något lägre syrehalter vilket gör att organismerna har svårare att hantera påverkan.

Den påverkan som bryggor kan ge upphov till i vattenområdet är förändringar av vattengenomströmning och beskuggning av flora och fauna. Om vattnet kan röra sig fritt under minst 75 % av bryggans area bedömer Länsstyrelsen att påverkan på vattengenomströmning blir begränsad. Kasunen närmast landfästet bör anläggas så att vattengenomströmningen i området säkerställs.

Strandskydd

För den yttre delen av vattenområdet gäller utökat strandskydd (7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken). Cirka 40 - 50 m av den nya bryggan och det aktuella vattenområdet vid den ligger inom strandskyddat område. Syftet med strandskyddet är att i ett långsiktigt perspektiv trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

Inom ett strandskyddsområde är det inte tillåtet att utföra andra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. För att få dispens från strandskyddsbestämmelserna och anlägga bryggan krävs särskilda skäl. Sökande har som särskilt skäl angivit att:

- Området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.
- Den planerade åtgärden måste för sin funktion ligga vid vattnet och behovet kan inte tillgodoses utanför området.
- Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Länsstyrelsen anser att det särskilda skälet att marken behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området är tillämpligt, eftersom bryggan är en anpassning av miljön för bättre tillgänglighet för allmänheten. Strandskyddsdispens kan medges eftersom förutsättningarna för att bevara goda livsvillkor på land och i vattnet för djur- och växtlivet inte påverkas långsiktigt. Allmänhetens möjlighet att utnyttja strandskyddsområdet för friluftsliv påverkas inte heller negativt med åtgärden.

Övrigt
Av hänsyn till naturmiljön i området får schaktmassor eller liknande inte lämnas kvar efter att arbetet slutförts och massor ska hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.

Alla vilda fåglar är skyddade vilket innebär att man 1) inte avsiktligt får fånga eller döda djur, 2) störa djur, särskild under djurens parnings-, uppfödnings-, övervintrings- eller flyttningsperioder, 3) avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och 4) skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadier (4 § artskyddsförordningen (2007:845)).

Fåglar som lever i bebyggd miljö är anpassade till en viss typ av störning från till exempel trafik. Förändringar i miljön kan dock uppfattas som störande. De aktuella renoverings- och anläggningsarbetena kan påverka störningskänsliga fågelarter negativt och medföra att häckning uteblir eller avbryts. Vid tillämpning av skyddet för vilda fåglar finns ingen uttalad praxis. Resonemang har förts kring att hänsyn ska tas till arternas hotstatus, vilket innebär att vanligt förekommande arter får tåla viss störning eftersom artens fortlevnad inte riskeras medan hotade arter inte får störas. Om det finns häckande rödlistade fåglar samt de som är markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen i aktuellt område får åtgärden inte utföras 1 april – 15 juli. Aktuella kategorier på rödlistan är CR, EN eller VU. Utöver dessa kategorier ska det för övriga rödlistade arter göras en bedömning av om arten lokalt har gynnsam bevarandestatus.

Riksintresse
För Öland gäller bestämmelser enligt 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får inte påtagligt skada natur- och kulturvärden. Turismen och friluftslivets intressen, främst det rörliga friluftslivets, skall särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön. Planerad brygga bedöms inte strida mot de särskilda hushållningsbestämmelserna i 4 kap 1-2 miljöbalken och medför ingen påtaglig skada på riksintresset.

Sammanfattande bedömning
Verksamheten är förenlig med miljöbalkens mål, hushållningsbestämmelser och allmänna hänsynsregler och strider inte heller mot rekommendationer i kommunens översiktsplan.

Baserat på det som framkommit i ärendet och under förutsättning att villkoren i beslutet följs anser Länsstyrelsen att strandskyddsdispens kan beviljas. Vidare förelägger Länsstyrelsen om försiktighetsmått för vattenverksamheten.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 7 kap. 26 § miljöbalken
- 11 kap. 9a § miljöbalken
- 16 kap. 2 § miljöbalken
- 19 kap. 3 § miljöbalken
- 26 kap 9 § miljöbalken
- Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter

Viktig information

En anmälan om vattenverksamhet är inte samma sak som ett tillstånd, eftersom den saknar så kallad rättskraft. Det innebär att en anmäld vattenverksamhet inte gäller mot enskilda intressen som kan beröras av åtgärden. En anmäld vattenverksamhet är inte heller "skyddad" från framtida tillsynsåtgärder från tillsynsmyndigheten.

Den som vidtar en åtgärd är alltid skyldig att ta miljöhänsyn så att skador och olägenheter inte uppkommer på människors hälsa eller miljön (2 kap. miljöbalken).

En förutsättning för att få utföra arbeten i vatten är att du har rådighet över vattenområdet. Rådighet kan du ha genom att äga vattenområdet, via servitut eller genom avtal med fastighetsägaren. Länsstyrelsen prövar inte rådigheten i anmälan.

Enligt miljöbalken ska den som utför en åtgärd som riskerar att påverka miljön bedriva egenkontroll. Egenkontroll innebär att du fortlöpande ska planera och kontrollera verksamheten för att undvika att miljön skadas.

Detta beslut befriar dig inte från skyldigheter som kan finnas enligt annan lagstiftning.

Åtgärden berör inga av länsstyrelsen kända fasta fornlämningar. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas enligt bestämmelserna i 2 kap. 10 § kulturmiljölagen. Den som leder arbetet ska snarast anmäla till länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Henrik Andersson med vattenhandläggare Elin Smith som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Borgholms kommun, kommun@borgholm.se
Havs och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Sjöfartsverket, sjofartsverket@sjofartsverket.se

Bilagor

1. Beslutskartor, skiss
2. Sjöfartsverkets yttrande
3. Överklagandehänvisning Havs- och vattenmyndigheten

Bilaga 1
Beslutskartor, skiss.

Se villkor 2: Verksamheten/åtgärden (inklusive förberedande arbeten) får INTE utföras 1 april – 15 juli om det finns häckande fåglar som är rödlistade eller markerade med B i bilaga till artskyddsförordningen inom inringat område.

Blå = tillfällig serviceväg, grön = landfäste, röd = brygga.

Skiss

Bilaga 2, Sjöfartsverkets yttrande

SJÖFARTSVERKET
Infrastrukturavdelningen

Handläggare, direkttelefon	Datum	Vår beteckning
Olle Lewis, 010 – 47 84 858	2019-10-02	19-04048-2
	Ert datum	Er beteckning
	2019-09-24	535-7665-2019

Länsstyrelsen Kalmar län
kalmar@lansstyrelsen.se

Sjöfartsverkets yttrande angående anmälan från Borgsholms kommun om vattenverksamhet enligt 11 kap 9a § miljöbalken, på fastigheten Klintabodar 1:1, Borgholms kommun, Kalmar län

Sjöfartsverket har inga invändningar mot att bryggan anläggs i enlighet med anmälan.

Synpunkter

- Sjöfartsverket rekommenderar att bryggan förses med reflexer och / eller belysning för att göras synlig för båttrafiken.
- När bryggan färdigställts ska dess koordinater geodetiskt bestämmas i format SweRef 99 TM eller WGS 84 och rapporteras till ufs@sjofartsverket.se för införande i sjökort.

Ärendet har handlagts av infrastruktursamordnare Olle Lewis.

Olle Lewis

Bilaga 3
Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Kalmar län,391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.
Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se. eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 7665-2019.

Projektorganisation för ny brygga Klinta bodar

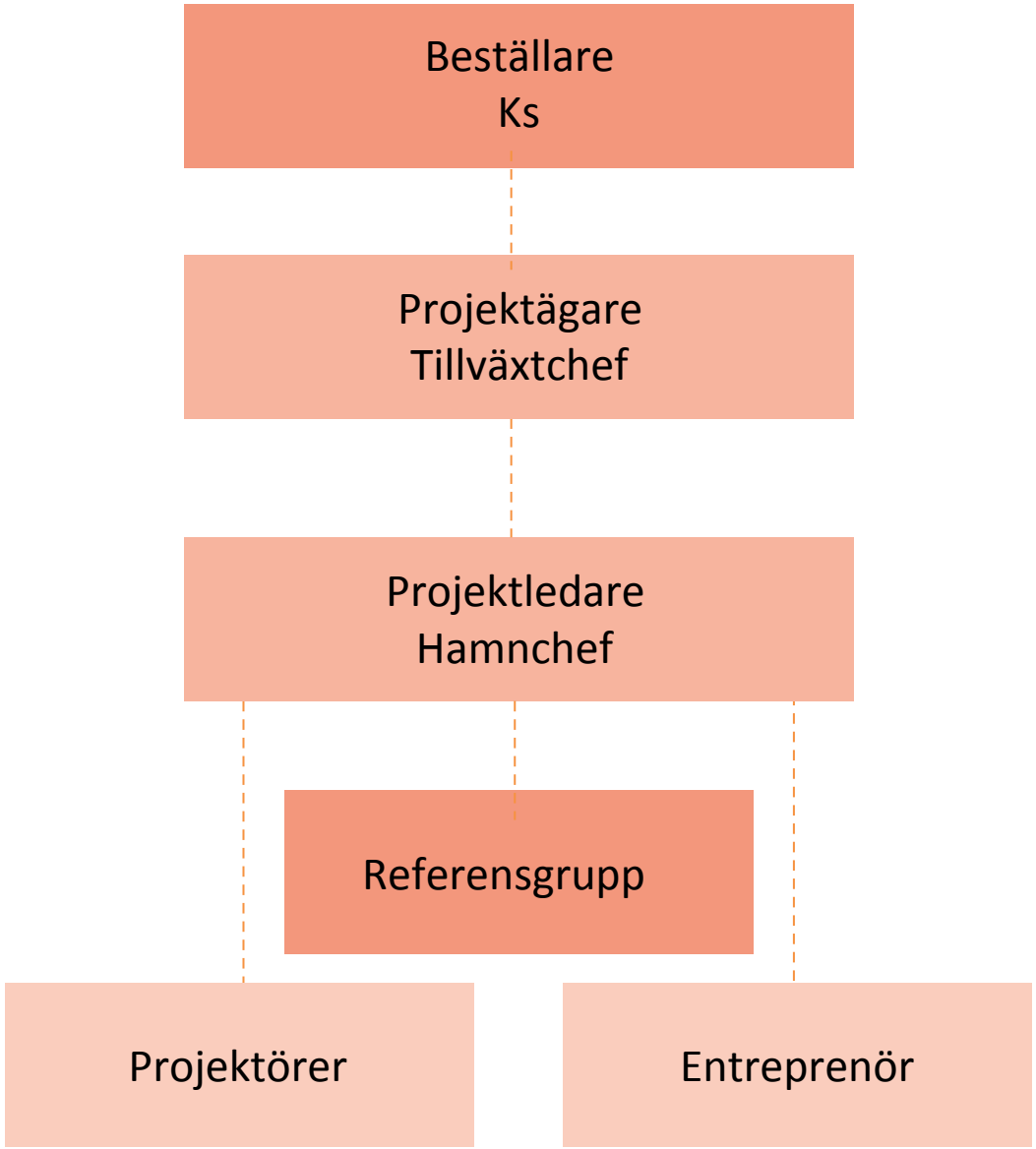

§ 89 Dnr 2020/195 330 KS

Byggnation av brygga vid Sjöstugan

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen

att utöka projektbudgeten för byggnation av en permanent brygga vid Sjöstugan med 700 000 kronor.

att medlen anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022.

Ärendebeskrivning

Projektet fortskrider och tidplanen ser ut att hålla. Fördyringen i projektet kan till största del hänföras till kraftiga prishöjningar på byggmaterial. De största posterna är stålpris som har fördubblats jämfört med budget och priset på tryckt virke där priset vid inköpstillfället hade ökat med cirka 40 % mot budget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2022-04-06.

Kommunstyrelsen 2020-11-24 § 173.

Bedömning

Det anses nödvändigt att kommunstyrelsen utökar budgeten för projektet med 700 000 kronor för att bryggan ska kunna färdigställas.

Investeringsbudget 2022, investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022, har utrymme avsatt för Borgholms yttre hamn. Eftersom hamnen avvaktar den nya detaljplanen för området, kan dessa medel inte nyttjas 2022. Därför föreslås utökningen av projektbudgeten för byggnation av en permanent brygga ”Simskolebryggan” vid Sjöstugan finansieras med medel från denna budget.

Konsekvensanalys

Konsekvensen av att inte utöka budgeten är att kommunen inte kan färdigställa bryggan.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen för avgörande
Teknisk chef
Hamnchef
Ekonomichef

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-04-05

Beteckning
2020/195 330

Ert datum

Er beteckning

Handläggare
Anders Magnusson
Tillväxtchef

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse - Brygga Sjöstugan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att utöka projektbudgeten för byggnation av en permanent brygga vid Sjöstugan med 700 000 kronor.

att medlen anslås ur investeringsbudget 2022, genom en omfördelning från investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022.

Ärendebeskrivning

Projektet fortskrider och tidplanen ser ut att hålla. Fördyringen i projektet kan till största del hänföras till kraftiga prishöjningar på byggmaterial. De största posterna är stålpris som har fördubblats jämfört med budget och priset på tryckt virke där priset vid inköpstillfället hade ökat med cirka 40 % mot budget.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsen 2020-11-24 § 173.

Bedömning

Det anses nödvändigt att kommunstyrelsen utökar budgeten för projektet med 700 000 kronor för att bryggan ska kunna färdigställas.

Investeringsbudget 2022, investeringsutrymme Affärsverksamhet Hamnar 2022, har utrymme avsatt för Borgholms yttre hamn. Eftersom hamnen avvaktar den nya detaljplanen för området, kan dessa medel inte nyttjas 2022. Därför föreslås utökningen av projektbudgeten för byggnation av en permanent brygga ”Simskolebryggan” vid Sjöstugan finansieras med medel från denna budget.

Konsekvensanalys

Konsekvensen av att inte utöka budgeten är att kommunen inte kan färdigställa bryggan.

Tillväxtavdelningen

Jens Odevall
Kommunchef

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Beslutet skickas till

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon

Telefax

e-mail / www
Anders.Magnusson@borgholm.se
http://www.borgholm.se

Teknisk chef, Hamnchef, Ekonomichef

§ 173 Dnr 2020/195 KS

Byggnation av brygga vid Sjöstugan

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avsätta 3 100 000 kronor (inklusive 10 % ÄTA) för att ersätta Simskolebryggan vid Sjöstugans badplats med en permanent brygga 2021.

Utrymme tas ur investeringsbudget 2021, omfördelning från investeringsbudgetpost Affärsplan Hamnar 2021.

Ärendebeskrivning

Simskolebryggan vid Sjöstugans badplats är i behov av utbyte.

Förvaltningen har därför lämnat förslag om att den gamla bryggan byts till en ny permanent brygga. Kommunen har tillstånd att utföra vattenarbete av länsstyrelsen till och med 2021-11-06.

Förslag på ny brygga får en längd om cirka 100 meter och en bredd på cirka 3 meter (befintlig brygga är cirka 80 meter lång och 2 meter bred).

Beslutsunderlag

Tjänstskrivelse, 2020-11-09.

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-11-10 § 239 Byggnation av bryggor vid Sjöstugan och Klinta

Bedömning

Satsningen ansluter till det rekreationsområde som är under uppbyggnad i området kring Kapelludden, Mejeriviken och Sjöstuga. Området ansluter till övriga aktiviteter i Borgholms stad.

Konsekvensanalys

Efter utbyte av brygga har förvaltningen en långsiktig, ekonomisk och fysisk hållbar lösning.

Bedömning av kostnader, drift och underhåll bedöms vara som följande:

Gammal brygga:

- Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år.
- Upp och nertagning av brygga samt utbyte av skadade pålar cirka 300 000 kronor till 600 000 kronor per år (beroende på skadade pålar).
- Underhåll cirka 20 000 kronor per år.
- Teknisk livslängd är förbrukad.

Ny brygga:

- Drift (tillsyn, skötsel) cirka 15 000 kronor per år.

- Underhåll cirka 5000 kronor per år.
- Teknisk livslängd: 20 år.

Dagens sammanträde

Yrkande

Lars Ljung (S), Nina Andersson-Junkka (S), Staffan Larsson (C), Annette Hemlin (FÖL) och Erik Arvidsson (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut.

Propositionsordning

Av framställd proposition på framlagda yrkanden finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar bifalla kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Beslut skickas till

Ekonomichef
Kommunchef
Tillväxtchefen
Gata/park-chefen
Hamnchefen

Handläggare
Julia Hallstensson
Mark- och exploateringsstrateg

Till kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse – färdigställande av aktivitetsområdet Mejeriviken

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att

att anta tilläggsbudget på 1 500 000 konor till färdigställandet av allaktivitetsområdet Mejeriviken.

Ärendebeskrivning

Som en sista etapp i kommunstyrelsens beslut 2020-02-25 § 35, *att uppdra tillväxtenheten att utreda förutsättningarna för att göra Mejeriviken till ett allaktivitetsområde och ta fram förslag till utvecklingsplan,* föreslås

- en inramning av aktivitetsområdet för barn i kombination av basket- och landhockeyplan i anslutning till skatepark och utegym.

Inramningen i form betongblock med sittytor ska ge barnen säker yta att röra sig fritt på utan att bilar kan köra in på området.

- En hinderbana för att aktivera de mindre barnen som inte är i skateparken
- Två grillplatser i anslutning till aktivitetsområdet
- Planteringar mellan padelarenans parkering och aktivitetsområdet för att försköna området och avgränsa bilar från gräsytorna.
- Sittplatser runt om i området
- Iordningställande av gångvägar och gräsytor

Av genomförd planering och budgetering för förslaget har offerter för material och utrustning inhämtats. Tillväxtavdelningen gör utöver detta en bedömning av kostnad för montering, som planeras genomföras genom köp av extern entreprenör via befintliga ramavtal eller via kommunens gata-/parkenhet.

Kostnadssammanställning

Aktivetsområdet färdigställande	Utrustning	Montering	OBS (alla priser är exkl. moms)
Avstängning/basket/landhockey	850 000 konor	200 000 konor	
Hinderbana	150 000 konor	50 000 konor	
Grillplatser	34 000 konor	6 000 konor	
Bänkar	100 000 konor	30 000 konor	
Plantering, gångvägar, gräsytor	100 000 konor	80 000 konor	
Totalt:	1 134 000 konor	366 000 konor	1 500 000 konor

Postadress: Box 52, 38721 Borgholm
Telefon: 0485-88 348
Telefax:
e-mail / www: Julia.Hallstensson@borgholm.se, http://www.borgholm.se

Beslutsunderlag

Offert från Tress Sport & Lek AB, 2022-04-08.

Offert från Input interiör KC AB, 2022-04-22.

Miljöskiss 1-4 på aktivitetsområdet Mejeriviken, 2022-04-26.

Bedömning

Aktivitetsområdet ska vara en säker zon för barnen att leka i. Trafikmiljön i området måste vara utformat så att barnen inte kan bli utsatta för fara av intilliggande parkering och fordon.

Från trafikverkets bok *Barnen och vägplaneringen*

”God tillgänglighet är ett viktigt transportpolitiskt mål för barn. Barnen ska på egen hand kunna ta sig till sina målpunkter: skola, fritidsaktiviteter, kamrater osv. utan att utsätta sig för olycks- och hälsorisker och utan att de känner sig rädda eller måste färdas långa omvägar. Därför bör lokalsamhället planeras och organiseras med en helhetssyn så att barnens behov av en trygg och säker miljö tillgodoses. En säker och utvecklade uppväxtmiljö har stor betydelse för barns hälsa och liv. En miljö med stora brister och faror drabbar barnen dubbelt genom olycks- och hälsorisker. Dessutom blir barnen beroende av att ha föräldrar som kan ställa upp med skjuts till skolan och andra målpunkter på grund av en farlig miljö.”

Det har sedan skateparken byggdes funnits starka synpunkter på att lekområdet delas med en parkering och att barnen inte är skyddade när de är och leker vid parken. I tidigare skisser på området var förslagen att området skulle inhängas av en mur som separerade barnen från bilarna.

I detta förslag är muren/blocken kombinerad med en basket- och landhockeyplan, vilket även ligger högt upp bland önskemålen i den enkät vi gjorde i samband med projektstarten.

Blocken skapar en **säker zon** för barnen att vistas i samt att den kan nyttjas som sittbänkar. Staketet på blocken hindrar bollar att komma ut på parkeringen och säkrar området ytterligare.

På vintern kan området spolas och nyttjas som isbana.

Området är väldigt populärt och det vistas många barn alla dagar i veckan. Byggnationen av padelarenan har bidragit till att fler bilar rör sig i området året runt och kommunen måste säkerställa att barnen i parken kan leka på ett säkert sätt.

Parkeringen blir enkelriktad för att skapa mer tydlighet för biltrafiken och ett säkert stråk för barnen placeras vid sidan av parkeringen så att inte barnen behöver korsa parkeringen för att komma till lekområdet. Innanför blocket kommer även cykelställen placeras.

För att utveckla området mer till en heldagsaktivitet för hela familjen föreslås hinderbana och grillplatser, samt att en ny gångväg läggs närmare havet med en direkt anslutning via en bro till badplatsen för att knyta ihop områdets friluftsaktiviteter med badplatsen och toaletter vid Sjöstugan.

Konsekvensanalys

Vid beslut om att inte godkänna förslaget kan kommunen inte garantera barnens säkerhet vid aktivitetsområdet. Idag avgränsas parkeringen och skateparken endast med en låg betongsten, och barnen kan obehindrat springa rakt ut bland bilarna. Barnen inte kan röra sig självständigt till och på platsen på grund av trafikfaror.

Att godkänna förslaget innebär att en driftsbudgeten för gata-/parkenheten behöver utökas med 100 000 kronor per år för drift och underhåll av aktivitetsområdet.

Chefens namn.	Julia Hallstensson
Chefens titel.	Mark- och exploateringsstrateg

Beslutet skickas till

Ekonomiavdelningen
Tillväxtavdelningen
Gata-/parkenheten

Offert: 38882

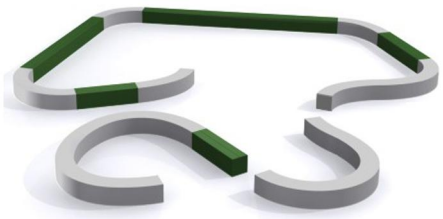

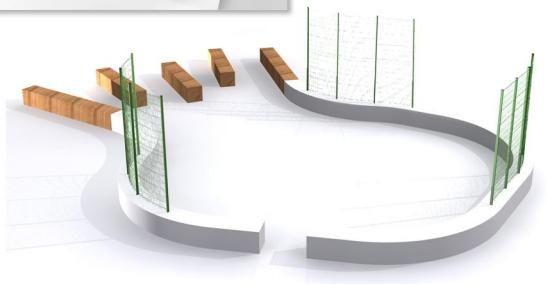

Offert: 38882
Datum: 22-04-08

Kundnummer: 048588348

Borgholms kommun
Julia Hallstensson
Östra Kyrkogatan 10
38721 Borgholm
Sverige

Tress Sport & Lek AB
Gasverksgatan 9
25218 Helsingborg

Telefon nr: 042-4909330
E-mail: info@tress.se

Leveransvillkor: Fritt mottagaren
Kontaktperson Tress: Mattias Tunelid
Kundkontakt: Julia Hallstensson

Efter överenskommelse skickar jag härmed över er offert.
I offerten hittar du produkt samt pris på densamma. I den digitala versionen finns det även en möjlighet att klicka på förstoringsglaset för att komma direkt till produktens plats på vår hemsida. Här hittar ni bild och information om produkten. Jag hoppas att erbjudandet lever upp till era förväntningar och ni är mer än välkomna att höra av er till mig på nedanstående kontaktuppgifter vid eventuella frågor.

Denna offert är giltig i 1 månad från offertdatum.
Vid offertdatum från den 1 december och framåt är offerten giltig till den 31 december innevarande år.

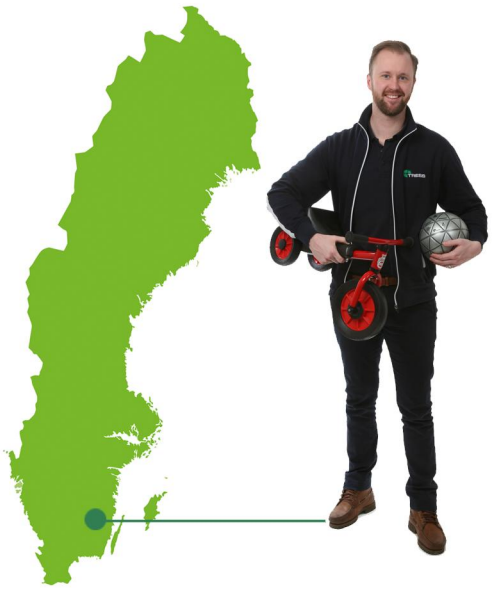

Mattias Tunelid
Säljare
Telefon nr: 0736-166 018
E-mail: mpe@tress.se

Offert: 38882
Datum: 22-04-08

Kundnummer: 048588348

Borgholms kommun
Julia Hallstensson
Östra Kyrkogatan 10
38721 Borgholm
Sverige

Leveransmottagare:
Borgholms kommun
Julia Hallstensson
Östra Kyrkogatan 10
38721 Borgholm
Sverige

Tress Sport & Lek AB
Gasverksgatan 9
25218 Helsingborg

Telefon nr: 042-4909330
E-mail: info@tress.se

Leveransvillkor: Fritt mottagaren
Kontaktperson Tress: Mattias Tunelid
Kundkontakt: Julia Hallstensson

M24	1 st		(InsideOut Mega 711800) Ny Version med staket Med rooftop foundation.	845.000,00		845.000,00
603055	2 st		Arenamål Goliath i stål. 1,8 x 1,2 m. Djup: 70/80 cm.	13.995,00	20 %	22.392,00
652812	2 st		Basketstativ Goliath Vandalsäkert. 305 cm i höjd till korg.	12.595,00	20 %	20.152,00
652815	2 st		Markhylsa till 10 x 10 cm stolpe. L: 50 cm. Passar till 652810-652814.	899,00	20 %	1.438,40

Fri frakt.

Summa SEK	**888.982,40**
Frakt	0,00
Moms	222.245,60
Totalsumma SEK	**1.111.228,00**

Tress Sport & Lek AB // Gasverksgatan 9 // 252 18 Helsingborg // 042-490 93 30
info@tress.se // Bankgiro: 736-9564 // Org nr: 556088-9734 // F-skattebevis

Besök oss på tress.se | tressutemiljö.se | mobilisdesign.se

RESERVATIONER OCH FÖRUTSÄTTNINGAR I SAMBAND MED MONTERINGS- OCH ANLÄGGNINGSARBETE

Installation

Tress Sport & Lek AB erbjuder montage i hela Sverige. Vi använder oss av specialutbildad personal med stort servicetänkande från start till mål. Våra produkter levereras med monteringsanvisningar. Våra installationstider som är angivna på vår hemsida och i vår katalog är endast för montering av själva produkten och innefattar inte avlastning, grävning, eventuell gjutning, tid för planering osv. Med tanke på att markförhållandena varierar stort så får man räkna in tidigare nämnda aspekter och göra en uppskattning utifrån dessa förhållanden. Det är inte ovanligt att den totala monteringstiden kan dubblas, ibland mer, jämfört med tiderna som står angivet för själva produkten. Kontakta oss gärna för tips och vägledning gällande detta.

Lekplats, sport och utemiljö
- Fria markförhållanden förutsätts så som fritt från berg, sprängsten och att det är möjligt att schakta enligt tillverkarens monteringsanvisningar kring säkerhetszon.
- Utsättning för el, vatten, och fiberledningar etc. utförs av beställare innan schaktning kan påbörjas.
- Vi ansvarar ej för utsättning av produkter vid projekt.
- Hörnor samt färdig höjd skall vara utsatt innan monteringsstart.
- Vi ansvarar ej för ledningar som inte märkts ut och skadats under entreprenaden.
- Marken förutsätts vara dränerad. Dräneringsarbete ingår ej i offerten.
- Åtkomst med maskiner/lastbil till arbetsyta utan behov av återställning.
- Tillgång till vattenutkast och el (230V) i närheten förutsätts.
- Tillgång till toalett/lunchutrymme i närheten förutsätts.
- Deponiavgifter för massor tillkommer.
- Bortforsling av emballage och överbliven schakt står beställaren för.
- Beställare tar emot gods och tillhandahålla detta på arbetsplatsen i anslutning till montering. Hjullastare eller truck krävs för att kunna lossa leveranser. Beställare ansvarar för att produkterna kan stå på skyddad plats från leverans till montering.
- Avspärrning med byggstaket av byggområdet tillkommer.
- Beställaren ansvarar för att produkterna får stå skyddade fram tills att eventuell betong torkat.
- Merarbete p.g.a. vandalisering i samband med montering debiteras.
- Efter en kort tids användning av installerade redskap bör beställaren se över och eventuellt efterspänna skruvar och bultar om det

behövs.Ovanstående gäller såvida annat inte skriftligen avtalats.

Tillägg vid Multiarena
- Beställaren ser till att alla markarbeten utförs.
- Efter håltagning och montering behöver ytan finjusteras/schaktas av beställaren innan läggning av konstgräs är möjligt.
- Fristående basketställningar sätts i sina hylsor av beställaren efter avslutad bränning, ca en vecka efter gjutning.
- Beställaren ansvarar för att ta bort stagning efter betongen har härdat.

Konstgräs
- Konstgräs sandfylls generellt med 15kg/kvm. Konstgräs kan läggas på befintlig asfalt eller bärlager.
- Beställaren tillhandahåller ett dränerat, packat och justerat bärlager som skall vara bomberad eller ha ett enkelsidigt fall och ha en tolerans på jämnhet av +/- 10mm på en 3 metersrätskiva.
- Ytan godkänns av utförare innan läggning.
- Beställaren tillhandahåller maskin för lyftning av 1100kg Big Bags när ytan ska sandas efter konstgräset är lagt.
- Vi rekommenderar att det läggs en asfalt-, plattrad eller tryckt träsarg runt om konstgräset som detta kan fästa i.
- Om vi skall avsluta mot någon typ av kantstöd, träsarg, asfalt, plattor, järn eller dylikt skall detta sitta på plats innan läggning.
- Tress kan ej ta ansvar över att konstgräset blåser upp i utsatta miljöer eller påverkas vid andra yttre händelser. I och med att konstgräset generellt sandfylls med 15 kg/kvm så det ärendast vid extremt väder i utsatt miljö som detta kan inträffa.
- Konstgräset blir alltid så jämnt som ytan undertill tillåter.
- Ytan på lekplatser och utemiljöer mäts upp efter läggning vilket innebär att kvadratmeter som är offererade både kan justeras upp och ned beroende på ytans verkliga storlek. Offerten är en uppskattning av det slutliga måttet.
- Under konstgräset till lekplats läggs en godkänd fallskyddspad enligt fallhöjden på redskapen.
- På multiarenorna kan man komplettera med en sviktpad för ett mjukare underlag när det främst spelas fotboll på ytan.

Fallskyddsplattor
- Beställaren tillhandahåller ett dränerat, packat och justerat bärlager som skall vara bomberad eller ha ett enkelsidigt fall och ha en tolerans på jämnhet av +/- 10mm på en 3 metersrätskiva.
- Vi rekommenderar att ytor med fallskyddsplattor ramas in med sarg efter läggning.

Platsgjuten gummi och Corkeen
- Beställaren tillhandahåller ett dränerat, packat och justerat bärlager som skall vara bomberad eller ha ett enkelsidigt fall och ha en tolerans på jämnhet av +/- 10mm på en 3 metersrätskiva.
- Om vi skall avsluta mot någon typ av kantstöd, träsarg, asfalt, plattor, järn eller dylikt skall detta sitta på plats innan läggning.
- Beställaren ser till att massan får torka ifred efter läggning, antingen med byggstaket eller vakt (då Tress ej kan ta ansvar för eventuella sabotage under torktiden). Om vatten finnstillgängligt minskar det härdningstiden betydligt.
- Beställaren tillhandahåller en maskin vid lossning samt framtransport till arbetsplats och ser till att materialet får stå skyddat.
- Ytan mäts upp efter läggning vilket innebär att kvadratmeter som är offererade både kan justeras upp och ned beroende på ytans verkliga storlek. Offerten är en uppskattning avslutliga måttet.

Ringmattor
- Ringmattor måste rensas om de fyllts med jord eller annat material för att uppfylla gällande fallskydd.

FÖRSÄLJNINGS- OCH LEVERANSVILLKOR

Beställning
- Beställning mottages på telefon; 042-490 93 30, e-mail; info@tress.se eller via vår hemsida; www.tress.se. - Man kan även beställa via mejl till sin direkta säljarkontakt.

Priser
- Alla priser är angivna exklusive moms och exklusive frakt.
- Tress Sport & Lek AB förbehåller sig rätten till konstruktion-, design- och prisändringar utan föregående meddelande.
- Vi reserverar oss mot eventuella tryckfel i katalog eller eventuella informationsfel på hemsidan.

Giltighet offert
Offerten är giltig i 1 månad från offertdatum. Vid offertdatum från den 1:e december och framåt är offerten giltig till den 31:e december innevarande år.

Betalningsvillkor
- Generellt 30 dagar netto från fakturadatum om inget annat avtalas.
- Föreningar har generellt 10 dagar netto från fakturadatum om inget annat avtalas.
- Alla produkter är Tress Sport & Lek ABs egendom tills det att fakturan är betald. Produkterna får inte konsumeras, säljas vidare eller sammanfogas/blandas med annan egendom innan fakturan är betald.
- Dröjsmålsränta debiteras enligt lag.
- Vid försäljning till privatpersoner gäller betalning med kreditkort eller via förskottsbetalning.

Leverans
- Samtliga ordrar levereras med gods-/budbil till angiven leveransadress eller till närmaste utlämningsställe. - Var noga med att kontrollera så att emballaget är helt och oöppnat. Kontrollera även antal kolli noggrant. - Alla avvikelser måste noteras på chaufförens fraktsedel och därefter direkt anmälas till Tress Sport & Lek AB. Om en avvikelse ej har noterats på fraktsedeln så har inte Tress Sport & Lek AB möjlighet att ersätta eventuell skada eller saknat gods.
- Tress Sport & Lek AB står inte för några merkostnader från beställare i samband med eventuella leveransförseningar, exempel på detta kan vara vite eller kringkostnader förenat med en senare leverans.
- Vi förbehåller oss rätten att stoppa en leverans som inte uppfyller de kvalitetskrav vi önskar vilket kan ge ökad leveranstid.
- Vi ansvarar inte för fraktbolagens tidsplanering och kan därför inte ansvara för exakt leveranstid. Vi ger en leveranstid som normalt sätt ska hålla under normala omständigheter.
- Vid större leveranser ombesörjer beställaren avlastningshjälp i form av truck eller annan maskin. Om beställare ej har möjlighet att ombesörja avlastningshjälp tillkommer en merkostnad för kranbil på minimum 1500:-.
- Leverans till privatperson sker efter betalning erhållits.

Frakt
Vid beställning så tillkommer en fraktkostnad till ett självkostnadspris om inget annat har avtalats.

Reklamation
Kontakta Tress Sport & Lek AB för att säkerställa att det är en godkänd reklamation eller om eventuellt produktfel kan avhjälpas. Ha alltid ett eller flera foton som kan visa reklamationens omfattning. Garanti och reklamation följer Köplagen.

Retur av produkt
Får endast göras i samråd med Tress Sport & Lek AB. En vara som tillverkats efter beställning och ej är lagervara tas ej i retur. Vid retur så betalar kunden frakt och emballage. För att få ersättning måste produkten vara i originalskick och i originalförpackning. Eventuell retur ska meddelas till Tress Sport & Lek AB inom 14 dagar från leveransdatum.

GDPR
Tress Sport & Lek AB hanterar din data internt och delar den aldrig med andra. Vi använder den endast för att göra din köpupplevelse så bra som möjligt. Vi följer EU:s persondataförordning.

OFFERT

Nr **119249**
Datum **2022-04-21**
Utskriftsdatum **2022-04-22**
Vår ref. **Johannes Nord**

Frågor beträffande denna offert besvaras av
Jonna Hjertquist på tel +46 48 057 809

Leveransadress

Kund
Borgholms Kommun
Box 20
387 21 BORGHOLM

- Oljad ek i utomhusmiljö kräver underhåll vid minst ett tillfälle varje år -

- Montering med markarbete ingår ej -

- Vid reklamation eller andra ärenden kring denna beställning vänder ni er till Input Interiör i Kalmar -

Er ref.	**Julia Hallstensson 0485-883 48**
Er förfrågan	
Kundnr	**330256**
Kund telefon	**0485-88000**
Kund Org/Vatnr	**212000-0795 / SE212000079501**
Leveransvillkor	**Enl. Kommentusavtal**
Leveranssätt	**Vår Bil**
Leveranstid	**-**
Bet.villkor	**30 Dagar Netto**

Radspecifikation		Antal	Á-pris	Belopp
Märke:				
10/0	Bänk Vroom 617 Ribbor i Oljad ek Lack	10	21,120.00	211,200.00
Märke:				
20/0	Bänk Vroom 617 Ribbor i Oljad ek Cortenplåt	10	20,570.00	205,700.00
Märke:				
25/0	Bänk Vroom 617 Ribbor i Furu Lack	10	16,280.00	162,800.00
Märke:				
30/0	Bänk Vroom 617 Ribbor i furu Cortenplåt	10	15,840.00	158,400.00
Märke:				
40/0	Frakt och Emballage			7,500.00
Märke:				
45/0	Bakgavellift			1,500.00

OFFERT

Nr	**119249**	Sida	**2**
Datum	**2022-04-21**		465
Utskriftsdatum	**2022-04-22**		
Vår ref.	**Johannes Nord**		

Frågor beträffande denna offert besvaras av
Jonna Hjertquist på tel +46 48 057 809

Radspecifikation	Antal	Á-pris	Belopp
Märke:			
50/0 Montering av ben på varje bänk ingår utan extra kostnad Gäller ej förankring i marken			

Summa exkl. moms: 747,100.00

Moms tillkommer på ovanstående priser.

Vi tackar för er förfrågan och har härmed nöjet att offerera enligt ovanstående.
Med Vänliga Hälsningar

Input interiör KC AB

Leveransvillkor

För montering i vägg, golv och tak samt vid montering, demontering och flytt av befintliga möbler tillkommer en kostnad om 585 SEK per påbörjad timma / montör.
Miljöavgift tillkommer med 1% av ordervärdet.
Fraktkostnad debiteras, max 3000 SEK /avrop
Faktisk fraktkostnad tillkommer på order under 20 000 SEK.
För inbärning och utplacering av möbler på anvisad plats tillkommer 585 SEK per påbörjad timma / montör.

Äganderättsförbehåll

Varorna är försedda med ett äganderättsförbehåll.
Detta innebär att ägandet av varorna övergår till köparen först när varorna är fullt betalda.
Läs mer om detta och övriga försäljningsvillkor i www.inputinterior.se/fv/fv.pdf

HJÄLP OSS ATT VÄRNA OM MILJÖN

Input interiör erbjuder fakturor i PDF-format via e-post alternativt e-faktura. Ett bra miljöval med säker och snabb hantering.
För att ansluta, maila ert kundnummer till ekonomi@inputinterior.se och meddela vilket alternativ ni önskar. Tack på förhand.

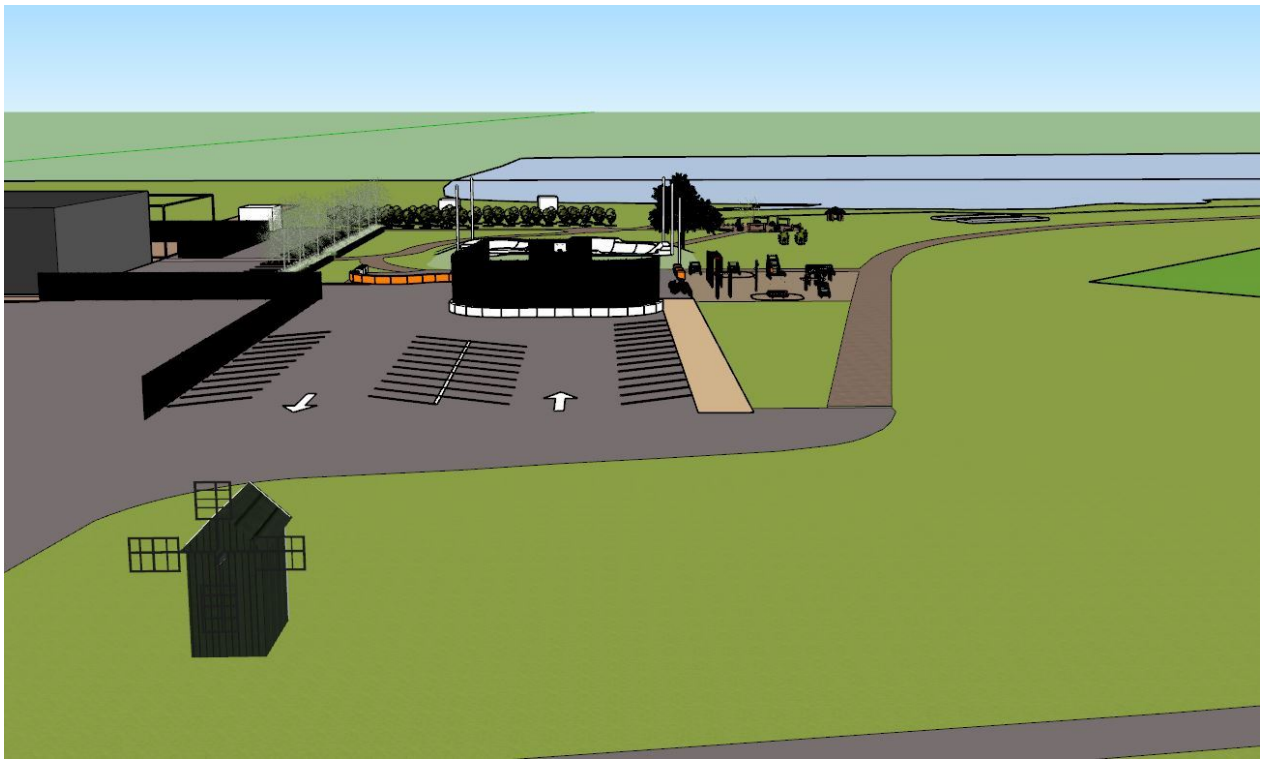

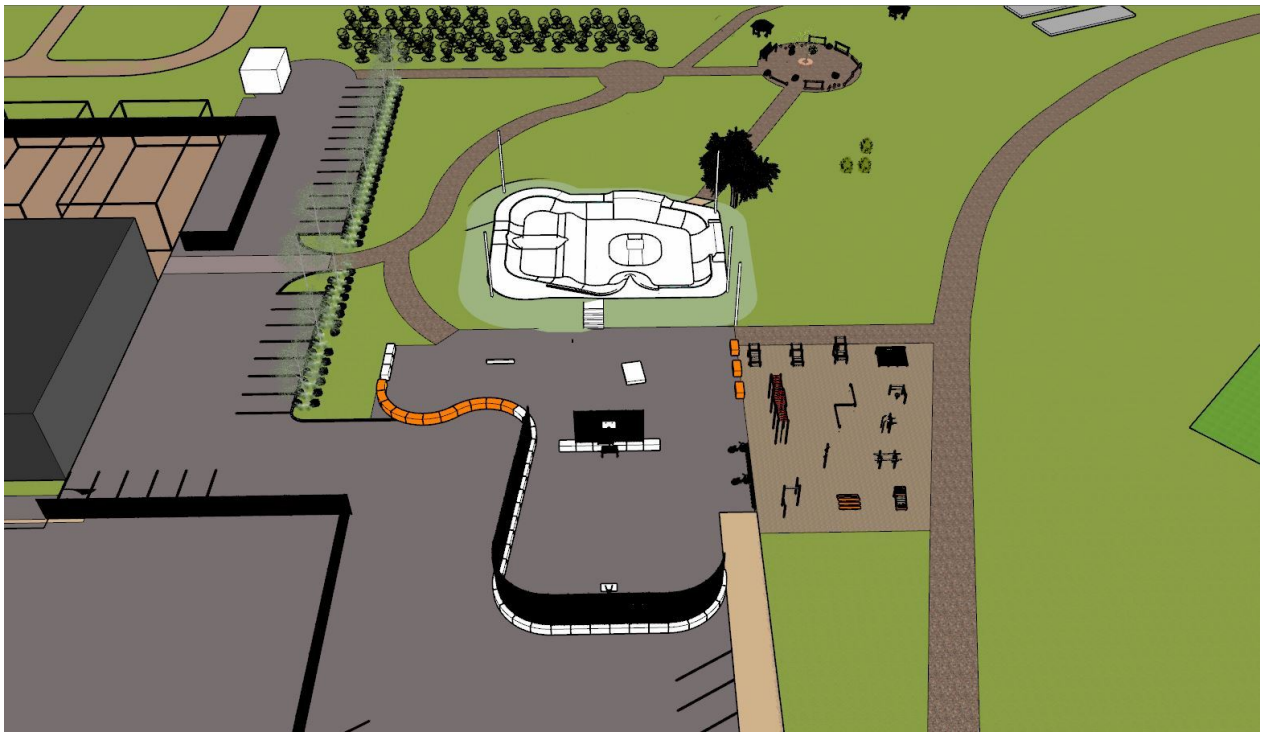

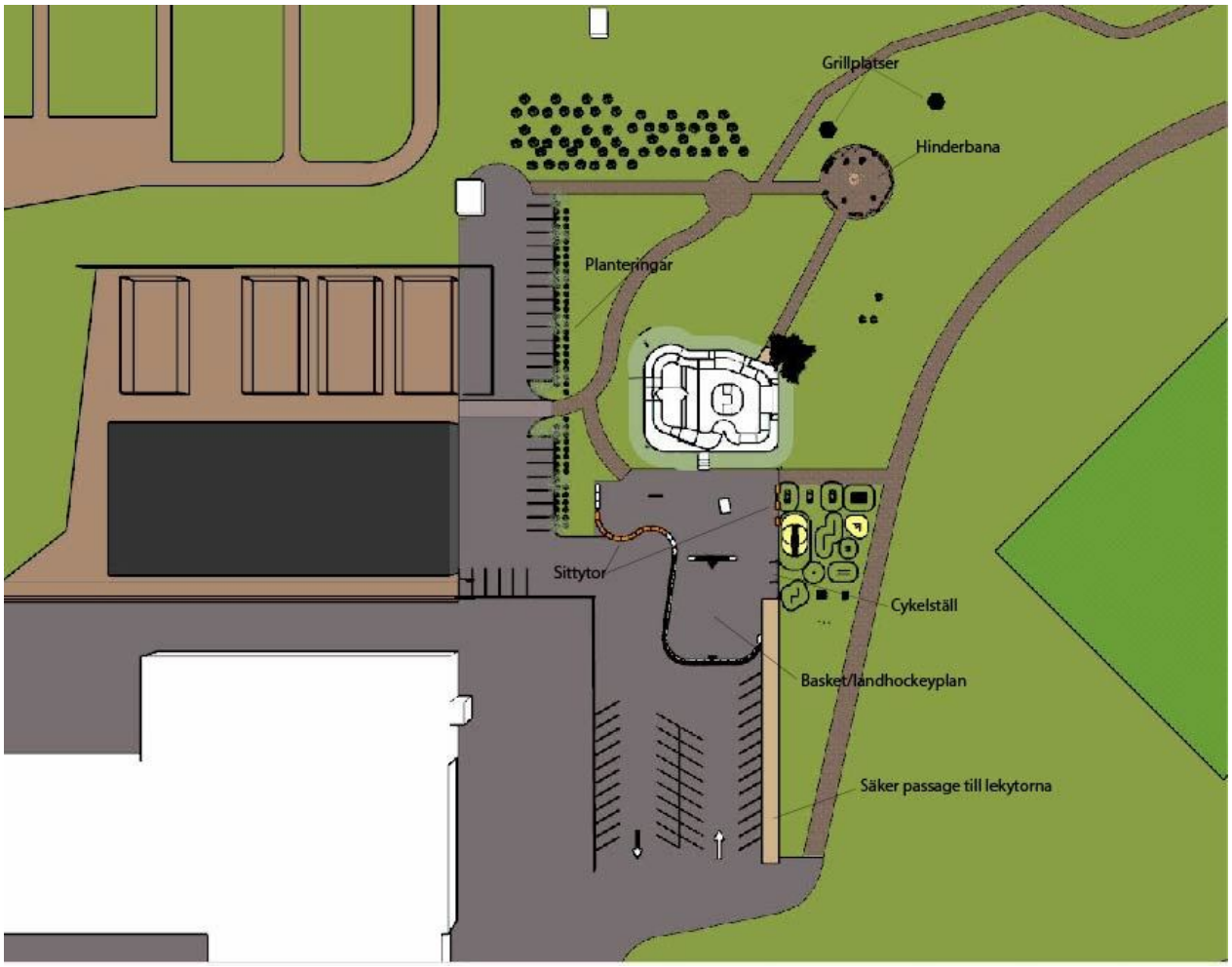
Grillplatser
Hinderbana
Planteringar
Sittytor
Cykelställ
Basket/landhockeyplan
Säker passage till lekytorna

§ 88 Dnr 2022/90 253 KS

Försäljning av fastigheten Plogen 1, Rosenfors

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige

att sälja fastigheten Plogen 1 till tomträttsinnehavaren för 221 400 kronor.

Ärendebeskrivning

Fastigheten Plogen 1 är upplåten med tomträtt. På fastigheten finns en byggnad tillhörande tomträttsinnehavaren. Tomträttsavtalet löper på 10 års intervaller med en uppsägningstid på två år. Nuvarande avtalsperiod löper fram till 2026-04-30. Tomträttsinnehavaren har haft en långtgående kontakt med kommunen om att få köpa loss fastigheten. Tillväxtavdelningen har i dialog med upphandlad fastighetsmäklare i Fastighetsbyrån värderat marken till ca 100 kronor per kvadratmeter. Detta med hänvisning till den starka besittningsrätten som tomträttsinnehavaren har samt att kommunen även måste lösa in befintlig byggnad i det fall kommunen önskar återta marken. Fastighetens storlek är 2 214 kvadratmeter varpå värderad köpeskilling skulle vara 221 400 kronor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2022-04-07.

Bedömning

Tomträtten utgör inte en framtida markreserv i och med bildandet av ny detaljplan i Rosenfors.

Konsekvensanalys

Kommunen har möjlighet att säga upp tomträttsavtalet för omförhandling av tomträttsavgälden. Detta skall ske senast 2024-06-30 och ny avgäld börjar gälla from 2026-05-01. Idag är avgälden på 4 428 kronor per år.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen för beredning
Kommunfullmäktige för avgörande
Ekonomichef
Tillväxtchef

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-02-23

Beteckning
.

471

Ert datum

Er beteckning

Handläggare
Alexander Sundstedt
Mark- och exploateringsstrateg

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse försäljning av fastigheten Plogen 1, Rosenfors

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige

att sälja fastigheten Plogen 1 till tomträttsinnehavaren för 221 400 kronor.

Ärendebeskrivning

Fastigheten Plogen 1 är upplåten med tomträtt. På fastigheten finns en byggnad tillhörande tomträttsinnehavaren. Tomträttsavtalet löper på 10 års intervaller med en uppsägningstid på två år. Nuvarande avtalsperiod löper fram till 2026-04-30. Tomträttsinnehavaren har haft en långtgående kontakt med kommunen om att få köpa loss fastigheten. MEX har i dialog med upphandlad fastighetsmäklare i Fastighetsbyrån värderat marken till ca 100 kronor per kvadratmeter. Detta med hänvisning till den starka besittningsrätten som tomträttsinnehavaren har samt att kommunen även måste lösa in befintlig byggnad i det fall kommunen önskar återta marken. Fastighetens storlek är 2 214 kvadratmeter varpå värderad köpeskilling skulle vara 221 400 kronor.

Bedömning

Tomträtten utgör inte en framtida markreserv i och med bildandet av ny detaljplan i Rosenfors.

Konsekvensanalys

Kommunen har möjlighet att säga upp tomträttsavtalet för omförhandling av tomträttsavgälden. Detta skall ske senast 2024-06-30 och ny avgäld börjar gälla from 2026-05-01. Idag är avgälden på 4 428 kronor per år.

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Alexander Sundstedt
Mark- och exploateringsstrateg

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Ekonomichef
Tillväxtchef

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon
0485-88 338

Telefax

e-mail / www
Alexander.Sundstedt@borgholm.se
http://www.borgholm.se

§ 81 Dnr 2021/70 008 KS

E-Förslag: Parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå kommunstyrelsen

att erbjuda boende utmed gågatuområdet (västra delen av Storgatan med intilliggande vägar) i Borgholms stad att få parkera anvisat område i centrala Borgholm under gågatuperioden 2022-05-25 till 2022-08-31.

Härutöver föreslås kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att avslå E-förslaget med hänvisning till att E-förslagets syfte delvis uppfylls i och med att boende utmed gågatuområdet i Borgholms stad kommer att erbjudas anvisad parkering under gågatuperioden samt att de administrativa åttagandena som ett parkeringstillstånd för fastboende i Borgholm skulle vara större än nuvarande organisation klarar av.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige 2021-03-15 § 17 anmälde ett E-förslag om parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun för beredning av kommunstyrelsen.

Förslaget lyder som följer:

Vissa av oss som är fastboende i kommunen (personligen bor jag i Borgholm) har behov av att parkerabilen på gatan. Detta är på många gator tillåtet, dock max 24 timmar i sträck. Alltså måste bilen flyttas minst en gång per dygn.

För oss som inte har behov av att köra bilen varje dag blir detta lite konstigt. Dels är det inte alltid möjligt, ifall vi exempelvis skulle vara borta i mer än 24 timmar utan att ta med bilen (bussen är ju miljövänligare) eller om vi på grund av sjukdom inte har möjlighet till detta.

Dessutom är det ju väldigt dåligt för miljön att tvingas köra bilen varje dag trots att vi inte har något behov av det. I dessa upplysta tider när vi försöker göra allt vi kan för att rädda miljön så känns det konstigt att vi ska behöva välja mellan att skada miljön eller riskera felparkeringsavgift.

Mitt förslag är därför att vi som är fastboende i kommunen ska kunna ansöka om parkeringstillstånd för att få parkera på gatan längre än 24 timmar. Förslagsvis är ett sådant tillstånd bundet till bilens registreringsnummer och bostadsort, och max ett tillstånd per person (eller annan rimlig gräns). Om tillståndet ska ha en tidsgräns för hur länge man får parkera med tillståndet utan att flytta bilen så föreslår jag en vecka.

Förslaget fick 29 röster och sex kommentarer.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse, 2022-04-07.

E-förslag.

Kommunfullmäktige 2021-03-15 § 17.

Summering av röster och kommentarer på E-förslag, 2022-03-04.

Bedömning
Kommunledningsförvaltningen bedömer att fördelen och behoven av boendeparkeringstillstånd i nuläget inte överväger kostnaden kopplat till den administration förslaget skulle innebära. Boendeparkering prövades intill Victoriaskolan och vid kv Hökeb under sommaren 2021 och efterfrågan var mycket låg. I de fall behov finns av att parkera bilen en längre tid i Borgholm finns redan idag en sjudygnsparkering i anslutning till Ölands utbildningscenter. Dessa platser bedöms idag täcka behovet.

Beslut skickas till
Kommunstyrelsen för beredning
Kommunfullmäktige för avgörande

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-03-04

Beteckning
2021/70 008

Ert datum

Er beteckning

Handläggare
Anders Magnusson
Tillväxtchef

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse - E-Förslag: Parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att erbjuda boende utmed gågatuområdet (västra delen av Storgatan med intilliggande vägar) i Borgholms stad att få parkera anvisat område i centrala Borgholm under gågatuperioden 2022-05-25 till 2022-08-31.

Härutöver föreslås kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att avslå E-förslaget med hänvisning till att E-förslagets syfte delvis uppfylls i och med att boende utmed gågatuområdet i Borgholms stad kommer att erbjudas anvisad parkering under gågatuperioden samt att de administrativa åttagandena som ett parkeringstillstånd för fastboende i Borgholm skulle vara större än nuvarande organisation klarar av.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige 2021-03-15 § 17 anmälde ett E-förslag om parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun för beredning av kommunstyrelsen.

Förslaget lyder som följer:

Vissa av oss som är fastboende i kommunen (personligen bor jag i Borgholm) har behov av att parkerabilen på gatan. Detta är på många gator tillåtet, dock max 24 timmar i sträck. Alltså måste bilen flyttas minst en gång per dygn.

För oss som inte har behov av att köra bilen varje dag blir detta lite konstigt. Dels är det inte alltid möjligt, ifall vi exempelvis skulle vara borta i mer än 24 timmar utan att ta med bilen (bussen är ju miljövänligare) eller om vi på grund av sjukdom inte har möjlighet till detta.

Dessutom är det ju väldigt dåligt för miljön att tvingas köra bilen varje dag trots att vi inte har något behov av det. I dessa upplysta tider när vi försöker göra allt vi kan för att rädda miljön så känns det konstigt att vi ska behöva välja mellan att skada miljön eller riskera felparkeringsavgift.

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon

Telefax

e-mail / www
Anders.Magnusson@borgholm.se
http://www.borgholm.se

Mitt förslag är därför att vi som är fastboende i kommunen ska kunna ansöka om parkeringstillstånd för att få parkera på gatan längre än 24 timmar. Förslagsvis är ett sådant tillstånd bundet till bilens registreringsnummer och bostadsort, och max ett tillstånd per person (eller annan rimlig gräns). Om tillståndet ska ha en tidsgräns för hur länge man får parkera med tillståndet utan att flytta bilen så föreslår jag en vecka.

Förslaget fick 29 röster och sex kommentarer.

Beslutsunderlag

E-förslag.

Kommunfullmäktige 2021-03-15 § 17.

Summering av röster och kommentarer på E-förslag, 2022-03-04.

Bedömning

Kommunledningsförvaltningen bedömer att fördelen och behoven av boendeparkeringstillstånd i nuläget inte överväger kostnaden kopplat till den administration förslaget skulle innebära. Boendeparkering prövades intill Victoriaskolan och vid kv Hökeb under sommaren 2021 och efterfrågan var mycket låg. I de fall behov finns av att parkera bilen en längre tid i Borgholm finns redan idag en sjudygnsparkering i anslutning till Ölands utbildningscenter. Dessa platser bedöms idag täcka behovet.

Tillväxtavdelningen

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Jan-Åke Johansson
Chef Gata-park

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för beredning
Kommunfullmäktige för avgörande

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-03-04

Beteckning
2021/70 008

476

Ert datum

Er beteckning
201118-forslag-DP40

Handläggare
Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Summering av röster och kommentarer på E-förslag

Ärendebeskrivning

Förslaget har fått 29 röster.

Sex kommentarer har lämnats förslaget:

1. Ett p -tillstånd skall gälla alla mantalsskrivna personer i Borgholms kommun, INTE endast EN bil. Vi på landet är mycket beroende av bilen inte minst för att komma till våra arbeten. Därför skall tillstånd ges till alla invånare i kommunen som söker tillstånd för parkering. – boende på postort Borgholm
2. Till alla medborgare även till oss som bor på landet – boende på postort Löttorp
3. Jag som också har bil, stödjer detta förslag till hundra procent! Det skulle underlätta mycket för oss som är fastboende här i Borgholms stad. – boende på postort Borgholm
4. Tycker det vore jättebra om detta förslag går igenom – boende på postort Borgholm
5. Gärna för fler bilar då man har fler bilar i familjen. – boende på postort Borgholm
6. Bra ide, men var skall den placeras? För jag förmodar att det inte gäller innerstaden med den redan ansträngda parkeringssituationen. I så fall kommer det att få till följd att de flesta platser kommer att vara upptagna eftersom det blir långtidsparkering. Tror inte att handlarna jublar. – boende på postort Borgholm

Ett liknande förslag har tidigare lämnats som lydde ”Vi som bor runt torget i Borgholm har svårt med parkering av våra bilar, särskilt under turistsäsongen. Vore bra om vi fick ett parkeringstillstånd att sätt i bilrutan och slippa p-bot.”. Det förslaget fick inte tillräckligt med stöd. Till det förslaget lämnades två kommentarer:

1. Eftersom jag själv har bil och det är alltid trassligt under sommar perioden med parkering, så tycker jag att vi som är fastboende borde kunna få denna förmån. – boende på postort Borgholm
2. Ett förslag är att en längre parkeringstid även skulle gälla oss företagare som är på ett arbete runt om i centrala Borgholm, som varar längre än 2 timmar. I dagsläget måste vi gå iväg från arbetet för att flytta bilen, vilket gör att vi blir avbrutna. – boende på postort Löttorp

Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Postadress
Box 52
38721 Borgholm

Telefon
0485-88 354

Telefax

e-mail / www
Jonatan.Wassberg@borgholm.se
http://www.borgholm.se

§ 17 Dnr 2021/70 008 KS

Anmälan: E-Förslag: Parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun

Beslut
Kommunfullmäktige lämnar medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Det noteras att förslagsställaren ska bjudas in till det sammanträde där förslaget slutligt behandlas.

Ärendebeskrivning
Kim Johnsson föreslår följande i ett e-förslag som är inskickat 2020-11-18 och fått minst 25 röster av Borgholms kommuninvånare:

Vissa av oss som är fastboende i kommunen (personligen bor jag i Borgholm) har behov av att parkera bilen på gatan. Detta är på många gator tillåtet, dock max 24 timmar i sträck. Alltså måste bilen flyttas minst en gång per dygn.

För oss som inte har behov av att köra bilen varje dag blir detta lite konstigt. Dels är det inte alltid möjligt, ifall vi exempelvis skulle vara borta i mer än 24 timmar utan att ta med bilen (bussen är ju miljövänligare) eller om vi på grund av sjukdom inte har möjlighet till detta.

Dessutom är det ju väldigt dåligt för miljön att tvingas köra bilen varje dag trots att vi inte har något behov av det. I dessa upplysta tider när vi försöker göra allt vi kan för att rädda miljön så känns det konstigt att vi ska behöva välja mellan att skada miljön eller riskera felparkeringsavgift.

Mitt förslag är därför att vi som är fastboende i kommunen ska kunna ansöka om parkeringstillstånd för att få parkera på gatan längre än 24 timmar. Förslagsvis är ett sådant tillstånd bundet till bilens registreringsnummer och bostadsort, och max ett tillstånd per person (eller annan rimlig gräns). Om tillståndet ska ha en tidsgräns för hur länge man får parkera med tillståndet utan att flytta bilen så föreslår jag en vecka.

Beslutsunderlag
E-förslaget, 2020-11-18.

Dagens sammanträde
Presidiet föreslår att e-förslaget skickas till kommunstyrelsen för ställningstagande och beslut.

Yrkande
Per Lublin (ÖP) yrkar att fullmäktige ska fatta beslut i ärendet.

Ordförande drar tillbaka sitt förslag och konstaterar att det finns ett förslag till beslut.

Beslut skickas till
Kommunstyrelsen

Skicka in ditt förslag

Ärendenummer	201118-forslag-DP40
Inskickat	2020-11-18 16:11

E-förslag

Rubrik	Parkeringstillstånd till fastboende i Borgholms kommun
Förslagstext	Vissa av oss som är fastboende i kommunen (personligen bor jag i Borgholm) har behov av att parkera bilen på gatan. Detta är på många gator tillåtet, dock max 24 timmar i sträck. Alltså måste bilen flyttas minst en gång per dygn. För oss som inte har behov av att köra bilen varje dag blir detta lite konstigt. Dels är det inte alltid möjligt, ifall vi exempelvis skulle vara borta i mer än 24 timmar utan att ta med bilen (bussen är ju miljövänligare) eller om vi på grund av sjukdom inte har möjlighet till detta. Dessutom är det ju väldigt dåligt för miljön att tvingas köra bilen varje dag trots att vi inte har något behov av det. I dessa upplysta tider när vi försöker göra allt vi kan för att rädda miljön så känns det konstigt att vi ska behöva välja mellan att skada miljön eller riskera felparkeringsavgift. Mitt förslag är därför att vi som är fastboende i kommunen ska kunna ansöka om parkeringstillstånd för att få parkera på gatan längre än 24 timmar. Förslagsvis är ett sådant tillstånd bundet till bilens registreringsnummer och bostadsort, och max ett tillstånd per person (eller annan rimlig gräns). Om tillståndet ska ha en tidsgräns för hur länge man får parkera med tillståndet utan att flytta bilen så föreslår jag en vecka.
Namn	Kim Johnsson
E-post	kimjohnsson@gmail.com

§ 82 Dnr 2022/82 000 KS

Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen

att anta riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet enligt förslag.

Ärendebeskrivning

Landets kommuner och regioner är efter en ändringa av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Länsstyrelsen i Stockholm har tillsammans med Sametinget, ett nationellt uppföljningsansvar och fokuserar för närvarande just på arbetet med mål och riktlinjer.

Kommunledningsförvaltningen har utarbetat förslag till mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. Förslaget har utgått från grannkommunen Mörbylångas mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet, antagen av deras kommunfullmäktige 2021-11-29 § 25.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2022-04-07.

Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet, 2022-04-07.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen för antagande

Borgholms kommun

Tjänsteskrivelse

Datum	Beteckning	
2022-04-07	2022/82 000	481
Ert datum	Er beteckning	

Handläggare
Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Till kommunstyrelsens arbetsutskott

Tjänsteskrivelse - Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen

att anta riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet enligt förslag

Ärendebeskrivning

Landets kommuner och regioner är efter en ändringa av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Länsstyrelsen i Stockholm har tillsammans med Sametinget, ett nationellt uppföljningsansvar och fokuserar för närvarande just på arbetet med mål och riktlinjer.

Kommunledningsförvaltningen har utarbetat förslag till mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. Förslaget har utgått från grannkommunen Mörbylångas mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet, antagen av deras kommunfullmäktige 2021-11-29 § 25.

Beslutsunderlag

Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet, 2022-04-07.

Linda Hedlund
Utvecklingsstrateg

Jonatan Wassberg
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för antagande

Postadress	Telefon	Telefax	e-mail / www
Box 52 38721 Borgholm	0485-88 354		Jonatan.Wassberg@borgholm.se http://www.borgholm.se

Riktlinjer med mål för det minoritetspolitiska arbetet

Antagen av här skriver du när instans/chef antog styrdokumentet

Reviderad av här skriver du när instans/chef reviderat styrdokumentet

Revideras senaste här skriver du när dokumentet senast ska revideras. Detta ska ske inom 48 månader (4 år) efter dokumentet antagits om inte dokumentet formulerar en anledning varför det ska gälla en längre period

Titel är dokumentansvarig

Innehållsförteckning

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet 3

Inledning 3
Riktlinjer 3
Information om rättigheter 3
Delaktighet och inflytande 4
Skydda och främja språk och kultur 4
Äldreomsorg på minoritetsspråk 4
Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter 5
Genomförande 5
Revidering 6

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Inledning

Den 1 januari 2019 trädde förstärkningar i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) i kraft vilket bland annat innebär att kommuner och regioner är skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Det här styrdokumentet ger en introduktion till nationella minoriteter och minoritetsspråk i Sverige samt de åtaganden och lagar som reglerar de rättigheter som nationella minoriteter och minoritetsspråkens användare har. Vidare beskriver riktlinjerna kommuners skyldigheter utifrån lagstiftning samt mål och riktlinjer för hur Borgholms kommun ska leva upp till lagstiftningen. Riktlinjerna visar också ansvarsfördelningen för det minoritetspolitiska arbetet i kommunen.

I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Det är upp till varje enskild individ att själv avgöra om denne anser sig tillhöra en eller flera nationella minoriteter. Samhället kan därför inte ställa några krav på någon att styrka sin tillhörighet. De nationella minoritetsspråken anges i språklagen (2009:600) och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) beskriver nationella minoriteters rättigheter. Den ringar in fem rättighetsområden av särskild vikt:

- Information om rättigheter.
- Skydda och främja minoriteters språk och kultur.
- Ge minoriteter inflytande i frågor som rör dem.
- Äldreomsorg på minoritetsspråk.
- Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter.

Utöver minoritetslagen finns nationella minoriteters rättigheter främst reglerade i Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk samt i språklagen. Utöver dessa innehåller bibliotekslagen, skollagen och socialtjänstlagen bestämmelser om nationella minoriteters rättigheter.

Riktlinjer

Målet för Borgholms kommuns arbete är, i likhet med den nationella minoritetspolitiken, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Syftet med riktlinjerna är att se till att Borgholms kommun lever upp till de skyldigheter som lagstiftningen garanterar de nationella minoriteterna. Riktlinjerna beskriver kommunens arbete och hur ansvaret är fördelat samt vägleder verksamhetsområdena i arbetet med minoritetslagen. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att samordna kommunens minoritetspolitiska arbete. Dessa riktlinjer riktar sig till samtliga verksamhetsområden och förtroendevalda i Borgholms kommun.

Information om rättigheter

”Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande information om de nationella minoriteternas rättigheter finns tillgänglig på kommunens hemsida.

Delaktighet och inflytande

”Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.” ”Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.” ”Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Samtliga nämnder ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna dessa samråd.
- Samråden ska ske genom en strukturerad dialog för att kunna ta hänsyn till de nationella minoriteternas synpunkter och behov inför att ett beslut ska fattas.
- I synnerhet barns och ungas möjlighet till inflytande och samråd i frågor som rör dem ska underlättas. Nämnderna ska anpassa formerna för inflytande till deras förutsättningar.

Skydda och främja språk och kultur

”Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.” Språklagen (2009:600)

”Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

”En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.” (grundskolan, grundsärskolan, specialskolan) Skollagen (2010: 800)

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken” Bibliotekslagen (2013:801).

- Utbildningsnämnden ansvarar för att erbjuda elever inom grundskolan, grundsärskolan och specialskolan, som tillhör någon av de nationella minoriteterna, modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk samt informera vårdnadshavare om denna rättighet.
- De nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i nämndernas ordinarie verksamheter, till exempel i bibliotekens utbud av litteratur, tidskrifter och annan media.
- Kulturutskottet, under kommunstyrelsen, ansvarar för att informera om möjligheten för nationella minoriteter att bilda föreningar och söka de föreningsbidrag som kommunen erbjuder kulturföreningar med flera.

Äldreomsorg på minoritetsspråk

”En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch,

meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.”

”Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet”. Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

”Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden av äldre människor”. Socialtjänstlagen (2001:453).

- Om det finns personal som behärskar de nationella minoritetsspråken, och vill använda språket i tjänsten, ska den som begär det erbjudas möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen på nationellt minoritetsspråk.
- Socialnämnden ska inhämta information om vilka språkkunskaper som personalen inom äldreomsorgen har och som de vill använda i tjänsten, inklusive kunskaper inom minoritetsspråken.
- Socialnämnden ska vid rekrytering av personal inom äldreomsorgen beakta de sökandes språkkunskaper, inklusive kunskaper inom minoritetsspråken och minoriteternas kultur.

Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

”Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdande för part, om ärenden kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.”

”Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.” Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

- Om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska, och vill använda språket i tjänsten, ska nämnderna erbjuda enskilda personer att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende.
- Samtliga nämnder ska inhämta information om vilka språkkunskaper medarbetarna har, inklusive kunskaper inom finska, meänkieli och samiska, och som de vill använda i tjänsten.
- Om det finns behov ska nämnderna arbeta för att det finns personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska som kan hjälpa personer vid kontakt med nämnderna i enskilda ärenden.

Genomförande

Implementering är en viktig fas för att styrdokument ska få genomslagskraft och bli verkningsfullt. Respektive nämnd har huvudansvaret för förankring och införande av styrdokument. Kommunens förvaltning ansvarar för verkställandet av det konkreta arbetet att integrera styrdokumenten i sina verksamheter så att rutiner, arbetsuppgifter och beslut utförs i enlighet med styrdokumenten. Varje chef, inom den verksamhet som berörs av styrdokumentet, ska kommunicera styrdokumentet i verksamheten, det vill säga se till att styrdokumentets innehåll är känt bland medarbetarna och att dokumentet efterlevs samt följs upp i den egna verksamheten.

Revidering

Större ändringar och ändringar av principiell karaktär beslutas av kommunstyrelsen. Mindre ändringar av redaktionell karaktär beslutas av dokumentansvarig. Då riktlinjer gäller tills vidare görs revidering vid behov. Översyn av revideringsbehov görs dock minst vart fjärde år från senaste revidering eller fastställande av dokumentansvarig.

§ 90 Dnr 2021/41 041 KS

Årsredovisning 2021 Samordningsförbundets verksamhet

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att godkänna årsredovisning 2021 för Samordningsförbundet i Kalmar län.

att kommunfullmäktige fattar beslut om ansvarfrihet för styrelsen och dess ledamöter ansvarsfrihet för år 2021.

Ärendebeskrivning

Samordningsförbundet i Kalmar län översänder årsredovisning och re-visionsberättelse 2021 till medlemskommunerna för prövning om årsredovisningen kan godkännas och om styrelsen ska beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Brev till medlemmar i Samordningsförbundet Kalmar län, 2022-03-29.

Årsredovisning 2021 med bilagor, 2022-03-29.

Revisionsberättelse Samordningsförbundet 2021 signerad, 2022-03-29.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen för beredning
Kommunfullmäktige för avgörande

Datum: 2022-03-29

Till Samordningsförbundets medlemmar

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2021 för Samordningsförbundet i Kalmar län

I enlighet med Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FinsamL) översändes till förbundsmedlemmarna:

- Årsredovisning för 2021
- Rapport Granskning av årsredovisning 2021
- Rapport Granskning av god ekonomisk hushållning 2021
- Rapport över basgranskning 2021
- Revisionsberättelsen för 2021

Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om årsredovisningen kan godkännas och om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet.

När frågan om ansvarsfrihet har prövats av medlemmarna önskar Samordningsförbundet få besked om detta.

För Samordningsförbundet i Kalmar län

Joakim Ivarsson
Förbundschef

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Samordningsförbundet i Kalmar län

Årsredovisning 2021

Beslutad av styrelsen 2022-03-18

Signering av justerare på varje sida

Ordförande har ordet

2021 innebar fortsatta utmaningar för Samordningsförbundet Kalmar län inte bara för verksamheten utan även för beslutsfattarna. Vi har genom att vara en flexibel styrelse lyckats genomföra de planerade styrelsemötena och därmed gett verksamheten det stöd som den behövt.

Eftersom vi har långsiktiga insatser så har det inneburit att verksamheten kunnat fortsätta trots att vi levt under en pandemi och resultaten visar på att vi kunnat uppfylla de mål som vi satt upp.

Förutom de individinriktade insatserna runtom i länet arbetar förbundet med att generellt främja samverkan mellan medlemmarna genom de lokala samverkansgrupperna. I dessa grupper ingår representanter för de fyra myndigheterna.
I styrelsen får vi ofta höra att de olika samverkansgrupperna, insatsernas arbetsgrupper och styrgruppen bidrar till att skapa goda relationer mellan myndigheterna, korta och enkla kommunikationsvägar och förståelse och förtroende för varandras arbete. Detta gynnar naturligtvis i slutänden individen som är i behov av myndigheternas stöd och det känns mycket positivt.

Resultatmässigt så är det glädjande att vi fortsätter att i stort sett nå upp till målet om att 30% av deltagarna skall ha egenförsörjning efter insatsen. 2021 var målsättningen att vi skulle ha fokus på varför vi inte lyckas med de 70% som inte når målet om självförsörjning, men på grund av pandemin har det kommit lite i skymundan. Min målsättning är att vi 2022 pandemi eller ej, så ska vi fokusera på att utveckla processerna runt de som inte når målet om egenförsörjning och få en kunskapsspridning om detta i länet.

Jag vill framföra ett stort tack till de fantastiska människor som jobbar på vårt förbund, till de som jobbar i våra insatser utan er vore vi ingenting, Jag är också glad och stolt som ordförande att vi har en engagerad styrelse som är med och brinner för våra frågor.
Tillsammans är vi med och hjälper människor till ett bättre liv!

Jonas Erlandsson
ordförande

Signering av justerare
på varje sida

Innehållsförteckning sida

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 4

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling 4
1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 5
1.3. Händelser av väsentlig betydelse 5
1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten 5
1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning 6
1.6. Väsentliga personalförhållanden 15
1.7. Förväntad utveckling 15

2. DRIFTSREDOVISNING 16
3. RESULTATRÄKNING 16
4. BALANSRÄKNING 17
5. KASSAFLÖDESANALYS 18
6. REDOVISNINGSPRINCIPER 18
7. NOTER 19
8. STYRELSENS UNDERSKRIFT 22
9. BILAGOR 24-

Signering av justerare
på varje sida

1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen beskriver områden i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar. Förvaltningsberättelsens struktur följer RKR:s rekommendation R15, med vissa tillämpningar i förhållande till Finsam-förbundens struktur.

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetår 2021.

Till redovisningen hör 9 bilagor från de insatser förbundet finansierar.

Organisation
Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Kalmar län samt Kalmar läns tolv kommuner som medlemmar. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

Uppdrag
De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar Samordningsförbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna.
Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering
Samordningsförbundet i Kalmar län finansieras via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hälften av medlen, Region Kalmar län med en fjärdedel och länets tolv kommuner med resterande fjärdedel.

Verksamhetsidé och vision
Samordningsförbundets verksamhetsidé är att arbeta med långsiktiga individinriktade insatser som består över tid. Förbundets vision är att fortsätta utveckla insatserna kontinuerligt så att de är relevanta och följer samhällsutvecklingens och individernas behov. Under 2021 har förbundet haft som ambition att arbeta med lunchseminarium med aktuella föreläsare och områden som kan vara till nytta för personal inom medlemmarnas organisationer. Även kompetensutveckling inom metoder som är framgångsrika i arbetet med individer med komplex problematik.

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	*16 183 999*	*16 401 991*	16 689 486	16 301 459	14 222 818	12 465 409
Verksamhetens kostnader	*14 938 120*	*15 997 575*	17 370 348	15 424 856	13 540 765	11 951 502
Årets resultat	*1 245 879*	*404 416*	-680 862	876 603	682 232	513 907
Soliditet (eget kapital)	*4 058 448*	*2 812 569*	2 408 153	3 089 133	2 212 530	1 530 298
Antal anställda	*2,8*	*2,8*	2,8	2,8	2,5	2,5

Signering av justerare på varje sida

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Verksamhetsår 2021 hade förbundet planerat att arbeta med inre processer och utveckla insatserna genom att lyfta svårigheter och hur man kan förebygga alternativt minimera dem. Parallellt skulle förbundet också anordna lunchseminarier och utbildningar inom olika områden exempelvis MHFA och 7tjugo-metodiken. Då Covid-19 pandemin fortsatt under stora delar av året, fick det konsekvenser både för våra planerade aktiviteter och möten men även för insatsernas verksamhet. Hela verksamheten fick anpassas efter rådande rekommendationer från folkhälsomyndigheten samt de restriktioner det innebar på lokal nivå. Detta har naturligtvis påverkat förbundets ekonomi även detta år, då pengar som var planerade för samverkansaktiviteter inte har gått ut, utan blivit kvar inom förbundet.

Vad som sker i spåren av pandemins framfart kan vi bara spekulera om. Vi tror dock att vårt arbete kommer bli än mer omfattande i framtiden, då den psykiska ohälsan har ökat i vårt samhälle. Många individer har fått lämna sin vardagliga sysselsättning och det i sin tur har medfört osäkerhet och hälsobekymmer av skilda slag.

Även arbetsmarknaden har förändrats under 2021. Det kommer bli än mer angeläget att hitta gemensamma samverkansvägar framåt, för att få individer att återgå till arbete eller börja studera.

1.3. Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin har satt upp en ny spelplan som vi får förhålla oss till. Vi har under året fått orientera oss i dessa förhållande och ställt om vår verksamhet via digitala forum i den mån det gått. Ekonomin påverkas då vi har fått skjuta planerade aktiviteter på framtiden. Även insatserna har fått anpassa sin verksamhet, i början till mer utomhusaktiviteter, men på senare delen av året anpassat deltagarkontakten via digitala hjälpmedel.

Förbundet har även under detta år finansierat arbetsterapeutkompetensen som varit en länsövergripande insats. Resursen servar samtliga insatser med sin kompetens, både gentemot deltagare men även mot insatspersonal där resursen agerar bollplank.

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten

Samordningsförbundet leds av en styrelse. I den har respektive kommun en ledamot, Region Kalmar län har tre ledamöter medan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen vardera en ledamot. Ersättare finns i samma antal. Styrelsens uppgift är fastlagd i lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och i förbundsordningen.

Det finns ett arbetsutskott bestående av två ledamöter från Region Kalmar län, två som representerar kommunerna och en från vardera Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Förbundet har tre anställda i form av en förbundschef, Joakim Ivarsson (100%), en bitr förbundschef, Malin Gruvhagen (100%) och en administratör, Athraa Ahmed (80%).

Målsättningar för kommande verksamhetsår har under året fastställts av styrelsen. Där finns representanter från samtliga medlemmar samt politiker som representerar styrelsen. Budget och policys arbetas fram genom att uppdrag ges till förbundets personal att förbereda underlag för beslut i AU och styrelsen.

Signering av justerare
på varje sida

Det åligger förbundschef och bitr förbundschef att återrapportera och redovisa uppföljningar av önskat slag. Detta sker genom olika upplägg och metoder.
Internkontroll sker regelbundet genom fastlagd internkontrollplan samt genom att ordförande och ibland vice ordförande har en tät dialog med förbundspersonal.

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Förbundet har som inriktning att ca 70-75% av budgeten ska gå till individinriktade insatser. Totalt ligger helårsbudgeten för insats- och projektmedel på 12 033 000 kr. Utifrån resultatet i tabellen ser vi att insatserna inte har rekvirerat fullt utan att skillnaden från budget mot utfall är 816 767 kr.

Använda Insats/projektmedel jan- dec 2021

Insats/projekt	Kommun	jan-dec 2021
KRUS	Kalmar	2 104 623
Pontibus	Borgholm	1 307 033
Vägknuten 2.0	Oskarshamn, Högsby, Mönsterås	2 055 692
Potten	Individinriktad pott	144 057
Kompass	Mörbylånga	685 000
Lis SAMBA Rehabilitering	Emmaboda/ Nybro	1 565 052
Lis Knutpunkten	Västervik	904 100
Lis Plattform	Hultsfred/Vimmerby	1 228 518
RESA	Torsås	487 081
Arbetsterapeut	Mörbylånga	676 927
Hemligheten	Kalmar museum	58 150
		11 216 233

Samtliga insatser följs upp kvartalsvis både när det gäller ekonomi och verksamhetsinriktning. Styrelsen har gett förbundspersonal i uppdrag att se över de processer som inte fungerar i insatserna och lyfter fram de personer som inte kommer vidare mot egen försörjning.

Utöver dessa individinriktade insatser har Samordningsförbundet under 2021 avsatt 1 250 000 kr för utbildningsinsatser, konferenser, samverkansmöten i form av digitala föreläsningar och andra digitala möten. Av dessa samverkansinsatser har utifrån budget 745 663 kr förbrukats.

Dessa kostnadsdifferenser utifrån budget beror i stort sett helt på Covid-19 pandemin. Många av insatsernas och de samverkansaktiviteter som planerats har inte gått att genomföras utifrån rådande situation.

Uppföljning av verksamheten
2021 var inriktningen för Samordningsförbundet att arbeta med fokus på det tvådelade uppdraget. Stärka samverkan mellan myndigheterna och att möjliggöra flexibel, långsiktig samverkan för individer med behov av stöd från flera myndigheter. Processer som inte fungerar skulle definieras och finna lösningar på.

Signering av justerare
på varje sida

Ambitionen var även att under 2021 bjuda in till sex lunchseminarier, ett i varje lokalt samverkansområde och två inspirationsdagar för personer som arbetar på Försäkringskassan, arbetsförmedlingen, kommunerna, regionen och i politiken.
Ambitionen var även att serva länets aktörer med ett smörgåsbord av utbildningar, ex MHFA, lösningsfokuserat förhållningssätt, 7tjugo både vad gäller handledarutbildning och handledning, Nada 100-punktsutbildning samt inspirationsföreläsningar.

I efterhand kan vi konstatera att vi fått svänga om och genomfört fem digitala föreläsningar i stället för de sex lunchföreläsningarna. Varje digital föreläsning har haft ett speciellt tema som motivation, smärtproblematik, ångest, VNR och samverkansaspekter.

Vi har genomfört fyra digitala utbildningar, tre i 7tjugo samt en i existentiella samtal med vår insatspersonal.

Även en länskonferens blev av om än lite komprimerad och samlad till en dag. Där fick vi ta del av den danska forskningsmetodiken BIP, samt diskuterade förbundets framtid med fokus på 2022.

Pandemin höll oss i sitt grepp större delen av året med konsekvenser som gjorde det svåra att genomföra vissa planerade aktiviteter. Ett stort omställningsarbete har genomförts för att kunna hålla de möten som är kärnan i vår verksam digitala. Även insatserna har fått ställa om till mer digital verksamhet med deltagarna, vilket krävt både tid och energi.
Mycket kunskap har vi tagit med oss och rustat oss för att möta 2022 års verksamhetsår.

Målgrupper
Förbundet har gjort ett ställningstagande om att de individinriktade insatserna gäller för målgruppen enligt följande formulering hämtad från Verksamhetsplanen ”Personer som är i behov av samordnade insatser för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller i annan varaktig försörjning” I dialog ska målgruppen prioriteras lokalt, men ska i huvudsak gälla åldersgruppen 16-64 år enligt FINSAM-lagstiftningen.
Samtliga insatser ska vara långsiktiga och verka över tid, så länge insatsen fyller sitt syfte, utöver piloter och kartläggningar

Insatser
Det har bedrivits insatser i samtliga kommuner i länet och förbundet har beviljat bidrag till nedanstående insatser under 2021:

- Innergården i Mörbylånga kommun
- Vägknuten 2.0 i Oskarshamns, Mönsterås och Högsby kommuner
- Samba Rehabspåret i Nybro och Emmaboda kommuner
- Knutpunkten i Västerviks kommun
- Plattformen i Hultsfred och Vimmerby kommuner
- KRUS i Kalmar
- Pontibus i Borgholms kommun
- Resa i Torsås kommun
- Länsövergripande insats - arbetsterapeutkompetens

Förbundet har under året även medinasierar andra insatser i form av arbetstid eller med ekonomiska medel. Dessa är; Samverkan leder till arbete (ESF), Tillsammans är logiskt

Signering av justerare
på varje sida

(Regionen och FK), Hemligheten (Kalmar Länsmuseum), Den regionala jämställdhetsstrategin (Länsstyrelsen), Den regionala integrationsstrategin (Länsstyrelsen) Indikatorprojektet (NNS), Utbildningsinsatser för att nämna några.

Förbundet har även genomfört fem digitala föreläsningar under året.

Under 2021 har 258 personer deltagit i de olika arbetsrehabiliterande projekt som bedrivits. 34 av 115 utskrivna deltagare var i arbete och/eller studier vid utskrivning vilket motsvarar 29,6%. Det är i stort sett samma andel än 2020 års första halvår på 30,7% procent och ett gott resultat med tanke på pandemins framfart under året. Utöver de 34 som är i egen försörjning har ytterligare 29 individer skrivet in sig som arbetssökande efter avslutad insasts vilket motsvarar 25,2%.
Utöver indivdier som varit inskrivna i länets åtta individinriktade insatser har samverkansteamen lyft 135 konsultaioner och hittat en gemensam plan för dessa inivider som man har gjort konsultationer kring
Man kan utläsa ur indikatormätningen som genomfördes senhösten 2021 att de allra flesta individer upplever att de blivit bemötta med respekt, att de fått med sig nya verktyg, att de fått en ökad självkännedom och en högre livskvalitet. I stort sett alla insatser lyfter fram samverkan mellan myndigheterna som den främsta faktorn för goda resultat.

Förbundet arbetar också aktivt med att stimulerar samverkan genom att kalla till och leda samtliga sex lokala samverkansgrupper som finns i länet.
Nyhetsinformation med en film som presenterar Förbundets uppdrag och arbete har lagts ut på facebook/hemsidan och hemsidan uppdateras regelbundet. Under 2021 kommer hemsidan även få en ansiktslyftning.
Profil- och marknadsföringsmaterial utvecklas och produceras i takt med att förbundet blir mer synligt.

Uppföljning och resultat utifrån Verksamhetsplanen 2021

Nedanstående mål är uppsatta i verksamhetsplanen för 2021. Redovisning av bedömd måluppfyllelse kommenteras efter respektive målområde.

Resultatmål	**Mål**	**Aktivitet**	**Måluppnåelse**
Mål på individnivå	• 90 % av deltagarna ska uppleva stöd och inflytande i sin process.	• Vi mäter detta mål genom indikatorerna, 1, 2, 3. 95,9% i genomsnitt av mätning med indikatorerna.	Målet har uppnåtts
	• 75 % av deltagarna ska uppleva sig vara mer redo för att arbeta eller studera.	• Vi mäter detta genom indikatorerna 5, 6, 7. Indikator 6 mäts endast vid avslut. 86,3% i genomsnitt i mätningen av indikatorerna.	Målet har uppnåtts
	• 30 % av deltagarna ska ha kommit ut i arbete eller studier efter avslutad insats	• Andelen till arbete eller studier mäts via SUS. 34 av 115 utskrivna deltagare var i arbete och/eller studier vid utskrivning vilket är lika med 29,6 procent.	Målet i stort sett uppnåtts
Mål på strukturnivå	• 80 % av personer involverade i samverkan ska uppleva att samverkan genererar bättre förutsättningar för individer.	• Vi mäter detta genom indikatorerna 7, 8, 9, 10, 12,13. 87,8 % i genomsnitt utifrån indikatorerna.	Målet har uppnåtts

Signering av justerare på varje sida

Mål på organisations-nivå	• Förbundet ska vara presenterat hos berörda intressenter vad gäller verksamhet och arbetssätt.	• Fullmäktige ska besökas en gång per mandatperiod och Kommun- och Regionledning ska besökas vartannat år.	Målet bedöms inte ha uppnåtts på grund av Covid-19, 1 besök har genomförts under 2020
		• Utöver det kan presentation av förbundets verksamhet ske på fler ställen utifrån behov och förfrågningar.	Målet bedöms ha uppnåtts, tre informationer har hållits under 2020
		• Förbundet ska kunna presentera välgrundad statistik kring insatser.	Målet bedöms ha uppnåtts
		• Förbundet ska också arbeta med att vara mer synlig på webben och att bygga upp en marknadsföring som ska bidra till att sprida kunskap om förbundet	Målet bedöms ha uppnåtts
		• Nyhetsbrev/möten förväntas bidra till bättre och mer kontinuerlig information till våra medlemmar kring verksamheten och aktuella insatser	Målet bedöms ha uppnåtts till viss del (dock inga nyhetsbrev under 2021)
Mål på ekonomisk nivå	• Behållningen vid årets slut ska följa nationella rådets riktlinje	• Utfallet för 2021 års behållning ligger inte i enlighet med nationella rådets riktlinje. I enlighet med NR riktlinjer skulle vårt eget kapital kunna uppgå till 2 730 000 kr och utfallet blev 4 058 448 kr – 1 328 448 kr för stort.	Målet har inte uppnåtts utan ligger klart över NR riktlinjer. Detta på grund av Covid19, då förbundet inte kunnat genomföra de aktiviteter som planerats
	• Insatsernas budgetar ska vara så väl beräknade att utfallet inte avviker mer än 5 procent	• Utfallet mäts genom att jämföra rekvirerade medel med den summa som budgeterats. Budgeterade insatskostnader var 12 033 000 kr och utfallet blev 11 216 233 kr vilket i procent innebär 6,8 %	Målet har inte uppnåtts. Detta på grund av Covid-19 och att insatserna inte fullt ut kunnat arbeta enligt sin planering av aktiviteter.
	• 75% av de tilldelade medlen ska gå till individinriktade insatser	• Enligt medlemsintäkter på 16 058 000 kr och en budgeterad kostnad för de individinriktade insatserna på 12 033 000 kr där utfallet blev 11 216 233 kr	Målet i budgetplanering är uppnått och i stort sett även enligt utfallet (69,8 %)

Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Resultat och måluppfyllelse redovisas på aggregerad nivå för samtliga finansierade insatser. Mer detaljeradredovisning för varje enskild verksamhet läggs som bilagor.
Redovisning på aggregerade nivå av deltagarnas avslutsorsaker kopplat till försörjning och arbetsförmåga samt ev. andra relevanta indikatorer. Deltagarnas resultat och avslutsorsaker

Signering av justerare på varje sida

redovisas könsuppdelad utifrån försörjningskälla, andel i arbete/studier, andra avslutsorsaker samt ev. andra relevanta indikatorer.
Redovisning av resultat hämtas ur SUS.

I tabellen presenteras de uppgifter om individer som har rapporterats till SUS[1] för de arbetsrehabiliterande projekten.

Insatsnamn	Budget antal delt.	Totalt antal delt.	Antal nya delt.	Antal avslutade delt.	Pågående delt.
Innergården	**25**	**14**	**8**	**5**	**9**
KRUS	**30**	**31**	**20**	**12**	**19**
Plattform Vimmerby/Hultsfred	**30**	**35**	**18**	**12**	**23**
Pontibus	**30**	**43**	**17**	**19**	**23**
RESA	**25**	**19**	**11**	**8**	**11**
SAMBA Rehab	**30**	**40**	**16**	**13**	**27**
Knutpunkten (Spåret)	**30**	**22**	**3**	**14**	**8**
Vägknuten	**30**	**54**	**15**	**32**	**22**
SUMMA deltagare	**230**	**258**	**108**	**115**	**142**

Tabell 1, Insatsredovisning 2021 enligt redovisning i SUS.

En jämförelse av det totala antalet deltagare i arbetsrehabiliterande projekt i länet med tidigare år:

	Budget antal deltagare	Antal deltagare	Antal nya deltagare	Antal avslut deltagare	Pågående deltagare
2011	**128**	**178**	**122**	**82**	**50**
2012	**208**	**264**	**176**	**104**	**57**
2013	**195**	**275**	**120**	**195**	**71**
2014	**167**	**167**	**90**	**87**	**82**
2015	**167**	**199**	**122**	**78**	**121**
2016	**214**	**220**	**99**	**133**	**85**
2017	**259**	**256**	**164**	**132**	**124**
2018	**230**	**327**	**199**	**137**	**179**
2019	**250**	**369**	**189**	**200**	**170**
2020	**230**	**277**	**112**	**127**	**152**
2021	**230**	**258**	**108**	**115**	**142**

Tabell 2, jämförelse av insatsredovisning i SUS för 2011 till och med 2021 i arbetsrehabiliterande projekt.

Antalet deltagare i insatserna har minskat marginellt mot föregående år. Detta hänger ihop med pandemin och de nya förutsättningar den medförde. Trots det ligger deltagarantalet väl till jämfört med åren 2011-2017. För att få en bättre bild av deltagarnas bakgrund och resultaten av verksamheten så presenteras även individstatistik ur SUS. Bakgrundsfaktorerna ålder, utbildning och tid i offentlig försörjning avser de 108 personer som skrivits in i insatserna och redovisningen av försörjning och sysselsättning vid avslut avser de 115 personer som skrivits ut under 2021.

[1] SUS = Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Se www.susam.se. Systemet förvaltas av Försäkringskassan. Ett nytt rapportverktyg installerades i SUS i oktober 2020. Det visade sig innehålla allvarliga brister som inte till alla delar är korrigerade. Därför måste viss reservation göras vad gäller statistiken i denna redovisning.

Signering av justerare
på varje sida

Ålder

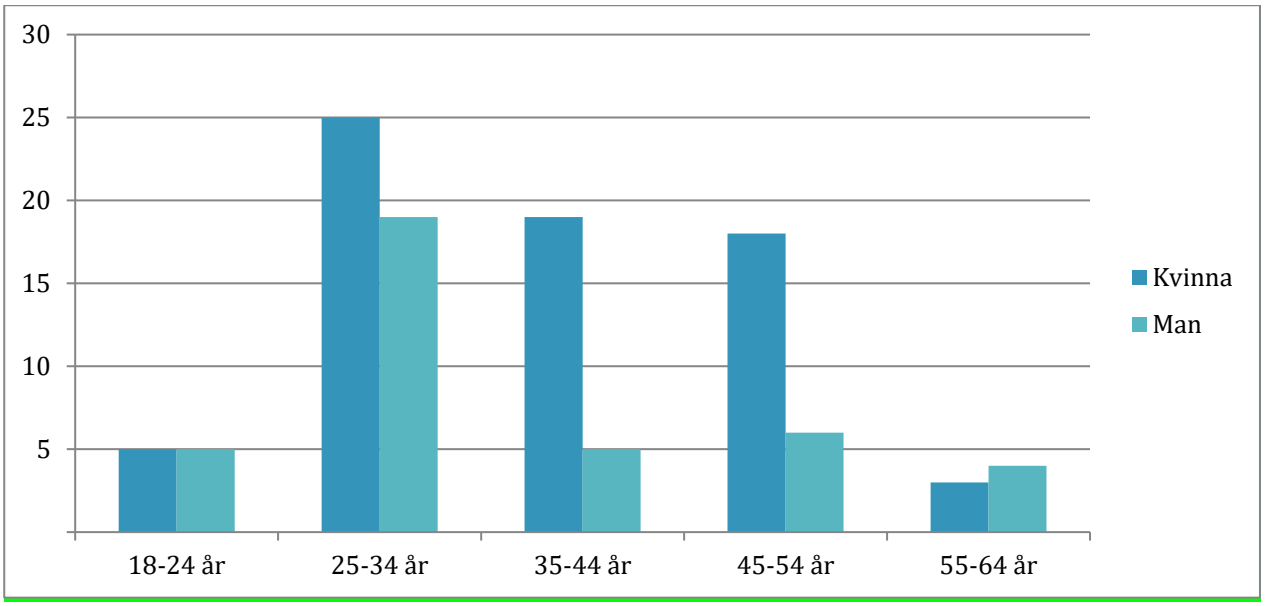

Diagram 1, nyinskrivna deltagares ålder i projekt finansierade av Samordningsförbundet i Kalmar län under 2021.

Under 2021 har 70 kvinnor och 39 män skrivits in i de olika insatserna. 32 av 109 deltagare, eller ca 29,4 procent av deltagarna som skrevs in är under 30 år.

Uppdelat på kön är de flesta av kvinnorna i åldersspannet 25 till 34 år, liksom männen också är flest i åldersspannet 25 till 34 år. Medelåldern för deltagarna ligger på ca 37 år, där man kan konstatera att kvinnor har en något högre medelålder än män vid inskrivningstillfället.

Utbildning

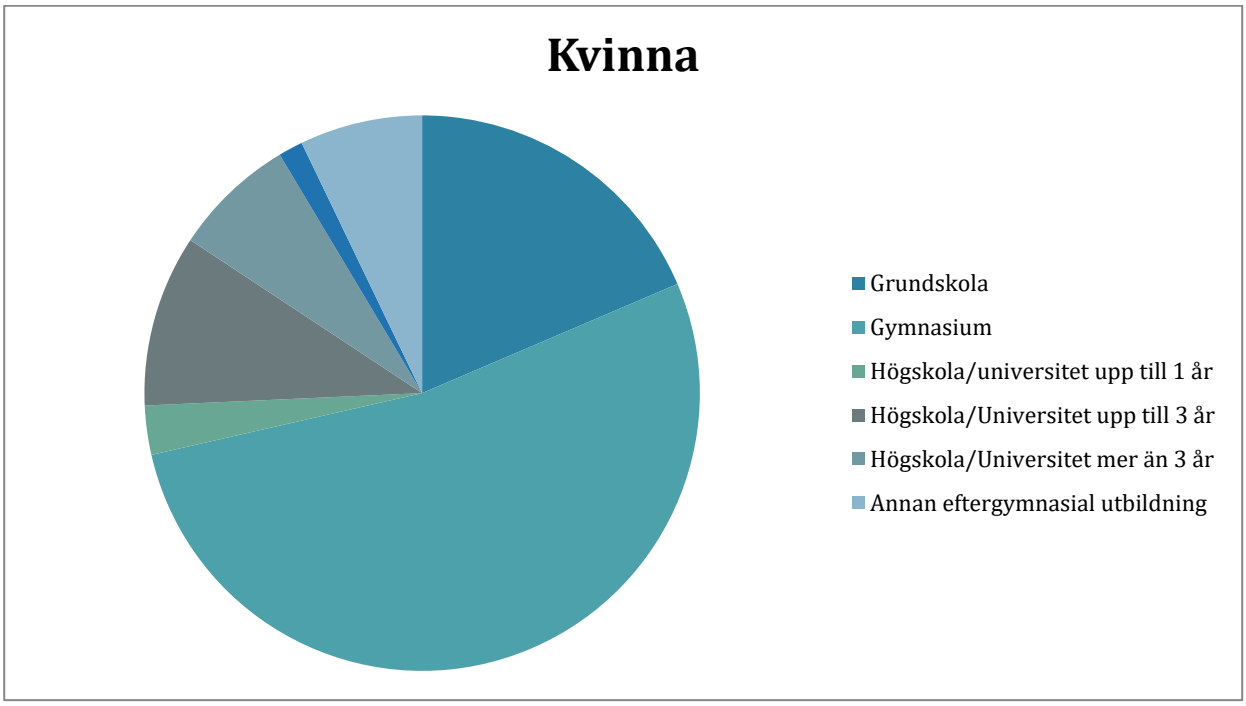

Signering av justerare
på varje sida

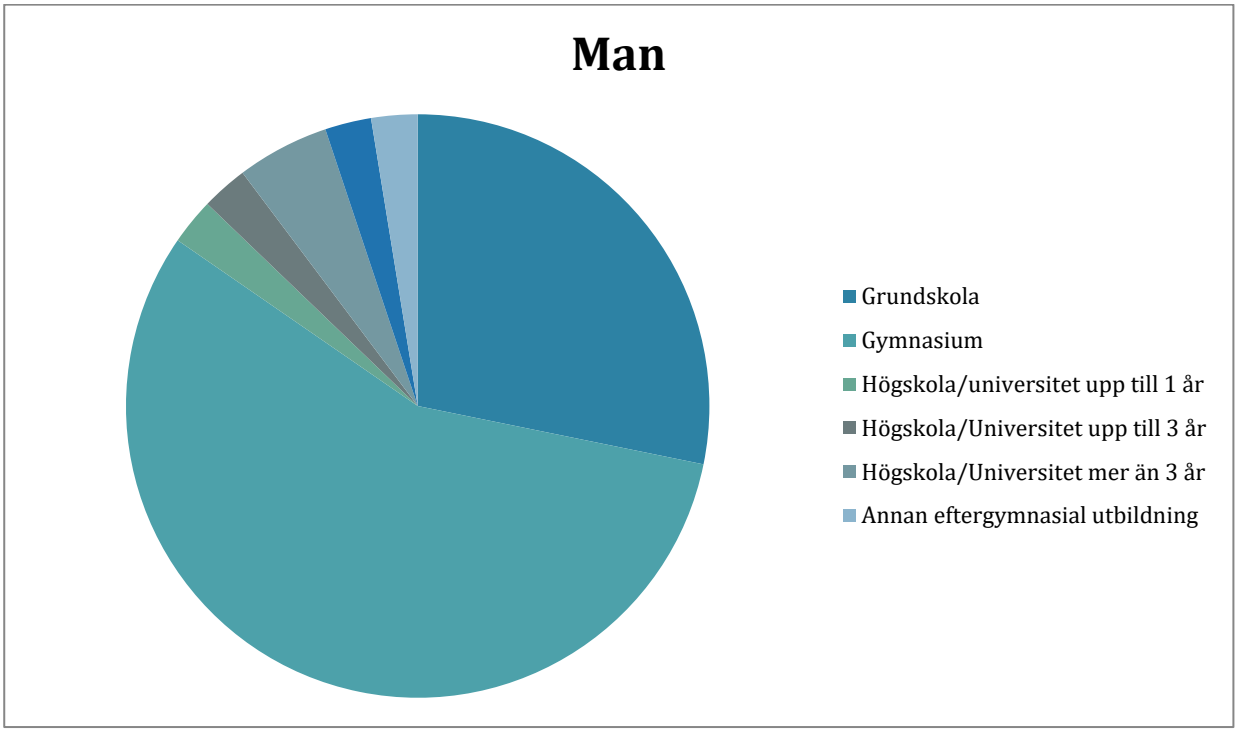

Diagram 2, nyinskrivna deltagares utbildningsnivå 2021 fördelat på kön.

Av de deltagare där utbildningsnivån är känd så har 22 procent enbart grundskola och 54 procent har fullföljt gymnasieutbildningen.
Kvinnorna har en mer lyckad utbildningsnivå vad gäller eftergymnasial utbildning

Tid i offentlig försörjning

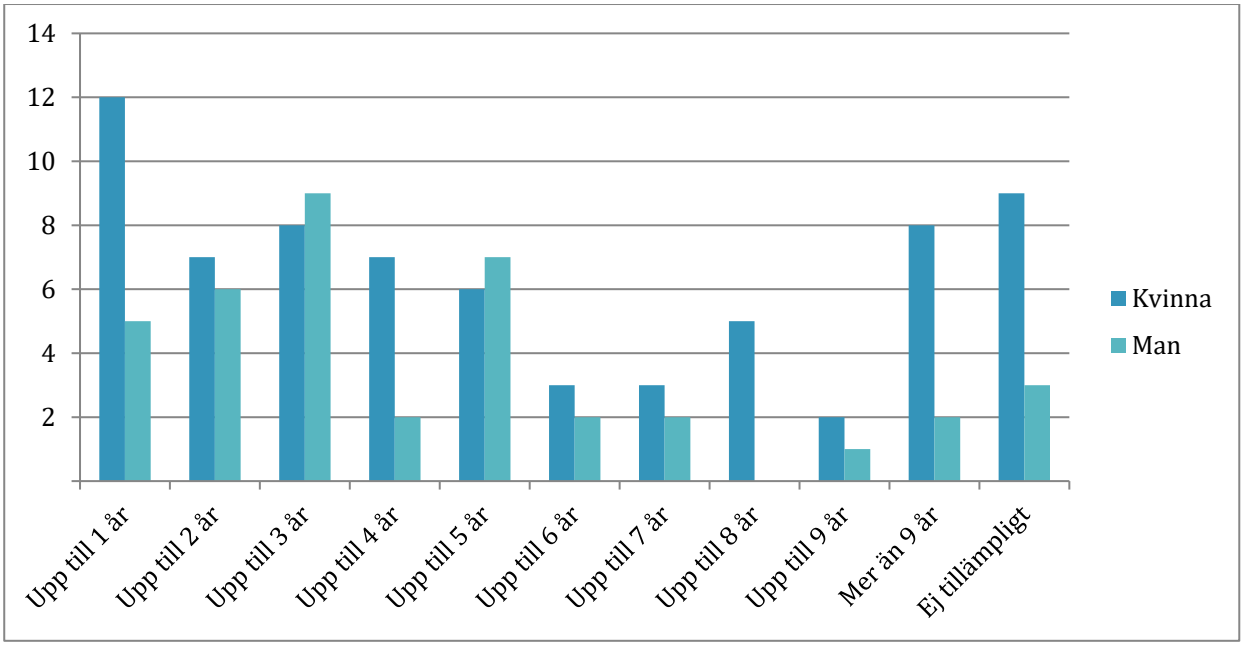

Diagram 3, nyinskrivna deltagares tid i offentlig försörjning under 2021 fördelat på kön.

Nyinskrivna deltagare i insatserna har relativt lång tid i offentlig försörjning.
84,4 procent av deltagarna har haft offentlig försörjning i mer än ett år och 37 procent av deltagarna har haft offentlig försörjning i mer än fem år.

Signering av justerare
på varje sida

Sysselsättning vid avslut

Under 2021 avslutades 115 individer sina insater. 34 av 115 gick till egenförsörjning i form av arbete, subventionerat arbete eller studier. Ytterligare 29 individer skrevs vid avslut in sig som arbetssökande på arbetsförmedlingen, övriga deltagare gick tillbaks till någon av myndigheterna för fortsatt rehabilitering eller fick rätt till rätt ersättning.

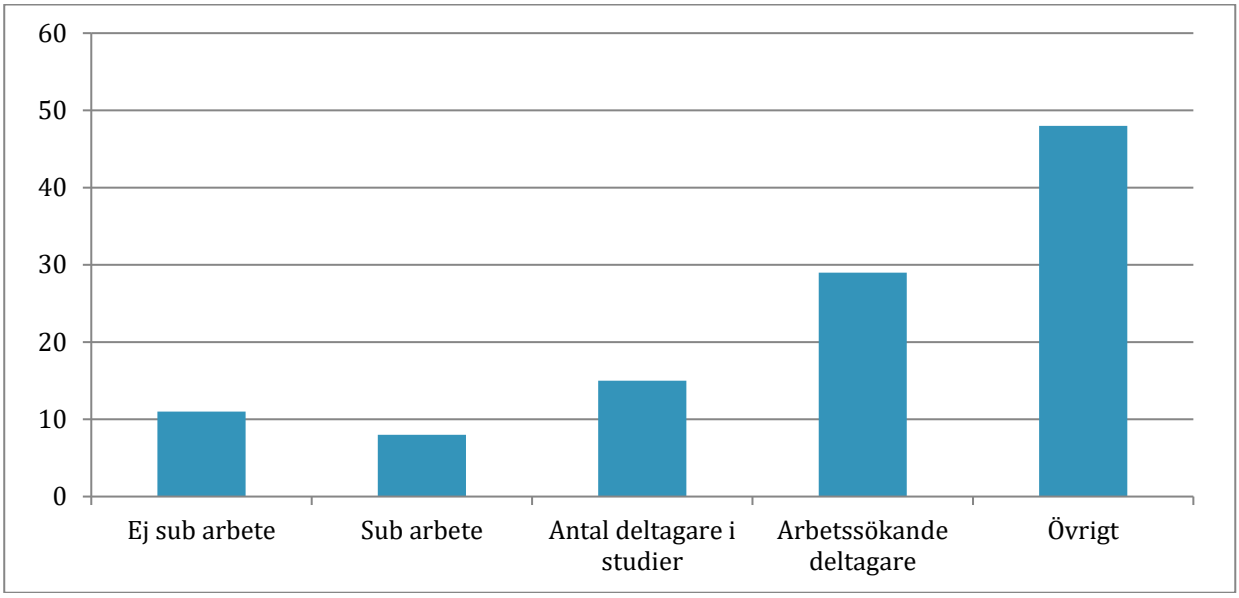

Diagram 4, 115 utskrivna deltagares sysselsättning vid avslut i insatsen under 2021.

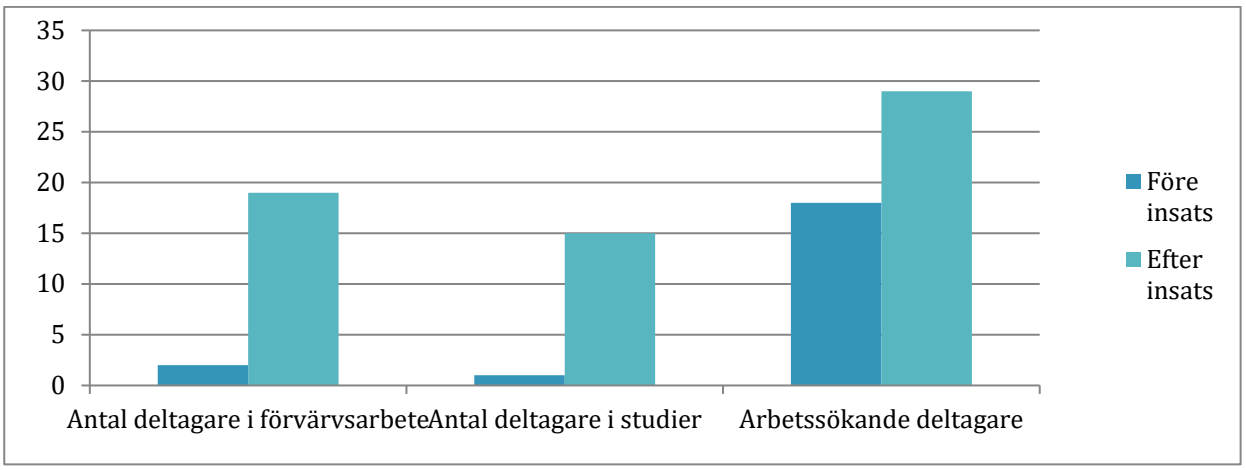

Diagram 5, andel deltagare före och efter insats som kom i egenförsörjning eller skrev in sig på arbetsförmedlingen som arbetssökande.

34 av 115 utskrivna deltagare var i arbete och/eller studier vid utskrivning vilket motsvara 29,6% . Det lever nästan upp till förbundets målsöttning och ligger i stort sett i linje med 2020 års uppfyllelse (30,7%), som även det präglades till stora delar av pandemin.

Pandemin har präglat resultatet, då arbetssituationen i samhället förändrats en hel del mot föregående år. Fortfarande är det dock glädjande att en stor andel av deltagarna går mot arbete och studier trots att de, enligt personal i insatserna, har en sämre ställning på arbetsmarknaden. Det är alltfler som har problem med psykisk ohälsa och lång tid av arbetslöshet.

Förutom att deltagare kommer till egenförsörjning så har många deltagare fått en ökad självkännedom, lärt sig mycket om samhället och fått en större livskvalitet. Många går vidare

Signering av justerare
på varje sida

till fortsatt matchning inom Arbetsförmedlingen eller fortsatt rehabilitering. För vissa personer har det konstaterats att det inte finns någon arbetsförmåga. Även detta kan vara bra att få konstaterat för att slippa fortsätta kämpa med att försöka få ett arbete och kanske få en försörjning genom sjuk- eller aktivitetsersättning.

Försörjning före och efter insats

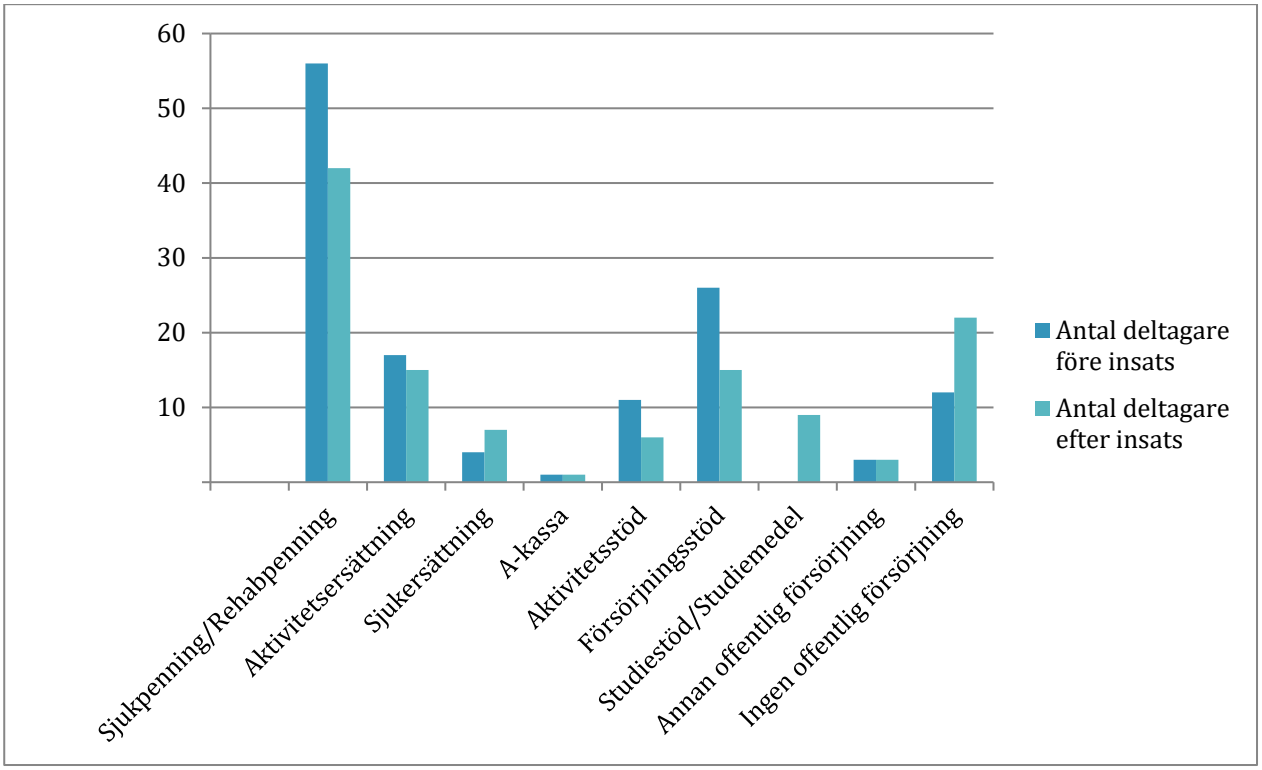

Diagram 6, Försörjning vid inskrivning och utskrivning för 115 utskrivna deltagare i arbetsrehabiliterande insatser under 2021

Av diagrammet framgår att det skett störst minskning av personer som har sjukpenning/rehabpenning och försörjningsstöd som försörjningskälla.

De försörjningskällor som har ökat i diagrammet är framför allt deltagare som inte har någon offentlig försörjning vid avslut. Även en stor ökning är det även av personer som har studiestöd, vilket är positivt.

Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser

Under året har tre digitala utbildningsinsatser för 7tjugo handlarutbildning genomförts med stor nöjdhet, likaså en insatspersonalutbildning i existentiella samtal har genomförts med stort intresse.

Under 2021 genomförde Samordningsförbundet 5 digitala föreläsningar, vilka samtliga varit uppskattade och många gett uttryck för att de varit givande.

Förbundets övriga strukturövergripande satsningar på lunchseminarier och inspirationsdag/ar har vi flyttat fram till 2022.

Signering av justerare
på varje sida

1.6. Väsentliga personalförhållanden

Upplysningar om väsentliga personalförhållanden i vårt förbund, ser ut enligt följande.
Vi är 2,8 tjänster på förbundets kansli. Två kvinnor och en man är anställda av förbundet. Ingen av dessa har varit sjukskrivna eller haft någon sjukfrånvaro under 2021. På grund av att en anställd lever tillsammans med en make som har underliggande sjukdomar, har dennes arbete till viss del utförts hemma i enlighet med folkhälsomyndighetens rekommendationer.

1.7. Förväntad utveckling

Fokus 2022

Temat för 2022 kommer vara att fokusera på vårt uppdrag enligt Finsamlagstiftningen. Det innebär att förbundet kommer att arbeta med fokus på det tvådelade uppdraget. Stärka samverkan mellan myndigheterna och att möjliggöra flexibel, långsiktig samverkan för individer med behov av stöd från flera myndigheter. Processer som inte fungerar är ett område vi kommer titta extra på.

Att utveckla de av förbundet finansierade åtta insatser i länet är ett område som känns angeläget. Förbundets tjänstepersoner kommer ägna mer tid åt att besöka och vara mer delaktiga i insatsernas arbete än tidigare år.

Även de globala målområden i Agenda 2030 som passar in i förbundets arbete, kommer aktualiseras under 2021. Vi menar då social hållbarhet, hälsa och välbefinnande, jämställdhet och fredligt och inkluderande samhälle bl a.

Utbildningsarrangemang kommer förbundet också fortsätta arbeta med under 2022. Nada, SE/IPS, Lösningsfokuserat förhållningssätt och 7tjugohandledningsutbildning och handledning är utbildningar som planeras att genomföras under 2022.

Ekonomisk prognos för 2022

Signering av justerare på varje sida

2. Driftsredovisning

Belopp tkr	Utfall jan-dec 2021	Aktuell budget jan-dec 2021	Avvikelse utfallbudget	Bokslut År 2021
Nettokostnad	14 937 830	17 647 500	-2 709 670	14 937 830
Medlemsavgift	16 184 000	16 208 000	-24 000	16 184 000
Resultat	1 245 879	-1 439 500	2 685 379	1 245 879
Utgående eget Kapital	4 058 448	1 373 069	-2 685 379	4 058 448
Likvida medel	7 333 759			7 333 759

* Medlemsavgifter innehåller:
Kursavgifter: 126 000
Erhållna bidrag: 16 058 000

3. Resultaträkning

Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2021-01-01 2021-12-31	2020-01-01 2020-12-31
Verksamhetens intäkter	1	16 183 999	16 401 991
Verksamhetens kostnader	2	-14 937 830	-15 997 575
Avskrivningar			
Verksamhetens resultat		1 245 879	404 416
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader			
Resultat efter finansiella poster		1 245 879	404 416
Extraordinära poster			
Årets resultat		1 245 879	404 416

Signering av justerare
på varje sida

4. Balansräkning

Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2021-12-31	2020-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier			
Summa anläggningstillgångar			
Omsättningstillgångar			
Korta fordringar	3	147 759	71 122
Kortfristiga placeringar			
Kassa och bank		7 333 759	7 150 346
Summa omsättningstillgångar		**7 481 518**	**7 221 468**
Summa tillgångar		**7 481 518**	**7 221 468**
Eget Kapital, avsättningar och skulder			
Eget Kapital		2 812 569	2 408 153
Årets resultat		1 245 879	404 416
Övrigt eget kapital			
Avsättning			
Avsättningar för pensioner			
Skulder			
Långfristiga skulder			
Kortfristiga skulder	4	3 423 070	4 408 899
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**7 481 518**	**7 221 468**

Signering av justerare
på varje sida

5. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys

Belopp i kr.	2021-12-31	2020-12-31
Årets Resultat	1 245 879	404 416
Justering för ej likviditetspåverkande poster		
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-76 637	356 245
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-985 829	718 602
Kassaflöde för den löpande verksamheten	**183 413**	**1 479 263**
Årets Kassaflöde	183 413	1 479 263
Likvida medel vid årets början	7 150 346	5 671 083
Likvida medel vid årets slut	**7 333 759**	**7 150 346**

6. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Signering av justerare
på varje sida

7. Noter

Not 1. Verksamhetens intäkter		2021-12-31	2020-12-31
Driftbidrag från staten		8 029 000	8 150 000
Driftbidrag från Borgholms Kommun		176 791	180 505
Driftbidrag från Emmaboda Kommun		153 503	157 137
Driftbidrag från Hultsfred Kommun		231 070	236 892
Driftbidrag från Högsby Kommun		94 115	98 956
Driftbidrag från kalmar Kommun		1 146 569	1 149 084
Driftbidrag från Mönsterås Kommun		217 802	223 505
Driftbidrag från Mörbylånga Kommun		251 550	252 421
Driftbidrag från Nybro Kommun		330 620	338 372
Driftbidrag frånOskarshmns Kommun		443 029	449 967
Driftbidrag från Torsås Kommun		116 440	118 072
Driftbidrag frånVimmerby Kommun		255 272	259 879
Driftbidrag från Västerviks Kommun		597 739	610 210
Driftbidrag från Region Kalmar Län		4 014 500	4 075 000
EU-medel och andra bidrag			
Övriga intäkter			
Summa		**16 058 000**	**16 300 000**

Signering av justerare
på varje sida

Not 2. Verksamhetens Kostnader		2021-12-31	2020-12-31
Övriga externa kostnader			
Lämnade bidrag		11 216 233	11 741 497
Kurs O Konferensavgift		505 588	493 102
Övriga främmande tjänster		68 551	119 463
Trycksaker		36 047	105 359
Lokalhyran		90 503	84 753
Adm-tjänster		0	75 229
Förbrukningsinventarier		21 510	48 303
Rese/ Hotellkostnader		3 367	27 782
Leasing avg personbilar+Bränsle		45 708	49 150
Mobiltelefon		35 727	38 237
Dataprogram Licenser		30 093	32 580
Revisionsarvode		45 000	25 000
Kompetens i Samverkan		240 075	61 024
Företagsförsäkringar		6 733	6 587
Övr avdr gill kostn		17 162	17 695
Övriga Reklam		11 775	94 550
Utvärdering		10 000	0
Övrigt		10 683	23 866
		12 394 755	**13 044 177**
Personalkostnader			
Lön tjänstemän		1 461 667	1 370 041
Kollektiv Pensionsförsäkr		75 776	419 290
Arbetsgivaravgifter		564 683	495 595
Förändr sem löneskuld		7 312	68 589
Sammanträdesarvode		150 150	144 200
Styrelsearvode		71 308	73 872
Soc.avgifter semesterlön		2 298	21 551
Semesterlön tjänstemän		171 757	218 040
Sociala och andra avgifter		0	16 154
Skattefri bilersättning		5 602	6 323
Skattepl bilersättning		3 179	3 589
Övr personalkostnader		2 934	7 461
Arbetsgivaravg(nya pensionssystemet)		6 551	5 510
Särsk Löneskatt Pensionsk		18 383	101 720
Skattepl trakt		1 275	750
Övr gruppförsäkring		200	398
Skattefria trakt		0	330
		2 543 075	**2 953 413**
Summa		**14 937 830**	**15 997 590**

Signering av justerare
på varje sida

Not 3. Fordringar		2021-12-31	2020-12-31
Fordran moms		147 757	71 127
Kundfordringar			
Avräkn skatter och avgifter		2	-5
Summa		147 759	71 122

Not 4. Kortfristiga skulder		2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder		3 137 697	4 018 112
Övriga kortfristiga skulder		59 302	80 324
Upplupna semlöner		75 901	68 589
Upplupna soc.avg sem.lön		23 848	21 551
Avräkn sociala avgifter		53 581	51 918
Avräkn särsk lönesk pens		18 383	101 720
Övr uppl kostn		54 358	66 685
Summa		3 423 070	4 408 899

Signering av justerare
på varje sida

8. Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Datum:……

……	……..
Jonas Erlandsson	Madeleine Rosenqvist
Ordförande	Vice ordförande
……	……..
Lukas Lodge	Ann-Brith Sköld (AF)
2:e Vice ordförande	Ledamot
……	……..
Kristina Eimar (FK)	Roger Holmberg
Ledamot	Ledamot
……	……..
Stefan Nyström	Conny Daag
Ledamot	Ledamot
……	……..
Anders Svensson	Lars Ljung
Ledamot	Ledamot
……	……..
Agnetha Landberg	Henriette Jarlid-Koblanck
Ledamot	Ledamot
……	……..
Jimmy Loord	Lars Häggbring
Ledamot	Ledamot
……	……..
Lars Sandberg	Gunnar Jansson
Ledamot	Ledamot
……	
Anette Rogö	
Ledamot	

Signering av justerare
på varje sida

Bilagor

Består av årsredovisningar för insatser finansierade av Samordningsförbundet i Kalmar län 2021

1) Kompass (Mörbylånga kommun)
2) Krus (Kalmar kommun)
3) Plattformen (Hultsfred och Vimmerby kommun)
4) Pontibus (Borgholms kommun)
5) Resa (Torsås kommun)
6) Samba (Nybro och Emmaboda komun)
7) Knutpunkten (Västerviks kommun)
8) Vägknuten (Oskarshamn, Mönsterås och Högsby kommun)
9) Länsövergripande arbetsterapeut (Länets tolv kommuner)

Signering av justerare
på varje sida

Samordningsförbundet i Kalmar län

KOMPASS

Datum: 220118

Årsredovisning Kompass i Mörbylånga kommun 2021

Insatsens syfte, mål och målgrupp.

Effektivisera kompetens och resurser kring individer i behov av myndighetssamverkan för att förkorta vägen till inträde eller återgång till arbetsmarknaden, eller annan varaktig försörjning.

Insatsens tidsram samt personalresurs

Insatsen bedrivs tillsvidare enligt LIS-avtal. Personal består av 1 insatsledare 80% och 1 handledare 100%.

Insatsens metod

Friskvård och Empowerment-pedagogik enligt 7tjugo modellen, samt enskild vägledning. Möjlighet till praktik och arbetsträning internt och externt.

Insatsens resultat på individnivå, (SUS)

Hittills i år:

- Budgeterat antal deltagare: 25
- Antal nya deltagare: 8
- Fördelning på remitterande myndighet: Försäkringskassan 5, Arbetsförmedlingen 0, Socialtjänst 2, Regionen 1.
- Totalt antal deltagare under året: 9
- Antal avslutade deltagare: 5
- Antal till arbete eller studier: 0
- Antal konsultationsremisser (fr o m april): 23

Sedan uppstart:

- Budgeterat antal deltagare: 15-25
- Antal deltagare totalt: 72 (63 avslutade)
- Fördelning på remitterande myndighet: uppgift saknas
- Antal till arbete eller studier: 22 (17 till arbete, 5 till studier)

Framgångsfaktorer inom samverkan,

Organisation: Stabilt stöd, tydlighet och lyhördhet. Inbjuder till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte insatser emellan.
Arbetsgrupp: Fyrpartsamverkan och månatliga teamsmöten, och kontaktvägar vid behov, säkerställer att rätt resurser och kompetens används, samt bidrar till ett värdefullt erfarenhetsutbyte.
Styrgrupp: LSG-möten ger stöd och kontinuitet, och säkerställer kvalitet i utförande enligt uppdragets syfte och mål.
Individnivå: Friskvård och 7tjugo-pedagogik i en trygg och tillåtande miljö, samt ett tydligt syfte med insatsen och ett lika tydligt individuellt mål. Delaktig i sitt ärende.

Klas Andersson, Samverkansansvarig

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Samordningsförbundet i Kalmar län

bilaga 2

Insats: KRUS Kalmar kommun Datum: 2022-01-25

Årsredovisning 2021 - KRUS

Insatsens syfte, mål och målgrupp.

KRUS är en arbetsförberedande insats där målet är att en deltagare ska utveckla sina egna förmågor och förutsättningar för att närma sig arbetsmarknaden - klara av arbetslivsinriktad rehabilitering/praktik, arbete eller studier. Målgruppen är personer i åldrarna 19 till 64 år med psykisk ohälsa, boende i Kalmar kommun som behöver stöd för att komma ut i arbetslivet. Målet är att 30 personer per år ska kunna ta del av insatsen.

Insatsens tidsram samt personalresurs

Insatsen har varit i projektform under perioden 2016-09 - 2019-08. Från och med 2019-09 finns ett beslut (LIS) om att insatsen ska finnas kvar så länge syftet uppfylls. 3 st årsarbetare/koordinatorer.

Insatsens metoder

Empowermentpedagogiken 7TJUGO, MI, Lösningsfokuserat förhållningssätt och friskvård.

Deltagare, intresseförfrågningar, konsultationer under 2021

Aktualiserande myndigheter:	2021	*Sen start*	Försörjning vid	- start	*Sen start*	- avslut	*Sen start*
Försäkringskassan	9	*26*	Sjukp/ rehab.ers. *	11	*32**	4	*17*
Region Kalmar län	15	*78*	Aktivitetsersättning	3	*25*	2	*19*
Arbetsförmedlingen	1	*25*	Aktivitetsstöd *	0	*17**	4*	*23**
Kalmar kommun	6	*33*	Ekonomiskt bistånd *	6	*25**	3*	*15**
			Ingen försörjning	1	*20*	0	*7*
			Studiemedel			0	*6*
			Inkomst/anställning			1	*11*
			Föräldrapenning			0	*1*
Totalt antal personer	31	*162*		21	*117**	13*	*96**

* *Personer kan ha 2 ersättningar samtidigt: sjukpenning, aktivitetsstöd eller försörjningsstöd.*

Insatsens resultat på individnivå	*Sen start*	2021
Intresseanmälningar – handlagda	*162*	31
Konsultationer	*34*	6
Deltagare, beviljade att delta	*117*	21

Efter avslut		*Sen start*	2021	
AF - Arbetslivsinriktad rehabilitering/praktik/SIUS	*64 %*	*42*	8	*69 % - positiv stegförflyttning*
Studier (universitet, Komvux mm)		*7*	0	
Arbete		*11*	1	
Föräldrapenning		*1*	0	
Åter till försörjningsstöd, Försäkringskassa *(utan sysselsättning)*		*30*	4	
Annat / inget/flyttat *(i vissa fall har de brutit all kontakt med alla parter)*		*5*	0	
Avslutade		*96*	13	

- Antal personer som vi arbetat med under 2021 är: **33 st.**
- Antal inskrivna deltagare den 25 januari 2022 är 20 st fördelat på 2 grupper, medelåldern är 37 år.
- *1 person har börjat studera januari 2022, finns ej i denna redovisning.*

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Kalmar, januari 2022
Laila Ruchatz Andersson, KRUS Kalmar kommun

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Årsredovisning Plattformen 2021 211221
Hultsfreds och Vimmerby

Insatsens syfte, mål och målgrupp

Syftet är att bibehålla det goda arbete som finns idag och fortsätta bygga en flexibel och långsiktig samverkansstruktur. Vi vill också fortsätta att utveckla metoder för att i samverkan kunna erbjuda individer en sammanhängande insats som kan öka deras förutsättningar att nå ökad självförsörjning, alternativt att de får stöd och underlag för att få till rätt ersättning.

Målgruppen är personer som är i behov av samordnade insatser för inträde eller återgång till arbetsmarknaden, eller annan varaktig försörjning. Vilka personer som koordinatorerna ska arbeta med kommer att identifieras i den lokala samverkansgruppen en gång per år utifrån de behov som finns.

Målsättningen är att hantera 60 konsultationsremisser samt ha 30 deltagare på årsbasis.

90 % av deltagarna ska uppleva stöd och inflytande i sin process.
75 % av deltagarna ska uppleva sig vara mer redo för att arbeta eller studera.
30 % av deltagarna ska ha kommit ut i arbete eller studier efter avslutad insats

Insatsens tidsram samt personalresurs

Insatsen Plattformen är en långsiktigt integrerad samverkansinsats och de personalresurser som finns är en koordinator i varje kommun, anställda på 100%.

Insatsens metod

Plattformen har ett Samverkansteam som består av personal från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Öppenpsykiatriska mottagningen, Socialförvaltningarna och Hälsocentralerna i Hultsfred och Vimmerby kommun. Teamet träffas tre timmar var tredje vecka och konsulterar ärenden. Individen ger samtycke mellan verksamheterna. När alla verksamheter förmedlat relevant information, ger gruppen en rekommendation i ärendet. Då teamet bedömer att individer är i behov av koordinator skrivs hen in i Plattformen. I Plattformen samordnar och samverkar koordinatorn med myndigheter och verksamheter. Koordinatorn och deltagare träffas för motiverande samtal och skapande av handlingsplan innefattande mål och delmål. Ofta påbörjas förändringsprocess för att skapa struktur, välmående samt att hitta vägar mot arbetsträning, arbete eller studier. I samtalen används metoderna ”MI-Motiverande samtal”, ”Lösningsfokuserat förhållningssätt” och ”Supported Employment” Det förekommer även inslag av KBT. Insatsen genomsyras av ett förhållningssätt av empowerment. Vanligtvis erbjuder Plattformen gruppverksamhet kring personlig utveckling och empowerment, vilket endast gjorts i begränsad omfattning under året.

Insatsens resultat på individnivå (SUS)

36 konsultationer har hanterats i Samverkansteamet under 2021

Fördelningen av remittenter har varit enligt följande:

- 5 Försäkringskassan (3 Hultsfred/2 Vimmerby)
- 12 Socialförvaltningarna (6 Hultsfred/6 Vimmerby)
- 11 Psykiatriska öppenvårdsmottagningen (3 Hultsfred/8 Vimmerby)
- 8 Arbetsförmedlingen (3 Hultsfred/5 Vimmerby)
- 0 Hälsocentralerna (Hultsfred/Vimmerby)
- 0 Samarbetet Försäkringskassan/Arbetsförmedlingen

14 konsultationer har under 2021 lett till inskrivning hos koordinatorer i Plattformen

Fördelningen av remittenter har varit följande:

- 4 Försäkringskassan (3 Hultsfred/1 Vimmerby)
- 2 Socialförvaltningarna (0 Hultsfred/2 Vimmerby)
- 7 Psykiatriska öppenvårdsmottagningen (2 Hultsfred/5 Vimmerby)
- 1 Arbetsförmedlingen (0 Hultsfred/1 Vimmerby)
- 0 Hälsocentralerna (0 Hultsfred/0 Vimmerby)
- 0 Samarbetet Försäkringskassan/Arbetsförmedlingen

38 aktiva deltagare i Plattformen under 2021 (även inskrivna tidigare år)

- 12 Försäkringskassan (5 Hultsfred /7 Vimmerby)
- 20 Öppenpsykiatriska mottagningen (7 Hultsfred /13 Vimmerby)
- 3 Socialförvaltningarna (1 Hultsfred / 2 Vimmerby)
- 3 Arbetsförmedlingen (2 Hultsfred/1 Vimmerby)

14 deltagare har avslutats från Plattformen 2021

Anledningarna till utskrivning har varit följande:

- **2 utskrivning till arbete, studier eller arbetssökande**: Deltagaren går vidare till arbete med/utan subvention/eget företag) eller studier, eller är aktivt sökande efter insatsen.
- **2 utskrivning fortsatt rehabilitering**: Deltagaren går vidare till annan rehabiliteringsinsats efter avslutad insats, till exempel fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering i den ordinarie myndighetsverksamheten eller i fortsatt samverkan.
- **8 utskrivning på grund av sjukdom**: Deltagaren avslutar insatsen på grund av försämrat hälsotillstånd eller att hälsotillståndet inte medger fortsatt deltagande i insatsen. Rehabilitering mot arbete är inte aktuellt i dagsläget för deltagaren.
- **1 utskrivning på grund av föräldraledighet.**

Sedan uppstart har insatsen varit budgeterad för 30 deltagare/år vilket motsvarar 180 personer. Antalet deltagare som varit inskrivna sedan starten är 146. En av orsakerna till differensen är att deltagare många gånger blir kvar i insatsen längre tid än ett år. Det finns

också en handfull som varit inskrivna under två olika perioder. Under hela insatsperioden har 35 personer gått vidare till arbete och studier

Framgångsfaktorer inom samverkan

Organisation: Plattformen är en numer känd och väl inarbetad insats. Samverkansteamet är välfungerande, har hög samlad kompetens, bra upparbetade rutiner och representanterna har god kännedom om sina och varandras uppdrag och riktlinjer. När verksamheterna har en kontinuitet vad gäller representanter fortlöper arbetet smidigare. Mötena prioriteras högt och alla är aktiva och delaktiga i processen. Forumet bidrar till att ärenden som stått stilla under lång tid får en skjuts framåt i rätt riktning. Individen sätt i centrum.

Styrgrupp: Bred kompetens. Regelbundna träffar. Gemensamt intresse av fungerande samverkan.

Individnivå: De enskilda processerna får ta tid. Deltagarna har möjlighet till en tät personlig kontakt med koordinatorn som har tid att träffas ofta och vid behov, inne eller utomhus. Koordinatorerna har hög kompetens inom samtalsmetodik och hälsa. Insatsen anpassas individuellt efter deltagarens behov. Koordinatorerna har snabba ingångar till kontakt med myndigheterna och verksamheterna vilket gynnar individer när det gäller samverkan. Processerna är effektiva. Möjligheterna till arbetsträning på Erikshjälpen och Stegen är viktiga första steg för personer som behöver en mjuk start mot arbetslivet. Deltagare har fått möjligheten att träna tillsammans på gym eller gå till simhallen.

/Plattformen Hultsfred och Vimmerby

Datum: 2022-01-03

Årsredovisning Pontibus 2021 i Borgholms kommun

Insatsens syfte, mål och målgrupp

Syfte

Att motverka utanförskap genom samordnade insatser och därigenom stärka individer för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller annan varaktig försörjning.
Ytterligare ett syfte är utveckla samverkan mellan parterna.

Mål

90 % av deltagarna ska uppleva stöd och inflytande i sin process.
75 % av deltagarna ska uppleva sig vara mer redo för att arbeta eller studera.
30 % av deltagarna ska ha kommit ut i arbete eller studier efter avslutad insats.

Måluppfyllelsen mäts med Indikatorerna framtagna av NNS, Nationella nätverket för samordningsförbund, samt SUS, Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Målgrupp:

Individer som är i behov av samordnade insatser för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller i annan varaktig försörjning. Insatsen riktar sig till individer i yrkesverksam ålder, 18-64 år.

En första prioriterad grupp är ungdomar 18-29 år, framförallt arbetslösa utan förankring på arbetsmarknaden.

En andra prioriterad grupp är ensamstående föräldrar.

Insatsens tidsram samt personalresurs

Insatsen är LIS:ad (Långsiktig Integrerad Samverkan) sedan 2020-01-01.

Personalresurserna är två heltidsanställda; en koordinator som även har projektledaransvaret samt en koordinator.

Insatsens metod

Grunden är ett lösningsfokuserat förhållningssätt.

- Gruppträning/friskvård en gång per vecka, en timme per gång.

Varierad träning där man får prova på olika träningsformer, grupp-promenader samt andra aktiviteter/friskvård. Gruppträningen innebär utöver fysisk träning även social träning.

- Gruppträffar en gång per vecka, två timmar per tillfälle. Grunden är 7TJUGO samt det egna konceptet Vägen till arbete. Därutöver erbjuds ibland föreläsningar, aktiviteter, filmvisning m.m.
- Individuella träffar en gång per vecka, cirka en timme per gång. Kartläggning över livssituation. Planering för återgång till arbetsliv/studier. Ofta promenader i skogen under samtalen, vilket anses vara gynnsamt på ett flertal sätt.
- Supported Employment med inslag av IPS används vid återgång till arbetslivet.
- NADA, en standardiserad form av öronakupunktur erbjuds i grupp vid ett tillfälle per vecka.
- Öronakupunktur och öronakupressur, vilket erbjuds enskilt för den deltagare som så önskar.

Insatsens resultat på individnivå, (SUS)

Hittills i år:

- Budgeterat antal deltagare: 30 per år, 20 inskrivna samtidigt
- Antal nya deltagare: 18
- Fördelning på remitterande myndighet:
  Försäkringskassan 4
  Arbetsförmedlingen 1
  Regionen 4
  Socialförvaltningen 9
- Totalt antal deltagare under året 43
- Antal avslutade deltagare: 20
- Antal till arbete eller studier 7

35 % av de avslutade deltagarna har gått till arbete eller studier. Därtill har fem deltagare övergått i samverkan Arbetsförmedling/Försäkringskassa, det vill säga ytterligare 25 %. Totalt har alltså 60 % gjort en positiv stegförflyttning och gått vidare till annan försörjning.

Sedan uppstart:

- Budgeterat antal deltagare: 30 per år, 20 inskrivna samtidigt

- Antal deltagare totalt: 91
- Fördelning på remitterande myndighet
  Försäkringskassan: 16
  Arbetsförmedlingen: 11
  Regionen: 21
  Socialförvaltningen: 43

- Antal till arbete eller studier 20

Framgångsfaktorer inom samverkan,

Organisation:

Samverkansteam:

Regelbundna möten där samtliga parter deltar och delger varandra nödvändig och relevant information. Korta vägar till kontakter vid behov där emellan. Parterna tar snabbt eventuella ytterligare, nödvändiga kontakter inom den egna organisationen.
Uppföljningar av och gemensamma planeringar för pågående deltagare.
Flerpartssamtal där deltagare och samtliga samverkande myndigheter kring den aktuelle deltagaren träffas för gemensam planering.

Styrgrupp:

Regelbundna möten. Engagerade medlemmar där merparten har mandat att fatta beslut.

Individnivå:

Deltagarna uppskattar och gynnas av samverkan – gemensamma möten och planeringar och snabba kontaktvägar vid behov.
Metoden 7TJUGO är uppskattad av deltagarna och bedöms vara gynnsam för deras personliga utveckling.
Metoderna Supported Employment och IPS bedöms också vara befrämjande med individuella planeringar utifrån egna önskemål och förutsättningar samt täta kontakter och uppföljningar.
NADA och öronakupunktur/öronakupressur är mycket uppskattat av de deltagare som deltar i behandlingarna. Många upplever t.ex. att sömnen förbättras och då sömn är en grundförutsättning för hälsa och välbefinnande, anses detta vara mycket gynnsamt.

Ytterligare en grundförutsättning för insatsen är koordinatorerna, som bidrar till att skapa en välkomnande, accepterande miljö för deltagarna.

Verksamhet under 2021

Under 2021 har arbetet inom insatsen förändrats och begränsats av pandemin på grund av restriktioner från såväl regering som förvaltning.
Det är framförallt gruppverksamheterna som påverkats, med under vårterminen periodvis inställda gruppträffar.
Under årets första tre månader låg gruppträningen nere men under april månad startades utomhussäsongen, vilken pågick oktober månad ut.
Under november och december har träningen bedrivits inomhus i IOGT-NTO:s lokaler; detta med anledning av att inget av gymmen i Borgholm hade möjlighet att erbjuda gruppträning på dagtid.

NADA har varit inställt under hela året. Under hösten återupptogs öronakupunktur/öronakupressur igen, till mångas glädje och nytta.

Deltagarbesök skedde under våren och sommaren mestadels utomhus via promenadbesök, samt per telefon. Under hösten har vi haft besök på kontoret igen.

Merparten av deltagarna har pandemin till trots varit igång i praktik och följt de rekommendationer som gällt för respektive arbetsplats. Arbetet med att rekrytera nya praktikplatser har löpt på och har trots allt varit framgångsrikt.

Borgholms kommun håller på att starta upp återbruk, fritidsbank och second handbutik där Pontibus kan få tillgång till arbetsprövningsplatser, vilket bedöms vara positivt.

Samordningsförbundet i Kalmar län

Datum: 2022-01-21

Årsredovisning RESA 2021 i Torsås kommun

Syfte

Att ge effektivare service till individer som är i behov av stöd från flera samverkande långsiktiga insatser och därigenom stärka individen för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller i annan varaktig försörjning.

Övergripande mål är att föra de inskrivna i insatsen närmare arbetsmarknaden eller annan sysselsättning och skapa förutsättningar för personlig utveckling. Insatsen vill bidra till en långsiktig samverkan för individer som är i behov av en samordnad handlingsplan.

Målgrupp

Är personer 16-64 år som är i behov av samordnade insatser för inträde eller återgång till arbetsmarknaden eller annan i varaktig försörjning.

Tidsram och personalresurs

RESA har nu varit LIS:ad sedan hösten 2019 och insatsen är integrerad i ordinarieverksamhet på arbetsmarknadsenheten i Torsås Kommun. Andra halvåret 2021 ansökte RESA utökade medel till insatsen och blev beviljad en 50%:ig tjänst som kommer att starta 2022-02-01. Anställningen gick till Daniel Svensson som redan var anställd i kommunen. Daniel har tidigare arbetat i ett projekt i kommunen som hette Ungt insteg som AMIE hade och han har god kännedom av AMIEs verksamheter, han har även arbetat inom ungdomssupporten i kommunen och har goda reaktioner med kommunens unga vuxna. Vilket vi är helt övertygade om att Daniel kommer att vara en tillgång i RESA.

Personalresurs: 1 personal på 100% fram till 2022-02-01, där efter 1 personal på 50% och samordnarens tjänst på 100%
Mål: Vi provar med 150% nu och utvärdering kommer till våren 2023.

Insatsens metod

Metoden är riktad mot individanpassat arbete med deltagare. Metoder som används är Empowerment-metoden 7tjugo och Supported Employment/IPS. Dessa metoder bygger på ett coachande förhållningssätt med fokus på motivation, stöd, vägledning och inspiration gentemot arbetslinjen och egen försörjning. Den enskildes egna resurser ska vara i fokus och vägledande för genomförandeplanen.

7TJUGO genomsyrar bemötande och förhållningssätt. Syftet är att stärka den inre motivationen till förändring och den egna tron på förändringsförmåga.

Supported Employment/IPS baseras på evidens och är mätbar. Syftet är att stärka individens motivation till att hitta, få och behålla ett arbete eller annan sysselsättning genom noggrann kartläggning av individens vilja, intressen och val.

RESA kan även erbjuda NADA (öronakupunktur) för de deltagare som önskar.

Alla deltagare har även möjligheter till att bli validerade enligt OCN-metoden i jobbspår som vård och omsorg, butik och städ.

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Insatsens resultat på individnivå, (SUS)

Hittills i år:

- Budgeterat antal deltagare: 25
- Antal nya deltagare: 8
- Fördelning på remitterande myndighet: Fk 3, Af 0, Region 2, IFO 3
- Totalt antal deltagare under året: 16
- Antal avslutade deltagare: 8
- Antal till arbete eller studier: 4
- Antal konsultationsremisser: 29
-

Sedan uppstart:

- Budgeterat antal deltagare: 25
- Antal deltagare totalt: 34
- Fördelning på remitterande myndighet: IFO 18, Fk 5, Af 4, Region 6
- Antal till arbete eller studier: 11, varav 1 anonym

Framgångsfaktorer inom samverkan,

Organisation: Samorndningsförbundet i Kalmar län arbetar aktivt med alla insatserna i nära kontakt, vilket ger trygghet och tydlighet i uppdragen som insatserna i länet har. Organisationen är väl känd i länet idag. Personalen i insatserna kompetensutvecklas löpande med aktuella utbildningar som ligger i linje med samordningsförbundets filosofi.
Organisatoriskt i Torsås kommun: RESA har varit involverad i kommunens processarbete och idag är insatsens processer och rutiner implementerade i socialförvaltningens process – *Personer som inte kan försörja sig.*

Arbetsgrupp: Framgångsfaktorerna i RESA är Samverkansteamet (Teamet – IFO, AMIE, Ungdomssupporten, Af, Fk och Region Kalmar Län) där samordnaren för RESA är sammankallande 1 gång i månaden. De kompetenser som är representerade i teamet är en stor framgångsfaktor i sig och ger mervärde på individnivå med korta beslutsvägar och rätt insatser för individen. Teamet genomsyras av salutogent förhållningsätt till människan och dess egen förmåga till förändring. Ny framgångsfaktor är att RESA är idag en välfungerande verksamhet och trycket på insatsen har blivit så stort att vi har sett behovet att anställa ytterligare 1 person på deltid i RESA.

Styrgrupp: Styrgruppen för Torsås och Kalmar har regelbundna träffar. Vi ger varandra inblick i respektives arbetsmarknadsenhet och dess olika verksamheter, ger varandra feedback och tips på lösningar och prövade arbetssätt. Vi får också en omvärldsbild i länet från samverkande myndigheter, samt på lokal nivå. Vi inventerar insatsernas behov och utvecklingsområden på ett föredömligt sätt.

Individnivå: RESA är idag väl integrerad verksamhet i AMIE, vilket märks också väl i AMIEs resultat på individnivå, flertalet individer har kommit till egenförsörjning eller till rätt insats/stöd. Verktygen som RESA kan erbjuda för individen ger en tydlig bild på stegförflyttningar som individen gör i insatsen - BiP är ett av verktygen och att individen som är en lägre tid i insatsen erbjuds att göra kartläggningen Mot arbetsliv med några månaders mellanrum eller om behov finns, för många gånger så ändras vägen under tiden i insatsen.

Insatsens deltagare: Deltagare i insatsen har stort inflytande på sin egen process till förändring, genom en noggrann kartläggning och handlingsplan som deltagaren äger ger en tydlig riktning för deltagaren och dess egen insats i att vara med och påverka sin situation.

Minna Sokura, Samverkansansvarig

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Årsredovisning för SAMBA 2021 i Nybro och Emmaboda

Insatsens syfte, mål och målgrupp.
Syftet med Samba är att motverka utanförskap och låsningar i systemen genom att föra de inskrivna i insatsen närmare arbetsmarknaden eller hjälpa individerna till rätt ersättning. Målgruppen är kvinnor och män mellan 20 - 60 år som haft lång arbetslöshet eller sjukskrivning vilket medfört ett utanförskap. Personer som har sin ersättning och/eller stöd från någon av samverkansmyndigheterna.

Insatsens tidsram samt personalresurser.
Insatsen blev LIS:ad 1 januari 2018. Det jobbar tre samverkansledare på vardera 100 % i insatsen. From 1/9 -21 finansieras 0,5 tjänst av individ och familjeomsorgen i Emmaboda.

Insatsens metod.
Metoden bygger på ett coachande förhållningssätt med fokus på motivation, stöd, vägledning och inspiration gentemot arbetslinjen och egen försörjning. Den enskildes egna resurser ska ställas i fokus och vara vägledande för genomförandeplanen. I vår gruppverksamhet arbetar vi tematiserat i rullande block med olika tema. Fysisk aktivitet i grupp ingår. Vid eventuell kö så erbjuds förgrupp i form av två aktiviteter per vecka. Utifrån de restriktioner som covid-19 medfört har vi fått anpassa insatsens metod till digitala möten första delen av 2021.

Insatsens resultat på individnivå, (SUS)

Budgeterat antal deltagare 30st/år.
Antal nya deltagare: 17st.
Fördelning på remitterande deltagare:
Individ o familj: 7st
Arbetsförmedling: 0st
Region Kalmar: 5st
Försäkringskassan: 5st.
Totalt antal deltagare under året: 57st (varav 17st är konsultationer)
Antal avslutade deltagare: 14st
Antal till arbete eller studier: 3st
Rätt ersättning: 6st
Samverkan AF/FK: 4st

Sedan uppstart:
Budgeterat antal deltagare: 290st
Antal deltagare totalt: 175st
Fördelning på remitterande myndighet:

Individ o familj: 82st.
Arbetsförmedling: 71st.
Region Kalmar: 36st.
Försäkringskassan: 18st
Antal till arbete eller studier: 74st
Rätt ersättning: 40st
Samverkan AF/FK: 6st

Framgångsfaktorer inom samverkan.

Organisation:
Kunskapsutbytet som sker i samverkansteamet ger ett mervärde på alla berörda myndigheterna och detta ökar samtidigt förståelsen för myndigheternas agerande. Samverkansteamet finner ofta lösningen på ärenden som under lång tid stått still genom att behandla ärendet skyndsamt samt använt det handlingsutrymme som finns på varje myndighet. Samsynen som råder i samverkansteamet placerar individen i fokus och alla deltagarnas processer diskuteras. Konsultationsforumet ger handläggarna på myndigheterna möjlighet att ta del av samverkansteamets kompetenser i komplexa ärenden för att komma vidare.

Styrgruppen
Representanterna i styrgruppen innehar bred kompetens och handlingskraft vilket medför att samverkansledarna får optimala förutsättningar för att göra ett kvalitativt arbete.

Individnivå
Täta och kontinuerliga kontakter med deltagarna utformar en djup och god relation mellan deltagarna och samverkansledaren vilket medför att deltagarna känner sig sedda och trygga. Detta ökar deras motivation, samt klargör deras egna mål och förutsättningar. Samverkansledarens kompetens medför att deltagarna kan stöttas och coachas, för att närma sig egen försörjning eller utbildning.
Kartläggningen gör att deltagarna får rimliga krav utifrån sina förutsättningar, de får uppleva att de klarar saker samt att det ställs adekvata krav utifrån individens förutsättningar. Samverkansledarens möjlighet att lägga mycket tid på varje deltagare är en stor framgångsfaktor eftersom det ger deltagarna en trygghet, samt att det finns någon som kan vara ett stöd vid förändingar.

Ulf Arvidsson, Carola Axelsson och Oscar Winsth
Samverkansledare SAMBA

Samordningsförbundet i Kalmar län

bilaga 7

Datum: 2022-01-12

Årsredovisning Knutpunkten i Västervik 2021

Insatsens syfte, mål och målgrupp.
Att korta vägen för den enskilde mot ökad egenförsörjning samt att främja samverkan mellan myndigheterna. Målet är att erbjuda samverkande insats där 30% går vidare mot ökad självförsörjning genom arbete, studier eller rätt till rätt insats. Målgruppen är individer i behov av stöd från två eller fler av samverkansmyndigheterna, ålder 16 – 65 år, ingen pågående beroendeproblematik.

Insatsens tidsram samt personalresurs
Insatstiden är individuell. En samverkansansvarig på 50% samt en handledare på 100% finansieras via Samordningsförbundet. Ytterligare 4 handledare som arbetar i Knutpunktens verksamhet finns tillgängliga för insatsen. En SAM-grupp med handläggare från respektive myndigheter samt Lokala Samverkansgruppen med representation från respektive myndigheter lägger tid i projektet.

Insatsens metod
Insatsen är integrerad i Knutpunktens ordinarie verksamhet, i våra egna lokaler där man arbetar såväl i grupp som individuellt. Vi erbjuder även praktik/arbetsträning.

Insatsens resultat på individnivå
Hittills i år: Budgeterat antal deltagare: 25 helårsplatser

- Antal nya deltagare: 5
- Totalt antal deltagare under året: 27
- Fördelning på remitterande myndighet: FK 8, Fsd 1, RKL 11, AF 7
- Antal avslutade deltagare: 19
- Antal till arbete eller studier: 9
- Antal konsultationsremisser: 13 (FK 0, FSD 3, RKL 6, AF 4).

Sedan uppstart:

- Budgeterat antal deltagare: 25 helårsplatser
- Antal deltagare totalt: 153
- Fördelning på remitterande myndighet: FK 60, Fsd 38, RKL 38, AF 17
- Antal till arbete eller studier: 34

Framgångsfaktorer inom samverkan,
Organisation
Arbetsgrupp: Trygg, erfaren och väl sammansatt arbetsgrupp med samlad hög kompetens och en vilja att samverka. Upparbetade och fungerande rutiner, information om varandras uppdrag och ramverk.
Styrgrupp: Väl sammansatt och ett aktivt intresse för en fungerande samverkan.

Individnivå
Insatsens deltagare: Insats under lång tid i de fall det behövs, stor flexibilitet i innehållet i insatsen. Att vi utgår från individens hela behov. Prioritet på bemötande och förhållningssätt. Aktivt stöd enligt sökandelotsmodellen i praktik och arbetsträning.

Anja Coe, Samverkansansvarig

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Samordningsförbundet i Kalmar län

Datum: 220125

Årsredovisning Vägknuten 2021 i Oskarshamn, Mönsterås och Högsby

Insatsens syfte, mål och målgrupp.

Bedriva samverkan i syfte att undvika dubbelarbete och för att hitta rätt väg för den enskilde och minska risken att hamna utanför samhällets skyddsnät och tidigt identifiera och kartlägga insats- och rehabiliteringsbehov. Insatsen vänder sig till personer i yrkesverksam ålder från 18 år. För att delta i insatsen ska den enskilde bedömas vara i behov av samverkan och stöd från myndigheterna inför etablering eller återetablering på arbetsmarknaden och egen försörjning.

30 personer deltar årligen i insatsen.
Insatstiden varierar utifrån den enskilde deltagarens behov med målet att inte överstiga 12 månader.

Insatsens tidsram samt personalresurs

2021-01-01-2021-12-31 3,0 personal.

2021-01-01-2021-12-31 75% OSA-anställd

Insatsens metod

Vi använder oss av följande; Empowerment 7 Tjugo, Lösningsfokuserat.

Insatsens resultat på individnivå, (SUS)

Hittills i år:

- Budgeterat antal deltagare 30
- Antal nya deltagare 15
- Fördelning på remitterande myndighet
- **Oskarshamn- FK: 4 Vården: 2 Kommun: 4 AF: 0**
- **Högsby- FK 0, Vården 1, Kommun 0, AF 0**
- **Mönsterås- FK 0, Vården 3, Kommun 1, AF 0**
- Totalt antal deltagare under året 15
- Antal avslutade deltagare 33
- Antal till arbete eller studier 15
- Antal konsultationsremisser 25

Sedan uppstart:

- Budgeterat antal deltagare 30

- Antal deltagare totalt 59
- Fördelning på remitterande myndighet
- Oskarshamn- FK 8, Vården 6, Kommun 8, AF 1
- Högsby- FK 4, Vården 2, Kommun 4, AF 1
- Mönsterås – FK 4, Vården 7, Kommun 1, AF 0
- Antal till arbete eller studier 26
- 59 avslutade sedan start varav 26 personer gått till egenförsörjning-44%

Framgångsfaktorer inom samverkan,

Organisation: Vägknuten utgår från arbetsmarknadsenheten i Oskarshamn. Vi samverkar tillsammans med Högsby och Mönsterås arbetsmarknadsenheter vilket gör det lättare med samverkan med alla aktörer såsom myndigheter, näringslivet och kommunerna och alla projekt som finns i dessa kommuner. Fast vi saknar att träffas fysiskt.

Arbetsgrupp Samverkansteamet träffas var tredje vecka. Vi påtalar för varandra om varför vi är där och vilken roll vi har. Vi har haft digitala möten som fungerat väl. Under hösten har vi jobbat med nya blanketter och policyn samt ” att vara representant i samverkansteamet”.

*Dock fick vi till oss att psykiatrin inte kan medverka på våra samverkansteam i den utsträckning som tidigare, vilket ställer till problem med samverkan. VI hoppas på en snabb lösning.

Styrgrupp Vi har haft digitala möten pga pandemi men fungerat bra utifrån förutsättningarna.

Individnivå: Under första halvåret har vi arbetat individuellt och med mycket planering. Strukturerat om tillsammans med Samverkansteamet efter policyns nya riktlinjer. Vi är 3.o tjänster samt en 75% OSA anställd. Vi har haft gemensamma ”walk and talk” möten för att ses ute annars har det inneburit mycket hemarbete.
Under andra halvåret vågade vi oss på fler fysiska träffar och genomförde även en gruppcoachning om 8 veckor. Tyvärr blev smittspridningen stor igen och vi fick återgå till hemarbete och mycket individuell coachning. Pandemin har satt käppar i hjulet mot arbetsgivare också där man fått skjuta på praktikperioder etc pga sjukdom hos individ eller handledare.

Insatsens deltagare
Vi har jobbat individuellt under detta halvår pga pandemin. Detta har gjort att det blivit mer fokus på deltagaren. Vi har även haft bra samarbete med enskilda aktörer inom näringslivet som tagit emot en och annan deltagare för praktik/arbetsträning. Fast vi har fått vara flexibla pga smittspridningen. Vi har fått ut 15 personer till jobb, lönebidragsanställning, studier. Några har också tagit B körkort. 3 individer är under utbildning och får stöd genom oss att klara av detta.
VI har försökt jobbat på som vanligt med fysiska träffar under senare del av halvåret men fick nya restriktioner i slutet av året och återgick till mer individuell coachning via telefon/ teams. Men är individen motiverad att vilja göra en förändring så går allt mycket lättare.

Önskan inför 2022 hoppas vi på fler fysiska träffar, utbildningar, konferenser och samverkan.

Magdalena Ågren, Samverkansansvarig

Samordningsförbundet i Kalmar län

Datum: 2022-01-14

Årsredovisning Arbetsterapeut 2021

Insatsens syfte, mål och målgrupp.

Arbetsterapeutiskt syfte på Samordningsförbundet är att länsövergripande arbeta med arbetsterapeutiska insatser i förbundets alla insatser. Träffa deltagare på förbundets åtta insatser och finnas med som ett komplement till övrig personal. Syftet är även att stödja personalen på insatserna och övriga samverkansparter samt vara ett bollplank i olika ärenden.

Målet är att genom samtal och observation göra en arbetsterapeutisk bedömning/utredning för att stödja individen att komma vidare i sin utveckling på insatsen eller mot någon annan form av aktivitet till exempel arbete, praktik eller studier.

Målgrupp är deltagare på länets insatser samt personalen på insatserna och övriga samverkansparter i kommunerna i länet.

Insatsens tidsram samt personalresurs

Insats till och med 2021-12-31. Legitimerad arbetsterapeut 100%

Insatsens metod

Metoden är arbetsterapeutiska insatser på individnivå. Arbetsterapeutiska insatser som till exempel kartläggning av individens kognitiva förmågor, sömnkartläggningar och anpassningar för att förbättra förutsättningarna för en god sömnhygien, arbetsförmågebedömningar, förmedla fungerande verktyg för att öka individens självständighet. Stödja individen i att finna fungerande strukturer och rutiner i hemmet, i studier och i arbetslivet. Erbjuda gruppträning utomhus i form av CrossNature.

Arbetsterapeutisk samtalspartner och bollplank för insatspersonalen i länet.

Insatsens resultat på individnivå 2021

Under 2021 har arb.ter arbetat grundligare och under längre period med 28 individer/ärenden från insatserna. Den arbetsterapeutiska insatsen har till stor del varit möjlig att anpassa utifrån rådande Coronarestriktioner. En del arbetsterapeutiska insatser har dock fått skjutas på framtiden då insatsverksamheterna har varit begränsade/stängda på grund av Coronarestriktioner.

Arb.ter har även konsulterat 65 ärenden med insatspersonal och övriga samverkansparter via telefon, digitala verktyg samt under gemensamma promenader.

Har även i början av året arbetat med förändringar av pilotprojektet LUX samt omprioritering för att framöver eventuellt prova att starta upp LUX i Nybro.

Arb.ter har instruerat insatsdeltagare och insatspersonal i gruppträningspass utomhus enligt konceptet CrossNature.

Jenny Tinnert, arbetsterapeut

Samordningsförbundet i Kalmar Län
Trädgårdsgatan 12
39235 Kalmar

info@samkalmarlan.se
www.samkalmarlan.se

Revisorerna i Samordningsförbundet i Kalmar län

Till
Styrelsen i Samordningsförbundet i Kalmar län
Fullmäktige i respektive
medlemskommun och region
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Revisionsberättelse för år 2021

Vårt uppdrag är att granska räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet i Kalmar län (organisationsnummer 222000-1859) för verksamhetsåret 2021.

Uppdraget är vidare att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi har utfört granskningen utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

I granskningen av förbundets räkenskaper och årsredovisning har vi förlitat oss på den auktoriserade revisorns granskning och bedömning.

I uppdraget samverkar revisorerna från kommuner, region och staten. Våra granskningsinsatser har utförts av sakkunniga biträden till revisorerna. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagorna.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet i Kalmar län har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen delvis har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål som är uppställda. Dock är resultatet förenligt med de uppställda verksamhetsmålen.

Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

Kalmar 2022-03-23

.....

Bo Jonsson, revisor för regionen

.....

Margareta Johansson, revisor för kommunerna

.....

Niclas Bremström, revisor för staten
Auktoriserad revisor

Bilagor:

Rapport över basgranskning 2021 – Samordningsförbundet i Kalmar län

Rapport Granskning av årsredovisning 2021 - Samordningsförbundet i Kalmar län

Rapport Granskning av god ekonomisk hushållning - Samordningsförbundet i Kalmar län

§ 66 Dnr 2021/880 BN

STUGAN 1 Ändring av detaljplan för Stugan 1 m.fl. SJÖSTUGEOMRÅDET för granskning

Beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar

att godkänna ändring av detaljplan för Sjöstugeområdet, som innefattar upphävande av en geografisk del av detaljplanen, med tillhörande handlingar för granskning.

En ändring av detaljplanen be döms vara förenlig med gällande detaljplans syfte.

Lagstöd

Plan- och bygglagen 4 kap, PBL 5 kap.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-06-08 § 123 gav godkännande att pröva ändra befintlig detaljplan 243 ”Sjöstugeområdet”, för att fullfölja de avsedda planerna på avstyckning av kommunal mark.

Syftet med ändringen av detaljplanen var från början att fullfölja två politiska beslut av Kommunfullmäktige, 2019-08-19 § 162 samt 2020-05-18 § 104, som innebär godkännande av avstyckning av tomter samt försäljning av kommunal mark inom Sjöstugeområdet samt Sjöstugeudden, fastighet Stugan 1 och Borgholm 11:1.

Efter samråd föreslår förvaltningen att syftet med ändringen av detaljplanen endast ska innefatta upphävande av en geografisk del av detaljplanen för att fullfölja beslut om att avstycka tomter på Sjöstugeudden, Borgholm 11:1.

Inför samråd gav förvaltningen förslag på två planändringar för att fullfölja beslutet att stycka av två fastigheter inom planområdet samt stycka av befintliga tomter intill Sjöstugevägen. Ändringarna innebar ändring om högsta utnyttjandegrad samt upphävande av en geografisk del av planområdet. Anledningen till att förvaltningen bedömde att två planändringar krävdes var på grund av att:

- Avstyckning av två till fastigheter inom planområdet strider mot gällande planbestämmelse: Högst 155 tomtplatser.
- Avstyckning av befintliga tomter intill planområdets norra gräns, längs med Sjöstugevägen, förhindras på grund av att befintlig tomtmark till viss del är planlagd som gång- och cykelväg.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-09-23 224 § att godkänna detaljplanen för samråd.

Detaljplanen var ute på samråd mellan 2021-10-11 – 2021-10-28 och handlades med standardförfarande. Samtliga synpunkter samt föreslagna ändringar redovisas i samrådsredogörelsen.

Under samrådet inkom yttrande från länsstyrelsen som lyfte frågor avseenden hur ändring av utnyttjandegrad kan påverka dagvattenhantering samt naturvärden i planområdet. Utifrån länsstyrelsens yttrande har förvaltningen gjort bedömningen att prövningen att utöka högsta utnyttjandegrad avseende antal fastigheter, kräver en mer omfattande prövning tillskillnad från den ändring som avser upphävande av en geografisk del av planen.

Förvaltningen ger förslag på att separera de olika planändringarna och att i detta planärende endast gå vidare med upphävande av en geografisk del av planområdet.

Gällande detaljplan vann laga kraft 1992-11-12. Syftet med planen var att möjliggöra för fritidsbebyggelse mellan Norra infarten och Sjöstugevägen. Runt varje stuga skulle det även möjliggöras avstyckning av tomtplats. Vid planläggning utökades även området åt öster för att fritidhusägare norr om Sjöstugevägen skulle kunna erbjudas nya tomter för sina stugor.

En undersökning av detaljplanens miljöpåverkan har upprättats där bedömningen är att genomförande av ändring av detaljplanen inte medför någon betydande miljöpåverkan.

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott beslutade 2022-03-09 § 51 att ge planenheten i uppdrag att titta på de ändringar som framkom under dagens möte.

Beslutsunderlag

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott 2022-03-09 § 51.

Tjänsteskrivelse 2022-03-14.

Plankarta 2022-03-11.

Planbeskrivning 2022-03-11.

Undersökning av miljöpåverkan 2022-01-25.

Samrådsredogörelse 2022-03-11.

Bedömning

I översiktsplanen från 2002 är området mellan Köpingsviken och Sjöstugevägen markerat som ”utvecklingsområde för turism och friluftsliv”. Marken mellan Norra infarten och Sjöstugevägen redovisas för fritidsbebyggelse. Det beskrivs att tillkommande bebyggelse bör så långt som möjligt anpassas till den befintliga miljön på platsen vad gäller placering, utformning och färgsättning. Det är beskrivet att i en

tätort som ständigt utvecklas är det också viktigt att detaljplaneläggningen följer utvecklingen. I översiktsplanen beskrivs det att kommunens intention med området är att befintliga fritidshus på sikt ska avlägsnas så att området blir tillgängligt för turismen och det rörliga friluftslivet.

Sjöstugeområdet ingår i den fördjupade översiktsplanen för Borgholm-Köpingsvik från år 2019. I den fördjupade översiktsplanen är det beskrivet att efterfrågan på fritidsboende är stort i Borgholm-Köpingsvik. I första hand ska ianspråktagna områden förtätats. I den fördjupade översiktsplanen beskrivs det även att översvämningsrisken är stor för Sjöstugeområdet och att det krävs klimatanpassningsåtgärder för byggnation där marken är under 2,8 meter över havet. I den fördjupade översiktsplanen har intentionen om att befintliga stugor på Sjöstugudden ska avlägsnas förändrats.

Upphävande av en geografisk del av planområdet innefattar del av lokalgatan samt gång- och cykelvägen som sträcker sig längs med lokalgatan. Lokalgatan och gång- och cykelvägen följer inte detaljplanens exakta planlagda utformning, då de är anlagda något mer söderut jämfört med hur det är planlagda i detaljplanen. Det innebär att både lokalgatan- samt gång- och cykelvägen är planstridig i vissa delar, samtidigt som planen förhindrar avstyckning av befintliga tomter. En upphävning av denna del av planområdet betyder att markanvändningen anpassas efter dagens förhållanden.

En ändring av detaljplanen be döms vara förenlig med gällande detaljplans syfte.

Lagstöd
PBL 4 kap, PBL 5 kap.

Dagens sammanträde

Ordförande tackar för bra information och redogörelse av ärendet.

Yrkande

Torbjörn Nilsson (SD) med instämmande av Tomas Zander (C) yrkar bifall till att godkänna ändring av detaljplan för Sjöstugeområdet, som innefattar upphävande av en geografisk del av detaljplanen, med tillhörande handlingar för granskning.

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut.

Förenklad delgivning

I ärenden inkomna från och med 1 maj 2019 använder miljö- och byggnadsnämnden i Borgholms kommun sig av förenklad delgivning. För mer information om vad förenklad delgivning innebär och när du anses vara delgiven se vår hemsida http://www.borgholm.se/forenklad-delgivning.

Beslut skickas till

Beslut skickas till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Tillhör beslut §2022/66-MBN 2022-03-23

GRUNDKARTA över del av BORGHOLM 11:1, "Sjöstugeområdet"
Borgholms kommun, Kalmar län

Upprättad genom kopiering och förminskning av en fotogrammetriskt framställd primärkarta

Borgholm 1990-07-26
Lantmäteriet Dnr H2B 90124

Karton utökad i sydöst
Borgholm 1991-04-15

Fredrik Ehrensvärd
Mätningsingenjör

Fredrik Ehrensvärd
Mätningsingenjör

Fastighetsredovisning aktuell 1990-07-01
Koordinatsystem i plan 2.5 gon V reg 6
Koordinatsystem i höjd Rh 70
Beteckningar enligt TFA 4.6 B:5
Måtklass III
Skala 1:2000

Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning 1984-10-12

Beteckningar

- Fastighetsgräns
- Huvudbyggnad resp uthus karterade efter fakkonturen
- Huvudbyggnad resp uthus karterade efter husliv
- Staket
- Stenmur
- Väg
- Elkabel
- Telekabel
- Höjdkurver
- Polygonpunkt
- Lövträd
- Barrträd
- Fornminne
- Agostagsgräns
- Gångstig
- Dike
- Arrendegräns
- Vägbank
- Punkthöjd
- Vattenyta
- Registernummer
- Plangräns

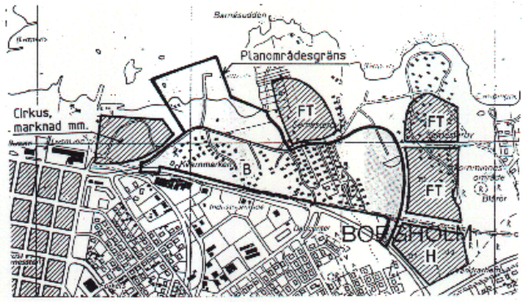

ÖVERSIKT
SKALA 1:10000

ÄNDRING AV DETALJPLAN
Granskningshandling 2022-XX-XX
ÄNDRING AV DETALJPLAN FÖR SJÖSTUGEOMRÅDET

ÄNDRING AV DETALJPLAN
Granskningshandling 2022-03-11

UPPHÄVANDE
UPPHÄVANDE AV ETT GEOGRAFISK OMRÅDE
januari 18, 2022

Borgholms kommun

Granskningskarta

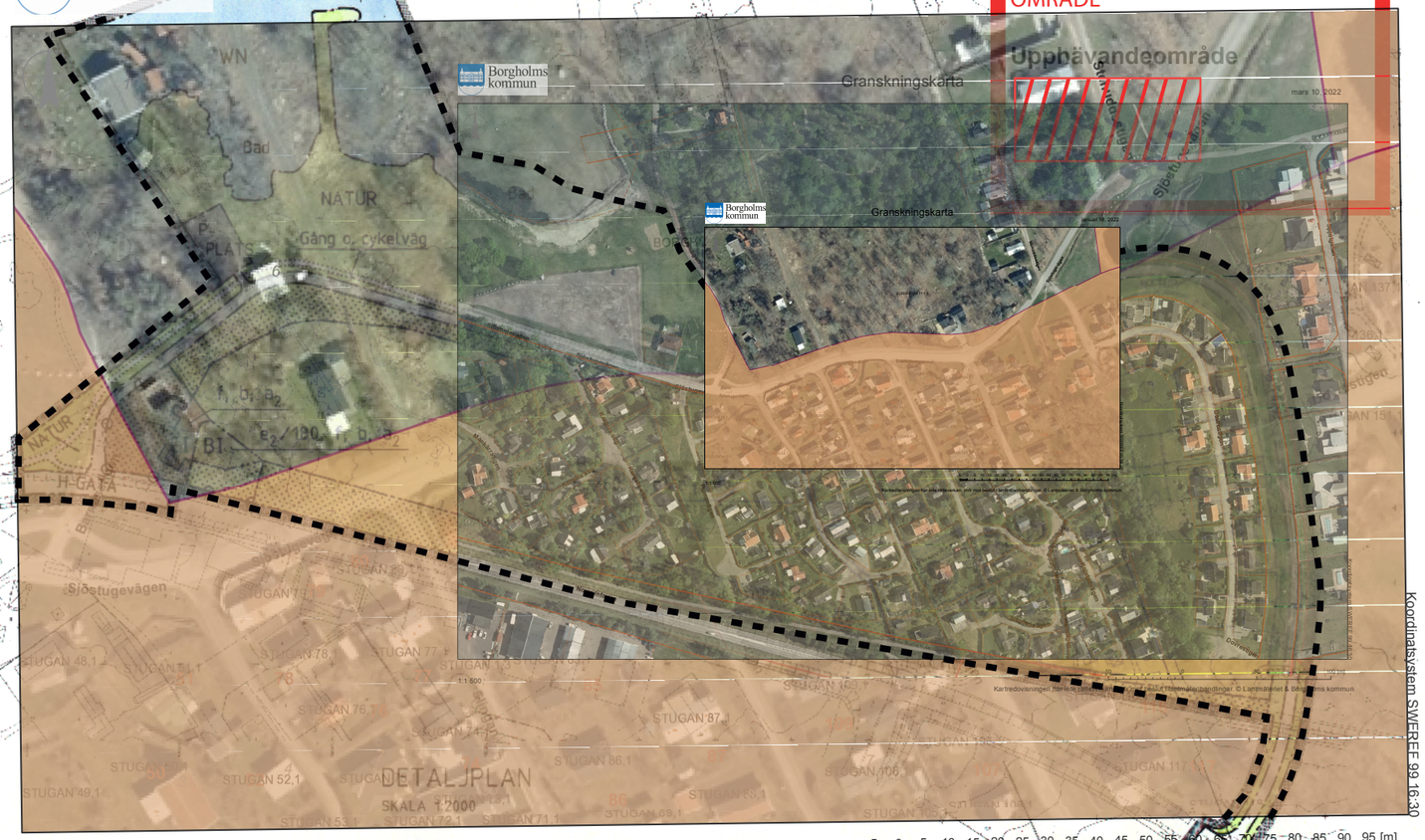

Koordinatsystem SWEREF 99 16:30

5 0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 [m]

1:1 000

Kartredovisningen har inte rättsverkan, jmfr mot beslut i lantmäterihandlingar. © Lantmäteriet & Borgholms kommun

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar.
Där beteckningar saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.
Endast angiven användning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR
- Planområdesgräns Gränsen ligger i rastrets innerkant
- Användningsgräns resp. egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK
Allmänna platser
- H-GATA Gata som ingår i huvudnätet
- LOKALGATA Lokaltrafik
- P-PLATS Parkering
- NATUR Naturområde med gång- och cykeltrafik

Kvartersmark
- B Bostäder
- C Föreningsgård
- H Handel ./ Kiosk

Vattenområden
- WN Friluftsbad, rekreationsområde. Mindre bryggor och liknande får byggas

UTNYTTJANDEGRAD
- e_1 Högst 155 tomtplatser Högst 157 tomter
- e_2 / 00 Största bruttoarea i m² /tomtplats

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE
- Marken får inte bebyggas
- x Marken skall vara tillgänglig för allmän gång- och cykeltrafik

MARKENS ANORDNANDE
Utfart
- Utfart får inte anordnas

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE
Placering, utformning, utseende
- f Byggnad skall placeras minst 4.0 m från tomtplatsgräns. Berörd granne kan medge mindre avstånd. Taken skall vara sadeltak med beläggning av takpannor/takpapp. Fasader skall utgöras av träpanel.
- I Högsta antal våningar.

Byggnadsteknik
- b Endast källarlösa hus

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER
Genomförandetiden är 15 år räknat från den dag antagandet av detaljplanen vunnit laga kraft.

Ändrad lovplikt
- a_1 Rivningslov krävs inte
  Bygglov krävs inte för anordnande eller ändring av VA-installation, nybyggnad, tillbyggnad, ombyggnad eller annan ändring av byggnad. Inte heller för skärmtak mindre än 20 m² och mur eller plank lägre än 1.8 m, som ej skymmer sikten för trafiken.

Gemensamhetsanläggning
- a_2 Gemensamhetsanläggning skall inrättas för vägar och mark utanför tomtplatser.

Illustrationer
- Illustrationslinjer

Detaljplan för SJÖSTUGEOMRÅDET Borgholms kommun, Kalmar län

Kalmar den 12 juni 1991. Rev den 6 november 1991.

K-KONSULT SYDOST AB
Planavdelningen

Gunnar Magnusson
Ark. SAR

KF § 78 DEN 920227
LAGA KRAFT DEN 921112

Skala 1:2000
0 20 40 60 80 100 200 m

A1 IA 38025-579-01

Tillhör beslut §2022/66-MBN 2022-03-23

Borgholms kommun

Ändring av detaljplan för

Stugan 1 m.fl. ”Sjöstugeområdet”

Borgholms kommun

PLANBESKRIVNING

Granskningshandling

2022-03-14

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING 3

DETALJPLANEPROCESSEN 4

ÄNDRING AV DETALJPLAN- UPPHÄVNING AV EN GEOGRAFISK DEL . 5

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN ENLIGT PBL 7

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR, KONSEKVENSER 9

PLANKARTA..... 12

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING..... 13

Granskningshandling

Upprättad: 2022-02-15
Justerad senast: 2022-03-14
Dnr: B 2021-000880

Medverkande tjänstemän:

Victoria Bengtsson	Heléne Wertwein Haavikko
Planarkitekt	Miljöstrateg

Sara Wallander
Planarkitekt

Anders Magnsson	Alexander Sundstedt
Tillväxtchef	Mark- och exploateringsstrateg

Planhandlingarna består av:

- Tillägg till planbeskrivning
- Tillägg till plankarta
- Tillägg till genomförandebeskrivning
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Fastighetsförteckning

Bild 1. Kommunkarta

Bild 2. Översiktskarta

Sammanfattning

Planområdet är beläget i Borgholm, mellan Norra infarten till Borgholm och Sjöstugevägen. I väster angränsar området till strandmarken vid Mejeriviken och i öster möter Blå Rörs stugområde.

Gällande detaljplan vann laga kraft 1992-11-12. Ändring av detaljplanen aktualiserades genom att Kommunfullmäktige 2020-05-18 § 104 beslutade att godkänna försäljning av arrendelotter på fastigheten Borgholm 11:1 som bedöms lämpliga av lantmäteriet att avstycka. På grund av att marken precis intill de tilltänkta fastigheterna är planlagd som gång- och cykelväg samt lokalgata så förhindrar detaljplanen att fastigheter kan styckas av. Gång- och cykelvägen samt lokalgatan är redan anlagd, men är placerad något mer söderut jämfört med hur gång- och cykelvägen samt lokalgatan är planlagd i detaljplanen. Kommunen har tidigare varit medveten om att delar av gång- och cykelvägen inte är helt planenlig, vilket nu har orsakat problem i samband med att tomter ska styckas av.

För att fullfölja avstyckning av mark till försäljning, krävs ändring av detaljplanen; upphävning av en mindre geografisk del.

Upphävande av en geografisk del av detaljplanen bedöms vara förenligt med gällande detaljplans syfte, samt bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Detaljplaneprocessen

Denna handling, planbeskrivningen, skall underlätta förståelsen för planförslagets innebörd samt redovisa de syften och förutsättningar planen har. Planbeskrivningen skall också redovisa eventuella avsteg som gjorts från kommunens översiktsplan. I beskrivningen skall skälen till planens utformning och de bestämmelser som valts motiveras. Planbeskrivningen har ingen egen rättsverkan. Plankartan är däremot juridiskt bindande för efterföljande beslut såsom bygglov.

Första steget i planprocessen kallas för samråd. Planförslaget ställs ut i stadshuset och på det bibliotek som ligger närmast planområdet. Samtliga handlingar finns även tillgängliga på kommunens hemsida. De fastighetsägare som bor närmst planområdet meddelas per post. Förslaget skickas även till myndigheter samt företag och föreningar som berörs mest av förslaget.

När samrådstiden gått ut sammanställer kommunen synpunkterna i en samrådsredogörelse. I ett sådant dokument kommenterar kommunen synpunkterna och tar ställning till ändringar av planförslaget.

Nästa steg i processen kallas för granskning. Granskningen går till på liknande vis som samrådet. Alla planhandlingar görs tillgängliga och synpunkter välkomnas. När granskningstiden är slut sammanställer kommunen synpunkterna i ett granskningsutlåtande. Ett sådant dokument är detsamma som en samrådsredogörelse; kommunen kommenterar synpunkterna och tar ställning till justeringar innan planen skall antas. Granskningsutlåtandet och samrådsredogörelsen skickas ut till de som inkommit med synpunkter.

Upprättandet av detaljplanen följer plan- och bygglagens (PBL) anvisningar för ett standardförfarande.

Mer information om planprocessen finns på kommunens hemsida:
www.borgholm.se

Standardförfarande:

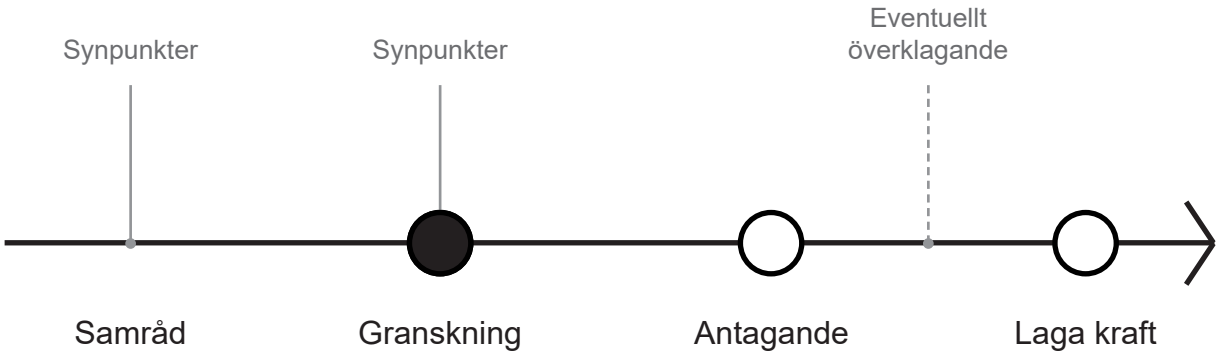

Bild 3. Planområde

Ändring av detaljplan- Upphävande av en geografisk del

Bakgrund och syfte

Kommunfullmäktige 2020-05-18 § 104 beslutade att godkänna försäljning av arrendelotter som bedöms lämpliga av lantmäteriet att stycka av. Ett upphävande av en mindre geografisk del av detaljplanen för Sjöstugeområdet aktualiserades då husägare längs med Sjöstugevägen enligt beslut skulle få köpa loss mark av fastigheten Borgholm 11:1, som de idag arrenderar av kommunen. I samband med att lantmäteriförrättningen skulle påbörjas framkom det att delar av de tilltänkta fastigheterna ligger inom detaljplanelagd mark som idag är planlagd som gång- och cykelväg samt lokalgata.

På grund av att delar av marken som är tänkt att styckas av är detaljplanenlagd med användningen gång- och cykelväg samt lokalgata, så förhindrar detta avstyckning av befintliga tomter som angränsar till planområdet. Delar av den planlagda gång- och cykelvägen samt lokalgatans sträckning är redan anlagd, men följer däremot inte den exakta detaljplanens förslag på hur gång- och cykelvägen och lokalgatan ska vara utformad, då de är anlagda mer söderut jämfört med den planlagda lokaliseringen.

En upphävning innebär inte att lokalgatan eller gång- och cykelvägen ändras, endast att del av lokalgatan samt gång- och cykelvägen som inte följer detaljplanen inte förblir planstridig och att markanvändningen är anpassad efter verkliga förhållanden på platsen.

Syftet med ändringen av detaljplanen är att anpassa markanvändningen till dagens förhållanden, så att markanvändningen inte förblir planstridig och för att fullfölja den avsedda astyckning av tomter längs med Sjöstugevägen. Det krävs därmed en ändring av den gällande detaljplanen; upphävning av en mindre geografisk del.

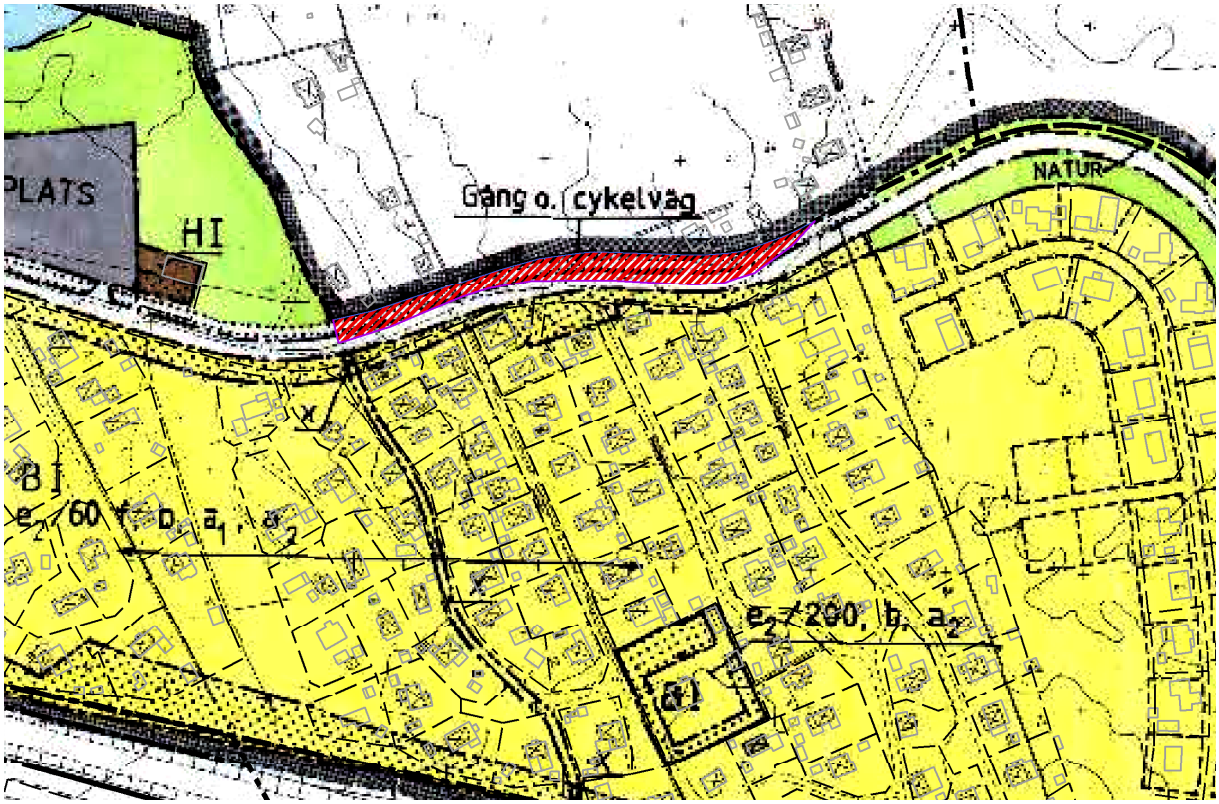

Bild 4. Del som upphävs är illustrerad med en röd skrafferad yta.

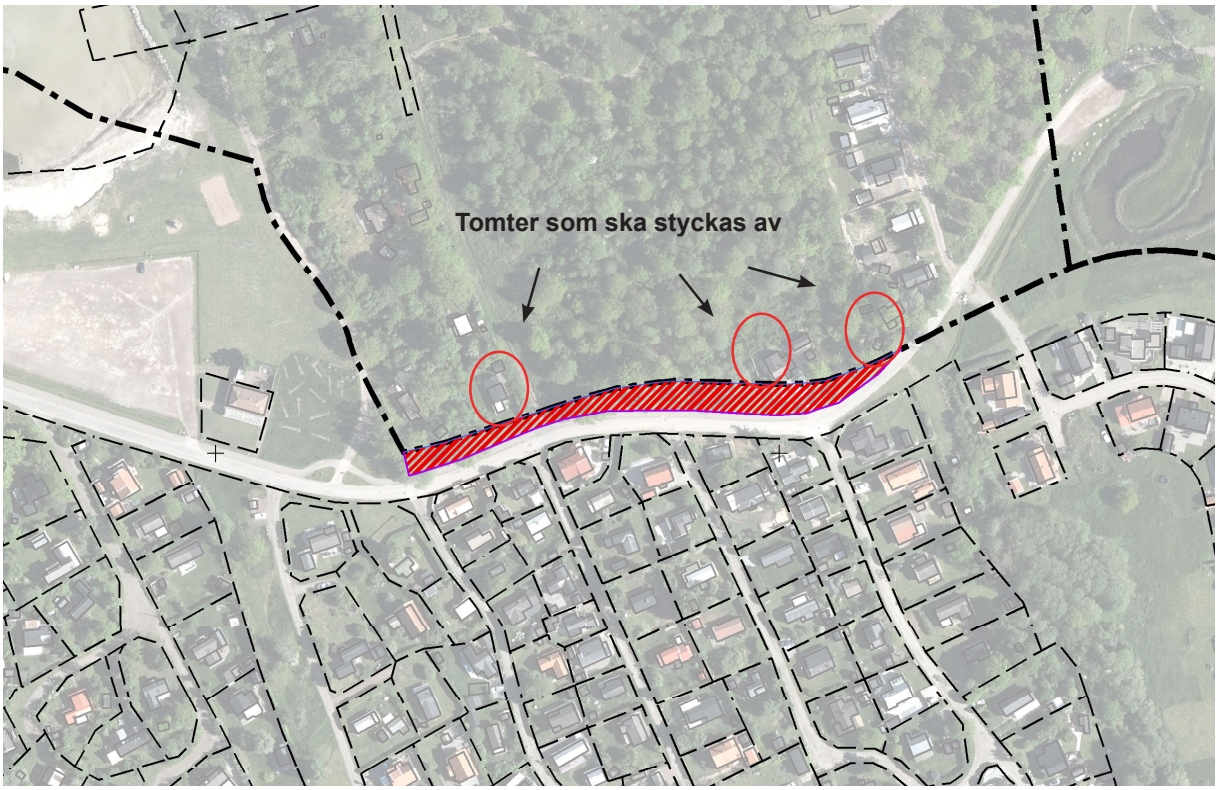

*Bild 5. Ortofoto som visar del av plan som upphävs samt de tomter som berörs av planändringen. Svart-streckad linje visar planområdesgränse*n.

Plandata

Areal

Planområdet omfattar cirka 21 hektar. Den del som ska upphävas omfattar cirka 0,35 hektar.

Lägesbestämning

Planområdet är beläget mellan Norra infarten till Borgholm och Sjöstugevägen. I väster angränsar området till strandmarken vid Mejeriviken och i öster möter Blå Rörs stugområde.

Tidigare ställningstaganden enligt PBL

Detaljplan

Gällande detaljplan vann laga kraft 1992-11-12. Syftet med planen var att möjliggöra för fritidsbebyggelse mellan Norra infarten och Sjöstugevägen. Runt varje stuga skulle det även möjliggöras avstyckning av tomtplats. Vid planläggning utökades området åt öster för att fritidshusägare norr om Sjöstugevägen skulle kunna erbjudas nya tomter för sina stugor. Marken medger till största del användning för bostäder med egenskapsbestämmelsen utnyttjandegrad högst 155 tomtplatser. I samband med detaljplaneläggning utökades byggrätten, från 40 m^2 till 60 m^2 som högsta bruttoarea. Vid antagande av planen inkom överklagande från stugägare norr om planområdet. Vid överklagan lyftes det att den planlagda gång- och cykelvägen skulle hamna precis intill husknuten. Överklagan avslogs med motiveringen att det fanns möjlighet för stugägare att flytta stugor från Sjöstugeudden. Detta var intentionen i detaljplanen, men dessa stugor har inte flyttats och kommunens intention har förändrats sedan dess. Man motiverar även valet att avslå överklagan då en ny och förbättrad standard på lokalgatan med gång- och cykelväg är nödvändig. Vid genomförandet av planen har lokalgatan försetts med gång- och cykelväg, men inte enligt detaljplanen.

Översiktsplan

I översiktsplanen från 2002 är området mellan Köpingsviken och Sjöstugevägen markerat som ”utvecklingsområde för turism och friluftsliv”. Marken mellan Norra infarten och Sjöstugevägen redovisas för fritidsbebyggelse. Det beskrivs att tillkommande bebyggelse bör så långt som möjligt anpassas till den befintliga miljön på platsen vad gäller placering, utformning och färgsättning. Det är beskrivet att i en tätort som ständigt utvecklas är det också viktigt att detaljplaneläggningen följer utvecklingen. I översiktsplanen beskrivs det att kommunens intentioner med området på Sjöstugeudden är att befintliga fritidshus på sikt skall avlägsnas så att området blir tillgängligt för turismen och det rörliga friluftslivet.

I den fördjupade översiktsplanen för Borgholm Köpingsvik 2018 har frågan gällande de befintliga fritidshusens framtid utretts vidare. För en del av Sjöstugeområdet ersätts ställningstaganden i översiktsplanen från 2002 med att befintliga stugor kan vara kvar, se gula ytor i kartan på nästa sida.

I den fördjupade översiktsplanen framgår att det inom gula ytor gäller att befintliga byggnader bedöms ha stöd i fördjupning av översiktsplanen och att de kan vara kvar och även ska kunna styckas av. I dessa gula områden ersätter fördjupning av översiktsplanen de tidigare ställningstaganden som gjorts i översiktsplanen 2002.

Bild 6. Karta över markanvändning i fördjupad översiktsplan Borgholm- Köpingsvik

Riksintressen

Området ingår i riksintresse för Kulturmiljö med motiveringen Stads- och slottsmiljöer i kustlandskap. Området omfattas även av riksintresse obruten kust och rörligt friluftsliv, inom området ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Inga riksintressen bedöms påverkas av en ändring av planen.

Strandskydd

Strandskyddet är upphävt inom området som ingår i den befintliga detaljplanen. Kommunen har i samråd med lantmäteriet gett tillåtelse att stycka av befintligt ianspråktagna tomtplatser. I samband med att tomterna ska styckas av kommer det krävas dispens från strandskyddet.

Övriga kommunala beslut

Kommunfullmäktige 2020-05-18 § 104 beslutade att godkänna försäljning av arrendelotter som bedöms lämplig av lantmäteriet att stycka av.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2021-03-25 § 82 att lämna yttrande på Lantmäteriets begäran om samråd angående avstyckningar på Sjöstugeudden.

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-06-08 § 123 gav kommunledningsförvaltningen i uppdrag att pröva ändring av befintlig detaljplan av Sjöstugeområdet.

Miljöbedömning

Undersökning av betydande miljöpåverkan:

En undersökning av betydande miljöpåverkan har upprättats. Ändringar som innebär upphävande av en mindre geografisk del är av begränsad omfattning. Kommunen gör bedömningen att ändringen inte anses medföra någon betydande miljöpåverkan och att upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning inte är nödvändig.

Förutsättningar, förändringar, konsekvenser

Prövningen vid ändring av en detaljplan ska enbart omfatta det som ändringen avser. Vid ändring av detaljplan görs inte någon fullständig lämplighets- och lokaliseringsprövning. Prövningen ska enbart omfatta den del av planen som upphävs.

Markanvändning

Inom planområdet är marken till största del planlagd som kvartersmark som utgörs av användningen bostäder. Delar av den mark som är planlagd som gång- och cykelväg samt lokalgata har till viss del ianspråkstagits som tomtmark av bostäder direkt angränsande norr om planområdet, eftersom att lokalgatan och gång- och cykelvägen är anlagda något mer söderut. Den verkliga användningen följer därmed inte exakt den planlagda användningen.

Ingen ändrad markanvändning är avsedd att ske vid upphävande av en geografisk del. Genom upphävande av en del av detaljplanen så avser kommunen att markanvändningen anpassas efter dagens förhållanden. Lokalgatan är redan anlagd och gång- och cykelvägen är anlagd fram till Kolstadstigen. Kommunen ser inget behov av att bredda vägen för att anlägga resterade delar av gång- och cykelvägen enligt gällande detaljplan. Den resterande sträckan av Sjöstugevägen är lågt trafikerad och det bedöms som säkert att röra sig längs med Sjöstugevägen från Kolstadstigen fram till att Sjöstugevägen tar slut i öster och övergår till en gångväg.

Bild 7. Ortofoto som visar den planlagda lokalgatan samt gång- och cykelvägen

Bild 8. Ortofoto som visar den anlagda gång- och cykelgatan, blå markerad.

Bild 9. Visar befintlig gång- och cykelväg samt lokalgata.

Bild 10. Visar hur gång- och cykelvägen slutar vid Kolstadstigen.

Allmänna intresse lokalgata samt gång- och cykelväg

Användningen Lokalgata upphävs endast i den del som idag är ianspråktaget som tomtmark i planområdets norra del. Resterade del av Lokalgata i detaljplan kvarstår på redan anlagd bil- och cykelväg. Genom att bevara en del av lokalgatan i detaljplanen är det allmänna intresset av gata och cykelväg säkerställd. I detaljplanen gavs förslag på att förbättra standarden på lokalgatan och anlägga en gång- och cykelväg. Detta har genomförts men inte exakt enligt detaljplanens förslag. Där gång- och cykelväg inte är anlagd ser kommunen inget behov av att

bredda vägen för att anlägga gång- och cykelväg, då det bedöms som säkert att röra sig som fotgängare och cyklist längs med resterande del av Sjöstugevägen. Gatan är kommunal mark och sköts och underhålls av kommunen. Kommunens intention är inte att det ska ske någon ändring av den redan befintliga lokalgatan och gång- och cykelvägen.

Bild 11. Visar resterande del av Sjöstugevägen som inte är anlagd med gång- och cykelväg. Längre fram övergår Sjöstugevägen till en gång- och cykelväg.

Natur

Inom planområdets östra del finns ett grönområde i anslutning till ett dike med buskage och träddungar. Den del av detaljplanen som ska upphävas består av visst inslag av buskage längs med Sjöstugevägen, men även av tomtmark.

Dagvatten

Planområdet omfattas inte av verksamhetsområde för dagvatten. Dagvattnet ska omhändertas lokalt och varje fastighetsägare har ansvar för att ta hand om det egna dagvattnet, genom lämpligen fördröjning samt rening. Upphävande av den geografiska delen innebär inte en påverkan på dagvattenhanteringen inom planområdet.

Förenlighet med planens syfte

Detaljplanens ursprungliga syfte var att förse befintlig bebyggelse inom området med ledningar för dricks- och spillvatten, skapa möjlighet för avstyckning av tomtplats runt varje stuga, samt utöka området åt öster med fler tomtplatser. I detaljplanen beskrivs det hur en intention med detaljplanen var att fritidshus på Sjöstugeudden skulle få nya tomtplatser inom planområdet. Detta är inte längre kommunens intention med hänvisning till den fördjupade översiktsplanen. Syftet med att planlägga för en gång- och cykelväg samt lokalgata var att förbättra standarden på den befintliga Sjöstugevägen och förse den med en gång- och cykelväg.

Plankarta

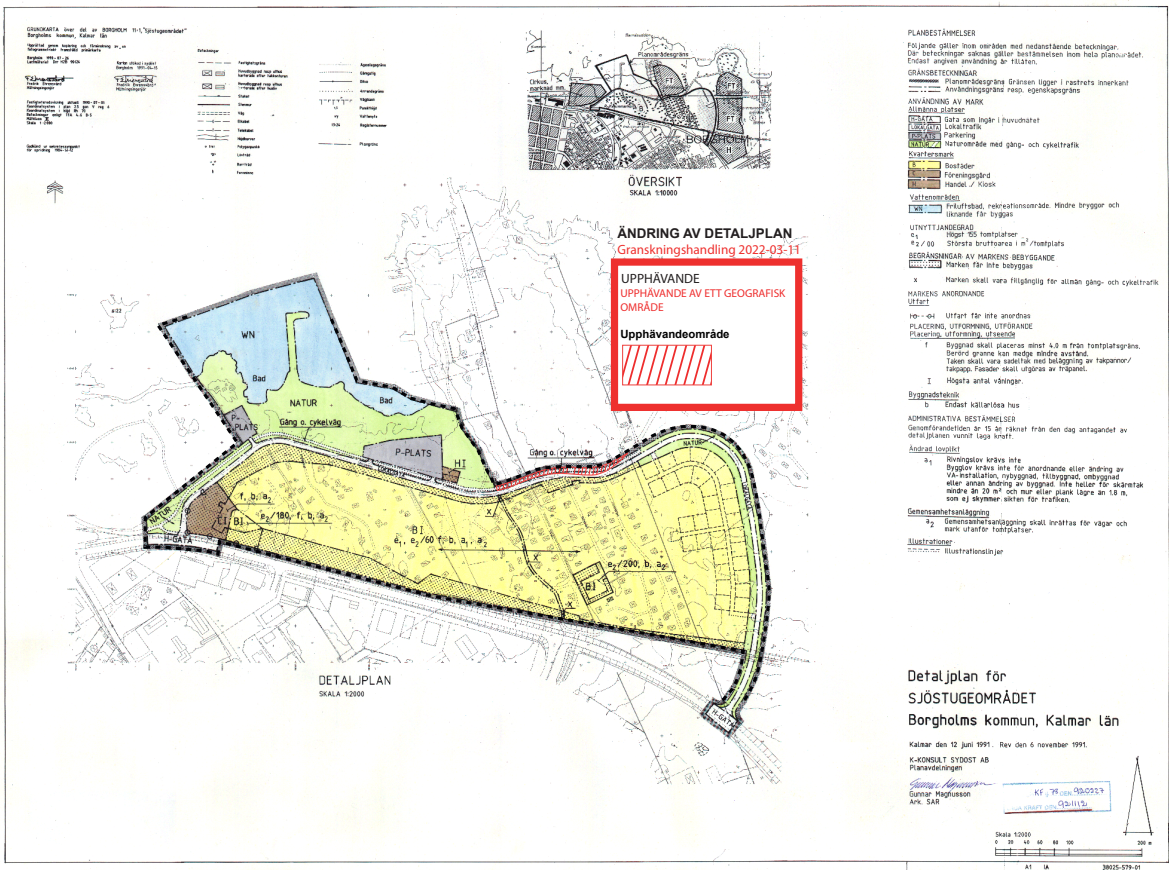
ÖVERSIKT
SKALA 1:10000
ÄNDRING AV DETALJPLAN
Granskningshandling 2022-03-11
UPPHÄVANDE
UPPHÄVANDE AV ETT GEOGRAFISK OMRÅDE
Upphävandeområde
DETALJPLAN
SKALA 1:2000
PLANBESTÄMMELSER
Detaljplan för
SJÖSTUGEOMRÅDET
Borgholms kommun, Kalmar län
Kalmar den 12 juni 1991. Rev den 6 november 1991.
K-KONSULT SYDOST AB
Planavdelningen
Gunnar Magnusson
Ark. SAR

En ändring av detaljplanen bedöms gå i linje med detaljplanens syfte, då den avsedda förbättringen av Sjöstugevägen samt anläggningen av en gång- och cykelväg redan är genomförd. Lokalgatan upphävs därtill inte i sin helhet.

Genomförandebeskrivning

Organisatoriska frågor

Planförfarande

Upprättandet av planförslaget följer plan- och bygglagens (PBL) anvisningar för ett standardförfarande. Tillfälle att ta del av planförslaget och lämna synpunkter finns i samrådsskedet samt i granskningsskedet.

Tidplan standardförfarande

Tid	**Planprocess**
Oktober 2021	Samråd
Mars 2022	Antag av MBN

Tidsplanen kan komma att justeras under planprocessens gång. Detta beror på olika omständigheter, såsom tillkommande uppgifter som ej kan förutses vid planarbetets början. Kommunen kan inte påverka om planen blir överklagad. Uppskattning för tid av en lagakraftvunnen plan utgår från att planen ej överklagas.

Genomförandet

Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut. Genomförandetiden för ändring av detaljplan är 5 år från det datum planen vinner laga kraft.

Så snart planen har vunnit laga kraft kommer det bli aktuellt att ansöka om förrättning.

Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad rätt att, efter ansökan om bygglov, få bygga i enlighet med planen. Efter genomförandetidens slut är fastighetsägaren ej längre garanterad byggrätt.

Kommunen kan efter genomförandetidens slut ändra eller upphäva planen. Detaljplanen är dock gällande tills dess att ny detaljplan tas fram.

Ansvarsfördelning

Anläggning	Drift
Allmänt va-nät	BEAB
El och bredband	E.ON
Tele	Skanova

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för gator och andra allmänna platser inom området. Kommunen är även huvudman för VA-ledningsnätet. Inom bostadskvarteret finns det en samfällighetsförening, Stugan 1 GA:1, som sköter befintliga vägar och gemensam mark.

Tekniska frågor

VA

De befintliga fastigheterna inom detaljplanen ingår i kommunalt verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Planändringen kan medföra nya anslutningar till VA. Tillkommande bebyggelse kommer att ingå i Verksamhetsområde för VA vilket innebär att kommunen bekostar en eventuell utbyggnad av VA- nätet fram till fastighetsgräns. Anslutningsavgifter för VA utgår enligt kommunens VA-taxa.

El, fiber, värme

Nya serviser kan bli aktuellt till följd av planändringen.

Avfall

Området är anslutet till den kommunala avfallshanteringen.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

I samband med att upphävande av en geografisk del av planen upphävs kommer det blir aktuellt för tomter norr om Sjöstugevägen att styckas av.

Ekonomiska frågor

Planavgift tas ut i samband med bygglov.

Medverkande tjänstemän

Kommunledningsförvaltningen

Victoria Bengtsson	Alexander Sundstedt
Planarkitekt	Mark- och exploateringsstrateg

Sara Wallander
Planarkitekt

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2022-04-26 **Utskriven av:** Jonatan Wassberg

Diarieenhet:	Kommunledningsförvaltningen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2022-05-03
Sekretess:	Visas ej

Id	**Beskrivning**	**Paragraf**
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
235894	Yttrande över ansökan om hastighetsbegräsning på enskild väg Övre Gärdesvägen	Jens Odevall §
2022-04-22		Jens Odevall
KS 2022/17-311	Trafikfrågor 2022	KC
		Magdalena Widell
235841	Ölands skidklubb-Kommunledningsförvaltningen har för sin del ingen erinran. Arrangörer svarar själv för ordning och säkerhet samt att tillräckliga avspärrningar med trafikvakter upprättas i samråd med gata/parkchef Jan-Åke Johansson, Borgholms kommun.	Jens Odevall §5/2022
2022-04-21		Jens Odevall
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	KC
		Jens Odevall
235855	Färjestadens motions IF- Borgholms kommun har för sin del ingen erinran mot motionsloppet SkansentrampenÖland tvär 2022-07-23	Jens Odevall §6/2022
2022-04-21		Jens Odevall
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	KC
		Jens Odevall
235860	Böda IK-tillstyrkt ansökan för marknad 2022-07-09 -2022-07-10	Jens Odevall §8/2022
2022-04-21		Jens Odevall
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	KC
		Jens Odevall
2022.412	Ölands Motordag - Tillstyrk ansökan 2022-05-21 08:00-17:00Storgatan 1-34 Socitetsparken samt Borgholms torg Borgholm	Anders Magnusson §17/2022
2022-03-16		Anders Magnusson
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	TC
		Magdalena Widell

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2022.458	Sörens restaurang- tillstyrkt ansökan för uteservering 2022-04-01--2022-10-03. Området som får ianspråktags för uteservering på Slottsgatan är högst 3,5 meter ut från husliv och högst 14 meter utmed fastigheten som verksamheten bedrivs i. Området som får ianspråktags för sushibaren på Slottsgatan är högst 1,5 meter ut från husliv och högst 6 meter utmed fastigheten som verksamheten bedrivs i. Fri passage ska lämnas framför serveringarna. För delen på Södra Långgatan avstyrks ansökan 2022-04-01--2022-10-03 med hänvisning till Borgholms kommuns antagna uteserveringspolicy. Kommunicering med sökande har skett.	Anders Magnusson §9/2022
2022-03-23		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.459	Verandan- Ansökan om uteservering utökat område tillstyrks Ansökan om utökat område tillstyrks 2022-04-11--2022-10-02. Området som får ianspråktas för uteservering är 20,0 meter x 4,0 meter fram till och med befintlig trallen, samt 10 meter på avgränsad gräsyta mot gångväg	Anders Magnusson §10/2022
2022-03-23		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.460	Borgholms bokhandel- Tillstyrkt ansökan för gatupratare för perioden 2022-04-01--2023-03-31	Anders Magnusson §11/2022
2022-03-23		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.461	Borgholms båtklubb- Tillstyrk ansökan om Uppställning av mobil kran Borgholms hamnområde 2022-04-23,2022-05-07, 2022-09-24, 2022-10-08.	Anders Magnusson §12/2022
2022-03-23		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.464	Delegationsbeslut - Tecknande av avtal om 50 boendeplatser för flyktingmottagning på Kapelluddens camping	Ilko Corkovic §5/2022
2022-03-23		Ilko Corkovic
KS 2022/9-002	Delegation KSO	KSO
		Ilko Corkovic

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2022.470	Borgholms kök och bar- tillstyrkt ansökan för uteservering Ansökan tillstyrks 2022-03-25-2022-05-31, 2022-09-01-2022-10-31 samt 2023-03-01-2023-03-24. Området som får ianspråktas för uteservering är 20,0 meter x 4,0 meter utanför den del av fastigheten som disponeras av verksamheten förutsatt att minst 1,5 meter fri gångbana bibehålls. Parkeringsplatser i direkt anslutning till serveringen får nyttjas till gångbana för att säkerställa att fri passage kan bibehålls, förutsatt att tydlig, om möjligt fasta, avgränsningar mellan gångtrafikanter och biltrafik finns. Ansökan tillstyrks 2022-06-01—2022-08-31 Området som får ianspråktas för uteservering under perioden 2021-06-01—2021-08-31 är högst 20,0 meter x 6,5 meter utanför den del av fastigheten som disponeras av verksamheten.	Anders Magnusson §13/2022
2022-03-24		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.483	Sverigedemokraterna Borgholms och Löttorps torg, Ansökan tillstyrks 2022-03-25-2022-06-23 torsdagar och fredagar med tidsbegränsningen 15:00-18:00 samt lördagar med tidsbegränsningen 10:00-13:00 under ovanstående datum.	Anders Magnusson §14/2022
2022-03-25		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Anders Magnusson
2022.518	Tillfällig föreskrift-0885 2022 1-2022-03-25	Helene Wertwein Haavikko §1/2022
2022-03-25		Helene Wertwein Haavikko
KS 2022/5-002	Lokala trafikföreskrifter	GIS-S
		Jonatan Wassberg
2022.519	Tillfällig föreskrift-0885 2022 2-2022-03-25	Helene Wertwein Haavikko §2/2022
2022-03-25		Helene Wertwein Haavikko
KS 2022/5-002	Lokala trafikföreskrifter	GIS-S
		Jonatan Wassberg
2022.520	Tillfällig föreskrift-0885 2022 3-2022-03-25	Helene Wertwein Haavikko §3/2022
2022-03-25		Helene Wertwein Haavikko
KS 2022/5-002	Lokala trafikföreskrifter	GIS-S
		Jonatan Wassberg
2022.527	Öland kust till kust intresseeförening- Ingen erinran mot sommarmarknad Sandviks hamn 2022-07-28	Anders Magnusson §15/2022
2022-03-30		Anders Magnusson

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	TC
		Magdalena Widell
2022.531	Yogazon- ansökan tillstyrks för en trottoarpratare 2022-04-13--2023-04-12	Anders Magnusson §16/2022
2022-03-31		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.584	Tillfällig föreskrift-0885 2022 6-2022-03-29 På Trädgårdsgatan i Borgholm (mellan Södra Långgatan- Storgatan) får inte fordon föras träder i kraft den 31 mars 2022 klockan 06:00 och upphör att gälla den 3 april 2022 klockan 20:00.	Helene Wertwein Haavikko §4/2022
2022-03-29		Helene Wertwein Haavikko
KS 2022/5-002	Lokala trafikföreskrifter	GIS-S
		Helene Wertwein Haavikko
2022.610	Delegationsbeslut - Partnerskap NURSECOAST II	Ilko Corkovic §6/2022
2022-04-08		Ilko Corkovic
KS 2022/9-002	Delegation KSO	KSO
		Ilko Corkovic
2022.616	Borgholms cityförening - ingen erinran om ansökan loppis fredagar under sommaren-hösten 2022	Anders Magnusson §18/2022
2022-04-11		Anders Magnusson
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	TC
		Magdalena Widell
2022.617	Socialdemokraterna- 1a maj-firande ingen erinran ansökan tillstyrks	Anders Magnusson §19/2022
2022-04-11		Anders Magnusson
KS 2022/15-002	Tillstånd uppvisning/motionslopp 2022	TC
		Magdalena Widell
2022.618	Brasseriet- tillstyrkt ansökan för uteservering	Anders Magnusson §20/2022
2022-04-11		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.619	Tack och bock- tillstyrkt ansökan för uteservering 2021-06-04 2021-08-31 fastställd gågatuperiod för uteservering med	Anders Magnusson §21/2022
2022-04-11		Anders Magnusson
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	TC
		Magdalena Widell
2022.621	Delegationsbeslut - Förlängning av avtal om 50 boendeplatser för flyktingmottagning på Kapelluddens camping	Ilko Corkovic §7/2022
2022-04-12		Ilko Corkovic

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KS 2022/9-002	Delegation KSO	KSO
		Ilko Corkovic
2022.648	Ebbas by the sea- Ansökan tillstyrks gällande uteservering utmed restaurangen Ebbas by the sea, Sjötorget i Borgholm under perioden 2022-05-14--2022-08-31 området som får ianspråktas är enligt bifogad bild	Jens Odevall §12/2022
2022-04-22		Jens Odevall
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	KC
		Magdalena Widell
2022.649	Sandå Sverige- Ingen eriran mot ansökan om byggsställning 2022-04-22-2022-06-30	Jens Odevall §11/2022
2022-04-22		Jens Odevall
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	KC
		Magdalena Widell
2022.650	Nya Conditoriet - Ansökan tillstyrks gällande uteservering på Storgatan samt Köpmangatan 2022-04-22-2022-05-24 samt 2022-10-03-2022-10-04. Området som får ianspråktas för uteservering är högst 3,6 m från husliv och högst 9,2 m på Storgatan samt 2 m från husliv och 11 m på Köpmangatan utmed den del av fastigheten som disponeras av verksamheten.	Jens Odevall §10/2022
2022-04-22		Jens Odevall
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	KC
		Magdalena Widell
2022.651	Ebbas- Ansökan tillstyrks 2022-05-14-2022-05-25 uteservering 3,0 m x 20,0 m utanför den del av fastigheten som disponeras av verksamheten. Parkeringsplatser i direkt anslutning till serveringen får nyttjas till gångbana för att säkerställa att fri passage kan bibehålls, förutsatt att tydlig, om möjligt fasta, avgränsningar mellan gångtrafikanter och biltrafik finns. Ansökan tillstyrks 2022-05-26-2022-08-28 området som får ianspråktas för uteservering är högst 5,0 m från husliv och högst 20,0 m utmed den del av fastigheten som disponeras av verksamheten.	Jens Odevall §
2022-04-22		Jens Odevall
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	KC
		Jens Odevall
2022.652	Pressbyrån- Ansökan tillstyrks för varuexponering och en gatupratare inom högst 70 cm och maximalt 5,0 meter utmed den lokal som verksamheten bedrivs i för år 2022 i enlighet med trafiknämndens beslut 2018-04-03 § 101.	Jens Odevall §7/2022
2022-04-22		Jens Odevall

Id Datum Ärendenummer	Beskrivning Avsändare/Mottagare Ärendemening	Paragraf Beslutsfattare Kategori Ansvarig
KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	KC Jens Odevall
2022.653	Kolgrillen-Ansökan tillstyrks gällande uteservering på Storgatan 22 2022-05-01-2022-05-25, 2022-09-01-2022-09-27, 2022-10-03-2022-10-31 samt 2023-03-01-2023-05-31 Området som får ianspråktas för uteservering är högst 4,0 m från husliv och högst 5,0 m utmed den del av fastigheten som disponeras av verksamheten. Ansökan tillstyrks gällande uteservering på Storgatan 22 2022-05-26 -2022-08-31 samt 2022-09-28-2022-10-02 Området som får ianspråktas för uteservering är högst 5,0 m från husliv och högst 5,0 m utmed den del av fastigheten som disponeras av verksamheten.	Jens Odevall §4/2022
2022-04-22 KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	Jens Odevall KC Magdalena Widell
2022.654	Meza- Ansökan tillstyrks 2022-04-21--2022-05-25 samt 2022-09-01-2022-09-27, 2022-10-03-2022-10-31 uteservering 4,0 m * 15,0 m utanför den del av fastigheten som disponeras av verksamheten. Parkeringsplatser i direkt anslutning till serveringen får nyttjas till gångbana för att säkerställa att fri passage kan bibehålls, förutsatt att tydlig, om möjligt fasta, avgränsningar mellan gångtrafikanter och biltrafik finns. Ansökan tillstyrks 2022-05-26—2022-08-31 samt 2022-09-28--2022-10-02. Området som får ianspråktas är i 5,0 m x 15,0 m utanför den del av fastigheten som disponeras av verksamheten	Jens Odevall §3/2022
2022-04-21 KS 2022/6-002	Begagnade av allmän plats	Jens Odevall KC Magdalena Widell

Handlingar

Utskriftsdatum: 2022-04-26 **Utskriven av:** Jonatan Wassberg

Diarieenhet:	Kommunledningsförvaltningen
Datum:	2022-03-22 - 2022-04-26
Riktning:	Alla
Status:	Alla
Notering:	meddelande
Sekretess:	Visas ej

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Notering**	**Dokumenttyp**
		Ärendemening	
2022.456	I	Kallelse till föreningsstämma med Coompanion Kalmar län Tid: Torsdagen den 7 april 2022 kl 16.00 Plats: Mötet kommer att genomföras digitalt via tjänsten ZOOM Kallelse skickad till KSO	Magdalena Widell
2022-03-22		Coompanion Kalmar län	
		KS meddelande	KALLELSE
2022.473	I	Protokoll från Kalmarsunds överförmyndarnämnd 17 mars 2022	Magdalena Widell
2022-03-24		Kalmarsunds överförmyndarnämnd	
		KS meddelande	PROTOKOLL
2022.478	I	Överklagan P-avgifter Böda Hamn	Jonatan Wassberg
2022-03-24		Böda Utveckling Intresseförening	
KS 2020/209-514		KS meddelande	ÖVERKLAGANDE
		Upphandling av parkeringsbevakning	
2022.522	I	Torsås Gemensamt räddningstjänstförbund - kommunfullmäktige 2022-03-14 § 15	Jonatan Wassberg
2022-03-28		Torsås kommun	
KS 2022/36-001		KS meddelande	BESLUT FRÅN ANNAN MYNDIGHET
		Förbundsbildning Räddningstjänst	
2022.528	I	Tack-brev från hovet efter samtala med kommunstyrelseordförandena i Sveriges samtliga 290 kommuner. Syftet var att få bättre kunskap om läget i landet med anledning av covid 19-pandemin.	Magdalena Widell
2022-03-30		Hovet	
		KS meddelande	SKRIVELSE FÖR KÄNNEDOM
2022.551	I	Plankarta 220311 uppd.pdf	Jonatan Wassberg

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Notering	Dokumenttyp
		Ärendemening	
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.552	I	Planbeskrivning 220314.pdf	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.553	I	Plankarta granskning- Upphävande.pdf	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.554	I	Beslut MBN 2022-03-23 STUGAN 1 Ändring av detaljplan för Stugan 1 m.fl. SJÖSTUGEOMRÅDET	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.555	I	Tjänsteskrivelse ändring av detaljplan uppd.docx	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.556	I	Beslut MBN 2021-09-23 STUGAN 1 Ändring av detaljplan	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.557	I	Undersökning av betydande miljöpåverkan Upphävande.pdf	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.558	I	Beslut MBN AU 2022-03-09 STUGAN 1 Ändring av detaljplan för Stugan 1 m.fl. SJÖSTUGEOMRÅDET, granskning	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.559	I	Tjänsteskrivelse Detaljplan.docx	Jonatan Wassberg

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Notering	Dokumenttyp
		Ärendemening	
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.560	I	Samrådsredogörelse 220311.pdf	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.561	I	Samrådsredogörelse Sjöstugeområdet-Upphävande.pdf	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2017/211-253		KS meddelande	
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.563	I	Gallring av handlingar, Miljö- och byggnadsnämnden, tj-skrivelse	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.564	I	Riksarkivet vagledning_gallring_pappershandlingar_2021-04-21	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.565	I	Digitalisera bygg- och plan-processer_SKR	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.566	I	Gallring av handlingar Riksarkivet RAFS_RA-FS 2021-1	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.567	I	Dokumenthanteringsplan med arkivbeskrivning för Borgholms kommun - antagen av kommunfullmäktige 2021-02-15 8	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.568	I	Beslut MBN AU 2022-03-09 BN 2022/ 324 Gallring vid skanning av handlingar, miljö- och byggnadsnämnden	Jonatan Wassberg
2022-03-29		Miljö- och byggnadsnämnden	

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Notering	Dokumenttyp
		Ärendemening	
KS 2022/45-004		KS meddelande	
		Gallring vid skanning av handlingar	
2022.569	I	2022-03-29 Årsredovisning 2021 - signerad	Jonatan Wassberg
2022-03-31		Kommunassurans Syd Försäkrings AB	
		KS meddelande	ÅRSREDOVISNING
2022.574	I	Skrivelse med kommentarer till mötesanteckningarna från medborgardialogen Djupvik, Sandvik med fler	Magdalena Widell
2022-04-04		Magnus Hedenfalk/ Elisabeth Zander	
KS 2021/30-019		KS meddelande	SKRIVELSE FÖR KÄNNEDOM
		Digital mötesplattform för förbättring av Borgholms kommun, östra sidan	
2022.580	I	Beslut från Länsstyrelsen i Kalmar län - Fördelning av fasta valkretsmandet i Region Kalmar län	Jonatan Wassberg
2022-04-06		Länsstyrelsen Kalmar län	
KS 2021/113-111		KS meddelande	BESLUT FRÅN ANNAN MYNDIGHET
		Allmänna val 2022	
2022.622	I	Underrättelse om överlåtelse av fastigheten/tomträtten Borgholm 11:64 och ändring av ägandeuppgifter i fastighetsregistret	Jonatan Wassberg
2022-04-13		Lantmäteriet Fastighetsinskrivning	
KS 2017/211-253		KS meddelande	UNDERRÄTTELSE
		Önskemål om inköp av mark inom Sjöstugans samfällighet	
2022.623	I	E-post till KSO om Viktoriadagen och planeringen av firandet	Magdalena Widell
2022-04-14		Stephan Rimér	
		KS meddelande	SKRIVELSE
2022.628	U	Påkallande av skiljeförfarande	Magdalena Widell
2022-04-14			
KS 2021/54-107		KS meddelande	SKRIVELSE
		Minoritetsaktier i Borgholm Energi Elnät AB	
2022.644	I	Årsmöteshandlingar från årsmötet 2022-03-30	Magdalena Widell
2022-04-21		Brottsofferjouren i södra Kalmar län	
		KS meddelande	ÅRSREDOVISNING
2022.665	I	Frågor kring ersättningsskyldighet vid en vattenskada beroende på vattnets aggressivitet. Kopia till BEAB	Magdalena Widell
2022-04-25		Fredrik Fredriksson	
KS 2022/65-348		KS meddelande	SKRIVELSE

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Notering	Dokumenttyp
		Ärendemening	
		Sandviks vattenverk	